CORPVS SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM LATINORVM

EDITVM CONSILIO ET IMPENSIS
ACADEMIAE SCIENTIARVM AVSTRIACAE

VOL. LXXII:

ARATORIS SVBDIACONI

DE ACTIBVS APOSTOLORVM

EX RECENSIONE
ARTVRI PATCH McKINLAY

VINDOBONAE
HOELDER-PICHLER-TEMPSKY
MCMLI

ARATORIS SVBDIACONI
DE ACTIBVS APOSTOLORVM

EX RECENSIONE

ARTVRI PATCH McKINLAY

VINDOBONAE
HOELDER-PICHLER-TEMPSKY
MCMLI

OMNIA IVRA RESERVATA

Vindobonae
Ex universitatis Vindobonensis officina typographica
Adolphi Holzhausen Successorum

PRAEFATIO EDITORIS

Arator opus suum mille quadringentis annis abhinc et hominibus aetatis suae muneri dedit et posteritati legavit. At editio satis idonea nondum exstat, cum editores codicibus paucis et plerumque inferioris notae aut recentioris aetatis usi sint. Hinc denuo conari visum est. Occasionem vero gratiarum Regentibus Universitatis Californiensis agendarum propter auxilium ab eis praestitum non omittam. Item bibliothecariis Europae et Americae propter multiplicia officia eorum gratus sum. Deinde opera et auxilio opus meum adiuverunt viri doctissimi Rand, Laistner, Clemens, Bjork, Lowe, Carey, Oldfather, Brown, Mras Vindobonensis et praecipue Friedländer qui benigne mihi permisit, ut se semper consulerem. Nec Stanfordum Miller, Junam King, et Editham Frimel omittam, sine quorum auxilio hoc opus nondum absolvi potuisset.

In Universitate Californiensi
anno Domini MDCCCCXLVIII.

ORDO RERUM TRACTARUM

Praefatio
- De titulo
- Editiones priores
- Quare editio nova desideranda sit
- Codices
  - A. Classis I
    - a. Codices meliores
    - b. Codices deteriores
  - B. Classis II
    - a. Codices meliores
    - b. Codices deteriores
  - C. Classis III
    - a. Codices meliores
    - b. Codices deteriores
  - D. Codices in classes non distributi
- De orthographia
- Testimonia de vita et arte Aratoris
- Bibliotheca
- Sigla codicum
- Compendia et sigla

Epistola ad Florianum
Epistola ad Vigilium
De Actibus Apostolorum
Epistola ad Parthenium
Supplementum adnotationis
- A. De locis criticis
- B. Lectiones minimi momenti

Indices rationis typicae
- A. Antiphrases inter Lucem et Umbram
- B. Figurae baptismatis
- C. Figurae agrestes
- D. Figurae mysticae
- E. Numeri vis mystica

Indices sententiarum facetarum
- A. Lusus nominum
- B. Lusus verborum et sententiarum
- C. Oxymora

Index grammaticus
Indices scriptorum una cum passim ab editore allegatis
- A. Scripta sacra
- B. Auctores ecclesiastici
- C. Auctores classici

Index verborum

PRAEFATIO

De titulo operis nostri dicere difficile est. Auctor quidem ipse opus suum varie appellat utens, ut sub *Fontibus*, *infra*, p. 9 demonstratum est, talibus vocibus quales sunt *actus*, *carmen*, *historia apostolica*, *historica*. Item apud commentatores titulos varios reperimus: *de Actibus Apostolorum Petri et Pauli*; *in Actus Apostolorum*; *in Acta Apostolorum*; *historia apostolica* (sic frequentissime allegatur); *historiae apostolicae libri*.

Qui hoc opus ediderunt, alii alios titulos usurpaverunt; cf. titulos editionum, quas aut ipsas aut photographice expressas inspexi:

Aratoris Cardinalis Historiae Apostolicae Libri duo (ed. Aldus Manutius [*Collectio antiquorum Christianorum poetarum*] II, apud Aldum: Venetiis, 1502).

Aratoris Cardinalis Historia Apostolica cum Commentariis Arii Barbosae Lusitani (de Porris: Salmanticae, 1516).

Aratoris Historiae Apostolicae [*Libri*] (ed. Fabricius Chemnicensis. *Poetarum veterum ecclesiasticorum Opera*, Basileae, 1564).

Aratoris Subdiaconi Romanae Ecclesiae Cardinalis in Apostolorum acta, libri duo, etc. (La Bigne. *Magna bibliotheca veterum patrum, etc.* tom. 8, 1654).

Aratoris sanctae Romanae Ecclesiae Poemata [*Historia Apostolica*] (La Bigne. *Maxima bibliotheca veterum patrum, etc.* tom. 10, 1677).

Aratoris Subdiaconi Romanae Ecclesiae Cardinalis in Apostolorum acta, libri duo, etc. (ed. Amati *Collectio Pisaurensis, omnium poematum, etc.* tom. 6, 1766).

Aratoris, subdiaconi, de actibus Apostolorum libri duo et epistolae tres ad Florianum, Vigilium, Parthenium (ed. Arntzenius: Zutphaniae, 1769).

Idem (Migne. *Patrologiae cursus completus, etc.* tom. 68, 1844).

Aratoris de actibus apostolorum carmen (ed. Hübner. Nissae, 1850).

Aratore. Contributo allo studio della letteratura latina nel medio aevo (ed. Perugi. Venezia, 1908).

QUARE EDITIO NOVA DESIDERANDA SIT

Legenti quidem quod de titulo supra scriptum est editiones plerasque vetustiores esse manifestum est. Recentiores autem parvi pretii sunt. Hübner ipse, ut in Epilogo dicit, editionem Arntzenii (Migne) sequitur. Perugi viliori-bus codicibus utitur. Textus eius erroribus qui typographici vocantur scatet. Stemma codicum constituere nemo adhuc conatus est. Qui codices sub manibus erant editores adhibebant. Hoc plane ab eruditis cognitum est, cum complures de textu Aratoris recensendo meditarentur. Inter quos erat Henricus Schenkl, qui et codicibus et fontibus Aratoris diligentissime conquisitis codices conferre coepit sperans fore, ut opus circa annum MDCCCCV paratum esset. Praeter eum Ludovicus Bieler editionem auctoris nostri parabat. Varias quidem lectiones e sex codicibus enotavit: Gothano 115 S. IX; Treverico 1093/1469 S. XI *med.*; Cantabrigiensi Gg. V. 35 (1567) S. XI; Ambrosiano C. Sup. S. IX —S. X; Vaticano Pal. Lat. 1716 S. X—S. XI; Vaticano Reg. 300 S. X. Hi codices omnes a me collati sunt praeter Cantabrigiensem, qui fortasse haud magni momenti est, nam tot codices noni et decimi saeculorum praesto sunt, ut parvi pretii sint recentiores. Hermannus quoque Tesner nonnullos codices a me collatos contulit.

Titulos et *Capitula*, quia utilia sunt in lectionibus deligendis et in locorum significatione percipienda, in editione mea non omittere visum est. Eadem de causa *testimonia* et *fontes* apud auctores classicos, biblicos, et ecclesiasticos reperta et a viris eruditissimis Iohanne Schrödinger, Alfredo Ansorge, Maximiliano Manitio collecta sub textu frequenter proferre visum est.

Glossae quoque in margine et inter lineas repertae auxilio meo operi fuerunt. Imagines quae vocantur photostaticae codicum et editionum in hoc opere adhibitorum in bibliotheca Universitatis Californiensis in urbe Angelorum deposui.

CODICES

Glossae quoque in margine et inter lineas repertae distribuere placuit. Hos omnes circiter triginta quinque ipse diligenter contuli. Gravioris vero momenti locos in ceteris quoque codicibus inspexi, sed magni pretii nihil, ut alibi [1]) ostentum est, repperi. Omnes hi codices cum satis alibi [2]) descripti sint, hic solum in classes proprias dispositi sunt.

Classis 1

Codices meliores ex auctoritate sua dispositi

1. Paris. B. N. Lat. 12284. S. IX (ante 820 Carey); *Ep. ad Fl.* (P²); *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*[3]) (28). Ex omnibus codicibus qui ad hoc opus pertinent gravissimus fortasse est hic codex: Primum, praeter fragmentum parvum *B* veterri- *P*

[1]) "Studies in Arator II", *Harvard Studies in Classical Philology* LIV (1943), 112—113.

[2]) *Arator: the Codices* (Cambridge, The Mediaeval Academy of America, 1942); v. etiam *op. alleg.* (*supra*, n. 1), 114.

[3]) Numeri ad numerationem in *op. alleg. supra* n. 2 adhibitam referenda sunt.

mus nostri auctoris codex *P* est. Re vera, ut alibi [4]) demonstratum est, ad saeculi septimi memoriam scriptam refertur. Deinde, codex *P* frequenter lectiones gravis momenti habet quae a lectionibus aliarum classium differunt.[5])

H 2. Paris. B. N. nouveau fonds 16700. S. IX: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (32). Hic codex aliquanto recentior quam codex *P* eiusdem classis esse videtur cum multae lectiones gravis momenti horum codicum inter se congruant.[6])

Ut alibi [7]) demonstratum est, nostri auctoris textus usque ad priorem Libri II partem altera saeculi noni parte diligenter recensus est. Haec redactio in compluribus classis primae codicibus se detegere videtur.

R 3. Paris. B. N. Lat. 9347. S. IX: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* [def. Lib. I 342—II 95]; *Ep. ad Parth.* (25). Propter lectiones gravioris momenti in quibus codices *P* et *R* inter se congruunt codicem *R* una cum codice *P* ponere visum est.

T 4. Paris. B. N. nouveau fonds 18554. S. IX *med.*: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (34). Cum hic codex et prior saepe inter se congruant,[8]) is quoque classis primae fortasse est.

C 5. Cantabrigiensis (Trinitatis Collegii) B. 14. 3. S. IX: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (67). Perinde ac codices *R* et *T* codex *C* quoque una cum classe prima congruit.[9])

A 6. Ambrosianus C. 74 Sup. S. IX—S. X (Cuzzi): *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (85). Cum aliquanto quidem

---

[4]) "A New Fragment of Arator in the Bodleian", *Speculum* XIX (1944), 354—355.

[5]) Cf. *op. alleg.* (*supra*, n. 1), 97—99.

[6]) *Ibid.*, 104.

[7]) "Studies in Arator I. The Manuscript Tradition of the Capitula and Tituli." *Harvard Studies in Classical Philology* XLIII (1932), 145; *op. alleg.* (*supra* n. 1), 100, 101, 111, 112, 115.

[8]) Cf. *op. alleg.* (*supra* n. 1), 101 – 102.

[9]) Cf. *op. alleg.*, 105.

recentior quam codex *R* sit, tamen una cum hoc codice in classe prima eum includere visum est.[10])

7. Etonensis 150 (Bl. 6. 5). S. X—S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep.* *N*
ad Vig.; *De Act. Ap.*, Lib. I 1—521 (69). Recentior quidem est hic codex; tamen cum eius et codicum vetustiorum lectiones saepe inter se congruant,[11]) una cum his codicibus ponere visum est.

8. Bodleianus E. Mus. 66. S. VII: *De Act. Ap.* I 32—63; *B*
85—122; 647—681; 684—724 (passim parum clare). Cum codici paucae lectiones sint, tamen magni pretii est, quod codicem *P* antiquae memoriae coniungit.[12])

Codices deteriores

Saeculi noni quidem alii classis primae codices sunt:

9. Paris. B. N. nouveau fonds 18555 S. IX *ex.* (Rand): *X*
Ep. ad Fl.; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*, Lib. I—II 962 (35). Codex *X* una cum codicibus *R T Y Z* aliquanto recentior[13]) codice *P* est.

10. Carnotensis 70. S. IX: *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*, *Y*
Lib. I—II 703 (11); Vossianus Q. 15. S. IX: *De Act. Ap.*, Lib. II 704 ad finem[14]) (79).

11. Vossianus Q. 86. S. IX: *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* *Z*
[def. Lib. I 524—539] (81). In codicibus *Y* et *Z* minor[15]) classis videri potest et simul codicis *P* memoriae propinquiores[16]) codice *R* sunt.

12. Londinensis B. N. add. 11034. S. IX: *Ep. ad Fl.*; *V*
Ep. ad Vig.; *De Act. Ap.* [def. Lib. I 499—556; II 673—114] (70). Similiter atque in codicibus *Y* et *Z* minorem

---

[10]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 101.
[11]) *Ibid.*, 108.
[12]) *Op. alleg.* (*supra* n. 4).
[13]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 102.
[14]) "Membra Disiecta of Manuscripts of Arator", *Speculum* XV (1940), 96—97.
[15]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 102—103.
[16]) *Ibid.*, 103—104.

classem in codicibus *V* et *C* reperimus; ceterum una cum codice *C* codex *V* in classe prima ponendus est.[17])

ב 13. Valentianensis 390 (373). S. IX: glossae in Aratoris *De Act. Ap.*, Lib. II 238—529; 838—1118 (39). Hic codex classis primae conflatione facta ortus esse videtur.[18])

Aliquanto quidem recentiores sunt alii codices classis primae:

Π 14. Paris. B. N. nouveau fonds 17905. S. IX—S. X: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (33). Hic codex codici *H* per complures lectiones coniungi posse videtur.[19])

Θ 15. Paris. B. N. Lat. 2773. S. IX—S. X (Rand): *Ep. ad Parth.*; *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (17). Hic codex memoriae recentioris classis primae esse videtur.[20])

Aug. 16. Augiensis (Baden) 206. S. IX: *De Act. Ap.*, Lib. I 1—74; 324—447. Hic codex per complures lectiones memoriae codicis *A* coniungi videtur.[21])

Ψ 17. Londinensis, Harleianus 3072. S. X: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (72). Hic quoque codex in minore classe cum codicibus *Π* et *Δ* poni posse videtur.[22])

Γ 18. Paris. B. N. Lat. 8092. S. X (Rand): *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* [def. Lib. I 651—671; II 133—182; 336—384; 439—632; 687—783; 1082 ad finem (19)]. Hic codex codicis *R* memoriam sequitur.[23])

ג 19. Vaticanus, Reg. 300. S. X: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (96). Hic codex cum omnibus classibus et praecipue cum codice *Π* coniungitur.[24])

Σ 20. Paris. B. N. Lat. 13336. S. X—S. XI (Rand): *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* Lib. I—II 131 (29). Hic codex

---

[17]) *Ibid.*, 105.
[18]) *Ibid.*, 105.
[19]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 109.
[20]) *Ibid.*, 105, 106.
[21]) *Ibid.*, 108; *op. alleg.* (*supra* n. 2), 64.
[22]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 108—109.
[23]) *Ibid.*, 109.
[24]) *Ibid.*, 110, 115.

multas lectiones codicum *H*, *Δ*, et *Ψ* ostendit. Conflatio saeculi noni eum valde affecisse videtur.[25])

21. Paris. Mazarinus 3862. S. XI *ex.*: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (36). Hic codex cum memoria codicis *Φ* coniungitur.[26]) *D*

22. Londinensis, Harleianus 3093. S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (73). Hic una cum codicibus *Σ* et *Ψ* ponendus est.[27]) *Δ*

23. Vossianus O. 72 S. XI *in.*: *De Act. Ap.* Lib. I 427— II 1250 (80). Hic codex codicibus classis primae coniungi videtur.[28]) *Ξ*

24. Paris. B. N. Lat. 11329. S. XII (S. XI *med.*, Rand): *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* Lib. I—II 910 (26). Hic codex propter lectionem *vivere turmis* I 383 codicibus *Y*, *Z*, *N*, et *Θ* coniungi videtur.[29])

Classis II

Codices meliores

25. Paris. B. N. Lat. 8095. S. IX *med.* (Rand): *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* Lib. I—II 943 (20). Redactio supra dicta[30]) in hoc codice reperiri videtur.[31]) *F*

26. Aurelianensis 295 (248 bis). S. IX *post med.*: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* [def. ab Lib. II 736] (16); Vossianus F 12. S. IX *post med.*: *De Act. Ap.* Lib. II 736 ad finem[32]) (78). Apparatum criticum observanti codices *F* et *I* alterius classis esse videntur.[33]) *I*

---

[25]) *Ibid.*, 108—109.
[26]) *Ibid*, 109.
[27]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 108—109.
[28]) *Ibid.*, 110.
[29]) *Ibid.*, 108.
[30]) Cf. *supra* n. 7.
[31]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 100—101.
[32]) *Op. alleg.* (*supra* n. 14).
[33]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 96—101.

Codices deteriores

W 27. Aurelianensis 80 (77). S. X—S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De act. Ap.* [def. a Lib. II 1243] (15). Cum hic quidem codex alterius classis esse videatur, codices *H* et *Ω* passim sequitur.[34])

Φ 28. Paris. B. N. Lat. 8096. S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (21).

Classis III

Codices meliores

Reiectas quidem lectiones in Apparatu Critico scrutanti codices huius classis, praecipue *E G K L M O*, codicibus aliarum classium coniunctiores esse videntur. Etiam hos codices praeter *K* ex Teutonica memoria esse apparet.

G 29. Gothanus 115. S. IX: *De Act. Ap.*, Lib. I 96—II 1156[35]) (48).

L 30. Londinensis B. M. add. 18363. S. IX: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.* 1—7; *De Act. Ap.*, Lib. I 22—946[36]) (71); Dresdensis A 199. S. IX: *De Act. Ap.*, Lib. I 947 ad finem[37]) (43).

K 31. Paris. B. N. Lat. 8319. S. IX—S. X: *Ep. ad Vig.* 25 ad finem; *De Act. Ap.* [def. Lib. II 839—1199][37]) (23); Paris. B. N. Lat. 8320. S. IX—S. X: *De Act. Ap.*, Lib. II 839—1199[38]) (24).

E 32. Einsidlensis, Bibl. Monast. 302. S. X: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*[39]) (101).

Codices deteriores

M 33. Monacensis 19451. S. X (fortasse S. XI): *Ep.*

---

[34]) *Ibid.*, 104, 108.
[35]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 107.
[36]) *Ibid.*, 106.
[37]) *Op. alleg.* (*supra* n. 14), 95—98.
[38]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 106, 109.
[39]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 106—107.

ad Fl.; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* [def. Lib. II 156—190][40]) (53).

34. Sangallensis, Bibl. Vad. 336. S. X: *Ep. ad Vig.* 28 —31 S^2; *De Act. Ap.*[41]) (102). *S*

35. Bruxellensis 185 (1828—1830). S. X: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*[42]) (5). *Ω*

36. Valentianensis 412 (393 *bis*). S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* (40). Codices *Ω* et *U* inter se coniungi videntur.[43]) *U*

37. Vaticanus, Pal. Lat. 1716. S. X—S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*[44]) (93). *O*

38. Treuericus 1093/1469, anno 1048 exaratus: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.*[45]) (61). *A*

39. Paris. B. N. Lat. 8318. S. XI: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* [def. Lib. II 580—905; 926 ad finem][46]) (22). *J*

40. Paris. B. N. 11330. S. XI—S. XII: *Ep. ad Fl.*; *Ep. ad Vig.*; *De Act. Ap.* [def. ab Lib. II 1215] [47]) (27).

Codices in classes non distributi

Superiores quidem codices omnes diligenter collati sunt. Multi et plerumque recentiores codices, ut demonstratum alibi[48]) est, ad textum constituendum parvi momenti sunt. Hi etiam omnes praeter Sangallensem 870 a me inspecti sunt:

Montepessulanus 135. S. IX: *De Act. Ap.*, Lib. I 586—591; 593—615 (14).

---

[40]) *Ibid.*, 106, 109.
[41]) *Ibid.*, 109.
[42]) *Ibid.*, 108.
[43]) *Op. alleg.* (*supra* n. 1), 106—107.
[44]) *Ibid.*, 106, 110.
[45]) *Ibid.*, 106.
[46]) *Ibid.*, 106, 109.
[47]) *Ibid.*, 109.
[48]) *Ibid.*, 112—113.

Sangallensis 870 [florilegium auctorum Latinorum]. S. IX (103).

Dresdensis A 205. S. X (44).

Bodleianus 12415 (C 570) [def. Lib. I 651—1021; 1051—1076; Lib. II]. S. X—S. XI (76).

Vindobonensis 275. S. XII (3).

Vindobonensis 285 (Theol. 712). S. XII (4).

Bruxellensis 186 (5380—5384). S. XII (6).

Cataulensis 8 (9). S. XII (9).

Ebroicensis 24. S. XII (12).

Gratianopolitanus 859. S. XII (13).

Paris. B. N. Lat. 11329. S. XII [S. XI Rand] (26).

Paris. B. N. nouveau fonds 16699. S. XII *ex.* (31).

Paris. Sanctae Genovefae. S. XII *ex.* (37).

Berolinensis 147. S. XII (41).

Amplonianus 91. S. XII *ex.* (45).

Monacensis 4005. S. XII (52).

Monacensis 22288. S. XII (54).

Pommersfeldenensis 2 (2913). S. XII [*inc.*] (59).

Guelferbytanus 3552 (Aug. 12). S. XII (62).

Guelferbytanus 4413 (Gud. 109). S. XII (64).

Laurentianus in Plut. XXXIII, Cod. XVII. S. XII (82).

Laurentianus in Plut. XXXIII, Cod. XVIII. S. XII (83).

Vaticanus, Pal. Lat. 1717. S. XII (94).

Vindobonensis [apud Trent. Mus. Nat.] 186. S. XII (98).

Carolopolitanus 103. S. XII—S. XIII [Rand] (10).

Francofurtus 139. S. XII—S. XIII (47).

Bruxellensis 187 (2825). S. XIII (7).

Danticensis 2397. S. XIII [plerumque deperdit.] (8).

Paris. B. N. Lat. 14758. S. XIII [S. XIV Manitius] (30).

Lipsiensis 1306. S. XIII (50).

Vindobonensis 243. S. XI (1).

Vindobonensis 275. S. XI (3).

Berolinensis 172. S. XI (42).

Gothanus 116. S. XI (49).

Monacensis 686. S. XI (51).
Monacensis 29035[a]. S. XI [def. Lib. I 89 ad finem] (56).
Monacensis 29035[b]. S. XI [plerumque deperdit.] (57).
Guelferbytanus 4383 (Gud. 79). S. XI (63).
Guelferbytanus 4627 (Gud. 320). S. XI (65).
Cantabrigiensis Gg. V. 35 (1567). S. XI (66).
Oxoniensis XVII (XVI). S. XI (77).
Laurentianus in Plut. LXVIII, Cod. XXIV. S. XI (84).
Casinensis, Compactiones, vol. XIV. S. XI (86).
Casinensis 145. S. XI: *De Act. Ap.* Lib. I 68—111 (87).
Casinensis 146. S. XI: *De Act. Ap.* Lib. I 68—111 (88).
Vallicelliana F. 26. S. XI (89).
Vaticanus Lat. 1665. S. XI (92).
Vaticanus, Reg. 230. S. XI [fortasse S. XII] (95).
Bernensis 286. S. XI *in.* (100).
Rylands 107. S. XI. *Ry*
Trecensis 1722. S. XI—S. XII (38).
Erlangensis 2112, 16. S. XI—S. XII [plerumque deperdit.] (46).
Westminsteriensis 5. 183. S. XI—S. XII (74).
Edinburgensis 7. 16. S. XIII (68).
Bodleianus 12398 (C 552) [proverbia Aratoriana] S. XIII *in.* (75).
Vallicelliana B. 136. S. XIII (91).
Pommersfeldenensis 164 (2707). S. XIV (60).
Cracoviensis 1571. S. XIV *ex.* (99).
Monacensis 29033[c]. S. *inc.* (55).
Monacensis 29035[c]. S. *inc.* (58).
Roma B. V. Vallicelliana F. 65. S. *inc.* (90).

Codices recentiores a me non inspecti [49])

S. Crucis (Heiligenkreuz. Norici) 227 [florilegium] S. XII.

---

[49]) *Op. alleg.* (*supra* n. 2), 63—65.

Neo-Claustroburgensis (Klosterneuburg, Norici) [florilegium]. S. XII.

Harleianus B. M. 3121 (commentarii). S. XI.

Harleianus B. M. 3872. S. XIV.

Regius 7 C. VII. S. XIII.

Regius 15 A. V. 2. S. XI *ex.*

Carnotensis (inc.) [Haenel, 132 f.]. S. XVI.

Carolopolitanus 378 [Haenel, 119]. S. XVI.

Cracoviensis 2251 A A VII. 36. anno 1436.

Eboracensis XVI. Q 14 (42). S. XIII.

Laurentianus in Plut. XXIII. S. XV.

Leningradensis. Lat. O. U. XIV, no. 8. S. XV.

Leningradensis. Lat. O. U. XIV, no. 6. S. XVI.

Marcianus Cl. 1. 94 Lat. 53. S. XV.

Monacensis 24515. S. XVI.

Patavinus (Bibl. Capitol.) C. 174. S. XV.

Parisinus B. N. Lat. 8022. S. XV.

Parisinus, Lat. Nov. Acquis. 734. S. XVI.

Parisinus, Lat. 8321. S. XV.

Policastr. del. Gulf., Bibl. del Seminar. 1. S. XIV.

Pragensis 1641. S. XV *in.*

Ravennensis. Class. 203, Lib. I 69—111. S. XV.

Remensis 1277. S. XV.

Vaticanus, Urbin. Lat. 352, anno 1481 exaratus.

Vindobonensis 3279 (Univ. 636). S. XIV (S. XV *vel* XVI Endlicher).

Regius 4 B. XIV. S. XIII *ex.*

Monacensis 19474, part III. S. XII.

Monacensis 19475, part I. S. XII.

Vaticanus Pal. Lat. 242, part. III. S. XIII.

Vaticanus Reg. Lat. 598. S. IX.

Ambrosianus M 9 Sup. S. XI—S. XIII (Cuzzi).

Ambrosianus E 57 Sup. anno 1500 exaratus (Cuzzi).

DE ORTHOGRAPHIA

De orthographia apud Aratorem decernere difficile est. Tales autem eruditos quales Henricus Keil aut Carolus Short et Charlton Lewis (Harpers) sunt, sequi visum est. Sed tamen veterrimi codicis Paris. 12284 *P* lectiones breviter recensere operae pretium est.

Nomina biblica

Ananias: sic I 417; anania I 716.

Daniel: danihel I 275.

Hebraeus: hebreus I 618; hebre (quater); ebreus I 718.

Iohannes: sic II 78; ioħn I 246; ioħa II 584; ioħ II 598; ioħs II 601; iohannis II 572; ioħan (ac.) I 624.

Israel: Isrł I 263; 266; 273.

Mathias: mathia I 106.

Moyses: sic II 1008, mosi I 791; moysi II 85; mose II 1139; mosen I 692; moses (voc.) II 733.

Solyma: solima II 827.

De consonantibus assimilatis

ad:

affectus I 133; II 380; aferre II 134; attulit II 910; adgrediar I 726; alloquor I 672; admitteret II 354; ammonet I 277; admoti (*o* ex *it*, ut vid.) II 354; astat II 204; 343; adstare I 978; II 571; adstans I 756; II 454; aspicit II 681; aspice I 403; adsertare I 1044; II 1100; adsuescite II 871; adstrictis II 918; adtendere II 23; adtemtare I 634; adtollor II 941; adtollat I 1065; atollens II 1074.

con:

colligit I 206; 504; collegit [collexit] I 1006; colligat I 367; collecta [o] II 1246; conparat II 197; 732; conpulit II 600; comperit I 931; II 825 [cōmp]; cōperto II 160; cōplectens [ans] I 591; conplexus (*s* supra scr. *x*) II 484; cōplet

II 301; cōplevit I 2; 956; 994; conpleat II 997; cōplere I 927; II 848; conplesse II 264; cōponas I 368; conposuere *Ad. Vig.* 24; conpone I 760; cōponere II 342; cōponens I 97; comprehendere II 320; conprobat I 108; 692; cputat I 115.

in:

imbuit I 122; inludit I 526; inluminat II 225; inlustrat II 255; inlustrare II 588; imminet I 333; impulit I 375; inpulit I 797; 1031; impellat I 493; imperat II 1022; implet II 398; implerent I 347; implere I 77; implorat [et *P*] I 813; imposuere II 1002; inponere (imv.) II 168; inposita I 961; II 4; inprobus II 434; inproba I 312; II 1165; inprovisa I 466; II 316; inpura II 280; inputet II 375; inradiat I 120.

ob:

offert I 833; II 867, etc.; obtanti II 103; optati *Ad. Vig.* 12.

De consonantibus inter se confusis

b et p:

babtisma I 117; 626; *sed* baptismatis I 204; 646.

d et t:

atque: adque I 168; 308; 392; *sed* atque I 256; 269; 355.

inquit: inquid I 507; II 283; 334; 1130; sed inquit (nonies).

velut: velud I 841; *sed alibi* velut.

l et ll:

loquela: loquellae II 318; loquellam II 752; *sed* loquele I 897.

sollemnis: sollemne I 781; sollemnia II 177; *sed* solemne II 354.

De vocalibus inter se confusis

ae, e et e:

Hebraeus: hebreus I 618; *sed alibi* hebre-.

haereticus: heretico II 611.

quae: que I 26; 100; q, I 44; quae I 74.

que: q, I 39; 41; 90; 99; q; I 46; 80.

saepe: sepe II 1094; *sed alibi* saepe *aut* sepe; sepius I 412; II 890; *sed* sepius II 96.

saevus: seva I 100; sevo II 1097; *sed alibi* saev- *aut* sev-.

e et oe:

fecundus: foe (ut vid.) cunda I 688; foecundius II 190; *sed alibi* fec-.

i et y:

hystorica II 1082; *sed* histor- II 142; 891.

Pytho: pithonis II 385.

o et u:

agnosceret: agn'ceret I 713; cf. cogn'ceret fol 24^{v} (Laistner. p. XX).

suffocata: suffucata II 505.

De aspirato *h*

De h redundante, vel absente, codices inter se dissidentes reperimus: *ita* ebreus *P** I 718; *sed alibi* hebreus; ora I 856; *sed* hora I 856; umescat II 997; ymnum I 337; hymnum II 417; exametris *Ad Vig.* 25; Ieremiā *Ad Vig.* 26.

DE ARTE ET VITA ARATORIS TESTIMONIA

Cassiodorus [S. V *med.*] *Variae* VIII 12 (*MGH* Auct. Ant. XII 242—243)

Aratori V. I. Athalaricus Rex

... Neque enim adhuc minus probatus agnosceris, licet primaevus veneris ad honores. Advocationis te campus

exercuit; te iudicii nostri culmen elegit. Nam ita intra te fuit quamvis ampla professio litterarum, ut tuum ibi consenescere non pateremur ingenium. Auspicatus es militem, cum implere potueris cognitorem, et quamvis traheret te eloquentia pro defensione dicere, suadebat tamen aequitas iudicanda proferre. ... Sed ut merita tua exemplis potius laudabilibus asseramus, iuvat repetere pomposam legationem, quam non communibus verbis, sed torrenti eloquentiae flumine peregisti. Directus enim de partibus Dalmatiarum ad dominum avum nostrum sic necessitates provincialium, sic utilitates publicas allegabas, ut apud illum magna cautela sollicitum et copiosus esses et fastidia non moveres. Abundantia siquidem verba cum suavissimo lepore defluebant et cum finem faceres, adhuc dicere quaerebaris; delectando movendo implebas magis veri oratoris nisum, cum iam causidici deseruisses officium. Genitoris quin etiam tui facundia et moribus adiuvaris, cuius te eloquium instruere potuit, etiamsi libris veterum non vacasses. Erat enim, ut scimus, egregie litteris eruditus. ... Sed ut ad propositum redeamus, paterno igitur exemplo ingenium extendisse credendus es, qui in Romano foro eloquentiam non nutristi. O beatum magistrum felicissimumque discipulum, qui affectuose didicit, quod aliis doctorum terror extorsit! Romanum denique eloquium non suis regionibus invenisti et ibi te Tulliana lectio disertum reddidit, ubi quondam Gallica lingua resonavit. ... Cognosce quid ex meritis tuis aestimavimus, quando te illius consilio vides esse sociatum, qui nostri imperii tractat arcanum. Hinc est quod te comitiis domesticorum illustratum isto honore decoramus, ut merito maiora de nostris debeas sperare iudiciis, qui in te adhuc meliora credimus inveniri. Grande tibi negotium vides esse commissum; quicquid egeris, generalitas sentit....

Ennodius [S. VI *in.*] *Opera* LXXXV (*MGH* Auct. Ant. VII 112—115)

Praefatio quando Arator auditorium ingressus est

... Quorsum, venerabilis magister, libertatis index, boni testimonium sanguinis, ingeniorum lima, fabricator sensuum, haec verba praemiserim, si requiras. ... Te inter palestra tua originaria linguae palma sollicitat, te inter cives, mei immemor, superba Delus adnumerat, tu Castalii gurgitis lautus possessor incedis. ... Te sudore continuo nulla diversitate interpellante utpote colonum suum doctrinae messis amplificat. ... Tu in sustentationem ruiturae libertatis felix dextera subrogaris. ... Quid, rogo, visum est dudum insigni eloquentiae tuae in me tam longe positum oculos destinare? Fuerunt magis alii, quos dictionis tuae ornamenta componerent quibus verborum falerae per Latiares elegantias adquisitae victurum et apud posteros nomen offerrent. ... Quid erigeres animos, quos alter iam sibi vitae ordo subdiderat? Quid ad te revocares per longa itinerum intervalla distantem hominem, apud quem sicut nefas est non meruisse laudari, ita crimen fuisse laudatum? Tua sunt, tua, ne dubita, aut eorum, si tamen inveniri poterunt qui secuntur.

Ad adulescentulum tamen, quem praesentis diei auditoriis tuis auspicia dedicarunt, cum quo mihi parili infantia convenit, si venia me donatis, verba converto. ... Felix istud nominis apud doctos auspicium! Ditandus scientiae frugibus laborem circa studia necessarium promittit et nomine. Finde, adulescens egregie, pinguium dorsa terrarum, imprime dentem vomeris novella adhuc incude formatum, exerce in studiorum solo quicquid optimum convenit aratorem. ..., et cum te gravidis scientiae culmis ornaveris, tunc te Magnum dici conveniet Aratorem. ... Prosecutionem meam, quam vere rusticam in Aratoris commendatione contexui, felici tantum dicunt aliqui personae blanditam ...

Idem CCXXXVII (*op. alleg.* VII 184)

Epigramma in Natale Infanti Aratori V. I.

Ex Tempore

Iure colis proprium natalem, pulcher Arator
Qui si non coleres, numquid arator eras?

Idem CCXXXIX (*op. alleg.* VII 184)

In Eum Qui Seni Patri Cibos Subtraxit. Data Aratori

Idem CCXLIII (*op. alleg.* VII 191—192)

In Tyrannum Qui Praemii Nomine Parricidae Statuam inter Viros Fortes Dedit. Data Aratori V. C.

Idem CCLXVII (*op. alleg.* VII 215)

Versus de Flagello Infantis Aratoris

Quae capiunt mundum, iunxit mens docta flagello
Exornans censu nobilitante plagas

Idem CCCXX (*op. alleg.* VII 238—239)

Dictio Data Aratori quando ad Laudem Provectus est Dictat sub Die

Idem CCCLXXVIII (*op. alleg.* VII 271)

Ennodius Aratori

Ad longinqua digrediens caritatis immemor exstitisti. Non licuit tecum piam diligentiam muros exire. Dum urbis habitator es, fabricatas blanditias non sine daedala arte custodis; at ubi rus petendum esse decreveris, quasi graves sarcinas amicorum memoriam derelinquis. Tu villares delicias expetisti, et nos apud te inter moenium mala remansimus. Non habuit radicem affectio, quam velut curarum tormenta separasti. Dicas, unde tam velox exprobratio? Nec aequum esse parari ante delicta tortorem. Scripturum te, mox fuisses adoptata pervectus, sine cunctatione

promisisti. Quantum pater tuus semper culparum tuarum vulgator exposuit, iam a te pueri paginis vacui commearunt. Timeo, ne ista taciturnitas diuturnitate convalescat et in usum silenti turpis crescat incuria. Domine mi, saluto ergo et promissi te memorem debere esse convenio, quatenus inter cana nemora redimitus hederis efferaris.

Idem CCCLXXX (*op. alleg.* VII 271) Praefatio

... Non nos contra Aratorem dictionis pectus opponimus nec erumpentem in lucem laudis palmitem inimica falce truncamus sed quem verborum callem sequi debeat demonstrantes, scimus in illo nobis clarius, si eum praeferri contigerit, triumphandum, quia de nostro hausit quicquid deo amplificante de scientia opum largus effuderit.

Idem CCCLXXXVII (*op. alleg.* VII 276)

Miror cur devenustes turpi silentio ad Romanum decorem politi in te bona conloquii et coactas multo sudore divitias fugiens dispensationem taciturnitate consumas. ... Numquid non habuisti digna memoratu? ... Haec etsi non deligis, debes tamen pro ingenii tui ostentatione laudare. ... Nunc salutem largissimam dicens ut rescribas admoneo...

Idem CDXXII (*op. alleg.* VII 292)

Ennodius Aratori

Velim ita labori meo faveas, ut ieiuno veniam praestes ingenio, quia nefas est in devotionibus despici amabilem discendi cupiditatem, quando quod gratiosus optulerit, durus rerum interpres evacuat. ... crede diligenti et amaritudinem temporibus legitimi amoris amolire. Nolo rem voti facias necessitatem, et desideria, quibus humanum genus natura peperit, digeras in maerorem. ... Tu te ut metiaris imploro, ut nec supra hominem plenum casibus iter

adripias nec intra hominem quae sunt plectenda mediteris. ... Ergo honorem salutati accipiens rescribe mihi, quid cum animo tuo pagina mea egerit. Nam si quae mihi sit sententia flagites, ego ipsa studiorum liberalium nomina iam detestor.

Venantius Fortunatus [S. VII *in.*] *Vita Martini* Lib. I 22—23

> Sortis apostolicae quae gesta vocantur et Actus
> Facundo eloquio sulcavit vates Arator

Aldhelmus [S. VII *med.*] *Opera* (*MGH* Auct. Ant. XV)

De metris et enigmatibus

68, 11—12 De quo poeta 'claviger' inquit 'aethereus' (= Arator I 899), portam qui pandit in aethra (astris *textus*) = Arator I 1076

70, 1—71, 2 De quibus Arator poetica facundia fretus refert: Iura ... statuere viris = Arator I 552—553

80, 21—22 Arator subdiaconus ... sillabam displodit dicens: Moenibus ... cernens = Arator *Ad Vig.* 1

80, 22—23 et infra ... subiunxit: Inque ... piis = Arator *Ad Vig.* 6

92, 27—28 Praebet Arator exemplum: Mortalisque ... origo = Arator I 871

93, 2—3 Idem alibi: Largiri ... dierum = Arator I 883

153, 5—6 ut Arator: de rore ... liquores = Arator II 59

153, 7—8 et infra: Aereusque ... escis = Arator II 62

De virginitate prosa (*op. alleg.* 314, 10—11) de quo poeta:

Claviger aethereus portam qui pandis in aethra cf. *supra De Metris* ... 68, 11—12

Epistolae 4 *Ad Geruntium* (*op. alleg.* 485) de quo poeta ait, cf. *De Metris* (*loc. cit.*)

Beda Venerabilis *Opera*

Expositio actuum apostolorum et retractio ed. Laistner

I 23 De quo Arator: o quantum... erat = Arator I 108—110

IV 37 De hoc Arator: Destitui ... humo = Arator I 407—410

VI 2 De hoc Arator: locus ... dapes = Arator I 570—572

VII 58 Unde Arator ait: lapides ... eris = Arator I 593—595

VIII 14 Pulchre hoc Arator exponit: Saepe ... placet = Arator I 624—625

XII 10 De hoc Arator: Ferrea ... iubet = Arator I 1054—1057

XVI 17 Ne (nec *textus*) ... ministrat, ut Arator ait = Arator II 441—442

XIX 15 De hoc versu dicit Arator: cognosce ... ruis = Arator II 647—650

XIX 29 Itaque sicut Arator ait: Non ... opus = Arator II 714—716

XX 31 Hoc pulchre et breviter exponit Arator: Qui ... volumen = Arator II 890—891; Hinc ... annis = Arator II 909—910

De arte metrica (*Gram. Lat.* ed. Keil VII)

229, 21—23 Ut Arator: Ei mihi ... aedem = Arator II 701—702

232, 21—23 Quamvis et Arator imitatus vete-

res dixerit: O utinam ... profundi = Arator II 1107—1109
243, 27 Quod in Arator ... frequenter invenies.
244, 1—6 et Arator: Iura ... Agni = Arator I 552—556

Praefatio cuiusdam de Libro Aratoris; cf. in codice Vaticano Pal. Lat. 1716 [S. X], fol. 1r:

In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti *) beato domino Petro adiuvante oblatus est huius modi codex ab Aratore subdiacono sanctae ecclesiae Romanae sancto apostolico viro papae Vigilio et susceptus ab eo die VIII idus Aprilis in presbyterio ante confessionem beati domini Petri cum ibidem plures episcopi presbyteri diaconi et clerus pars maxima pariter interesset. Quem cum ibidem legi mox pro aliqua parte fecisset Surgentio viro venerabili primicerio scholae notariorum in scrinio dedit ecclesiae collocandum. Cuius beatitudinem litterati omnes doctissimi continuo rogaverunt ut eum iuberet publice recitari. Quod cum fieri praecepisset in ecclesia beati Petri quae vocatur ad vincula religiosorum simul ac laicorum nobilium sed et e populo diversorum turba convenit. Atque eodem Aratore recitante distinctis diebus ambo libri quattuor vicibus sunt auditi, cum uno die medietas libri tantummodo legeretur propter repetitiones assiduas quas cum favore multiplici postulabant. Eadem autem recitatio facta est his diebus: Prima, idus Aprilis; secunda, XV kalendas Maias: tertia, VIII idus Maias; quarta vero, die III kalendas Iunias, tertio proconsule Basilio viro clarissimo, indictione septima. Quoniam sanctus dominus noster proconsule viro clarissimo, ora pro me scriptore alme caeli culmine regnantem Deum sublime agmina tenentem regimine ut me defendat in humili corporeque fragili, ut meum defendat spiritum in aethera regredientem.

*) in ... sancti *om. O* VIII] VII *O* proconsule Basilio] post Basilio *O* quoniam *ad finem def. O*

Item Versibus eiusdem (*Monacensis 1941*) [S. X *vel* XI], p. 154

Versibus egregiis decursum clarus Arator
Carmen apostolicis cecinit insigne coronis
Historiamque prius praeponens cautus ubique
Substituit typicae sensatim verba figurae.
Lingua canora bonum testatur iure poetam;
Mysticus ingenium sic indicat ordo profundum.
Da nobis prudens clarum pincerna falernum
Omnia dextra dei benedicat pocula Bacchi
Sancta dei nostrum benedicat dext⟨e⟩ra lyram.

Versus Iohannis Foldensis Didascali Appendix ad Nasonem (*PLAC* I 392)

Ad iuvenes converte tuam, fratercule, musam
Ludere qui possunt carmine multiloquo.
Nos autem vetuli sumus etiam corpore fracti
Et vix audiri quo valeat loquimur.
Denique dum fuerant nobis in corpore vires,
Ludebamus in haec proelia ferre pedem.
Nam quia Virgilium nobis in mente reducis
Horreo valde suum nec precor eloquium.
His placeat quibus omne malum delectat adire;
Illius in scriptis invenietur enim.
Nos ad Aratoris vertamus corde Thaliam
Ut quod scripsit ad hoc perveniamus opus.
Virgilius paleas, frumentum probet Arator.
Hic mansura docet; ille caduca refert.
Pastorum causas si quidem prior inquit et actus,
Virtutes narrat alter apostolicas.
Ille crebro dictat hominum turpissima gesta;
Crebrius hic Domini dulcia verba canit.
Cerberus hunc rapuit, flatum cum corpore misit;
Hunc Mihael tenuit praecipiente deo.

Ille Iovis socius petitur tormenta gehennae;
Iste Petri consors regna superna tenet.
Incestam scriptis Venerem laudaverat ille;
Iste Dei matrem poscit adesse sibi.
Ille ait Aeneam bello vicisse frequenter;
Hic Paulum mundum iam superasse refert.
Quapropter, iuvenis, quae sunt meliora sequamur,
Alterutrum dantes, scripta decora stilo.
Horum namque locus sordes de corde repellit
Cogit et in mente sancta tenere Dei.

Aurelianensis 295 [S. X], fol. 36^{v}:

Arator iste subdiaconus sanctae Romanae ecclesiae fuit. Erat autem cardinalis. Ille, qui cardinalis subdiaconus Romae, non potest accipere alium gradum. Fuit autem tempore Vigilii papae. Qui, considerans Iuvencum et Sedulium scripsisse actus evangelicos, noluit eos iterum rescribere sed totum se contulit ad actus Apostolicorum describendos. Descripsit autem metrice quod Lucas scripsit prosaice luculentissimo stilo et sermone, id est, luce pleno et cum magno favore auditus a Romanis; tertio recitatus est quia ter recitavit suum librum coram apostolico et Romanis. Fecit autem hanc epistolam ad Florianum abbatem sapientissimum ut illius auctoritate roboraretur suus liber.

Parisinus 8095 [S. IX *med.*], fol. 1^{v}:

Temporibus Vigilio papae obsessa est urbs Roma a Gothis vel Langobardis in qua erat Arator subdiaconus qui hoc opus composuit qui captus ab hostibus ductus est ad aulam eiusdem regis qui praedictam urbem obsidebat ad serviendum. In ipsa captivatione tale votum fecit beatis apostolis Petro et Paulo ut si eum liberarent, actus eorum metrico carmine componeret quod et fecit. Edito vero libro fecit argumentum Floriano abbati ut eum sua auctoritate corroboraret.

Londinensis (Brit. Mus.) 11034, Addit. [S. IX], fol. 36:

Iste Arator secundum Augustinum (agustinum *cod.*) dicit quod non fuerunt simul passi sed finito anno integro ipsa die qua a fidelibus passio Petri celebratur Paulus decollatus est. Egesippus autem qui proximus fuit temporibus Apostolorum affirmat quod in una die simul Petrus crucifixus et Paulus decollatus.

Rabanus Maurus [S. IX *in.*]

De clericorum institutione I 18 (*PL* CVII 396 a) Deo placere per id satagerunt, ut fuit Iuvencus, Sedulius, Arator.

De universo IV 1 (*PL* CXI 88 c) De quibus duobus [Mathia et Justo] Arator in metrico opere suo ita lusit, dicens: Constituere ... Olympi = Arator I 105—111.

ibid. XVI 7 (*op. alleg.* 468 a) Quorum et Arator ait: Mentibus ... ardor = Arator I 147.

Alcuinus [S. IX *in.*] *Carmina*: versus de sanctis Eurobicensis ecclesiae 1550—1551 (*PLAC* I 204)

Quid quoque Sedulius vel quid canit ipse Iuvencus,
Alcimus et Clemens, Prosper, Paulinus, Arator

Paulus Diaconus [S. IX *in.*] *Historia Langobardorum* I 25 (*MGH* Script. Rer. Lang. et Ital. saec. VI—IX, 63, 21—22)

Tuncque nihilominus Arator Romanae Ecclesiae subdiaconus, poeta mirabilis, apostolorum actus versibus exametris exaravit.

Theodulphus [S. IX *in.*] *Carmina* XLV 11—13 (*PLAC* I 543)

Cura decens patrum nec erat postrema piorum,
Quorum sunt subter nomina sancta vide:
Sedulius rutilus, Paulinus, Arator, Avitus.

Wandalbertus Prumiensis [S. IX *in.*] *Carmina* Commendatio 22—23 (*PLAC* II 575)

Illi [Iuvencus] coniunctis spatiis Arator haeret

Bertharius Casinensis [S. IX *med.*] *In Sancti Mathiae Apostoli sermonem* Lectio VIII (D. Luigi Tosti *Storia della Badia di Montecassino* I 318—319)

Arator ... versibus heroicis depromsit, dicens: Primus ... Olimpi (Olympi *textus*) Arator I 69—111

Leo Monachus Casinensis [S. IX *med.*] *Carmina,* Proemium 3 (*PLAC* III 390) Codicem evangeliorum auro (e. g. Aratoris) et gemmis optimis adornavit (cf. *supra* Bertharius)

Carmina varia: Versus Walahfridi [849] *inc.* (*PLAC* IV 2, 1079)

Vixit Arator
Nescio plures
Laudibus huius
Aequiperandos

Ermenrichus Elwangensis [S. IX *med.*] *Epistola ad Grimaldum Abbatem* (*MGH* Epist. Kar. Aev. III)

10 (*op. alleg.* 545, 9—10) Producta vero ut apud Aratorem: Aesaias (Isaias *textus*) ... prophetae = Arator I 275

10 (*op. alleg.* 545, 11—12) et alibi: Haelie ... figurae = Arator I 275

17 (*op. alleg.* 554, 28—32) probante Aratore: Caesarem ... Paulus = Arator II 1030—1032

Paulus Alvarus [S. IX *med.*] *Epistolae* 18, 14 (*PL*

CXXI 503 b—c) Sed dicis ... cum unus [Arator] defleat causa: Hei mihi ... aedem = Arator II 701—702.

Vita Beati Leudegarii Martyris [*ante* 857] Prologus 11—12 (*PLAC* III 5)

Alter [Arator] apostolicos deprompserat ore labores
Expressitque actus versibus egregios

Otfridus Monachus [c. 865] *Epistola* (*MGH* Epist. Kar. Aev. IV 166, 37—167, 4) ... gentilium vates, ut Virgilius ... suorum facta decorarent, ... nostrae etiam sectae probatissimorum virorum facta laudabant Iuvenci Aratoris Prudentii caeterorumque multorum qui sua lingua dicta et miracula Christi decenter ornabant.

Bruxellensis 185 (1828—1830) [S. X] fol. 1^{v}

Arator subdiaconus fuit sanctae Romanae ecclesiae sub quo Gothi et Vandali obsederunt Romam. Erat etiam magna seditio de ordinando apostolico. Veniente autem papa Vigilio cessavit seditio et hostes remoti sunt ab urbe.

Hincmarus Rhemensis [S. IX *ex.*] *De Una et Non Trina Deitate* (*PL* CXXV)

477 b Sic enim dilecta (*vel* dicta, cf. 528 b) est ... ab Aratore bis (I 205; II 587) trina potestas

528 b Sic enim dicta est ... ab Aratore bis trina potestas, cf. 477 b

ibid. quoniam Arator trinam potestatem et Prudentius trinam pietatem dicunt metri necessitate

562 a ... de Aratore ... qui figurate loquens in libro primo dicit: Trina fides ... lavatur = Arator I 114

562 b Et de nomine trino in secundo libro: Non cogit ... trino = Arator II 613—614

ibid. Et ... primo libro figurate loquens: Nona ... simplex = Arator I 856—857

ibid. ... quae de Sedulio, Aratore, et Prospero subiungemus congruentius poneremus

562 c ... dixit Arator metrica necessitate coactus: Trina ... lavatur Arator I 114, cf. *supra* 562 a

ibid. Et: ... Non cogit ... trahunt = Arator II 613—615, cf. *supra* 562 b

562 d Quod dixit Arator: Ipse ... solet = Arator II 586—588

563 a ... figurate loquens similiter metri necessitate: Nam ... aequum = Arator I 205—206

563 c Verum et ille ipse Arator evidentius se non proprie, sed figurate in hoc fuisse locutum ... cum dicit: Deus ... potestas = Arator I 450—451

ibid. Et capite nono: Ecce tot ... fidelem = Arator I 383—389

ibid. Et capite tertio: Tertia ... tribus = Arator I 156—158

563 c—d Et item capite vigesimo primo: Ter ... unum = Arator I 916—919

564 c ... devotus lector intelligere debet haec a Sedulio, Aratore, et Prospero tropice per metonymiam ... dicta.

564 d Hoc tantum dixisse sufficiat quia ... trinam potestatem Arator ... pro personis Patris, Filii, et Spiritus Sancti ... posuerunt.

Quaestiones Grammaticae [S. X] (*Anecdota Helvetica* in Gram. Lat. VIII Supplemento, ed. Hagen, 184, 20 Arator: Mortis imago patet = Arator II 1081)

Manchester, Rylands 107 [S. XI]

fol. 3 a Unde arator inquid: Virgine ... resurgens = Arator I 47; Et vehit ... polum = Arator I 38—39

fol. 4 a Cui arator metricis decantans laudibus inquid: porta ... tulit *et cetera* = Arator I 57—60

fol. 6 a ut arator ait: quid ... columba = Arator I 139—140; ut ... ales = Arator I 143; sit ... fides = Arator I 145

fol. 7 a hinc arator: hunc ... tribus = Arator I 157—158

fol. 9 a et arator inquid: res ... ligant = Arator I 214

fol. 9 b inquid arator: Vetus ... erit = Arator I 283—288

foll. 9 b—c Arator inquid: Gaudebit ... sibi = Arator I 251—253

fol. 10 b Unde arator: Fert ... movent = Arator I 302—304

fol. 11 b arator inquid: Quid ... resurgit = Arator I 314—326

fol. 12 b De hoc arator canit: Pompa ... pii = Arator I 405—414

foll. 12 b—13 a Unde arator ait: Decidit ... sententia = Arator I 417—422

fol. 13 b Item: Qua ... lumen (lucem *textus*) = Arator I 548—551

fol. 14 b De hoc arator inquid: locus ... dapes = Arator I 570—572; Nam quid ... decet = Arator I 574—576

fol. 18 a Unde arator ait: Lapides ... eris = Arator I 593—595

fol. 18 a Item arator: Quis ... pio = Arator I 601—602

fol. 19 a De quo arator: Fonte ... fidem = Arator I 629—631

ibid. Et pulchre hoc arator exponit: sepe (saepe *textus*) ... placet = Arator I 624—625

fol. 20 b De quo arator ait: volat ... rotas = Arator I 675—677

ibid. De eius quoque menarrabili (*sic*) ortu arator canit: Qua fuerat ... illi = Arator I 685—686

fol. 21 a Hinc arator: Conspectis ... honus (onus *textus*) = Arator I 687—689

fol. 21 b De hoc Arator: committere ... lupos = Arator I 708—709

fol. 22 a Et arator inquid: clamabitur ... canens = Arator I 718—721

ibid. Inquid arator: Mirabile ... ovem = Arator I 715—718

foll. 22 a—b Item ut arator ait: Iudea ... actus = Arator I 733—737

fol. 22 b De hoc arator: Vipereum ... clausis = Arator I 738—740

fol. 23 b De quo inquid arator: multis ... salus = Arator I 767—768

fol. 24 a Et arator: illa ... levat = Arator I 834—836

fol. 26 b Unde arator canit: qui ... cępit (coepit *textus*) = Arator I 912—913

fol. 27 a itemque ut arator ait: Nona ... fatentur = Arator I 856—859

fol. 29 b De hoc arator: commune ... regit = Arator I 1009—1012

fol. 30 a Unde arator vaticinando canit romae: his ... astris = Arator I 1070—1076

ibid. Et arator inquid: putat ... doli = Arator I 1047—1049

ibid. De hoc arator: Ferrea ... iubet = Arator I 1054—1057

fol. 31 a De hoc arator: Saulum quem ... dedit = Arator II 2—5

foll. 31 a—b Et Arator: Cyprum ... venit = Arator II 5—10

fol. 32 a De quo arator inquid: Quos ... reis = Arator II 45—50; Cum ... apertis = Arator II 53; saxa ... escis = Arator II 61—62

fol. 32 b ut ait arator: Xp̄s ... nasci = Arator II 71—77; Quam ... novis = Arator II 82—83

ibid. Item: Gens surda = Arator II 87; ne ... flexit (Ry*) = Arator II 88—91

ibid. De hoc arator: Qui ... mori = Arator II 105—108

fol. 33 a De lege ... herili = Arator II 126—128

fol. 33 b Unde arator inquid: Cum ... agit = Arator II 143—151

fol. 34 b Quod arator pulchre canit: Fuit ... orbem = Arator II 179—197

fol. 35 a De hoc arator: Gens ... queant = Arator II 246—252

fol. 36 a Idest: hoc esse (deest *textus*) ... forent = Arator II 276—278; ne ... mundat = Arator II 279—280

ibid. Unde arator: corporis ... opus = Arator II 292—297

fol. 37 b Bllandi loquis (blandiloquis *textus*) ... canat ut arator ait = Arator II 433—442

fol. 38 a De hoc religioso carceris loco canens inquid arator: O felix ... chelindri (cylindri *textus*) = Arator II 407—413; discrimina ... locum = Arator II 420—421

fol. 40 b De quo arator inquid: O lupe ... Athenas = Arator II 485—488

fol. 41 a De quo arator: Aquilae ... adest = Arator II 528—546

fol. 43 a De hoc versu dicit arator: Cognosce ... ruis = Arator II 647—650

ibid. Item arator: Quid ... reus = Arator II 659—662

fol. 43 b Quod pulchre exponit arator: Et vitant ... favillae Arator II 669—671; quinquaginta ... arvis = Arator II 682—687

foll. 43 b—44 a Unde arator inquid: Mens ... sonus = Arator II 738—742

fol. 44 a De hoc arator: O miseranda ... negas = Arator II 719—723

ibid. Itaque sicut arator ait: Non ... opus Arator = II 714—716

fol. 45 a De hoc arator: o male ... inest = Arator II 763—774

fol. 45 b De hoc dicit arator: Ad solimam (Solymam *textus*) ... monet = Arator II 827—828

fol. 46 a hoc pulchre et breviter exponit arator: patet ... volumen = Arator II 889—891

ibid. In: iudea ... Xpo = Arator II 909—912

fol. 48 a De hoc arator ait: Quae ... datum = Arator II 918—922

fol. 48 b De hoc arator ait: Sed ... suo = Arator II 929—930

foll. 48 b—49 a Et arator inquid: Quo ... ruinae = Arator II 939—942

fol. 49 a ut arator canit: In stephanum ... honus (onus *textus*) = Arator II 965—968; Adam ... suae = Arator II 969—971

foll. 50 a—b De hoc arator: non haec ... nocentes = Arator II 1008—1017

foll. 50 b—51 a De hoc ita canit arator: Lectis ... pia est = Arator II 1021—1029

fol. 51 b De quo dicit arator: Obstipuit ... anno = Arator II 1048—1050

fol. 52 a ut arator ait: Non stimulante ... venturus = Arator II 1058—1062

ibid. Hic ita canit arator: ne gaudia ... doli = Arator II 1051—1054

fol. 54 b De quo arator: caret ... rati = Arator II 1077—1078

ibid. Quod sic exponit arator: gerit ... fides = Arator II 1098—1102

ibid. Item idem: Quanta ... famis = Arator II 1092—1093

fol. 55 a hinc arator: Tempore ... tenebras = Arator II 1133—1136; haec ... erat = Arator II 1141—1148

fol. 56 a hoc ita canit arator: Haut (haud *textus*) ... probant = Arator II 1167—1172

ibid. inquid arator: Quantum ... mori (Ry*) = Arator II 1183—1188; Tandem ... putes = Arator II 1192—1194

ibid. arator inquiens: Pullulat ... pruine (pruinae *textus*) = Arator II 1210—1211

fol. 56 b Quo decantans arator inquid: hunc ... locum = Arator II 1214—1221; Petrus ... princeps = Arator II 1225; gentibus ... magister = Arator II 1229; haec ... sedes = Arator II 1226—1228; his ... palmam = Arator II 1246—1250

Trevericus 1093/1469, [anno 1048] fol 2^{r}

Subdiaconus fuit iste Arator. Et istud opus coram Caesare et coram omni senatu legebatur ... acceptum est ab omnibus. Fuit autem temporibus Iustiniani imperatoris.

Paulus Camaldulensis [S. XI] *De primis syllabis* (Paris. Lat. 7517, foll. 34 b—42 a)

Exempla Aratoris (fol. 53 a)

I Astra ... Christi = Arator I 8
II Iamque ... diebus = Arator I 21
III Surgit ... coram = Arator I 82
IV Quam ... propago = Arator I 196
V Divitias ... voluntas = Arator I 212
VI Interea ... priores = Arator I 515
VII Levitam (Levitas *textus*) ... cepit (coepit *textus*) = Arator I 554
VIII Emicat ... coronam = Arator I 568

Herigerus [S. XI] *Gesta episcoporum Leodiensium* (*PL* CXXXIX 1009 c)

Sed et Arator ... ita confirmat: Non eadem ... lucem = Arator II 1248—1249

Sigebertus Gemblacensis [S. XI] *Chronographia* 528 (*MGH* Script. VI 315, 53) Arator poeta

idem *De scriptoribus ecclesiasticis* 38 (*PL* CLX 556 a)

Arator subdiaconus Romanae ecclesiae edidit heroico carmine actus apostolorum et Vigilio papae Romano obtulit.

Sextus Amarcius [S. XI *med.*] *Sermones* III 270—272 (ed. M. Manitius)

Alcimus, Arator, Sedulius, atque Iuvencus
Non bene tornatis apponunt regia vasis
Fercula, miror eos, non audeo vituperare

cf. *infra* p. XLII Winrichus: bene tornatos

Liber [S. XI *med.*] *de unitate ecclesiae conservanda* 2, 21 (*MGH* Libelli de Lite II 238, 37—43)

De illo (Vigilio) scribit Arator subdiaconus in opere suo quod de actibus apostolorum composuit heroico metro: Publica libertas ... ministro = Arator *Ad Vig.* 3—6; Inque humeris ... solvo tuis = Arator *Ad Vig.* 6—28

Laurentius *Gesta episcoporum Virdunensium* [1048—1144] Epistola (*MGH* Script. X 489, 8—9) Ecce sancti praedecessores vestri ... Arator!

Simeon Dunelmensis [S. XI] *Historia regum Anglorum* 30 (Rer. *Brit. Med. Aev. Script.* no. 75, v. 2, p. 30) peragemus sic exorando: Spiritus ... linguas = Arator I 226—227

Humbertus Cardinalis [S. XI *ex.*] *Adversus Simoniacos*

II 7 (*PL* CXLIII 1070 a) sed sicut Arator dicit: Fur ... sui = Arator I 418

Conradus Hirsaugiensis [S. XI *ex.*] *Dialogus super auctores* (ed. Schepss, Kaiserliches altes Gymnasium zu Würzburg [1889])

p. 46, 21 Veniamus nunc ad Romanos auctores. Aratorem...

p. 46, 32 Iunge itaque praemissis Aratorem, quia tot et tanti sunt libri dogmatum ecclesiasticorum ut non multum egeant ecclesiae filii instrui vanitate librorum gentilium.

pp. 47—48 Super Aratorem. Magister. Arator noster obsessus in urbe Roma a Gothis feralibus Romani populi hostibus et a papa Vigilio cum exercitu superveniente liberatus ad ovile Petri admissus et subdiaconatus ordine sublimatus librum hunc in honorem apostolorum et ad fructum totius ecclesiae composuit; duos autem eidem operi suo prologos praefixit, in quorum altero pro redemptione sua gratias agere videtur pastori suo papae Vigilio, in altero opus suum corrigendum commendat abbati Floriano. Exceptis igitur quibusdam de actibus apostolorum titulis ad literam et allegoriam opus inceptum exsecutus est, studioso lectori duplex commodum prospiciens. Proinde materia eius actus apostolorum sunt, quantum sibi videbatur ad inceptum opus competere, ne si omnia calamo metrico comprehenderet videretur diffluere. Intendit autem per hoc opus laudem apostolorum gratias agendo dilatare, legentibus fidem augere, totumque quod humanae saluti in viciis naturalibus et actualibus officit dissuadere. Inchoavit autem librum suum ab ascensione domini et pervenit ad tempus martirii apostolorum Petri et Pauli, ubi eum ex vulgari opinione aliquantulum impegisse non dubium est.

Discipulus. 'Beatus qui non offendit in verbo', sed impactionem istam scire cupio.

Magister. Quod temporibus multum differentibus

passionem apostolorum partitus est dicens uno die Petrum quidem cruci affixum, sed revoluto anni circulo eodem die Paulum decollatum, cum verissima ratione affirmet Eusebius, scriptor ecclesiasticae historiae et subtilis indagator ecclesiae primitivae, uno eodemque die ambos martyrio coronatos sub Nerone ... Fuit autem auctor iste temporibus Cassiodori viri cl. per omnia ingenio praeclarissimi et Prisciani grammatici qui et librum suum Iuliano de arte grammatica in Constantinopoli optulit. Porro ipse Arator librum suum publice coram Vigilio papa legit.

Marianus Scottus [S. XI *ex.*] *Epitome* (*MGH* Script. XIII 76, 45)

Arator actus apostolorum versibus scripsit

Abbreviatio librorum Sancti Emmerammi [c. 1100] (*MGH* Script. XVII 568, 33) Aratores 3

Winrichus [S. XII *in.*] *Carmen* 109 (Gottlieb, *Über mittelalterliche Bibliotheken*, 1890, p. 443) et bene tornatos versus qui Arator scripsit, cf. *supra* Amarcius: non bene tornatis.

Ekkehardus [c. 1126] (*MGH* Script. VI)

Chronicon Wirziburgense 24, 31 Arator subdiaconus librum suum publice coram Vigilio papa legit

Chronicon Universale (*op. alleg.*)

140, 13 Sub hoc papa Vigilio Arator subdiaconus Romae floruit actusque apostolorum scripsit.

143, 24 Tunc enim Cassiodorus, Dionysius, Arator Romae claruerunt.

Giraldus Cambrensis [1147] *Gemma ecclesiastica* (*Rer. Brit. Med. Aev.* Script. no. 21. v. 2)

I 20 Versus Aratoris ... qui ... egregie versibus exponit: Cognosce ... ruis = Arator II 647—650

II 309 Item Arator: Hoc (et *textus*) tecum ... aurum = Arator I 404—416

Bernardus Morlanensis [S. XII *med.*] *De contemptu mundi* praefatio (*Rer. Brit. Med. Aev.* Script. no. 59, v. 2, p. 5) ... perhibent psalterium lyrici composuisse pedes = Arator *Ad. Vig.* 24, cf. Balderichus *Itinerarium* (*PL* CLXVI 1178 a)

Vita Godefridi comitis Capenbergensis [S. XII *med.*] 12 (*MGH* Script. XII 528, 15—18) Nam sicut legimus: Iubilaeus ... exul (exsul *textus*) = Arator II 678—681

Sicardus episcopus Cremonensis [S. XII *ex.*] *Cronica* (*MGH Script.* XXXI 141, 10—12) Cassiodorus ... et Dionisius ... et Arator subdiaconus Romanus qui actus apostolorum versibus exaravit ...

Petrus Cantor [S. XII *ex.] Verbum abbreviatum* (*PL* CCV 85 a—b) Item Arator: Haec (hoc *textus*) ... aurum = Arator I 404—418

Gesta abbatum Horti Sanctae Mariae [S. XIII *med.*] 17 (*MGH* Script. XXIII 583, 32) in libris Catholicis videlicet Boecio ... Aratore ...

Eberhardus Bethuniensis [S. XIII] *Carmen* III De versificatione (Gottlieb, *Über mittelalt. Bibl.* p. 445)

Non aret serie metri, sed floret Arator
Doctus, apostolica facta decenter arat.

Rogerus Baco [S. XIII *med.*] *Compendium studii* VII (*Rer. Brit. Med. Aev.* Script. no. 15, p. 457) et Arator: Divinum ... Maria est = Arator II 298

Iohannes [S. XIII *med.*] *De Deo cronica* (*MGH* Script. XXXI 312, 32)

Tunc temporis Priscianus apostata et Arator fuerunt.

Aegidius Aureaevallensis [S. XIII *med.*] *Gesta episcoporum Leodiensium* (*MGH* Script. XXV 26, 49) Clarebant Cassiodorus senator post monachus, Arator poeta ...

Historia Monasterii Rastedensis (*MGH* Script. XXV 503, 14) Aratorem, Iuvencum, Sedulium et Prosperum in uno volumine [contulit].

Hugo von Trimberg [S. XIII *ex.*] *Registrum multorum auctorum* (ed. Huemer, *Wiener Akad. d. Wissensch., Sitz.-Ber., phil.-hist. Cl.* [1888] 116, pp. 145—190):

380 Hunc iniunctus sequitur Prosper et Arator
417—418 ... 421—430 Iuvencum et Sedulium sequitur Arator, apostolorum actuum verus metrificator. Textum evangelii metrice scripsisset Arator, si non prius hunc scriptum prescivisset. Romae subdiaconus erat is Arator sub papa Vigilio clarusque dicator librum suum edidit tempore quo Gothi Romam circumdederant et Vandali commoti sicut et in prologo secundo [*Ep. ad Vig.*] protestatur, in quo papae Vigilio liber commendatur. Sed abbati Floriano prologum premittit. Nam et illi corrigendum librum recommittit.
437 Sequitur in ordine Prosper Aratorem.

Vincentius Bellovacensis [S. XIII] *De eruditione puerorum* (Paris. Lat. 16390)

fol. 61 sunt autem alii libri metrici etiam antiquissimi in quibus eam utiliter immo multo utilius in arte metrica posset edoceri. Verbi gratia Liber Iuvenci ... liber Aratoris De Actibus apostolorum ...

Rutebeuf [S. XIII] *La bataille des VII ars* (ed. Jubinal, *Œuvres Complètes de Rutebeuf*, Paris, 1839, t. II)

II p. 426 Lors i a point mesire ...
Et Sédule, Propre, Prudence,
Arator ...

II p. 507 mais tout à coup ... Sedulius, Properce, Prudence, Arator ...

Bernardus Cremifanensis [S. XIV *in.*] *Historiae* (*MGH* Script. XXV)

654, 17 Item Arator librum suum Vigilio representat, quem etiam approbat.

669, 22 de libris 2 Aratores

Historia regum Francorum monasterii Sancti Dionysii [S. *inc.*] (*MGH* Script. IX 396, 14)

Cassiodorus senator et Dyonisius abbas et Arator poeta apud urbem claruerunt

Praeterea sunt quattuor testimonia quae nondum vidi:

Sangallensis 870 [S. IX] (C. Stephan, *Rheinisches Museum für Philologie* XL p. 266) *Florilegium versuum*: Arator II 278; 285

Aimericus [1687] Erlangensis 516 (Manitius, *Gesch. d. lat. Lit. d. Mittelalt.* III 182) *De arte lectoria*

S. Crucis (Heiligenkreuz, Austria) [S. XII] 227 *Florilegium*

Bodleianus 12398 (C 552) [S. XIII *in.*] foll. 17^{v}—19^{v} *Proverbia Aratoris*

Imitationes dictorum Aratoris

Rusticius Helpidius [S. VI *med.*] *De Christi Iesu beneficiis* (Brandes W., „Studien zur christlich-lateinischen Poesie. 2. Der Dichter Rusticius Helpidius ...“, *Wiener Studien. Zeitschrift für classische Philologie* XII 297—310):

14 qui temporis expers = Arator I 165

19 una potestas = Arator I 451

20—21 per omnes est communis, cf. Arator I 1009 commune per omnes

60—62 stupuit, cf. Arator I 43 stupor; subditus orbis, cf. Arator I 46 per subdita iura; coruscis obsequiis; cf. Arator I 43 ore corusco; servire = Arator I 49; calcatis nubibus, cf. Arator I 47 calcata morte; famulatur = Arator I 51; nubibus axis = Arator II 1089

73 inchoamenta gerens, cf. Arator II 512 instrumenta gerens

84 documenta ferens, cf. Arator II 804 documenta gerens

92 ac nocte fugata, cf. Arator II 317 sic nocte fugata

149 sperantes munera vitae, cf. Arator I 591 complectens munera vitae

Corippus [S. VI *med.*] *Libri* (*MGH* Auct. Ant. III 2)

Iohannidos VI 177 spiritus ora, cf. Arator I 342 Spiritus oris

In laudem Iustini:

I 144 caelestia regna petivit, cf. Arator I 707 capiunt caelestia regna

II 54 sine semine = Arator I 3

Eugenius [S. med. VII *med.*] *Carmina* (*MGH* Auct. Ant. XIV):

XXXIX 2 (*op. alleg.* 257) mente ... sagaci = Arator I 404

CI (*op. alleg.* 269) dona salutis = Arator I 286

appendicis XII 9 (*op. alleg.* 274) sine fine beatis, cf. Arator I 592 sine fine beatae

Lamentum Poenitentiae [S. VI *med.*] 126 (Manitius, *Die lat. Lit. d. Mittelalt.* I 190) ut par poena semper urat quos par culpa sociat, cf. Arator I 447—448 ... nec poena sequestrat

Quos par culpa ligat

Venantius Fortunatus [S. VI *ex.*] (*MGH* Auct. Ant. IV 1)

Carmina:

I 12, 8 instat amor = Arator I 147

I 14, 3 altaribus aptus, cf. Arator I 552 altaribus apti

II 8, 9 venerabilis orbi = Arator I 564

II 12, 5 virtute potens = Arator II 78

III 17, 3 volat axe citato = Arator I 675

IV 1, 17; VI 8, 5 exul (exsul *textus*) ab oris = Arator II 47

VIII 3, 321 venerabilis orbi, cf. *supra* II 8, 9

IX 1, 100 virtute potens, cf. *supra* II 12, 5

IX 2, 3 coluber proiecit ab ore venenum, cf. Arator I 733 venenum semper ab ore vomet

X 13, 1 semita vitae, cf. Arator II 581 semita linguae (vitae *l**)

appendicis 23, 25 arbiter orbis = Arator I 450

Vita S. Martini:

II 478 arbiter orbis, cf. *supra app.* 23, 25

III 375—376 paradisi sede repulsus exul, cf. Arator II 556—557 ... prima de sede repulsi

Exilio mundi

Aldhelmus [S. VII *med.*] *Opera* (*MGH* Auct. Ant. XV):

Carmina Ecclesiastica:

I in Basilica Sanctorum Petri et Pauli 3 lumina mundi = Arator II 1219

ibid. 6 claviger aetherius

Claviger aethereus, portam qui pandis in aethra, cf. Arator I 899 claviger aetherius; I 1076 qui portam pandit in astris

II In Basilica Beatae Mariae 17 Gabrihel mi-

sisset ab astris, cf. Arator II 1115—1116 Nam missus ab astris angelus

III In ecclesia Mariae 71 altaris sacri, cf. Arator I 552 altaribus sacris

IV In Sancti Petri 2

Claviger aethereus qui portam pandit in aethra. cf. I 6

ibid. 12 piscantem panda de puppe vocavit, cf. Arator I 69—71 parva de puppe vocatus ... quo piscatore solebat ... capi

De virginitate carmen

36; 287 spiritus almus = Arator I 139

38 substantia simplex = Arator I 157

39 subsistentia simplex, cf. *supra* 38; cf. Paulinus Aquiliensis *infra*, p. L.

536 Christi ... piscator, cf. Arator I 72 piscatio Christi

1129; 1480 mente sagaci = Arator I 404

1532 sumentes dona lavacri; 1576 dona lavacri; 1733 sumpsissent dona lavacri, cf. Arator I 678—679 lavacri sumere dona

1677 fecunda puerpera virgo, cf. Arator II 149 utero fecunda puerpera gessit

Beda Venerabilis [700] *Carmina* (*PL* XCIV)

Vita S. Cuthberti

I 6 (*op. alleg.* 575 c) Ecclesiae ... quibus igne magistro = Arator I 121

I 7 (ibid.)

Sensibus instet amor, sermonibus aestuat ardor cf. Arator I 147

Mentibus instat amor, sermonibus aestuat ardor

I 38 (*op. alleg.* 577 a)

Munera da linguae, verbi tua dona canentis, cf. Arator I 227

Munera da linguae qui das in munera linguas

II 34 (*op. alleg.* 577 d) Mysteria pandere Christi = Arator I 950

VI 12 (*op. alleg.* 579 b) velique patentibus alis = Arator II 1069

VI 14 (ibid.) furit undique pontus = Arator II 1073

VI 15 (ibid.) abreptae vestigia coepta carinae = Arator II 1075 (certa *pro* coepta)

XI 13 (*op. alleg.* 582 b) sub axe volarat, cf. Fortunatus III 173; Arator I 675 volat axe citato

XV 10 (*op. alleg.* 583 d)

Erigit innumeros pulsis languoribus aegros, cf. Arator I 170

Postque tot erectos pulsis languoribus aegros

XXI 28 (*op. alleg.* 586 a) Deus arbiter orbis = Arator I 450

XXIII 2 (*op. alleg.* 587 b) ore coruscus, cf. Arator I 43 ore corusco

XL 8 (*op. alleg.* 593 a) caelestibus inclyta signis (incluta *textus*) = Arator I 801

XLI 1—2 (*op. alleg.* 593 b) furore Daemonis ira, cf. Arator II 655—656 murmure frendens Daemonis ira

idem *Hymni tredecim* (*PL* XCIV)

II (*op. alleg.* 608 d) altaris ... sacri, cf. Arator I 552 sacris altaribus

ibid. (*op. alleg.* 611 d) iure ... sacris, cf. Arator I 552 iura ... sacris

idem *Hymnus de die iudicii* (*op. alleg.* 638 a)

Sedibus et superem semper gaudere beatis, cf. Arator I 592

Vitae principium fuit en sine fine beatae

ibid. semper sine fine beatam, cf. Arator I 592 sine fine beatae

Pauli et Petri Carmina 43, 3 [S. VIII *in.*] (*PLAC* I, p. 76) Si sunt tibi dona salutis, cf. Arator I 286 pete dona salutis

Paulinus Aquiliensis [S. VIII *med.*], *Carmina* I, Regula fidei 14—15 (*PLAC* I 127) simplex ... subsistentia triplex, cf. *supra* Aldhelmus *De virg.*; Arator I 157 substantia simplex

Bonifatius [S. VIII *med.*] *Appendix carminum Anglorum* VII 15 (*PLAC* I 20) calcavit morte minantis, cf. Arator I 47 calcata morte resurgens

Alcuinus [800] *Carmina* (*PLAC* I)

LXXXVIII Inscriptiones Vedasti XVII 1 (*op. alleg.* I 311)

Claviger aethereus = Arator I 899

CIX (*op. alleg.*, p. 335) In ecclesia Sancti Petri I 1

Claviger aethereus portas qui pandit Olimpi cf. Arator I 899 claviger aethereus; I 1076 qui portam pandit in astris

ibid. II 5 (ibid.) portas et pandit Olimpi, cf. *supra* CIX 1, 1

ibid. III 1 (ibid.) claviger aethereus, cf. *supra* CIX 1, 1

Ermoldus Nigellius [S. IX *in.*] *De gestis Ludovici Pii* (*PL* CV)

II (*op. alleg.* 587 c) venerabilis orbi = Arator I 564

II (*op. alleg.* 596 b)

Qui pedibus siccis per maris ivit iter cf. Arator *Ad Vig.* 14 cui via sicca fuit

Audradus Modicus [c. 850] (*PLAC* III)

Liber de fonte vitae 11 (*op. alleg.*, p. 73) peterent sibi dona salutis, cf. Arator I 286 pete dona salutis

Carmen in honore⟨m⟩ S. Petri 3 (*op. alleg.* 84) modica de puppe vocato, cf. Arator I 69 parva de puppe vocatus

Exempla diversorum auctorum

Reginensis 215 [S. IX] 177 Gradus ad Parnassum (*Rev. de Phil.*, nouv. sér. 7 [1883] 74)

Comperit accitus quae sit sua visio Petri = Arator I 932

Parisinus Latinus 4883 A [S. XI] 59 (Riese, *Rhein. Mus.* XXVI [1871] p. 333)

Suppetit affatim exemplorum copia nosque = Arator II 326

Mico [Fl. *post* 825] *Carmina*, Opus prosodiacum (*PLAC* III)

I 28 (*op. alleg.*, p. 280) = Arator I 472

Dat medicina latens et anheli corporis aestus

I 29 (*op. alleg.*, p. 281) = Arator II 197

Unicus ablutus qui sanguine comparat orbem

I 328 (*op. alleg.*, p. 291) = Arator I 517

Ne spargant quod corde metant in sede relegant

Milo [S. IX *in.*] *De sobrietate* (*PLAC* III)

I 566—580; 788—793 De Ario et Sabellio; cf. Arator I 444—447; I 917—930

I 805 peram portare, cf. Arator I 286 peram gestare

I 815 calcavere sub pedibus nec tangere dextris; cf. Arator I 406 non debita dextris; I 407 tangere vitant; I 408 Calcandumque docent quod subdunt gressibus aurum

Vita Beati Leudegarii Martyris [*ante* 857] (*PLAC* III)

Prologus 8 carmina vera dedit, cf. Arator *Ad Vig.* 20 carmina vera loquar

ibid. 26 saturare famem, cf. Arator *Ad Parth.* exsaturare famem

Liber I 1 Tempora temporibus cedunt, cf. Arator II 192 succedunt ... tempora temporibus

ibid. I 35 da munera linguae, cf. Arator I 227

Munera da linguae qui das in munere linguas, cf. Simeon, *supra* p. XL

ibid. I 36 exordia vitae = Arator I 244

ibid. I 55 nil iussa moratus = Arator II 393

ibid. I 77 Iura ministerii sacri, cf. Arator I 552 Iura ministerii sacris altaribus

ibid. I 128 calle citato = Arator I 54

ibid. I 173 sumere formam = Arator I 167

ibid. I 259 volat axe citato = Arator I 675

ibid. I 475—476 acta lacertis saxa = Arator I 602—603

ibid. I 530 vocibus hymnum = Arator I 337

ibid. I 733 repetatur origo = Arator I 17

ibid. II 173 sub tegmine tectae, cf. Arator II 561 sub tegmine tali

ibid. II 289 calle negato = Arator II 26

ibid. II 324 undis incanduit atris, cf. Arator II 1072 tumidisque incanduit undis

ibid. II 366 annoso languore = Arator II 173

ibid. II 504

Hoc tibi, magne pater, devotis defero munus cf. Arator *Ad Vig.* 27:

Hoc tibi, magne pater, cum defero munus amoris

Ecbasis cuiusdam captivi (*Lat. Gedichte des X. und XI. Jahrh.*, ed. Grimm und Schmeller)

p. 882 vobis modo testibus utor = Arator II 926

p. 884 astrictis incumbunt lacertis dura = Arator II 918

In Donati Artem Minorem [S. XI] (*Anecdota Helvetica* in Gram. Lat. VIII supplementum ed. Hagen, p. 265, 24) video subitis lapsura ruinis = Arator II 701

Leo episcopis Vercell. [s. X *ex.*] *Versus de Gregorio Papa et Ottone Augusto* 30 (Manit., *Gesch. d. lat. Lit. d. Mittelalt.* II 516) vos duo luminaria, cf. Arator II 1219 duo lumina

Vita Mathildis reginae antiquior prologus [S. XI *in.*] (*MGH* Script. X 575, 19)

Magnus aridum cogenti undas impellentes rivum cf. Arator I 493

Aridus ut magnas impellat rivulus undas

Vita Mathildis reginae [*posterior*] *praefatio ex.* (*op. alleg.* Script. IV 284, 27) Si cuiquam in hoc opusculo quid placuerit, laus praeceptoris erit, cf. Arator *Ad Vig.* 30

Si quid ab ore placet laus monitoris erit

Brideferthus [S. XI] *Encheiridion* (*Brithferth's Handbook*, ed. Kluge, *Anglia* [1885] VIII)

134 (*op. alleg.* 321, 47—48)

Spiritus alme, veni quo non sine diceris umquam = Arator I 226

Munera da linguae = Arator I 226—227

152 (ed. Stubbs *Rer. Brit. Med. Aev. Script.* [1874] no. 63, XX)

Cum nu Halig Gast butan the ne bisethu gewurthod

Gyf thine gyfe thaere tungan the thu gyfst gyfe on

gereorde = Arator I 226—227

Balderichus Dolensis [1046] *Itinerarium* (*PL* CLXVI 1178 a)

Psalterium lyrici composuere pedes = Arator *Ad Vig.* 24

Hildebertus Cenomanensis [S. XI *med.*] Vita Beatae Mariae Aegyptiacae 2 (*PL* CLXXI)

op. alleg. 1321 d ... nec gloria rerum, cf. Arator I 1053 dic gloria rerum

op. alleg. 1336 a nec spe frustratur, cf. Arator II 1119 nec spe frustrabor

op. alleg. 1137 b

Quos quia culpa ligat par, par quoque poena fatigat, cf. Arator I 447—448 ... nec poena se sequestrat Quos par culpa ligat

S. Crucis codicis 227 [S. XII] (Sanford *Trans. and Pro. Amer. Phil. Assn.* LV [1924] p. 226)

Azelinus [S. XI *ex.*] *Katalog der Stiftsbibliothek* Blaubeuren (Lehmann P., *Mittelalterliche Bibliothekskataloge Deutschlands und der Schweiz* I 20, 33) Librum sententiarum illustrium virorum. Aratorem

Wolferius Hildenesheimensis [S. XII *in.*] *Vita posterior Godehardi episcopi*, prologus (*ex. MGH* Script. XI 198, 15)

Si quid ab ore placet laus monitoris erit = Arator *Ad Vig.* 330; *cf. supra, Vita Mathildis Regine* posterior

Rogerus de Hovenden [S. XI] *Chronica* I (*Rer. Brit. Med. Aev.* Script. no. 51, v. 1, p. 4)

Spiritus alme, veni; sine te non diceris umquam;

Munera da linguae, qui das in munera linguas = Arator I 226—227; cf. Simeon, *supra* p. XL, Brideferthus, *supra* p. LIV.

Alexander Neckam [S. XII *ex.*] *Corrogaciones Promethii* (ed. P. Meyer, *Notice sur les Corrogationes Promethii,* Notices et Extraits des Manuscrits de la Bibliothèque Nationale et autres Bibliothèques XXXV, 2^{sd} partie, p. 28)

Psalterium lirici composuere pedes = Arator *Ad Vig.* 24 (lyrici *textus*); cf. Balderichus, *supra* p. LIV

Guntherus Cisterciensis [S. XII *ex.*] Ligurinus I 273—274 (*PL* CCXII 338 c)

... Ne multa loquendo
Inveniar dixisse minus, cf. Arator I 559—560
... ne plura locutus
Inveniar dixisse minus

Distinctiones monasticae [S. XIII] (Pitra, *Spicilegium Solesmense* 3, 474; v. Manit., *Gesch. d. lat. Lit. d. Mittelalt.* III 1061)

Hoc (et *textus*) tecum mente ... gressibus aurum = Arator I 404—408

Neo-Claustroburgensis 1095 [S. XIII] (Sanford, p. 234; cf. *supra* p. LIV, S. Crucis 227)

Bodleianus 12398 (C. 552) [S. XIII *in.*] *Spicilegium*:

Proverbia Aratoris Cardinalis, Foll. 17^{v}—19^{r}:

fol. 18^{r}. *Ep. ad Fl.* 13—18 Quae genuit ... vices

Ep. ad Vig. 7—8 Corporeum ... salus
Ibid. 11—14 Transferor ... fuit
Ibid. 29—30 Te duce ... erit
De Act. Ap. I 6—10 Solvit ... perit
Ibid. I 38—42 Evehit ... ivit
Ibid. I 50—51 Stella ... euntis
Ibid. I 57—60 Porta ... querelas
Ibid. I 61 Excitat (excitet *textus*) ... fatigat (fatiget *textus*)
Ibid. I 287—288 Non fragiles ... dives erit
Ibid. I 290—291 Quis semper ... Christus erit

fol. 18^{v}—19^{r}. Ibid. I 326 Mors ... resurgit
Ibid. I 348—356 Quis ... mori
Ibid. I 385—388 Quis ... homo
Ibid. I 394—398 Sed qui ... perit
Ibid. I 423—427 Auri cesset (cessat *textus*) ... famem
Ibid. I 430 Ius ... est
Ibid. I 624—625 Saepe ... placet
Ibid. I 708—710 Saulus ... lupus
Ibid. I 733—734 Iudaea ... vomit (vomet *textus*) ... 742 paulo (Saulo *textus*) ... 753 doctor (ductor *textus*) ... armis
Ibid. I 1007—1015 Clauditur ... ruinam
Ibid. I 506—508 Petrus ... solutum
Ibid. II 499—505 Subdit ... orbi

Epilogus *incipiens* Versibus egregiis (cf. *supra* p. XXIX); ibid., fol. 19^{r}: Egregiis ... profundum. *Omisit* versus 7—9: Do ... lyram. *Hi autem versus sequuntur*:

Urbs romana fuit dudum circumdata gothis
Ac prope succubuit fortunae casibus atris

Ni properet gressus absens tunc forte vocatus.
Pastor apostolicus mox virtute refertus
Arator celebris illo sub tempore civis
Se quoque cum reliquis cernens et ab hoste tueri
Tam sancti meritis precibus seu nescio patris
Ardens ecclesiam regalem deserit aulam.
Sortitus musicam Christo fautore figuram
Ipsi multiplices gestit describere laudes.
Ni repetita quidem totiens res tedia ferret,
Prestat apostolicam stilo depingere vitam
Laudis et ad cumulum praestabat pondera rerum.

Florilegium Sangallense [S. IX] (Vadiana 336; Sanct. Gall. 870) p. 6

De Act. Ap.:

II 278 Execranda ... cruore
II 285 Constituas ... ferro

Aimericus [S. XI] *De arte lectoria* Carmen 16. 14 (Turonensis 843 [S. XII]

fol. 45^{v} Non enim Aratorem sed Oratium, qui *Macēdo* corripuit ..., quamquam Arator non proprium sed appellativum produxit, *Vir quippe Macēdo* (*De Act. Ap.* II 313) ... Qui enim auctoribus cunctis contrarius *advenĭs* (*Vig.* 4) *nescĭs* (*De Act. Ap.* I 224) *herĕs* (ibid. I 587) in finali et *petitum* (i. e. *petĭturus* [ibid. I 27] in penultima corripuit, et alia inepte multa protulisse legitur minime sequendus est ... Nomina appellativa simul et propria non mutant cum significatione accentum, ut Arator Sapor.

fol. 58^{r} notandum ... genera scripturarum quatuor ista, autentica, agiograha, communia, apocrifa ... Ceteri canones ceterorum conciliorum, et omnes ceteri qui stant libri in stagneo genere sunt communes, Beda, Sedulius, Prudentius, Arator, et ceteri expositores.

Compendium *ex Aratore defloratum* [S. XII] (Sanctae Crucis 227) fol. 103^{v} sq.:

Ep. ad Fl. 15—22: Si bene ... feras

De Act. Ap.:

II 763—767 o male [et male *cod.*] ... Deo

I 423—427 auri ... gementi

I 819—820 materia [matura *cod.*] ... petit

I 248—251 Quam saepe ... venit

I 842 tenebrasque repellit

II 1025—1029 constantia ... quam tunc [tamen *cod.*] ... pia est

II 860—865 ne cedite ... quies [gerens *cod.*] ... praemia [praelia *cod.*] ... semen [semel *cod.*] ... oritur

I 527—530 O numquam ... perurget

I 566—570 o [o semper *cod.*] gloria ... sola fuit

II 1103—1105 mansura ... crescit [crescere *cod.*] ... habet

I 215—219 nova iura [vita *cod.*] ... divisae [dominicae? *cod.*] ... volunt

I 388—416 quae [haec *cod.*] ... nempe [namque *cod.*] ... perpetuas [perpetuis *cod.*] ... quod Dominum [quas dominum *cod.*] ... volve [solve *cod.*] ... quod pompa [quia pompa *cod.*] ... tradita [debita *cod.*] ... destitui [vestitui *cod.*] ... amplexus [amplexu *cod.*]

II 1113—1115 quae tamen humanum transcendunt [quemque humanum transcendit *cod.*] ... haec facile [nec facile *cod.*] ... putat

Treuericus 1092 [S. XII] fol. 42^{v} (Klug, E., Ed., *Dissertatio* [Gryphiae, 1913]) Arator *De Actibus Apostolorum* I

8 Astra ... domini (Deum textus) ... Christi

21 Iamque ... diebus

82 Surgit ... coram

196 Quam ... propago

212 Divicias ... voluptas (voluntas *textus*)

515 Interea ... priores
554 Levitas ... cepit (coepit *textus*)
586 Emicat ... coronam

Bodleianus Rawlinson 950 [S. XIII *in.*] (Russell, J. C.; Heironimus, J. P., "Two Types of Thirteenth Century Grammatical Poems" [Colorado College. Publication no. 158, Language Series III, no. 3]), fol. 8r:

Est vates Arător, cultor telluris arātor.

Ibid. glossarius de nomine *Arator*:

Proprium nomen qui metrice scripsit Actus (sic) Apostolorum.

Aelius Antonius Nebrissensis 1508 (Antonius *Bibl. Hisp.* Nova I 138—139) *In Aratorem actorum apostolorum parafrastem* se parata habere commentaria scripsit.

BIBLIOTHECA

Barbosa, A. *Commentarii* in: *Aratoris Cardinalis Historia apostolica* (Salmanticae, 1516)

Trithemius Abbas Spanheimensis *De scriptoribus ecclesiasticis* (Coloniae, 1546), p. 94

Leyser, P. *Historia poetarum et poematum Medii Aevi* (Halae Magdeb[urgicae], 1721), p. 148

Artzenius, H. J. *Aratoris Sanctae ecclesiae Romanae subdiaconi praefatio* (*PL* LXVIII, 46—62)

Fabricius, J. A. *Bibliotheca Latina mediae et infimae aetatis* (Florentiae, 1858), I 125

Bähr, J. C. F. „Die christlichen Dichter und Geschichtsschreiber": *Geschichte der römischen Literatur* IV, pt. 1 (Carlsruhe, 1872), 140

Leimbach, G. *Theologische Studien und Kritiken* XLVI (1873), 225—270

Grammatici Latini VII (ed. Keil, Lipsiae, 1880), 229, 232, 243, 244; VIII 184, 265

Olsen, W. „Arator und Prudentius als Vorbilder Otfrids“ *Zeitschrift für deutsches Alterthum und deutsche Litteratur* XXXIX (1885), 342—347

Manitius, M. „Zu Aldhelm und Beda“, *Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse, in Wien* CXII (1886), 580; 623—624

Idem. *Geschichte der christlich-lateinischen Poesie* (Stuttgart, 1891), pp. 366—376

Idem. *Philologisches aus alten Bibliothekskatalogen* (Frankfurt am Main, 1892), no. 141

Idem. *Geschichte der lateinischen Litteratur des Mittelalters* I (München, 1911), 162—167; cf. indices voll. II et III

Idem. „Handschriften antiker Autoren in mittelalterlichen Bibliothekskatalogen“, *Zentralblatt für Bibliothekswesen* LXVII (1935)

Ebert, A. *Allgemeine Geschichte der Literatur im Abendlande* I (2. Aufl., 1889) 514

Gottlieb, T. *Über mittelalterliche Bibliotheken* (Leipzig, 1890), pp. 441 *bis*; 443; 445

Marold, C. „Otfrids Beziehungen zu den biblischen Dichtungen des Juvencus, Sedulius, Arator“, *Germania, Vierteljahrsschrift für deutsche Altertumskunde* XXII (Wien, 1887), 385—411

Teuffel, W. S. *Geschichte der römischen Literatur* (5. Aufl., Leipzig, 1890), pp. 1275—1276

Hartmann, L. M. *Geschichte Italiens im Mittelalter* I (1897), 191—192

Schrödinger, J. *Das Epos des Arator De actibus apostolorum in seinem Verhältnis zu Vergil* (Weiden, 1911)

Ansorge, A. *De Aratore veterum poetarum Latinorum imitatore* (Vratislaviae, 1914)

Lehmann, P. *Mittelalterliche Bibliothekskataloge Deutschlands und der Schweiz* I (München, 1918), 19, 26; 20, 33; 63, 21; 81, 3; 118, 36; 144, 41; 212, 24; 252, 19; 486, 5

Sanford, E. M. "The Use of Classical Authors in the *Libri Manuales*" *Transactions and Proceedings of the American Philological Association* LV (1924), 203, 206, 208, 214, 215, 216, 217 *bis*, 219, 222, 224 *bis*, 226 *bis*, 227, 234

Raby, F. J. E. *A History of Christian-Latin Poetry from the Beginnings to the Close of the Middle Ages* (Oxford, 1927)

Cuzzi, E. "I tre codices Ambrosiani di Aratore" *Rendiconti del Reale istituto Lombardo di scienze e lettere* Series II, LXIX Fasc. VI—X (1936), 1—17

McKinlay, A. P. "The Manuscript Tradition of the Capitula and Tituli" *Harvard Studies in Classical Philology* XLIII (1932), 123—166

Idem "Membra Disiecta of Manuscripts of Arator" *Speculum* XV (1940), 95—98

Idem *Arator: the Codices* (Mediaeval Academy of America, Cambridge, Massachusetts, 1942)

Idem "The Classification of the Manuscripts of Arator" *Harvard Studies in Classical Philology* LIV (1943), 93—115

Idem *cum* Ker, N. R. *et* Lowe, E. A. "A New Fragment of Arator in the Bodleian" *Speculum* XIX (1944), 351—359

CONSPECTUS SIGLORUM CODICUM MELIORUM

CLASSIS I

B Bodleianus E. Mus. 66. S. VII.
P Parisinus 12284. S. IX in.
H Parisinus 16700. S. IX.
R Parisinus 9347. S. IX.
T Parisinus 18554. S. IX *med.*
C Cantabrigiensis B. 14. 3. S. IX.
A Ambrosianus C. 74 Sup. S. IX—S. X.
N Etonensis 150 (Bl. 6. 5). S. X—S. XI.

CLASSIS II

F Parisinus 8095. S. IX *med.*
I Aurelianensis 295; Vossianus F. 12. S. IX.

CLASSIS III

G Gothanus 115. S. XI.
L Londinensis 18363; Dresdensis A. 199. S. IX *ex.*
K Parisinus 8319; Parisinus 8320. S. IX—S. X.
E Einsidlensis 302. S. X.

CONSPECTUS SIGLORUM CODICUM DETERIORUM

CLASSIS I

X Parisinus 18555. S. IX.
Y Cartonensis 70; Vossianus Q. 15. S. IX.
Z Vossianus Q. 86. S. IX.
V Londinensis 11034. S. IX.
ב Valentianensis 390. S. IX.
Π Parisinus 17905. S. IX—S. X.
Θ Parisinus 2773. S. IX—S. X.
Aug. Augiensis 206. S. IX.
Ψ Londinensis, Harleianus 3072. S. X.
Γ Parisinus B. N. 8092. S. X.
ג Vaticanus Reg. 300. S. X.
Σ Parisinus B. N. Lat. 13336. S. X—S. XI.
D Parisinus, Mazarinus 3862. S. XI ex.
Δ Londinensis, Harleianus 3093. S. XI.
Ξ Vossianus O. 72. S. XI in.

CLASSIS II

W Aurelianensis 80. S. X—S. XI.
Φ Parisinus B. N. Lat. 8096. S. XI.

CLASSIS III

M Monacensis 19451. S. X (vel S. XI).
O Vaticanus Pal. Lat. 1716. S. X/XI.
S Sangallensis Bibl. Vad. 336. S. X.
Ω Bruxellensis 185. S. X.
U Valentianensis 412 (393 bis). S. XI.
Λ Trevericus 1093/1469 (anno 1048).
J Parisinus B. N. Lat. 8318. S. XI.

COMPENDIA ET SIGLA

ab.	ablativus	*loc.*	locativus
ac.	accusativus	*m.*	masculinum
adi.	adiectivum	*neu.*	neutrum
adv.	adverbium	*nom.*	nominativus
a. h. l.	ad hunc locum	*perf.*	perfectum
coni.	coniunctivus	*pl.*	pluralis
d.	dativus	*praep.*	praepositio
f.	femininum	*praes.*	praesens
fut.	futurum	*pron.*	pronomen
g.	genetivus	*rel.*	relativum
gd.	gerundium	*s.*	singularis; saeculi
gdv.	gerundivum	*sup.*	supinum
imv.	imperativus	*subst.*	substantivum
in.	incipiens	*s. v.*	sub verbo
inc.	incertum	*temp.*	temporalis
ind.	indicativus	*v.*	vide
indef.	indefinitum	*subaud.*	verbo subaudito
interr.	interrogativum	*voc.*	vocativus

l. cr. Supplementum adnotationis: A. De locis criticis (v. supra p. VI.)

l. cr. in. Supplementum adnotationis: A. De locis criticis initio

* *super*	lectiones a prima manu
gl.	glossa
ss.	supra scriptum
vl.	vel
⟨ ⟩	voces includunt quae ab editore suggeruntur
[ ]	voces eiciunt

ARATORIS SUBDIACONI

EPISTOLA AD FLORIANUM

Domino sancto, venerabili, et in Christi gratia spiritaliter erudito Floriano abbati, Arator subdiaconus S.

Qui meriti florem, maturis sensibus ortum,
Nominis ore tui iam, Floriane, tenes —
Nam, primaevus adhuc, senibus documenta dedisti,
E quibus in caelum vita pararet iter —
Ad carmen concurre meum, pedibusque labanti
Porrige de placido saepe favore manum.
Ieiuno sermone quidem, sed pinguia gesta

---

7 ieiuno] inculto $R\Theta$

---

*Epistola ad Florianum: deficit P*YZ; sic etiam BGJKSΞ (codicibus mutilis)*

Domino ... salutem: *carent superscriptione ADIP²T*UΔ,Ω parum clarum* incipit epistola aratoris ad florianum abbatem Φ incipit epistola Δ incipit prefatio libri aratoris Δ incipit epistola aratoris subdiaconi romanae ecclesiae primo scribenda F adoritur liber hipodiaconi urbis T *carent omn. codd.* praeter $FT\Delta\Lambda\Phi$

7 ieiuno] inculto $X\Pi$ inmundo H

Domino sancto ... spiritaliter erudito Floriano abbati ...] sancto I: $P^2HRTCAN$
om. Φ sancto] sancto ac F sancto et N spiritaliter erudito II: FI
Floriano *om.* M^* spiritualiter $T\Psi$ erudito *om.* TX abbati eru- III: LE
dito floriano $W\Psi$ subdiaconus *om.* L subdiaconus in christo salutem *om.* $EFLMO\Theta\Lambda\Sigma$

2 Floriane *v. l. cr.* 5 labenti $AR^*T^*V^*$

Scripsimus, ac pelagi pondere gutta fluit.
Inter grandiloquos per mille volumina libros
Maxima cum teneas, et breviora lege,
Naturaeque modo, quam rerum condidit Auctor,
Concordent studiis celsa vel ima tuis.
Quae genuit tigres, quae nutrit terra leones,
Formicis, apibus praebuit ipsa sinum.
Et si respicias dispenset ut omnia rector,
Ingenium mites, vim meruere truces.
Ipsaque continuum virtus infracta laborem
Deserit, et varias quaerit habere vices.
Loricam solitus membris imponere miles
Gymnasii gaudet nudus adire locum.
Et, qui ferratas acies atque agmina vincunt,
Imbelles feriunt per sua tela feras.
Ergo gradum retinens et prisca volumina linquens,
Cede dies operi quod pia causa iuvat.

---

9 *cf.* Val. Fl. II 503 per mille volumina; Sedul. *Pasch. Carm.* V 438 per tanta volumina 14 Ov. *Amor.* III 8, 34 praebuit ipsa sinus

---

15 ut] quomodo *E* 24 iuvat quia hoc opus misteriis apostolicis iuvatur non secularibus rebus *C*

explicit epistola *Λ* explicit aratoris epistola floriano abbati ab eo missa *Ω* explicit ad florianum presbyterum *Φ* explicit epistola inlustris sancti et domini aratoris summissa ad dominum florianum abbatem *HORTWΘΣΨ* (summissa ... abbatem *om. T* submissa *HΦ* illustris *HOWΘ²* domni *O* domnum *O* abbatem florianum *O* explicit ... inlustris *om. Ψ* cetera parum clara *Ψ*) *carent subscriptione omn. codd. praeter HO, L* (*deperdit.*), *RTWΘΛΦΨΩ*

I: $P^2HRTCAN$ II: FI III: LE

10 et] haec *CD* (et D^{vl}) $F^{vl}I^{vl}P^2R^{vl}T^{vl}Λ Θ^2 Σ Ψ$ 12 concordent] concurrant *H* 15 dispensat $IT^*WΛΦ$ 17 virtute CH^*R^*T 24 iuvat] iuvet *C* dedit *FI* (adiuvat I^{vl}) $T^{mg}ΦΨ^*$ (iuvat ^{ss})

EPISTOLA AD VIGILIUM

Domino sancto beatissimo atque apostolico et in toto orbe primo omnium sacerdotum, papae Vigilio, Arator subdiaconus S.

Moenibus undosis bellorum incendia cernens,
Pars ego tunc populi tela paventis eram.
Publica libertas, sanctissime papa Vigīli,
Advenĭs incluso solvere vincla gregi.
De gladiis rapiuntur oves pastore ministro,
Inque humeris ferimur te revocante piis.

---

1 *cit. ab* Aldhelm. *De metr. et enigm.* IX (*MGH* Auct. ant. XV 80, 21) moenibus ... cernens Val. Fl. VI 739 incendia belli; *sic etiam* Sil. Ital. II 358.

---

incipit ad vigilium papam Φ incipit prologus aratoris subdiaconi F incipit epistola aratoris subdiaconi ad vigilium papam Γ incipit prologus aratoris domino sancto beatissimo atque sacerdoti papae vigilio arator subdiaconus (*cf. superscriptionem*) Π item alia ad papam vigilium W *carent superscriptione reliq. codd.*

Domino sancto ... subdiaconus: sancto] sacrosancto Z atque *om.* EO patrique atque Z et *om.* HJ^2MW et in toto orbe *om.* ♃ totiusque orbis toto] to C orbe] orbe terrarum N primo *supra ras.* J^2 omnium sacerdotum *om.* W sacerdoti ♃ Vigilio *om.* O Arator] arato Π subdiaconus] subdiaconus salutem $HNW\Psi$ salutem in domino Ω optat salutem et fidelem obsequium N Domino sancto beatissimo atque sacerdoti papae Vigilio Arator Subdiaconus (*iterum*) Π subdiaconus] subdiaconus dabo tibi laudem ♃ *carent superscriptione* $ADIJ^*LU\Gamma\Delta$ ($GKS\Xi$ *codd. mutil.*)

---

1 moenibus undosis] populosis perturbatis C

1—26 *om.* S 1—27 *om.* K 1 undosis] undosonis P^* undisonis H 3 Vigīli *v. l. cr. in.* 4 advenis] advenit R^* advenis incluso] incluso adveniens AEJ (advenis J^2) L,O^2 (adveniens *in ras.*), $U\Delta$; *de correptione quantitatis v. l. cr. in.*

I: $PHRTCAN$
II: FI
III: LE

Corporeum satis est sic evasisse periclum,
At mihi plus animae nascitur inde salus.
Ecclesiam subeo dimissa naufragus aula;
Perfida mundani desero vela freti.
Transferor ad niveas Petri sine turbine caulas
Et fruor optati iam statione soli.
Litoris ille sinus ad carbasa nostra paravit
Fluctibus in mediis cui via sicca fuit.
Esse reus potero, grates si reddere cessem.
Unius officio displicuere novem.
Sensibus ardor inest horum celebrare labores,
Quorum voce fides obtinet orbis iter.
Versibus ergo canam quos Lucas rettulit Actus,
Historiamque sequens carmina vera loquar.
Alternis reserabo modis quod littera pandit
Et res si qua mihi mystica corde datur.
Metrica vis sacris non est incognita libris;
Psalterium lyrici composuere pedes;
Hexametris constare sonis in origine linguae
Cantica, Hieremiae, Iob quoque dicta ferunt.

---

10 *cf.* Ov. *Trist.* V 6, 46 desere ... nostra ... mari 14 *cf.* Ov. *Trist.* V 6, 7 fluctibus in mediis; *sic etiam* Luc. *Phars.* V 670; Val. Fl. I 465 fluctibus e mediis 16 *v.* Luc. 17, 17 17 *cf.* Claud. *In Rufin.* I 146 ardor inest 18 *cf.* Ov. *Trist.* V 14, 34 orbis iter 19 Lucas] Hieron. *In Isa.* III, 6 (*PL* XXIV 98c–d); idem *De vir. ill.* VII (*PL* XXIII 49–52) 20 *cf.* Claud. *Carm. min.* 3, 4 (Loeb.) carmina sola loquor historiam] Hieron. *Ep.* 53 (*CSEL* LIV 463, 2–6)

---

13 ille] xpſ *vel* petrus *C* 14 cui] petro *C* 16 unius] leprosi *C* novem] leprosi *C* 17 horum] apostolorum *C* 21 alternis] aliquando historicam aliquando spiritalem sicut scriptum est in historia *C* 25 linguae] ębraice *C*

I: *PHRTCAN* 7–8 *om. N** 8–30 *deperdit. L* 11–12 *om. J* 14 mediis] nostris *I* 16 unius *v. l. cr.* 21 resonabo *AR*ΘΛ* 24 Psalterium *v. l. cr.* 26 Hieremiae *v. l. cr.*
II: *FI*
III: *LE*

Hoc tibi, magne Pater, cum defero munus amoris,
Respice quod meritis debita solvo tuis.
Te duce tiro legor, te dogmata disco magistro;
Si quid ab ore placet, laus monitoris erit.

28 *cf.* Ov. *Fast.* V 596 meritus ... debita solvit

30 monitoris] magistri qui me monuit *C*

explicit prologus *plurimi codices* finit prologus *FΠ* explicit epistola *C* explicit ad vigilium *Φ* explicit epistola ad vigilium papam *Γ* *carent subscriptione* *DEIMNOVWΣΨ*

TITULI

LIBER PRIMUS

I. De ascensione Domini nostri Iesu Christi
II. De allocutione beati Petri et Mathia duodecimo relato
III. De adventu Spiritus sancti in igne super apostolos descendentis
IIII. De allocutione beati Petri ad baptismum cohortantis
V. De eo ubi erant illis omnia communia
VI. De claudo quadragenario a beato Petro ad Portam Speciosam curato
VII. De interminatione Iudaeorum qui beato Petro sunt respondente contempti
VIII. De eo ubi omnes Apostoli Deo gratias retulerunt
VIIII. De eo ubi erat credentibus cor et anima una
X. De Anania et Saphira
XI. De eo ubi in umbra corporis beati Petri omnes sanabantur infirmi
XII. De eo ubi in templo Apostoli qui in carcarem missi fuerant sunt reperti
XIII. De eo ubi ab Apostolis septem sunt diacones ordinati
XIIII. De passione sancti protomartyris Stephani
XV. De eo ubi Simon pecuniam offerens beato Petro est increpante confusus
XVI. De Philippo et eunucho
XVII. De Saulo cum proficisceretur ad Damascum caecitate percusso
XVIII. De paralytico a beato Petro in Lydde curato

---

incipit capitulatio titulorum libri primi $EORS^2XZ\Theta\Pi$ (libri primi *om.* E titulorum] praedictorum titulorum Π libri primi] liber primus S^2) incipit capitulatio T incipiunt capitula libri primi $ACFHKPV\Gamma\Lambda$ (kapitula $H\Gamma$ libri primi *om.* $ACH\Lambda$) *carent superscriptione tituli libri primi* Λ *carent titulis* DIJ,L (Lib. I), MNS^*,S^2 (V—XLIII), $UWY,\Gamma\Lambda$ (Lib. II), $\Xi\Sigma\Phi\Psi$ *carent numeris* $AJTVZ\Lambda\Lambda\Pi$

expliciunt capitula libri primi $FO\Gamma\Lambda$ (libri primi *om.* Λ) expliciunt] explicant F finiunt tituli libri primi CHP finiunt capitula E finit brevis titulatio libri primi X *carent subscriptione* $AKRTVZ\Theta\Lambda\Pi$

XVIIII. De Tabitha a beato Petro resuscitato
XX. De centurione Cornelio ab angelo hora nona diei visitato
XXI. De visione beati Petri cum ei de caelo plenum vas fuisset ostensum
XXII. De eo ubi beatus Petrus Cornelium cum suis baptizavit
XXIII. De eo ubi beatus Petrus Ierosolymis inquisitus rettulit cur gentibus praedicasset
XXIIII. De eo ubi nocte beatus Petrus a carcere ab angelo solutis vinculis est productus

---

TITULI

LIBER SECUNDUS

XXV. De eo ubi Saulus qui et Paulus apud proconsulem Paulum praedicare coepit in Papho
XXVI. De eo ubi Paulus apostolus Antiochiae in synagoga praedicans de egressu Israelitici populi attulit mentionem
XXVII. De eo ubi iterum in eadem synagoga de passione et resurrectione Domini praedicavit
XXVIII. De eo ubi Paulus Apostolus infirmum pedibus curavit in Lystris
XXVIIII. De eo ubi Paulus Apostolus Ierosolymam beato Petro vel cunctis Apostolis de circumcisione quam Iudaei moverant rettulit quaestionem
XXX. De eo ubi Paulus Apostolus a Spiritu prohibetur in Asia praedicare
XXXI. De eo ubi Paulus Apostolus in Philippis a puella pythonem iussit exire
XXXII. De eo ubi Paulus Apostolus apud Athenas cum Epicureis et Stoicis philosophis decertavit

---

incipit ⟨capitulatio libri⟩ secundi *XZΠ²* incipiunt capitula libri secundi *FHKVΛ* (secundi] secundi ex quibus secuntur indicia *F*; capitula *om. K* secundi] secundi aratoris subdiaconi sanctae ecclesiae romanae *V*) incipiunt tituli libri apostolicae secundi *OP* (tituli ... apostolicae *om. P*) capitulatio libri secundi *ERTΘ* *carent superscriptione ACΠ**

tituli libri secundi inter librum primum et librum secundum CEHOVΛ

explicit capitulatio titulorum *TXZ* expliciunt capitulationes titulorum *RΘ* expliciunt capitula *FHKOV* (capitula] capitula libri secundi *V*) *carent subscriptione ACEPΓΛΠ*

XXXIII. De eo ubi Paulus Apostolus Corinthi apud Aquilam fidelissimum virum manens populum convertit ad Christum

XXXIIII. De eo ubi Paulus Apostolus Ephesi duodecim viros qui se Iohannis baptismum dixerant accepisse in Christi baptismate baptizavit

XXXV. De eo ubi [Paulus Apostolus] in Epheso septem Iudaei sicut Paulus Apostolus faciebat daemoniaco manus imponere praesumentes ab eo daemoniaco lacerati sunt pariter et fugati

XXXVI. De eo ubi in Epheso contra Paulum Apostolum seditionem Demetrius argentarius concitavit

XXXVII. De eo ubi in Troia Paulus Apostolus Eutychum adolescentem qui de tertio cenaculo cadens mortuus fuerat suscitavit

XXXVIII. De eo ubi Paulus Apostolus Ierosolymam profecturus cunctis quos ex Asia convocavit valedixit in litore

XXXVIIII. De eo ubi Paulus Apostolus Ierosolymis in templo comprehensus est a Iudaeis

XL. De eo ubi Paulus Apostolus cum apud Festum praesidem contenderet cum Iudaeis appellavit ad Caesarem

XLI. De eo ubi Paulus Apostolus ad Italiam sub militari custodia destinatus XIIII diebus et noctibus continuam pertulit tempestatem

XLII. De eo ubi Paulus Apostolus proiecta in focum vipera quae manum eius occupaverat perseveravit illisus

XLIII. De eo ubi Paulus Apostolus a Melite insula in qua signa fecerat sanitatum navigans Romam usque pervenit

ARATORIS SUBDIACONI

DE ACTIBUS APOSTOLORUM

Liber Primus

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti beato domino Petro adiuvante

---

De actibus Apostolorum *v. Ad Vig.* 19 actus; *Ad Parth.* 77 actus; *Ad Fl.* 5 carmen ... meum; *Ad Parth.* 65 carmen; II 753 in carmine nostro; *Ad Vig.* 20 carmina; *Ad Vig.* 20 historiam; *Ad Parth.* 83 ab historia; II 1082 historica ratione; I 69—70 apostolico ... agmine; *Ad Parth.* 78 messis apostolicae *cf. supra p. VII.*

---

aratoris subdiaconi sanctae ecclesiae romanae incipit historiae apostolicae liber primus *EKRXYZ* (subdiaconus *Y*; aratore subdiacono; sanctae *om. M*; historia apostolica *XYZ*; aratori subdiacono *K*; historiae apostolicae incipit liber primus *R*; primus *om.* Ψ) incipit historiae apo⟨stolicae⟩ aratoris subdiac⟨oni⟩ ecclesiae romanae stolicae liber primus *P* incipit historiae apostolicae liber primus aratoris subdiaconi ecclesiae romanae *FH* (romanae liber primus *H*) arator subdiaconus sanctae ecclesiae romanae incipit historiae apostolicae liber *IT* incipit liber primus *VΛΘ* incipit textus libri *Λ* incipit liber I aratoris sub historiam apostolicam *U* incipit liber primus historiae apostolicae editus metrica ratione ab aratore subdiacono sanctae romanae ecclesiae Φ incipiunt his⟨toriae⟩ apostolicae aratoris subdiaconi romanae ecclesiae liber primus *CO* (aratoris ... ecclesiae *om. O*) incipit apostolicae historiae liber primus ab aratore subdiacono romanae ecclesiae ex prosa metro defloratus Ω incipit opus promissum aratoris *W* incipit liber hic breviter sequitur passionem seu resurrectionem ℨ incipit liber actuum apostolorum secundum aratorem versificatorem subdiaconum ecclesiae romanae *A* (fol. 64^{r}) incipit historia apostolici libri id est aratoris subdiaconi ecclesiae romanae *Γ carent superscriptione DINΠ*

De actibus Apostolorum] de actibus apostolorum petri et pauli *C* (fol. 5^{v}) carmen in actus apostolorum $D^{2in.}$ in actus apostolorum *S*

Ut sceleris Iudaea sui polluta cruore,
Ausa nefas, complevit opus rerumque Creator
Hoc quod ab humanis sumpsit sine semine membris
Humana pro stirpe dedit, dignatus ut ima
Tangeret inferni, non linquens ardua caeli,
Solvit ab aeterna damnatas nocte tenebras
Ad Manes ingressa dies; fugitiva relinquunt
Astra polum comitata Deum; cruce territa Christi
Vult pariter natura pati, mortisque potestas
Se vincente perit, quae, pondere mersa triumphi,
Plus rapiens nil iuris habet; divinaque virtus
Rursus membra ligans animata cadavera movit;
Ad vitam monumenta patent, cineresque piorum
Natalem post busta novant. Lux tertia surgit;

(p. 118) in acta apostolorum L^2 (fol. 1^v) historia apostolica ⟨historiae apostolicae⟩ *E* (p. 29), *F* (fol. 4^v), *H* (fol. 4^r), *K* (fol. 2^r), L^2 (fol. 1), *M* (p. 20), *O* (fol. 4^v), *P* (fol. 27^v), *S* (p. 87), *T* (fol. 58^v), *U* (fol. 44^v), *V* (fol. 36^r), *X* (fol. 3^v), *Y* (fol. 56^v; *cf.* Voss Q. 15 *inc.*), *Z* (fol. [4^r]), Δ (fol. 53^v), Θ (fol. 29^r), Π (fol. 18^r), Ψ (fol. 64^v), Φ (fol. 2^v) historia apostolici libri ג (fol. 47^r) apostolica historia ⟨apostolicae historae⟩ Ω (fol. 2^r) apostolorum] petri et pauli *C* (fol. 5^v) *carent titulo A*, *G* (I 1—95 *deperdit.*), *IJN*, *cf. supra*

in nomine ... adiuvante] *EF,O* (petro *om.*), *RTXYZ*ΘΣΨ adiuvante] adiuvante aratore subdiacono sanctae ecclesiae romanae *O*

---

2 *cf. infra* II 441 audere nefas (plur. codd.); Verg. *Ae.* VI 624 ausi omnes immane nefas ausoque potiti; Mart. I 12, 6 ausa nefas; *sic etiam ibid.* IX 86, 8 3 quod ... membris] Matth. 1, 18—25 sine semine] *cf.* Verg. *Ae.* IV 550 sine crimine; *sic etiam* Ov. *Met.* II 433; Coripp. *In laud. Iust.* II 54 (*MGH* Auct. ant. III 2, 128) sine semine 6 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 591 tenebrasque resolvit; Stat. *Theb.* I 47 aeterna damnatum nocte 8 *cf.* Luc. *Phars.* V 564 astra polis *ibid.* IV 670 comitata Iubam 9 vult ... pati] Matth. 27, 51—54 10 *cf.* Luc. *Phars.* V 267 te vincente perit 12 *cf.* Sil. Ital. XIII 638 membra ligavit 12—14 animata ... novant] Matth. 27, 52—53 13 *cf.* Ov. *Fast.* VI 195 monumenta patent

---

6 metaphora *T* 13 synecdoche *C*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *LKE*

13 priorum *A*P* 14 novant] non levant *ut vid. Y* Z** levant *Φ**

Maiestas cum carne redit speciemque coruscam
Umbrarum de sede refert ut ab exsule limo
Interclusa diu patriae repetatur origo.
Omnipotens parat ipse vias et corpora secum
Post tumulos regnare iubet; moriente veneni
Semine, florigero sua germina reddidit horto.

De eo ubi Dominus noster Iesus Christus post resurrectionem videntibus Apostolis, quibus usque ad fines terrae praedicare iussit, signa faciens et manducans quadragesimo die de monte Oliveti a nube susceptus est et elevatus in caelum, discipulique mirantes post angelicam admonitionem Hierosolymam per iter Sabbati sunt regressi, ubi erat Maria mater Iesu.

Iamque quater denis Dominus manifesta diebus
Contulerat per signa fidem cernentibus illis,
Usque sub extremum diffuso in limite mundum
Quos testes iubet esse suos. Miracula rerum
Non poterant celare Deum. Documenta resurgens
Quae sic certa daret quam mandere? Corpora vitam
Hinc humana probant. Caelum petĭturus olivae

17 *cf.* Verg. *Ae.* VII 371 repetatur origo 18—19 secum ... regnare] II Tim. 2, 12 19 *cf.* Luc. *Phars.* X 99 regnare iube 21—58 *v.* Act. 1, 1—14 21 quater ... diebus] Act. 1, 3 23—24 extremum ... testes] Act. 1, 8 23 *cf.* Verg. *Ge.* I 211 usque sub extremum Luc. *Phars.* II 11 limite mundum; *sic etiam* Iuv. X 169 24 *cf.* Verg. *Ge.* IV 441 miracula rerum 26 mandere] Luc. 24, 30; *v.* Act. 10, 41 testibus ... nobis, qui manducavimus ... cum illo ... postquam resurrexit ... Venant. Fort. *Carm.* II 16, 27 corpore vita 27 probant] Act. 10, 41 Sedul. *Pasch. Carm.* V 372—374 mandens epulas quo rite doceret/ ... seseque videri/ in membris quibus ante fuit 27—38 caelum ... nemus] Act. 1, 12

15 hyperbole *Π* 16 figura mystica *Θ* figura *R* exsule limo] abiecto homine *C* 17 origo] adam (*sed etiam* paradisus) *C* 20 reddidit] christus *C*

19 tumulos] tumulum *FIX* tumulo *YZ** tumulus *A* stimulos *Ψ** 20 florifero *K* reddit *JV*YZ** reddicit *A* 27 petiturus] *v. l. cr. in.* potiturus *AK*R*,T* ut vid.*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *LKE*

Progreditur lustrare nemus quia germine sacro
Luminis et pacis locus est; vult inde reverti
Unde creaturam signata fronte micantem
Divinus commendat odor. Cum desuper unctos
Abluit interius Christi de nomine chrisma,
Tollitur astrigerum rediturus victor in axem
Et secum quod sumpsit habet. Nova pompa triumphi!
Arva Deus petiit, homo sidera. Quis datur illi
Aetherea de parte fragor, quantumque resultant
Caelestes in laude chori cum rector Olympi
Evehit excelsis quicquid suscepit ab imis
Ingrediensque polum carnis comitante tropaeo
Exuvias atri raptas de fauce profundi
Lucis in arce locat terrenosque erigit artus!
Qua pietate capit, propter quem venerat, ivit.

---

29 pacis] Prud. *Dittoch.* 43 (44) montis oliviferi Christus de vertice.../ ... signans vestigia pacis Iuv. III 301 inde reverti; Verg. *Ae.* V 130 unde reverti 30 *cf.* Sil. Ital. V 239 fronte micant 32 chrisma] Tertull. *De baptismo* 7 (*PL* I 1315 a—b); Aug. *Civ. Dei* XVI 37 (*CSEL* XL 2, 194, 5); Isid. *Et.* VII 2, 2—3 33 tollitur] Act. 1, 9 34—42 *v.* Marc. 16, 19 34 *cf.* Luc. *Phars.* I 286 pompa triumphi; *sic etiam* Sil. Ital. VIII 673; Ov. *Ex Pont.* II 1, 19—20 triumphi/ ... pompa 36 *cf.* Ov. *Fast.* III 368 aetherio venit ab axe fragor 37 *cf. infra* II 1117 rector Olympi; *sic etiam* Luc. *Phars.* II 4 rector Olympi; *ibid.* V 620; Verg. *Ae.* II 779 regnator Olympi 39 *cf.* Verg. *Ae.* IV 177 ingrediturque 41 *cf.* Claud. *De rapt. Pros.* II 338 erigit artus; Verg. *Ae.* IV 336 regit artus

---

28 figura mystica *RΘ* 33 synecdoche *Z* 34 nova pompa] exclamatio poetae cum admiratione ȝ 39 synedoche ȝ metaphora *O* 40 aphaeresis *O* atri] nigri tetri *Π* profundi] diaboli inferni *Π* 42 qua] ipsa *C* qua pietate] illa pietate qua accepit humanitatem *C* quem] hominem *S*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *LKE*

28 quia] qua *EJMOS*²*A* quo *L* quod *NV* 34 secum quod] secum quae *NP* 38 excelsis] in caelis U* (ex *supra* in; s *supra* li U^{vl}) *Ω* 42 qua] quas *R* S** quos A^2EL (qua L^{vl}) $M^{vl}S^2$ qu** *A* quem/ quę *F* quam $CNT^{vl}U^*X^2\Pi$ q̄; *H* quae *P**; *cf.* S^{gl} *a. h. l.*

Discipulos stupor altus agit, quibus ore corusco
Perspicui dixere viri. Quae cognita nobis
Et miranda sonant, nunc iam speculemur ovantes
Imperiique modum per subdita iura probemus:
Virgine matre satus, calcata morte resurgens,
Caeli sceptra petens, his nuntiat acta ministris.
Nec cessant elementa suo servire Tonanti;
Stella comes praegressa Magos venientis honori
Militat; obsequio nubes famulatur euntis.
Angelicis igitur postquam est affatibus usa,
Liquit oliviferi veneranda cacumina montis
Ad messem praelecta manus, qui calle citato
Moenia nota petunt, quo per sua sabbata mille
Passibus ire licet, qua tunc statione sedebat
Porta Maria, Dei genetrix intacta creantis,
A nato formata suo. Mala criminis Evae

43—44 *v.* Act. 1, 10; Greg. *Hom. in Ev.* II 29, 9 (*PL* LXXVI 1218a) 43 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* 23, 2 (*PL* XCIV 587b) ore coruscus 44 Luc. *Phars.* IX 868 cognita nobis 46 *cf.* Claud. *Pan. Man. Theo. Cons.* 24 iura probavit 47 virgine ... satus] Matth. 1, 18—25 calcata morte] I Cor. 15, 25—28; 15, 54—55 48 *cf.* Verg. *Ae.* I 57 sceptra tenens 49 *cf.* Luc. *Phars.* I 35 suo servire Tonanti 50 *v.* Matth. 2, 9 antecedebat eos 51 *cf.* Claud. *Carm. min.* 25 praef. 8 (*Loeb.*) militis obsequio nubes ... euntis] Act. 1, 9 53—56 liquit ... licet] Act. 1, 12 53 *cf.* Verg. *Ae.* III 274 cacumina montis 55 *cf.* Verg. *Ae.* II 256 litora nota petens 57 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* II 36 intactae ... Mariae 58 a nato formata suo] Sedul. *Pasch. Carm.* II 40 suum paritura parentem criminis Evae] Gen. 3

45 verba poetae *O* speculemur] poeta loquitur *C* 47 calcata] superata *C* 48 ministris] angelis *C* 50 comes] socia *CITXΠ* praegressa] procedens *FHITXΠ* Magos] ad magos *supra* magis *X* 51 euntis] christi *I* 54 manus] apostolorum *C* qui] apostoli ȝ

49 nec] ne *AR*Z²* non *Δ* 50 comes] comis *B* progressa *ABCDFHIKRSTUVWXYZΔΘΠΣΦΨΩ*[ↄ]ȝ pgressa *P*; *cf. Font. a. h. l.* magis *A²FH²IK²T²UV²WXZ²ΔΘ²ΠΦΨ*^{vl}*Ω* [ↄ]ȝ 51 famulatur] famulantur *T*N* famula* *A** 53 liquit linquit *U*Φ** linquet *L* 54 praelata *MR*Θ** prolata *A* citato] cetato *BT** 57 posta *coni. Mras*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *LKE*

Virgo secunda fugat; nulla est iniuria sexus;
Restituit quod prima tulit. Non voce querelas
Excitet aut gemitu maerentia corda fatiget
Antiqua pro lege dolor; scelera ipsa nefasque
Hac potius mercede placent, mundoque redempto
Sors melior de clade venit. Persona ruinam,
Non natura, dedit; tunc femina feta periclum,
Nunc tumuit paritura Deum, mortalia gignens
Et divina ferens, per quam Mediator in orbem
Prodiit et veram portavit ad aethera carnem.

De eo ubi beatus Petrus de Iuda proditore describit quomodo suspensus crepuit medius et viscera eius effusa sunt vocatusque est ager sanguinis, admonens ut, sicut David praedixerat, alter eligeretur; et de Ioseph cognominato Iusto et Mathia Mathias duodecimus est relatus.

Primus apostolico, parva de puppe vocatus,
Agmine Petrus erat, quo piscatore solebat
Squamea turba capi; subito de litore visus
Dum trahit, ipse trahi meruit; piscatio Christi
Discipulum dignata rapit, qui retia laxet
Humanum captura genus; quae gesserat hamum

60 Restituit ... tulit] Sedul. *Pasch. Carm.* II 31 Virginis antiquae facinus nova virgo piaret; Iustin. Mart. *Dialog.* 100 (*PG* VI 712a) *Εὔα ... θάνατον ἔτεκε ... Μαρία ... διὰ ταύτης ... ὁ θεὸς ... ἀνθρώπους καταλύει.* 62—63 *cf.* Luc. *Phars.* I 37—38 scelera ipsa nefasque/ hac mercede placent 63 *cf.* Claud. *De bell. Gild.* I 260 mercede placebit 63—64 mundoque ... venit] Heb. 9, 12; Col. 1, 22 69—74 *v.* Marc. 1, 16—19 70—83 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* II 220—221 viros ex piscatoribus aptos/ humanas piscari animas 74 *cf.* Claud. *Pan. Man. Theo. Cons.* 142 humanum curare genus

59 iniuria] crimen *C* 60 aphaeresis *O* 62 antiqua pro lege] pro peccatu primi homini(s) ꝫ 63 mercede] adventus christi *C* 66 gignens] eva *C* 67 divina ferens] maria portans *C*

I: *PHRTCAN* 61 excitat *H*IJU** fatigat *C* (fatiget C^{vl}) *H*JU** 66 timuit
II: *FI* *S*Π** 73 laxat *S* lax*at *Y* 74 quae] qua $IR\Theta^2$
III: *LKE*

Ad clavem est translata manus, quique aequoris imi
Ardebat madidas ad litora vertere praedas
Et spoliis implere ratem, melioribus undis
Nunc alia de parte levat nec deserit artem
Per latices sua lucra sequens, cui tradidit Agnus
Quas passus salvavit oves, totumque per orbem
Hoc auget pastore gregem, quo munere summus
Surgit et, insinuans divina negotia, coram
Sic venerandus ait: „Nostis quia proditor amens
Mercedem sceleris solvit sibi; taedia noxae
Horruit ipse suae stringens in gutture vocem
Exemplo cessante ream, qui parte necari
Promeruit qua culpa fuit, crimenque retractans
Iudicio tali permisit membra furori
Aeris ut medio communi poneret hosti
Debita poena locum; caelo terraeque perosus
Inter utrumque perit; nullis condenda sepulcris

75 clavem] Matth. 16, 19 76 *cf.* Verg. *Ae.* I 528 ad litora vertere praedas 79—81 cui ... gregem] Ioh. 21, 15—17 80 *cf.* Luc. *Phars.* I 692 totumque per orbem; Verg. *Ec.* VIII 9 totum mihi ferre per orbem 82 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 68 surgit et; *sic etiam ibid.* XI 342 83—102 *v.* Act. 1, 15—20 85 stringens ... vocem] Matth. 27, 5; Verg. *Ge.* I 410 gutture voces; Sedul. *Pasch. Carm.* V 130 nodatis faucibus angens 88 *cf.* Stat. *Theb.* X 609 permisit verba furori 89 aeris ut medio communi] Sedul. *Pasch. Carm.* V 134 sublime cadaver; Bed. *Ex. act. Ap.* I 18 ut aeris medio 91 *cf.* Ov. *Met.* VIII 206 inter utrumque; *sic etiam idem Ar. am.* II 63

77 melioribus undis] de Π undis] baptismi *C* 79 lucra] negotium *C* 82 surgit] petrus *C* insinuans] aperiens *C* coram] in praesentia omnium *C* 83 proditor] iudas *C* 89 aeris ut medio] in *supra scr.* $JKMOZ\Psi$; in loco ꝫ communi] caelo terraeque *C* hosti] iudae *C*

78 nec] nunc $A(\overset{\circ}{\text{n}})R^*T^*$ 82 surgit et insinuans] *embra tulit dns sinuat I^* (insinuat I^2) 83 qua AH^* *ut vid.*, R^* que *P* quod *NW* 85 *om.* P^* 86 ream] perit H^2 89 aeris ut medio/ aeris ut medium $DR\Sigma^2\Psi$ (o *supra scr.* Ψ^{vl}; in *supra scr.* *KMOTZ*; in loco ꝫ) aeris ut medicum Σ^* aeris in medium Θ^* aeris in medio *F* (ut *supra scr.* F^{vl}) ponerit *B* 91 condensa YZ^*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

Viscera rupta cadunt, tenuesque elapsus in auras
Fugit ab orbe cinis. Non haec vacat ultio Iudae,
Quae suprema negat vindictaque mercis iniquae
Sic placitura venit: Nam, cum modo rura parasset
Funeris ex pretio, cum nomine Sanguinis emptus
Cespes in externas componens busta favillas
De tumulis fecundet humum, caret impius agri
Fertilitate sui solusque excluditur arvis
Quae monumenta ferunt, cuius tuba saeva cruentum
Est exorsa nefas, qui signifer oscula fingens
Pacis ab indicio bellum lupus intulit agno."
Nunc opus est votis quod verba prophetica clamant
Quem liceat supplere vices. Tunc summa precantes
Constituere duos, Ioseph cognomine Iustum

---

92 *cf.* Ov. *Her.* IV 126 viscera rupta; Verg. *Ae.* II 791 tenuisque recessit in auras; *ibid.* V 520; *ibid.* V 861; Ov. *Her.* I 79 tenues vanescat in auras; Ov. *Fast.* II 509 in tenues oculis evanuit auras; Sil. Ital. VI 39 tenues tum cessit in auras 93 *cf.* Ov. *Trist.* II 30 fugit ab ore 96 ex pretio ... emptus] Greg. *Mor.* IX 9, 36, 58 (*PL* LXXV 892a) 98 *cf.* Claud. *De rapt. Pros.* I 188 fecundat humum 99 excluditur] Act. 1, 20 100 *cf.* Sil. Ital. XI 289—290 saevae inter bella tubae 101 *cf.* Luc. *Phars.* VI 564 oscula figens 103—111 *v.* Act. 1, 21—26 103 *cf.* Ov. *Met.* VII 215 nunc opus est sucis; Stat. *Theb.* VI 729 nunc opus est animis; Luc. *Phars.* VII 252 nil opus est votis prophetica] Ps. 108, 8 104 supplere vices] Act. 1, 20 precantes] Act. 1, 24 orantes 105 Ioseph ... Iustum] Hieron. *De nom. Heb.* (*PL* XXIII 892) Ioseph. auctus; Iosedec (*PL* XXIII 1288) domini iustitia

---

92 auras] epitheton aeris Λ 93 figura *R* orbe (ore)] iudae $I\Pi$ a facie terrae *EO* cinis] cinerem vocat animam $CFIX\Theta\Pi$ corpus *L* 95 placitura] nobis *C* 96 nomine] achel de machhē (*cf.* Act. 1, 19) *C* 100 tuba] vox *C* 101 synecdoche *U* 102 verba petri *O* 103 nunc] inquit petrus *C* 104 summa] nomen pro adverbio ℨ summum deum *C*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

92 lapsus $AKRU\Lambda$ auras] aures $I^*\Lambda^*$ 93 ore $ADEFH^2I^2JK^*LO$ $T^*VXYZ\Lambda\Pi\Phi\Psi^*$ orbem I^* 95 rura] rapta Ψ^* 98 fecundat $N^2\Theta\Psi^*$ ℨ^2 100 serunt $ABCFI$ reī *P* ferant Φ 101 figens $T^*U^2\Lambda\Phi\Psi^2\Omega$ fing' T^{mg} 102 agnum *B* 104 licet *B*

Mathiamque, Dei parvum quod nomen, ut aiunt,
Hebraeo sermone sonat humilemque vocando
Comprobat. O quantum distant humana supernis
Iudiciis! Parvi merito transcenditur ille
Laude hominum qui iustus erat. Duodena refulgent
Signa chori terrisque iubar iaculantur Olympi.
Haec quoque lux operis quid praeferat edere pergam:
Quattuor est laterum discretus partibus orbis;
Trina fides vocat hunc, quo nomine fonte lavatur;
Quattuor ergo simul repetens ter computat omnem
Quam duodenărius circumtulit ordo figuram,
Discipulisque piis, quibus hoc baptisma iubetur,
Mystica causa dedit numerum remeare priorem.

106 Mathiam] Hieron. *De nom. Heb.* (*PL* XXIII 1206) Matthias. donum Dei 106—107 Dei parvum ... humilem] Bed. *Ex. act. Ap.* 1, 23 108—110 O quantum ... erat] *cit.* a Bed. *Ex. act. Ap.* 1, 23 110 *cf.* Ov. *Met.* XIII 618—619 duodena peregit signa 111 *cf.* Stat. *Ach.* I 647 signa choris 113 quattuor est laterum ... orbis] Prud. *Psych.* 830—834 aurorae de parte ... ad austrum / ... occidualibus ... / ... aquilonis 114 *cf.* Verg. *Ec.* III 97 in fonte lavabo; Ov. *Her.* XXI 177 fonte lavari 115—117 quattuor ... ter ... duodenarius ... discipulis] Prud. *Psych.* 839 nomina apostolici ... bis sena senatus 115 quattuor] *de figura cf.* Apoc. 7, 1; 7, 2; 9, 14; 9, 15 *angeli*; *cf. ibid.* 7, 1 *angulos*; *cf. ibid.* 7, 1 *ventos*; *cf. ibid.* 4, 6; 4, 8; 5, 6; 5, 8; 5, 14; 6, 6; 7, 11; 15, 7; 19, 4 *animalia*; *cf. ibid.* 20, 7 *angulos terrae* 117 baptisma] *de figura cf.* Maxim. Taur. *Tract. de baptismo* I—III (*PL* LVII 771—782)

108 comprobat] deus *CF* 111—112 figura mystica *O* 112 modo allegoritabit *H* lux] duodena signa *C*; praedicationis apostolorum ♃ 113 figura mystica *RΘ* quattuor] quatuor ter XII fiunt *H* 114 vocat] ad credendum *C* hunc] orbem ♃ lavatur] orbis *C* 115 computat] aliquis ♃ 116 quam] figuram ♃ 118 epigramma *W* numerum] duodenarium *C*

108 comprobat] quem probat *B* 109 parvi] pravi *B* 111 iaculatur $C^2EGH^*H^3JKMNOP^2R^2SUV^2W\Gamma\Lambda\Theta\Lambda\Phi\Omega$♃^{2} ioculantur *AR** 112 quoque] quae *B* proferat *T* praefert *YZ** p̃ferat *Φ* 113—114 *om. AU** 114 fides] fedis *B* 116 duodenarius *v. l. cr.* 118 recreare $C^{vl}DF$ (remeare F^{vl}) $H^{vl}IK^2O^1T^2UWX^2$ (*om.* *X*) $Z^{vl}\Lambda\Sigma^2\Phi\Psi^2\Omega$[ב]♃

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GKE*

De eo ubi Spiritus sanctus in igne descendens replevit omnem domum in qua erant Apostoli congregati. Qui mox linguis variis sunt locuti magnalia Dei, ita ut omnium gentium advenae mirarentur quasi suas linguas. Quidam musto plenos esse dicebant cum esset hora diei tertia.

Spiritus aetherea descendens sanctus ab aula
Irradiat fulgore locum quo stemma beatum
Ecclesiae nascentis erat, quibus igne magistro
Imbuit ora calor dictisque fluentibus exit
Linguarum populosa seges; non littera gessit
Officium, non ingenii stillavit ab aure
Vena, nec egregias signavit cera loquelas;
Sola fuit doctrina fides opulentaque verbi
Materies, caeleste datum, nova vocis origo
Quae numerosa venit totoque ex orbe disertis
Sufficit una loqui. Dudum vetus aequoris arca
Cum superasset aquas, turrim voluere maligni
In caelum proferre suam, quibus impia corda
Sermonum secuere modos sociisque superbis
Affectus cum voce perit. Confusio linguae

119—129 *v.* Act. 2, 1—11 121 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* 1, 6 (*PL* XCIV 575 c) quibus igne magistro 124 *cf.* Iuv. III 122 stillavit in aurem 125 *cf.* Ov. *Met.* XV 169 signatur cera 129—134 *v.* Gen. 11, 1—9 130—133 turrim ... confusio linguae] Bed. *Ex. act. Ap.* II 4

---

121 quibus] apostolis ℨ 124 aure] per aurem intrat doctrina in mentem *E* 127 exclamatio poetae cum admiratione *C* exclamatio poetae *IΠ* 128 explanatio *Θ* quae] qua *H**; ubi H^{mg} 129 figura mystica *O* una] lingua *GΠ*ℨ

I: *PHRTCAN* 121 *om.* $\Theta^*\Delta^*$ 128 quae] qua *H** 129 veteris dudum
II: *FI* *EGJKMOΛ* ****** dudum *A* dudum***** *H** dudum *P** vetus]
III: *GKE* veteris *YZ* 130 properasset *C* perasset *P** seperasset H^*P^1
133 effectus $FH^*P^2T^1YZ^*\Phi$

Consimili tunc gente fuit; nunc pluribus una est
Ecclesiae quoniam venientis imagine gaudet
Concordes habitura sonos et pace modestis
Fit facunda redux, humilisque recolligit ordo
Quod tumidi sparsere viri. Res maxima cogit
Non reticere diu quid sit quod Spiritus almus
His datur in flamma, Iordanis ab amne columba;
Quod tunc rite canam promissaque debita solvam
Si sua dona ferat. Duo sunt haec signa figurae
Ut sit simplicitas, quam congrua diligit ales,
Quae ne tarda gerat sine dogmatis igne tepores,
Sit pariter succensa fides. Ibi destinat undis
Unanimes; hic ore iubet flagrare docentes.
Mentibus instat amor; sermonibus aestuat ardor.

134 tunc] Gen. 11, 7 nunc] Act. 2, 4—11 pluribus una] Greg. Nanzianz. *Orat.* 4, *a* Rufino *transl.* (*CSEL* XLVI 160, 17—161, 11) 135 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 730 imagine gaudet 136 *cf.* Ov. *Met.* V 664 concordi dixere sono 139—140 *v.* Act. 2, 1—3; Aug. *Ep.* 265 (*CSEL* LVII 640, 4—5; *ibid.* 643, 9—14) 140 Iordanis ... columba *v.* Matth. 3, 16; Iustin. Mart. *Dialog.* 88 (*PG* VI 685b) ὡς περιστεράν; Aug. *De Trin.* XV 46—47 (*PL* XLII 1093—1094) 141 promissa] *cf. supra Ad Vig.* 19—23 142—143 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* II 171 per volucrem quae felle caret 143 *cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* II 460 simplicitate tamen dulces superate columbas 144—147 igne ... ardor] Greg. *Mor.* XXVIII 1, 38, 1—2 (*PL* LXXVI 447d—448a) 147 *cf.* Venant. Fort. *Carm.* I 12, 8 instat amor; Bed. *Vit. S. Cuth.* 1, 7 (*PL* XCIV 575c) sensibus instet amor, sermonibus aestuet ardor

135 gaudet] lingua *C* 136 modestis] apostolis *C* 137 fit] sancta ecclesia ℑ facunda] lingua *T* eloquens *CFIΘΠ*ℑ abundans (*supra scr.* fac-) *S* 141 quod] mystīū *C* 142 ferat] det spiritus *C* haec signa] ignis et columbae *C* figura mystica *ΘR* figurae] allegorice *Θ* 144 quae] simplicitas *C* tepores] pigros homines *C* 145 ibi] in Iordane ℑ destinat] spiritus sanctus *C* 146 unanimes] ut sint unanimes ℑ hic] in igne *Ψ* ore] praedicatione *Ψ* 147 mentibus] nostris *vel* apostolorum *C* sermonibus] nostris *C*

137 fecunda *DEGHJK*M*^{vl}*OR*UV*WXYZ*ΔΘ*ΛΣ*^{2}*Ω* (facunda *Ω*^{vl}) 141 nunc *HJ*UX*^{2}*Π*ℑ 147 instet *F*^{2}*HI*^{2}*R*^{2}*T*^{2}*ΠΣΨ* aestuet *F*^{2}*HI*^{2}*R*^{2}*T*^{2}*ΠΣΨ*^{2}

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GKE*

Hos etiam musto typica ratione moveri
Error verus ait, quos ebria fonte recenti
Complevit doctrina poli. Nova vasa liquorem
Suscepere novum nec corrumpuntur acerbo,
Quo veteres maduere lacus de vite bibentes,
Quae Christo cultore dedit convivia verbis,
Unde rubent quas vertit aquas, tenuemque saporem
Legis in Ecclĕsiae fecit fervescere libris.
Tertia sidereis inclaruit hora loquelis:
Hunc numerum Deus unus habet, substantia simplex
Personis distincta tribus; quam plurima nobis
Instrumenta patent simul hoc et tempora monstrant.

De eo ubi beatus Petrus de incarnatione, passione, et resurrectione Christi Domini vel quem ad modum dolores

---

148 *cf.* Mart. VIII 75, 5 ratione moveret 150 *v.* Luc. 5, 37—38; Marc. 2, 22 nova] de figura *cf.* Bed. *Ex. act. Ap.* II 13 154 unde ... aquas] Ioh. 2, 1—11 156 tertia ... hora] Act. 2, 15; *de figura cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* I 249—251 munera tria / tus, aurum, myrrhum regique hominique deoque / dona ferunt; Sedul. *Pasch. Carm.* II 97—102 tria dona ... / hunc numerum ... praesentia prisca futura; Apoc. 21, 13 (*quater*); 16, 13; 8, 7; 8, 9 (*bis*); 8, 10; 8, 11; 8, 12 (*quinquies*); 9, 15; 9, 18; 12, 4 157—158 hunc ... tribus] I Ioh. 5, 7

---

148 figura mystica Θ typica] mystica *C* 149 quos] apostolos *C* ebria] plena spiritu sancto *Π* 152 veteres ... lacus] scribae et pharisei humectati sunt 𝔍 bibentes] ipsi discipuli 𝔍 154 rubent] aquae *C* 155 figura mystica Θ legis] antiquae *C* Ecclesiae] novae *C* 156 figura mystica *R* hora] horam describit in qua spiritus venit in igne *C* 157—158 admirando *O* 158 quam] substantia *CT* 159 instrumenta] documenta *vel* exempla *C* patent] ostendunt *vel* manifestant *C* hoc] mysterium *T* tempora] trium horarum *O*

I: *PHRTCAN* 148 nos *AY* quos H^{vl} 151 ne *DMST*Δ* corrumpantur
II: *FI* G^2*MST*Δ* acervo *AM*NPR*ST*YZ** 153 verbis] turbis
III: *GLKE* $HR^{vl}ΔΣΨ^*$ u[e *eras.*]rbis R^2 mensis $FΦ^1$ 154 aquas] *om. M** aquae $M^2ΦΨ$ aqua $I^*Σ^2$ aques *X** 159 haec *CHWΔΣΨ** 𝔍 (hoc $𝔍^{vl}$)

inferni fuerint resoluti praedicans admonuit ut a Iudaeorum prava generatione discederent et baptizarentur; atque eodem die tria milia baptizavit.

Primus at ille Petrus, cui servit in aequore gressus,
Retia iam cupiens hominum vibrare saluti,
Ut piscator ovans levet has de fonte catervas,
Rettulit aethereos populo mirante triumphos:
„Venit ad occiduas carnaliter editus oras
Humana sub lege Deus, qui temporis expers
Principium de matre tulit nec vile putavit
Maiestate potens terreni sumere formam
Corporis atque opifex hominum pars esse suoque
Nos pretio revocare sibi post dona salutis
Postque tot erectos pulsis languoribus aegros,
Cum defleta etiam perfunctaque corpora luci
Redderet et superas iterum concederet auras.
Se quoque permittens fusae genetricis ab alvo

160—201 *v.* Act. 2, 14—40 160 cui ... gressus] Matth. 14, 29; Val. Fl. VII 559 fixerat ille gradus; Sil. Ital. IV 655 defigere gressum 163 *cf.* Iuv. II 67 populo mirante; *sic etiam* Sil. Ital. XVI 501 164 carnaliter editus] Ioh. 1, 14 carnaliter] Act. 2, 30 fructu lumbi 166—168 nec vile ... corporis] Phil. 2, 6—7 169 *cf.* Venant. Fort. *Carm.* II 7, 37 dona salutis; *sic etiam ibid.* VII 10, 15; Iuvenc. *Hist. Ev.* II 334; Prosp. *De ingrat.* I 289; Val. Fl. II 488 170 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* 15, 10 (*PL* XCIV 583d) erigit innumeros pulsis languoribus aegros 172 *cf.* Verg. *Ae.* VI 128 superasque evadere ad auras; Claud. *De rapt. Pros.* I 278 superas molitur ad auras 173 fusae] Verg. *Ae.* VIII 139 fudit; Iuvenc. *Hist. Ev.* I 105 fundere; Verg. *Ae.* II 329 fundit; Verg. *Ge.* I 13 fudit; Hieron. *Ep.* 108, 10 (*PL* XXII 884—885) puerpera fudit; *cf.* Ov. *Met.* III 310 genetricis ab alvo

160 servit] famulatur $IX\Pi$ obedit CT cui praebuit se mare calcabile C 163 rettulit] narravit ℨ dixit ℨ aethereos] per quos triumphavit christus C 173 fusae] pariturae E natae F missae T natus $CH\Theta$ egressus $IX\beth$ ℨ

167 terrena P terrene Θ^* 173 fusus $CF^2HI^2JR^2,U^2$ *ut vid.*, $W\Delta\Theta\Pi\Sigma\Phi\Psi^*\Omega[\beth]$ fussae P^*

I: $PHRTCAN$
II: FI
III: $GLKE$

Carnis iure pati, vitam ne perderet orbis,
Maluit ipse mori. Sed quod de virgine feta
Nascitur, illud obit. Ligno suspenditur insons,
Et ligni vacuatur onus. Sic vulnus iniqui
Fit medicina Dei. Pavidis resplenduit umbris
Pallida regna petens; propria quem luce coruscum
Non potuit fuscare chaos, fugere dolores;
Infernus tunc esse timet, nullumque coercens
In se poena redit; nova tortor ad otia languet;
Tartara maesta gemunt quia vincula cuncta quiescunt.
Mors ibi quid faceret quo vitae portitor ibat?
Hunc Deus omnipotens, cui numquam terminus instat,
Post sacra busta levat; radiantem in corpore Iesum
Vidimus et propriis reducem conspeximus astris.
Sed fugite, o miseri, funesta piacula gentis,
Cui, veniente Deo veteres avertere noxas,
Addita sacrilegae creverunt vulnera culpae.

174—175 *v.* Ioh. 11, 50—52 174 *cf.* Val. Fl. VI 126 iura pati 176—177 ligne... onus] Iustin. Mart. *Dialog.* 86 (*PG* VI 680b) *μετὰ τὸ σταυρωθῆναι... σύμβολον εἶχε...* 176 *v.* Act. 2, 23 affigentes 179 *cf.* Verg. *Ae.* I 620 nova regna petentem; Luc. *Phars.* I 456 pallida regna petunt; Sil. Ital. XI 472 pallida regna; *ibid.* XIII 408 regna suos pallentia mittent Verg. *Ae.* II 470 luce coruscus; Val. Fl. I 486 luce coruscum; *sic etiam* Sil. Ital. I 463 181 *v.* Iob 17, 13 infernus domus mea est; Apoc. 20, 14 et infernus et mors missi sunt 183 *cf.* Luc. *Phars.* VI 782 Tartara maesta 185 *cf.* Verg. *Ae.* I 60 sed pater omnipotens 186 levat] Act. 2, 24 suscitavit 187 vidimus] Act. 2, 32 188 *cf.* Verg. *Ae.* III 639 sed fugite, o miseri

---

177 ligni] adae *C* iniqui] adae *C* 178 resplenduit] christus *C* umbris] vocat animas umbras ♭ 179 metonomia *Z* 183 Tartara] metaphora *Z* 184—185 metonomia *CH* 184 vox poetae *Z* 186 levat] de morte *C* 187 vidimus] discipuli *C* reducem] ascendentem *C* remeantem *C* 190 culpae] interfectionis dominicae *I*

I: *PHRTCAN* 174 iura *CDEFGH²JKLMNOR²ST²UV²WX²Z²ΓΔΘ** (a *del.* Θ²) *ΛΠΣΦΨΩ* ♭ iurae *X*Z³*; *cf.* pati I 9 181 infernum *AKRT*
II: *FI* *XYZΘ** (m *eras.* Θ²) infernu(m *nota?*) *P*
III: *GLKE*

Cur natos, Iudaea, tuos per vota cruoris
Parricida trahis Quid Christi sanguine fuso
Hos tecum damnata premis necdumque creatos
Festinas proferre reos, homicidaque lingua
Naturae percussit iter? cui serior ortus
Quam facinus discrimen alit scelerumque propago
De natale perit, quae saucia voce parentum
In lucem punita venit. Si solvere cura est
Fecundi crementa mali, felicibus undis
Exstinctum reparate genus; spes una remitti
Debita supplicii post crimina velle renasci."
Multiplicat iam pastor oves; tria milia vulgi,
Non minus, illa dies in flumine diluit Agni.
Hic primum post iussa Dei baptismatis usus
Exoritur data iura probans; nam trina potestas
Colligit hanc prolem numerum partita per aequum.
Perfectum est quod mille sonat; sic denique saeclis

191 vota cruoris] Matth. 27, 25 192 parricida] Act. 2, 40 generatione prava 193 *cf.* Claud. *Carm. min.* 52, 6 necdumque creati; Sedul. *Pasch. Carm.* II 144 nondumque creatus 198—200 si ... reparate] Iustin. Mart. *Dialog.* 44 (*PG* VI 569b—572a) *εἰς μυστήριον τοῦ Χριστοῦ ... λουσάμενοι ζήσητε* 199 felicibus undis] Act. 2, 38 baptizetur 202—219 *v.* Act. 2, 41—47 202 *cf. infra* I 386 milia vulgi; Luc. *Phars.* II 208 milia volgi; Claud. *De cons. Stil.* II 397 milia vulgi 207 mille] *de figura cf.* Apoc. 7, 5—8 (*duodecies*); *ibid.* 20, 2—7 (*sexies*); Prud. *Cont. Symm.* I 517 (*PL* LX) tumulorum milia; *ibid.* II 84 mille meos ... annos

191—192 verba petri *A* 192 parricida] tu ℨ 194 reos] culpabiles *T* 195—196 cui ... alit / quia antequam nascantur maledicti sunt ℨ 195 naturae] prolis tuae *T* iter] per quod sunt nati *T* cui] naturae ℨ 197 de natale] nativitate ℨ quae] progago ℨ parentum] iudaeorum ℨ 198 vox poetae *Z* 200 remitti] ut remittantur ℨ 201 hucusque locutus est petrus *C* 202 poeta *O* pastor] petrus ℨ 204 figura mystica *R* 205 figura mystica *Θ* 206 allegr̃ *U* 207 mille] numerus ℨ

196 alit] habet $C^{vl}U$(alit U^{vl})XYZ^* 200 reparare FH^1 (*post* r *in ras.* H^1; reparate H^{vl})Π^* remittit EGH^2L,M^* *ut vid.*, $OSTVWX^*$ *ut vid.*, $Z^*\Gamma\Lambda$ℨ*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

Ponimus aetates cum tempora dicimus orbis.
Res perfecta semel ter iungitur, et facit agmen
Mystica vis numeri. Gregis est pia forma novelli.

De eo ubi post adventum Spiritus sancti erant illis omnia communia et unanimiter habitabant collaudantes Dominum atque habentes gratiam ad omnem plebem.

Funditur interea per cunctos gratia sensus,
Divitiasque metit locuples in amore voluntas;
Utque pii coeant in foedera pignore certo,
Res laxant et corda ligant; sine limite census
Affectu consorte licet; nova iura beatis
Munifica fluxere manu, quibus ubere laeto
Divisae geminantur opes, et crescit in omnes
Quod faciunt commune sibi, totumque capessunt
Qui proprium nihil esse volunt. Quo fonte cucurrit
Haec probitas quaeve illa fuit bonitatis origo,
Hinc canere incipiam. Sacris bis Spiritus almus
Discipulis concessus erat: spiratus in illos
A Christo surgente semel; post missus ab astris

209 ter] *de figura cf.* Apoc. 8, 7—12 (*ter-decies*); *ibid.* 9, 15; 9, 18; *ibid.* 11, 11; *ibid.* 12, 4; *ibid.* 16, 13; *ibid.* 21, 13 (*quater*); *cf. supra* 156 211 *cf. infra* I 497 funditur et 213 *cf.* Verg. *Ae.* XI 292 coeant in foedera; Act. 2, 44—45 216 *cf.* Verg. *Ae.* III 95 ubere laeto 221 *cf.* Verg. *Ge.* I 5 hinc canere incipiam bis] Ioh. 20, 22; Act. 1, 2; *de figura cf.* Apoc. 11, 3; *ibid.* 11, 4 (*bis*); *ibid.* 12, 14; *ibid.* 13, 11; Aug. *Civ. Dei* XVI 39 (*CSEL* XL 2, 195, 20—22) 223 semel] Ioh. 20, 22 post] Act. 2, 1—4

209 agmen] tria millia *I* 210 mystica] typica *T* vis] sensus *T* numeri] millenarii *T* gregis] ecclesiae *C* 215 licet] fas est ♫ 219 verba poetae ♫ primum] quod proprium nil volunt habere *Z* 221 expositio *H* modo allegoritabit ♫ sacris] apostolis ♫

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

208 orbis] anni *I** 212 in amore] sub corde *U* voluptas *I*Π* (voluntas Π^{vl}) voluptasn (s *in ras.*) H^1 volutans *A* 213 pie *EGLMOSS*^{2},*T* ut vid.*, *A* pia A^2K 219 proprium] primum *YZ*

Nescia verba viris facundus detulit ignis.
Ne quid inexpertum studio meditemur inani,
Spiritus alme, veni! Sine te non diceris umquam;
Munera da linguae qui das in munere linguas.
Haec iterata, reor, confirmant praemia iustos,
Ut duo iussa colant tabulis conscripta duabus:
„Dilige mente Deum ferventi plenus amore."
Rursus ait: „Carus tibi sit quoque proximus ut tu."
Hoc pactum ius omne tenet, quod Spiritus almus
Bis veniens per corda creat: semel hunc dedit Auctor
In terris, ut ametur homo; post misit ab astris,
Ut flagrent humana Deum. Dilectio prima est
Quae Dominum vehementer amat, cui deinde secunda
Quae sociat mortale genus. Tamen incipit ante
Posterior numero; sequitur comitata secunda
Quae prior est. Sic forma docet: „Nisi diligis" inquit
„Cernere quem potis est fratrem, quem cernere non est
Nescĭs amare Deum." Concordia nexa calescat

---

225 *cf.* Verg. *Ae.* IV 415 ne quid inexpertum; Hor. *Ar. poet.* 125 si quid inexpertum Verg. *Ec.* II 5 studio ... inani 226 sine ... umquam] II Pet. 1, 21 227 *cf. infra* I 955 munere linguas; Mart. VII 88, 9 munere linguae; Sedul. *Pasch. Carm.* II 146 munera linguae 229 duo iussa] Matth. 22, 37—40 233—234 bis ... semel ... post] Matth. 3, 16—17; Ioh. 14, 21—26; Act. 2, 1—4 235—236 prima ... secunda] Matth. 22, 37—40 239—241 nisi ... Deum] I Ioh. 4, 20

---

226 apostrophe *T* 228—231 figura mystica *RΘ* 228 iterata] bis missa ℑ 229 tabulis ... duabus] duo sunt haec signa figurae *I** 233 corda] apostolorum *C* semel] primo *C* hunc] spiritum sanctum *C* 234 post] secundo *C* 235 flagrent] summo ardore diligant *O* 236 secunda] s. est M^{mg} 240 potis est] facile *A*

---

224 viri *PZ** 235 est *om. P* 236 secunda] secunda est I: *PHRTCAN* *C*, E^2 *ut vid.*, *H***H*^{3} *UVWXΓΔΛΠ*, Ψ^2 *ut vid.*, Ω ℑ (est E^{ss} M^{mg} O^{mg}), II: *FI* *cf.* I 589 ubi ... poena 238 secundam *DHΔΦΩ* ℑ 240 potis es] III: *GLKE* *CDEJLMNOSV*^{2}*X*^{2}*ΓΔΘΛ***Σ*^{2}*ΨΩ* ℑ, *Ξ def.* potens est *YZ** non es *CDRMVΛ*^{1}*Θ*^{2}*Ω* ℑ

Ergo pari voto, Dominumque in pectore condat
Fratris amor; geminae sibi sit substantia causae.

De eo ubi beatus Petrus cum Iohanne ad Portam templi Speciosam claudum quadragenarium ex utero matris sedentem mendicantemque respexit negansque sibi esse divitias eum apprehensa manu sermone curavit. Qui exsiliens et currens intravit cum his in templum et processit in Porticum Salomonis.

Claudus erat, cui prima dies exordia vitae
Membrorum cum strage dedit, languore coaevo
Octo lustra gerens, ad quem comitante Iohanne
„Respice“ Petrus ait; votum spes lusit avarum
Cumque negat meliora parat. Quam saepe gravatos
Desperata iuvant, et semine nata sinistro
Prosperitas, celans maestis confinia laeta
Principiis, ad vota venit! Gaudebit egenus
Plus vacua meruisse manu, qui munera poscens
Est datus ipse sibi. „Nulla hic mihi vena metalli“

---

242 *cf.* Luc. *Phars.* IX 256 ergo pari voto Verg. *Ae.* XII 950 sub pectore condit; Stat. *Theb.* I 613—614 sub pectore duro / condidit; Ov. *Met.* XIII 391—392 in pectus ... condidit 244—292 *v.* Act. 3, 1—11 245 *cf.* Luc. *Phars.* X 31 humana cum strage ruit 246 octo lustra] Act. 4, 22; *cf. infra* 268 quadraginta annos; Tertull. *De baptismo* 20 quadraginta annos 247 *cf.* Verg. *Ae.* I 352 spe lusit amantem 248—251 quam ... venit] Iob 8, 7 249 iuvant] Chrys. *In act. Ap.* Hom. LIV 3 (*PG* LX 377—380) 252 *cf.* Verg. *Ae.* II 434 meruisse manu 253 nulla ... metalli] Bed. *Ex. act. Ap.* III 6

---

243 geminae ... causae] dicit dilectionem dei et proximi *C* 246 gerens] ille ȝ 247 spes] claudi *C* 248 exclamatio poetae apostropham facit ȝ admiratio poetae *C* 250 confinia] proxima *T*

I: *PHRTCAN* 242 pectora *AEGKOR*T*,Y ut vid.*, *Θ** 243 sit] sint
II: *FI* *R*YZΘ** in *A* 251 gaudebat $C^{vl}EGKLMR^{2}S\Delta\Lambda\Sigma\Psi^{*}$ gau-
III: *GLKE* debis *HW*

Respondit „quae fundat opes; ego ditior aegro
Pauper ero; progressus abi!“ De voce iubentis
Exsiluit medicina potens, atque hospite gressu
Convixere pedes. Cunabula longa relinquens
Calcavit veteranus humum, plantisque novellis
Materies se prisca movet, cui praepete cursu
Protulit incessus quicquid non edidit ortus;
Stat facti manifesta fides. Sed et altera nobis
Res aperit quod causa gerit: Gens nomen ab illo
Israel dicta tenet qui bella reliquerat aeger,
Conatus certare Deo. Tulit ipse figuram
Corporis ante gravem, quam post in vulnere mentis
Israel claudus habet, qui per sua crimina labens
Corde magis quam carne fluit spatiisque sub ipsis
Quadraginta annos Aegypti fine remotus
Claudicat, Aegyptum cupiens atque idola quaerens.
Ponitur ad portam Speciosam debilis; ultra

259 *cf.* Stat. *Theb.* VI 298 praepete cursu 261 *cf.* Verg. *Ae.* II 309 manifesta fides; *sic etiam ibid.* III 375; Luc. *Phars.* I 524; Stat. *Theb.* VI 638 264—269 tulit . . . claudus] Sedul. *Hymn.* 1, 19—20 claudicat . . . / . . . claudicat 264 *v.* Gen. 32, 24—28; Sil. Ital. X 54 certare Tonanti 265 *cf.* Verg. *Ae.* XII 160 vulnere mentis; Ov. *Ex Pont.* IV 11, 19 vulnera mentis 266 Israel claudus] *de figura cf.* Iustin. Mart. *Dialog.* 100 (*PG* VI 709a) *τὰ περὶ αὐτοῦ (Iacob) κεκρύφθαι ἐν μυστηρίῳ* 269 cupiens] Exod. 16, 2—3 idola quaerens] Exod. 32, 1 270 portam Speciosam] Prud. *Dittoch.* 45 (46) Porta manet templi, Speciosam quam uocitarunt; *cf.* Act. 3, 2

254—255 ditior] ditior sum quam munera poscens *O* 254 aegro] egros vocat divites quia semper egent *C* 256 hospite] *vel* sospite *C* 257 convixere] erqueke duni (Steinmeyer II 27) *A* 259 materies . . . prisca] ille clodus antiquus ꝫ cui] claudo *C* 260 incessus] ambulatio *C* 261 altera] aliud mysticum *C* 262 figura mystica *RΘ* quod] hoc *C* 263 figura mystica *O* 266 Israel] populus *C* 267 spatiisque . . . ipsis] sub ipso tempore *C*

257 coniunxere *GKSΦ* convinxere *U*WZ²Σ²* convexere *N* I: *PHRTCAN* revixere $I^{vl}S^{mg}$ 259 perpete *AX** profite *Y* prepete (pe *in ras.*) Z^2 II: *FI* 263 relinqueret *R** reliqueret *AT** (rebella liqueret *A*) 265 post in] III: *GLKE* post *********** in Y^2Z^2 post *Ψ**

Non valet ire miser nec limina tangere portae;
Culpa negavit iter. Qui sunt qui pectore claudum
Israel ferre solent portaeque adiungere certant
Quae speciosa suo prodit de nomine Iesum?
Isaias, Daniel, similes quique ore prophetae
Obscuris manifesta canunt miracula Christi;
Et portae qui nomen habet sic admonet ipse:
„Porta ego sum vobis; qui per me intrare recusat
Fur erit ille nocens.“ Possunt portare prophetae
Ad portam, cernenda magis quam visa loquentes;
In templum non ferre queunt; haec ianua Petro
Credita, qui Christum confessus cognita monstrat,
Non ventura sonat. Vetus o! sine fine iacebis
Ni Petrum iam, claude, roges, qui noxia pellens
Auri vitat onus, rerum cui censuit Auctor
Nec peram gestare sibi. Pete dona salutis;
Non fragiles secteris opes, quas spernere debet
Cum Domino qui dives erit. Post limina templi
Porticus hunc Salomonis habet qui iure vocatur

---

271 *cf.* Verg. *Ae.* II 752 limina portae; *sic etiam ibid.* III 351 272 iter] Exod. 16, 35 275 ore prophetae] Isa. 50—53; Dan. 7, 13; Ps. 2, 6—12; *ibid.* 110 277 portae ... nomen] Ioh. 10, 7; 10, 9 278—279 intrare ... fur] Ioh. 10, 1 279 *cf.* Luc. *Phars.* I 203 erit ille nocens 282 haec ianua ... credita] Matth. 16, 19 283 *cf.* Ov. *Met.* XII 316 sine fine iacebat 286 peram] Luc. 10, 4 dona salutis] *sic etiam supra* I 169; *infra* II 410; Eugen. Tol. *Carm. C* 1 288 *cf.* Verg. *Ae.* II 752 limina portae 289 porticus ... Salomonis] Ioh. 10, 23

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

272 verba poetae *C* iter ad regnum per XL annos similiter *I* 273 figura mystica *O* 274 prodit] significat *O* manifestat, quia ipse speciosus deus. sic psalmista speciosa forma prae filiis hominum *C* 276 obscuris] sententiis *vel* verbis ♮ 277 habet] christus *C* 279 portare] illum claudum ♮ 280 cernenda] futura ♮ visa] praeterita 283 vetus ... iacebis] populum iudaicum sub specie claudi alloquitur *XΠ* 284 apostropham facit ad iudaeos *CΘ* 285 cui] petro ♮ 288 erit] esse vult *C* 289 hunc] claudum ♮

---

284 reges *T*YZ** 285 vetat *YZ**

Pacificus; regnante fide quis semper in orbe
Pacificus nisi Christus erit? Hic protegit omnem
Qui Petro ductore placet, quo praesule surgit.

De eo ubi, cum iam essent quinque milia credentium, Iudaei interdicebant ne hoc signum in Christi factum nomine praedicarent. Qui beato Petro sunt respondente contempti dimissique. Ad Apostolos alios sunt regressi quia propter populum eos retinere timuerunt.

Agmine iam niveo per milia quinque virorum
Ecclesiae crescebat apex; arcere laborat
Hunc Iudaea coli cuius de munere fluxit
Quod virtus operata dedit, sed linquere Christum
Petri nescit amor. „Non hunc reticebimus“ inquit
„Quo remeat praestante salus, qui iure creantis
Infectum supplevit opus; solidumque decorem
Pars reparat quam iussa novant. Hic membra redemptor
Saucia restituit qui mortua surgere cedit.“
Fert animus patrare nefas sanctisque verendis
Sacrilegas inferre neces. O semper iniqui!
Dona vident et bella movent; sed coepta relinquunt,

---

290 Pacificus] Ioh. 14, 27; Luc. 1, 79 293—304 *v.* Act. 4, 1—12 297 *cf.* Luc. *Phars.* III 119 nescit amor 302 *cf.* Ov. *Met.* I 1 fert animus; *sic etiam* Luc. *Phars.* I 67; Stat. *Silv.* IV 4, 49; Pers. *Sat.* IV 7 Claud. *De bell. Gild.* I 274 patrare nefas; *sic etiam* Sedul. *Pasch. Carm.* II 121 304—306 sed ... meriti] Act. 4, 13; 4, 21 304 *cf.* Sil. Ital. XII 455 linquit coepta

---

290 Pacificus] Salomon christum designat et interpretatur pacificus *C* 292 placet] christo ȝ quo] petro ȝ 295 hunc] christum ȝ 300 pars] corpus clodi ȝ hic] petrus *H* 301 cedit] aphaeresis. figura est ablatio de principio dictionis ȝ 302 animus iudaeorum ȝ

---

290 *post* 291 Ψ^* *post* 292 *L om. Y* quis] qui *FI*K*O*T²WZ*Σ** I: *PHRTCAN* 291 *om. A* (add. in marg. A²)* 292 doctore *NRΘ* 299 supplebit II: *FI* *K* ut vid., R*, Θ* ut vid.* supl[...]t *E* supple*it K^2 complevit *Λ* III: *GLKE* 300 huic *MNΛΦΩ* hic $X^1\Gamma\Psi^2$ ȝ hinc *T*Z** 301 quia *R** quam H^2

Ne violent quos turba fovet, quibus indice claudo
Testis erat meriti; cumque hoc sua corda levabant.
Nam non parva dedit populo miracula gressus
Quem rudis atque senex nullis iam legibus aevi
Vernula sumpsit humi, cum quo stupet ipsa moveri
Quae iacuit natura diu firmataque nuper
Incessu proprio nova iam vestigia signat,
Quae fuerint aliena sibi. Tamen improba proles
Saevit adhuc farique vetat quod gaudia clamant.
Quid totiens, Iudaea, cadis? Surrectio Christi
Ut furto celetur emis, sed inania demens
A somno documenta petis; livore caduco,
Quae sentis virtute geri, vis fraude negari.
Infernum Dominus cum destructurus adiret,
Detulit inde suam spoliato funere carnem.

306 *cf.* Sil. Ital. VIII 118 corda levaret; Stat. *Theb.* VIII 215 corda levavit; Ov. *Trist.* IV 6, 16 corda levat 309 *cf.* Verg. *Ae.* XII 707 stupet ipse 312 fuerint aliena] Act. 3, 2 313 *cf.* Verg. *Ae.* III 380 farique vetat 314 cadis] *de figura cf.* Chrys. *In act. Ap. Hom.* VIII 1 (*PG* LX 71) Tales erant Iudaei claudicantes 315 *cf.* Ov. *Ar. am.* II 389 furto celetur 315—316 emis ... petis] Matth. 28, 12—15 317 *cf.* Val. Fl. IV 364 qua fraude negaret

305 quibus] apostolis ‡ 306 hoc] merito *vel* miraculo *vel* claudo *T* clodo ‡ 309 vernula] servulus humi ‡ quo] gressu *T* clodo *C* ‡ ipsa] natura ‡ 310 natura] homo *I* 313 quod] hoc ‡ 314 poeta *MO* 315 furto] per furtum *T* 317 virtute] christi ‡ 319 inde] de sepulchro *Π*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

307 nam] iam $S^2WΦ$ parva] pauca $Φ$ paria Y pa**a Z (parva Z^2) 308 nulli YZ^* nullus R 311 *om.* $A^*E^*F^*H^*IK^*P^*R^*S^*WXYZΘ^*Π^*Σ^*Ψ^*$ (*add. in marg.* A^2, E^2 [*marg. sup.*], E^3 [*marg. inf.*], $F^2H^2R^2Ψ^2$; *inseruit post* 310 K^2P^2; *repetit* $Γ^{mg}$) proprio] propria $H^2M^*TVΓΓ^{mg}$ propriato E^4 (*marg. sup.*) propriaque M^2 properata $DE^3GJLM^{mg}OS^2UΘΛΩ$ nova] novo $C^*DGMOST^2UVΘ^2ΛΩ$ nova iam] renovans N nova C^2 nova iam C^3 iam] tunc A^2E^2 *om.* E^3GLTUV vestigia] miracula R^* 312 fuerant $DEFGIJKLMOR^2SUVWXΓΛΘΛΠΣΨΩ$ ‡ *v. l. cr.* 314 *repetit post* 314 X^{mg} Iudaea] elata X^{mg} 316 somno] sumno $YZ^*Ψ^*$, ‡* (sommo) 319 unde $AR^*TΘ^*$

Victor ab arce crucis radiantia signa ministrat.
Sol ruit in tenebras, tu pectore nigra rebellas;
Arva tremunt concussa locis, tu fixior haeres;
Saxa crepant, tu dura manes. Iam scissio veli,
Quae latuere diu, nudavit mystica templi.
Lux tua nos adiit, tecum nox sola remansit;
Mors sine fine premit, cui numquam vita resurgit.
Planta vetus, sociare novis et condere libris,
Ne pereas viduata cibis, sine munere quorum
Arida ficus eris nullo quia tempore fructum
Ad Christi vis ferre manum neque cernere quantum
Floruit insertus faciens oleaster olivas
Plenaque per gentes de spinis pullulat uva.
Imminet exhaustis radicibus ira securis,
Ut succisa ruas ni iam translata virescas.

De eo ubi beato Petro et Iohanne redeuntibus de miraculo claudi vel minis Iudaeorum omnes Apostoli Deo creatori rerum ab initio laudes dixerunt, commemorantes de Herode et Pilato et rogantes ut per manus eorum signa

---

320—325 *v.* Matth. 27, 51—54 320 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 337 en signo sacrata crucis; Verg. *Ae.* I 150 arma ministrat 323 tu dura manes] Sedul. *Pasch. Carm.* V 14 gens durissima corde 324 *cf.* Val. Fl. VI 703 latuere diu 327—334 *v.* Marc. 11, 13; 11, 14; 11, 20; Matth. 7, 19 329 arida ficus] Sedul. *Pasch. Carm.* IV 50—51 viduata suis ficulnea sucis / aruit; Matth. 3, 10; 7, 19; Luc. 3, 9; Ioh. 15, 6 330 *cf.* Verg. *Ae.* V 403 ferre manum 331 insertus ... oleaster] Rom. 11, 24 332 de spinis ... uva] Matth. 7, 16 334 ruas] Matth. 7, 19

---

320 arce] caelo *C* crucis] passionis *C* 322 locis] in suis *C* 325 lux] christus *C* 326 premit] te *C* cui] tibi ȝ 327 figura mystica *RΘ* novis] plantis s. gentibus *C* 329 vox poetae *Z* 332 spinis] gentili populo *C* 333 securis] hic christum significat ȝ

---

321 tenebris *YXΦ* 323 iam] nam *OΠ* 325 sola] tota I: *PHRTCAN ANRRyTWX* (sola X^{ss}) *ΘΩ* tota sola *Y*Z** (sola Z^{2}; tota Z^{vl}) II: *FI* 328 cibis] sucis (*in ras.*) C^{2} 329 quia] que *NPZ*^{2} 331 incertus III: *GLKE CJ*V*W* 334 occisa *V** succissa *C*

facere dignaretur; motusque est locus in quo stabant, et Spiritus sanctus advenit.

Postquam mira salus in corpore nata vetusto
Discipulis audita liquet gentisque superbae
Cognovere minas, celebrant his vocibus hymnum:
„Tu, qui cuncta, Deus, propriis animata figuris
Artifici sermone facis, quique edita cernens
Ante vides rerumque creas per nomina formas,
Cum fierent, vox semen erat, nec distulit ortus
Imperium natura sequens; mox Spiritus oris
Aethera curvavit, sola nexuit, aequora fudit,
Materiamque operis sola est largita voluntas.
Ne deforme iugum similis portaret imago,
Tegmine servili latuit regnator Olympi,
Ut sua gentiles implerent coepta furores.

---

335 *ss. v.* Act. 4, 23 *ss.* 338 *v.* IV Reg. 19, 15; *cf.* Stat. *Theb.* III 224 animata figuris; *idem Silv.* V 1, 2 animare figuris 339—340 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* III 21 videndo / praeteritum cernit quicquid vult esse futurum 341 vox] Gen. 1, 8—11; *cf. ibid.* 1, 14; 1, 20; 1, 24; 1, 26; 1, 28; 1, 29 342—343 *v.* Ps. 32, 6 342 *cf.* Verg. *Ge.* IV 300 spiritus oris; *sic etiam* Ov. *Met.* XV 303; Prud. *Apoth.* [*Hymn. De Trin.*] 3 (*CSEL* IX 1) spiritus ore; *sic etiam ibid.* 694; Lucret. I 37; Sil. Ital. XIV 602 spiritus ora; *sic etiam* Coripp. *Ioh.* VI 177 (*MGH* Auct. ant. III 2, 68) 345 *cf.* Stat. *Theb.* IX 84 iugum deforme imago] Gen. 1, 27 346 *cf.* Verg. *Ae.* II 779 regnator Olympi; *sic etiam ibid.* VII 558; *ibid.* X 437; Sil. Ital. X 350; Stat. *Ach.* I 588; Stat. *Theb.* VIII 41; Mart. XIV 175, 1 347 gentiles ... furores] Ps. 2, 1

---

338 hic inchoat oratio *C* 340 parenthesis *Z*ª 342 oris] tui ª 345 verba poetae *C* similis] christi *C* imago] homo ª

I: *PHRTCAN* 336 licet T^2YZ^* linquet R^* liquet T^* 339 artificis $AH^*PT^*U^*X^*Z^2$, *cf.* operis I 344 340 videns $AKR^*\Theta^*$ creans $AEF^*GJ^*KLMOR^*S^2T^*U^*\Theta^*\Lambda^*$ nomina] omnia AZ^2 (nomina Z^* *et* Z^{ss}) 344 operi C^2GH^2 *ut vid.*, $J^2MNYZ^*\Theta\Sigma\Phi$, *cf.* artifici I 339 347 furoris $FIWZ^2\Theta\Sigma^2$

II: *FI*

III: *GLKE*

Quis dolus Herodis cum tristia bella moveret
Infantum mandata neci! quos ubere raptos
Vulnera suscipiunt parvis errantia membris
Vix habitura locum, saevoque iubente tyranno
Nasci poena fuit, cuius tulit impetus aevum
Quem nescivit agi qui perdidit. O nova mortis
Condicio, solo vitam pro fine subire
Et, cum prima dies atque ultima sit simul una,
Posse magis quam scire mori! Quis lumine sicco
Aut gemitu cessante queat memorare Pilati,
Quod deflent elementa, nefas? quo iudice Christus
Subdere pro mundi voluit sua membra periclis,
Ut carnale malum caro solveret et ferus hostis,
Cuius ab ingenio fluxerunt tela veneni,
Perderet antiqui lacrimosa piacula belli

348—356 *v.* Act. 4, 27 348 *v.* Matth. 2 dolus Herodis] Matth. 2, 16 iratus est valde 349 *cf.* Claud. *In Eutr.* I 45—46 ab ipso ubere; Verg. *Ae.* VI 428 ab ubere raptos; *ibid.* VII 484 ab ubere raptum; Ov. *Fast.* IV 459 ab ubere rapto; Mart. IX 8, 3 ab ubere raptus 351 *cf.* Luc. *Phars.* VII 494 vixque habitura locum 352 *cf.* Luc. *Phars.* I 491 tulit impetus; *sic etiam* Ov. *Fast.* I 23 (*alio sensu*) 353—354 *cf.* Verg. *Ae.* XII 879—880 mortis adempta est / condicio; Publ. Syri D. 12 mortis condicio 356 *cf.* Luc. *Phars.* II 109 sed satis est iam posse mori Luc. *Phars.* IX 1044 sicco lumine; Stat. *Silv.* V 3, 35 lumine sicco; *sic etiam* Mart. X 80, 5 357 Pilati] Act. 4, 27 358 deflent elementa] Matth. 27, 45; *ibid.* 51—54 360 *cf.* Ov. *Met.* I 185 ferus hostis; *idem Trist.* II 77 ferus . . . hostis; *idem Ex Pont.* III 1, 2 hoste fero; *ibid.* IV 7, 25—26 ferus . . . hostis 361 *cf.* Ov. *Trist.* IV 1, 77 tela venenis; Luc. *Phars.* VIII 304 tela veneno; *ibid.* IX 829 tela venenum 362 antiqui . . . belli] Gen. 3, 15

348 metaphora *T* admirando *O* 349 figura metonomia ȝ 350 metonomia *C* 352 cuius] herodi ȝ 353 quem] impetum *I* O nova] vox poetica *C* admiratio poetae cum dolore *C* 360 caro] christi ȝ hostis] diabolus ȝ

348 tristia] tristitia *F*PTV*X*Y* 349 nece *A* nesci *Δ** ad necem E^1 *ut vid.* 353 quem] quod $C^2 \Delta\Sigma\Phi\Psi$ ȝ qd(d *in ras.*) U^2 354 sola *X*YZ** 360 et ferus] efferus *FPYZ*

I: *PHRTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

Materia superante pari, ne criminis ultra
Per subolem prodiret onus. Damnatio iusti
Libertas est facta reis. Da semina verbi
Per tua dona coli, signisque novalibus usa
Colligat ista manus te fructificante maniplos
De quibus ipse tui componas horrea caeli
Triticeamque fidem lolio pereunte corones."
Qua sancti fulsere pedes, concurrere visa est
Pondere terra gravi, moxque almus Spiritus illis
Splenduit, et linguis facundia crevit abortis.
Auditae valuere preces. Humana propago
Materies terrena sumus, limumque parentem
Nomine prodit homo. Vis flexit et impulit arva
Vocis apostolicae quae de tellure creatos
Fecit habere fidem; sed quod magis exsilit unus

365 *cf.* Verg. *Ae.* VI 6 semina flammae da] Act. 4, 29 da 367 fructificante] I Cor. 3, 7 369 lolium] Matth. 13, 30 370—371 *v.* Act. 4, 31 372 abortis] Lucret. III 155 infringi linguam vocemque aboriri 373 *cf.* Ov. *Met.* XIII 89 valuere preces; *sic etiam* Val. Fl. I 341; Stat. *Theb.* XII 403 Verg. *Ae.* VI 870 Romana propago 374—375 *cf.* Prud. *Cont. Symm.* II 132—138 humus . . . homo 376 *cf.* Ov. *Met.* VII 30 tellure creatis 377 *cf.* Ov. *Her.* XXI 234 habere fidem; *sic etiam idem Fast.* IV 58; Prop. III 6, 6

363 superante] carne vincente peccatum nostrae carnis *C* 364 onus] peccatum adae *C* 365 vox *vel* verba orantium apostolorum *C* 366 [segnis] imbellis *CFO*; adhuc imbecillis *IXΠ* 367 ista manus] apostolorum turba ℑ maniplos] fideles ℑ 368 horrea] servatur hic metaphora ℑ 370 revertitur poeta ad historiam *Z* mystica *Z* 372—373 figura mystica *O* 372 abortis] natis *CFT* n̄ natis *XΘΠ* 373—374 figura mystica *ΘΛ* 375 prodit] demonstrat ℑ arva] corda fidelium ℑ 377 quod] hoc ℑ unus] non omnia loca. sed unus demonstrans unitatem ecclesiae *C*

I: *PHTCAN* 363 nec *C*F*ISV* 366 segnis *ACFH²IVΘ²Π²Φ** [ב] sinis
II: *FI* *YZ* (segnes Z^2); *cf.* signa *in Capitulo supra* que *om.* *S** usa] aus-
III: *GLKE* *YZ** ausa *Φ** 370 fulsere] stetere $C^{ss}E^{ss}H^{ss}PSXYZΠΨ^*Ω^{vl}$ ℑ steterunt $G^{ss}K^{ss}M^{ss}T^{ss}$ constare *H** (fulsere $H^{vl}S^{ss}Z^{ss}$ ℑ^{ss}) fluxere *Ω** 372 obortis *DEGIJKLMOSTU²WZΓΘ*, *Λ ut vid.*, *Σ²Φ²Ψ* obertis *Y* 377 quod] quo *AK** qu∗ *S** (quo S^2; quod S^3)

Concutiturque locus, cecinit Scriptura decoros
Pacem ferre pedes; horum sub gressibus ergo
Laeta movetur humus, quibus est sermone Magistri
Pax commissa pii, quae deportata per illos
Exiit in cunctas veloci munere terras.

De eo ubi in multis hominum milibus credentium unum cor erat et anima una, qui praedia sua vendentes deferebant pretia pauperibus eroganda et ponebant ante pedes Apostolorum.

Ecce tot egregiis unum cor esse catervis
Incipit, atque animam populus nanciscitur unam.
Quis dubitare queat mysteria dogmatis, unum
Personas tres esse Deum? cum milia vulgi
Conveniant sub mente pari numerique frequentis
Sint animi velut unus homo; quae turba perennem
Portatura crucem Dominumque secuta fidelem
Sprevit agros habitura polos; haec nempe facultas
Fortior est de parte magis conquirere totum
Atque caducorum pensare manentia causis
Et quaestum per damna sequi. Non, prodige, rerum
Venditor ista facis, sed qui tua iura tenere,
Ambitiose, cupis parvoque in tempore linquis
Quod semper vis esse tuum. Sic spargere rura

---

378 decoros] Rom. 10, 15; Isa. 52, 7; Nah. 1, 15 382 exiit] Marc. 16, 15; *ibid.* 16, 20; Matth. 28, 19 383 unum cor . . . catervis] Act. 4, 32 multitudinis . . . cor unum 384—416 *v.* Act. 4, 32—37 386 tres . . . milia] Act. 2, 41, *cf. supra* I 202 milia vulgi 393 quaestum per damna] Luc. 17, 33; Luc. *Phars.* IV 373 prodiga rerum

380 magistri] christi *C* 381 illos] apostolos *C* 390 agros] possessiones *C* 391 totum] deum *C* 393 apostrophe *A* 396 spargere] expandere ♮

378 cecinit scriptura decoros] stupeas conquire latentem *CV* I: *PHTCAN* 383 cor esse catervis] cor vivere turmis *DNΘ* cor esse catervis vivere turmis *YZ** corrui veretur humis *A* II: *FI* 385 mysteria] per mystica *WΩ* per mistica *CH*ΓΔΨΩ*♮² III: *GLKE* 388 sunt *AHT*Δ* sit *Γ**

Nolle carere fuit; quid enim substantia prodest
Quae servata perit, quam sideris arce locatam
Commodius qui cedit habet? Pete, creditor, inde
Usurae maioris opem gazasque reconde
Quo nequeant adversa pati; non deterit ullus
Perpetuas ibi casus opes; sine fine tenebis
Quod dominum debere facis. Nunc aspice partes,
Lector docte, pias et tecum mente sagaci
Volve quid esse putes rutili quod pompa metalli
Ponitur ante pedes sacris non tradita dextris.
Destitui debere probant quod tangere vitant
Calcandumque docent quod subdunt gressibus aurum;
De quo terrenae veniunt ad pectora curae
Consimili iactatur humo. Quo sistat, avare,
Mens tua disce loco: Quod tu custodĭs anhelus,
Quod statione premis, quod cernere saepius ardes,
Cuius in amplexus per somnia cuncta recurris,
Horrescunt tractare pii nec tunc quoque gestant

400—401 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* IV 19—20 caeloque recondi / thensauros 400 gazas reconde] Matth. 6, 19—20; Luc. 12, 33 401 *cf.* Luc. *Phars.* VIII 627 adversa pati 403 *cf.* Verg. *Ge.* IV 2 aspice partem 405—406 metalli . . . pedes] Bed. *Ex. act. Ap.* III 6 406 ante pedes] Act. 5, 2 407—410 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* IV 37 destitui . . . humo 409 *cf.* Stat. *Ach.* I 533 veniunt in pectora 413 *cf.* Ov. *Amor.* III 8, 12 huius in amplexu

---

401 adversa] dampna ℑ 403 partes] huius allegoriae *C* modo alegoritabit ℑ 404 figura mystica *Λ* 405 quod] hoc ℑ 406 figura mystica *Θ* tradita] dedita *O* 407—408 figura mystica *O* 410 apostropham facit ad avarum ℑ

I: *PHTCAN* 403 quod] quae *CEGH*^{vl}*JLOPUΛΠΦ* quas *K*; *v. l. cr.*
II: *FI* 405 quod] quia *ADE* (quod *E*^{gl}) *GHI*^{vl}*JKLMST* (quod *M*^{ss} *T*^{ss})
III: *GLKE* *UV*^{2}*XYZ***ΓΔΛΠΦΨ* qu*a *Z*^{2} qui *V** *ut vid.* quae *P* 411 custodĭs *v. l. cr.* 413 amplexu *H*^{2}*Ry X*^{2}*Δ Θ*^{2} *Ψ*^{2} amplexis *C* (amplexus *C*^{vl})

Cum bona facta parat. Quantum speculantur in illo
Stare nefas, et dona gerens contemnitur aurum!

De eo ubi Ananias fraudavit ex pretio agri conscia uxore sua et minoris pretii venditum fuisse professi sunt atque ob hoc sunt pro falsitate puniti, cum beatus Petrus dixisset Ananiae, quare fefellisset Spiritui sancto, non esse mentitum hominibus sed Deo.

l. 4 quare = quia *Mras* Spiritui sancto] *codd.*, Spiritum sanctum *Mras*

Decidit infelix Ananias vulnere culpae
Fur census sub fraude sui. Cadit impia coniunx
Supplicio percussa pari, quia crimine ab uno
Fit commune nefas quotiens scelus ante peractum
Consensus facit esse suum. Non mentis avarae
Vindex illa fuit sententia. Denique quando
Auri cessat amor? qui pectora semper adurit,
Quo capitur mortale genus, qua pullulat omne
De radice malum, cuius violentius ardet
Ambitio crescente modo, stimulantque rapinis
Addita lucra famem. Sed quod mutata voluntas

416 *cf.* Verg. *Ae.* II 49 et dona ferentis; Soph. *Aias.* 664—665 *ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα* 417—436 *v.* Act. 5, 1—11 418 *cf.* Stat. *Theb.* XII 123 impia coniunx 419 *cf.* Verg. *Ae.* II 65 crimine ab uno 420 *cf.* Luc. *Phars.* I 6 in commune nefas; Stat. *Ach.* I 669 iam commune nefas 423—427 *cf.* Verg. *Ae.* III 56—57 auri sacra fames *et cetera*; Hor. *Carm.* III 16, 17—18 crescentem sequitur cura pecuniam maiorumque fames; Ov. *Met.* I 131 amor sceleratus habendi; Soph. *Antig.* 295—296 *ἄργυρος κακόν* 423 auri . . . amor] I Tim. 6, 10 425 de radice malum] I Tim. 6, 10 Stat. *Theb.* VI 427 truculentior ardet 427 *cf.* Claud. *De Rapt. Pros.* III 280 mutata voluntas

415 parat] aurum *C* [parant] ipsum aurum ȝ 422—423 exclamatio poetae *Λ* vox inquirentis *C* 422 sententia] petri ȝ figura mystica *Θ* 427 quod] eo quod *C* eo quia *I*

415 parant $E^2 F H^* I^* T^2 W Z^2 \Lambda \Theta^* \Omega$ ȝ para** K^2 illis $A T^*$ 419 percussa] comitante *U* 421 non] nam $C F H^2 I L T^2 T^{mg} U$ $\Lambda \Theta^2 \Pi \Psi \Omega^{vl}$ ȝ 424 quo] qui P^* qua] quia $D^* H^* X^*$.

I: *PHTCAN* II: *FI* III: *GLKE*

Falsi crimen habet cumque est iam cautio voti,
Stare decet nec velle prius violare sequenti;
Ius proprium retinere magis quam demere fas est.
Omnibus exemplum sanxit vindicta duorum,
Ne quis dona vocet quae sponsio debita poscit.
Respice, vera fides, ac dogmate clara beato
Verba require Petri: „Quisnam te fallere suasit?“
Conclusitque probans: „Homines haud talia fando
Deludis, mentite Deo.“ Quae damnat iniquos
Aedificat doctrina pios. Quod Spiritus almus
Sit Deus, ex multis plena est instructio libris;
Et tamen hinc capit arma fides; quo tendimus ultra?
Quis dubitet quod Petrus ait: „Qui iure venitis
Ad latices, hoc state loco.“ Satis hostibus obstat
Ecclesiae quod forma sonat: Divisor amare,
Iudicium de fine time! Qui criminis auctor

---

428 *cf.* Iuv. XIII 210 crimen habet Sedul. *Pasch. Carm.* II 270 cautio verbi 430 *cf.* Verg. *Ae.* XI 359 ius proprium 432 *cf.* Verg. *Ae.* VI 66 non indebita posco 435 *cf.* Verg. *Ae.* II 6 talia fando 436 *v.* Act. 5, 4 es mentitus 439 *cf.* Luc. *Phars.* I 190 quo tenditis ultra; Val. Fl. IV 519 cur tenditis ultra 440 ait] *forsitan in deperdita parte Actorum Petri*; *cf.* Luc. *Phars.* I 191 iure venitis 441 *cf.* Luc. *Phars.* VI 133 quo stare loco 443 *cf.* Verg. *Ae.* IX 748 nec vulneris auctor

---

428 cautio] scriptio *H* confirmatio *C* voti] promissionis *C* 429 prius] ipsum votum *T* sequenti] voto *C* typica figura *O* 431 explanatio *O* 432 figura mystica Θ vocet] revocet *H* 433 explanatio *O* 439 fides] catholica *C* 440 apostropham facit illis qui ad baptismum conveniunt ȝ 441 loco] ut cum patre et filio adiungamus spiritum sanctum *C* 442 typica figura *O* forma] doctrina *T* divisor amare] . . . qui male dividebant trinitatem sicut arrius ȝ

I: *PHTCAN* 433 dogmata *AJKMS²Z* Θ** docmata *EGL* beati *DEGJK*
II: *FI* *LMOS¹X*, *Θ²* *ut vid.*, *ΛΞ* 435 haud] qui *H* haut H^{vl} 436 mentire *YZ**(ri *ex* re Z^{1}) m̄tite Z^{vl} menti *N* 439 hic *G* PW* X* YΣ* Φ**
III: *GLKE* 442 avare *H* M*(m *supra* u M^{vl}) *ΦΩ*

Errorisque tui est, fusa ruit Arius alvo
Infelix, plus mente cadens, letumque peremptus
Cum Iuda commune tulit, qui gutture pendens,
Visceribus vacuatus obit, nec poena sequestrat
Quos par culpa ligat, qui maiestatis honori
Vulnus ab ore parant; hic prodidit, ille diremit,
Sacrilega de voce rei. Deus arbiter orbis
Personis tribus est, in quo simul una potestas.
Abstulit his species operum bonitate creatas,
Qui fabricatoris non inspexere decorem
Errantesque putant qui fecerit omnia factum.

De eo ubi beato Petro incedenti per medium omnes qui diversis locis adferebantur aegroti et iacebant in lectulis, sancti corporis eius umbra sanabat, ita ut ab infirmitatibus et daemonibus curarentur.

l. 4 et daemonibus curarentur] universis et a spiritibus curabantur immundis *alii codd.*

Fama ciet populos ad mystica signa salutis
E cunctis properare locis et pestibus aegros
In lectis deferre suis, quos urbis in illa
Parte locant qua sacra tenet vestigia Petrus.

444 Arius] Sedul. *Pasch. Carm.* I 300—304 Arrius . . . visceribus fusis; Epiphan. *Haeret.* 68, 6; Rufin. *Hist. Eccl.* (*PL* XXI 485) 449 *cf.* Stat. *Theb.* I 196 hic imperat, ille minatur; *infra* I 923 hic dividit, ille relinquit 450 Venant. Fort. *Carm.* app. 23, 25 arbiter orbis; *sic etiam idem. Vit. S. Mart.* II 478; Bed. *Vit. S. Cuth.* 21, 28 (*PL* XCIV 586a) Deus arbiter orbis 455—458 *v.* Act. 5, 16 458 *cf.* Ov. *Fast.* V 293 parte locant

448 maiestatis] sanctae trinitatis *C* 450 rei] culpabiles ♮ rei] sunt ♮ 451 personis tribus] in *I* 452 his] iudae et arri *T* species] partem corporis *T* species operum] formas hominum *Π* 453 qui] iudas et arrius *Π* 454 factum] $\overline{ee}$ christum qui omnia fecit *C* 455 signa] dona *T*

452 hic *AHT*WΞ* una *G** 454 fecerat *CJ*MΛ* 455 citet *P*XYZ** signa] dona *F* ♮

I: *PHTCAN*
II: *FI*
III: *GLKE*

O mihi si cursus facundior ora moveret
Centenosque daret vox ferrea, lingua diserta
Hac in laude sonos, quantum speciosior esset
Ambitus eloquii, variis aperire figuris
Singula nec modicis includere grandia verbis!
Quae fuerit rerum facies, cum tempore parvo
Morborum cecidere greges et fluxit ad omnes
Improvisa salus, quam corpore fusa sereno
Luminis umbra creat, dubiaque a morte remoti
Erexere caput! Sed non deprendere visu
Auctorem potuere boni, quibus ardua virtus
Occultat quam praestat opem, resque ante paratur
Quam spes ulla foret, furtivaque praemia vitae
Dat medicina latens, et anheli corporis aestus
Ignaro languente rapit, quam nescit adesse

459—463 *cf.* Verg. *Ge.* II 40—44 o decus . . . non, mihi si linguae centum sint . . .; *sic etiam* Verg. *Ae.* VI 625—627; Sil. Ital. IV 525—526 non, mihi . . . si gloria linguae, centenasque . . . voces; Ov. *Met.* VIII 533 non mihi si centum . . . ora; Pers. *Sat.* V 1 mos est, centum . . . poscere voces; Ov. *Fast.* II 119—120 nunc mihi mille sonos . . . vellem; Claud. *Pan. Prob. et Olyb. Cons.* 55 non mihi centenis . . . si vocibus 459 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 560 o mihi . . . si 460 *cf.* Alcim. Avit. *Poem.* III 335 (*MGH* Auct. ant. VI 2, 233) non cui vel centum linguae vel ferrea vox est 462 eloquii] *cf.* Venant. Fort. *Vit. S. Mart.* I 23 fa-cundo eloquio sulcavit vates Arator 467 umbra] Act. 5, 15 *cf.* Iuv XII 58 a morte remotus; Stat. *Theb.* X 379 a morte remissos 468 *cf.* Val. Fl. I 464 deprendere visu; Sil. Ital. III 408 visu comprendere 469 *cf.* Ov. *Ar. am.* II 537 ardua virtus; *sic etiam* Luc. *Phars.* IV 576; Stat. *Theb.* X 845; Hor. *Carm.* III 24, 44 virtutis . . . arduae

459 optatio poetae *C* 460 periphrasis ȝ 461 parenthesis ȝ hac] petri *C* 464 admiratio poetae *C* quae] quanta *C* 465 acy-rologia ȝ 466 corpore] petri ȝ 467 synecdoche ȝ 469 boni] salutis ȝ virtus] beati petri ȝ 470 paratur] sanabantur ȝ 471 fur-tiva] latentia ȝ 473 apostropham facit ad illos qui ad baptisma veniunt *I* rapit] medicina ȝ quam] medicinam ȝ

I: *PHTCAN* II: *FI* III: *GLKE*

459 fecundior PT^2V 460 darent $ACT^*V^*X^*Y$ deserta $G^*V^*YZ^*\Theta^*$ 464 fuerat N^* fuerint $I\Theta^*$ 470 quam] q; *P* qd (d *ex* uae *ut vid.*) Z^*

Qui venisse probat, crescitque potentia facti
Agnitione carens; cuius splendoris imago
Omnia pervolitans tactuque nocentia mundans
Stat donis fugitiva oculis et munere plenos
Linquit ubique toros hostesque a sensibus atros
Proicit ac nebulis larvalibus exuit artus.
I citus et curas hominum de calle frequentans
Excute, Petre, gradus; tecum medicina salutis
Ambulat; adde viam; spes est ad gaudia velox
In pedibus non esse moram; tua semita vita est;
Si properas, iam nemo iacet; tu motibus umbrae
Corpora cuncta levas; atque hoc simul inscia voti
Sumit turba tacens quod, cum rogat, accipit unus.
[Omnibus ergo salus uno poscente venibat.]
Quaerite, quos agitat tanti reverentia facti,
Quid typicum res ista ferat, librisque volutis
Noscite quod soli cessa est haec gloria Petro,
Quaeve sub hac specie lateant documenta videte;
Quae temptabo loquens, et si datur ista facultas,
Aridus ut magnas impellat rivulus undas:
Rursus ab antiquis veniunt miracula causis;

---

479 *cf.* Ov. *Met.* IX 268 exuit artus; Act. 5, 15 liberarentur ab infirmitatibus suis 480—481 *v.* Act. 5, 15 481 *cf.* Ov. *Trist.* II 269 medicina salutem; Verg. *Ec.* X 60 medicina furoris 482 *cf.* Ov. *Ex Pont.* I 2, 121 ad praemia velox; Claud. *In Rufin.* I 240 ad facinus velox 485 *cf.* Ov. *Met.* X 481 nescia voti 486 *cf.* Claud. *In Eutr.* I 486 accipit unum 488 *cf.* Luc. *Phars.* I 417 quaerite, quos agitat 492 temptabo loquens] *infra* II 993 evolvere versibus

---

474 qui] aeger *T* venisse] eam ȝ probat] adfirmat ȝ 475 cuius] petri ȝ 477 stat donis] manet in donis petri *T* oculis] ab ȝ 480 poeta *M* figura mystica *G* 485 hoc] gaudium sanitatis *T* 488 expositio *CH* 490 metaphora *T* aphaeresis *H* 492 et] videte *I*

---

479 larvaribus *codd.* praeter $FIT^2WX^2\Gamma\Delta\Theta\Xi\Pi\Psi^2\Omega$ ȝ 480 i I: *PHTCAN* citus / ictus *PZ* (cit *supra* ic Z^{vl}) c *in ras. T* iactus *Y* 483 post II: *FI* 484 *N* 484 *om. D** 486 iacens *FHI* 487 *om. codd. praeter* III: *GLKE* $DG^{mg}O^{mg}S^2\Xi^1\Pi$ 489 gerat *HI* (ferat $H^{ss}I^{ss}$) *V* feret *P* fuerat *A*

Firmior in cunctis capitur substantia rerum
Corpore sensa suo; sequitur quae corpore certo
Funditur et solidam non terminat umbra figuram,
Sed tamen ipsa sibi praecedere corpora signat.
Ecclesiam terris colimus, quam prodere nullos
Aethéream dubitasse licet, sed verior illa est
Quae super astra manens caelestis et alta vocatur.
Haec, in transcursu dubii quae cernitur orbis,
Ad vitae datur esse viam spatioque sub isto
Destinat aeternae quos colligit, atque probatis
Hinc iter est excelsa sequi. Regit agmen utrumque
Petrus et hinc ductis sorti dat sidera turmis
Ut patuit per verba Dei: „Quod solveris“ inquit
„Quodque ligas terris sic vinctum sive solutum
Aethere perdurat.“ Culta haec quam cernimus arvis
Ergo figura foret; firma est quam nubila gestant.
Petrus utramque regens ibi corpus et hic parat umbram,

---

497 umbra] Act. 5, 15 505—509 regit . . . perdurat] Matth. 16, 19 505 *cf.* Ov. *Met.* XII 467 agmen utrumque 510 *cf.* Verg. *Ge.* IV 196 nubila librant

---

495 firmior] quam umbra *C* cunctis] rebus *C* substantia] natura ℶ figura mystica Θ 496 sensa] dum sentitur ipsa substantia *C* quae] umbra visibilis *I* 498 ipsa] umbra ℶ 499 mystica *Z* prodere] significare ℶ 500 aetheriam] caelestem ℶ 503 spatio] praesentis temporis *T* 509 haec] ecclesia ℶ 511 utramque] terrenam *et* caelestem ℶ

I: *PHTCAN* II: *FI* III: *GLKE*

496 corpore sensa] corpora sensa $AT^*\Theta^*$ quae] que $IL^2\Delta\Sigma$ q; $J^*P\Gamma$ que a $CDE^*FT^2WY\Delta^2$ (quae E^2) et que a N quae a $E^2GH KMOSU\Theta\Lambda\Xi\Phi^2\Psi\Omega$ q a A qua ℶ 499 nullos] nullus H^* *ut vid.* $L^*P^*T^*YZ^*\Gamma\Xi$ nullum $CFI^*T^2W\Theta^*$ nullis DI^2, P^2 (?), S^*UXZ^2 $\Lambda\Theta^2\Xi^2\Pi\Phi$ ℶ[ב] nulli $\Psi\Omega$ 502 transgressu $GW\Lambda$ 503 ad vitae . . . viam] ad vitam . . . via $CEGJKLM^2OS^2\Lambda\Xi\Omega$ datur esse] est scansura H^* *ut vid.* scansura est Ψ^2 esse] isse M^* isto] ipso $GU\Xi\Psi^*\Omega$ 504 aeternis KZ^2 506 dictis YZ^* doctis $AS^*\Xi^*$ 508 sic] sit I(sic I^{vl}) si H^* sine G^*(sive G^2) 509 culta] culpa Z^* cuncta I^*N(culta N^{ss})$WX^{vl}\Phi^2$ cunta F quam] quae $IW\Lambda$ quem ℶ* 511 regens] gerens AT reges Λ

Ut quos hic vitiis noxisque resolverit aegros
Innocui ducantur ei quae permanet astris,
Susceptura pias hac emundante catervas.

De eo ubi zelo Iudaeorum omnes Apostoli, ne praedicarent, in carcerem sunt detrusi; quos angelus nocte produxit; qui mane ostiis clausis custodibusque ibidem positis in templo magis quam in carcere sunt reperti.

Interea templi zelo mordente priores
Ecclesiam crevisse dolent animaeque colonos,
Ne spargant quod corde metant, in sede relegant
Carceris, ut desint nascenti sarcula messi.
Angelus adveniens tenebrosa volumina noctis
Reppulit, et subito micuerunt astra sereno,
Erumpensque dies alieno tempore sanctos
Ad templum facit ire viros; sed cardine fixo
Irrita signato custodia permanet antro,
Stansque suis foribus vallante crepidine carcer
Clausus apostolicis vestigia pandit aperta
Gressibus, et vigiles illudit ianua fallax.

515—526 *v.* Act. 5, 17—21 517 relegant] Act. 5, 18 posuerunt 518 *cf.* Iuv. III 311 sarcula desint 519 *cf.* Stat. *Theb.* I 351 tenebrosa volumina; *sic etiam* Iuvenc. *Hist. Ev.* I 213 520 *cf.* Luc. *Phars.* I 530 fulgura . . . micuerunt crebra sereno; Hor. *Epod.* 15, 1 caelo . . . sereno astra] *infra* I 1019 angelus astra ferens 522 *cf.* Verg. *Ae.* VII 621 cardine verso 525 *cf.* Verg. *Ge.* II 258 pandunt vestigia

513 ei] caelesti ecclesiae ℨ 514 hac] praesenti ℨ ecclesia terrena *I* 520 subito] repente *C* [atra] tenebrosa .oca *C* obscura loca *F* loca Θ nigra *T* interiora *I* sereno] de serenitate *C* 523 antro] carcere *C* 524 crepidine] ambitu carceris ℨ

512 ut] et *AEGJKLOΛ*, [.]t *M* 513 ducatur *I** ducuntur I: *PHTCAN* *C*²*EGJLM*ˢˢ*NOΛ* dicantur *H** 517 religant *C*KPS*YZ** (e *ex* i II: *FI* *Z*²; relegant *Z*ᵛˡ)*Ξ** relegunt *Θ*² 520 atra *ACDEFGH*²*KL*M*² III: *GLKE* *SU*WX*²*ΓΘΠ*²*Σ*Φ*ℨ* antra *IJL*²*NOTU*²*ΔΛΣ*²*Φ*ˢˢ*Ψ*Ω*ℨ*²; *cf. Font. a. h. l.* 526 illudet *AY*

O numquam neglecta fides! cui subiacet illud
Quod natura negat, propriis quam legibus uti
Non sinit Omnipotens, quotiens iubet ipse vicissim
Posse quod insolitum fieri mirata perurget.
Si quis adhuc fragili meditatur pectore Thomam,
Hinc documenta petat: Quia tunc penetrata recepit
Ianua clausa Deum, mirum est si corpore portam
Sic adeat quem virgo parit, quem viscera matris
Integra concipiunt? Humanam quae, rogo, carnem
Sumere causa fuit nisi suscitet? Inde reversus
Exhibuit pro teste latus nostrique favillas
Corporis exemplo proprii docet esse novandas,
Vulneribus sua membra probans. Modo, Dīdyme, discis
Quam fuerit dubitasse nefas an fecerit Auctor
Quod vobis licuisse vides; si volvere sensu
Cura subit quod Christus ait, non indiga vocis
Est species cur has sancti liquere tenebras.
Dixit opima parans hos luminis esse ministros
Et candelabri positas velut arce lucernas
In tota fulgere domo; nox nulla retentat

---

528 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* IV 8 natura negat 531 Thomam] *v.* Ioh. 20, 24—29 532–533 penetrata . . . Deum] Ioh. 20, 19 537 exhibuit . . . latus] Ioh. 20, 27 541 *cf. infra* II 646—647 vos / ignotos . . . licet 542 *cf.* Sil. Ital. I 327 cura subit 544—546 hos . . . domo] Matth. 5, 14—16

---

527 o numquam] vox poetae cum admiratione CH 528 quod] quod natura contradicit corpus intrare per clausum ostium ℑ 529 ipse] omnipotens C 530 mirata] natura E 533 mirum est] utrum mirandum C 534 quem virgo] christum Maria C 539 aphaeresis T 541 vobis licuisse] ut exiretis a carcere ianuis clausis ℑ volvere sensu] excogitari ℑ 542 vocis] narrationis E 543 species] figura H figura mystica Θ 546 figura mystica O vox interrogantis C

I: *PHTCA* 530 quid $H^2J^2W\Delta\Omega$ℑ 531—533 *om.* T^* 531 quis] quid
II: *FI* H(quis H^{vl}) que A Thomam] portam A, *cf.* I 533 532—533 *om.* A
III: *GLKE* 539 dicis P^*Y discet Ξ 543 tenebras] latebras $ADEGH^{vl}MOS$ $T^*XYZ\Delta\Theta\Sigma\Phi$ℑ 544 parens $L^*\Delta^*\Theta^*$ ferens I^*W^*

Quos lumen lux ipse vocat, qui dona ferentem
Et testem meruere Deum qua lege cavernis
Occulerit locus ille suis tot in ordine soles,
De quibus, ut tenebras pulsis erroribus orbis
Vinceret, aeternam meruit cognoscere lucem.

De eo ubi septem diacones ordinati, inter quos Stephanus est electus, cum dixissent Apostoli oportere se verbo magis praedicationis insistere quam mensis populo ministrare.

l. 3 mensis] mensas *Mras*

Iura ministerii sacris altaribus apti
In septem statuere viris, quos undique lectos
Levitas vocitare placet. Quam splendida coepit
Ecclesiae fulgere manus quae pocula vitae

552—556 *cit. a* Bed. *De Art. Metr.* (Keil. *Gramm. Lat.* VII 244, 2—6) iura . . . agni 552—553 *cit. ab* Aldhelm. *De metr. et enigm.* II (*MGH* Auct. ant. XV 71, 1—2) iura . . . viris] Act. 6, 1—6 552 Venant. Fort. *Carm.* I 14, 3 altaribus aptus; Bed. *Hymn.* II 110 (*PL* XCIV 608d) altaris munia sacri 553 septem] *de figura cf.* Apoc. 1, 4; 1, 11; 1, 20 *ecclesiae*; *cf. ibid.* 1, 12; 1, 13; 1, 20 (*bis*); 2, 1 *candelabra*; *cf. ibid.* 1, 20 (*bis*); 2, 1; 3, 1 *stellae*; *cf. ibid.* 4, 5 *lampades*; *cf. ibid.* 1, 4; 3, 1; 4, 5; 5, 6 *spiritus*; *cf. ibid.* 5, 1; 5, 5; 8, 1 *sigilla* (*signacula*); *cf. ibid.* 5, 6 *oculi*; *cf. ibid.* 5, 6 *cornua*; *cf. ibid.* 8, 2; 8, 6; 10, 7; 11, 15; 15, 6; 15, 8; 16, 1; 17, 1; 21, 9 *angeli*; *cf. ibid.* 8, 2; 8, 6 *tubae*; *cf. ibid.* 10, 3; 10, 4 (*bis*) *tonitrua*; *cf. ibid.* 11, 13 *milia*; *cf. ibid.* 12, 3 *diademata*; *cf. ibid.* 12, 3; 13, 1; 17, 3; 17, 7; 17, 9 *capita*; *cf. ibid.* 15, 1; 15, 6; 15, 8; 21, 9 *plagae*; *cf. ibid.* 15, 6 *zonae*; *cf. ibid.* 15, 7; 16, 1; 21, 9 *phialae*; *cf. ibid.* 17, 9 *montes*; *cf. ibid.* 17, 9 *reges*; *cf.* Maxim. Taur. *Serm.* CVII *passim* (*PL* LVII 743—746); *idem. De Cap. Ev. Ex.* XXII (*PL* LVII 829b—c) statuere] Act. 6, 3 constituamus

548 vox quaerentis *T* et] etiam *I* 549 soles] apostolos ℑ 551 meruit] ille locus *C* 553 statuere] constituerunt *I* apostoli ℑ 554 levitas] diaconos ℑ quam splendida coepit] vox poetae ℑ 555 manus] ministerium diaconatus *C* multitudo *I* ℑ operatio ℑ metonomia *T*

547 ipsa *CGKL** (a *del.* L^2) $M^2\Lambda\Xi$ℑ* 549 occulerit] occuleret I: *PHTCA* *CDJORyUW*$\Gamma^2\Theta^2\Lambda^2\Pi\Sigma\Phi\Omega$ℑ ocelerit *ALXYZ** oculeret $FZ^2\Delta\Psi$ II: *FI* 551 aeternum . . . lumen *FI* 553 viros *CJY* III: *GLKE*

Misceat et latices cum sanguine porrigat Agni!
Hoc numero delatus honor sublimia secum
Sacramenta gerit, per quae nunc longius ire
Non patitur mensura viae, ne plura locutus
Inveniar dixisse minus. Sit cura ministris
Officium librare suum, quo laudis amictu
Hunc deceat lucere chorum, quem mysticus ordo
Consecrat in numero cui dant caelestia formam.
Promissum servabo modum. Venerabilis orbi
Coetus ait: „Verbi potius nos convenit omnes
Quam mensae captare cibos.“ O gloria dives
Oris apostolici, numquam permittere plebem
Virtutum sentire famem! Dispersa talenti
Crescere summa solet; commissa pecunia linguae
Displicuit cum sola fuit. Locus indicat iste
Quod meliora rudi populo sint fercula mentis
Quam fusae per membra dapes lateque peritum
Nutriat ingenium verbi pinguedo superni.
Nam quid corporeae prosunt alimenta saginae
Esuriente anima? cuius ieiunia pasci
Semper ab ore decet, mensam ut tendamus ad illam
Uberibus verbis ad quam conviva recumbit

559–560 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 276 plura referre pudet; Prud. *Cont. Symm.* I 657 (*PL* LX) sed iam tempus iter longi cohibere libelli 564 *cf.* Verg. *Ae.* X 502 servare modum Venant. Fort. *Carm.* II 8, 9 venerabilis orbi; *sic etiam ibid.* VIII 3, 321 565—566 verbi . . . cibos] Act. 6, 2 570—572 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* VI 2 locus . . . dapes 575 *cf.* Ov. *Met.* IV 263 ieiunia pavit 577 Mart. III 30, 1 conviva recumbis

557 numero] septenario *C*ʒ 558 sacramenta] mysteria ʒ 562 chorum] levitarum *C* pecunia linguae] sapientia verbi *I* 564 redit ad narrationem ʒ orbi] omni mundo *T* 569 commissa] a deo data *I* pecunia linguae] verbi *I* 571 figura mystica *O* Θ 577 conviva] christus *C*

I: *PHTCA* 557 hoc] huic *Mras* 562 nunc *A C* 564 servando *H*M*(abo
II: *FI* *M*^{vl})*Π* 572 late] laute *AH*K*^{2}*T*U* late* *G*^{2} 574 prosint *GKM**
III: *GLKE* *PV*^{2}*Z*^{2}*ΓΔ* 576 docet *L*^{2}*Y*

Qui vestis candore nitet, ne fulcra beata
Deserat abstractus quisquis deformis ad illam
Eloquio sordente venit; ferat esca salutem
Progrediens de pane poli; gula pectoris ipsum
Ambiat, atque animi pleno gustare palato
Interior festinet homo; ne vilior esset
Causa relicta tamen, claris tractanda ministris
Creditur et numerum tenuit pretiosa supernum.

De eo ubi sanctus Stephanus, qui primus martyr effectus est, a Iudaeis lapidatur, pro quibus etiam ut eis ignosceretur orabat. Qui caelos apertos aspiciens Filium hominis a dextris Dei stantem videre se dixit. Quem cum lapidarent persecutores, ad Sauli pedes sua vestimenta posuerunt.

Emicat hinc Stephanus, primus qui in agone coronam,
Nominis heres, habet, de quo praenuntia palmae
Vox cecinit quod causa dedit. Sere proelia, martyr,
Felices habitura neces, ubi gloria poena

579 deserat abstractus] Matth. 22, 11—14 581 pane poli] Ioh. 6, 32 582 *cf.* Ov. *Fast.* IV 533 gustasse palato; *idem Trist.* IV 1, 31 gustata palato 584 *cf.* Claud. *Carm. min.* 40, 10 (*Loeb.*) causa relicta 586–623 *v.* Act. 6, 5—7, 60 586—587 *cf.* Prud. *Dittoch.* 44 (45) o primae pietas miranda coronae! 586 *cf.* Verg. *Ae.* XII 728 emicat hic; Isid. *Et.* VII 11, 3 *infra* II 1235 in agone 587 *cf.* Ov. *Met.* VI 239 nominis heres; *sic etiam ibid.* XV 819; Claud. *Epith. de Nupt. Hon. Aug.* 39 Verg. *Ae.* XI 139 praenuntia luctus

581 de pane] de christo ℶ gula pectoris] vocat animam ℶ 582 ambiat] cupiat *C* ℶ 583 ne vilior] ne vile putaretur ministrare pauperibus *C* 584 causa] administratio mensae *C* relicta] apostolis *C* ministris] vii diaconibus *C* 585 pretiosa] illa causa ℶ supernum] septenarium ℶ 587 quo] stephano *C* 588 vox] nomen quod stephanus vocabatur *I* quod] coronam ℶ causa] martyrii *C* apostropham ad ipsum martyrem *C*

584 tactare *I** tradenda *Δ* tractata *H*(n *ut vid. supra* at H^2) tractare I^2T^* 586 primus qui in agone] primus in agone *AE* qui primus in agone *Δ* in *del.* $Δ^2$

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Et cadere est ortus iugulisque parantibus aevum
Nascitur aeternae complectens munera vitae.
Vitae principium fuit en sine fine beatae
Sic meruisse mori. Lapides, Iudaea rebellis,
In Stephanum lymphata rapis, quae crimine duro
Saxea semper eris. Hunc denique Christus adoptat,
Ad quem miles ovans, per vulnera sacra vocatus,
Sanguine fecit iter cupiensque in praemia victor
Hac properare via nivei metitus honorem
Callis ad excelsi pergit fastigia regis
Et per tot lapides petrae coniungitur uni.
Quis furor iste novus, nulli feritate secundus,
Parcere nolle pio! Vibrantibus acta lacertis
Saxa iacis; parat ille preces nec respicit unde
Grando nefanda cadat, qui tempore mortis amicae
Pro populo peccante rogat. Licet omnia tecum
Tela feras silicesque graves et pondera libres,
Quem perimis victurus erit, qui fine colono
Seminat exemplum quo surgat vinea Christi
Et calicem Domini convivia festa coronent.

---

591 *cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* II 229 munera vitae; *sic etiam ibid.* II 769; *ibid.* IV 346 592 Bed. *De die iudicii* 156 (*PL* XCIV 638a) sine fine beatam 593—595 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* VII 58 lapides . . . eris 593—603 *de significatione Stephani mortis cf.* Chrys. *In act. Ap.* Hom. XVIII 4 (*PG* LX 146) 593 lapides] Act. 7, 56—59 600 *v.* Act. 7, 58 lapidabant 601 *cf.* Verg. *Ae.* V 670 quis furor iste novus; Sil. Ital. XI 66 nullique furore secundus 602 *cf.* Ov. *Met.* IV 707 sudantibus acta lacertis 603 preces] Act. 7, 59 invocantem 606 *cf.* Claud. *De Rapt. Pros.* I 178 et pondera librat 609 *cf.* Mart. IV 55, 17 convivia festa Verg. *Ae.* I 724 vina coronant; *idem Ge.* II 528 cratera coronant

---

590 parantibus] praeparantibus $CFH\Theta\Pi$ 591 apostropham facit ad iudaeam ℨ nascitur] martyr ℨ 600 uni] christo ℨ 609 metonomia H convivia] multi martyres ℨ

I: *PHTCA* 590 parentibus $LM^*PSYZ\Delta^*\Theta^*\Xi\Phi\Psi^*$ (a *ex* e Ψ^1; e *supra scr.* Ψ^2) preparentibus X^* patrantibus HV^* parentum Y 592 *repert. in*
II: *FI* *codd.* $C^2DE^2F^2GK^2L^2MOS^{mg}U\Gamma^2\Theta^2\Lambda\Xi\Omega$ *post* I 596 Ξ 604 qui] cum Ψ ℨ quum M 607 fine] sine P 609 coronent] coronant $\Theta^2\Xi^2$
III: *GLKE*

Lumina cordis habens caelos conspexit apertos,
Ne lateat quod Christus agat. Pro martyre surgit,
Quem tunc stare videt, confessio nostra sedentem
Cum soleat celebrare magis; caro iuncta Tonanti
In Stephano favet ipsa sibi; dux praescius armat
Quos ad dona vocat; ne quīs hic dimicet anceps,
Corpus in arce Dei patuit pro munere testi.
Ad Sauli posuere pedes velamina saevi,
Infernum quod Hebraeus ait. Iam constat utrisque
Hinc meritum sentire suum cum sidera martyr,
Carnifices inferna petunt. Sors prima revelat
Exemplumque creat quod talia bella gerenti
Hoc de fonte fluit, sic occidentibus ut mox
Tartara succedant, morientibus astra patescant.

Deo eo ubi beato Petro et Iohanne manum imponentibus in Samaria baptizatis cum Spiritus sanctus superveniret, Simon, qui iam fuerat baptizatus, post magus pecunias obtulit, ut hoc facere posset. Qui beato Petro est increpante confusus quia cor eius in felle et amaritudine teneretur.

---

610 caelos . . . apertos] Act. 7, 56 617 Sauli] *i.e.* sheol 618 infernum] Hieron. *De Nom. Heb.* (*PL* XXIII 850) Saul . expetitus, sive petitio 621 *cf.* Claud. *In Eutr.* I 298 exempla creantur

---

610 cordis habens] quia mente vidit eum non corpore *C* 612 quem] christum *C* videt] stephanus ℑ 613 caro] christi ℑ Tonanti] deo ℑ 616 pro munere] pro remuneratione ℑ testi (testes)] martyri stephano ℑ 617 figura mystica *O*Θ 618 utrisque] stephano et iudae ℑ stephano et paulo *C* 619 hinc] ex martyrio ℑ 622 fluit] manat venit *I*

---

611 quid *AEFJKLO*²*PTUXYZ*Θ*Λ*Σ*Φ*ℑ, *v. l. cr.* surgat *AKT** I: *PHTCA* 612 videt] vidit *CT*² debet *Y* 614 fovet *X***YZ** 616 testis *J* II: *FI* *ut vid.*, *T**Ωℑ 618 infernum] *cf.* I 620; *v. l. cr.* 622 fluit] manat III: *GLKE* *CH* (fluit *H*^{vl}) *PVXYZ***Γ*Π, *v. l. cr.* fuit *A** fluat *O*Ω

Saepe sibi socium Petrus facit esse Iohannem
Ecclesiae quia virgo placet; quo denique iuncto
Sāmarĭae vicina petens baptismatis undis
Ablutas signavit oves, quibus adfuit almus
Spiritus et varias fecit procedere linguas.
Fonte quidem lotus sed non in pectore mundus,
Hic fuerat Sĭmŏn ille magus, quem prodidit orbi
Poena sequens nescisse fidem; contractibus auri
Munera vult aequare Dei nummisque referre
Quod pretio mercator emat. Quem talia Petrus
Attemptare videns, „Quisnam te, perdite," dixit
„Movit ad ista furor? Domini quod gratia donat
Ut venale putes? sensu hoc, non sumitur auro,
Nec licet ut caelum corrupta pecunia quaerat,
Quam terrae scrutator amat; tibi nulla profecto
Hac superest in sorte quies, nec ad ista venire
Tu poteris, pollute dolis, qui cordis amari
Felle tumens aliena petis; namque atria mentis
Spiritus illa subit quae simplicitate nitescunt."
Hac de voce sacrae lux est manifesta figurae:

624—625 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* VIII 14 saepe . . . placet 624—628 *v.* Act. 8, 14—17 625 virgo] Acta Iohannis 113; Hieron. *In Isa.* XV 56 (*PL* XXIV 561 c) 626 *cf.* Luc. *Phars.* VI 268 vicina petens; Sedul. *Pasch. Carm.* IV 43 Bethaniae vicina petens 629—642 *v.* Act. 8, 9—24 630 Simon] Act. 8, 9; *Acta Petri* V 635 *cf.* Claud. *De Quart. Cons. Hon.* 283 gratia donat 640 *cf.* Sil. Ital. XI 321 polluta dolis

---

625 ecclesiae] sponsae christi *I* virgo] virginitas alicuius ℑ quo] iohanne ℑ 628 fecit . . . linguas] fecit illos loqui variis linguis ℑ 631 contractibus] coadunationibus et multitudinibus ℑ 636 sensu hoc] mente bona et perfecta *C* 638 scrutator] servator *et* amator ℑ 643 figura mystica Θ voce] petri ℑ figurae] allegoritat *I* ℑ

I: *PHTCA* 624 Petrus facit] Petrus fecit *CV* fecit Petrus *H* 625 quo] quod
II: *FI* munere *Y* qu* munere *Z** (quo Z^2) qđ *AP** (qo P^2) 630 Sĭmŏn *v. l. cr.*
III: *GLKE* Ep. ad Fl. 2; *cf. etiam v.* 663 Sĭmŏn 632 deo *XYZ** 636 ut = quomodo *Mras* 638 scrutator] servator *FI* (scrutator I^{ss}) 643 lex *C* H**

Ecclesiae speciem praestabat machina quondam
Temporibus constructa Noe, quae sola recepit
Omne genus clausisque ferens baptismatis instar,
Cum vaga letales pateretur turba procellas,
Ad vitam convertit aquas. Simul ipsa columbam
Diluit et corvum, sed non concordia mentis
Fecit utrosque pares; hunc guttura plena rapinae
Subduxere viae cupiensque in funere pasci
Nil potuit vitale sequi; redit ales amica
Frugibus et nullis succumbit naufraga lymphis,
Nutriri de morte timens, studioque laboris
Dat documenta pii, quanto teneatur amore
Plus operi devota fides, rostrique modesti
Pignus oliva fuit; dilectio semper in ore
Fructum pacis habet; volitant in fluctibus ambo
Ex uno sanctoque sinu servantis in alvo
Purgati vallante freto; tamen exsulat unus
Et reditu cessante perit; non ergo saluti
Sufficit unda lavans nisi sit sine felle columba
Qui generatur aquis. Sĭmŏn hic baptismatis undam
Contigerat, sed corvus erat sua lucra requirens,

644—663 *v.* Gen. 8, 6—11 648—649 columbam . . . corvum] Sedul. *Hymn.* 1, 104 discedant corui, sola columba redit; Prud. *Dittoch.* 3 columba refert . . . / corvus . . . / haeserat 655 *cf.* Sil. Ital. III 65 tenebat amore 656—657 rostri . . . oliva] Gen. 8, 11; Prud. *Dittoch.* 3 ore columba refert . . . olivae 659 *cf. infra* II 151 in alvo; *sic etiam* Verg. *Ae.* II 401 662 *cf.* Mico, *Neniae* 39, 5 (*PLAC* III p. 312) sine felle columbae; Sedul. *Pasch. Carm.* II 171 per volucrem / quae felle caret 663—666 Simon . . . solet] Act. 8, 13 664 corvus] *de volatu Simonis cf. Vit. Petri* IV; XXX—XXXI

644 figura mystica *O* 646 clausis] hominibus *T* 648 ipsa] machina *C* archa *vel* machina ℶ aqua *Π* procella *vel* arca *T* 649 diluit] purgavit . salvavit *H* 651 viae] a via *I* 653 frugibus] quia his vescitur *Λ* 660 purgati] illi salvati ℶ 663 hic] simon de quo loquimur *T*

656 opera PZ^2 rostris $BP\Lambda^*$ 658 fructus MOS^2

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Quae numquam meruere Deum, qui limine templi
Vendentes arcere solet. Meliora sequamur!
Petrus ad ista vocat, qui filius esse columbae
Dicitur ore Dei meritoque hac matre creatus
Ecclesiae sublimat opus; de munere prolis
Nomen habet genetrix, quod Spiritus eligit almus,
Alitis innocuae dignatus imagine cerni.

De eo ubi angelus dixit Philippo ire obviam spadoni et thesaurario Aethiopum reginae admonitusque se propinquavit ad currum. Quem mox levavit eunuchus, qui legebat Isaiam ad locum in quo de Christi praedixit nativitate et passione. Cui cum evangelizasset, iussa aqua repetiit baptizari.

Angelus alloquitur plenum virtute Philippum
Australem celebrare viam, qua spādo iugatis
Aethiopum pergebat equis, qui fidus in aula
Reginae servabat opes; volat axe citato
Gaudia fixa petens curruque merebitur ipso
Errorum iactare rotas. O quanta bonorum
Semina percipies qui tam pretiosa lavacri

666 vendentes] Marc. 11, 15 *cf.* Verg. *Ae.* III 188 meliora sequamur 667 filius . . . columbae (Barjona)] Matth. 16, 17; *sic etiam* Hieron. *De Nom. Heb.* (PL XXIII 884) 669 *cf.* Stat. Silv. I 1, 23 munere prolis; *sic etiam* Iuvenc. *Hist. Ev.* I 49 671 alitis] Matth. 3, 16; Marc. 1, 10; Luc. 3, 22; Ioh. 1, 32 672—707 *v.* Act. 8, 26—40 675 reginae] Plin. *Nat. Hist.* VI 186 (*Loeb.*) Iuv. I 60 pervolat axe citato; Venant. Fort. *Carm.* III 17, 3 volat axe citato; Bed. *Vit. S. Cuth.* 11, 13 (*PL* XCIV 582b) sub axe volarat

666 hortatio poetae ȝ 673 celebrare] frequentare *G* 675 volat] metaphora *T* axe citato] sinedochichos a parte totum *C* synecdoche ȝ 676 ipso] spado *H* 676—677 per rotam intelleguntur errores ȝ 677 apostropham facit ad ipsum spadonem ȝ

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

673 celerare E^2HJK^2, L^2 *ut vid.*, $M\Gamma^2\Delta\Theta^2\Lambda\Pi\Phi^2\Psi$ quam *FH* *IP*TVXYZ*$\Gamma\Pi\Phi$ ȝ quo *G* 674 pergebat] torrebat *I** 676 ipse *HW*

Sumere dona venis sterilique in corpore condis
Quod fructu meliore metas! Impone Philippum,
Cor oris quod Hebraeus ait, qui mentis honorem
Nomine teste probat; iuvat hunc audire Magistrum
Discipuli quia iure docet; dabit ipse prophetae
De quo verba sonent, cumque omnia fecerit olim,
Qua fuerit nunc parte satus, si credulus audis,
Et tibi nascetur, tuque inde renascĕris illi.
Conspectis properanter aquis ardescere coepit
Eunuchi fecunda fides, qui gurgite mersus
Deposuit serpentis onus plaustroque cucurrit
Heliae meditatus iter. Non parva figurae
Causa sub obscurae regionis imagine lucet:
Comprobat Omnipotens taedarum foedere Moysen
Aethiopam sociasse sibi, quem dogmata produnt
Postea cum Domino vicinius ore locutum.

---

681 cor oris] lampadis os Arntz., *cf.* Hieron. *De Nom. Heb.* (*PL* XXIII 892) Filippus . os lampadarum; Bed. *Ex. act. Ap.* VIII 35 os lampadis; Isid. *Et.* VII 9, 16 Philippus os lampadarum, vel os manuum 682 *cf.* Ov. *Ex Pont.* II 1, 56 numina teste probent 691 sub . . . imagine] Bed. *Ex. act. Ap.* VIII 27 692—694 *cf.* Iuvenc. *Hist.* IV 15 Moysea, qui legum posuit praecepta, iubere 693 Aethiopam] Num. 12, 1 694 *cf.* Verg. *Ae.* IX 5 ore locuta est

---

681 Hebraeus] hebraeus interpretatur testis *C* 682 teste] interpretatur os lampadis *C* 683 prophetae] isaiae *C* 684 quo] propheta *C* deo ℶ sonent] loquantur ℶ 685 fuerit] christus ℶ parte] in bethlehem *C* 686 nascetur] christus ℶ 687 conspectis] modo redit ad narrationem *Π* 689 onus] peccatum ℶ plaustro] curru igneo *T* cucurrit] philippus *T* 690 allegoriae ℶ 692 figura mystica *G* 694 pleonasmos *C* perisologia *C*

---

680 quod] quid *A* 681 cor oris] oris cor *AEGJKLMOT*² I: *PHTCA* *WXΔΘΛΞΣΨ* lampadis os *UΦ*,Ω² *in ras.*, cor oris cor *T** 683 quia] II: *FI* quo *P** (i *ex* o *ut vid.* *P*²) qui *GP*²*S** 684 sonant *FHOUWX* III: *GLKE* *ΛΞΠΣΦΨΩ*ℶ; *v. l. cr.* 686 renascĕris, *v. l. cr.* 690 metitus *FIT*² *WΔΞ*²*Φ*ℶ meditus *YZ** 692 omnipotens] eptaticus *F*²*H* (o͞mps *H*^{vl}) *VWΔΠ* taedarum] *om.* *G** stedarus *W* qui dicit *F*²*VΠ* 692 *script. bis*; *man.*¹ o͞mps tedarum foedere *legit*; *man.*² eptaticus qui dicit foere ℶ

Quid mirum si legis amor tunc crescere coepit
Ecclesiae cum iuncta fuit? Quod sponsa perennis
Hac veniat de gente magis, nec Cantica celant,
Quae fuscam pulchramque vocant; haec pergit ab austro,
Aethiopum qui torret humum, Salomonis in ore
Pacificum laudare suum, quo nomine dudum
Signatum est quod Christus habet. Iam debita mundo
Custodem praemittit opum, quo pignore gazas
Incipiat proferre suas. Thesaurus in illa
Quis potius quam fontis honor? Quod ditius aurum
Quam locuples sub corde fides? Quam denique recte
Praevius huic spādo est, qua procedente libido
Pellitur et capiunt caelestia regna pudici?

De eo ubi Saulus ad Damascum vadens, ut Christi vastaret Ecclesiam, claritate de caelo percussus, Christum audiens et agnoscens, cecidit caecatus triduoque sic fuit et ab Anania baptizatus visum recepit. De cuius oculis squameae ceciderunt, et post in sporta missus evasit insidias Iudaeorum.

---

698 fuscam] Cant. 1, 5 700 Pacificum] Luc. 12, 51; Hieron. *De Nom. Heb.* (*PL* XXIII 894) Salomon . pacificus 701 *v.* Act. 8, 27 707 caelestia regna] *sic etiam infra* I 942; I 972; Iuvenc. *Hist. Ev.* III 526; *ibid.* IV 197; Coripp. *In Laud. Iust.* I 144 (*MGH* Auct. ant. III 2, 121); Alcim. Avit. *Poem.* VI 302 (*MGH* Auct. ant. VI 2, 283)

---

696 iuncta] ipsa lex ℑ 700 Pacificum] christum ℑ 701 debita mundo] futura ecclesia ℑ 702 custodem] illum spadonem *T* 703 incipiat] ipsa ecclesia ℑ 704 fontis] baptismatis *C* 706 huic] ecclesiae ℑ qua] fide *T*

I: *PHTCA* 697 veniat] veniet *W* venit *YZ* Ψ** venia *P* 704 quis] qui
II: *FI* *AEI*KM* (quis $I^{vl}M^{vl}$) $OS^2\Pi$ potior $CH^2I^2J^2L^2UWX^2\Delta\Theta^2\Lambda\Xi$
III: *GLKE* $\Pi\Phi\Psi$ℑ, *v. l. cr.*

Saulus acerba fremens committere bella Damasci
Iudaica feritate parat, sed amabitur agnus
Quo properat saevire lupus. Sors laeta ruinae
In qua culpa cadit, didicitque e corpore lapso
In mentis iam stare gradu; cum lumina claudit,
Pectora tunc aperit, caelique agnoscitur Auctor
Discedente die. Quantum meruere tenebrae!
Post oculos maiora videt; mirabile saeclis
Exemplum dedit alma fides. Anania furorem
Excutit, o nova palma! Lupum domat ille rapacem,
Hebraeus quem dixit ovem; clamabitur orbi
Hoc praecone Deus, legisque exutus ab umbra
Sub qua caecus erat, terras lucebit in omnes
Perpetuo de Sole canens. Ne desine, Saule,
Hunc celebrare diem; multorum lumine plena
Nox datur ista tibi, tuque hic tua nubila portas,

---

708 *cf.* Verg. *Ae.* XII 398 acerba fremens; Val. Fl. III 229; *sic etiam* Verg. *Ge.* III 149 acerba sonans 709–753 *v.* Act. 9, 1—31 709 agnus] Ioh. 1, 29; 1, 36 710 lupus] Pseudo-Maxim. Taur. *Serm.* XXIX (*PL* LVII 908b) *cf.* Sil. Ital. X 101 laeta ruinam 711 corpore lapso] Act. 9, 4 714 *cf.* Stat. *Theb.* I 240 meruere tenebrae 716 Anania] Act. 9, 10—17 718 ovem] *sed cf.* Hieron. *De Nom. Heb.* (*PL* XXIII 890) ananias . gratia Domini 719 legis . . . ab umbra] Prud. *Apoth.* 510 (*CSEL* LXI) vana superstitio lex 720 *cf.* Val. Fl. I 16 lucebis ab omni

---

711 culpa cadit] peccatum paulus ȝ didicit] paulus *T* 714 exclamatio poetae *I* ȝ 716 furorem] sauli ȝ 718 quem] ananiam ȝ 719 hoc] paulo ȝ 721 apostropham facit ad discipulum ȝ apostropham facit *I* 723 expositio *C* hic] in tuo corpore ȝ

708–754 *post* 800 ȝ 708 paulus *G* (saulus G^{vl}) *Δ* cōmittens *A* I: *PHTCA* immittere *FI* (co I^{vl}) 709 a**bitur C^2 anabitur *P* ambitur *A*, *V** II: *FI* *ut vid.*, *YZ** labitur *W* 711 didicitque e] didicit que *AKLP²S** III: *GLKE* didicitque et *XΔΣ* didicit qui *EGJ*, L^2 (q . .), MO^2 (qua *O**) $S^2ΔΞ$ didicit de *WΓΦ* decidit que et *YZ** que *om. F* 714 discedente] descendente *KΔ* discendente *APYZ** decedente *T** 721 calens *DE*^{vl}*GH*²*JLMOS*²*T*²*Δ*²*ΔΞ*, *Σ** *ut vid.*, *Ψ*Ω* cadens *Δ*Σ*² Saule] saulo *I** paule *Γ*Ω* 722 plenum *CV* plenā *P* 723 hinc *WΔ*

Ut mundi purgare queas. Nunc plena figuris
Interius documenta sequar tectumque latebris
Aggrediar proferre iubar: Quod tempora Saulus
In tenebris triduana gerit, facit esse fidelem
Exempli mensura sui, tandemque coactum
Poena magistra docet Dominum ne respuat ultra
Post triduum superasse chaos; cum coeperit ipse
Sic visus reparare suos, quod ab orbibus atris
Et squamae cedidere graves, natura quod anguis
Ferre solet, ratione viget. Iudaea venenum
Semper ab ore vomet crudelior aspide surda;
Perfidiae coluber Synagogae sibilat antro.
Discipulis Salvator ait: „Calcabitis angues,
Purior obsequiis ut sit caelestibus actus.“
Vipereum iacit ante nefas et proelia doctor
Mox meliora gerit; qui cum superasset iniquos,
Insidias meruit portis evadere clausis;
Sporta solens texi iuncis palmisque vicissim
Tegmina dat Saulo retinens in honore figuram
Ecclesiae, nam iuncus aquis et palma coronis

---

727 in tenebris triduana] Act. 9, 9; Sedul. *Pasch. Carm.* V 242—244 tribus horis / tenebrosi . . . / clausi triduo 730 triduum] Matth. 16, 21 731—732 *cf.* Verg. *Ae.* II 204 orbibus angues; Ov. *Met.* IX 63—64 anguem . . . in orbes 732 squamae] Bed. *Ex. act. Ap.* IX 5; IX 18 733—734 *v.* Matth. 3, 7 733 Venant. Fort. *Carm.* IX 2, 3 coluber . . . ab ore venenum 736 calcabitis] Luc. 10, 19 742 Saulo] Act. 9, 24 figuram] Bed. *Ex. act. Ap.* IX 25

---

726 tempora] allegoritat *T* figura mystica *O* 735 coluber] diabolus ℑ antro] in cordibus *T* 737 actus] clarior operatio beati pauli *T* sibalus ℑ 738 iacit] proicit *I* doctor] paulus ℑ 741 figura mystica *Θ*

I: *PHTCA* 725 latebras *G* T* W** 727 triduana, *v. l. cr.* 728 sui] virum
II: *FI* *HI^{vl}XΔΠΦ* 730 triduum, *v.l.cr.* 731 atris] atrae *Mras*
III: *GLKE* vomit *EFHIJLMRy T^2 UVWXΓΔΘ^2 ΛΞΣ*ΦΨΩ*ℑ movet *AYΘ** 738 iacet *AH*PS*T*Θ*Λ*Σ**ℑ^2 iaceat *YZ** ductor *V*Σ** 740 causis *C*V*Y* 742 paulo *ACGH^{2}J^{2}MTUVWZ^{2}ΓΔΘΣΦ*

Semper inest: Iuvat Ecclesiam baptismatis unda
Martyriique cruor; dudum vescente caterva
Nutriti sub dente cibi distendere septem
Sportarum coepere sinus; tot in orbe profecto
Ecclesias Scriptura canit quod Spiritus illic
Sic operator adest et signat nomina virtus,
Cum tamen Ecclesiam celebremus in omnibus unam.
Protegit ergo virum species cui militat ipse
Vas in vase manens, atque hac duce tutus ab hoste
Egreditur, cunctis ductor cui vincit in armis.

De eo ubi beatus Petrus, cum circumisset sanctos, ad Lyddam veniens octo annis iacentem paralyticum curavit Aeneam. Cui dixit: „Surge et sterne tibi“; et mox qui ibi erant Domino crediderunt.

Pervigil excubiis commissi Petrus ovilis,
Postquam cuncta videns lustravit in ordine sanctos,
Per Lyddae tulit arva gradus, ubi moenibus adstans
Respicit Aeneam defunctis vivere membris
Atque anima, nodis laxata mole solutis,
Non moriente mori, „Surgens, paralytice“, dixit

746 nutriti . . . cibi] Ioh. 6, 9—13 septem] Matth. 15, 36—37 septem] *de figura cf. supra* I 553 747—748 tot . . . ecclesias] Apoc. 1, 4; 1, 11 751 *cf.* Claud. *De Cons. Stil.* III 52 cui militat omnis 754—770 *v.* Act. 9, 32—35 755 *cf.* Verg. *Ae.* III 518 postquam cuncta videt 756 *cf.* Verg. *Ae.* II 328 in mediis moenibus astans

744 inest] convenit *C* 746 cibi] comedentium *C* 747 coepere] apostoli *I* 748 scriptura] apocalipsi ℑ quod] eo ℑ illic] in ecclesiis *T* 749 operator] doctor *C* nomina] VII ecclesiarum *H* 751 species] sporta *T* 752 vas] electionis ℑ in vase] in christo ℑ hac] ecclesia *vel* in christo ℑ 753 cui] ecclesiae *vel* christo *Π* 758 mole] corpore *T*

753 doctor *C* (ductor C^{ss}) *FHIKMVWXYΓΛΘΞΠΣ²ΦΨ²Ω*ℑ cui] qui *Ω* quia *M* (cui M^{vl}) 754—800 *post* 707 ℑ 758 animam *H*PTV**, 759 paralȳtice, *v. l. cr. in.*

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

„Vectorem compone tuum nec reddere tardes
Officium, portate diu.“ Quo munere vocis
Stringitur in solidum qui fluxerat antea nervis.
Tunc iterum formatus homo longique cadaver
Temporis exstinctos ad vitam surrigit artus
Seque levans vacui linquit monumenta cubilis,
Quod misero pars mortis erat. Plebs cuncta per illam
Coepit stare viam, multisque supervenit ampla
Unius languore salus tactoque liquore
Expulit inclusi sua mox contagia morbi
Fonte lavans animas alieno robore firmas.
Eloquar hic sacrae quae sint arcana figurae,
Si mihi corda movet, cuius vox corpora reddit:
Octo quod annorum languoris proditur aetas,
Iure per hoc tempus membris defecit ademptis
Antiqua sub Lege iacens; iugulantia quippe
Vulnera semper habent quorum fit saucius infans

762 *cf.* Verg. *Ge.* II 79 finditur in solidum 764 *cf. supra* I 41 erigit artus 766 cuncta] Act. 9, 35 769 *cf.* Sil. Ital. XI 13 contagia morbi 770 *cf.* Luc. *Phars.* II 245 robore firma 771 sacrae . . . figura] Iustin. Mart. *Dialog.* 14 (*PG* VI 504 [d]) *σύμβολον ibid.* 14 (*PG* VI 505 c) *εἰς σημεῖον*; *sic etiam ibid.* 23 (*PG* VI 528 a) 772 *cf.* Ov. *Ex Pont.* III 2, 100 corda movet 773 octo] Act. 9, 33 776 *cf.* Stat. *Theb.* VI 39 saucius infans

760 vectorem] lectum *C* 763 formatus] est *C* 768 liquore] baptismatis *C* 771—772 figura mystica *O* 771 allegoriae *Π*ʒ allegorice *I* hic] ex hoc miraculo *H* ex hoc loco *FIXΘΠ* ab hoc loco ʒ ab isto loco *CT* 772 figura mystica *Θ* movet] petrus ʒ cuius] ille ʒ christi *C* 773 explanatio *U* quod] eo ʒ 774 per hoc tempus] per octonarium numerum ʒ defecit] ille paralyticus *I* populus iudaicus *I*ʒ 775 iugulantia] per circumcisionem ʒ

I: *PHTCA* II: *FI* III: *GLKE*

761 portare *H* P** (porta *e P^2) *Ξ** 763 nunc *DM* formatur *IΛΘ** 764 extinctus *C*P* 765 linquit] liquit C^2 *V* ΓΛΩ* 767 stare] ire *YZ* adire *W* 769 inclusi, *v. l. cr.* 770 forte *YZ** mente *P* levans C^{vl}*H* YZ* 771 hinc *CHIJ*^{2} T^2 *UVW* X^{vl} *ΓΘΞΠΣΦΨΩ*ʒ sint] sunt *S* Ψ** 772 corda]¦ verba *CH* P VΩ*ʒ* movet] movit *AKT* Z** monuit *Y*

Octavo veniente die; sanavit ab illa
Parte gravem lacerumque diu discrimine carnis
In liquidis solidavit aquis, octavus ut aegrum
Solveret a plagis exstincti corporis annus,
Quo numero veniente die sollemne resurgens
Iam Christus sacravit opus. Stat temporis usus
Sed voto meliore redux; hinc vulnera serpunt,
Hinc ablata ruunt; ibi subdit regula poenis,
Hic purgat medicina vadis, spatioque priore
Dudum laxa neci striguntur membra saluti.
Signatis etiam numero paralyticus annis
Ille iacebat iners, cui proxima mota Siloa,
Heu! nullas praestabat aquas. Piscina ligata
Porticibus Iudaea fuit; namque atria quinque
Ad sua claustra tenet per quinque volumina Moysi
Legis adepta modum, cuius circumdata gyro
Debilis aeternum vidit sine munere Iesum
In libris aegrota suis; hinc eripit unum,
Cui veniens peccata tulit. Quam rite figuram

781 numero] Ioh. 20, 26 786—789 *v.* Ioh. 9, 1—11 788 mota] Ioh. 5, 3—7 790 *cf.* Verg. *Ae.* II 528 porticibus . . . atria 790—791 quinque . . . quinque] *de figura cf.* Maxim. Taur. *Serm.* CVII (*PL* LVII 745a—c) 791 *cf.* Ov. *Trist.* III 14, 19 ter quinque volumina

777 sanavit] petrus ℶ 778 gravem] paralyticum *I*ℶ gravem lacerumque] populum *T'* discrimine] a periculo *T* 779 aquis] baptismi *I* octavus] resurrectio christi quae octavo die ℶ 781 numero] VIII *C* die] resurrectionis ℶ 782 opus] baptismum ℶ stat] permanet *C* stat temporis usus] circumcisionis *T* 783 hinc] ex circumcisione *C* 784 hinc] ex baptismo ℶ ibi] in circumcisione ℶ 785 hic] in baptismo *F* 787 signatis] designatis *T* 790 atria] libros moysi *T* 792 cuius] legis *CT* siloa *T* 793 munere] fide *C*

784 *post* 785 *CV* abluta *CΠΣΨ*ℶ 785 hinc C^2 *L* T* UWYZ*ℶ* 789 nullas] nullus *AP* ST* Θ* 795 cui] qui *CE* FIM* ΘΞ² ΠΣ²* (qui cur *Σ**) *ΦΩ* quem *V**

I: *PHTCA* II: *FI* III: *GLKE*

Mundus ubique gerit; quem postquam sabbata solvens
Impulit ad fontem, superavit gratia legem.
Petrus ad Ecclĕsiam revocat documenta Magistri,
Cuius in orbe manu paralyticus exsilit unus,
Et gradiente fide sua vincula proicit orbis.

De eo ubi beatus Petrus Tabitham eleemosynariam, quae et Dorcas vocabatur, invitatus a Lydde in Ioppe, mortuam suscitavit viduis eam pauperibusque consignans. Qui tacentes manu eius facta monstraverunt per vestimenta.

Te quoque, laude potens, caelestibus incluta signis
Carminibus, Ioppe, canimus, qua sede Tabitha
Mansuras fundebat opes et semper egenis
Munere mater erat, quae vitae tempore clauso
Ponitur in medio, lacrimis plus lota, feretro,
Post funus victura suum. Fiducia Petrum
Evocat; ille gerens divini pignus amoris,
Ut numquam pietate vacet, quod vota requirunt
Praestaturus adest. Lugentia tecta petenti
Stant inopes viduique greges et bracchia monstrant
Exuviis onerata suis, quas Dorcadis ipsis

796 sabbata solvens] Ioh. 5, 10 799 exsilit] Act. 9, 34 801—845 *v.* Act. 9, 36—43 801 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* 40, 8 (*PL* XCIV 593a) caelestibus inclyta signis 803 fundebat] Act. 9, 36 faciebat 806 *cf.* Ov. *Met.* VI 285 post tot quoque funera vinco 807 *cf.* Verg. *Ae.* V 538 pignus amoris; *sic etiam* Sil. Ital. VIII 149; Venant. Fort. *Vit. S. Mart.* I 67 809 *cf.* Luc. *Phars.* V 30 maerentia tecta 810—811 *cf.* Ov. *Met.* III 109 onerataque bracchia 811 *cf.* Luc. *Phars.* IX 718 exuvias positura suas Dorcadis] Isid. *Et.* XII 1, 15; 1, 22

796 quem] mundum *C* 798 documenta] doctrinam ℑ 799 cuius] petri *T* paralyticus] populus iudaicus *T* 805 feretro] in *T* 806 victura] vivitura ℑ fiducia] pauperum spes illorum *T* 809 metonomia *T*

I: *PHTCA* 803 fundabat *CH*MPS*T*V*YZ* fundavit *D* 804 clauso] clausa *V*Σ* 809 petentes *F* petentis *T**
II: *FI*
III: *GLKE*

Texuerant dederantque manus. O qualia fervens
Implorat fomenta dolor! Non murmure tristi
Affectum pietatis agunt nec ab ore frequentant
Instrumenta precum qui, quod bona facta merentur,
Officiis voluere loqui vocisque repulsam
Elegere suae, lateant ne vulnera cordis
Quae lacrimis fecere viam. Facunda gementi
Materia est dixisse nihil, nimiumque sonora
Causa petit quod lingua tacet nec cessat ab aure
Clamosa pulsante fide, qua Petrus aditur,
Qui mentes audire solet; iubet ocius omnes
Ire foras flexoque genu fit pronior arvis;
Tunc magis alta petens oratio fusa Tonanti
Mox super astra volat, propriis quae clavibus intrat.
Dic ubi sunt, mundana, tua, sapientia, leges,
Qua[e] virtute? Negas in se corrupta reverti
Quae vitam de morte vides! Ut munera Petrus

813 *cf.* Sil. Ital. XV 460 murmur triste 815 bona facta] Act. 9, 36 822 *cf.* Verg. *Ae.* V 828 iubet ocius omnes; Ov. *Met.* XII 226 ocius omnes; *sic etiam* Stat. *Theb.* X 492 823 ire foras] Act. 9, 40; Ov. *Ar. am.* II 522 isse foras Stat. *Theb.* I 420 flexoque genu 824 *cf.* Verg. *Ge.* I 142 alta petens; *sic etiam idem Ae.* V 508; *ibid.* VIII 691 alta petunt 825 propriis quae clavibus] Matth. 16, 19 826 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 220 dic ubi sunt, natura, tuae post talia leges? 827 in se . . . reverti] Act. 13, 34

812 o qualia] vox poetica *C* vox mirantis *T* vox admirativa *I* 815 quod] eoq *C* 816 officiis] obsequiis *H* loqui] demonstrare affectum pietatis *C* 817 lateant] petrum *T* 818 facunda] augens *S* 820 aure] petri *H* 821 qua] fide *H* 824 Tonanti] omnipotenti *C* 825 quae] ubi *T* clavibus] oratio petri ℑ 826—828 alloquitur seculares philosophos qui dicebant non vivere animas post corpora comprobans hoc in resuscitatione tabithae *C* alloquitur mundanam sapientiam *T*

815 qui quod] quicquid $WX\Omega$ qui quid $H^*E\Lambda^*$ qui* S qd S^{mg} I: $PHTCA$ 816 repulsum H^2 818 fecunda $CDFH$ (a *supra* e H^{vl}) $KVWY$ II: FI $\Lambda\Pi\Sigma\Psi\Omega$ 825 quae] qui $P\Theta^*$ que a $HLW^2XYZ^2\Xi\Pi$ quia $FIU\Sigma^*$ III: $GLKE$ qua T^2W^*, Z^* *ut vid.*, $\Theta^2\Sigma^2\Phi\Psi^2$ quo Δ 826 leges, qua virtute? *Mras*

Sensit adesse Dei quibus est reddenda saluti
Quae defleta iacet, fatur conversus ad illam:
„Surge, Tabitha.“ Vocata redit lucique reducta
Se stupuit superesse sibi, quam protinus ipse
Prendit et erectam turbis gaudentibus offert.
Illa manus meruit Petri contingere dextram
Pauperibus quae larga fuit, qua vita revertens
Cetera membra levat corpusque itura per omne
Hanc subiit quae causa fuit. Si iure movemur,
Instaurata dies animae patet apta figuris,
Quam nimis antiqui depresserat umbra pericli
Ad vocem conversa Petri: caput ante gravatum
Legis in obscurae gremio velut altera surgens
Ecclĕsia praesente levat, tenebrasque repellit
Lux operum comitata fidem, quae legis ab ore
Non fuerat promissa salus, quia fonte renatis
Gratia perpetuae coepit dare munera vitae.

De eo ubi hora diei nona Cornelio centurioni angelus nuntiavit quod Domino eleemosynae eius et orationes placerent, admonens ut propter agnoscendam fidem ad

---

834 *cf.* Ov. *Amor.* III 8, 17 contingere dextram; *sic etiam* Claud. *In Eutr.* II 66; Act. 9, 41 dans . . . manum 836 *cf.* Ov. *Fast.* VI 328 membra levat 838 *cf.* Verg. *Ae.* IV 63 instauratque diem; Stat. *Theb.* II 88 instaurare diem; *sic etiam ibid.* VII 94 842 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 591 tenebrasque resolvit 843—844 quae . . . salus] Iacob 2, 20 844 *cf.* Luc. *Phars.* IV 235 promissa salus

---

829 reddenda] ipsa *vel* thabita *H* 835 qua] manu *vel* dextra *C* 837 subiit] vita *C* quae] vita ℑ causa] resurgendi *C* 838 figura mystica *O Θ* allegoricis sensibus *O* 839 quam] animam synagogam ℑ 842 praesente] petro *C* ℑ

I: *PHTCA* 830 deflecta *YZΞ*Ψ** deflenda *W* 835 qua] qui *YZ** quae
II: *FI* *H*L² T*W Θ* Ψ** quam *A* 837 iura *EGKM²* (a *supra scr.* e M^2)
III: *GLKE* Ξ^{vl} movemus *EFGIJKMOΛΠ* movetur *ADT*U* iure movemur] iam removemur *S* 842 praesente: *de abl. abs. sine substantivo v. l. cr.*

beatum Petrum mitteret; ad quem misit tres; qui primus baptizatus est ex gentibus.

Caesarea venerandus erat Cornelius urbe,
Gentili de stirpe satus, quem dedita causis
Vita piis sacravit aquis, coepitque gerendo
Credere qui gessit quicquid baptismate lotis
Consuevit praestare fides; nam missus ab astris
Angelus hunc adiens „Summi conspectibus“ inquit
„Stant Domini quas spargis opes, quae verba precaris;
Praemia ne desint virtutibus, accipe certam
Huc Petro veniente viam.“ Sic voce coruscans
Nuntius aeternis fixit mandata lavacris.
Nona fuit tunc hora, magis qua rectius hora
Prodiret iam trina fides: Quod tertia simplex,
Hoc iterum ter trina docet, sacramque figuram
Singula ter faciunt, et ter triplicata fatentur.
Haec est nona potens oculos quae reddidit orbi
Post tenebras remeante die cum protulit ortum
De radiis lux nata crucis cunctosque replevit
Hoc sine fine iubar; nam mundum constat onustum

846—965 *v.* Act. 10, 1—48 850 fides] Greg. *In Ezech.* II 7, 9 (*PL* LXXVI 1018a—b) 852 *cf.* Claud. *Carm. min.* 26, 59 (*Loeb.*) dispergit opes 856—859 trino . . . tertio . . . ter trino . . . singula ter . . . ter triplicata] *supra* I 156 856 nona] Act. 10, 3 860 nona] Luc. 23, 44; *de figura* ter trina *cf. supra* I 156; I 209 *cf.* Luc. *Phars.* I 538 redderet orbe; Claud. *De Rapt. Pros.* III 243 redditur orbi; *idem De bell. Gild.* I 275 reddidit urbi 861 *cf.* Sil. Ital. XV 811 remeante die; Tibull. I 4, 28 remeatque dies

846 urbe] in ℶ 847 quem] cornelium ℶ 849 qui] cornelius ℶ 851 conspectibus] in ℶ 852 stant] placent ℶ 854 metaphora *T* figura mystica Θ 855 fixit] statuit ℶ mandata] ut a petro baptizaretur *A* 857 quod] hoc *T* sanctam trinitatem ℶ trina fides] trinitatis *C* 859 figura mystica *O*

852 quae] qui *P* q; *AZ** quę et $Z^2\,\Omega$ 855 finxit *W* fuit Ξ* fudit Ξ^2

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Gentibus esse locum, quibus in baptismate lotis
Plena repurgato fulserunt lumina mundo.
Hanc solet ille sequi denarius omnia donans,
Quem praecepta decem servantibus arbiter offert
Nec sinit ut tardos praecedant aere priores.
Temporis huius opem quam sacri fontis adivit
Praevius, o utinam nostrae petat actio vitae
Mortalisque sibi studium proponat origo,
Ut credentis amor rerum speculetur honorem
Et ferat exemplum meritis qui praebuit undis!
Iamque capax fidei Cornelius indice voto
Ad Petrum tres ire iubet: Confessio trina
Sic veniet generantis aquae numerumque per ipsum
Europae atque Asiae Libyaeque tenebitur oris.

De eo ubi beatus Petrus hora diei sexta, cum esuriret in cenaculo, vas sibi cum omnium animalium generibus vidit ostendi. Unde cum se negaret posse comedere, audivit vocem ne immunda aut communia diceret quae Deus mundavit; et hoc ter est factum.

866—867 denarius ... decem] *de figura cf.* Apoc. 12, 3; 13, 1; 17, 3; 17, 7; 17, 12; 17, 16 *cornua*; *cf. ibid.* 13, 1 *diademata*; *cf. ibid.* 17, 12 *reges*; *cf. ibid.* 11, 13 decima pars 867 praecepta decem] Exod. 34, 28 868 tardos ... priores] Matth. 20, 6; 20, 9 871 *cit. ab* Aldhelm. *De metr. et enigm.* X (*MGH* Auct. ant. XV 92, 28) mortalisque ... origo 875 tres] Act. 10, 7 tres ... trina] *de figura cf. supra* I 209 877 oris] Act. 10, 35 in omni gente

---

866 hanc] horam nonam ℨ denarius] numerus *C* 867 quem] denarium ℨ 869 opem] auxilium ℨ 870 praevius] cornelius ℨ 871 origo] progenies ℨ 872 credentis] hominis ℨ cornelii *C* rerum] creaturarum *C* honorem] deum *C* figuram ℨ 873 figura mystica Θ ferat] nostrae actio vitae *vel* mortalis origo *F* qui] cornelius ℨ 875 confessio trina] sanctae trinitatis ℨ 876 sic] per ternarium numerum *Λ*

I: *PHTCA* 867 quem] quae *F* quam *I** 868 praecedent *YZ** 876 ve-
II: *FI* niat *HWXΛΠ* venit *CH²PVYZΞ*; *cf.* tenebitur I 877 877 orbis
III: *GLKE* *DE*GLMOΛΞΦ**, *cf. Font. a. h. l.*

Ardua progreditur cenacula Petrus adire
Iam medio torrente die: Locus instruit altus
Despiciensque solum Petrum caelestia semper,
Non terrena sequi; sextae quoque circulus horae
Detegit aetatem qua Christus venit in orbem
Largiri salvantis opem; numerusque dierum
Praetulit exemplum quo condidit antea mundum,
Quem vetat hac eadem veniens aetate Redemptor
Peccati ditione premi; sic denique sexta
Fertur et illa geri; fessus de calle Magister
Cum putei super ora sedens per vasa puellae
Pocula quaerit aquae, requiem facturus ubique
Eccl̆esiae de fonte suae. Qua Petrus in hora
Esurit, ille sitit pius ad sua dona Magister
Addere semper amans; cui nominis auxit honorem
Dat pariter nutrire fidem; laetabitur orbis
Hac saturante fame quae munere pinguior omni
Deliciosa fluit nullumque relinquit inanem
Perpetuas latura dapes. Qui solvere nosti
Excute, Petre, meae retinacula tarda loquelae

879 medio] Act. 10, 9 881 sexta] *de figura cf.* Isa. 6, 2; Apoc. 4, 8 *alae*; *cf.* Act. 10, 9—10 *hora*; *cf.* I Reg. 17, 4; Ezech. 40, 5; *ibid.* 41, 8; Dan. 3, 1 *cubita*; *cf.* Prov. 6, 16 *sex* [*res*]; *cf.* Ioh. 2, 6 *hydriae* Luc. *Phars.* IX 496 circulus orae 882—883 sextae . . . aetatem] Pseudo-Maxim. Taur. *Serm.* II (*PL* LVII 918b); Bed. *Ex. act. Ap.* X 9 883 *cit. ab* Aldhelm. *De metr. et enigm.* X (*MGH* Auct. ant. XV 93, 3) largiri . . . dierum 886 sexta] Ioh. 4, 6 890 hora] Act. 10, 9—10

880 figura mystica Θ 882 aetatem] sextam ℶ 884 antea] quia sex diebus fecit deus creaturam Π 886 sic] tali sacramento *C* 887 et] etiam ℶ illa] hora *I* 888 per vasa] hauritorium aquarium *O* 892 cui] petro ℶ 894 saturante] se ℶ quae] fames *T* fame] petri *T*

885 vetat hac] vetebat *G* hac] haec $AI^{vl}T^2\Theta^*$ eadem *del.* T^2; I: *PHTCA om.* $U^*\Xi^*\Omega^*$ (*repert. in fine versus* $T^2U\Xi\Omega$) eadem] ipsa C^2FH^2I II: *FI* (eadem $I^{vl})\Delta\Theta^2\Pi\Sigma\Psi$ ℶ ea G^2 891 prius $C^*DH^*VX\Pi\Sigma^*\Psi^*$ 895 fuit III: *GLKE* $H^*U^2V^*X^2$ (affluit X^*) Z^*

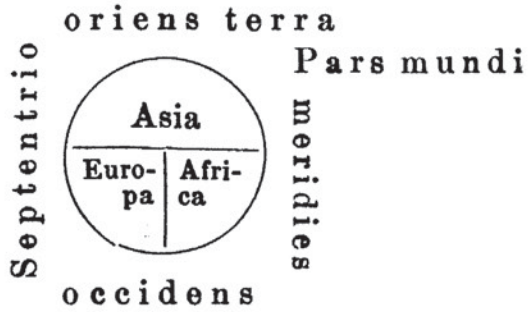
Deque tuis epulis exhaustae porrige linguae.
Claviger aethereus caelum conspexit apertum
Usus honore suo; demittitur inde figura
Vasis, ut in terris sit visio corpore Petri
Omnia posse capi, qui quicquid sumit edendum
Ecclesiae facit esse cibum. Praefertur imago
Quattuor ordinibus se submittentibus: Una
Ecclĕsiae forma est, quae quattuor eminet orbis
Partibus et laxat totidem praeconibus ora
Omne genus retinens volucrum pecudumque, ferarum
Reptiliumque simul; mortalibus ista cohaerent
Ex meritis vitiisque suis; patet ergo quod Auctor
Iussit in Ecclĕsiae transfundi viscera gentes,
„Macta et manduca“ dum praecipit, „abstrahe quod sunt
Et tibi fac similes“; qui vertitur alter habetur;

---

899 *v.* Matth. 16, 19 Aldhelm. *Carm. Eccles.* I 6 (*MGH* Auct. ant. XV 11) claviger aetherius; *sic etiam idem Epist.* 4 (*ibid.* XV 485, 15); Alcuin. *Inscr. Col. et Sal.* CIX 1 (*PLAC* I 335) 900 *cf.* Ov. *Fast.* IV 384 usus honore 901 vasis] Aug. *Serm.* CXLIX (*PL* XXXVIII 802; 803); Act. 10, 11 902 *cf. infra* II 5 omnia posse; *sic etiam* Luc. *Phars.* V 288 904 quatuor] *de figura cf. supra* I 115 ordinibus] Maxim. Taur. *Serm.* CVII (*PL* LVII 746b) cardinibus; Aug. *Serm.* CXLIX 6 (*PL* XXXVIII 802—803) cardines; *cf.* Act. 10, 11 initiis; *sic etiam* Bed. *Ex. act. Ap.* X 11 initia 907 omne genus] Act. 10, 12; Stat. *Theb.* X 141 volucres pecudesque ferasque; Prud. Dittoch. 46 [47] confertum omnigenis animalibus

---

898 explanatio *O* 899—901 *in superiore margine T* 899 explanatio cum figuris mysticis *Θ* 910 transfundi] per baptismum ℑ 911 praecipit] petro ℑ abstrahe] petre *H* 912 fac] per baptismum *F*

I: *PHTCA* 900 dimittitur *A C* E G J* L² M O* S T* V X* Y Z* ΓΘ* ΛΣ* Ψ*ℑ
II: *FI* 903 profertur *L U Ξ* 904 ordinibus] cardinibus *coniecerim, cf. Font. a. h. l.*
III: *GLKE* 905 ecclesiae forma est] forma est ecclesiae *GH* (firma *H**) *PUΓΞ* 911 quod *om.* ℑ* quid *E* quot *C* quae ℑ²

Denique Saulus obit, quia Paulus vivere coepit.
„Absit", Petrus ait — quanta est reverentia sancto
Legis — et esuriens oblatas respuit escas.
Ter sonuit Domini vox, quae dictata saluti est:
Hoc Genitor Natusque simul sanctusque peregit
Spiritus; huic fidei pugnax cadit Arius unum
Personas tres esse negans; Sabellius unum,
Sed Patrem confessus, ait, qui deinde vicissim
Filius et sanctus dicatur Spiritus idem,
Sed totum sit ut ipse Pater, quodque ordine trino
Continet unus apex hic dividit, ille relinquit.
Victus uterque iacet; nam iussio trina monentis
Personis numerum virtutibus indicat unum,
Quo vocat imperio gentes; hoc credere fas est
Si volumus complere fidem; facis omnia, Christe,
Sanguine munda tuo, lateris qui fluxit ab ictu
Discretae coniunctus aquae; maculosus oberrat
Anguis et exstinctum lymphis gemit esse venenum.

De eo ubi Petrus dubius de visione legatos Cornelii excepit.

Cum quibus, invitatus, est profectus ad Cornelium, quem

914—915 reverentia ... legis] Act. 10, 14; 10, 28 914 *cf.* Mart. IX 79, 5 tanta est reverentia 916 ter] *de figura cf. supra* 1, 209; Ambros. *De Spir. Sanct.* XIII (*PL* XVI 765c) 917—919 Arius ... Sabellius] Sedul. *Pasch. Carm.* I 322—323 922 totum] Ioh. 10, 30 ego et Pater unum sumus ordine trino] Act. 10, 38 924 *cf.* Ov. *Ar. am.* II 580 nudus uterque iacent trina] Ambros. *De Spir. Sanct.* XIII (*PL* XVI 765c) 926 *cf.* Verg. *Ae.* I 77 capessere fas est

914 admiratio poetae Θ absit] a me *C* 923 hic] arrius ♭ ille] sabellius ♭ 924 monentis] domini *T* ♭ petrum ♭ 925 personis] in tribus *T* 926 vocat] deus *vel* petrus *T*

913 Saulus] paulus H^*P salus W^* quia] qui H^*PW qua M^* Paulus] salus *P* 914 sanctae $DFIT^2UX^{vl}Z^2\Theta^2\Xi\Pi\Sigma\Psi\Omega$♭, *cf.* fusae I 173; *cf. de l. cr.* 922 totum] totus FPT^2YZ tantum Ψ; *cf. Font. a. h. l.* quodque] quod MZ^* q'dq. *E* 923 relinquit] reliquit Λ diremit I^* 924 iacet] habet I^* tacet $AE^*S^{vl}T^*$ monentis] monendis Θ^* moventis *C* 926 quo] quod H^* qui $CT^*V^*X\Gamma\Lambda\Theta^2\Pi\Sigma^2$

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

ad pedes salutare prohibuit; et cum coepta praedicatione Spiritus sanctus superveniret, mox eum cum suis baptizavit.

Comperit accītus quae sit sua visio Petrus,
De merito qui nomen habet; nam Petrus Hebraeo
Agnoscens sermone sonat; pro munere Christus
Sic vocitare dedit quo cognoscente patescit.
Descendit visurus eos quos miserat illuc
Qui laticum quaesitor erat. Descendere Petrus
Dicitur ad plebem veniens gentemque novellam
Quae necdum cognorat aquam; pars mersa profecto est
Sacro fonte carens, cuius via ducit euntes
Ad patriae melioris opem, qua pergere cessans
Non intrat quo vita vocat. Comitantibus isdem
Cornelii properat, caelestia regna daturus,
Sanctificare domum, genibus quem poplite flexo
Non sinit advolvi; gratis dare munera suetus

932—933 Petrus ... agnoscens] Hieron. *De Nom. Heb.* (*PL* XXIII 894) Petrus . agnoscens sive dissolvens 933 agnoscens] Ioh. 1, 42 munere Christus] Paulin. Nol. *Carm.* XXIII 329; *ibid.* XXXI 3; Alcim. Avit. *Poem.* VI 250 (*MGH* Auct. ant. VI 2, 282) 935 descendit] Act. 10, 21 936—937 descendere ... gentemque novellam] Bed. *Ex. act. Ap.* X 20 941 vita] Ioh. 14, 6 942 caelestia regna] *supra* I 707 regna; *infra* I 972; Ov. *Ex. Pont.* IV 8, 59; Sil. Ital. IX 309 943 *v.* Act. 10, 25 procidens ad pedes Stat. *Theb.* VII 193 poplite flexum; *ibid.* VI 590 poplite ... flexo

---

933 agnoscens] quia agnovit christum *I* sonat] interpretatur *C* 934 quo] petro ȝ cognoscente] christum ȝ 935 eos] viros tres missos *T* 938 mersa] in baratrum in inferno *I* 940 qua] aquam vivam ȝ cessans] desinens homo ȝ 941 isdem] viris cornelii *I* 943 quem] cornelium ȝ 944 gratis] non merito *C* suetus] aphaeresis *T*

I: *PHTCA* 938 cognovit *CH* WΠ* aquas *ΛΨ* est *om. C* P²S* Λ* ante*
II: *FI* sacro I 939 *V* 940 qua] quam *AHK* WΠΣΦ* 942 Cornelii, *cf.*
III: *GLKE* *de l. cr.* 943 flexo] fixo *DJ**

Arcet honoris opus. Caput hinc novus erigis orbis,
Qui percussus eras antiqui dente parentis,
Natalemque tibi fons reddidit; edite rursus
Ne preme colla tuis, alienis libera, culpis.
Ut primum fari sublimia dogmata Petrus
Coepit et aeterni mysteria pandere Christi,
Magnanimes stupuere viri vocemque sequentes
Invenere viam. Quid non credentibus offert
Indubitata fides? cui numquam munera tardant
Nec faciunt divina moram; mox Spiritus almus
Indulgens varias opulento munere linguas
Complevit sine more domum; baptisma frequentat
Petrus, ut ablutos flammis purgaret in undis.
Exemplo caret iste locus, quo Spiritus almus
Praevenit quas sanxit aquas; qui talia semper
Addere dona solet solisque ex fonte renatis
Imposita properare manu; gerit ista vicissim,
Ne quisquam putet esse suum meritisque venire
Quod variat qui sponte parat; nam Spiritus almus
Nescia mensurae fert praemia, plusque ministrans
Quam sperantis erat praecedit gratia votum.

945 *cf.* Stat. *Theb.* VI 231 honoris opus; Ov. *Trist.* V 14, 16 honoris onus 946 *v.* Gen. 3, 11—17 947 natalem ... reddidit] Ioh. 3, 3; 5, 7 949 fari] Act. 10, 34—43 950 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* II, 34 (*PL* XCIV 577 d) mysteria pandere Christi 951 stupuere] Act. 10, 45—46 952 *cf.* Verg. *Ae.* VII 297 invenere viam; *sic etiam* Luc. *Phars.* I 34; Sil. Ital. XIII 538; Stat. *Silv.* V 1, 145 955 *cf. supra* I 227 munere linguas 958—961 exemplo ... manu] Matth. 3, 16 961 *cf.* Claud. *Epith. de Nupt. Hon. Aug.* 205 properate manu

945 facit apostropham *T* 949 redit ad narrationem *A*ȝ 957 flammis] spiritus sancti ȝ 958—960 figura mystica *O* 959 praevenit] suo baptismo ȝ 962 suum] meritum ȝ 963 qui] spiritus sanctus *I* 965 erat] votum ȝ votum] desiderium ȝ

945 erigit *H* O* Z*² eregit *Z** erigi *I** ericis *A* eregionis *Y* erig̃ *D* I: *PHTCA* 946 eras] erat *D* Π*² eris *D*² 952 quid / q*** *Ξ*² quod *A* quae *P* II: *FI* qui *Y* 956 mora *AVYZ** 959 sancit *AEGHIJ*KOPS*²*XYZ* III: *GLKE* *Θ*ΛΠΣ*, *cf. de l. cr.* qui talia] vitalia *I*PYZ*

De eo ubi beato Petro Hierosolymam regresso inquisitio fiebat cur gentibus praedicasset. Quibus suam rettulit visionem, per quam ostendit quia divina iussione gentiles fuerint baptizati.

Pervenit hinc abiens sublimem Petrus in urbem
Quae retinet vexilla crucis; plebs cuncta requirit
Gentibus unde salus; aperit quibus omnia doctor
Subiungensque monet numquam fas esse negari
Quae veniunt bonitate Dei; sententia voce
Digna pii monstrare palam custodis amorem,
Ut velit ad cunctos caelestia regna patere
Qui tenet has sine fine fores. Quid, turba, querelis
Gaudia nostra teris? Non sunt nova munera Petro
Tot vicibus signata prius cum nominis almi
Huic Christus dat laude frui, quem iura locavit
Ecclĕsiae portare suae, cum litore naves
Prospiciens adstare duas praecepta ministrans
In Petri vult puppe vehi. Synagoga profecto
Sicca remansit humi postquam doctrina Magistri
Ecclĕsiae dedit alta sequi; stat perfida terris

966—973 *v.* Act. 11, 1—18 973 *cf.* Luc. *Phars.* V 681 turba querelis 974—997 non sunt nova munera Petro . . .] Prud. *Cont. Symm.* II praef. 975—976 nominis almi . . . laude] Matth. 16, 18 976—977 viro . . . portare] Matth. 16, 19 977—980 cum . . . vehi] Luc. 5, 3 977 *cf.* Hor. *Serm.* II 3, 205 litore navis; Verg. *Ae.* III 135 litore puppes 978—980 duas . . . humi] Maxim. Taur. *Serm.* XCIV (*PL* LVII 721 b)

970 voce] petri ꝫ 971 digna] est ꝫ 972 ut] quomodo *T* 974 munera] praedicationes *T* 975 explanatio *A* tot] tribus ꝫ prius] quod dixit ei christus pasce oves meas ꝫ 976 quem] petrum *I* 978 duas] unam iacobi et iohannis - - - et alteram petri *F* 981 perfida] synagoga *C*

I: *PHTCA* *inter* 967 *et* 968 cur introisti ad viros praeputium habentes *E del*
II: *FI* E^2 (glosa iste usus E^{ss}) 970 bonitate] pietate Ξꝫ
III: *GLKE*

Iam pelago currente fide; sua quippe figura
Haesit utrique rati: Ioseph Iudaea vocabat
Hunc natum cui Petrus ait: „Tu, Christe, probaris
Filius esse Dei.“ Pars haec defigitur arvis
Quae cecidit terrena sequens; processit in altum
Quae crevit divina loquens cum pisce sine ullo
In tenebris captura fuit. Nam tempore lucis
Lux quia Christus adest, spoliat vada salsa draconis,
Ut cunctos ad litus agant sacra retia fontis
Et de caerulei rapiantur fauce profundi.
Nam mare mundus erat, cuius de gurgite Petrus
Humida lina trahens verbo piscante carinas
Complevit maiore sinu, quia turba duobus
E populis ventura foret; gentesque levavit
Tunc famulante salo plenaque in puppe fatetur
Ecclĕsiam, cuius placida statione recondit
Quod Domini sermone capit, qui dixerat ante
Esse alias quas quaerat oves; has nempe parabat
Quas nunc rite vocat, per quas clementia Petri
Congregat aethereis humana peculia saeptis.

985—995 *v.* Luc. 5, 2—7 988 *v.* Ioh. 21, 3 989 *v.* Ioh. 21, 4—6 Verg. *Ae.* V 158 vada salsa; *sic etiam* Sil. Ital. XVII 155; Sedul. *Pasch. Carm.* III 53; Catull. 64, 6 990 *v.* Ioh. 21, 6; 21, 11 cunctos] Maxim. Taur. *Serm.* XCIV (*PL* LVII 722a) 993 *cf.* Verg. *Ge.* I 142 trahit umida lina 996 *cf.* Claud. *In Eutr.* II 7 puppe fateri 997 *cf.* Claud. *De Sext. Cons. Hon.* 21 statione recondunt 999 alias] Ioh. 10, 16

982 pelago] in mundo *C* 985 pars] iudaeorum ȝ arvis] in terrenis rebus ȝ 988 parenthesis ȝ in tenebris] in nocte *F* 989 spoliat] petrus *C* 990 metaphora *T* fontis] baptismi *C* 991 modo allegoritat ȝ 999 parabat] christus *C* 1000 vocat] petrus *C* 1001 aethereis] in ȝ

987 *post* 988 *YZ* 988 nam] iam *AILUΔΘΣΦ* 990 fontis] fontes *T* Θ** pisces *H** (fontes H^{vl}; i *ex* e H^{3}) servis *L** 991 rapiuntur *STV** (rapi*ntur V^{2}) *ΓΔΣ** 994 quam *P* quo *EGJ*L²OXΛ* qua *AH*K*Ψ** in quem L^{ss} 995 lavavit *H* (e *supra prior.* a H^{vl}) *PΠ*

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Non deerit sua fama locis. Petrus omnia prendens
Bethsaida satus urbe fuit, quae nomine Hebraeo
Venatorum est dicta domus. Quam verus ab illa
Ecclĕsiae venator adest, qui cuncta peragrans
Cinxit et ad fidei collegit retia gentes!

De eo ubi beatus Petrus cum custodiretur in carcere, nocte angelus est ingressus et refulsit habitaculum pulsatoque latere eius secum duxit ubi se ferrea porta quae ad Hierosolymam mittit aperuit; et ibi veritatem liberationis agnoscens Deo gratias egit. Quem puella respiciens gaudium nuntiavit.

Clauditur obscuro, sed non sine lumine, Petrus
Carcere, nec possunt tenebrae caligine furva
Ecclĕsiae celare diem; commune per omnes
Supplicium timor ille facit; custodia Petri
Publica poena fuit; proprium sed pastor ovile
Servato custode regit, quem ditat honore
Ter Dominum confessus amor; de nomine petrae
Nomen Petrus habens aeterna vocabula portat,
Fundamenta gerens numquam passura ruinam.
Exspectate tuis cunctoque in tempore carus
Et nobis iam, Petre, veni! Simul omnibus exi
Quos stimulat nunc cura prior! Iam nocte profunda

1003 Bethsaida] Ioh. 1, 44 1004 Venatorum ... domus] Hieron. *De Nom. Heb.* (*PL* XXIII 883) Bethsaida . domus frugum vel domus venatorum 1007—1076 *v.* Act. 12, 1—9 1008 *cf.* Stat. *Theb.* IX 727 caligine furva 1009 *cf.* Luc. *Phars.* V 200 celate diem 1013 ter] Ioh. 21, 15—17 1013—1014 de nomine ... habens] Ioh. 1, 42 1015 *cf.* Sil. Ital. VIII 304 passura ruinas 1016 *cf.* Verg. *Ae.* II 283 exspectate venis Stat. *Theb.* VII 522 in tempore carus

1002 figura mystica *G O Θ* 1012 custode] petro *C* quem] petrum *C* 1014 vocabula] nomen christi *T* 1018 profunda] redit ad narrationem *Π*

I: *PHTCA* 1002 deerat *M*Δ* 1003 satis *A T**
II: *FI*
III: *GLKE*

Angelus astra ferens ergastula candidus intrat
Se comitante die; caeli veniente ministro
Carceris umbra fugit; pulsae periere tenebrae
Lucifero radiante novo; color exsulat ater,
Et mutata vident nocturna crepuscula solem.
Custodum vallante manu inter vincula Petro
Corpore somnus erat; sed cum vigilaret in illo
Quae nescit dormire fides, hoc Cantica clamant:
„Dormio corde vigil.“ Laeti documenta figurae
Discite, qui liquido meruistis fonte renasci,
Et quae forma manet sacrato in corpore Petri
Cernite corde pio: Docet hanc virtutis apertae
Angelus ipse viam; tangens latus impulit in qua
Ecclĕsiae stat parte caput; qua nuntius ortam
Noverat, inde levat. Lateri subnexuit arcae
Ostia sancta Noe clausis animalibus; hinc est
Diluvio vastante salus. Producitur Eva
Dormitante viro lateris generata propago,
Nomen habens vitae, si numquam culpa fuisset,
Sic mansura magis. Christus post, mysticus Adam,
Dignatus dare membra cruci atque in carne perempta
Morte premi qua vita redit, nova dona liquoris

1019 angelus] Act. 12, 7 1021 *cf.* Ov. *Met.* VII 703 pulsis ... tenebris; Luc. *Phars.* IV 192 periere latebrae; Sil. Ital. XIII 256 cessere tenebrae 1022 *v.* Act. 12, 7 1027 dormio] Cant. 5, 2 1031 latus] Bed. *Ex. act. Ap.* XII 7 1031—1032 impulit ... caput] Ioh. 19, 34 1033 lateri ... arcae] Gen. 7, 16 1036 lateris ... propago] Gen. 2, 21—23 1037 nomen ... vitae] Gen. 3, 20

1027 allegorici sensus $\mathcal{A}$ 1030 figura mystica Θ 1032 caput] principium quia de christi latere exivit sanguis et aqua in redemptionem salutis nostrae et inde formata est ecclesia *I* qua] de ȝ 1033 inde] ex ea parte ȝ levat] petrum ȝ 1038 mansura] immortalis ȝ

1020 die] fide *I** diem ȝ 1022 alter H^*PZ^2 (ater Z^*Z^3) 1026 hoc] haec *I* ȝ 1027 loeti $VX\Psi^*$ (laeti Ψ^2; loeti Ψ^3) laute K^* laetae Φ 1033 latere PS^* lateris AY 1040 quia $YZ^2\Theta^*$ qui T^*

I: *PHTCA* II: *FI* III: *GLKE*

Per lateris sacravit iter. Nunc angelus illa
Petrum parte vocat, mens credat ut omnis in ipso
Ecclĕsiae constare decus teneatque superno
Assertore fidem, quo calceămenta monente
Hi meruere pedes, tetigit quos dextra Magistri,
Quae totum mundavit aquis. Gradientibus illis
Conclusae cessere fores; putat omnia somno
Ludificante geri, cui praemia vera paravit
Maiestas ignara doli; iam ferrea claustris
Porta patet, rigidi laxant sua vincula postes.
Gentibus abscidens durae feritatis acumen
Aspera cuncta domat, ne ianua fixa vetaret
Orbis iter quo cursus erit. Dic, gloria rerum,
Ferrea quid mirum si cedunt ostia Petro!
Quem Deus aethereae custodem deputat aulae
Ecclĕsiaeque suae faciens retinere cacumen
Infernum superare iubet. Mox liber ab hoste
Divinum celebravit opus, quem prima puella
A tenebris remeare probat quia gratia Christi

1041 lateris] Bed. *Ex. act. Ap.* XII 7 1045—1046 pedes . . . mundavit] *de figura cf.* Bed. *Ex. act. Ap.* I 5 1045 tetigit . . . magistri] Ioh. 13, 5—9 1047 *cf.* Ov. *Met.* III 699 patuisse fores; *idem Amor.* II 1, 27 cessere fores; *sic etiam* Luc. *Phars.* V 209; Act. 12, 10 ultro aperta est 1053 *cf.* Verg. *Ae.* IV 232 gloria rerum 1054—1057 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* XII 10 ferrea . . . iubet 1055 *cf.* Mart. XIII 4, 1 aetheriae . . . aulae 1058 puella] Act. 12, 13 1059 *cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* IV 803 gratia Christi; *sic etiam* Paulin. Nol. *Carm.* XVI 283; Prosp. *De Ingrat.* 1, 165; Venant. Fort. *Carm.* VIII 3, 315

1042 parte] lateris *C* ipso] petro *C* 1044 fidem] dei *C* quo] angelo *C* 1045 tetigit] lavit *C* 1046 totum] petrum ♃ 1047 putat] petrus *C* 1048 cui] petro *C* 1050 allegoria *T* 1051 figura mystica *G* abscidens] petrus ♃ 1052—1054 figura mystica *O* 1053 apostropham facit ad mundanam sapientiam *IΠ* 1057 liber] petrus ♃ 1058 quem] petrum ♃

I: *PHTCA* 1044 calceamenta, *cf. de l. cr.* 1047 putet *AM*V* 1049 clausis *Δ* 1051 mentibus *DΦ* 1052 aspersa *PYZ** 1059 quia] cui *CV*
II: *FI*
III: *GLKE* quā *H** qua *PΘ*(quia Θ^{vl}) gratia] sanguine *YZ*

Rem dedit esse parem: Visus adit ipse resurgens
Femineos; loquitur redeuntis gloria carnis
Ad sexum quem mater habet; patet hinc quoque vatem
Ecclĕsiam sensisse suum, quae gaudia portet
In cunctum diffusa gregem. Quis talia fando
Explicet aut verbis attollat pondera rerum?
Maximus ille pavor gelidos qui strinxerat artus
Laetitiae mensura fuit; manet omne per aevum
Pignoris huius apex et sideris obtinet instar,
Corpore quod Petrus sacravit et angelus ore.
His solidata fides, his est tibi, Roma, catenis
Perpetuata salus; harum circumdata nexu
Libera semper eris; quid enim non vincula praestent
Quae tetigit qui cuncta potest absolvere? cuius
Haec invicta manu vel religiosa triumpho
Moenia non ullo penitus quatientur ab hoste.
Claudit iter bellis qui portam pandit in astris.

1063 *cf.* Stat. *Theb.* X 555 gaudia portans; *sic etiam* Sedul. *Pasch. Carm.* V 329; Mart. VIII 51, 23 gaudia portat 1064 *cf.* Verg. *Ae.* II 6 talia fando 1065 *cf.* Verg. *Ae.* II 362 explicet aut Luc. *Phars.* VII 504 rerum tot pondera; Ov. *Ib.* 249 pondera rerum 1066 *cf.* Ov. *Met.* X 423 gelidus nutricis in artus; Luc. *Phars.* I 246 gelidos pavor occupat artus 1071 *cf.* Stat. *Ach.* I 191 circumdata nexu 1076 *cf.* Ov. *Met.* VIII 549 clausit iter; Stat. *Theb.* X 248 claudat iter Aldhelm. *Carm. Eccles.* I, 6 (*MGH* Auct. ant. XV) portam qui pandis in aethra; *sic etiam idem Epist.* 4 (*ibid.* XV 485) ... pandit ...; *idem Prosa de Virg.* 55 (*ibid.* XV 314, 11) ... pandis ...; Alcuin. *Inscr. Col. et Sal.* CIX 1 (*PLAC* I 335) portas qui pandit Olimpi; Verg. *Ae.* XII 584 pandere portas; *ibid.* II 27 panduntur portae; *sic etiam ibid.* VI 574 Verg. *Ae.* V 517 in astris

---

1060 ipse] christus *C* 1062 vatem] petrum *C* 1067—1068 allegoria *T* 1069 quod] pignus *C* 1070 fides] est ȝ catenis] petri *C* 1071 harum] caternarum *C* 1073 qui] petrus *C* 1074 haec] erunt *C* moenia ȝ manu] petri *F* 1076 claudit] petrus ȝ

1063 portat *CFOT²VΔ*Φ* portans *I** 1073 quae] qui *H*P*

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

aratoris liber primus explicit *I* explicit liber primus aratoris *HP* explicit liber primus *MUΞ* explicit liber primus historiae apostolicae *S* aratoris subdiaconi sanctae romanae ecclesiae explicit historiae apostolicae liber primus *ΔΠΨ* (ecclesiae romanae *Ψ*) aratoris subdiaconi explicit historiae romanae sanctae ecclesiae liber I *O* aratoris subdiaconi sanctae ecclesiae romanae explicit historiae apostolicae liber primus *EYZΘΩ*^{1} (sanctae *om.* *Ω*; historiae apostolicae *om.* ^{1}) explicit liber primus aratoris subdiaconi *F*, *G* (primus *om.*), *Γ* explicit historiae liber primus *T*^{2} explicit historiae apostolicae liber I *X* aratoris subdiaconi explicit historiae liber I apostolicae primus *Σ*

Liber Secundus

De eo ubi Saulus, qui et Paulus, admonente Spiritu sancto segregatus venit ad Paphum, ubi erat Paulus proconsul; et cum praedicanti magus obsisteret, increpans eum quod solem non videret, mox Paulus proconsul credidit.

Spiritus accensam verbo radiante lucernam
Sub modio lucere vetans „Secernite Saulum“
Dixit „in oris opus“. Quem mox sacravit euntem
Imposita Petrus ille manu, cui sermo Magistri
Omnia posse dedit. Cyprum Salaminaque linquens
Pergit adire Paphum, quae fertur amoribus olim
Dedita sacrilegae mansisse libidinis antrum
Aligerosque vagos studio coluisse procaci.
Hinc operum procedit apex, quia gratia maior
Ad delicta venit; culpas huic posse remitti
Exemplum iam Paulus erat. Quam splendida laudum

---

incipit liber secundus $H^2JS\Theta\Sigma\Phi^2$ i[ncipit] l[iber] II X incipit secundus I, ♃ (eiusdem) incipit liber II $HC^2L^2\Gamma\Phi$ incipit historiae apostolicae liber secundus K incipit eiusdem liber II E incipit liber secundus aratoris subdiaconi S i[ncipit] a[ratoris] l[iber] s[ecundus] O incipit apostolicae historiae eiusdem liber secundus Ω incipit liber secundus deo gratias Π incipit liber aratoris secundus Λ incipit secundus $PFMT^2YZ\Xi\Psi$ *nihil aut parum clara* $ADGUVW\Delta$ 1—39 *v.* Act. 13, 1—12 2 modio] Matth. 5, 15 secernite] Act. 13, 2 4 imposita ... manu] Act. 13, 3; *Gal.* 2, 9 (*Cephas*) 4—5 cui ... dedit] Matth. 16, 18—19 5 *cf. supra* I 902 omnia posse 10—11 culpas ... Paulus] Act. 9, 17—18

---

4 cui] petro ♃ 5 linquens] aphaeresis ablatio syllabae T

---

2 paulum $D\Lambda\Psi$♃ 8 *om.* C^*(*add. in marg.* C^1 *ut vid.*) studio I: $PHTCA$ coluisse procaci] *in ras.* Z^2 9 *om.* Z^* procedet ACL^* precedit S II: FI 11 laudum] laudem YZ^* laude $X\Pi$ lividum A dudum HL^*P^*ST III: $GLKE$ (laudum $H^{ss}T^{vl}$) VWZ^2

Materia est adiecta viro! Primordia casta
In luxus regione serit, fructusque pudicos
Multiplicat lascivus ager. Cui nescia post haec
Difficilisque foret cum sic videatur honestas
De turpi coepisse loco, pars ne qua vacaret
A meritis ieiuna? Tamen molitur iniquus
Eloquio certare magus; contraria semper
Virtuti fecere viam; iaculata retorquens
Ecclĕsiae bellator ait: „Fallacia monstrat
Quo pereas genitore satus; confinia mortis
In tenebris patiere tuis, neque cernere solem
Tempus adusque datur rerumque attendere formas
Artificem quibus esse negas.“ Tunc nubila vultum
Caeruleis fixere notis, et pectoris atri
Venit in ora color; quaerit iam calle negato
Quo duce tutus eat, cuius pede gressibus instet,
Quis tribuat miseratus opem; vacuasque per auras
Erroris palpavit iter. Pro consule Paulus
Mox didicit lucere fidem, cui causa videndi
Nox aliena fuit. Non sunt nova, Paule, salutis

16—17 *cf.* Ov. *Ex. Pont.* IV 15, 6 a meritis eius pars mihi nulla vacat; Claud. *In Eutr.* II 483 leto pars ne qua vacaret 18 magus] Act. 13, 6 21 *cf.* Stat. *Theb.* IV 615 confinia mortis 24—25 *cf.* Claud. *In Pan. Prob. et Olyb.* 214—215 vultu / caeruleis . . . notis 24 *cf.* Ov. *Met.* V 512 nubila vultu; *sic etiam* Stat. *Theb.* II 56 26 *cf.* Ov. *Amor.* II 5, 34 venit in ora pudor; *idem Her.* XXI 168 transit in ora rubor; Luc. *Phars.* IV 240 venit in ora cruor 27 *cf.* Stat. *Theb.* II 539 quo duce; Verg. *Ec.* IV 13 te duce 28 *cf.* Stat. *Theb.* X 3 miseratus opes 29 Paulus] Hieron. *Ad Philem.* (*PL* XXVI 640c); Act. 13, 7 30 *cf.* Verg. *Ec.* I 26 tibi causa videndi 31 nox aliena] Act. 13, 11

---

14 cui] interrogative dicit *H* 28 tribuat] sibi ♃ 30 fidem] dei *C* cui] proconsule paulo sergio *T* 31 apostropham facit ad paulum ♃ Paule] apostole *T*

I: *PHTCA* 17 iniquus] iniqus Ω iniquos *YZ** iniquo *X* iniquis *Ξ** 20 monstras *KY, Z* ut vid.* monstrant *U*ΛΛ* monstrans *I*, P* ut vid., T**
II: *FI* 26 ore *P* 27 erat *C*I*L*VYΛ*Ξ** erat eat *P**
III: *GLKE*

Obsequia; e tenebris lucem bene surgere nosti.
Omnia secretam reserant documenta figuram:
Si libeat vigili pulsare latentia sensu,
Iure docens Paulus miracula condere coepit
Ex oculis, iubar unde sui micat altius oris
Amisso crescente die; sic nuper iniquum
Subdere dignus erat tenebrisque fatentibus hostem
Vincere qui caecus meruit sine fine videre.

De eo ubi sanctus Paulus Antiochiae synagogam ingressus manu silentium indixit; ibique ⟨de⟩ egressu Israelitici populi ex Aegypto per mare et ubi diversa mirabilia facta sunt in deserto, vel de testimonio Iohannis Baptistae eo quod perhibuit de Iesu pariter praedicavit.

de] *om. codd.*

Antiochi dictam de nomine visitat urbem
Paulus et extemplo properat dare verba catervis
Quas synagoga tenet dextraque silentia mandans,
„Nostis“ ait „patribus tellus Aegyptia nostris
Qua posuit feritate iugum, crudelibus arvis
Quos rapuit per signa Deus, quibus omnia cedens
Mutavit natura vices cum virga fugavit

32 tenebris ... surgere] Act. 9, 9; 9, 18 38—39 tenebrisque ... vincere] Chrys. *In act. Ap.* Hom. XXVIII 1 (*PG* LX 209—210) 40—95 *v.* Act. 13, 14—17 41 *cf.* Verg. *Ae.* II 376 et extemplo 42 *cf.* Luc. *Phars.* I 298 dextraque silentia iussit 44 iugum] Exod. 1, 11—14 45 signa] Exod. 3, 20 *et saepe* 46 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 141 mutavit natura viam; Stat. *Silv.* I 2, 156 nec servat natura vices virga] Exod. 14, 16; 14, 21

33 secretam] mysticam ȝ figuram] allegoricam *O* allegoriam *Π* 34 figura mystica *O Θ* 38 dignus] paulus ȝ hostem] magum ȝ 43 tellus] metaphoricos *Λ* 44 crudelibus] de asperis ȝ

32 e] et *A C G* H J P T V W Γ Δ* Λ Ξ² Π* a *ut vid.* *Ξ** *om.* *F Z² Δ²*; I: *P H T C A cf. de l. cr.* 34 liceat *Φ Ψ* 35 iura *M* T** 38 subdire *Y Z** II: *F I* tenebrisque] tenebris *Z* Ξ* patentibus *F I U Ξ* (q; *Ξ*ˢˢ) *Φ* 41 et *om.* III: *G L K E P* V Y* exemplo *A K P T* Y Z Θ* Φ**

Terga maris fluctusque suis stetit exsul ab oris
Pulvereo de calle placens pontique facultas
Obsequio est subiecta pedum, redeunte profundo
Naufragium factura reis, quae vertere iussa
Per varios sua iura modos his stravit arenas,
His cumulavit aquas; iustis via, sontibus unda.
Cum percussa silex venis spumavit apertis
Aequoreos enixa lacus de vertice sicco
Flumineum largita vadum, non pristina morem
Gessit origo suum veterem nec praebuit usum
Dona novella ferens, quam lex aeterna coegit
Non innata sequi disiunctaque semine monstrans
Posse dari, de rore dapes, de caute liquores.
Nam ne pauca piis fluerent miracula causis,
Saxa vomunt latices, et inundant nubila panes,
Aeriusque liquor solidis induruit escis,
Quaeque diu vacuas tenuerunt agmina fauces

47 exsul] Exod. 14, 21; Venant. Fort. *Carm.* IV 1, 17 exsul ab oris; *sic etiam ibid.* VI 8, 5; Stat. *Theb.* I 312 exsul ab oris; Verg. *Ge.* III 225 exsulat oris 48 pulvereo] Exod. 14, 21 49—50 redeunte ... reis] Exod. 14, 28 50 *cf.* Verg. *Ae.* X 35 vertere iussa 51 *cf.* Ov. *Amor.* II 11, 47 sternentur harenae 52 *cf.* [Verg.] *Cul.* 148 fontibus unda; Ov. *Met.* III 27 fontibus undas; Luc. *Phars.* IX 383 fontibus undae 53 percussa] Num. 20, 11 56 *cf.* Ov. *Met.* XIII 782 quae praebuit usum 59 *cit. ab* Aldhelm. *De metr. et enigm.* CXIII (*MGH* Auct. ant. XV 153, 6) de rore ... liquores rore] Exod. 16, 14—15 62 *cit. ab* Aldhelm. *De metr.* CXIII (*MGH* Auct. ant. XV 153, 8) aereusque ... escis

48 placens] iudaeis *C* 50 naufragium] acyrologia *T* quae] facultas *T* natura ȝ natura *vel* virga *C* 57 quam] originem *G* 58 semine] semina vocat cibos *C* a sui origine *T* a suo ȝ a principio suo *O* natura *O* 59 dari] a se *C* 61 inundant] multiplicant *C* de caelo mittunt *T*

I: *PHTCA* 57 quam] quia *CPVΓ* 58 innota *S* W* semina *ACDFG²H*
II: *FI* *I*LSUVWXΓΘ²ΠΣΨ*Ω* (semine L^{vl} U^{vl}) monstrat $H^{2}X^{vl}ΠΣΨ$ȝ
III: *GLKE* monstrant *H*T*UWXΞ* monstras I^{2} 61 vomant *M*P, S* ut vid.* movent *T** 62 aetherius *JΛ* (eus *Λ**)

Frugiferis saturantur aquis, nimbique coloni
Dant epulas, pluviamque vorant, et manditur imber.
Sic invicta manus, sic gratia plena Creantis
Scit querulos nutrire greges et ponere sacros
In patria meliore choros, ut ventris amoeni
Fructus ad aeternae florescat semina vitae.
Davidica nam stirpe satus genetrice Maria
Christus adest, quem tota canunt oracula vatum
Venturum sub carne Deum seseque creantem
Virgineos intrare sinus. Evolvite quicquid
Sabbata vestra tegunt: Typicae documenta figurae
Perspicitis fulgere sacri praesepibus Agni,
Cuius ab igne senes hauserunt dicta prophetae,
Et dedit ante loqui quod coepit postea nasci.
Clamavit virtute potens Baptista Iohannes:
‚Non ego sum; post me veniet cui tangere non sum
Calceămenta pedum dignus neque solvere summam
Quae ligat excelsas humilis corrigia plantas.‘ “
Quam bene vox Pauli cecinit praecepta lavacri

67 querulos] Exod. 16, 3 68 in patria meliore] Exod. 13, 5 69 *cf.* Verg. *Ae.* VI 6 semina flammae 70 Davidica ... stirpe] Matth. 9, 27 71 vatum] Isa. 9, 6; Ov. *Ex Pont.* II 55 oracula vatum; Verg. *Ae.* II 114 oracula Phoebi 73 virgineos ... sinus] Isa. 7, 14 75 *cf.* Verg. *Ae.* VII 17 praesepibus ursi 78 Venant. Fort. *Carm.* II 12, 5 virtute potens; *sic etiam ibid.* IX 1, 100 79 non ... sum] Ioh. 1, 21; Act. 13, 25 79—81 post ... plantas] Marc. 1, 7 80 summam] Ioh. 1, 27 corrigiam calceamenti; Luc. 3, 16 corrigiam calceamentorum; *sic etiam* Marc. 1, 7; Matth. 3, 11 calceamenta

65 acyrologia *T* vorant] iudei ȝ 69 fructus] christus *vel* filius dei *C* 74 Sabbata vestra] prophetarum mystica inquirite in hoc quod legitis in sabbatis vestris *F* figurae] allegorice ȝ allegoriae *IΠ* 77 dedit] christus *vel* spiritus sanctus *C* nasci] ag *L* 80 summam] corrigiam *G* 82 poeta *O* figura mystica *O*

74 legunt *A G* H, T** (tegunt T^2T^{mg}) *U W, ΓΘΩ*, *egunt V^2 76 auxerunt *T* Θ** 77 nosci $AE^2GJ^2KLOS^{vl}T^*\Lambda$ nåsci *M* 79 venit *CF*PVYZ*Σ* 80 calceamenta, *cf. de l. cr.* 81 quae] qua *CΛ²* 82 quam] quem *A* qum *C*

I: *PHTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Permiscens antiqua novis! Nec Epistola cessat
Haec iterare docens: „Patres baptismate nostri
In Rubro fulsere freto sub nomine Moysi
Per legem cum petra simul sequeretur euntes;
Nam petra Christus erat. Quid, adhuc, gens dura, requiris?
In libris sonat ecce tuis: ‚Ne credere tardes.‘
Consule signa maris, quae mystica dona susurrant
Temporibus ventura crucis, cum sanguine Iesus
Tinxit aquas laterisque uno de vulnere fluxit
Quod vitae tria dona daret. Rubor aequoris ille
Causa futura fuit: Sic Conditor abluit omnes,
Sic emit; hic pretii color est in gurgite ponti,
Apparentque vado miracula debita ligno.“

De eo ubi sanctus Paulus iterum in eadem synagoga de passione Christi vel de monumento et resurrectione sub testimonio Davitico praedicavit; et cum aliqui credidissent Iudaeis prohibentibus ne loqueretur, dixit se gentibus praedicaturum; et qui erant gentiles ibidem crediderunt.

84—85 baptismate ... freto] I Cor. 10, 2—4 86 *et* 87 petra] I Cor. 10, 4; petra] *de figura cf.* Justin. Mart. *Dialog.* 86 (*PG* VI 681 a) *λίθος Χριστὸς ... συμβολικῶς ἐκηρύσσετο* 88 ne credere tardes] Luc. 24, 25; Habbac. 1, 5; Num. 14, 11; Isa. 43, 10 89 signa maris] Bed. *Ex. act. Ap.* I 3 90 *cf.* Verg. *Ae.* V 328 cum sanguine Nisus sanguine] Ioh. 19, 34 92 rubor] Exod. 13, 18 93 abluit] Apoc. 7, 14

---

83 epistola] pauli *C* 92 tria] remissionem peccatorum immaculatam conversationem et post haec vitam aeternam *C* 93 causa] passionis christi *C* 94 emit] per mortem *C* 95 ligno] cruce christi *C*

I: *PHRTCA* II: *FI* III: *GLKE* 87 quod *AE* (quid E^{vl}), G^2 *ut vid.*, *IKLMTYZ*ΘΛ* dura] surda *ADEGHJKLMORy STUWΔΘΛΠΣΦΨΩ*[1]*[2], cf. petra* 88 nec *CL* M*STVWΔΨ* 94 ponti] fontis *F* fonte *I** fonti I^1 *YZ** ponti I^{vl}; *post* 95 *versus* II 544—547 *inseruit* L^*; *del.* L^2 *adnotans*: In sexto folio sequentia invenies · Saepius obscuris *i. e.* II 96 *init.*

Saepius obscuris radios infundere fervens
Mentibus haec rursus memoravit in ordine Paulus:
„Postquam signa Dei carnis vestitus amictu
Christus ubique dedit faciens manifesta quod orbi
Venerit ipse salus, stimulis agitata furoris
Impia turba fremens petit hunc a iure Pilati
Suspendi figique cruci: Terrena propago!
Vota quod optanti non possint omnia ferre,
Sponte salutiferi cesserunt munera Christi,
Qui libertatis pretium tibi venit ab astris
Perdita restituens tumulisque iacentia tollens.
Respice quam proprio maneas obnoxia regi;
Ne pereas, vult ipse mori; post tristia facta
Quin etiam custode dato signare sepulcrum
Ad geminum voluere nefas Dominoque paratam
Surgendi damnare viam. Pro caeca voluntas!
Quae putat aeternum mortali lege teneri

96—102 *v.* Act. 13, 23—28 100 salus] Luc. 19, 10 Verg. *Ae.* XI 337 stimulisque agitabat; *ibid.* VII 405 stimulis agit 101 *cf.* Ov. *Met.* III 629 impia turba petit... Pilati] Luc. 23, 21; Hieron. *In Isa.* XIV (*PL* XXIV 509c); Act. 13, 28 petierunt a Pilato 104 *cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* II 361 numera Christi; *sic etiam ibid.* II 381; Paulin. Nol. *Carm.* XXVII 43 (*CSEL* XXX 264); Dracont. *De Laud. Dei* III 232 (*MGH* Auct. ant. XIV 98) 106 perdita] Matth. 18, 11 108—132 *v.* Act. 13, 30—50 108 vult ipse mori] Ioh. 10, 15 109 custode dato] Matth. 27, 66 signare sepulchrum] Matth. 27, 66 110—111 paratam... viam] Matth. 16, 21; *cf. ibid.* 27, 63; 27, 66 112 Verg. *Ae.* XII 819 lege tenetur

101 a iure] a potestate ℬ 102 poeta *OΛ* 103 parenthesis *H* ferre] praestare *C* 107 obnoxia] culpabilis *C* 110 geminum] cruci fixerunt... lapidem opposuerunt sepulchro *I* 111 poeta *O* surgendi] resurgenti *HOTΠ* regenti ℬ resurrectionis *X*

103 possunt *ACFI*^{vl} *S* (potuerunt *S*^{ss}) *VΓΔΞ*Π*Φ*ΨΩ* possent I: *PHRTCA EGKMOT*ΛΞ*^{2}ℬ poss[..]t*Z*^{2} possint *Z*^{3} pos***sint *P*, *cf. de l. cr.* II: *FI* *Hic* possint *est quod obliquae orationis vocatur.* 111 surgenti *CFHJT** III: *GLKE UVWΓΠ*ℬ, *cf. de l. cr.* voluptas *I*^{2}*YZ**

Et non posse sibi post funera reddere membra
Qui totiens aliena levat. Meministis ab ore
Davidicae pesonare lyrae: ‚Corrupta vetabis
Sanctum nosse tuum.' Poteratne in pulvere leti
Ferre moras qui vita manet, quem suscitat Auctor
Nil patiens de morte Deus? Mors denique victa est
Vincendi transgressa modum, quae iudice tacto
Linquere iussa reos, spoliis vacuata vetustis
Per sua bella cadit; veniensque absolvere vinctos
Non retinendus erat; sors ultima coepit Averni
Iam vita praesente mori, quaeque omnia subdens
Ante fuit, tunc ipsa perit; triduoque peracto
Lucis iter quod fecit adit, quo tota resurgit
In Domino natura suo; de lege videtis
Laxari non posse neces; hunc quaerite cuius
Sanguine mundati regno sociamur herili,
In cuius iam parte sumus sub pignore carnis
Quam voluit portare Deus." Tunc dogmata quosdam
Ecclĕsiae dant ista viros. Vetuere loquelas

114 totiens ... levat] Ioh. 11, 43–44 (Lazarus); Luc. 7, 14–15 (viduae filius); Marc. 5, 22; 5, 35–43 (Iairi filia); Luc. 7, 22 (mortui resurgunt) 115–116 Davidicae ... lyrae] *Ps.* 15, 10 corrupta vetabis] Act. 13, 35 non dabis Sanctum tuum videre corruptionem 117 vita] Ioh. 14, 6 118 mors ... victa] I Cor. 15, 54 119 transgressa modum] Luc. *Phars.* IX 794 egressa modum; *sic etiam* Stat. *Theb.* X 834 121 absolvere ... vinctos] Isa. 61, 1 125 *cf.* Verg. *Ae.* X 162 noctis iter 126 lege] Deut. 4, 24–26 128 sanguine] Apoc. 7, 14 regno] Matth. 7, 21 130 *v.* Ioh. 1, 14

114 meministis] vox pauli *H* 119 iudice] christo ♃ 123 vita] christo *C* 124 ipsa] sors *C* 125 adit] christus *C* quo] itinere *C* 126 natura] homo ♃ 129 cuius] dei *C* 130 redit ad narrationem *Π* portare] assumere *C* dogmata] pauli *C* 131 vetuere] iudaei *C*

I: *PHRTCA* 116 in *om. IPYZ** 118 faciens *H*W* 119 qui *P* quia *R*
II: *FI* tanto *FIT²X* (tacto X^{vl}), *Σ* ut vid.* 124 triduo, *cf. de l. cr.* 126 vide-
III: *GLKE* tis] videntis *PY*Z*, Θ* ut vid.* 128 sociamur] sociemur *DG²ΔΠ* satiamur *W* potiamur *CV*

Ulterius proferre pias. O semper inanis,
O sterilis Iudaea tibi, quae semina vitas,
Ne fructus afferre queas! Quibus ore magistro
Paulus ait: „Vos ista quidem, vos nosse deceret,
Ast aliis hoc lumen erit, nam Scripta fatentur:
‚Lumen in extremis posui te gentibus esse.‘“
Gentiles stupuere globi fontemque secuti
Sumere promissae cupiunt novitatis honorem
Et lympha genetrice sati meruere renasci.
Convenior ratione loci pro munere tanto
Historiae pulsare fidem, quae prodidit olim
Cum populos gentesque duas in ventre Rebecca
Ferret et angustis includeret agmina muris
Consuleretque rogans oranti corde Tonantem,
Responsum meruisse Dei: „Prior“ inquit „in istis
Inferior breviorque manet, maiorque minori
Serviet, et iuvenis palmae potietur honore.“
Quicquid in hoc utero fecunda puerpera gessit,
Eccl̆esiae conceptus habet, formamque sequentem
Gentilis concursus agit, qui crescit in alvo
In qua victor erat; quod iam meminisse necesse est

132—140 *v.* Act. 13, 46—50 136 Scripta] Isa. 42, 6; *ibid.* 49, 6; Luc. 2, 32 137 *cf.* Verg. *Ae.* 1, 17 gentibus esse 138—140 *v.* Act. 13, 48 142 historiae] Gen. 25, 22 143—152 gentesque ... Rebecca] Gen. 25, 23; Tertull. *Adv. Iudaeos* I (*PL* II 636) ex utero Rebecca duo populi ... 143 *cf.* Verg. *Ae.* VI 706 gentes populique 152 victor] Gen. 25, 23 Verg. *Ae.* VI 514 meminisse necesse est

---

133 sterilis ... tibi] infecunda ... tibi *X* 134 quibus] iudaeis *C* 140 exemplum *R Θ* 141 convenior] cogor *vel* ducor *C* compellor *S* 143 Rebecca] rebecca interpretatur patientia *Π*[3] 146 meruisse] rebeccam *T* 149 figura mystica *S* 150 formam] iacob *C* 151 habet iudaea figuram esau *C* qui] iacob *C*

---

133 vetas *CVW* 134 offerre *YZ** 135 doceret *AR*Y* diceret *P* 141 convenior *sicut in rebus iudicialibus* compellor *Ξ*[2] *inter* 144 *et* 145 *versus insertos eras.* *Θ** 146 in / ab *CV* 151 ait *C*F*T*X* Θ**

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Et studiis celebrare bonis, famulemur ut illi
Cuius ab affectu nos contigit ante vocari
Quam nasci, qui dona prius quam tempora praestat.

De eo ubi sanctus Paulus in Lystris claudum ex utero matris qui numquam ambulaverat praedicante eo fidem habere incipientem curavit; cui sacrificare voluerunt; quos allocutus de veteri eorum superstitione admonuit ut Christo credere nunc deberent.

Iamque Lycaonios incedens passibus agros
Lystram Paulus adit. Fuit hac tunc claudus in urbe
Supplicio comitante satus, vestigia ferre
Nescius ex utero; membris pars coeperat aegri
Se nascente mori. Comperto dogmate Pauli
Quo monitore piae tendunt ad sidera mentes,
Mox voluit divina sequi. Bene, claude, iacebas
Has primum graditure vias; petis aethera sensu
Cum necdum movearis humo, pedibusque negatis
Longius ire vales. Paulus speculatus in imo
Pectore quid caperet claudique fidelis amorem
In verbo iam stare Dei sic clarius infit:
„Surge citus rectusque tuis imponere plantis!“

---

153 *cf.* Verg. *Ae.* IV 641 studio celerabat 154 ante] Rom. 9, 11 156—205 *v.* Act. 14, 7—18 159 membris ... aegri] Act. 14, 7 infirmus pedibus 161 *cf.* Verg. *Ae.* I 93 ad sidera palmas; *sic etiam* Ov. *Met.* IX 175; Stat. *Theb.* I 497 165 speculatus] Act. 14, 9 intuitus eum et videns quia fidem haberet ...

---

153 illi] christo *C* 155 metaphora *T* dona] vocationis *C* tempora] nativitatis *CM* 159 utero] matris *GH* 160 nascente] statim ut natus est *C* 161 parenthesis *HR* 162 vox poetae *T* poeta *Λ* voluit] ipse clodus *C* 166 caperet] clodus *C*

I: *PHRTCA* 154 effectu *F*GI*ΞΨ*Ω* affet unus *AR** 156—190 *om. M*
II: *FI* 159 membri *CL*FHJ*PR²S*T²VWΠΦΨ²* matris *Δ*, *cf. Argumentum supra* 162 iacebis *H²J*R*Π** 164 homo *YZ* 166 cuperet *K*
III: *GLKE*

Exsequitur praecepta salus, et calle novello
Progreditur persona vetus motuque frequenti
Pulsat ubique solum perque omnia currere temptans
Saepe timet, quod nescit, iter, modo gressibus ortus
Annoso languore senex; quod ut agmina cernunt,
Exclamant divumque vocant ac serta ministrant,
Ut mactanda feri procedat victima tauri.
Paulus ad haec tunicam rumpit festinus aperta
Sic prohibens ratione viros: „Sollemnia nobis
Cur, precor, ista datis, fragili quos corpore constat
Terrena sub lege premi? Fuit impius olim
Religionis honor, cum numina fusa metallis
Artifices timuere sui, cum templa dicarent
Abscisis de rupe deis. Tunc forte licebat
Innocuos mactare greges fibrasque tepentes
Consulere et vocem pecudis morientis in extis
Quaerere; nunc libeat vanis cessantibus aris
Aeterno parere Deo, qui semina vitae
Praebuit et variis proventibus arva locavit,
Cuius ab imperio plenis consurgit aristis
De grano moriente seges palmesque recisus

---

169 *cf.* Verg. *Ae.* VI 236 exsequitur praecepta 173 *cf.* Val. Fl. II 227 velut agmina cernant 174 divumque vocant] Act. 14, 11 175 *cf.* Luc. *Phars.* III 255 procederet ungula Tauri 176 rumpit] Act. 14, 13 177 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 185 sollemnia nobis; *sic etiam* Prop. II 33, 1 180 *cf.* Sil. Ital. II 516 fusa medullis 181 *cf.* Stat. *Theb.* II 728 templa dicabo; *idem Silv.* I 1, 105 templa dicamus 185 *cf.* Claud. *De Sext. Cons. Hon.* 26 cessantibus aras 187 arva locavit] Act. 14, 16 (*Vulg.*)

---

172 iter] ambulationem *C* ortus] natus *C* 181 sui] pro sua *FHIΘΠ*[3] pro sui *X* proprii *ST*

---

172 quod] qui *CV** ortis *H*J*W* 173 quod] quem *H** q; *P* I: *PHRTCA* quid *E* 176 rupit *ADEGKL*[3]*O* (rumpit *O*[vl]) *RTΘ*A* 178 con- II: *FI* stat] restat *AR*T** 181 suis *Π*[2]*Ψ** 182 abscissis *GJV* abscisi *A* III: *GLKE* 184 pecudis] populis *R**

Vulnere conceptas fecundius educat uvas,
Quo moderante polum succedunt solibus imbres,
Tempora temporibus, quae cum fugitiva recurrunt
Post sua terga, vagi constantia permanet anni.
Discite iam verum sacra de Virgine natum
In terris celebrare Deum nec vota feratis
Lanigero damnosa gregi, quos liberat Agnus
Unicus, ablutum qui sanguine comparat orbem."
His dictis instructa fides; sed corporis usus
In geminum processit opus duplicemque figuram
Personat una salus, toto quod in aequore mundi
Ecclĕsiae duo sunt populi per verba duorum,
Cui plenas captura duas facit esse carinas.
Namque haec humano generi collata vicissim
Claudorum docuere pedes, quibus adstat imago
Singula quaeque gerens, populo communis utrique.

---

190 *cf.* Ov. *Ex Pont.* I 3, 51 educat uvas; Catull. 62, 50 educat uvam 191 *cf.* Claud. *De Cons. Stil.* I 144 sustentante polum Verg. *Ec.* VI 38 nubibus imbres 192 tempora] Act. 14, 17 196—197 quos ... orbem] Apoc. 7, 14 198 *cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* I 514 corporis usus; *sic etiam* Prud. *Cont. Symm.* II 988; Dracon. *De Laud. Dei* II 473 (*MGH* Auct. ant. XIV 82); Sedul. *Pasch. Carm.* III 91 corporis usu; *sic etiam* Alcim. Avit. I 112 (*MGH* Auct. ant. VI 2, 231); *ibid.* IV 176; *ibid.* V 73 200 *cf.* Verg. *Ae.* VII 781 aequore campi 201 duo] *de figura cf.* Maxim. Taur. *Serm.* CVII (*PL* LVII 746a) 204 imago] Bed. *Ex. act. Ap.* XIV 7; Aug. *Civ. Dei* XVI 38 (*CSEL* XL 2, 195, 20—22) 205 *cf.* Ov. *Met.* IV 66 communis utrique

---

195 in terris] aut in terris natum aut in terris celebrare *I* 197 comparat] emit *C vel* redemit *C* 198 expositio *H* corporis] claudi *C* usus] sanatio *C* 199 figura mystica *O* 200 quod] eo quod *X*ª eo *FΠ* aequore] planitie *vel* campo *C* 201 duorum] apostolorum petri et pauli *C* 202 captura] praedicatio ª 203 haec] dona vocationis *vel* misteria *H*

I: *PHRTCA* 192 qui *P* 194 virum *AR** 196 lanifero ª 197 ablatum
II: *FI* *I*Γ*Λ* 201 sint *ADE²F²IMOR*S*TUV*XYZ*ΘΩ*, *cf. de l. cr.*
III: *GLKE*

Quem Petrus antiquis tribuit consurgere plantis
Ad portam vicinus erat; gens venit ab illo
Circumcisa loco, Psalmi, Lex, atque Prophetae
Cui Christi cecinere diem. Quem Paulus ab arvis
Erigit ad templi numquam consederat aedes
Longinqua tellure iacens, quia gentibus orsus
Coepit ab ore pio solidae vestigia mentis
In turbas proferre rudes populoque mederi
Quem latuit vox prisca Dei. Sic claudus uterque
Cum properat, genus omne levat, gentisque salutem
Personae signavit iter, quae gloria rerum
Contulit ut Petro Paulum gerat ordo secundum,
Qui fundamentis manet architectus in illis.
Ut tamen Auctoris memoremus ad omnia laudes,
Hi duo sunt caeci properantibus undique turbis
Qui Domino dixere simul: „Fili optime David,
Da tenebras exire graves, da cernere lucem
Quam nescimus adhuc!“ Subitum tunc illa medelae
Semper amica manus iubar intulit, atque reliquit

206—208 *v.* Act. 3, 1—11 207 ad portam] Act. 3, 2 208—209 Psalmi ... diem] Ps. 131, 10 208 Prophetae] Isa. 7, 14; 9, 6; Ier. 23, 5 210 ad ... aedes] Act. 14, 8—10 211 *cf.* Luc. *Phars.* IV 605 tellure iacens 212 *cf.* Sedul. *Hymn.* 1, 2 ore pio 214 uterque] Act. 3, 2—10; *ibid.* 14, 7—11 215 *cf.* Verg. *Ge.* IV 171 cum properant 216 *cf.* Verg. *Ae.* IV 232 gloria rerum 219—241 *v.* Matth. 9, 27—31 220 duo] *de figura cf. supra* I 207 duo caeci] Matth. 9, 27 224 *cf.* Ov. *Trist.* III 3, 44 amica manus; *sic etiam* Ov. *Her.* X 122; Stat. *Theb.* IV 26; Mart. IX 41, 2 Luc. *Phars.* V 456 iubar extulit 224—225 reliquit ... oculos] Matth. 9, 30

---

206 figura mystica *R* 209 cui] genti *C* quem] claudum *C* 211 quia] paulus *T* orsus] praedicare *T* 216 admiratio poetae *C* admiratio *R* personae] claudi *C* 218 qui] paulus ♃ fundamentis] in illis gentibus ♃ 219 poeta *M* auctoris] christi *C*

---

209 cui] qui *PS* VWZ²ΞΩ* 210 consederet *R** considerat *AH*PYZ*Θ** 211 quia] qui *E²FIK²Y²*♃ 215 lavat *AW** 220 turmis *CHΨ* 223 subito *FIL²XΦ*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Nox oculos, exsulque dies illuminat orbes,
Expavitque redux inopina crepuscula visus.
Hos populos liquet esse duos quos noxia venae
Caecavit natura suae; clementia Iesu,
Cum celebravit iter, cum tempora carnis habere
Se voluit, de luce novat purgatque figuram
Quam delicta dabant, moxque integra fulsit imago
Quae meruit sentire Deum: Pars iuncta cerebro
Maxima sunt oculi; creat hos in munere Christus,
Qui caput et splendor rerum est. Pars omnibus ima
Sunt in fine pedes; hos sanat in aggere cura
Vocis apostolicae, quoniam speciosa vocantur
Quae pacem cunctis portant vestigia terris.
Exortum est lumen tenebris per dona Magistri.
Hi statuunt gressus quibus est sors tradita verbi,
Ut vigeat medicina sequens bonitate prioris
Paulatimque salus in totum transeat orbem.

---

225 *cf.* Stat. *Theb.* IX 40 nox oculos orbes] *infra* II 932—933; Verg. *Ae.* XII 670 oculorum orbis; Val. Fl. IV 235 rotat... orbes; Stat. *Theb.* I 53 vacuos orbes; Soph. *Antig.* 974 *ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις* 229—230 tempora... voluit] Heb. 2, 14 232 *cf.* Sil. Ital. XII 639 sensere deum 233 creat... Christus] Matth. 9, 27—29 Iuvenc. *Hist. Ev.* I 419 munera Christus; *sic etiam ibid.* III 32 235—236 pedes... apostolicae] Act. 3, 2; 14, 8—10 236—237 speciosa... pacem] Isa. 52, 7 238 lumen tenebris] II Pet. 1, 19 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 729 dona parentis 240 medicina] Matth. 10, 8

---

225 orbes] oculos *T* 227 venae] originis *C* 229 iter] mundi *T* cum... habere] cum voluit sub conditione humana et habere tempora veluti alii homines manens in carne *T* 230 de luce] de se ipso ȝ novat] illos ȝ figuram] caecitatem ȝ 231 imago] ecclesia *C* homo *T* 232 cerebro] capiti *vel* christo *C* 233 oculi] apostoli *C* 235 in aggere] in via *C* in multitudine *I* 237 vestigia] pedes *C* 239 quibus] apostolis *C* 240 prioris] christi *C*

I: *PHRTCA* 227 hos] qos *I* os ȝ licet *PYZ** 237 cunctis] in cunctis $\Pi^2\Psi$
II: *FI*
III: *GLKE*

De eo ubi sanctus Paulus post multa in praedicatione certamina Iudaeis baptizatis pertulit quaestionem ne ex gentibus baptizaret priusquam circumciderentur. Unde Ierosolimis consuluit et beatus Petrus admonuit, quod omnes Apostoli sunt secuti, hoc gentibus non imponi.

Iam rabidas hominum Paulus superaverat iras;
Velificante fide subitas vomuere procellas
Iudaica de nube doli non primitus ulli
Posse lavacra dari quam circumcisio carnis
Accedat de Lege Dei. Gens dura, quid ultra
Ad lapides ferrumque vocas? Hoc umbra figurae,
Non species mansura fuit; simulata relinque,
Quae iam certa vides; Christi processit ab ore
Vita manens omnesque iubet de fonte renasci
Qui veniunt. Cur membra secent partemque resolvant
Cum totum salvare queant? Ne quaere vetusto
More premi novitatis opem deflexaque retro
Lumina constitui postquam via rectior omnes

242 rabidas... iras] Act. 14, 19; Ov. *Met.* VII 413 rabida... ira; Stat. *Theb.* III 96 rabidae... irae; Sedul. *Pasch. Carm.* III 40 rabidas... iras 243—280 *v.* Act. 15, 1—5 246—247 gens dura... figurae] Iustin. Mart. *Dialog.* 16 (*PG* VI 509); *ibid.* 19 (*PG* VI 516b—517b) *περιτομήν* 246 lege] Exod. 12, 48—49 Verg. *Ae.* V 730 gens dura Verg. *Ae.* III 480 quid ultra; Claud. *De Sext. Cons. Hon.* 293; Stat. *Theb.* XI 185 quid ultra est; *sic etiam* Iuv. VI 190 248 *cf.* Ov. *Met.* XV 252 nec species sua cuique manet 250 vita manens] Ioh. 11, 25 iubet] Matth. 28, 19 251 *cf.* Ov. *Ib.* 273 membra secet 252—253 *cf.* Verg. *Ae.* XI 142 vetusto / more; Luc. *Phars.* I 584 more vetusto; Ov. Fast. II 301—302 vetusti / moris

243 vomuere] iudaei *C* 244—246 non... Dei] dicebant illi iudaei ℶ 245 quam] antequam ℶ 246 poeta *M* quid] apostropha *I* 247 hoc] opus *vel* circumcisio carnis ⊐ ℶ hoc] fuit ℶ 248 species] materies *I* 250 poeta *A*

242 rapidas *CGPTWΞ, cf. de l. cr.* 248 relinquit *AT*YZΘ* relinqt *R** 249 quae] quem *AR om. YZ**

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Dirigit et caesis illustrat sentibus orbem.
Lite sub ambigua Paulus loca tendit ad urbis
Cui radiant monumenta crucis sanctosque revisit
Iuris apostolici proceres, quibus omnia praesens
Quae sint gesta refert. Petrus, cui maxima cura est
Commissos augere greges, ad pascua cunctos
Se duce laeta vocans has explicat ore loquelas:
„Cernitis Aeternum saeclis memorata vetustis
Quae populo docili cecinerunt ore Prophetae
In nobis complesse Deum, qui maluit emptor
Omnibus esse salus, nullum discernere passus
In pretio quo vita redit; mihi iussit apertam
Gentibus hanc monstrare viam; quid vota morari
Tardarique iuvat, quidve haec aenigmata cana
Misceri cum luce nova? Quos gratia purgat,
Ut veniant lex nulla vetat. Caelestis amoris
Materia est festina fides; hanc Christus adoptat,
Hanc facit esse suam; qua quisque merebitur uti,
Circumcisus adest et iure renascitur undis.“

255 illustrat... orbem] Matth. 5, 14 256 loca... urbis] Act. 15, 2 259 *cf.* Verg. *Ae.* I 678 maxima cura; Ov. *Trist.* IV 3, 17 maxima cura est 260 commissos... greges] Ioh. 21, 15—17 261 *cf.* Verg. *Ec.* IV 13 te duce explicat] Act. 15, 7—11 Verg. *Ae.* V 842 ore loquelas 264 emptor] Isa. 49, 26 265 omnibus... salus] Isa. 52, 10 266—267 mihi... monstrare] Matth. 16, 19; Ioh. 21, 15—17 267 *cf.* Ov. *Met.* VIII 71 vota moratur; *idem Her.* XVIII 5 vota morantur; *ibid.* XIX 95 vota morantes; Iuv. XIV 250 vota moraris

261 pleonasmus *T* 262 aeternum] deum *I* 263 docili] docente *C* 266 in pretio] sui sanguinis ♃ mihi] petro ♃ 268 aenigmata] circumcisionis *T* cana] antiqua *COT* vetera *Θ* vetusta *G* 273 circumcisus] in corde *T*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

255 caesis] cessis *F*P, YZ* ut vid.* illustrae *Y, Z* ut vid. post* illustrat (illustrae) *add.* causis *Y* ut vid., Z** sensibus *H*PY* 256 urbis] orbē *R** urbem *Θ*Ξ* 259 sunt *EGH*JL²MWΔΛΨΩ*♃ *post* 260 *versus* 261—264 *repetit in infer. marg. D²* 268 cana] canam *O*, G* prodest *FH^vl IR^vl UWXΔΠΦΨ*♃ 270 veniant] veniat *I*S** lex] lux *R*Ψ** 272 qua] quia *E*YZ*Λ* quam *A*

Pastorem statuere sequi; placet ergo ministros
Ire simul scriptisque piis absolvere gentes;
Hoc illis non stare iugum; tamen esse cavendum:
Ne simulacra colant, quorum libamina semper
Exsecranda forent; ne suffocata cruore
Quae maculantur edant; ne saevior hoste libido
Hos impura premat quos lux baptismate mundat.
Clarius ut liqueant huius documenta figurae,
Et progressa prius cur iam discedat imago,
Principium meminisse iuvat: Deus inquit: „Abrāham,
Ut testamentum tibi nunc subolique perenne
Constituas in carne meum, praeputia ferro
Circumcide libens et foedera necte superna."
Secretam scrutemur opem, videamus in isto
Vulnere pacta Dei quae testamenta recondit
Praescius, ut terris consortia iungat Olympi,
Quae didicit iurare puer qui primus ad undam
Repperit ecclĕsiae currentem fonte Rebeccam.
Corporis ille locus quo circumciditur Abram

274—276 placet ... iugum] Act. 15, 1—11 282 *cf.* Val. Fl. IV 37 abscedat imago 283 *cf.* Verg. *Ae.* I 203 meminisse iuvabit; Ov. *Met.* VII 797 iuvat O meminisse; Val. Fl. I 249 meminisse iuvet; *sic etiam* Stat. *Theb.* I 473; Claud. *De Bell. Goth.* 207 meminisse iuvat 284 testamentum] Gen. 17, 9—14 290—291 undam ... fonte] *de figura cf. supra* I 117 291 currentem ... Rebeccam] Gen. 24, 16 292—296 circumciditur ... truncata libido] *de figura cf.* Iustin. Mart. *Dialog.* 41 (*PG* VI 564d—565a) *περιτομῆς ... ἀπὸ ... πονηρίας*

274 statuere] omnes qui venerunt cum paulo *C* 276 non stare] manere *X* iugum] circumcisionis *C* 281 figura mystica *O* verba poetae *C* 282 progressa] data *T* imago] circumcisio *T* 287 vox poetae *T* 289 praescius] deus prognosticus *C* 290 puer] servus habrahe ℌ 292 figura mystica *ROΘ*

276 hoc / hocque *FIT*^{2} non stare] monstrare *AEGH*^{2}*K*L* I: *PHRTCA* *M*^{vl}*O*R*TU*ΔΘ*Λ* monstare *H** (non stare *H*^{3}); *cf.* monstrare II II: *FI* 267 278 ne] nec *R*^{vl}*Π* 279 ne ... libido] ne fornicatio rursus III: *GLKE* *C*MS** 280 hos] nos *AR** 281 liqueat *G*M** 282 discindit *R** discindant *A* decedat *D*

Luxuriam lascivus habet vitiique minister
Naturae sub lege iacet; pater ipse futurus
Seminis unde salus ad vitam pullulat orbis
Evacuat quod culpa gravat; truncata libido
Virgineum promittit opus; haec namque propago
Divinum concepit iter; hinc sacra Maria est
Ad partum generata novum, quae coniugis expers
Mater inest, natusque Dei de virginis alvo
Emicat atque hominem Mediator in omnia complet
Hinc terrena levans, illinc caelestia praestans.
Praeterit ergo vetus Christo nascente figura;
Haec facies ius omne novat, cultroque fugato
Spiritus ardescens cor circumcidit in undis.
Qui sanantur aquis ne figant vulnera membris.

De eo ubi sanctus Paulus a Spiritu sancto prohibetur in Asia praedicare; qui Mysiam quoque transiens ad Macedoniam peraccessit quia Macedonem quendam in visione stantem viderat et rogantem ut ad Macedoniam dignaretur potius proficisci.

Nescius interea curis laxare quietem,
Paulus in orbe docet verbique ligonibus omnes

294—295 pater ... orbis] Heb. 2, 16 294 *cf.* Claud. *De Cons. Stil.* I 78 socer ipse futurus 299 coniugis expers] Matth. 1, 18 301 complet] Col. 2, 10 303 praeterit ... vetus / II Cor. 5, 17 307 *cf.* Luc. *Phars.* II 526 nescius interea Verg. *Ae.* IX 225 laxabant curas; *ibid.* V 836 laxabant membra quiete; *ibid.* V 857 quies laxaverat artus 308 Paulus ... docet] Act. 15, 41—16, 8

294 pater] christus *C* abraham *T* 296 evacuat] christus *vel* abraham *T* 297 virgineum] virginis perfectionem *C* 298 divinum] mariam *C* 301 hominem] christum *C* mediator] christus *C* 302 illinc] ex divinitate ⊐ℨ 304 facies] christi *C* cultro] metonomíce *T* 306 qui] illis ℨ 308 verbi] divini *C* ligonibus] praedicationibus *T* metaphora ℨ

I: *PHRTCA* 293 luxuriem *AHRST** luxuriae *K* 298 est *om.* *FIXYZ*Ω*
II: *FI* 304 faciens *FIT²WX* (facies X^{vl}) *YZ** 308 Paulus *in fine versus*
III: *GLKE* 307 *YZ** urbe $CI^{vl}R^{*}$ (orbe R^{vl}) $V^{*}YZ\Theta\Phi\Psi^{vl}\Omega$ ℨ

Excolit et fidei cogit flavescere messem
Errorum fugiente gelu; quem Spiritus almus
Haec Asiae proferre vetat, nec Mysia quivit
Dives agris huius tunc semina ferre salutis,
Fecundo ieiuna solo. Vir quippe Macēdo
In somnis haec visus ait: „Miserere, precamur;
Illyricos dignare sinus.“ O gratia quantum
Improvisa parat! Subito flammantur amore
Qui positum iam tempus habent. Sic nocte fugata
Doctiloquus convertit iter, fructuque loquelae
Vescitur esuriens Macedōnia perque soporis
Dona salutiferam meruit comprendere linguam.
Quaestio crebra sonat: „Si plenus munere largo
Praedicat Omnipotens: ‚Non veni perdere mundum
Sed salvare magis‘, faciat quae causa negari
Haec aliis aliisque dari, cum prodiga Iesu
In commune velit pietas succurrere cunctis?“
Suppetit affātim exemplorum copia, nosque
Lectio multiplici docet hac in parte figuram,

309 fidei] Aug. *Ep.* 190 (*CSEL* LVII 141, 16—142, 18) 311 *v.* Act. 16, 6—7 312 *cf.* Sil. Ital. I 393 dives agri; Hor. *Serm.* I 2, 13 dives agris; *sic etiam* Stat. *Theb.* V 305 313—320 *v.* Act. 16, 9—17, 14 314 *cf.* Verg. *Ae.* II 270 in somnis 315 *cf.* Verg. *Ae.* I 243 Illyricos penetrare sinus; *cf. supra* II 73 virgineos intrare sinus 316 *cf.* Verg. *Ae.* III 330 flammatus amore 318 *cf. infra* II 801 convertit iter; *sic etiam* Luc. *Phars.* III 3, 3; Iuvenc. *Hist. Ev.* I 24 convertet iter 319 Macedonia] Act. 16, 9—12 322—323 non veni ... magis] Luc. 9, 56 322 *cf.* Verg. *Ae.* VII 304 perdere gentem 325 succurrere cunctis] Rom. 5, 18; Verg. *Ae.* XII 813 succurrere fratri

309 messem] metaphoram servat *I*ᵓ 315 admirative *T* poeta *OΛ* 317 qui] macedones *I* 321 crebra] frequens *I* 324 aliis] asianis *C* macedonibus *CΘ* 326 exemplum *O* 327 lectio] evangelii *C* hac in parte] in hac quaestione *C*

313 fecundo] fecunda *G*J*R*Π** fecundae *E* 319 saporis I: *PHRTCA* *H*I*PR*WX*YZ* 327 multiplicem *CDE²FIJ²R²T²UVWX* II: *FI* *ΓΛΘ²ΠΦΨΩ*ᵓ multiplicet *Y* hanc *LV** III: *GLKE*

De qua pauca canam: Luca narrante relatus
E populo quidam Christo comes ire rogabat,
Quem secum prodire vetat, qui deinde tacentem
Sponte vocat. Novit mundans interna Magister
Quae verbum iam corda ferant, quos obstruat intus
Error iniquus adhuc, ut tunc doctrina ministret
Officium cum tuta venit, „Ne sancta“, quod inquit,
„Incipiant violare canes coenoque gravati
In margāritas vertant contagia porci.“
Altera res etiam superest in carmine dura,
Sed quibus ex veteri patuerunt omnia fonte
Ore datas tenui facile est advertere guttas:
Exodus ille liber memorat velamina sacri
Pontificis, qua nempe queat splendescere veste
Officiique habitum nitido componere cultu;
Qui segmentatus mediis altaribus adstat,
Quas inter species parili numerantur amictu
In femore exuviae, quibus indumenta pudori
Progrediens ad templa locet studeatque sacerdos
Obstrictis rĕnibus mysteria castus adire.

328 *cf.* Ov. *Ib.* 197 pauca canam 329—330 quidam ... vetat] Luc. 9, 57; Matth. 8, 19 331 sponte vocat] Luc. 5, 27 334—336 sancta ... porci] Matth. 7, 6 340 Exodus ... memorat] Exod. 28 345 in femore exuviae] Exod. 28, 42—43 345—347 indumenta ... adire] Exod. 28, 42—43

328 relatus] Gezelter (*cf.* E. Steinmeyer — E. Sievers, Althochdeutsche Glossen, Berlin 1882, II, 30) *A* narratum *FITXΠ*ב scriptum *FHXΘΠ*ב scriptus *S* dictus *MOS* 330 qui] christus *C* 337 aliud exemplum *O* 339 figura mystica *OΘ* 345 pudori] castitatis *C*ב partem corporis *FΘΠ* pudendi membra *T* verendi membri *X* ad castitatem tunc observandam *O*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

328 relatas *P* relatu *KX*²*Ψ* relatum *CFH*²*R*²*T***WX*³*ΘΠΩ*ב relatum est *C*ˢˢ*DIT*² (narratum est *T*ˢˢ) *UΔΦ* 332 quos] quod *W* quae *A*, *T**(?) quosque *D* obstruat] subtrahat *K***LR***VΓ* subtravat *AT** obstruhat *K*² 333 ministret] ministrat *G*²*YZΔ* magistret *A* 334 tota *T*²*UYZΔ* tanta *D** nec *AR***T***Φ** 335 incipiunt *APV* 342 culto *E** vultu *HWΩ* 345 pudoris *CDFHIUVWXΔΘΠΨΩ*ב pudore *S**; *cf.* artifici I 339 347 obstrictis rĕnibus] renibus obstrictis *UΔ*² obstrictis] obstructis *YΞ***Φ** obstructibus *Z*; *cf. de l. cr.*

Quod statuit lex prisca magis devinctaque iussit
Tunc haec membra tegi quae possidet atra libido
Cum properat libare Deo, laxata relinquens
Coniugio post sacra tamen, ne parcior usus
Ad subolis non staret opus sterilisque marito
Connŭbii frigeret amor, cum certa propago
Hoc sollemne gerens nullos admitteret umquam
Externa de stirpe viros, ubi nomine prisco
Ex adytis perdurat honor prolesque per aevum
Sanctificanda redit. Vicibus supplenda creandi
Ecclĕsiae nunc alma fides sine fide pudicos
Pontifices iubet esse suos et quaerit in omni
Cauta tribu quos rite probet, nec sanguinis iste
Sed meriti successus erit. Tamen illa figura,
Qua sine nulla vetus subsistit littera, demum
Hac melius novitate manet variatque recurrens
Alterna ratione vices, ne forte sacerdos
Tunc generare velit cum necdum mente capaces
Cernit adesse greges cumque instat, noverit ardor

348—349 devinctaque ... tegi] Exod. 28, 42 350 *cf.* Claud. *Pan. Prob. et Olyb. Cons.* 247 libare deis 355 externa ... stirpe] Num. 16, 40; *cf. infra* II 642 *de stirpe viri*; Sil. Ital. I 152 de stirpe Tagum Luc. *Phars.* III 188 nomine prisco 358—359 pudicos pontifices] I Tim. 3, 2; Tit. 1, 7—8 365 *cf.* Sil. Ital. VI 617 mente capax

---

348 quod] praeceptum *C* 351 post] deinde [dende] *C* 352 sterilis] continenti *C* quia si sterilis esset maritus non procreare filios *F Θ ב* cum sacerdos accederet ad eam *T* 353 cum] tunc *ג* 366 noverit] ut sciat sacerdos *O* ardor] desiderium audientium *Θ*

---

348 devicta $H^*PR^{ss}S^*WZ^2$ 350 libare] liberare $AR^*X^*YZ^*$ librare Θ^* litare Ξ 352 non staret] monstraret $H^*PR^*\Psi^*$ constaret Ω sterilique $CDHJ^2R^2UVWX\Theta^3\Xi\Pi\Phi\Psi\beth\gimel$ sterelique $R^*\Theta^2$ steris E; *cf.* fusae I 173 361 meritis $I^*K^*PR^*TWYZ\beth$, *cf.* sancto I 914 362 subsistet $AEILRS^*TXYZ^*\Theta\Phi\Psi^*\Omega$ sistit P subsistat Δ consistit Ξ 365 capaces] curatis Y, Z^* *ut vid.* 366 instet CV instar T^* instant E^2 (instat E^3) noverit] nobilis $DH^2I^{vl}J^2LM^{vl}R^2UXZ^2\Theta\Xi\Pi\Phi\Psi\Omega\beth\gimel$ noveris AR^*Y, *v. l. cr.*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Discendique fames ut apertius ora resolvat,
Ne quisquam ieiunus eat. Nam semine verbi
Prolem posse dari Paulus quoque saepius inquit
„Filioli“ dicendo „mei.“ Iuvat ergo parumper
Eloquium genitale premi studiumque docentem
Dispensare suum, laxans pro tempore vires
Ingenii strictasque ferens, ne fusa profani
Conculcata terant, mundatis sancta reservans.
Fas vetat inde queri; culpis hoc imputet Adae
Venae poena suae; quid enim rea fauce parentum
Progenies sibi iure petat? Sator ille benignus
Ni donare velit quicquid temerarius error
Corrupto natale tulit, via sola salutis
Affectus parcentis erit; miseratio semper
Conditione caret; praestans indebita, Christus
His pius accelerat iustusque his munera tardat.

De eo ubi sanctus Paulus a pythonissa puella, quae clamabat credi debere Paulo quia servus Dei excelsi esset, spiritum Pythonem iussit exire; ob hoc caesus et missus in carcerem est cum Sila, ubi terrae motu nocte his psal-

---

367 *cf.* Verg. *Ae.* III 457 ora resolvat; *idem Ge.* IV 452 ora resolvit; *sic etiam* Luc. *Phars.* VIII 261 368—369 semine verbi prolem] Marc. 4, 20 372—373 *cf.* Verg. *Ae.* VI 291 strictamque aciem ... offert 373—374 ne ... terant] Matth. 7, 6 376 poena] Rom. 5, 14; I Cor. 15, 22 377—379 sator ... tulit] Matth. 20, 28 378—379 quicquid ... natale] I Pet. I, 23 378 *cf.* Ov. *Met.* XII 59 temerarius error 379 *cf.* Val. Fl. VII 272 via sola salutis; Verg. *Ae.* VI 96 via prima salutis; Luc. *Phars.* X 538 via nulla salutis

---

369 dari] procreari ℶ 372 dispensare] disponere *C* 375 imputet] quisque *C* 379 corrupto natale] vitiata nativitate *C* 382 his (alt.)-] hasianis ℶ

I: *PHRTCA* 370 dicendo, *v. l. cr.* iubet $IT^{2}XYZ^{*}$ (iuvat $I^{vl}T^{vl}Z^{2}$; placet Z^{ss}) *ΠΩ* 371 eloquii $AEGH^{*}I^{*}KM^{2}PRSYZ\Theta^{*}\Omega$ 375 inII: *FI* putat *CSV*ℶ 380 affectu PZ^{2}
III: *GLKE*

lentibus vincula omnium sunt soluta; et cum se carcerarius voluisset occidere, prohibuit; quem cum suis postea baptizavit.

In Macetum terris cum moenia nota Philippi
Doctoris celebraret iter, bacchata puella
Sub stimulo Pythonis ait: „Paulum esse ministrum
Aeterni scitote Dei.“ Professio vera
Mendaci de teste sonat, vocemque fidelem
Perfidus auctor habet; sed non defertur honori
Quod cogit formido loqui, nec mente cohaeret
Nudus amore timor. Paulus miseratus ab atro
Daemone corda premi nolensque licere profano
Divinas aperire vias „Fuge“ dixit „et ista
Ulterius temptare cave!“ Nil iussa moratus,
Hostis abest, vacuamque domum possessor iniquus
Deserit, ac profugo mulier sanata periclo
Conticuit de laude viri; quae coepta peregit
Plusque tacens hoc esse docet, de munere vulgi
Haec quaestum faciebat heris, quos turbidus implet
Quo caret illa furor, populique procacis in aure

383—442 *v.* Act. 16, 12—40 383 *cf.* Luc. *Phars.* V 2 in Macetum terras 384—385 *cf.* Verg. *Ae.* VI 77—78 Phoebi . . . / bacchatur vates; *ibid.* VI 101 stimulos . . . Apollo; *ibid.* VII 405 stimulis . . . Bacchi 390 *v.* Act. 16, 18; Sil. Ital. XI 379 miseratus ab alto; *sic etiam* Stat. *Theb.* II 115 392 *cf.* Verg. *Ae.* XI 884 aperire viam 393 *cf.* Verg. *Ae.* XII 806 ulterius temptare; *ibid.* XII 938 ulterius ne tende Verg. *Ae.* III 610 haud multa moratus; *ibid.* V 381 nec plura moratus 398 quaestum . . . heris] Act. 16, 16

---

384 celebraret] clarificaret *A* 386 poeta *A* 389 mente] pauli *C* cohaeret] placet *C* 394 hostis] diabolus *C* domum] corpus *C* 397 hoc esse] paulum servum dei *C* 398 haec] puella *C* 399 furor] demon *C*

---

396 capta K^*PZ^2 398 quaestum] questum *plurim. codd.* turpidus I^*TU^2 (tur[?]idus U^*) *Y* turpitus *P*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Seditione fremunt Romanis obvia sacris
Sacra dari ritusque novos exire per orbem
Et veteres cecidisse deos. Tunc agmina raptim
Fustibus innumeris eliso corpore Pauli
Conveniunt ubi carcer erat, quem sedibus imis
Includunt comitante Silā, vestigia quorum
Ligno mersa cavo vinclis tenuere beatis.
O felix de clade locus! cui clara refulgent
Lumina pro tenebris, in quo dedit esse perennem
Nox antiqua diem; niveam translatus in aulam
Ecclĕsiae cunctisque ferens modo dona salutis
Quam bene carcer erat! Tota concurritur urbe
Qui primus nova tecta petat quive oscula figat
Postibus et tacta sacretur parte cylindri.
Iam nocturna quies per corpora serpere fessa
Coeperat; exsiluit tellus imitata ruinam,
Visceribus concussa suis, et claustra relaxans

---

402 *cf.* Sil. Ital. XII 463 agmine raptim 403 *v.* Act. 16, 23 Ov. *Met.* VIII 775 ictibus innumeris; *sic etiam* Sil. Ital. I 172 Luc. *Phars.* II 206 elidunt corpora trunci; Verg. *Ae.* VII 650 corpore Turni 404 *cf.* Verg. *Ae.* I 84 sedibus imis; *sic etiam idem Ge.* IV 471; Sil. Ital. VIII 197; *ibid.* XI 536; Stat. *Theb.* I 228 407 locus] Act. 16, 24—26 409 *cf.* Verg. *Ae.* I 140 in aula 410 *cf. supra* I 169 dona salutis; *sic etiam supra* I 286 411—413 *cf.* Verg. *Ae.* II 489—490 tectis · · · ingentibus errant / . . . postis atque oscula figunt; Val. Fl. II 168—169 oscula postibus ipsis / ingeminant 412 *cf.* Verg. *Ae.* VII 393 nova quaerere tecta 414—415 *cf.* Verg. *Ae.* II 268—269 prima quies / . . . serpit 415—418 exsiluit . . . soli] Act. 16, 25—26 416 *cf.* Ov. *Amor.* I 6, 17 claustra relaxa; Verg. *Ae.* II 259 laxat claustra

---

400 fremunt] domini puellae *C* 401 dari] paulo et sylae *C* 405 vestigia] pedes *C* 407 de clade] mysteria *O* 408 lumina] paulus et silas *C* quo] loco *C* 409 nox] caecitas *C* 411 poeta *A* 412 qui] et contenditur ℶ 413 et] et qui *I* 416 visceribus] acyrologia *T*

I: *PHRTCA* 400 premunt *AR*T** 406 ligna *D*VΘ** 412 figet *H*PR**
II: *FI* fugat *Δ* *post* 413 *versus incertus* *S**
III: *GLKE* 415 emitata *APR*T*YZ** inmitata ב minitata Φ

Mota vagatur humus, servitque canentibus hymnum
Tempestas famulata soli. Pro, quanta patescis
A nullo superanda fides! Veniente periclo
Poena fugit, geminoque metu discrimina crescunt,
Ut perdant tormenta locum. Tremefactus ab alto
Excutiens sua membra toro cum libera custos
Cerneret antra necis, gladii mucrone retecto
In iugulum vult ferre manum; sed non licet illi
Paulo teste mori, cuius solamine vitam
Repperit atque suo meruit de carcere solvi;
Descendensque domum sacris fomenta ministrat
Vulneribus liquidamque parat sibi redditus undam
Caelestem tacturus aquam; nam corda saluti
Figere Paulus amans cunctos simul amne fluenti
Diluit, aetherei patuit cui luminis ante
Gratia non perimi, crevit post vita renasci.
Blandiloquis olim capta est sermonibus Eva
Deceptura virum; nunc improbus ora puellae
Qui tunc daemon agit repetensque ad crimina sexum
De quo praedo fuit, multis ventura canendo

421—422 *cf.* Verg. *Ae.* II 2 toro · · · ab alto 423—424 *cf.* Luc. *Phars.* IX 830—831 retecto / ense; Verg. *Ae.* XII 736 mucrone relicto 424 in . . . manum] Act. 16, 27 425 *cf.* Luc. *Phars.* IX 887 illo teste mori 427 fomenta ministrat] Act. 16, 33 428 *cf.* Ov. *Met.* XI 116 liquidis . . . undis 429 caelestem . . . aquam] Bed. *Ex. act. Ap.* XVI 33 baptizatus est 430—431 *v.* Act. 16, 33 435 tunc] Gen. 3, 1

421 locum] torquendi *C* 425 cuius] pauli *C* vitam] christum *C* 426 repperit] custos *C* 429 tacturus] adepturus *FIXΘΠ*ב acceptu-rus *T* reperturus *C* inven *O* 431 cui] paulo *C* 432 figura mystica *O* 433 figura mystica *RΘ* 435 qui tunc daemon] qui ante decepit evam *C* 436 praedo] latro deceptorב

417 mota] tota *Φ* motua *YZ** 418 patescit *FIK*PZ²ΔΞ* pace scis *YZ**, patestas *T*; *v. l. cr.* 429 tactarus *Φ** nacturus *CEGH²* *JK²LMOPR^vl T²UVXZ²Γ²ΔΛΞ*, *Ψ²* *ut vid.*, ב^vl nancturus *H*K** acturus *YZ**; *cf.* tacto liquore I 768 435 ait *APS*T** repetensque] repetens *CHMPWZ²Ξ* 436 praeda *O*R* (praedo *R^vl*), *v. l. cr.* fuit] fugit *CVΓ*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Peccati conceptor erat; sed apostolus Adam
Iam melior, caeleste levans in imagine signum,
Qui fuerat terrenus homo nec certa recepit.
Nam fallit quod ab hoste venit, metuamus ut omnes
Hoc audire nefas nec corrumpamur amari
Melle doli, si vera canat qui falsa ministrat.

De eo ubi sanctus Paulus Athenis, ubi a populo seminiverbius vocabatur, cum Epicureis et Stoicis philosophis certavit et post apud magistratus plura disseruit arae quam viderat faciens mentionem, et Dionysius primus Areopagita cum aliquibus credidit.

Ingeniis claras et linguis Paulus Athenas
Ingreditur tumidamque feris conflictibus urbem
Eloquio torrente premit, quem turba profari
Doctisonis mirata modis „Quibus“ inquit „ab oris
Verborum fluit iste sator?“ Plebs nescia Paulum
Semina ferre vocat fruiturque errore magistro
Vera loquens; namque hic fecundus in orbe viator

437—439 Adam . . . terrenus homo] Hieron. *De nom. Heb.* (*PL* XXIII 819) Adama · humus, vel terra, sive terrena 440 *cf.* Verg. *Ae.* II 49 timeo Danaos et dona ferentis; Soph. *Aias.* 665 ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα; Eur. Med. 618 κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει 441 *cf. supra* I 2 ausa nefas; Gen. 3, 17 audisti 441—442 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* XVI 17 ne . . . ministrat; Gen. 3, 17 ne comederis nec corrumpamur] *cf. supra* I 151 nec corrumpuntur 442 *cf.* Ov. *Ar. am.* I 30 vera canam 443—506 *v.* Act. 17, 15—33 446 *cf.* Verg. *Ge.* I 477 modis . . . miris Val. Fl. VI 446 mirata modis Verg. *Ae.* II 282 quibus . . . ab oris 448 Verg. *Ae.* V 867 errare magistro 449 *cf.* Verg. *Ge.* IV 97 ore viator

437 Adam] ablativus *T* 438 melior] effectus est *C* effectus est adam ℨ in imagine] in puella *C* signum] christi *C* 439 certa] qⁱ (*i. e.* quia) dicebat puella *C* 440 verba poetae *C* parenthesis *T* 448 errore] suo *T* magistro] fruitur magistro *T* 449 fecundus] eloquens *CFISX* Θ*Π*בℨ fructum fert *T*

I: *PHRTCA* 441 audere *ACE*¹*FKR*²*RyST***VWX*Θ²*Π*Φ*Ψ*²*Ω** cludere *YZ**
II: *FI* *cf. Font. a. h. l.* ne *E***FKL***MORySTX*²*Δ*ℨ, *cf.* nec I 760 442 melle] felle *LΠΦ* doli] dolis *R***YZ* 449 facundus *CFIJ*²*L*²*S*ˢˢ*T*²*UVW* *XΔΘ***ΞΠΦ*בℨ, *cf.* labor, crescat, ager
III: *GLKE*

Ambulat atque colit, cuius labor omnibus instat,
Ut crescat divinus ager purgataque fructum
Mens humana ferat, lolii ne sordeat herbis
Quam segetes portare decet. Manus aemula cogit
Ad proceres hunc ire simul, quibus edidit adstans:
„Cecropidae, quos fama canit sermone diserto
Gymnasiis vernare suis, ubi praesidet altus
Sacrilegae novitatis amor, vos cernimus aram
Ignoto posuisse Deo, qui condidit astra,
Qui pelagus terrasque dedit, quem vita parentem
Ut moveamur, habet, cuius spiramus ab igne,
Cuius imago sumus, de quo cecinere poetae
Hinc hominum constare genus, quem praedico: ‚Cuncta
Sanxit ab ore suo.' Cur haec divina vocatis
Quae facitis vacuoque metu caeleste putatis
Auxilium quod gignit humus? Natura metalli
Visceribus iacet ima soli, quibus eruta sumit
Ingenii fabricantis opem, seu numina templis
Hinc veniant seu vasa focis; sibi causa timoris
Ars operata deos; Dominum super omnia fusum
Claudere nemo potest parvisque artare figuris;
Quod capitur minus est spatio capientis. In auro

450 *cf.* Verg. *Ae.* X 118 omnibus instant 455 Cecropidae] Verg. *Ae.* VI 21 (item in principio versus) fama canit] *cf.* Luc. *Phars.* II 672; *sic etiam* Claud. *De Cons. Stil.* I 312 456 *cf.* Verg. *Ae.* VI 9—10 altus . . . / praesidet 458 ignoto . . . Deo] Act. 17, 23 461 imago] Gen. 1, 26—27 Verg. *Ge.* III 90 meminere poetae poetae] Aratus *Phenom.* 5 466 *cf.* Stat. *Theb.* XI 411 ima soli 467 fabricantis] Act. 17, 29; *cf. ibid.* 19, 26 470 claudere nemo potest] Prud. *Cont. Symm.* I 325—326 (*PL* LX) qui fine caret 471 *cf.* Verg. *Ae.* I 640 in auro

458 synecdoche *T* 466 soli] terrae *C* 467 fabricantis] fabri *C* numina] dii *vel* simulacra *C* 468 sibi] qui facit *C* 471 quod . . . capientis] illa res quae capitur minor est quam illa quae eam capit

461 prophetae *CSVXΠΨ*, Ω^2 (*in ras. ut vid.*), 468 timoris est I: *PHRTCA* *E* T*^{vl} *Π*^{gl} Ω timori *L** timori est *E*^{2}*F*GIJKMOPSTUYZΛΦ*; II: *FI* *v. l. cr.* 471 cupientis *YZ** patientis *A* sapientis *R** III: *GLKE*

Materia est; opifex rerum non sustinet usum
Quem simulant quos ipse creat. Quam dura luetis
Crimina! Quam stultam sese sapientia vestra
Iudicii est sensura die cum corpora Christus
Surgere cuncta iubet tormentaque fine carebunt
Utque reos cruciet, servat quos devorat ignis!
Sic caro iuncta Deo carnales expiat actus,
Et commissa sibi coram hac examinat ultor
Qua voluit moriente pati, quam funeris expers
Vivificare volens post tartara reddidit astris."
Haec multos ad dona vocant. Dionysius ipse
Primus in arce loci nova praemia iungit honori
Complexusque fidem sic incipit esse sophista.
O lupe, Paule, rapax! Dedit hoc benedictio Iacob
Nomen habere tibi; quid iam remanebit in orbe
Quod non ore trahas postquam solertia Graia
Cessit et invictas in dogmate vincis Athenas?
Cur Epicureus vel Stoicus impia soli
Bella cient? Reserare opus est quo nomine multi
Sectarum coiere greges. Vitam ambo beatam
Elegere sequi, quam corpore diligit alter,

472 *cf.* Ov. *Met.* I 79 opifex rerum; *sic etiam* Luc. *Phars.* X 267 475 iudicii . . . die] Act. 17, 31 477 devorat ignis] Apoc. 20, 9 481 *cf.* Sil. Ital. IV 119 reddidit astris; Ov. *Ex Pont.* IV 8, 63 addidit astris 482 Dionysius] Act. 17, 34 485 lupe] Prud. *Dittoch.* 47 [48] Hic lupus . . . Saulus qui fuerat benedictio Iacob] Gen. 49, 27 489 Epicureus vel Stoicus] Aug. *Serm.* CI (*PL* XXXVIII 810); Act. 17, 18 490 *cf.* Verg. *Ae.* I 541 bella cient; Stat. *Theb.* XI 349 bella ciet

480 voluit] ultor *C* quam] carnem *C* 481 volens] potens *C* 482—483 arator *R* 482 haec] verba pauli *C* 483 honori] christi *C* 485—487 arator *R* 488 figura mystica *OR* 489 figura mystica Θ

I: *PHRTCA* II: *FI* III: *GLKE*

473 luetis] luentes *P*, *Y ut vid.*, *Z* leuetes *R** luces *A* 477 cruciat *PX*YZΨ*Ω* cruet *R*Ξ** servet *PS*X²* (servat $S^{vl}W^{vl}$) servans *UWΩ* devoret *I*M*SXΔΞ²* 478 artus *CSV* 481 valens *AIST X* (volens X^{vl}) *YZ** 482 vocat *ADEGH*KMOR*SΘ** 483 honoris *EGKLM*, O^{2} (i *ex* e), *R*T*Θ*Λ* 485—486 dedit . . . tibi *om.* *Ψ** 490 multo *AH*PR*T*WYZ*Π**

Hic animi virtute colit; dat et actio Pauli
Ad vitam praecepta piam; sic thēmate iuncto
Hi magis alternis solverunt vocibus ora;
Corporis atque animae commissus partibus exstat
Plenus homo, sed nunc studiis diversa sequentes
Ambo volunt quod neuter habet; vas lumine plenum
Subdit utrumque Deo, „Video“ clamans „caro menti
Quam sit iniqua meae“, rursusque salubriter infit
Non propria de parte geri quod gratia donat.
Hoc celebremus iter, vita est quia Christus et ipse
Se vocat esse viam, per se gradiamur ut ad se,
Sanctaque ne pedibus posset cessare lucerna,
Praeco datus fidei vestigia suggerit orbi.

De eo ubi sanctus Paulus Corinthum veniens invenit Aquilam nomine praedicantem; apud quem et mansit exercens simul et scenofactoriam artem in qua erant praediti, hoc est tabernaculorum factionem, ubi eum Christus admonuit ne praedicare cessaret; et omnes ibidem crediderunt.

Attica discedens iam liquerat agmina Paulus

493 *cf.* Stat. *Theb.* XII 77 virtute colas 494 *cf.* Stat. *Silv.* II 6, 11 stemmate iuncto 496 *cf.* Claud. *In Eutr.* I 412 partibus exit 497 *cf.* Stat. *Theb.* X 883 studiis diversa Hor. *Serm.* I 1, 3 diversa sequentis; Sedul. *Pasch. Carm.* I 325 diversa sequentes 499—500 caro ... iniqua] Gal. 5, 17 caro ... adversus spiritum 500—501 rursus ... donat] I Cor. 15, 10 502—503 ipse ... viam] Ioh. 14, 6; Aug. *De Gen. ad Litt.* IV 12 (*CSEL* XXVIII 3, 1, 109, 11—23) in illo vivimus et movemur; *sic etiam ibid.* IV 18; Aug. *De Trin.* XIV 14 (*PL* XLII 1048) 506—563 *v.* Act. 18, 1—18

495 figura mystica Θ hi] epicureus et stoicus *C* 497 plenus] integer *C* 498 vas] paulus *T* lumine] christo *T* 499 utrumque] corpus et animam ℑ 500 infit] Paulus dixit Θ 505 datus] paulus ℑ vestigia] itinera *C* 506 agmina] metaplasmus *T*

493 animi] animae *ΠΦ* 496 commixtus *FT*² commissis *KΞ*² 502 quia] qua *M* (quia *M*^{vl}) *R* V** 504 possis *Y* possit *CDFH*IS* *T*² *VWXZ*, *Δ ut vid.*, Θ² *ΛΞΨΩ*ℑ; *cf.* datus

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Eloquiis superata piis bimarisque Corinthi
Moenia iuncta petens populosam repperit urbem,
Quae, licet alterni contingeret aequoris undas,
Perpetuas sitiebat aquas; ibi Ponticus ille
Aquila tunc praeceptor erat, vir plurima laudis
Instrumenta gerens, cuiüs se Paulus amico
Contulit hospitio sociam dignatus adire
Artis amore domum; nam scenīfactor uterque
Pollebant operis studiis et dogmate Legis.
Christus ait: „Nunc, Paule, doce; non obviat ullus
Me comitante tibi; quae sit mihi moenibus istis
Turba vides; insiste loquens; ego pectora firmo.“
Ista monent nullos umquam de munere tardo
Posse queri gratis quod dat clementia Christi.
Tecta sub ambiguo lateat ne forte figura,
Qua dabitur ratione canam: De nomine saepe
Argumenta trahi documentaque maxima gigni
Scripturae cecinere piae. Iuvat altius ergo
Quaerere qui Paulo carus coniungitur hospes
Factus in arte comes, sub cuius imagine causae
Sic vocitatus erat qualive decorus honore est
Hac quoque parte placens: Aquilae natura fidelis

507 *cf.* Horat. *Carm.* I 7, 2 bimarisve Corinthi 513 *cf.* Sil. Ital. VII 171 attulit hospitio 516 Christus ait] Act. 18, 9 518 *cf.* Val. Fl. I 79 pectora firmat 522—524 de nomine... piae] Gen. 29, 34 copulabitur... Levi 525 hospes (Aquila)] Act. 18, 2; *ibid.* 18, 18 527 *cf.* Sil. Ital. X 520 decoretur honore 528—535 aquilae.../...debilis.../...declinatis... visibus / pennasque gravatos /... oculos... aegros /... languida... avis] Hieron. *De nom. Heb.* (*PL* XXIII 901) aquila... dolens sive parturiens; Aldhelm. *De metr. et enigm.* LVII 6—8 (*MGH* Auct. ant. XV 123) fessa vetustas fontibus in liquidis.../... restauror

514 artis amore] quia unius artis erant *C* 519 ista] verba domini *CF* 522 figura mystica *O* nomine] alicuius hominis quia nomina hominum interpretationes habent 527 figura mystica *Θ* 528 figura mystica *R*

I: *PHRTCA* 509 libet *YZ* 527 honori est *H*PW* 528 placens] latens placens *YZ**
II: *FI*
III: *GLKE*

Sponte gerit quod forma tenet; nam debilis aevo
Et declinatis senior iam visibus ales
Flammivomo sub sole iacet pennasque gravatas
Eius in igne fovet nocturnaque lumina pandit
Atque oculos radiis ardentibus ingerit aegros
Ad veterem reditura diem; sic dona caloris
Languida sumit avis, cuius de fomite vires
Accipit et prisci reparat dispendia saecli;
Cui ne sola forent quae fervidus incutit aestus
Per laticum purganda vadum, ter mergitur undis
Et senium deponit aquis iuvenemque decoris
Effigiem de fonte levat. Quis apertior actus
Religionis erit? Cum veri lumine Solis
Tangimur, antiqui contagia solvimus aevi
Accedente fide; lympha mox matre renati
Conspicimur novitate rudes; infantia rursus
Fit recidiva seni, geminoque manentibus ortu
Hic melior natalis adest. Bene conscius huius

532 *cf.* Stat. *Silv.* I 1, 22 limina pandit; *sic etiam* Verg. *Ae.* VI 525 533 *cf.* Claud. *De Tert. Cons. Hon.* praef. 7 ardentes radios 536 *cf.* Claud. *Pan. Man. Theo.* 120 reparant dispendia Chelae 538 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* III 29 mundare; *sic etiam* Luc. 5, 12—13 Ov. *Ex Pont.* III 7, 27 mergitur unda; Luc. *Phars.* VIII 174 mergitur undis 541 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 130 lumine solis

532 nocturna] caeca veterana ℶ lumina] oculos ℶ 533 ingerit] contraponit *HFIXΘΠ* inserit *C* immittit *FITXΘΠ* impellit *T* 537 sola] solacia *C* munera *T* 538 undis] in *T* 539 aquis] in *C* 541 solis] christi *C* 545 manentibus] venientibus *CX* fluentibus *X* nascentibus $I^1XΘΠ$; *cf. App. crit.* 546 conscius] david ℶ

530 senio $C^2DIJ^2K^2R^2RyT^2ΛΘ^2ΞΠΦΨ^2Ω$ ℶ seneo *F* 533 inserit *A* C^{ss} *EGJK*LMR*TΘΛΞΠ* 534 caloris] coloris *VYZ** 538 purganda] mundata $Ξ^*$ (d *ex* t $Ξ^2$) mundanda R^{vl} purgata *I** 540 levat] lavat *H*TW** 543 accedentes *YZ** accendente *CHP*V* ascendente P^1 ac**cedente E^2 545 que *om. ADEFGKLMORT*ΘΛΠ* $Φ^2ΨΩ$ ℶ manantibus *F ut vid.*, I^2J^2, *S* ut vid.*, $T^1WXYZΛΦ$[ב] venientibus *DEGJ*KLMORS*^{2}*T*ΘΛΞΠΨΩ* ℶ vergentibus *A*; *v. l. cr.* 546 hic] hinc *IΩ* sic *ΛΦ*

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Alitis exempli, quem Spiritus egit opimam
In cithara versare manum, „Renovaberis“ inquit
„More aquilae“; qua lege datur sentire probatis
Laude placere typi quod firmant cantica iusti.
Nec vacat ars Pauli socio celebrata sub ipso
Secreti virtute boni; tentoria quippe
Fortia mobilibus fabricabat in aggere tectis;
Longius haec abiens peregrinus ubique viator
Erigit atque hiemes solesque his pellibus arcet.
Nos quoque per culpam prima de sede repulsi
Exsilio mundi iacimur; via reddita tandem
Qua patriae repetamus iter; munimina nobis
In castris sint, Paule, tuis, ne criminis imbres
Tempestas mundana ferat scelerumque vapores
Ignitus temptator agat; sub tegmine tali
Tuta salus nullum discriminis excipit ictum
Nec prostrata feri succumbit viribus hostis.
Mystica signa duces praemittunt laudibus artis:
Pisces Petrus agens homines capit; aequoris hospes
In sacris persistit aquis. Habitacula Paulus

548 inquit] Ps. 102, 5 552—553 tentoria ... fabricabat] Act. 18, 3 555 *cf.* Ov. *Trist.* III 10, 19 pellibus ... arcent 556 *v.* Gen. 3, 24; Venant. Fort. *Vit. S. Mart.* III 375—376 sede repulsus 561 *cf.* Verg. *Ec.* I 1 sub tegmine fagi; *sic etiam idem Ge.* IV 566; Luc. *Phars.* VII 499 sub tegmine pectus 564 mystica signa] Bed. *Ex. act. Ap.* XVIII 3 565 Petrus] Matth. 4, 19 566 Paulus] Act. 18, 3

548 inquit] david ℨ 549 qua lege] hac sententia *T* 550 figura mystica Θ placere deo *C* 551 figura mystica *R* 552 figura mystica *GM* boni] ministerii ℨ 555 metonomia *T* 556 modo allegoritat Θ allegoritat Π 557 tandem] est C^{gl} O^{ss} S^{gl} 564 duces] apostoli *C*

I: *PHRTCA* II: *FI* III: *GLKE*

549 probatus *T** probata Φ 550 typi] tibi *EH** (tipi H^2) *K** 551 vocat *J** *V** 554 ubique] in orbe ΔΠΨ ℨ 556 primam *T** *YZ* Φ* ℨ 557 tandem] tandem est *FL*^{ss}Ω 559 sint *omn. codd. praeter HIPUWXYZ*ΔΞΠΨ*Ω 560 mundata *P*Ξ 563 feri] feris *AHK***R***T**Ξ 565 *om. J** hostis *EGJ*^{2}, *K** *ut vid.*, *LMRS* (hospes S^{mg}) Δ 566 persistit] postsistit *HW* ꝑsistit *P* permittit *A*

Dum terrena levat, docet ut caelestia condat
Factaque saepe manu nunc construit atria verbo.

De eo ubi sanctus Paulus in Epheso cum duodecim viros de Spiritu sancto interrogasset, nec nomen hoc se audisse dixerunt quod ab Iohanne fuerint baptizati; quos Paulus quia baptismum Iohannis inventuri nomine fuisse perdocuit, eosdem in Christi baptismate baptizavit, et Spiritus sanctus eis mox linguas varias tribuens supervenit.

l. 4 inventuri] in venturi *Mras.*

Ulteriora sequens lustratis finibus arva,
Conveniens Ephesum Paulus docet atque ibi quosdam
Prospiciens adstare viros, „An Spiritus almus
Venerit his?“ quaesitor ait; qui fonte Iohannis
Se dudum maduisse ferunt; nam nominis huius
Expertes hucusque trahi; quos flumine sacro
Abluit et sanctus mox Spiritus ora replevit
Verborumque dedit solitis virtutibus imbrem.
Saepius arma movent ista de parte profani
Et bellare parant, quibus ut contraria possim
Fundere tela loquens, tu nunc mihi largius ora,
Spiritus alme, riga, sint ut tibi dogmata digna
Quae dederis! Tu vocis iter, tu semita linguae,

569—618 *v.* Act. 19, 1—6 574 *cf.* Sil. Ital. VIII 450 flumine sacro; Verg. *Ae.* VIII 72 flumine sancto 575 *cf.* Verg. *Ae.* IV 684 abluam, et 576 *cf.* Verg. *Ae.* IX 280 verborumque fides 577—578 arma... parant] Act. 19, 9; 19, 13 579 *cf.* Verg. *Ae.* XI 610 fundunt... tela 579—580 *cf.* Verg. *Ae.* VI 699 ora rigabat; Ov. *Met.* XI 419 ora rigavit; *idem Amor.* III 9, 26 ora rigantur; Prop. III 3, 52 ora... rigavit 581 *cf.* Verg. *Ae.* VII 534 vocis iter; *sic etiam* Val. Fl. II 455; Mart. XI 91, 11; *infra Ep. ad Parth.* 56; Ov. *Ib.* 570; Venant. Fort. *Carm.* X 13, 1 semita vitae

568 verbo] praedicatione sua *T* 573 nam] ferunt *C* 574 quos] viros *C* 577 vox poetae *C* 578 quibus] profanis *a* 581 figura mystica *G*

573 maluisse *Z* matuisse *A* 579—905 *om. J* 581 linguae] vitae *I**

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

Tu dicture, veni qui per tua munera semper
Quod reddamus agis donique resuscipis usum!
Nomine venturi praecursor in orbe Iohannes
Exhibuit baptisma suum Dominoque paravit
Ipse viam memorans cunctis baptisma futurum
Post aliud, quod iure dátur, quod trina potestas
Illustrare solet; sed quod magis eligit huius
Tangere Christus aquas, formam facit omnibus ad se
Currere, fonte pio sacram ne deserat undam
Ulterius mortale genus, quam corpore mundo
Et Dominus dignatus erat cum diluit amnem
Per famulum mergente Deo. Iam flumine tacto
Discipulis hoc cessit opus, quos dogmata plures
Baptizasse canunt; servi cessare lavacrum
Fas fuerat veniente Dei praenuntius ex quo
Dixerat ista prius; quo fecit tempore Iesus
Iam plenum baptisma geri velut ante Iohannes,
Cur solitum propriumque daret? Quae regula Paulum
Compulit ut Christi deberent fonte renasci.

584—619 Iohannes exhibuit baptisma suum] Matth. 3; Chrys. *In act. Ap.* Hom. I 5—8 (*PG* LX 21—26) 584 praecursor] Matth. 3, 11; Act. 19, 2—4 585 paravit] Matth. 3, 3; Claud. *In Rufin.* I 189 dominoque parabat 591 *Carm. Adv. Marc.* I 20 corpora munda 594 cessit opus] Matth. 28, 19; Mart. VIII 51, 7 cedit opus 595 servi] Pseudo-Maxim. Taur. appen. *Serm.* 9 (*PL* LVII 861 c); Bed. *Ex. act. Ap.* I 5 596 *cf.* Verg. *Ae.* XII 28 fas erat; *sic etiam idem Ge.* I 127 praenuntius] Mal. 3, 1; Marc. 1, 2—3 ex quo] Matth. 21, 16 ex ore 597 ista] Marc. 1, 8 598 velut ... Iohannes] Marc. 1, 8

584 figura mystica *A* explanatio cum figura mystica *S* 591 ulterius] deinceps *C* 592 diluit] purgavit *C* 593 famulum] iohannem *C* 594 dogmata] scripta *T* 595 servi] iohannis *F* 596 veniente] lavacro *C* quo] lavacro *T* tempore *C* 597 ista] qui prae me venit *J* 600 deberent] ephesii *C*

I: *PHRTCA* 586 ipse] iste *YΦ* 596 Dei] deo *Ξ*, *cf. Gloss. a. h. l.* 597 pius
II: *FI* *CR** 599 cum *CG* (r *supra scr.* G^2) M^{vl} solidum *G* (t G^{vl}) solum
III: *GLKE* *A* M^{vl}

Quem non venturum sed iam venisse Iohannes
Insinuans digito caelestem prodidit Agnum,
Hunc peccata canens a cuncto tollere mundo.
Quid geminum baptisma cupis simulare, profane?
Dissona non iterant; repetitio rem tenet ipsam,
Non aliam, bisque illa foret quae primitus esse
Coepit et ipsa redit; nam cum discordet origo
Principii finisque sequens, et singula dici
Et patet esse semel, nulloque errore gravantur
Quae collata simul possunt divisa probari.
Cum tamen haeretico nigredine plenus Averni
Polluitur quicumque lacu, si lumen habere
Ecclĕsiae vult fonte piae, non cogit ad undam
Nostra fides hunc ire iterum quia nomine trino
Dogmata prava trahunt, nec qui sed quid dare possint
Explorare solet positae quem vera fateri
Instituere manus, solusque repellitur error
In diversa trahens quod Spiritus efficit unum.

---

601 venisse Iohannes] Marc. 1, 3—11 611 *cf.* Verg. *Ae.* X 509 cum tamen 616 *cf.* Ov. *Ex Pont.* III 1, 79 vera fateri; *sic etiam ibid.* III 9, 19; *idem Her.* XIV 47 618 *cf.* Stat. *Theb.* I 135 in diversa trahunt; *ibid.* VII 38 in diversa ferunt

---

605 alloquitur modo profanos ‖ iterant] repetuntur *T* 607 origo] baptisma iohannis *C* 608 finis] baptismi christi *C* 612 quicumque] aliquis *C* 613 per fontem baptismatis *ΘΠ* ‖ in fonte baptismatis *I* forsitan *X* 615 trahunt] hunc ad baptismum *C* dare] sint qui dant *T* 616 quem] baptizatum *I* 617 manus] haereticorum *C* baptizantis *T*

---

602 insignans *YZ* 609 simul *A C* K* U* 610 diversa *KΞ* I: *PHRTCA* 611 tamen] tunc *CF²H*P* haeretica *DFH²IR¹T²UWΔΘ²ΠΦΨΩ* ‖ II: *FI* haereticu *T** h**eretica *X*; *cf. fusae* I 173 613 forte *ACEGH²IK* III: *GLKE* *LMRST* (fonte T^{vl}) *U* (fonte U^{vl}) *WXYZΔΘ*ΛΞΦ*, *cf.* fonte II 590 615 pura *H** parva *AR*V* quid] quod *H*T*WΨ* possunt *DIPS* *T²YZΘ²ΞΠΦΨ* ‖ *text. parum. clar. H* 616 quem] quam *K** qua $M^{vl}R^{*}$ cum WX^{vl} 617 *om.* *Θ** 618 *om.* *P*

Hos etiam bis sex memorat Scriptura fuisse.
O sacer et felix numeri modus! Agmine fuso
Cum meruere cibi damnorum semine nasci,
Iuris apostolici lata est tot gloria vasis.

De eo ubi in Epheso, cum sanctus Paulus diversis modis tribueret sanitatem, septem Iudaei daemoniaco manus imponere praesumpserunt, dicentes se in Christi hoc nomine quem Paulus praedicabat efficere; quos daemon ⟨rogatus⟩ et responso reddito laceratos effugavit; quod populus agnoscens venit ad baptismum. Sed aliqui libros magicos incenderunt quinquaginta nummorum milibus aestimatos.

l. 5 daemon] daemon ⟨rogatus⟩ *Mras*

Iam sermone potens Ephesi converterat urbem
Paulus, et aethereis fulgebat gloria signis.
Cumque per innumeros nutarent saucia morbos
Corpora — nec miseros operata refecerat aegros
Artificum medicina manu — velamina sacra
Absentes petiere sibi, quibus adfuit ardens

619—622 *v.* Act. 19, 7; Iosh. 4, 8—9 619 bis sex] *de figura cf.* Maxim. Taur. *Serm.* 107 (*PL* LVII 764a); *idem De Cap. Ev. Ex.* 10 (*PL* LVII 817c—d); Iustin. Mart. *Dialog.* 42 (*PG* VI 565) *τὸ δώδεκα κώδωνας . . . τῶν δώδεκα ἀποστόλων* Sedul. *Pasch. Carm.* I 361—362 Apostolici semper duodenus honoris / fulget apex numero, menses imitatus et horas; Prud. *Dittoch.* 15 bis seni lapides 620 agmine fuso] Matth. 14, 22; Sil. Ital. XV 807 agmina fuso 621 *cf.* Claud. *De Rapt. Pros.* II 44 semine nasci 622 vasis] Matth. 14, 20 623—641 iam . . . odor] Act. 19, 8—12

619 redit ad narrationem *Π*ᵓ 622 tot] XII *C* vasis] cophinis XII cophini pleni fragmentorum comparantur XII apostolis *C* 623 converterat] ad christum ᵓ urbem] metonomia; per urbem populos designat *Π* 624 gloria] crux christi *C* 626 operata] facta *T*

I: *PHRTCA* II: *FI* III: *GLKE*

623 conscenderat *H* (converterat H^{vl} W^{vl}) *W* X^{vl} convenerat *ADEG* (ver G^{ss}) *KMOT*UΞ* 626 refeceret PV^{2} refecerit *U* refĭceret *CF* $H^{2}IT^{2}V^{*}WXYZ\Delta\Theta^{2}\Pi$[ב] reficerat *AGSΘ**

Ut caderet vapor ille fides finemque calori
Altera flamma daret; semicinctia denique Pauli
Atque ablata palam sudaria fusa per artus
Languorum pressere focos, membrisque repostae
Ad nihilum fluxere lues; vigor omnia curans
Tactus erat, nullaeque domus a munere cessant
Quod medica de veste ferunt. Virtute sub ipsa
Spirituum quoque turbo minax, velut irrita fumi
Pars per inane fugit, ne fabrica pulchra Creantis,
Quae plasmata solo caelestis imaginis instar
Traxit et auctoris speciem pro pignore gestat,
Hospite sit polluta suo templumque decoris
Inficiat praedonis odor. Quo tempore septem
Iudaea de stirpe viri nova proelia temptant.
Sic prius affati: „Quem Paulus nomine Iesum
Praedicat, hunc tibimet pariter proponimus et nos;
Pervasum dimitte locum.“ Vox reddita contra,

629—630 finemque calori altera flamina daret] Sedul. *Pasch. Carm.* I 203—204 vincunt incendia poenae/ igne animi; *idem Hymn.* II 55—56 credentis ardor plurimus/ extinxit ignes febrium 631 sudaria] Act. 19, 12 deferrentur a corpore eius Verg. *Ae.* VI 726 infusa per artus; Luc. *Phars.* IX 56 effusa per artus; Claud. *Carm. min.* 29, 18 (Loeb.) fusa per artus 634 *cf.* Stat. *Silv.* II 1, 135 munera cessant 638 plasmata solo] Gen. 2, 7 639 auctoris speciem] Gen. 1, 26—27 641—674 quo ... nefas] Act. 19, 13—19 642 *cf. supra* II 355 de stirpe viros Verg. *Ae.* III 240 nova proelia temptant; *ibid.* II 334 proelia temptant 645 vox] Act. 19, 15 Verg. *Ae.* VII 95 vox reddita; *sic etiam* Val. Fl. I 209; Stat. *Theb.* II 536 reddita contra/ vox

631 ablata] a paulo *G* aportata *Θ* aptata ℑ apportata *CF*, *H ut vid.*, *IXΠ* illata *X* 632 focos] calores *C* 634 tactus] vestimentorum pauli *C* 635 quod] munus *C* 636 spirituum] immundorum *C* 640 hospite] adventore diabolo *C* 643 figura mystica *L* 644 et nos] VII viri ℑ 645 locum] corpus *C* vox] diaboli *C*

631 oblata *CDFIR²ST¹UV*XYZ*ΔΘ¹ΠΦΨΩ*ℑ allata *ALM¹* I: *PHRTCAOV¹Ξ*; *cf. Font. a. h. l.* 636 turba *DHLR¹SZ¹ΔΘΠΨ*ℑ, *v. l. cr.* II: *FI* 638 plasmāta *v. l. cr.* 639 gestat] portat *CH*(gestat *C^ss H^mg*)*PR^vl* III: *GLKE T^mg Z^ss Ξ* iestat *F* gestant *E** 642 temptent *D** 643 pius *PR** 644 praeponimus *GLMOR¹WΘ¹Δ* praeponitur *R**

„Christus qui sit“ ait, „qui Paulus“ sentio; „nam vos
Ignotos vitare licet“. Cognosce furorem,
Gens inimica, tuum; daemon regnare fatetur
Quem venisse negas, atque hoc convinceris ipso
Quo stimulante ruis, cui non datur ore placere
Quod terrore movet; contraria dicere voto
Causa Dei prohibet, quam lex comitatur amoris.
Haec est vera fides. Quae tunc spectacula plebi
Quamve triumphalem Domino vincente coronam
Contigit inde geri, rabido cum murmure frendens
Daemonis ira suis bene noxia rumpit amictus
Dissecat et facies fugiuntque pericula victi
Nudaque praecipiti convertunt terga pavore!
Quid, Iudaea ferox, iam non de clade timebis,
Quae socio sic hoste peris, cui criminis auctor
Punitorque idem est, ne sit te iudice pulsus,
Qua simul est peccante reus? Mox fama per urbem
Sparsit ubique volans et daemonis edere vocem
Quod virtus est summa Dei. Concurrere gaudent

647—650 *cit. a.* Bed. *Ex. act. Ap.* XIX 15 cognosce ... ruis Chrys. *In act. Ap.* Hom. 41, 2 (*PG* LX 290—291) 648 *cf.* Verg. *Ae.* I 67 gens inimica 655 *cf.* Verg. *Ae.* I 245 vasto cum murmure; Ov. *Met.* II 455 cum murmure labens; *sic etiam ibid.* XI 603 655—656 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* 41, 2 (*PL* XCIV 593b) daemonis ira terens 657 fugiunt] Act. 19, 16 662—663 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 554 fama volat ... per urbem; Ov. *Met.* VIII 267 fama per urbes; Verg. *Ae.* XII 608 fama per urbem; Luc. *Phars.* IV 574 fama per orbem; Verg. *Ae.* IV 173 fama per urbes; Act. 19, 17—18 663 *cf.* Val. Fl. IV 24 edere voces

---

647 vox poetae *C* apostropham facit ad iudaeam *I* ignotos] christo *C* vitare] me *C* 650 cui] daemoni *C* 653 vox admirantis *T* vox admirantis poetae *IΠ* 655 cum] tunc *ΨJ* 662 metaphora *T* qua] te iudaea *I* 663 et] etiam *J*

I: *PHRTCA* 646 qui ... qui] quis ... quis *CF*^{2} (quis ... qui *F**) 649 ipsa *CW*
II: *FI* ipse *AI** ipsae *H* 655 rapido *E***LW***ΔΞ*, *cf. etiam* II 242, 449,
II: *GLKE* 776; 957; 1084 662 quo *CU*^{vl} quam *AT** que *Ξ** urbes *D* orbem *AG***ΘΨ** 664 victus *AR***T**

In latices intrare pios maculasque vetustas
Fonte lavare novo sanctisque nitescere lymphis,
E quibus una datur simul insons omnibus aetas.
Ast alii magicis ponunt incendia libris,
Ut mereantur aquas, et vitant ignibus ignes.
Ardua flamma nimis, cuius super aëra fulgor
Evolat et caelum tales petiere favillae.
Quinquaginta etiam pretium posuere libellis
Milia nummorum quoniam meruere nocentes
Sic abolere nefas. Huius haec causa figurae est:
Lege sacer numerus delicta resolvit, ut olim
Diluit in toto David sua crimina Psalmo
Contractusque fugat; nam quinquagesimus annus
Cum Iubilaeus adest, proprii distractio ruris
Antiquo donatur hero; servire coactos
Libertas amissa petit; mala debita laxat
Creditor, et limen patriae vetus aspicit exsul.
Quinquaginta etiam cubitis distenditur arca,

665 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 55 per latices intrate 666 *cf. supra* I 770 fonte lavans; Stat. *Theb.* IX 436 fonte lavare 668 ponunt incendia libris] Act. 19, 19; Sedul. *Hymn.* I 38 seditiosa tribus carpitur igne sacro 669 ignibus ignes] Verg. *Ae.* V 584 orbibus orbis; *sic etiam ibid.* VIII 448 ignes] Matth. 13, 42 672 quinquaginta] Act. 19, 19; *de figura cf.* Num. 4, 3; 4, 23; 4, 30; 4, 35; 4, 39; 4, 43; 4, 47 *anni*; Gen. 6, 15; Esth. 5, 14 *cubita*; Levit. 25, 10; 25, 11 *quinquagesimum annum*; Hieron. *In Isa.* 2 (*PL* XXIV 60b) 680 *cf.* Claud. *In Eutr.* I 69 libertas promissa 680—681 mala . . . creditor] Levit. 25, 10 682 quinquaginta] Gen. 6, 15

668 ponunt] faciunt *C* 669 vitant] vincunt *M* ignibus] fidei *C* ignes] inferni *C* 674 figura mystica *O* figurae] numeri *T* similitudinis *C* 676 Psalmo] quinquagesimo *T* 679 donatur] redditur *T* 680 petit] repetit *T* 681 vetus] longaevus ℶ

669 vitent *CDFG, L*[2] *ut vid., R*[2] *VWXZ*[2] *ΔΘ*[2] *ΠΦΨ*[2] ב ℶ 670 aethera I: *PHRTCA* *C1LR*[vl] *RyV***WXΔΠΨΩ* ℶ ae*a *P*[1] aerea *G** 673—1140 *def. V* II: *FI* 679 coactos] coactus *APR***T***YZ, Γ** *ut vid., Θ***Δ***Π** coactis *K***K*[3] III: *GLKE* (coactos *K*[2]) 681 creditur *A1***PR***S** conditor *Δ* afficit *YZ*[2] (a**icit *Z*)

Quae depressa vadis atque aequore tuta salutem
Sub numero pietatis agit servataque crescit
Per spatii parcentis opem, quia Christus ubique
Condidit Ecclĕsiam venia fabricante capacem,
Quae sic coepta fretis latissima funditur arvis.

De eo ubi Ephesi contra sanctum Paulum Demetrius argentarius qui Dianae aedes faciebat argenteas, seditionem concitavit. Post cuius allocutionem ad theatrum irati pariter cucurrerunt, ubi nihil praevaluit strepitus insanorum.

Infelix Ephesi Demetrius arte locabat
Sacrilegis delubra locis argentea suetus
Solvere vota suae pretio maiore Dianae;
Cedere cuncta videns prisci monumenta furoris
Ingemit et vanas his vocibus excitat iras:
„Non pudet, o socii, nostram cecidisse Dianam
Quam mundi suspexit honor? Mortalibus ultra
Quae speranda salus si non per saecula possunt
Fine carere dei? Quae nunc simulacra sacellis,

---

683 *cf.* Claud. *In Eutr.* II 430 deprensa vadis; Gen. 7, 18 ferebatur super aquas 688—752 *v.* Act. 19, 23—35 688 Demetrius] Hieron. *De nom. Heb.* (*PL* XXIII 891) Demetrius. vehementer innectens, sive nimium persequens 692 *cf.* Verg. *Ae.* I 93 ingemit et; *sic etiam* Ov. *Met.* I 164; Stat. *Theb.* III 30; *ibid.* XI 747 Verg. *Ae.* II 594 excitat iras 693 *cf.* Verg. *Ae.* XII 229 non pudet, O; *ibid.* IX 598 non pudet 696 *cf.* Ov. *Ex Pont.* III 7, 2 fine carere

---

683 depressa] elevata $CFIX\Theta\Pi^2$ ℑ elevatur Π^* natans *O* 684 numero] quinquagenario *T* 685 spatii] temporis *C* 687 fretis] aquis baptismi *C* 695 figura mystica *O* 696 simulacra] poterunt dare ℑ

I: *PHRT'CA* II: *FI* III: *GLKE*

683 deprensa $CDFIL^2T^2X\Theta\Pi\Phi\Psi^*$ deprehensa R^* (h *del.* R^1) *RyST*^{vl}*UYZ* ℑ depensa AT^* depressa T^3 pressa *K*; *v. l. cr.* 685 servantis $C^{gl}E$(parcentis E^{vl}) $I^{ss}U^{ss}\Omega$ se parcentis I^* parcertis *P* 689 suetis *Mras* 692 vanas] varias *LU* 693 non] nam *P* num *U* 695 possint T^* ℑ

Quae poterunt dare tura focis? quos advena Paulus
Territat et quicquid gerimus pro nomine divum
Muta metalla vocat, quorum discedit ab urbe
Religio pulsique fugam petiere Penates.
Hei mihi, iam video subitis lapsura ruinis
Condita fana diu, templi quoque nobilis aedem
In cineres stragemque dari! Quam prendimus arcem
Quamve tenemus opem, quibus interclusa facultas
Est operum crimenque foret fecisse Dianam?
Pergite! Tempus adest. Labor ultimus omnia secum,
Si desperat, habet; sola est via vincere victis
Formidare nihil; restat sors certa triumphi
Pro superis movisse manus. Insurgite telis,
Et, quam vota deam celebrant, hanc arma reposcant!“
His dictis plebs mota fremit, magnamque Dianam
Communi clamore vocant, ac praepete cursu
Itur in obscenum cum seditione theatrum.
Non alio decuit causas meritumque Dianae
Lascivos tractare foro; capit area turpis

697 Paulus] Act. 19, 26—27 698 *cf.* Luc. *Phars.* V 292 quidquid gerimus 699 urbe] Act. 19, 27 orbis colit 700 *cf.* Verg. *Ae.* III 603 petiisse Penates 701—702 *cit. a* Bed. *de Art. Metr.* (Keil. *Gramm. Lat.* VII 229, 22—23) ei ... aedem 701 *cf.* Luc. *Phars.* IV 43 vidit lapsura ruina 705 Dianam] Act. 19, 27 709 *cf.* Luc. *Phars.* II 261 movisse manus; *sic etiam* Sedul. *Pasch. Carm.* V 96 Verg. *Ae.* III 560 insurgite remis 711 magnamque Dianam] Act. 19, 28 713 obscenum ... theatrum] Tac. *Germ.* 19, 1 spectaculorum inlecebris corruptae theatrum] Isid. *Et.* XV 2, 34—35 714—716 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* XIX 29 non alio ... opus

697 poterunt] homines *C* quos] deos *C* 699 vocat] paulus *C* quorum] divorum *C* 701 vox demetrii adhuc *C* 707 desperat] pugnare *C* 709 telis] cum armis ℶ 710 arma] epitheton *T* 714 vox poetae *C* poeta *O*

697 poterunt] poterant O^*R^*T pocierunt Ξ 698 numine CHK^2 I: *PHRTCA* (nomine) K^*K^3 699 discedat E^* discessit *G* orbe $CE^*GIOPR^{vl}U^2$ II: *FI* (ore U^*) $Y.Z\Lambda\Lambda\Xi\Pi\Psi$ ℶ, *cf. Font. a. h. l.* 701 hei *cf. Test a. h. l.* III: *GLKE* 703 cinerem T^2 ℶ cineris G^*P 712 vocat I^*W

Concilii deformis opus; tamen impetus amens
Fluxit ut in vacuas oculis qui labitur auras
Nullaque dispersus retinet vestigia fumus.
O miseranda manus! Cui tu praestare laboras
Perpetuam cur esse putas? Te teste sacellis
Eruitur fugitiva suis. Quo iure pavescis,
Qua pereunte doles caeloque adiungere temptas
Quam terris remanere negas? Nunc ordo figurae
Explorandus erit latebrisque videndus apertis:
Dicitur e solo Demetrius atria demens
Argento posuisse deae, cum plura capaci
Protulerit natura sinu quibus ista metallis
Fingeret, ut fusis animantur vultibus aera
Ingeniique manus promittunt vivere cautes.
Quod si sanctiloquos volvamus ab ordine libros,
Inveniemus iter, puris quia sensibus aurum
Comparat, argentum nitidis Scriptura loquelis.
Nam Psalmus licet ista canat; tamen, inclute Moyses,
Altius hoc memoras populo cum talia dictas:

---

716 *cf.* Luc. *Phars.* IV 279 impetus amens; *sic etiam* Stat. *Theb.* VII 47 717 *cf.* Verg. *Ae.* VII 646 perlabitur aura 719 *cf.* Verg. *Ae.* XI 259 miseranda manus 720 perpetuam] Chrys. *In act. Ap.* Hom. XLII 1 (*PG* LX 295—298) 722 doles] Act. 19, 27 723 figurae] Bed. *Ex. act. Ap.* XIX 24 725—753 *v.* Act. 19, 25—27 727 *cf.* Luc. *Phars.* I 590 protulerat natura; *ibid.* VII 810—811 natura.../... sinu 731—732 *v.* Iob 28, 12—17 732 argentum... loquelis] Ps. 11, 7 733 *cf.* Verg. *Ae.* XII 179 inclyte Mavors 734 *cf.* Verg. *Ae.* X 680 haec memorans

---

717 oculis] ablativus *C* 719 poetae *A* miseranda] exclamatio poetae *A* cui] dianae *T* 723 nunc] modo allegoritabit *Π* 724 figura mystica *O* 725 figura mystica *RΘ* 726 plura] metalla *C* 734 altius] profundius *CX*

I: *PHRTCA* 721—722 quo.../... doles *om. A* 722 *om. R** 728 ut] et
II: *FI* *CWZ** animentur *DFL²* *ut vid.*, *XΠΨ²* 734 haec *omn. codd.*
II: *GLKE* *praeter CH*PΞΦ²* (*JVΓΣ def.*) *n. b.* altius *subst.* dicas *F²ΔΨ²* dicta *AR** dictat *S**

„Aurum atque argentum templorum ferte decori.“
Quod iacet interius menti non dura metalli
Materies sub corde latet, sed apertius illud
Exagitat quod Christus amat; mens obtulit aurum
Cui fuerit pretiosa fides, pariterque ministrat
Argentum cui voce sonant bona tympana cordis,
Ut Dominum duo iuncta colant: de pectore sensus,
De sermone sonus; sic aurum dogmata Legis
Argentumque petunt hoc ad pia templa parari.
Nos, quia templa sumus si crimina cuncta recedant,
Praescia verba monent, quod apostolus ipse revelat.
Corde salus credentis erit confessio voce.
Sacrilego res una fuit: Demetrius aedes
Condidit argento, cuius facundia movit
Hos animos, ut norma probet sine iudice sensu
Numina vana coli nec de virtute venire
Pectoris istud opus, cui pars haec sola dicatur
Quae rationis inops nudam serit ore loquelam.

735 *v.* Exod. 25, 3 737 *cf.* Stat. *Theb.* X 232 sub corde movet; *idem Ach.* I 953 sub corde tene 742—743 aurum ... parari] Exod. 25, 29 744 templa] I Cor. 3, 16 747 Demetrius] Act. 19, 24—27 752 *cf.* Verg. *Ae.* V 842 ore loquelas

735 aurum] intellectum *X* argentum] eloquentiam *X* 736 quod] aurum *X* 737 illud] aurum *Π* 738 quod] intellectum *Π* 739 cui] menti ȝ 740 cui] menti *I* 743 templa] mentes *T* 745 quod] hoc ȝ illud *X* 747 sacrilego] demetrio *X* res una] eloquium sine sapientia et intellegentia *X* 748 argento] solo *X* 749 norma] regula doctrinae *X* iudice] spiritali ratione *X* 750 nec] et ut probet ȝ 751 pectoris] demetrii *C* cui] demetrius *C* haec] facundia *X* dicatur] fuisse *X*

735 offerte *X* deferte *G* ferre *Ξ* forte *Π** parte *Y* 739 fuerat *ΔΠ* I: *PHRTCA* 740 *post* 741 *Ξ* 740—742 *post* 747 ȝ* 743 haec *C* hac T^2 744 qui II: *FI* *PST*Z*^{2} 745 praescia] plurima *EGK*MOΛ* pretia *T** p̄*ia *Θ** III: *GLKE* (p̄pia $Θ^2$) p̄ia *A* templa *R** movent *AH* (monent H^{vl}) *R** monet *G** 752 gerit *ADFG*^{2}*IK*^{2}*R,S* (g *supra scr.* S^2), *TUWXΔΘΠΩ* ȝ (serit $H^{vl}R^{vl}U^{vl}$), *cf.* semina II 757; spargeret II 758

De eo ubi sanctus Paulus in Troia in cenaculo usque ad noctem praedicans lampades fecit incendi; ibique Eutychus adolescens dormiens in fenestra cecidit de tertio cenaculo et imo mortuus est repertus; in quo Paulus incubuit dicens animam eius intra ipsum esse; et resuscitatus puer ubi Paulus docebat ad primum est cenaculum revocatus.

Tu quoque signa ferens titulos in carmine nostro,
Troia, repone tuos et laudibus adde triumphos,
Qui magis ex vero fulgent tibi clarius actu
Quam quae pomposo reboant tua bella cothurno.
Lingua colona Dei cum semina feta saluti
Spargeret, in seram produxit tempora noctem
Plus animis factura diem; micuere coruscae
Lampades, ut verbi lucerent igne fideles.
Solus ab excubiis vivacibus Eutychus exsul
Mersa sopore gravi commisit membra fenestrae.
O male parta quies! O semper dedita somno
Pectora, nuda bono! Quantis patet ille ruinis
Quem nox sola tenet numquamque resuscitat aegrum
Ad meliora caput! Nescit vigilare periclo
Qui patitur dormire Deo. Quid inane fenestrae

753—754 *cf.* Ov. *Ar. am.* II 625 titulos imponimus 753—825 *v.* Act. 20, 6—12 753 *cf.* Verg. *Ae.* VII 1 tu quoque; *sic etiam ibid.* X 324 756 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 18 grandisonis pompare modis tragicoque boatu 760 lampades] *de figura cf.* Bed. *Ex. act. Ap.* XX 7—8 761 Eutychus] Chrys. *In act. Ap.* Hom. XLIII 1 (*PG* LX 303, 1) 763 *cf.* Ov. *Her.* VI 157 male parta; Verg. *Ae.* III 495 parta quies; *sic etiam ibid.* VII 598; Luc. *Phars.* V 373; Claud. *In Eutr.* II praef. 52 764 *cf.* Ov. *Fast.* III 864 pectora nuda; *sic etiam ibid.* IV 454; Mart. X 50, 2; Prop. III 8, 8 767—768 *cf.* Ov. *Fast.* IV 600 inane chaos; *sic etiam Ar. am.* II 470; Stat. *Theb.* VIII 100 767 fenestrae] Act. 20, 9

I: *PHRTCA* 753 poeta dicit *M* 756 quae] bella *R* 757 lingua] pauli *X*
II: *FI* colona] serviens *X* 763 vox poetae *C* poeta *O* 764 bono] bonitate
III: *GLKE* christi *X* 766 periclo] in *X* 767 patitur] se ipsum *T* Deo] de *T*

Quaeris, adulte, chaos quidve hac in parte quiescis
Qua ruiturus eris? Res est inimica saluti
Pendula celsa sequi furtivaque somnia prono
Carpere velle toro; poteras meliore cubili
In verbo recubare Dei Pauloque monente
Eius velle aditum cui limine pervia recto
Ianua nomen inest, per quam de fonte levatae
Ad vitam gradiuntur oves; hanc quaerite cuncti
Si rabidas fauces cura est morsusque cruentos
Evitare lupi, cuius lacerabitur ore
A pastore fugax qui sparsos vocibus agnos
Evocat atque gregem propria de morte redemptum
Non sinit insidiis et amari vulnere dentis
Rursus ab hoste capi. Maesto sonuere tumultu
Atria; concurrit gemitu miserata frequenti
Turba videre locum qui funere tristis acerbo
Laetitiam facturus erit; cui Paulus adhaerens
Pectore „vivit“ ait; quam vocem vita secuta est,
Morsque repulsa fugit. Quantum tua, Christe, potestas

773 recto] Matth. 3, 3 774—775 ianua ... ovis] Ioh. 10, 7 779 *cf.* Verg. *Ae.* VI 121 morte redemit 780 *cf.* Verg. *Ae.* XII 160 vulnere mentis 781 *cf.* Ov. *Trist.* II 204 ab hoste capi 781—782 *cf.* Verg. *Ae.* II 486 gemitu miseroque tumultu 783 *cf.* Verg. *Ae.* VI 429 funere ... acerbo 784—785 adhaerens pectore] Act. 20, 10; Ov. *Met.* IV 694 corpore adhaerent; Verg. *Ae.* X 845 corpore inhaeret 785 *cf.* Ov. *Her.* VI 29 „vivit“ ait Ov. *Met.* XII 82 vocem ... secuta est

773 eius] christi Π cui] christo Π 778 vocibus] propriis nominibus singulorum *T* 781 redit ad narrationem $\Theta\Pi$ 782 redit ad historiam *T* 783 metaphora Λ 784 cui] adolescenti Π 786 apostropham ad christum facit *H* quantum] admirative loquitur *T* vox admirantis exclamatio *I* apostropham ad christum Θ

773 limite $\Theta\Xi$ recte *P** rectum *AIR*T** (recto T^3) *WY*Θ* (rectu Θ^2) recta *D*T*^{2} 774 lavatae *CE*^{2}*FH*^{2}*IR*^{2}*SUY* (levatae *E*E*^{3}) $S^{vl}\Xi\Phi\Psi\beth^2$ levante *P** laute Θ^{ss} 776 rapidas *CHPTUZ*$\Lambda\Xi\Omega$ rapida *Y*, *cf.* supra II 242 784 erat *CD*, *G*^{2} (a *supra scr.* i), *H*^{2}*KLMO R*^{2}*X*$\Lambda\Lambda\Pi\Psi\Omega$, *cf.* II 724; 769

I: *PHRTCA*
II: *FI*
III: *GLKE*

In famulis operata facit! Tu redditus astris
Aequalisque Patri de maiestate perenni
Iura superna regis. Sed quod caro corpore matris
Virginis orta tibi regnum spoliavit Averni
Vivaque de proprio revocasti membra sepulcro
Teque probans voluisse mori qua parte resurgis
Et qua natus eras tam ferrea vincula solvis,
Lux aliis alterna redit te auctore simulque
Exemplo donata tuo, qui subdita dudum
Cogis et electis succumbere Tartara servis.
Interea felix surgit de morte cadaver
Et meliore via tria per cenacula sospes
Ducitur ad Paulum, cuius conspectibus insons
Coepit adesse puer vitae iam dignus honore
Cum leti convertit iter. Quae gloria facti
Instruit ad veterem causas aperire figuram:
Fulta tribus cameris Noe describitur arca

---

791 *cf.* Verg. *Ae.* X 558 membra sepulchro; *sic etiam* Luc. *Phars.* VI 765; Drac. *De Laud.* Dei II 175 (*MGH* Auct. ant. XIV 73); *cf.* Alcim. Avit. *Poem.* III 253 (*MGH* Auct. ant. VI 2, 231) 792 *cf.* Luc. *Phars.* VIII 621 seque probat moriens 798 tria] *de figura cf. supra* I 209 cenacula] Act. 20, 9 801 *cf. supra* II 318 convertit iter Verg. *Ae.* XII 322 gloria facti 803 tribus] Gen. 6, 16; *de figura cf.* Maxim. Taur. *Serm.* XX (*PL* LVII 575a)

---

789 quod] quia *Π* 793 qua] ex parte *Π* 796 et] etiam ϑ servis] fidelibus apostolis ϑ 797 redit ad narrationem *Π* 799 allegorice *O* redit ad narrationem Eutychi Θ 801 figura mystica *O* convertit] ad vitam *X* iter] viam *C* 802–803 figura mystica *ORΘ* 802 veterem] modo allegoritabit *Π*

I: *PHRTCA* 787 facit] dedit *H* (facit H^{vl}) *P* 789 matris] maturis
II: *FI* *AR*T** 792 tuque *A*, *R* ut vid.*, *T*Z*^{2} probas *DF*H*IT*^{2}*W*
III: *GLKE* *ΔΦΨΩ*ϑ 793 tam] iam *Ξ* quam *X** (tam X^{vl}) *Z** que *P* qui *DF*^{1}*H*X*^{1} qua *CF*I*, *T*^{1} (qua *in ras.*), *UWΓΔΦΨΩ*ϑ tum *R*Z*^{2}Θ 798 sospis *AYZ** hospis *R*T**

Ecclĕsiae documenta gerens; stetit ordine primae
Pars hominum, pecudesque gradum tenuere secundae,
Tertia sors addicta feris; quae cuncta per undas
Arca quadrata tulit, velut in baptismate fontis
Omnibus est nunc una salus, sed moribus unus
Non valet esse locus; nam nidos fertur in illa
Aedificasse Noe, quem Iustum dicit Hebraeus
Et Requiem, quod Christus inest, qui dividit aequus
Praemia certa suis. Quisquis virtutis amator,
Iungitur alta petens Noe; stat proximus infra
Ingenio breviore minor; sors dedita saevis
Tartareum tenet ima sinum. Sic Eutychus ergo
Prima parte cadens inferni perditus oris
Haesit et humana vacuus ratione ferarum
Coepit habere locum; cui postquam pectore Paulus
Incubuit verbumque suum sapientia fudit,
Ore levans animam carnali lege peremptam,
Ad Dominum de morte redit, quod Epistola clamat:

---

804 *cf.* Luc. *Phars.* VII 216 stetit ordine 805 *cf.* Claud. *De Rapt. Pros.* III 10 tenuere secundum 806—807 per undas ... velut in baptismate fontis] *de figura cf.* Maxim. Taur. *Serm.* XX (*PL* LVII 574a) 809 nidos] Gen. 7, 3 810 iustum] Iustin. Mart. *Dialog.* 138 (*PG* VI 793a) *δίκαιος γὰρ Νῶε* 811—812 *cf.* Ov. *Fast.* IV 887—888 divide .../... praemia 811 requiem] Gen. 5, 29; Hieron. *De nom. Heb.* (*PL* XXIII 826) Noe. requies 812 *cf.* Luc. *Phars.* IX 562 virtutis amator; *sic etiam* Sedul. *Pasch. Carm.* II 283 815 *cf.* Ov. *Fast.* V 244 Tartareos ... sinus Eutychus] Act. 20, 9 816 *cf.* Ov. *Trist.* III 5, 23 perditus oris 818 *cf.* Ov. *Fast.* I 518 habere locum 821 *cf.* Stat. *Silv.* II 5, 18 morte redit Epistola] Eph. 5, 14

---

804 primae] camerae *GT* in superna *T* 809 locus] status *C* 810 Hebraeus] sermo *C* 812 amator] est *T* 813 alta petens] ascendens ad gradum ecclesiae *C* 816 prima] altissima *C* 818 cui] euticho *C* 821 redit] eutychus *C*

---

804 primo *CD*, E^2 (o *in ras. ut vid.*), *FHK*M^2R^* (ę *in ras. ut vid.* R^2) T^2*UX*Γ*Δ*$Θ^2$*Λ*Ξ*Π*Φ, Ψ(?), Ω𐅵; *cf.* cameris 803 805 secundum II: *FI CDFH* (secundae H^{vl}), M^2R^2 (*post.* u *in ras. ut vid.*), *UX*Γ*Δ*Ξ*Π*Φ, III: *GLKE* Ψ(?), Ω𐅵; *de* cameris (803) *cf. Argumentum supra* primum cenaculum

„Qui dormis, iam surge citus!“ rursusque perurget:
„Teque vigil de morte leva!“ Super ardua trina
Promeruit iam stare puer, quia dogmate trino
Comperit aeternae quae sit substantia vitae.

De eo ubi sanctus Paulus in litore maioribus natu ex Asia convocatis valedixit plurima allocutus et admonens, significans quia annis tribus eis continuis praedicasset, dicens se Hierosolymam iturum et plura passurum vel quod ultra eum non viderent, admonens eleemosynam fieri; moxque genu posito orans turbis lacrimantibus est profectus; quibus dato osculo perrexit ad navem.

Iamque peragratis Paulus stationibus orbis
Ad Solymam venturus erat, quo Spiritus illum
Pergere saepe monet; cupiens in litore noto
Perpetuum memorare vale, simul undique sacros
Evocat has reddens caro de pectore voces:
„O dilecta manus quae Christi militat armis!
O summo plebs nata Deo! Meministis amoris
Et studii documenta mei; gentilia promptus
Agmina Iudaicosque tuli sine fine furores,
Ut vitae praecepta darem nullumque lateret
In populo narrata fides. A sanguine vestro
Mundus semper ero nec debitor oris avari

823 *cf.* Verg. *Ae.* VII 562 supera ardua 826—879 *v.* Act. 20, 16—35 826 *cf.* Ov. *Amor.* III 13, 33 iamque pererratis; *sic etiam* Stat. *Theb.* V 588; Claud. *De Cons. Stil.* III 333 830 evocat] Act. 20, 17 Verg. *Ae.* I 409 et reddere voces; *sic etiam ibid.* VI 689 Verg. *Ae.* V 482 pectore voces; *sic etiam ibid.* XI 840; Luc. *Phars.* IX 255 de pectore voces; *sic etiam* Val. Fl. VI 496; Stat. *Theb.* X 189 837 mundus] Greg. *Reg. Past.* III 25 (*PL* LXXVII 96d)

824 dogmate trino] praedicatione sanctae trinitatis *C* 826 hyperbole *M* aphaeresis *O*

I: *PHRTCA* 831 delecta *FIUR*^{vl}*WXΠΦΩ*
II: *FI*
III: *GLKE*

Clausa talenta luam sterilemque in semine verbi
Ieiunus culpabit ager; vos convenit inde
Usuram praestare piam cum venerit Auctor,
Qui meriti discussor erit servosque reposcet
Mensurae crementa suae. Mihi germina ferre
Sensibus ardor erat, quae passim credita sulcis
Sparsimus; at fructus tenues mala terra dolebit.
Vado videre crucis venerandam gentibus urbem,
Quo me iussa vocant; varii luctamen agonis
Hic dabitur certare mihi, nam cuncta subibit
Qui cursum complere volet; mitissima sors est
Poenarum quas vota gerunt regnique facultas
Perpetuo pro rege pati. Servate, ministri,
Ecclĕsiam Christi, pretium quam sanguine nobis
Fecit in orbe suo; famuli retinere laborent
Quod Dominus de morte dedit. Non cernitis ultra
Iam faciem vultusque meos; vigilantius, oro,
Commissos lustrate greges, quia dente rapaci
Convenient ad ovile lupi; custodia peccat,
Cum spoliis si raptor eat; pastoris inertis

838 *cf.* Verg. *Ae.* VI 251 sterilemque 842 mensurae] Luc. 16, 1—12 845 vado ... urbem] Act. 20, 22 848 *cf.* Luc. *Phars.* VIII 452 mitissima sors est 850—859 servate ... suo] Act. 20, 25—30 856 *cf.* Ov. *Trist.* I 6, 10 ovile lupus lupi] Matth. 7, 15] 857 pastoris] Nah. 3, 18; Zach. 11, 17

838 clausa] absconsa *C* sterilem] me avarum *X* 840 auctor] christus *C* 842 germina] semina *GT* 844 at] sed *IXΠ*ʒ pro sed *FTΘ*ɔ 845 verba pauli *C* 846 luctamen] pugna *CX* 847 hic] hierusalem *X* 849 vota] desideria *C* regni] futuri *C* 851 pretium] commercium *T* compensatum *C* 852 fecit] christus *I* 855 dente] metonomia *T* synecdoche pars pro toto *T*

838 in] ex *FΦ* 841 reposcit *AD*EGH*LMOPR*STYZ** I: *PHRTCA* *Θ*ΛΞΠ** reposcat *X**, *cf.* erit ... que 842 gemina *T** 844 at] II: *FI* ad *omn. codd. praeter DH²I* (sed I^{gl}) $R^{2}T^{2}W\Theta^{2}\Pi\Phi\Psi\Omega$ ʒ, *fortasse recte* III: *GLKE* 845 crucis] cunctis *YZ* (*del.* Z^{2}) 853 quae *P*, *v. l. cr.* 856 convenient] conveniunt *ΛSUΛ* 857 erat *R*T*WΓ**

Fraude perit quod praedo capit. Sed et acrior hostis
Intus erit, graviusque malum discordia portat
Quae vulnus sub pace creat; ne cedite duris;
Virtuti damnosa quies, nullumque coronat
In stadio securus honor; sua gloria forti
Causa laboris erit, rarusque ad praemia miles
Cui pax sola fuit; victoria semen ab hoste
Accipit; hinc oritur. Dominus plantaria vestra
Fecundare valet, qui per sua dona venire
Ad sua dona facit quodque adiuvat ipse ministrat.
Non ego divitias luxu fallente superbas
Alterna mercede tuli nec munera sumpsi
Vos potius quam vestra petens; me scitis ut istae
Cum sociis pavere manus. Assuescite gazas
In lucis proferre vias operumque locare
Thesauros in sede poli; nil proderit aurum
Defossis quaesisse locis, si claudat avarus
Quod celabat humus; quod non in paupere surgit,
In tellure iacet caecoque revolvitur antro
Obscura peccante manu; laxate supernis
Corda, precor, monitis, neque respuat ullus egeno

---

858 *cf.* Ov. *Fast.* II 227 fraude perit 860 *cf.* Val. Fl. VII 95 nec cedere duris; Verg. *Ae.* VI 95 ne cede malis 865—867 *v.* Act. 20, 32 866 fecundare] I Cor. 3, 7 867 *cf.* Ov. *Her.* V 146 ad sua dona 868 *cf.* Stat. *Theb.* XII 230 luctu fallente 869 *v.* Act. 20, 33 870—871 *v.* Act. 20, 34 878—879 *v.* Act. 20, 28; 20, 35

---

860 sub pace] simulata *X* 861 damnosa] est *C* 863 ad praemia] erit *C* 864 semen] initium pugnandi *C* 865 hinc] ab hoste *C* 866 venire] nos *C* 869 tuli] accepi a vobis *C* munera] terrena *Π* 870 ut] quo modo *C* quod *Π* sicut *T* istae] meae *X* 871 manus] metalepsis *T* 875 surgit] crescit *C* 877 obscura] avara *C*

I: *PHRTCA* 863 *om. AE*K*R*T** 865 nostra *D*ΞΠ** 870 me] vos PZ^2
II: *FI* 875 quod celabat] pectore que celabat *P* quod non] que non *P* in
III: *GLKE* paupere] pectore *YZ** 877 laxante *AT** laxare *Ξ* laxa *Z** laxa [..] *Ψ**

Tecta parare gregi, quo suscipit hospite Christum.“
Sic postquam fatus dedit oscula, cum simul orans
Flexit in arva genu strictique doloribus omnes
Ad lacrimas fluxere pias longeque per undas
Obtutu comitante sequi meruere carinam;
Dumque per oppositas extendunt lumina nubes,
Additur in pelagus oculis via, raptaque flabris
Puppis adhuc nota est et mulcet imagine mentes,
Affectuque animi crescit mensura videndi.
Sed quod ait: „Tribus haec annis praecepta saluti
Nocte dieque dedi“, patet hac ratione figura:
Qui canit Ecclĕsiae tria dogmata saepius edit
Historicum, morale sonans, typicumque volumen.
Sic etenim ternas capiunt sex vasa metretas,

879 *cf.* Claud. *Pan. Prob. et Olyb.* 264 tecta parant quo... Christum] Matth. 25, 40 880—887 *v.* Act. 20, 36—38 880 *cf. supra* II 412 oscula figat; Verg. *Ae.* I 687 oscula... figet; *ibid.* II 490 oscula figunt 881 *cf.* Ov. *Ar. am.* I 361 adstricta dolore 882 *cf.* Ov. *Trist.* IV 3, 42 lacrimae... piae; *idem Met.* XIII 621—622 piasque... lacrimas Claud. *Carm. min.* 49, 17 (Loeb.) longeque per undas 883—885 *cf.* Ov. *Her.* XIII 18 tuos oculos usque secuta meis; Val. Fl. I 495 oculis... secuntur 886 *cf.* Sil. Ital. XIV 446 puppis, adhuc Ov. *Met.* X 301 mulcebunt... mentes 887 *cf.* Ov. *Trist.* V 2, 8 affectusque animi 888—912 *v.* Act. 20, 31 888 tribus] *cf.* tribus *infra* II 910; tria 890; ternas 892; tres 895, 897, 908; triplicat 901; triplici 911; *de mystica vi numeri cf. supra* I 209 890—891 *cit. a* Bed. *Ex. act. Ap.* XX 31 qui... volumen 892 *cf.* Iuvenc. *Hist. Ev.* II 139—140 sex... / vascula quae ternis aperient ilia metretris ternas... sex vasa] Ioh. 2, 6

880 cum] tc H^{gl} 886 nota] illis intuentibus *X* 888 ait] paulus *C* 889 spiritalis sensus *Π* ratione] numero *C* 889—890 figura mystica *RΘ* 890 figura mystica *O* mysticus sensus *O* explanatio cum figura *O* 891 historicum] visibilem *C* morale] quod pertinet ad mores *C* typicum] spiritale *vel* figurale *C*

879 quo] qui *AH** in quo *Ω* quos *R*T** 880 factus *G*PT*YZ** I: *PHRTCA* cum] tum *FH* (tc̄ H^{gl}) $IT^{2}UWXΠΨ^{2}Ω$ tunc *Δ* ‖ K^{su} 881 strictis II: *FI* *C*EG*M*PZ²ΓΛ* que *om. P* 882 *om. AR*T*Φ** 884 cum III: *GLKE* *CLΦΩ* 888 salutis *DFHIR²T*UWXΦΩ* ‖

Quae veteri de Lege novo rubuere liquore.
Forma sacrīficii perfecti prisca canistro
Tres panes offere iubet; quibus additur illud
Discipulis quod Christus ait iam nocte roganti
Tres panes debere dari; nox ista profecto est
Mundus, ut, hic si quis verbi desideret escas,
Exhibeas, quaesite, dapes doceasque volentem
Quod Pater et Natus, quod sanctus Spiritus unus
Sit Deus et numerum triplicat substantia simplex.
Nec semel hoc pia iussa canunt. „Angāriat" inquit
„Te quicumque petens ut pergas praevius unum,
Cetera vade simul duo milia." Nonne videntur
Hoc mandata loqui: Si quis te consulit errans
Ignarusque viae, quid sit Deus edere malis,
Prode Patrem, subiunge libens, quod Filius et quod
Spiritus est almus, numero tres et tamen unus.
Hinc Iudaea vacans, sterilis quae dicitur arbor,
Exspectata tribus fructum non attulit annis,
Quod triplici spernens tractare volumina sensu
In fidei numeris nescit dare munera Christo.

---

895 tres] I Reg. 10, 3 897 tres] Luc. 11, 5 901—902 quod ... Deus] I Ioh. 5, 7 hi tres unum sunt 904 duo milia] Matth. 5, 41 906 *cf.* Stat. *Theb.* I 368 incertusque viae 909—910 *cit.* a Bed. *Ex. act. Ap.* XX 31 hinc ... annis 909 Iudaea vacans sterilis ... arbor] Matth. 3, 10; Iuvenc. *Hist. Ev.* I 336 silvae steriles 910 tribus] Luc. 13, 7 912 *cf. supra* I 933 munere Christus

---

895 quibus] mysteriis *T* panibus *C* 899 quaesite] o rogate *C* 902 inquit] christus *C* 906 edere] pandere *C* malis] magis vis *C* 909 vacans] otio *C* 910 expectata] a deo *C* 911 quod] eo quod *C*

I: *PHRTCA* 894 sacrīficii, *v. l. cr.* 895 perferre *A CEFIWX** (offerre X^{vl})
II: *FI* Ω p offerre *X*Φ** 897 iste *A CFH* H^{vl}IPR* (ista R^{vl}) *TWXY*
III: *GLKE* *ΘΦΨ* est *om. YZ*Ψ* 901 sint *CG²HLMPSWXYZ*Ω* sunt *ADEG*OR** (sụnt R^{1}) *T*UZ²ΓΘΛΠ*, *v. l. cr.* triplicat] triplicet *HR¹ ΛΨ²* (*deperdit. KΛΣ*) 905 haec *CDHX^{vl}ΛΘΩ* 906 malis] mallis *APR*T*YZ*Θ** (*tali** $Ξ^{2}$)

De eo ubi sanctus Paulus a Iudaeis in templo Hierosolymis tentus est. Quibus cupientibus eum interficere tribunus eripuit iniectis duabus catenis. Qui Hebraice allocutus est qua fuerit ad Dominum ratione conversus; et cum dixisset quia iussiset ei inde discedere et gentibus praedicare, clamaverunt debere eum tolli, ne viveret; et vestimenta sua in aëra vel pulverem iactaverunt; vel de quaestione quae aborta est de contrarietate verborum.

Nobile iam templum Salomonis Paulus adire
Coeperat et veteris sollemnia reddere Legis.
Corripit hunc Iudaea manus rabidoque tumultu
Conclamant necis esse reum, sed in arma tribunus
Evolat et vinctum geminis iubet esse catenis.
Quae tamen astrictis incumbunt dura lacertis
Non animum tormenta ligant, quod Epistola Pauli
Lumine plena canit vinciri posse ministros,
Vinciri non posse fidem, verbumque tenere
Suppliciis non esse datum. Gradibusque sub ipsis
Constitit Hebraeo plebi sermone locutus:
„O fratres patresque viri! Me nostis in oris

913—973 nobile ... creat] Act. 21, 26 *et* 22, 22 913—917 *v.* Act. 21, 30—33 917 vinctum] Act. 21, 33 alligari 918—919 astrictis ... ligant] Act. 21, 33; Chrys. *In act. Ap.* Hom. XLVII 1 (*PG* LX 327) 919 Epistola] II Tim. 2, 9 921—922 verbumque tenere ... esse datum] II Tim. 2, 9 sermo ... vinctus est 922—923 Gradibusque ... locutus] Act. 21, 40

915 rabido] iracundo fremitu *CFIΘΠ⊐* insano fremitu *X*ℶ forti sonitu *T* saevo *O* 917 vinctum ... esse] alligatum suis castris transmisit *F⊐* iussit eum ligari *IXΠ* 918 synecdoche a parte totum *T* poeta *Λ* 921 tenere] ligari *GM*

915 rapido *ACHTΛΘ*Ω*, *cf. supra* 242 916 conclamat *ACF* I: *PHRTCA IT²WXΛΠΦΨΩ*ℶ, *cf. Argumentum* 917 esse] ire *AC^vl DEGI^vl JK* II: *FI LMORSTUZ²ΘΛΞΦΩ*, *cf. Font. a. h. l.* 921 teneri *ACFJ²R²SU* III: *GLKE Ξ²ΦΨΩ*

His venisse rudem; doctrinae deditus omni
Legis amore fui; vobis modo testibus utor,
Quorum scripta ferens ardebam caede Damasci
Christicolas punire greges et finibus orbis
Hanc prohibere fidem. Sed non mortalia possunt
Auctori certare suo. Descendit ab astris
Lux oculos clausura meos, et ab igne corusco
Aucta dies latuit, caligantesque tenebrae
Orbibus incumbunt, quarum mihi tempore crevit
Adveniens cum nocte iubar. Discernere causas
Eventus post facta solet; bene vidimus umbras,
Usuri iam Sole novo. Sed et auribus haesit
Clamor ab ore Dei; repetito nomine Saule
Me Christus terrore quatit, ne signifer ultra
Auderem bellare sibi. Quo iure negabo
Quo feriente cado, cuius de munere pronus
Attollor meliore via perque ardua surgo
Sublimisque sequor felicia dona ruinae!
Iam satis, o cives, crudelia movimus arma.

927–929 quorum ... fidem] Act. 22, 3–5 929 *cf.* Verg. *Ae.* I 462 mortalia tangunt 930 *cf.* Verg. *Ae.* VI 404 descendit ad umbras; *v.* Act. 22, 6 931 *cf.* Stat. *Theb.* V 484 lux oculos Sil. Ital. XI 338–339 corusco igne; Hor. *Carm.* I 34, 6 igni corusco 932 *cf.* Iuv. VI 31 caligantesque fenestrae 936 *cf.* Stat. *Silv.* IV 1, 3 sole novo Sil. Ital. XII 518 auribus haeret; *sic etiam* Claud. *Pan. Prob. et Olyb. Cons.* 210; Verg. *Ae.* II 774 faucibus haesit 937 repetito ... Saule] Act. 9, 4 938 *cf.* Sil. Ital. XII 6 terrore quatit 939 *cf. infra* II 984 iure negatur; Claud. *In Eutr.* I 457 iure negasti 940 *cf.* Ov. *Fast.* I 320 quo feriente cadit 940–941 cuius ... surgo] Act. 9, 8 941 *cf. supra* II 798 meliore via; *sic etiam* Luc. *Phars.* IX 394 943 *cf.* Ov. *Met.* V 219 movimus arma; *sic etiam* Luc. *Phars.* VII 255; Sil. Ital. II 46

925 doctrinae deditus] ad pedes gamaliel *C* 932 aucta] maior facta *FIΘΠ* ב multiplicata *X* superata *T* expulsa *GS* 934 nocte] caecitate *C* 936 sole] christo *C* 939 vox pauli *T*

I: *PHRTCA* 926 *ad finem del. J* 930 suo] deo CH^*PZ^2 deo suo Π^*
II: *FI* 932 acta *EGK* (aucta K^{mg}) $L^*MOY^2Z\Lambda^*$ (a[.]cta Λ^3) $\Xi\Psi^2$ victa *I*
II: *GLKE* (aucta I^{vl}) $R^*UW\Omega_{vl}$ 936 usus sum *P* iussus sur *Y* ussus sum Z^*

Nil dubium pars illa docet quae teste beata
Fungitur hoste suo. Quid adhuc libet esse nocentes?
De tenebris lucete meis cui fontis ab undis
Est visum largita fides et mortis imago
Vivere coepit aquis.“ Heu! numquam saxea tellus
Seminibus fecunda suis, vacuique laboris
Qui sterilem patiuntur humum. „Post denique Iesus
Haec mihi visus ait: ‚Procul, hac procul urbe relicta
Pergere, Saule, para; non est tibi credula nostri
Nominis; ad gentes potius cane verba salutis.‘“
Protinus hanc vocem querulae rapuere phalanges;
Proiciunt vestes ac pulvere longius acto
Ventosa levitate fremunt, varioque fragore
Personat in Pauli rabidum discrimina vulgus.
O Iudaea nocens! Auctorem perdere vitae
Cum cuperes, sic dicta dabas; fuit optio linqui
Quem velles clamosa tibi, sed ab ore cruento
Triste petis malesuada nefas et gaudia Paschae
Electo latrone colis geminasque furorem

946 *v.* Act. 9, 17—18 947 Verg. *Ae.* II 369 mortis imago; *sic etiam* Ov. *Met.* X 726; *idem Trist.* I 11, 23 949 vacui] *cf. Dig. Lib. Pandect.* 19, 5, 24 950 *cf.* Claud. *Carm. min.* 26, 19 (Loeb.) sterilem . . . humum; Iustin. Mart. *Dialog.* 28 (*PG* LX 536b) *ἀνήροτον Χωρίον* 950—953 post . . . salutis] Act. 22, 21 951 *cf.* Verg. *Ae.* VI 258 procul o, procul; Ov. *Fast.* II 623 procul hinc, procul; *sic etiam* Stat. *Silv.* III 3, 13; Iuv. XIV 45 procul, a procul; *sic etiam* Ov. *Met.* XV 587 954—957 *v.* Act. 22, 22—23 960 *cf.* Verg. *Ae.* XII 8 ore cruento; *sic etiam* Sil. Ital. X 240; Tibull. I 5, 49 962 electo latrone] Ioh. 18, 40; *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* V 147 elegere Barabban

947 visum] acumen oculorum *C* 948 poeta *M* 949 fecunda] est ȝ vacui] iudei *Z* laboris] de labore *Z* 958 verba poetae *C* 960 quem] christum *C* ihū an baraban *X*

949 labores *EGHI*, **L*¹ (e *ex* i *ut vid.*), *MOR*¹ (e *ex* i *ut vid.*), I: *PHRTCA* *T*²*U*, *W ut vid.*, *ΔΛΞΨ*²*Ω* ȝ, *v. l. cr.* 952 paule *CR*^{vl}*XΔΠΩ* II: *I* 955 proiciunt] proscindunt *IK*²*WΩ* 957 rapidum *EHΔΘ***Ξ***Ψ***Ω* III: *GLKE* varium *Π*; *cf. supra* II 242 960 vellis *AR***T***YZ***Θ**

Saeva pio, placata reo. Certamine cuncto
Te spolias vacuamque locas cum durior ipsis
In Stephanum tormenta iacis, deponis amictum
Et nunc veste cares, primi quia poena parentis
Est cognata tibi veterisque in corpore portas
Transgressoris onus, contraria fontis honori
Ne renoveris aquis. Adam sub criminis ortu
Cognovit quod nudus erat, documentaque noxae
Hinc misero patuere suae; te mortis origo
Crebra subit, cui plena malis interserit ira
Bis habitum quem culpa creat. Iam bella tribunus
Vocibus his ardere videns fera vincula Paulo
Addidit et castris torquendum misit iniquis.
Nota querela locis ut sit superanda canemus:
Paulus gesta loquens socios ibi lumina dudum
Conspexisse suos, vocem tamen auribus illam
Non hausisse refert; at tunc, quo tempore caecus
Decidit, et vocem comites audisse leguntur.
Sic variat narantis opus. Sed utrumque necesse est

965 deponis amictum] Act. 7, 58; Iuv. I 142 deponis amictus 966 veste cares] Gen. 3, 7 973—975 iam ... bella] Act. 22, 24 974 *cf.* Ov. *Ex Pont.* I 2, 46 fera vincla; *sic etiam* Stat. *Theb.* V 571; Iuvenc. *Hist. Ev.* II 462 vinclisque feris 977—979 Paulus ... refert] Act. 22, 9 978—979 *cf.* Verg. *Ae.* IV 359 auribus hausi; *sic etiam* Ov. *Met.* XIII 787; *ibid.* XIV 309; Stat. *Theb.* X 771 auribus ... hausi 979—980 at ... leguntur] Act. 9, 7 981 *cf.* Verg. *Ae.* VI 737 penitusque necesse est

964 figura mystica *ORΘ* vacuam] auxilio christi *C* ipsis] tormentis *C* 966 allegorice *O* 967 cognata] propinqua *C* 972 cui] tibi ♃ interserit] intermittit *C* 973 bis] in morte Stephani, nunc in paulo ♃ 975 castris] in castris ♃ 976 locis] in suis ♃ ut] qualiter *IT* 977 explanatio questionis *R* explanatio questiones *O** 978 explanatio questiones *Θ** (-is Θ^2) 980 et] etiam *T*

I: *PHRTCA* 963 *ad finem del. X* 972 intorserit $H^*PR^2\Pi$ 979 ausisse
II: *I* *ACHIR*STWYZΔΘ*Φ** ♃ habuisse *DEL* audisse $C^{ss}L^{ss}O^{ss}R^2T$
III: *GLKE* $\Gamma\Pi^{ss}\Psi$ ♃^{ss} hau[s]isse G^2

Concinat haud dubium; nam tunc audisse feruntur,
Accepisse sonum, nunc non audisse profecto.
Haec rationis erit simplex via: Iure negatur
Vox quoniam confusa loqui, neque creditur illud
A sermone dari quod non in pectore condit
Accipiens; dubia tantum stimulatus ab aure
Ambiguusque fragor solas diverberat auras;
Sic audisse simul, sic non audisse leguntur;
Altera pars sonitus, certae est pars altera vocis,
Et fert atque refert geminam res una figuram.

De eo ubi sanctus Paulus in castris tortus et flagellis est caesus. Contra quem Iudaei quadraginta coniuraverunt ne comederent aut biberent priusquam occiderent Paulum euntem ad tribunum Lysiam. Quod cum prodidisset propinquus Pauli, nocte a tribuno missus est Caesaream ad Felicem praesidem, ubi causam dixit cum Iudaeis et oratore eorum et postea apud Festum successorem, a quo appellavit ad Caesarem; vinctum enim Felix servari fecerat successori.

Agmina supplicii ferventia corpore Pauli
Poenarumque graves evolvere versibus iras
Causa monet, sed lingua pavet. Fugiamus ab ista

986 *cf.* Verg. *Ae.* XII 950 sub pectore condit 988 *cf.* Verg. *Ae.* V 503 diverberat auras 989 sic ... simul] Act. 9, 4—7 sic non audisse] Act. 22, 9 990 certae ... vocis] Mart. XI 61, 7 voce certa; *ibid.* XIV 76, 1 certa ... voce; Val. Fl. II 455 [vox] certa sonat 991 *cf.* Verg. *Ae.* XII 866 fertque refertque; *sic etiam* Luc. *Phars.* II 13 992—994 agmina ... monet] Act. 21, 31; 21, 35—36; 22, 22—23; 23, 12—15; 23, 21; 23, 27

982 tunc] secundum lucam ℑ 983 audisse] vocem secundum paulum ℑ 985 confusa] est *C*

987 aspiciens *H*P* 988 aures *DIM*W*Y*ΞΨ* (auras Ψ^{vl} ℑ *vl*) I: *PHRTCA* aur*s Π^{2} 990 certa *CDHIPSUYZΓΔΘ*ΠΦΨ*Ψ*³ ℑ certe *EGL* II: *I* *MORT*²*WΞ*² cert [?] *Ξ**, *construenda cum voce* vocis 991 una] illa *R*Π* III: *GLKE*

Parte, dolor, veritique nefas tam triste premamus
Eloquium, ne forte legens sua fletibus ora
Compleat et largis humescat pagina guttis.
Nec tamen haec poterant animos satiare cruentos;
Ardet amor scelerum cupiuntque in sanguine Pauli
Sacrilegas versare manus. Quae dura malorum
Vota! Quater deni vesanae stirpis alumni
Imposuere sibi non ullum sumere potum
Primitus atque cibum quam parta caede daretur;
Hinc magis esse dapes. O pallida cordis imago!
Pocula sunt, Iudaea, tibi meliora cruoris
Quam laticis, nullasque volens contingere mensas
Esurĭs ad facinus saturamque cadavere iusti
Quaeris habere famem. Non haec ieiunia Moyses
Condidit exemplo tot consummata diebus,
Ut memoras, quot tela moves; totque inspicis annis
Secretas patuisse vias ubi divite nimbo

---

995 *cf.* Verg. *Ae.* IV 563 dolos dirumque nefas 996 *cf.* Mart. X 26, 5 fletibus ora 997 *cf.* Ov. *Trist.* IV 1, 96 umidaque est fletu littera facto meo 1000 *cf.* Sil. Ital. XIV 618 dura malorum 1001—1003 quater deni ... daretur] Act. 23, 13; 23, 21 1001 quater deni] *de figura cf.* Exod. 16, 35; Num. 14, 33; 32, 13; Deut. 2, 7; 8, 2; 29, 5; Iosh. 5, 6; 14, 7; Neh. 9, 21; Act. 23, 13; 23, 21; *cf.* Maxim. Taur. *Serm.* XV—XXVIII *De Quadragesima* I—XIV (*PL* LVII 561—590) 1005 *cf.* Verg. *Ge.* III 529 pocula sunt 1006 *cf.* Verg. *Ae.* VI 606 contingere mensas 1010—1012 tot ... cibi] Exod. 16, 14; 16, 35 1011 *cf.* Luc. *Phars.* IX 659 divite nimbo

---

1000—1001 vox admirativa *T* 1003 parta] parata *DG* praeparata *ΘΠ*ב² ג pperata *O* p̄parabat ב* (p̄parata ב²) 1006 laticis] aquae *CITΘΠ*ב *vel* baptismatis *C* baptismi *G* pocula aquae ג

I: *PHRTCA* 995 dolos *UΞ* 998 saturare *LMOΞ* sociare *AH** 1002 non
II: *I* nullum *AGR*T*YZ* 1003 parta] *om. I** facta *CH*^vl^ *K*²*PR*^vl^ *T*^mg^
II: *GLKE* *UWYZ*ΓΦΩ* parte *D*^mg^*L*M** parata *D*^ss^ paul'*Ξ* 1006 latices
*AEGK*LR*T*Θ*Λ** 1007 esurĭs, *v. l. cr.* 1010 memores *IP*I*²*W*
quod *ACR*T**

Fluxerunt de rore cibi rupisque vicissim
Arida fudit aquas, in quo meruere parentes
Divina bonitate frui donisque supernis
Enutrire animas. Numero crudelis ab ipso
Tu saevire venis pollutaque foedera iungis
Agminis, ut plures faciat mors una nocentes.
Comperit haec Lysias Pauli vulgante propinquo
Quove parent adversa loco; monet ocius ergo
Clam sua iussa tegi noctisque in tempore cautus
Obscurum praevenit opus lectisque maniplis
Imperat ut tuto Paulum comitentur honore.
Gloria de meritis a te, delator honeste,
Non aliena foret, quodque est ad praemia rarum,
Proditione places; nec te constantia laedit
Quam sceleri servare times; in crimine virtus
Crimen erit, cumque ad facinus sociantur iniqui,
Est ibi culpa fides, quam tunc in laudibus ornat
Verus honor cum causa pia est. Stipantibus armis
Caesaream mox Paulus adit, quo turba cucurrit
Rhetore fulta suo, qui praesidis aure potitus

1012—1013 rupes ... aquas] Num. 20, 11 1016 *cf.* Sil. Ital. XVII 86 polluti foederis Verg. *Ae.* IV 112 foedera iungi 1017—1029 agminis ... est] Act. 23, 16—24 1019 *cf.* Stat. *Ach.* I 737 quidve parent 1022 *cf.* Verg. *Ae.* XI 52 comitamur honore; *ibid.* XI 61 comitentur honorem 1023 delator] Act. 23, 16 1029—1032 stipantibus ... dedit] Act. 23, 31—24, 9 1029 *cf.* Luc. *Phars.* X 534 stipantibus armis; *sic etiam* Sil. Ital. I 47

1012 rupis] petre *T* petra *CIΠ*♮ 1013 quo] numero quadragenario *T* 1015 ipso] quadragenario *C* 1017 plures] totam multitudinem iudaeorum *C* 1023 poeta *MO* apostropham facit ad ipsum proditorem ♮ apostropham facit ad nepotem pauli *Π* 1028 quam] culpam *C* 1030 quo] ubi ♮

1012 rupes *DE*GI*K²MOR²T²UWΔΘ*ΛΠΦ²Ω* ⊐ ♮, *v. l. cr.* I: *PHRTCA* 1013 fundit *LΔ** fuit *R*T*Y* 1014 superbis *YZ** 1019 parant II: *I* *CHPT²YZΓΔΨ*♮ (parent ♮*vl*), *v. l. cr.* 1022 toto *AIT²UWYZ*Θ* III: *GLKE* 1026 sceleris *ADH*KR*YZ*ΘΦ* 1028 tibi *E¹R²YZΠΦΨ**

Irrita verba dedit. Contra sic denique Paulus
„Optime praeses“, ait „dudum te novimus omnes
Iustitiae documenta sequi comitemque modestam
Consiliis hanc esse tuis quae gratia suadet
Fidere nec dubium tali sub iudice fari.
Non Legis templique pium violavimus usum
Nec sermone vago populares movimus auras.
Urbibus ex Asiae venientes solvere dona
Coepimus ad purum semper spectantia votum.
Quis, rogo, liber erit si res facit ista nocentem?
Eloquor haud metuens — neque enim discrimina novit
Formidare fides — audent quam dicere sectam
Luminis esse viam nec discordare novellis
Iura vetusta patrum; fas est modo credere cunctos
Corpora de tumulis iam posse resurgere postquam
Detulit inde suum qui condidit omnia Christus.“
Obstupuit Felix amisso nomine, vincla
Quem faciunt aliena reum quorum obice Paulus
Stringitur et Festi servatur praesidis anno.
Linquimus hic, nimium ne gaudia nostra morentur —
Ad Latium iam, Paule, veni! — certamina crebro

1032 *cf.* Ov. *Rem. Am.* 678 irrita verba deis 1032—1047 contra ... Christus] Act. 24, 10—21 1038 *v.* Act. 24, 12; Claud. *Pan. Prob. et Olyb. Cons.* 31 vagis sermonibus aures; Boeth. *Cons. Phil.* II 7, 63 (Loeb.) ad populares auras 1041 *cf.* Iuv. VI 647 facit ira nocentes 1048—1050 *v.* Act. 24, 25—27 1048 Felix] *v.* Chrys. *In act. Ap.* Hom. LI 1 (*PG* LX 351) 1051—1054 linquimus ... doli] Act. 25, 1—7 1051 *cf.* Mart. VIII 21, 1 gaudia nostra moraris

---

1035 hanc] iustitiam *T* 1042 parenthesis *RT* 1043 quam] uiam ♭ sectam] heresim *CI* 1044 novellis] a *T* 1051 parenthesis *T* linquimus] de passione pauli *C*

I: *PHRTCA* 1038 aures *AC*^{vl}*D*, *E*^{2} *ut vid.*, *G*^{2} *ut vid.*, *IKLMOR*^{2}*S*UWΓΔ*
II: *I* *ΛΞΠΦΨΩ* ♭ aras *R*Θ* 1041 rogo] *om. I** ergo *Y* iam *ΛΞ*
III: *GLKE* 1042 eloquar *IR*^{2}*S*^{2} 1045 cunctis *AK*SΞ*^{2}*Ψ* cuntos *DT** (cuntis *T*^{2}; cunctos *T*^{mg}) 1051 hinc *DH*^{2}*I*^{2}*ΔΠΨ**

Quae fuerint agitata foro quantique legantur
Iudaici fluxisse doli; nam talia Paulus
„Caesaris ad solium vos provoco; Caesaris“ inquit,
„Appello Romanus opem“. Cui Festus: „Abibis,
Ut cupis, Augusti citius visure tribunal.“
Non stimulante metu fugiens discrimina Paulus
Iudicii vitavit onus; mens anxia semper
Pro vita meliore mori; sed muneris auctor
Praeconi testique suo iam dixerat olim
Quod Romam venturus erat. Clementia Iesu
Omnibus in terris fidei sitientibus haustum
Pocula dat de vase suo cunctosque rigari
Multifluo sermone iubet, meruitque venustas
Nominis occidui de lumine crescere verbi.

De eo ubi sanctus Paulus sub custodia militari ad Italiam navigans, ita ut etiam Syrtes incideret et navis instrumenta disrupta sint, quattuordecim diebus pertulit tempestatem, ut nec solem nec stellas viderent nec cibum sumerent; qui postea allocutus est desperantes quod ei a Domino nuntiante angelo sint concessi hortatusque est eos ut panem sicut ipse comebat acciperent, et sic ad Melitem insulam pervenerunt; ibi fracta navi omnes incolumes sunt eiecti.

1054—1057 *v.* Act. 25, 10—12 1058 *cf.* Luc. *Phars.* VI 423 stimulante metu; *sic etiam* Sedul. *Pasch. Carm.* V 301 1059 *cf.* Claud. *De Cons. Stil.* I 39 mens ardua semper 1060 *cf.* Ov. *Met.* VII 862 meliore mori

---

1053 quanti] linquimus *C* 1057 poeta *O* 1058 poeta *M* figura mystica *O Θ* 1059 parenthesis *T* figura mystica *Λ* poeta *Λ* semper] erat *C* 1064 vase] paulo *C* 1066 occidui] Romani ȝ

1057 cupis, *v. l. cr.* 1059 iudicia *R** vitabat *H*Λ* vitabis *A* 1062 quod ... erat, *v. l. cr.* 1065 vetustas *DUΨ** opus PZ^2 (honus *ut vid.* *T*Z**)

I: *PHRTCA*
II: *I*
III: *GLKE*

Solverat Eoo classem de litore vector
Austri nactus opem, cuius spiramine laeta
Crebrescente via velique patentibus alis
Aequora findebat puppis. Sed mite quid umquam
Ventorum tenuere doli? Mox flatibus Euri
Rupta quies pelagi, tumidisque incanduit undis
Caerulei pax ficta maris; furit undique pontus
Attollensque suas irato gurgite moles
Denegat abreptae vestigia certa carinae,
Quae suspensa polis deiectaque iungitur arvis
Terrarum caelique sequax. Caret artis amicae
Praesidiis manus apta rati, gelidoque pavore
Deponunt animos nigroque sub aere caeci
Naufragium iam iamque vident, clausoque profundo
Mortis imago patet. Vastas percurrere syrtes
Historica ratione vocor lacerosque rudentes

1067 *cf.* Verg. *Ae.* XI 4 solvebat Eoo 1068 *v.* Act. 27, 13 1069 *cf.* Verg. *Ae.* III 520 velorum pandimus alas; Bed. *Vit. S. Cuth.* 6, 12 (*PL* XCIV 579b) velique patentibus alis 1071 *v.* Act. 27, 14 *cf.* Verg. *Ge.* II 339 flatibus Euri 1072 *cf.* Val. Fl. III 46 rupta quies; Luc. *Phars.* I 239 rupta quies populi; *ibid.* V 442 quies pelagi Catull. 64, 13 incanduit unda 1073 *ef.* Luc. *Phars.* V 570 ferit undique pontus; Stat. *Theb.* VI 625 furit undique clamor; Bed. *Vit. S. Cuth.* 6, 14 (*PL* XCIV 579b) furit undique pontus 1074 *cf.* Verg. *Ae.* I 134 tollere moles; *ibid.* II 497 gurgite moles 1075 *cf.* Bed. *Vit. S. Cuth.* 6, 15 (*PL* XCIV 579b) tardans abreptae vestigia coepta carinae 1076 *cf.* Verg. *Ae.* I 106—107 hi summo in fluctu pendent; his unda dehiscens / terram inter fluctus aperit 1078 *cf.* Stat. *Theb.* III 306 manus apta 1079 *v.* Act. 27, 20 Verg. *Ae.* V 751 deponunt, animos Iuv. X 50 nigroque sub aere caeci 1081 *cf.* Verg. *Ae.* II 369 mortis imago *ibid.* I 146 vastas ... syrtes 1082 *cf.* Luc. *Phars.* V 594 laceros ... rudentes

---

1068 metaphora *I* 1074 metaphoricos *A* 1076 hyperbolicos *OA*

I: *PHRTCA* 1070 mite] mitte *C*H*L*YΦ** mite quid umquam] mobile
II: *I* marmor K^2 (*in ras.*), *Π* 1078 rati] radii *Y* regi *P*, (*in ras.*) Z^2
III: *GLKE* 1079 aere] aggere *U*, $Ω^2$ (aggere caeci *in ras.*) *post* 1079 *versus* 1134—1151 *G* 1080 clauso] clausa *AI*R*T*W*

Et clavi fragmenta sequi, sed non ego linguam
Tam fragilem committo vadis rapidasque procellas
Aufugiam temptare diu, ne forte canenti
Obruat exiguam violentior unda loquelam.
Tangere pauca rĕfert; tutas conabor arenas:
Praevia fluctivagae latuerunt sidera puppi,
Nec solis radiis sub nubibus emicat axis,
Cumque dies multos iam rite peregerit orbis,
In pelago nox una fuit, quo tempore nullis
Indulsere cibis. Quanta est, heu, poena timoris
Supplicium nescire famis! Dat semina causis
Res mala saepe bonis. Tam clari nautica pubes
Militiaeque cohors hominis tempsisset honorem
Prosperiore freto; cuius custodia tandem
Solvitur, et saevo venerantur ab aequore vecti
Quem portum sensere suum. Gerit illa ruina
Ne lateat quod Paulus erat sanctusque patescat

1086 *cf.* Prud. *Cont. Symm.* II praef. 44—66; *ibid.* 63—64 facundi oris ut impetus / non me fluctibus obruat 1087 *cf.* Sedul. *Pasch. Carm.* I 276 plura referre pudet; Prud. *Apoth.* 1 pauca loquar 1089 *v.* Act. 27, 20 Sil. Ital. XII 637 emicat axe 1090 *cf.* Luc. *Phars.* I 285 subegerit orbem; Iuv. V 21 peregerit orbem 1091 *cf.* Luc. *Phars.* V 627 nox illa fuit; *ibid.* VI 693 nox una fuit 1091—1092 quo . . . cibis] Act. 27, 33 1092 *cf.* Luc. *Phars.* VII 644 poena timoris 1093—1094 dat semina causis | res mala saepe bonis] Chrys. *In act. Ap.* Hom. XXVII 2 (*PG* LX 206) 1094 *cf.* Sil. Ital. VI 351 nautica pubes; *sic etiam* Auson. *Mosell.* 228; *ibid.* 238 1097 et . . . vecti] Act. 27, 43; *ibid.* 27, 44 ferebant

1087 refert] libet *I* placet *CTΠ⊐* prodest *Θ* prodest *ń ǯ* prodest meli ÷ *O* 1093 nescire] oblivisci *C* 1097 vecti] liberati *C* 1098 portum] liberatorem *C* 1099 erat] extitit *C* patescat] ut *C*

1084 rabidas *CDGKLORΘΛΠ* rabpidas *Φ**; *cf.* II 242; 776 1087 rĕfert] refers *R** libet *CI^{as}Π⊐** ferens *H* ut vid., SU, Ω*^{2} (*in ras.*); *v. l. cr.* 1088 celarunt *GM, ut vid. K** 1080—1133 *post* 1151 *G* 1090 urbis *R*T** 1091 nullus *R*YΘ*Φ** 1097 victi *ADEGLK*MOR*ST*T^{mg}Z^{2}ΛΞΩ* victo *Θ**; *cf. Font. a. h. l.*

I: *PHRTCA*
II: *I*
III: *GLKE*

Assertore mari; raptis elementa laborant
Luminibus monstrare virum, mediisque tenebris
Apparet radiata fides; fit laurea iustis
Ex pretio quod terror agit, mansuraque virtus
Crescit in adversis, quae testibus usa periclis
Ad meritum discrimen habet. Stans denique Paulus
Conclamata piis animat sic pectora verbis:
„O utinam nostris voluisses, fida iuventus,
Consiliis parere prius ne litora Cretae
Linquerĕs insani rabiem passura profundi!
Non pelagi caelique minas, non triste tulisses
Iacturae populantis onus, nec turbine tanto
Desperata salus gemeret confinia mortis.
Quae tamen humanum transcendunt gaudia votum,
Haec facile est praestare Deo, cui muneris usus
Hic potior quem nemo putat; nam missus ab astris
Angelus hoc placido veniens denuntiat ore:

1100—1101 *cf.* Mart. IV 30, 10 raptis luminibus; Luc. *Phars.* III 713 lumine rapto 1104 *cf.* Luc. *Phars.* III 614 crevit in adversis; Stat. *Theb.* VI 683 crescit in adversum 1105—1112 *v.* Act. 27, 10; 27, 21 1107—1109 *cit. a* Bed. *De Art. Met.* (Keil. *Gramm. Lat.* VII 232, 23—233, 2) o utinam ... profundi 1110 *cf.* Verg. *Ae.* VI 113 pelagique minas caelique; *ibid.* X 695 minas ... caelique marisque; Sil. Ital. XII 157 pelagique minas terraeque; Ov. *Fast.* IV 700 minas frigoris 1111 *cf.* Iuv. XIII 8 iacturae ... onus 1114 *cf.* Luc. *Phars.* V 42 praestate deis 1115—1123 nam ... casum] Act. 27, 22—26 1116 *cf.* Verg. *Ae.* VII 194 placido ... ore; *sic etiam ibid.* XI 251; Ov. *Met.* VIII 703

1108 parere prius] quia prius ammonuit eos ut in creta insula hiemarent *C* 1115 hic] usus *C* potior] melior est ♮ quem] usum *C*

I: *PHRTCA* 1100 raptis] raptisque *CEGKLMOPSZ²ΛΞ, v. l. cr.* 1107 *om.*
II: *I* *AR*T** 1108 nec *ADEHKLRT*Z², Δ² ut vid., ΞΩ* ne litora]
III: *GLKE* nolitora *Y* 1109 liqueris *CEGH, L* ut vid., M* OUΞΛ* linqueris *APR*R²T*YZ** linqueret *DΔ², v. l. cr.* 1113 gaudia] grandia *AEL*ST²WYZ*Φ* gradia *T** gaudia *T^vl* omnia *U* 1116 haec *AE** (o *in ras. ut vid. E²*), *cf.* hoc II 905

‚Quam turbam vehit ista ratis tibi rector Olympi
Contulit, ut nullis figatur naufraga saxis.‘
Credite, vera forent nec spe frustrabor inani
Qui merui promissa Dei, concessaque nobis
Insula portus erit, cuius statione licebit
Arrepta tellure frui navisque solutae
Prospectare gravem nullo discrimine casum.“
His dictis ruit ira maris, sublataque dudum
Lux revocata micat, velamine noctis aperto
Pandere visa solum quod praebuit hospita nautis
Sīcanio lateri remis vicina Melīte.
Ante tamen rabidos quam vincant aequoris aestus,
„Solvite“ proclamat Paulus „ieiunia fessi
Et quarto decimo, sicut nos vescimur“ inquit
„Iam panem gustate die“. Memoranda figurae
Sacramenta piae valeant qua lege probemus:
Tempore quo primi fulserunt lumina mensis
Hoc numero currente die de carnibus agni

1117 *cf.* Verg. *Ae.* II 779 regnator Olympi 1119 vera forent] Act. 27, 25 sic erit Val. Fl. IV [578] nec spe dubios solabor inani 1121 *cf.* Luc. *Phars.* IX 948 cuius statione 1122 *cf.* Verg. *Ae.* X 298 arrepta tellure 1123 *cf.* Verg. *Ae.* I 574 nullo discrimine; *sic etiam* Luc. *Phars.* IV 218; Claud. *De Rapt. Pros.* III 411 nullo ... discrimine 1124 *cf.* Ov. *Met.* I 330 maris ira; Val. Fl. I 37 ira maris 1125—1127 velamine ... Melite] Act. 28, 1—2 1128 *cf.* Verg. *Ae.* III 397 aequoris aestu 1129—1131 *v.* Act. 27, 33—36 1130 quarto decimo [quatuordecim] *de figura cf.* Gen. 31, 41; II Cor. 12, 2; Gal. 2, 1 anni; Act. 27, 27 nox; Matth. 1, 17 generationes 1133 primi ... mensis] Exod. 12, 2 1134 hoc numero] Exod. 12, 6 agni] Exod. 12, 3

1118 nullis] in ℑ figatur] mergatur *CIΠ* 1119 forent] sunt *T* pro sunt *C*ℑ erunt *O*ℑ 1120 merui] consecutus sum *C* 1124 his dictis] a paulo *C* 1126 solum] terram *C* 1134 figura mystica *O* hoc numero] quadragenario *C*

1118 nullus *G*H*P*S*YZ*Π**ℑ*, *cf. Argumentum supra*: omnes I: *PHRTCA* 1119 forent, *v. l. cr.* 1128 rapidos *EΔΞΠΩ* rabidi L^{vl} 1134 de] II: *I* *om. Y* cum Φ 1134—1151 *post* 1079 *G* III: *GLKE*

Turba iubetur ali, quarum munimine tacto
Libera Niliacas meruit vitare tenebras;
Hinc spatio simili Paulus de gurgite mundi
Quos auferre cupit secum convivere suadet
Et sacrum libare cibum, vestigia Moysi
Observata legens; quorum speculantibus actum
Haec duo sunt diversa locis sed proxima causis,
Et repetita salus uno de fonte levatur:
Agnus Christus inest, panis quoque Christus habetur
De caelo, quod et ipse docet; qui corpore Iesum
Sumpserit hoste caret, nec iam sua iura Pharāo
Aegyptusque tenet; mox omnia daemonis arma
His merguntur aquis, quibus ille renascitur infans
Qui captivus erat; salsae quoque fluctus abyssi
Linquitur, et tetri superantur stagna draconis,
Ereptoque gregi largitur pascua Christus,
Nominibus propriis, pastor iam verus edenti.
Hinc etiam Eccl̆esiae gerit aurea luna figuram

1136 vitare tenebras] Exod. 12, 12—13 1137 spatio simili] Act. 27, 27 quartadecima nox Luc. *Phars.* VIII 290 gurgite mundum 1139—1140 *cf.* Verg. *Ae.* IX 392—393 vestigia retro observata legit; *ibid.* II 753—754 vestigia retro observata 1141 *cf.* Verg. *Ge.* IV 367 diversa locis; *sic etiam* Ov. *Met.* I 173 1143 agnus] Ioh. 1, 29 1144 quod ... docet] Ioh. 6, 35 1144—1145 qui ... caret] II Pet. 1, 4 1147 renascitur] Ioh. 3, 3; 3, 5; 3, 7 1151 pastor] Ioh. 10, 14

1137 hinc] ex hoc facto ȝ in isto loco *G* 1140 observata] quondam a filiis israel *I* quorum] moysi et pauli *I* actum] opus *C* 1142 uno de fonte] quia uterque mare transierunt ȝ 1147 ille] unus quisque *C* 1151 propriis] nominatim *Ψ* edenti] comedendi corpus christi *T* (nt T^2) gregi *CΠ* corpus christi *I* caelestibus iam utenti *Θ*

I: *PHRTCA* 1137 hinc] hoc *E*K*LM*OUΛΩ* hic $AE^1GH^{vl}M^2R^*TYZ$
II: *I* *ΔΘ*Ξ* 1138 efferre *IWΠ* 1142 lavatur $AI^*L^*R^*ST^{mg}$
III: *GLKE* 1148 salsi *ADH*LPR*TWYZΦ* salse $EGR^2\Theta^2$ sale *V* falsi *IS* Θ*Ψ** false $\Delta\Psi^2$ ȝ; *cf.* I 173; 914 1151 edendi *DEG** (t *supra scr.* G^2) *K*LMO* (ti O^{vl}) *R*T*ΦΩ* utenti *CV* 1152 *post* 1133 *G*

Quae quarto decimo de primo lampadis ortu
Conspicitur iam plena die, quia corpore Iesu
Crevit in orbe suo lucem factura perennem.

De eo ubi sanctus Paulus in Melite insula, dum foco sarmenta congregaret, manum eius vipera tenuit; quem cum barbari dicerent homicidam et crederent moriturum, ille viperam iactavit in focum; quem ita incolumem sunt mirati ut quem superveniente tumore arbitrati fuerant interire, Deum appellarent.

Pelleret ut Paulus crescentia frigora nimbis,
Contulerat sarmenta focis; cui vipera fixit
Daemonis arma ferens surgentibus obvia flammis
Antiqua feritate manum gelidique veneni
Vulnus in igne dedit. Quid adhuc, male noxia serpens,
A Domino revocare cupis veteresque rapinas
In legis novitate paras? Quid, mortis amatrix
Cuius es ipsa parens, instauras bella redemptis?
Praedo venis sed praeda iaces letumque ministrans
Arboris alternis consumeris, improba, ramis,
Postque crucem Christi mors est tibi portio ligni.

1153 quarto decimo] Exod. 12, 6 1156—1205 *v.* Act. 28, 2—6 1159 *cf.* Val. Fl. VI 85 gelidis . . . venenis; Claud. *Carm. min.* 49, 5 (Loeb.) gelido . . . veneno 1160 serpens] *de figura cf.* Iustin. Mart. *Dialog.* 94 (*PG* VI 700b) ὄφιν . . . ἐπὶ σημεῖον ἔστησε; Iuvenc. *Hist. Ev.* II 217—219 ut serpens . . . sublatus honore est, / sic hominis natum tolli in sublime necesse est 1161 veteres rapinas] Gen. 3, 1—5 1162 *cf.* Luc. *Phars.* VIII 364 mortis amator; *sic etiam* Sedul. *Pasch. Carm.* IV 93 1163 *cf.* Claud. *Carm. min.* 8, 4 (Loeb.) ipsa parens 1164 *cf.* Mart. VII 27, 4 praeda iacet; Luc. *Phars.* X 21 praedo, iacet 1165 alternis ramis] Gen. 3, 1; Act. 5, 30

1155 crevit] ecclesia *C* 1157 cui] paulo *I* 1159 antiqua feritate] quia primum hominem deceperat *Π* 1160 dedit] paulus *I* 1161 revocare] nos ♮ 1162 novitate] praedicationis evangelii ♮

1153 primae $CI^{vl}L^{2}O^{ss}PR^{2}UVYZ\Pi\Phi\Psi\Omega$, *cf.* salsae II 1148 I: *PHRTCA* II: *I* III: *GLKE*

Haud procul hinc aberant agrestia corda gerentes,
Barbarica de gente sati, qui murmure diro
Insonuere simul: „Satis est ex crimine fusi
Sanguinis iste reus, nullis iam tutus in oris,
Cui pelagus tellusque furent.“ Mortalia tractant
Et divina probant. Digito nam bestia pendens
Excutitur proiecta rogis; bene reddita flammae
Quam dedit ipsa prius, quae culpae protulit ignem
Unde gehenna calet; glacies tepefacta veneni
Solvitur in cineres, gelidaeque superbia pestis
Ex ardore perit; focus hic rapidique vapores
Non solitas vires capiunt atque arida secum
Nutrimenta ferunt. Sed tu modo decoquis anguem
Usa tuo fervore, fides; tibi subditur hostis
Frigidus inque vicem faciens incendia flagrat
Vipereo fumante gelu. Veniente tumore
Labi posse ferunt. Quantum per inania currit
Mens ignara boni! Iam tunc de corpore Pauli

1167 *cf.* Mart. X 103, 12 aspera ... geritis corda 1168 murmure diro] Act. 28, 4 1170 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 323 tutus in oris 1171 *cf.* Verg. *Ae.* I 462 mortalia tangunt 1173 *cf.* Claud. *De Bell. Gild.* I 126 reddite flammis 1174 culpae] Gen. 3, 1 1175—1182 glacies ... gelu] Act. 28, 3—6 1178 *cf.* Stat. *Theb.* XI 97 non solitas acies Ov. *Fast.* III 144 vires ... capit 1178—1179 *cf.* Verg. *Ae.* I 175—176 atque arida circum / nutrimenta dedit

---

1170 iste] paulus *C* homo *I* 1171 cui] pauli Π mortalia] homines *C* 1172 digito] in Π 1173 reddita] est T^2 1174 culpae] peccati Π 1177 hic] ex serpente *C*, Θ [hinc], Π ex vapore vipere *I* 1179 tu] fides pauli Π 1181 flagrat] illa vipera Π 1183 vox poetae *C* labi] cadere *C* ferunt] illi barbari Π

I: *PHRTCA* 1168 sati] nati *S* sequi *V* 1170 nullis] nullus PR^*T^*, *cf. supra*
II: *I* II 1118 nullis 1171 furunt $R^2\Pi^2\Psi^2$ furint Δ^* furi*nt Δ^2 furit Φ
III: *LKE* *ut vid.* 1173 rogis] focis Ψ roris *V* 1177—1178 vapores ... atque *om.* AR^*T^* 1177 hinc $DH^2IR^2U^2VW\Delta\Pi\Psi^2$ rabidi *ACEKM* $OP^2S\Delta^2$, *cf. supra* II 242 1183 furent *V*

Virus abest oculis cum squameus exiit horror
Quem serpens antiqua dabat; purgatus in amne
Aethereo Christique cruci sua membra relegans
Nescit ab angue mori; vorat haec quae flamma venenum
A sacris vim sumpsit aquis, quibus ustus anhelat
Qui dolet ad patriam veteres remeare colonos.
Incolumem sic stare diu mirata iuventus
Hunc ait esse deum; tandem, rudis incola, disce
Qua regnet virtute polis qui talia confert,
Ut famulos hoc esse putes. Nunc causa figurae
Plenius in clari cernenda est munere facti:
Anguis, origo necis — nam mors hinc edita nomen
De morsu peccantis habet — contraria iustis
Vult retinere manum, quoniam manus apta ministrans
Iure vocatur opus; talem qui senserit hostem
Impiger excutiat Dominique vaporibus urat.
Paulus, ut admoti cognovit furta pericli

1188 nescit ab angue mori] Act. 28, 3—6; Prud. *Cont. Symm.* I praef. 51 (*PL* LX) morsum vulnificum lex pia pertulit; *idem Cont. Symm.* I 20—21 animam letali peste piatam / nosset ab interno tutam servare veneno 1190 *cf.* Verg. *Ec.* IX 4 veteres migrate coloni; Ov. *Met.* VI 318 veteres sprevere coloni 1192 *v.* Act. 28, 4 Luc. *Phars.* IV 592 rudis incola 1196 anguis] *de figura cf.* Iustin. Mart. *Dialog.* 94 (*PG* VI 700b) *μυστήριον . . . τοῦ ὄφεως*

1185 oculis] ab *C* 1186 dabat] in paradiso *I* 1187 relegans] separans *ΘΠ* sequestrans *ΘΠ* consignans *O* p̄stringens *O* separans membra a terrenis delectationibus *C* relegare dicimus separare removere *I* 1188 flamma] fidei *C* 1189 ustus] diabolus *Π* 1192 hunc] paulum *C* 1193 polis] in *C* 1194 hoc] deum *C* causa figurae] spiritalis intelligentia *C* 1195 figura mystica *O* 1196 figura mystica *RΘ* anguis] est *C* 1197 morsu] gustamine *C* peccantis] adae *C* 1198 vult] anguis *C* manum] bonam operationem *C*

1185 verus *AR*T** 1187 crucis *R*T** cruce *YZ** religans *H*L*PSYZ* relocans *AR*T** refocans *EM*OΛΞ* revocans *M²* legans *I** 1188 hoc *DEK*LMOPSΛ* 1189 a *om. CV* vim] vim quae *CV* vi**m *T** sumpsit] sumit *CHPVΩ* sumsit *H^vl* 1193 confert] co[n]fert *H²* confret *T** profert *A* 1201 amoti *H* UΛ* furta] facta *DEK*LMOR*S²ΘΛ* fuituta *YZ** fuita *Ξ* ut vid., Z²*

I: *PHRTCA*
II: *I*
III: *LKE*

Serpere velle sibi, caelestia tela capessens
Pressit in igne dolos, cuius de fomite crescens
Est accensa fides, est sensibus additus ardor,
Hicque calor populis processit ab ubere fontis.

De eo ubi sanctus Paulus tribus mensibus in Melite insula hiemans, postquam patrem Publii priorem regionis eiusdem desperatum vel ceteros sanavit aegrotos, flante Austro navigans et diversa loca maris terraeque praeteriens Romam usque pervenit.

Mensibus hibernis tribus in regione Melīte
Multiplicem dat Paulus opem Publiique parentem
Finitima de clade levat, quo munere viso
Undique praecipites subitam rapuere salutem.
Pullulat interea nitidi coma frondea veris,
Quo iuvenescit humus senio fugiente pruinae,
Suscipiensque ratem velis cedentibus auster
Praebuit aligeras placidis in fluctibus undas.
Hunc spirare decet quem personat ore propheta,
Qui speciem fidei torrentem cantat in austro.
Sic quoque substratis ad gaudia nostra procellis

1202 *cf.* Verg. *Ae.* XII 167 caelestibus armis; Ov. *Fast.* III 259–260 caelestia . . . /arma; Stat. *Theb.* IX 729–730 caelestibus . . . /. . . telis 1206–1209 *v.* Act. 28, 7–11 1212–1215 *v.* Act. 28, 13 1212 *cf.* Luc. *Phars.* III 1 velis cedentibus 1215 *v.* Ezech. 17, 10 1216–1218 *v.* Act. 28, 12–16

1205 hic] ex hoc facto $CI\Pi$ populis] miletensibus $C\Psi$ 1212 cedentibus] consentibus 1214 allegoria *O* hunc] ventum *C* propheta] david *C*; *sed cf.* Ezech. 17, 10 1215 torrentem] velocem *C* 1216 substratis] suppositis $C\Theta\Pi$ mitigatis *O*

I: *PHRTCA* 1202 capescens $I\Xi\Pi\Psi^*\Omega$ 1204 est sensibus] et sensibus *CP*
II: *I* $SV\Delta\Pi\Phi\Psi\Omega$ et sensus *A* 1205 hicque] hincque $CI^2K^2M^{vl}RS^2V$
III: *LKE* $\Delta\Pi\Phi\Psi$ hisque E^2 (hicque E^3) $LZ^2\Omega$ isque $ADE^*H^{vl}OT$ (hicque T^{mg}) $U\Theta\Delta\Xi$ usque *M* (hincque M^{vl}) : hinque K^*; hincque *et* isque *apud Aratorem non reperta sunt* 1216 substratis] subtratis T^* subtractis Ψ^* prostratis $CHP\Xi\Omega$ (substratis ^{vl})

Plurima quaeque legens distinctis oppida vicis
Venit ad excelsae sublimia culmina Romae.
Altius ordo petit duo lumina dicere mundi
Convenisse simul tantisque e partibus unum
Delegisse locum, per quem sua sidera iungant
Omnia qui fidei virtutibus arva serenant.
Quae licet innumeris tendatur causa figuris,
Pauca referre volens isdem praestantibus edam:
Petrus in Ecclĕsiae surrexit corpore princeps;
Haec turrita caput mundi circumtulit oris;
Conveniunt maiora sibi, speculentur ut omnes
Terrarum dominae fundata cacumina sedes.
Gentibus electus Paulus sine fine magister
Aequius huic praesens oris diffundit habenas
Quae gentes praelata monet; quodque intonat istic
Urbis cogit honor, subiectus ut audiat orbis.

1219—1220 duo lumina ... mundi convenisse simul] Prud. *Peristeph.* II 469—470 te Paulus hinc exterminat/ te sanguis exturbat Petri 1219 *cf.* Verg. *Ge.* I 5—6 mundi/ lumina; Aldhelm. *Carm. Eccles.* I 3 (*MGH* Auct. ant. XV 11) Petrus et Paulus ... lumina mundi 1225 *v.* Ioh. 21, 15—17 1229 *v.* Act. 13, 46—47 1230 *cf.* Verg. *Ae.* V 818 effundit habenas; *sic etiam ibid.* XII 498; Iuv. XII 499; Claud. *In Rufin.* II 211 confundat habenas

---

1218 venit] paulus *C* 1219 ordo] ratio *C* duo lumina] petrum et paulum *C* 1220 tantis] tam longinquis *C* 1221 sua sidera] suum splendorem, tantorum luminum splendorem *A* 1222 qui] petrus et paulus *A* 1224 isdem] apostolis *C* 1225 figura mystica Θ 1226 haec] Roma *C* 1227 maiora] petrus et paulus et roma Π omnes] gentes Θ sedes] 1228 sedes] loca episcoporum *C* 1229 electus] a domino *C* 1230 aequius] quam aliis civitatibus Ψ huic] roma *I* 1231 quae] roma *C* quodque] quicquid Π intonat] paulus Π

1218 Romae] dicere mundi *R** 1227 speculetur *AK*RS*T** I: *PHRTCA* *YZ*Θ** speculantur Π* omnes] omnis Θ* oms *R* os Ξ oms *ADEI* II: *I* *LMOPUVWYΨ* 1228 domino $DH^2RUYZ^*\Delta\Theta\Pi\Phi\Psi$ domini III: *LKE* $AH^{vl}IT^2W$ cacumina] cacumine *AK*RT*Θ** sedis *DEH*, *L deperdit.*, $MOPU^2\Xi\Phi\Omega$ 1230 aequus *CIYZ** 1231 insonat *CV*

Dignaque materies Petri Paulique coronae
Caesareas superare minas et in arce tyranni
Pandere iura poli summumque in agone tribunal
Vincere, ne titulos parvus contingeret hostis.
Aegyptus mundi formam gerit: Inde vocari
Quae meruit ducibus plebs est commissa duobus
In quibus officium fraternus nexuit ortus.
Idŏla tot Romae, mundo collecta subacto
Quae fuerant, tenebris obnoxia corda premebant;
Liber et hic populus, quem vinxerat ante Pharāo,
Exuit Aegypti totidem ductoribus umbras
Perque lavacra Dei, quae tunc maris egit imago,
Vitae nactus iter caelestem repperit escam.
His etiam germanus amor, quibus amplius actus

1234 *cf.* Iuv. X 307 in arce tyrannus; Claud. *In Eutr.* II praef. 21 arce tyrannus 1235 *cf.* Claud. *Carm. min.* 51, 5 (Loeb.) iura poli 1238 duobus] Exod. 5, 1 1243 totidem [duo] *de figura cf. supra* I 221 1244 quae . . . imago *v.* I Cor. 10, 1—4; *cf.* Verg. *Ae.* VIII 671 maris ibat imago

---

1233 allegoricos *O* digna] est *ϑ* 1234 tyranni] neronis *Π* 1235 summum] haec est causa *I* 1236 titulos] memoria *C* memorias *I* memorias parvas *ΘΠϑ* memoriis *O* laudibus *O* parvus] exiguos *C* vilis *O* 1237 figura mystica *RO* 1240—1243 allegorice dicit comparans populum romanum populo iudaico *I* 1241 obnoxia] rea *C* 1242 pharao] diabolus *C* 1243 totidem] duobus *C* ductoribus] ducatu . . . moysi et aaron *C* 1246 his] petro et paulo *C* amor] fuit *ITΠ* actus] operatio *Π*

I: *PHRTCA*
II: *I*
III: *LKE*

1236 titulus *CVYZ*Ω* titulis *AEH*KLMOPR*ST*Z²Θ*ΛΞ*; *dativo cum* contingere *Arator non utitur* parvos *CVΛΠ* (parvuus Π^{mg}) parvis *AS** contigeret *Z** contingerit *R*T** contigerit *A* 1242 vixerat *PR*T*Yϑ** 1243 doctoribus *PSVΘ** 1245 natus *L*Y* nanctus *AZ²* 1246 actor *AH** auctor *C* (actus C^{vl}) H^{2} Liber II, explicit: aratoris subdiaconi sanctae ecclesiae historiae apostolicae explicit liber II *YZ* (romane Z^{2}) deo gratias amen *P* explicit aratoris liber secundus *I* explicit liber secundus aratoris subdiaconi sanctae aeclesiae romanae historiae apostolicae *H* finit liber secundus aratoris subdiaconi sanctae aecclesiae romanae historiae deo gratias *C*, *V* (historiae apostolicae liber secundus *V*) explicit liber

Quam natura dedit, geminos quos edidit astris
Non eadem tamen una dies, annique voluto
Tempore sacravit repetitam passio lucem,
Et tenet aeternam socialis gratia palmam.

1248—1249 *cf.* Prud. *Peristeph.* XII 3—4 festus apostolici nobis redit hic dies triumphi / Pauli atque Petri nobilis cruore

1249 repetitam] reducem ȝ passio] pauli ȝ

secundus aratoris subdiaconi *R* explicit historiae apostolicae liber I: *PHRTCA*
secundus aratoris subdiaconi Θ aratoris subdiaconi sanctae ecclesiae II: *I*
romanae explicit historiae apostolicae liber secundus *EKT* explicit III: *LKE*
arator immensus versificator *L* (*a manu recentiore*) explicit liber aratori subdiacono *A* explicit liber aratoris in actus apostolorum *S* explicit liber subdiaconi aratoris Ψ aratoris subdiaconi sanctae aeclesiae romanae explicit secundus istoriae apostolicae Ω explicit liber aratoris Π (*a manu altera*) historiae apostolicae aratoris subdiaconi finit liber secundus Δ finis adest libri laudentur dicta magistri; explicit liber aratoris subdiaconi; finit arator in hoc consurgit denique; pastus ȝ finit liber secundus historiae apostolicae aratoris subdiaconi sanctae romanae ecclesiae Φ deo gratias Λ explicit liber aratoris *D* Ξ *omiserunt M O U, J* (*def.*)

ARATORIS

EPISTOLA AD PARTHENIUM

Domino illustri, magnificentissimo atque praecelso Parthenio magistro officiorum atque patricio, Arator subdiaconus.

Si tibi, magne, velim fasces memorare parentum,
  Vix daret in tergo pagina lecta modum.
A proavis atavisque potens, tu stemmata vincis
  Moribus, et meritis cedit origo tuis,
Optime Parthēni, positum cui nomen ab aevo
  Laus magis est animi, quo, verĕcunde, places.
Nuntia venturum signavit lingua pudorem,
  Utque decus geminis quod vocitaris adest.
Cingula plura geris, sed quae tu grandia reddis,
  Nam tibi quisque datur, mox sibi crescit honor.
Quis bona tanta canat? Breviter loquor; omnia tecum
  Quae faciunt magnos singula solus habes.
Tu, facunde, sonas Rhodani Rhenique catervis;
  Regia dulcisonum te probat aula virum.
Te multis opulenta quidem Germania doctum
  Suspicit, et patrio gaudet amore tibi,
Gloria de tanto cui maxima fulget alumno,
  Qualem Romuleo dat toga densa foro.
Vidi ego te, vidi iuvenem sermone diserto

---

2 *cf.* Iuv. I 6 in tergo 3 *cf.* Verg. *Ae.* VII 56 avis atavisque potens 10 *cf.* Ov. *Ex Pont.* IV 12, 40 crevit honor

---

R Θ 5 Parthēni, *v. l. cr.* 6 verĕcunde 9 reddes *R*

Hesperios proceres aequiparare senes,
Quo directus eras legati munere functus,
Ut libertatis poscerĕs actor opem.
Mulsisti Geticas verbis felicibus aures,
Iuveruntque tuum publica vota solum.
Nil auditor ovans potuit rex ille negare,
Cuius in arbitrio tunc ea causa fuit.
Haec ubi fama volans celeri dispergere cursu
Coepit et assidua sustulit aure caput,
Exiit in populos solidae pinguedo loquelae,
Stipabatque tuos anxia turba gradus.
Ut, quotiens motis aperires flumina labris,
Curreret aestivam ceu positura sitim,
Has ego divitias avidus contingere linguae,
Qua velut unda Tagi, tu pretiose, fluis,
His quoniam Laribus tenĕbamur in urbe Ravennae,
Hospes hians aderam nocte dieque tibi.
Quos mihi tu libros, quae nomina docte sonabas!
Quanta simul repetens codicis instar eras!
Caesaris Historias ibi primum te duce legi,
Quas ut ephemeridas condidit ipse sibi.
Cantabas placido dulcique lepore poetas
In quibus ars fallax, pompa superba fuit.
Sed tamen ad veros remeabas, optime, vates
Quorum metra fides ad sua iura trahit,
Qualis in Hyblaeis Ambrōsius eminet hymnis
Quos posito cunis significastis, apes,

---

24 *cf.* Ov. *Trist.* II 60 publica vota; *sic etiam* Iuv. X 284; Claud. *De Quart. Cons. Hon.* 295; *idem De Sext. Cons. Hon.* 333 27 *cf.* Verg. *Ae.* VIII 554 fama volat 32 *cf.* Ov. *Met.* IV 98 depositura sitim; Sedul. *Pasch. Carm.* IV 230 positura sitim

---

22 poscerĕs] posceris *codd.*; *v. l. cr.* 25 auditur *R** 29 po- *RΘ* pulo *RΘ** 34 flues *R** 35 Ravenna *Θ* 36 hospis *R* 39 *repetit. in marg. infer.* Θ^2 43 viros *RΘ** 45 quales *R*Θ* ambrosios *R** 46 canis *RΘ*, *cf.* canis *infra* 48

Qualis in hac eădem Decentius arte mănavit,
Arvernisque canis, [Sido]niana chelys.
Cura mihi dudum fuerat puerilibus annis
Versibus assiduum concelebrare melos,
Scribere quas etiam simulavit fabula partes
Et per inane fretum sub levitate rapi.
Quae cum nostra tibi fragilis cecinisset arundo,
Et mihi, care, tuus saepe faveret, amor,
„O utinam malles“ dixisti „rectius huius
Ad Domini laudes flectere vocis iter!
Ut quia nomen habes quo te vocitamus, Arator,
Non abstrusa tibi sit sed aperta seges.“
Constitui, fateor, si quando forte mererer
Ingenii fructus ad meliora sequi,
Quo te cumque loci contingeret esse, virorum
Maxime, transmitti, quod modularer, opus.
Iam stimulat promissa dies, ut debita tandem
Contractusque meos solvere, docte, velim.
Sume quod ex nitido libavimus aequore carmen,
Et licet exiguas suscipe gratus aquas.
Oceanus rerum spatio manet altus in illo,
De quo vix laticem traximus ore brevem.
Namque ego, Romanae caulis permixtus amoenis
Ecclĕsiae, tonso vertice factus ovis,
Pascua laeta videns et aprica volumina Christi
Quaerebam gustu tangere cuncta meo

---

56 *cf. supra* II 581 vocis iter 57 Arator V. *Cassiodori Senatoris Variae* VIII 12 (*Mon. Ger. Hist.* Auct. ant. XII 242—243); Ennodius LXXXV (*op. cit.* VII 112—115); CCXXXVII (*op. cit.* VII 184); CCXXXIX (*op. cit.* VII 184); CCXLIII (*op. cit.* VII 191—192); CCLXVII (*op. cit.* VII 215); CCCXX (*op. cit.* VII 238, 7); CCCLXXVIII (*op. cit.* VII 271); CCCLXXX (*op. cit.* VII 272, 1); CCCLXXXVII (*op. cit.* VII 276, 10—25); CDXXII (*op. cit.* VII 292, 5—22)

R Θ 47 quales *R** haec *R* eădem Dēcentius, *v. l. cr.* mănavit, *v. l. cr.* 48 [....]niana *R* Θ chelys] cęles *R* celes Θ 54 faverit *R** 70 oves *R*

Et nunc Davidicis assuetus floribus odas
Mandere, nunc Genesim mens cupiebat edax.
Cumque simul violas et lilia carpere mallem
Quae vetus atque novus congeminavit odor,
Incidit ille mihi, quem regula nominat Actus,
Messis apostolicae plenus in orbe liber,
In quo nos Dominus Petro piscante levavit
De gremio salsi caeruleique maris
Ostensaque dedit caelestis imagine navem
Gentibus assumptis exsaturare famem.
Huius ab historia produxi carmina tiro
Pastorique meo sedulus ora dedi,
Largius auxilio qui fert nova verba canenti,
De quo nemo potest, hoc sine, digna loqui
Quae Patri egregio patuerunt tradita pāpae
Scriniaque Ecclĕsia condita rite gerunt.
Eia age! Susceptos celebret collatio libros.
Mercedis pretium causa superna dabit,
Sunt quia pontifices in religione Magistri,
Gallia quos multos dat studiosa bonos,
Est ubi Firminus, venerabilis ille sacerdos,
Pascere qui populum dogmatis ore potest.
Huius ad Italiae tendit laudatio fines,
Atque ultra patriam gloria nomen habet.
Ne dubita quin grata forent documenta probatis
Sedis apostolicae quae placuere viro,
Nec te nempe putes cariturum munere famae,
Haec praelata operi scripta quod edis ibi.
Ibimus ambo simul quo pagina venerit ista,
Partheniumque decus semper in ore foret.

---

74 genesē *R* 77 incedit *R** 85 auxilio] auxilium *Mras* *R* Θ 102 foret, *de* fore *futuram significationem habente cf. supra* II 1119 finiunt Θ

DE LOCIS CRITICIS

Plurimi ex locis criticis in apparatu critico tractati sunt. Sed complures plenius disserere visum est, nam tales tractare aliis similibus intellegendis auxili est, *e. g.* de rebus rhythmicis: *Ad Florianum* 2; *de verbo* esse *omisso*: I 236; *de* quod *pro* quae: I 403, 611; quod *var. scr.* quid: I 611; de indicativis et coniunctivis confusis: II 103, 901, 1019; *de* fore *pro futuro tempore*: II 1119.

Epistola ad Florianum:

2 Floriane: *hic poetam primam syllabam corripere Arntzenius dicit; sed per synizesim legere malim; talia quidem frequenter apud poetam nostrum reperiuntur: cf. Ad Vig.* 16 uniius, *sed* unīus I 768: *Ad Vig.* 24 Psalteriium; I 116 duodenariius, *sed* dēnārius (I 866); I 266 Israel; I 730 triduum; II 124 triduo; I 942 Cornelii; I 1044 calceamenta; *sic etiam* II 80.

Sed frequenter quantitatem corripit aut producit: cf. Ad Vig. 3 Vigĭli; *ibid.* 26 Hiĕremiae; I 27 petĭturus; I 121 Eccl*ĕ*siae *et constanter*; I 192 parrĭcida; I 444 Ārius; I 686 renascĕris; I 759 paralȳtice; *sic etiam* I 787 *et* 799; I 885 eădem; I 919 Sābellius; II 313 Macēdo, *sed* Macĕdōnia (II 319); II 347 rĕnibus; II 370 dicendŏ; II 638 plasmāta; II 894 sacrĭficii; II 1087 rĕfert; *Ad Parth.* 5 Parthēni, *sed* Parthĕnium (*ibid.* 102); *ibid.* 6 verĕcunde; *ibid.* 47 Dēcentius; *ibid.* mănavit.

Complures etiam correptiones secundae personae singularis verborum apparent: Ad Vig. 4 advenĭs; I 411 custodĭs; II 1007 esurĭs; II 1057 cupĭs; II 1109 linquerĕs; *Ad Parth.* 22 poscerĕs (posceris *R Θ*).

Haec quantitatis vitia contemplanti manifestum est multa explicari posse eo quod verba aliena aut insolita aut nomina propria sunt sicut Vigĭli, Psalteriium, Israel, Hiĕremiae, parrĭcida, Ārius, paralȳtice, Sābellius, Macēdo, Macedōnia, rĕnibus, plasmāta, Parthēni, Dēcentius. *Talia vitia in epistulis, praesertim Ad Parthenium (nonies), abundant. Nihilominus si Canusi poeta legere potest* scribīs (Serm. II 3, 1), deinde (*ibid.* I 5, 37), prout (*ibid.* II 6, 67), *et* pituita (*Epist.* I 1, 108), *lectiones nostri poetae propter talia vitia reicere non opus est.*

De Actibus Apostolorum:

De quorum argumentis brevem mihi liceat praemittere disputationem. Nam ut supra in p. IX *Introductionis* diximus, codicum *Capitula* vel *Argumenta retinere* visum est. Haec enim quoque una cum *titulis, testimoniis, fontibus, glossis* ad textum constituendum prosunt. *Argumenta* illa non minus certo quam codices in classes distribui posse alibi demonstravimus. Quis *Argumenta* scripserit, ignotum est. Auctorem autem ipsum haec composuisse non est probabile; nam *Argumentorum* scriptor stilo minus emendato utitur, *e. g.*: I 69, *quomodo ... crepuit* in quaestione obliqua; I 417, *fefellisset Spiritui* pro *Spiritum*; I 455, *ita ut ... curabantur* pro curarentur, *etc.* Quando *Argumenta* composita sint, incertum est. Reperiuntur illa quidem in codice Parisino 12284 ante annum 820 scripto; non apparent in Bodleiano M. S. e Mus. 66 (Sc. 3655) [2], saeculi VII. Hi autem codices propinqua textus cognatione coniuncti sunt.

Disputationibus quibus de hoc me egisse dixi poëmate *Introductionis* p. IX sq., hae sunt addendae:

1. "The Manuscript Tradition of the Capitula and Tituli", *Harvard Studies in Classical Philology*, XVIII (1932), pp. 123 sqq.; *cf. etiam* quae Celia Gertrude Lowe de *Capitulis* vel *Argumentis* scripserit in pp. 165 sq.

2. N. R. Ker, E. A. Lowe, and A. P. McKinlay, "A New Fragment of Arator in the Bodleian", *Speculum*, XIX (1944), pp. 351 sqq.

I 50 praegressa magos: *altera quidem lectio est multorum codicum v. apparat. crit.; sed alibi apud auctorem nostrum* progredi *nec cum accusativo nec cum dativo reperitur*; *cf. etiam Matth.* 2, 9 antecedebat eos.

I 89 aeris ut medio ... poneret: *plurimos enim codices sequor cum alibi quoque ablativum locativum sine praepositione poeta adhibeat*; *cf.* I 398 quam sideris arce locatam. *Igitur lectio* medius *in hoc capitulo similiter interpretanda est.*

I 173 fusae: *praestat participium ad* genetricis *referre. Cupidus enim insignium collationum erat poeta. De similibus confusionibus cf.* I 914 sancto; II 327 multiplici; II 352 sterilis; II 490 multi; II 611 haeretico; II 804 primae; II 1148 salsae; II 1153 primo.

I 174 iure: *sed graviores codd. sequor. Quin etiam poeta saepe* patior *sine obiecto utitur*; *cf.* I 9 pariter pati. *Cf. etiam* I 80; II 480; II 850.

I 236 secunda: *saepe* est [erat, erit, fuit] *poeta noster omittit, e. g.*, I 200 spes una remitti; I 222 spiratus in illos; I 253 nulla ...

vena metalli; I 970—1 sententia voce digna; II 198 instructa fides; II 438—9 Adam ... melior [effectus est *Cgl*]; II 468 causa timoris (sic multi codd.); II 557 via reddita tandem [est *Cgl*]; II 670 ardua flamma; II 812 amator [est *Tgl*]; II 861 virtuti damnosa [est *Cgl*]; II 863 rarus [erit *Cgl*]; II 1059 anxia semper [erat *Cgl*]; II 1173 ... usus hic potior [melior est ϑ *gl*]. *Ex his vero nonnulla sunt* II 1246 germanus amor [fuit *Tgl*]; *Ad Parth.* 73 assuetus [sum].

Etiam in relativis clausulis verbum omittitur, e. g., I 451 in quo simul potestas; I 589 ubi gloria poena; I 857—8 quod tertia simplex hoc docet; I 1074 cuius haec invicta [erunt]; II 1115 cui reddita flammae [est *Tgl*]; II 1233 digna ... coronae [est ϑ *gl*]; metri causa sed in aliis verbum legi poterat, *e. g.*, I 200 remitti [est]; I 253 metalli [est]; I 970 voce [est]; II 437 Adam [est]; II 557 tandem [est]; II 861 virtuti [est] damnosa; II 1173 flammae [est]; II 1233 coronae [est].

In praecedente autem versu (I 235) *quattuor codd. AGPT verbum omittunt. Auctorem quidem in altero verbum scripsisse sed in altero id omisisse arguere est difficile. Fortasse est hic haplographia, quae dicitur vel dittographia. Tamen meliores codd. sequor qui praeter H* omnes* est *omittunt.*

I 311 incessu ... signat: *hunc versum qui tot et quidem melior. codd. a prima manu omittitur recentioris scripturae credere difficile est*; *alioquin ad quid* quae in I 312 *referri potest*?

I 366 signis: *cf.* signa *in praecedente argumento*; *praeterea manus Apostolorum* segnis *vix vocari potuit.*

I 403 quod: *constanter quidem in substantiva relativa clausula singularem numerum adhibere poeta solet; cf.* I 407 quod ... vitant; I 408 quod subdunt; I 411 quod custodis; I 412 quod ... premis, quod cernere ardes; in talibus clausulis (*septies et tricies*) *voce* quae *semel modo poeta utitur.*

I 487 *una cum Arntzenio hunc versum reicerim*; *nam quid verba* uno poscente *sibi velle possunt*? *Cf., etiam* venibat.

I 499 nullos: *codicum quidem traditio confusa est. Sic etiam auctoris nostri syntaxis, nam ter dativum cum verbo* licere *ille adhibet*: I 541 vobis licuisse; II 391 licere profano; II 424 licet illi; *sed bis accusativum*: I 104 quem liceat; II 646—7 vos licet; *lectio* autem nullus *lectionem* nullos *confirmare videatur.*

I 503 ad vitae datur esse viam: *complura quidem verba inter praepositionem* ad *et eius nomen apud Aratorem frequenter occurrunt*; nomen *etiam in casu genitivo praepositionem* ad *sequi solet*: *e. g.*, I 330 ad Christi vis ferre manum; II 210 ad templi numquam consederat aedes; *Ad Parth.* 95 ad Italiae tendit laudatio fines. Via

autem *cum genitivo* saepius *reperta est*: I 939 cuius via; I 1031—2 virtutis ... viam; II 111 surgendi (surgenti *CF*) ... viam; II 379 via ... salutis; II 872 in lucis ... vias; II 984 rationis ... via; II 1044 luminis esse viam. *Ubicumque casus dativus una cum voce* via *reperitur, ad verbum referendus est*; I 818 lacrimis fecere viam; II 19 virtuti fecere viam; II 585—6 Dominoque paravit ... viam. *Praepositionem enim* ad *cum accusativo ad nomen* via *referente adhibuisse poeta non videtur, cum* ad vitam *bis* (I 13; I 648) *repertum sit quod nescio an scribam induxerit ut alteram lectionem hic excogitaret. Praeterea infinitivum cum verbo* dare *poeta adhibet*; *e.g.*, dedit esse (I 1060; II 408); cernere ..... datur (II 22—3); tenere ... esse datum (II 921—2). *Itaque casus quartus* viam *legendus est.*

I 520 astra: *hic voce activae significationis, non passivae opus esse* videtur; *cf.* I 1019 imaginem angeli astra ferentis; Act. 12, 7 lux splenduit; II 407—8 refulgent lumina; *cf. etiam* antro (I 523) *a quo* antra *se in textum insinuavisse potest*; *cf.* II 787 *ubi H** atris *pro* astris *legit. Quod attinet ad lectionem* atra *adiectivo* ater *substantive usus esse poeta non videtur.*

I 611 quod: *cum quidem multi et graves codd. interrogationem obliquam hic habeant, eos qui alteram dant sequor. Nam relativas clausulas cum verbo* latere *adhibere poeta videtur*: *cf.* II 737 quod iacet ... latet. *Nihilominus inter clausulas obliquae interrogationis et clausulas relativas discernit cum difficultate poeta*: *e.g.*, I 44—5 quae... ...sonant ... speculemur; I 330 cernere quantum floruit; I 542—3 non indiga vocis est species cur ... liquere; I 826 dic ubi sunt. II 525—7 quaerere qui ... coniungitur ..... qualive ... est. *Sed in talibus clausulis pronomen* quid *coniunctivum semper adhibet*: *cf.* I 112 quid praeferat edere: I 139 reticere quid sit; I 405 volve quid esse putes; I 488—9 quaerite ... quid ... ferat; II 165—6 speculatus... ...quid caperet; II 615—6 quid dare possint explorare; II 906 quid sit Deus edere. *Cf. etiam*; I 410—11 quo sistat... ...disce; I 491 quaeve lateant ... videte; I 491—3 videte... ...ut ... impellat; I 548—9 testem meruere Deum qua lege ... occulerit; I 611 ne lateat quod (quid *multi codd.*) agat; I 683—5 dabit ... de quo ... sonent cumque ... fecerit ... qua fuerit; I 771 eloquar ... quae sint; I 931 comperit quae sit; II 259 quae sint gesta refert; II 411—3 concurritur qui ... petat quive ... figat ... et ... sacretur; II 976 ut sit ... canemus; II 1018—9 vulgante propinquo quove parent (parant *multi codd.*); II 1192—3 disce qua regnet. *Hos locos aspicientibus discernere non facile est. Nam verba similis sententiae utrosque modos habent*: *e.g., cum verbis dicendi indicativum reperimus*: canere (I 219—21), die (I 826), scitis (II 870—1), parare (II 878—9); *coniunctivum*: reticere

(I 139), testem (I 548), lateat (I 611), dabit (I 683), eloquar (I 771), refert (II 259). *Etiam cum verbis interrogandi indicativum* reperimus: speculemur (I 45), cernere (I 330), vocis (I 542—3), quaereret (II 525—7), scitis (II 870—1). *Nonnumquam metri causa modus eligatur*: *e. g.*, sit *pro* est (I 139), fuit *pro* esset (I 219—20), liquere *pro* liqueant (I 542—3); *sed cf.* floruit (I 331), sunt (I 826), praeferat (I 112), putes (I 405), *etc. Itaque cum auctor noster relativum cum verbo* latere *praeferre videatur, una cum his codd. C D G H I M O* S V W Γ Δ Ξ Π Ψ Ω* quod *potius quam* quid *lego.*

I 618 infernum: *de hoc Arntzen. dicit*: „Quid haec sibi voluit perspiciant me eruditiores." *Sed fortasse hic poeta* infernum ad pedes Sauli *refert sicut* inferna (I 620); *etiam v. adn.* I 617—8, *Fontes, de significatione Hebraicae vocis* Saulus.

I 704 potius: *plurim. codd. sequi nescio an placeat nisi quidem* potius *in errore propter ditius sequens est*; *sed neutra genera poetae nostro placent*; *cf.* I 922 totum sit ipse Pater.

II 32 e: *coniunctionem* et *adhibere faciat ut hae duae clausulae eiusdem constructionis sint quamquam altera clausula illativae sententiae est. Alioquin lectionem* et *ponam, nam asyndeton apud auctorem nostrum est emphasis causa*; *cf.* I 449 hic prodidit; ille diremit.

II 103 possint: *clausulae quidem causales plerumque indicativum modum apud auctorem nostrum habent*: *cf. Ad Vig.* 28; I 139; I 405; I 427; I 490; I 726; I 731; I 748; I 773; II 588; II 789; II 811; II 911; II 919. *Sed hic esse potest quod vocatur obliquae orationis coniunctivus, id quod lectio* possent *confirmat. Itaque una cum his codd*: *D H I P*^{2} (*P**?) *R T*^{2} *U W X Y Z*^{2} (*Z**?) *Φ*^{2} possint *lego.*

II 111 surgendi: *plerumque quidem genitivum cum voce* via (*cf. supra* I 503) *poeta adhibet.*

II 366 noverit: *codd. quidem sequendo et simul syntaxim faciliorem reperire videaris*; *cf. infra* II 1099 *ubi quoque particula* ut *ex praecedente* ne *suppeditanda est.*

II 418 patescis: *cum vocativis quidem persona secunda nisi metri causa plerumque poeta utitur*: *cf.* I 283 vetus o ... iacebis; I 677 o ... percipies; II 132—3 o ... Iudae, tibi ... vetas ... queas; II 719 o ... tu; II 832 o plebs ... meministis; II 924 o fratres ... nostis; II 958—69 o Iudaea ... cuperes ... dabas ... velles ... petis ... colis geminasque ... spolias ... locas ... iacis, deponis ... cares ... portas ... renoveris; II 1107 o utinam voluisses. *Sed cf. metri* causa: I 303 o ... iniqui ... vident; II 831 o ... manus ... militat *sed* o ... plebs ... meministis (II 832).

II 436 praedŏ: *talium vocum syllabas ultimas constanter poeta noster nisi in arsi corripit*; *cf.* II 858 praedŏ; I 235 delectiŏ; I 625

virgŏ; I 673 spadŏ; I 875 confessiŏ; II 505 praecŏ; II 636 turbŏ; *sed* homō (II 439); *cf. etiam supra Ad Fl.* 2.

II 468 timoris: *verbum* est (*vel* erat, erit, fuit) *poeta saepe omittit*; *cf. supra* I 236. *Dativo autem cum voce* causa *poeta non uti videtur*; *sed genitivus quater reperitur*: II 30 cui causa videndi nox ... fuit; II 674 huius haec causa figurae est; II 863 causa laboris erit; II 1194—5 causa figurae ... cernenda est.

II 545 manentibus: *lectionem quidem* manentibus *defendere fortasse potes. Nam nisi per errorem minus facile per glossam se insinuare potuisse quam altera videtur*; *idem etiam de glossis* venientibus *et* vergentibus dici potest. *Talis quantitatis correptio alibi apud auctorem nostrum est*: *cf. Ad Parth.* 47 mănavit, *et* mănat (*Ad Fl.* 8). *Vel per asyndeton* gemino manantibus *ille dedisse potuit. Deinde postea* que *se insinuavisse facile potuerit. Hinc primae syllabae quantitatem suspicienti lectio* manantibus *et postea* venientibus *et* vergentibus *in animo occurrerint. De his vice versa ratiocinari minus facile est. Praeterea inter* infantia fit *et* natalis adest *collatio non exacta est*; *nam significatio coniunctionem* itaque *potius quam* que *requirat. De verbi* manere *significatione cf.* Cicero *Fam.* 4, 13, 2 maneam in vita.

II 596 Dei: *codd. enim sequor*; *ad alteram cf.* I 189 veniente Deo; II 593 mergente Deo. *Sed* veniente *hic ad verba* ex quo *referendum est*; *nam collatio non inter* servi lavacrum *et* [lavacro] veniente, *sed inter* servi lavacrum *et* veniente Deo [Christo] *est, cf. Glossae a. h. l. De postpositivis relativis cf.* II 1131—2 memoranda figurae sacramenta piae valeant qua lege probemus.

II 683 depressa: *lectionem vero* depressa *do*; *convenientius enim cum figura mystica quam hic poeta fingit congruit. Nam ut arca depressa est* fretis, *sic Ecclesia* arvis funditur (II 687).

II 901 sit: *hic una cum codd. F I* T^2 *coniunctivum dedi, nam in oratione obliqua sic constanter nisi metri causa poeta scripsit*: sit (I 438); sint (I 571); veniat (I 697); venerit (II 100); sit (*multi codd.* sunt) (II 901); *sed metri causa Ad Vig.* 28 solvo tuis; I 490 quod soli cessa est: II 970 quod nudus erat; II 1062 venturus erat. *Sed cf.* quod virtus est (II 664). *Praeterea singularem numerum potius quam pluralem dare videtur*; *cf.* II 907—8 prode Patrem, subiunge ... quod Filius, et quod Spiritus est ... unus; I 355 et cum prima dies atque ultima sit simul una; I 921 Filius et Sanctus dicatur Spiritus idem. *Sed si verbum* sit *hic lectum est, cur complures codd. H* $R^1 \Delta \Psi^2$ triplicet *dent cognoscere possumus. Tamen verbum* triplicat *cum particula* quod *construere non necesse est.*

II 949 laboris: *de hac vocis* vacuus *significatione cf. Dig.* (*Libri Pandectarum*) 19, 5, 24; *Petronius* 102.

II 1012 rupis: rupis *quidem ad* aquas *non* arida *referenda est*; *de* arida *absol. cf. Gen.* 1, 9; *Matth.* 23, 15.

II 1019 parent: *in clausulis quidem substantivis cum pronomine* quod *modo indicativo nisi metri causa poeta* utitur; *cf. Ad Vig.* 21 reserabo modis quod littera pandit; I 262 res aperit quod causa gerit; I 588 vox cecinit quod causa dedit; I 611 sed ne lateat quod Christus agat (*coniunctivus per attractionem*); II 744—5 nos ... / praescia verba monent quod Apostolus ipse revelat.

Sed in interrogativis (*vel relativis*) *clausulis cum aliis pronominibus quam* quod *modum coniunctivum adhibet*; *cf.* I 103—4 verba prophetica clamant / quem liceat supplere vices; I 112 quid praeferat edere pergam; I 491 quae sub hac specie lateant documenta videte; I 683—4 dabit ipse prophetae / de quo verba sonent cumque ... qua fuerit nunc parte satus; I 771 eloquar ... quae sint arcana; II 646 „Christus qui sit" ait; II 1018—9 vulgante propinquo / quove parent (*plurim. codd.*) adversa loco; II 1051—3 linquimus hic ... / ... certamina ... / quae fuerint ... quanti legantur Iudaici fluxisse doli; II 1131—2 memoranda figurae / sacramenta piae valeant qua lege, probemus; II 1192—3 disce / qua regnet virtute polis.

Sed talia per indicativum bis adhibet noster poeta: *Ad Vig.* 19 canam quos Lucas rettulit actus (*metri causa*); II 522 qua dabitur ratione canam. *Hic causa significationis premendae futuro uti nescio an voluerit poeta. Itaque haec exempla perspicienti ex talibus clausulis cum particula* quod *indicativum sed aliter coniunctivum constantius adhibere poetam patet.*

II 1100 raptis] raptisque *omn. edd.*: *sed codd. A H I R T contra C P sequor. Praeterea quomodo* que *deperdi poterat*; *cf. Indic. Grammat. s. v. asyndeton.*

II 1109 linquerĕs: *refer ad* voluisses ... consiliis (II 1107—8); de *quantitatis vitio cf. Ad Fl.* 2. *De hac lectione cf. Testimonia a. h. l.* Bed. *De Art. Met.*, linqueres.

II 1119 forent: forent *liberaliter utitur poeta*, adiungens per *et* aut *que* indicativos aut coniunctivos saepe cum futura sententia, *cf. supra* I 509—10: culta haec quam cernimus arvis, ergo figura foret; II 14—6 cui nescia post haec difficilisque foret cum sic videatur honestas de turpi coepisse loco (Paphos)? II 704—5 quibus interclusa facultas est operum crimenque foret fecisse Dianam; II 1023—5 gloria de meritis a te, delator honeste, non aliena foret, quodque est ad praemia rarum, proditione places; II 605—6 repetitio rem tenet ipsam, non aliam, bisque illa foret; *etiam hic* (II 1119) forent, *si haec lectio non reiecta erit, futuro per particulam* nec *adiungitur*; *cf. etiam Act.* 27, 25 sic erit.

MINORIS MOMENTI LECTIONES

Epistola ad Florianum

8 ac] ac de X^* et ꝫ haec F^* (hac F^2) 12 concordent] conveniant C^* 15 dispenset] dispensat W 16 meruere] me**ruere Δ 17 virtus] virtute T^* (virtus T^{vl}) virtus*** X^* 20 nudus *om.* Π^* 24 operi] operis X^*

Epistola ad Vigilium

1—24 *def.* K 1 undosis] undosonis P^* cernens] cernes N 3 Vigili] vigili sc̄i N 4 advenis] advenu R^*X^* 6 *post* 4 P 14 mediis] nostris I 15 grates si reddere cessem] si cessem reddere grates Γ grates] gra*tes Φ 16 *om.* Σ^* (*in marg.* Σ^1) 17 labores] triumphos N 18 voce . . . iter *om.* P fides] fidei W 19 ergo] ego N 22 mystica . . . datur *om.* P 26 Hieremiae] hieremiam $RT^*\Delta$ dicta ferunt *om.* Y 27—30 *om.* S^*

De Actibus Apostolorum Liber Primus

1—21 *deperdit.* L 7 ad] at V ingressa] igressa I^* 11 rapiens] sapiens A habet] habens Δ 12 ligans] legens D^* movit] movet $\Theta^*\Phi^*$ 14 surgit] surget *ut vid.* I^* fulgit A 15 redit] reddit ANV^* 22 *post* 23 Ψ^* 23 usque] usqu***o P 25 celare] celarare P 27 hinc] hunc A 30 creaturam] creatura A 33 astrigerum] astrigerunt A rediturus] redditurus A 38—39 evehit . . . ingre- *repetit. in super. marg.* N evehit] et vehit $AFRy$ *evehit X excelsis *om.* N 39 ingrediens] ingreditur L^* 41—42 terrenos . . . artus *et* propter . . . ivit *intermutat.* Ψ^* 44 perspicui] perspicuum N^* 46 *om.* I^* (*add. in marg.* I^1 *ut vid.*) iura] iure Z^2 47 satus] natus Ry morte] mors Δ^* resurgens] replemus P^* 48 petens] tenens Ω 49 *om.* U (*in marg.* U^1) cessant] cessent Z^2 elementa] alimenta Δ^* elimenta PYZ^* 50 venientis] venientes Z^* honori] honore M 51 *om.* U^* (*in marg.* U^1) euntis] euntes Θ^* 53 cacumina] cacumine L 55 quo] quis Δ 57 intacta] intracta I^* 58 a] e I^* *om.* C 61 gemitu] gemitum AI^* 63 hac] ac X^*NYZ 67 et] ut I quam] quē AR 68 ad] in V^{vl} 71 iussus] visus X (iussus X^{vl}) 75 clavem] clavim $F^2\Pi\Phi^2\Psi$ quique] quisque N^2 78 deserit] deserat P^*

79 sequens] querens *U* 81—84 *plerumque deperdit. J* 82 coram] quorum *AR** 88 iudicio] indicio *Θ** 93 haec vacat] heu agat *A* haec vagat *YZ** 94—165 *deperdit. L* 94 vindictaque] vindicata[..] *Z** vindicta Z^2 mercis] merces *I** 95 nam ... parasset *in marg. sup.* G^2 95 *et* 96 *repetit. post* 96 *U* 96 emptus] emptus est D^2 98 humum] humus *Y* 100—105 *plerumque deperdit. J* 101 exorsa] exos* *Ψ** 103 nunc] hunc *R** 104 quem] quae *H** vices] voces *Θ** 114 lavatur] lavantur *IT** 115 repetens ter] repetenter *A* 118 *om. Y* 120 quo] ubi quo *N* 121 magistro] ministro *J* 125 loquelas] loquellis *A* 126 fides] fidens *R** verbi] verba *P* 129 vetus aequoris] veteris *Y* 138 quod] quo *Z** 139 non] nec *AK* quid] quod *Π** 140 ab] in X^2 142 dona] d*na I^2 (d**a I^3; dona I^4) ferat] feram *J** 144 quae *om. Z** tepores] vapores *H*Δ* 145 *om. Γ** (*in marg.* $Γ^2$) sit] si *A* succensa] sucessa *P* succenssa *Z** ibi] ubi *A* destinat] destinet J^2 146 ore] orae *P* iubet] iubes *Z** docentes] dicentes *E** 149 error verus] verus error *U* recenti] renatos *U** 154 unde] inde *U* 156 loquelis] loquelli *N* 157 hunc] hoc *A** 158 quam] qua F^2 161 iam] tam *A* hominum] hominem *T** 162 levet] levat *J* T** 171 defleta] defecta *Σ** defleta etiam] deflet eam *A* perfuncta] defuncta *G* 174 pati] pa*ti J^2 176 illud] hoc *D* 178 Dei] deus *Y* 179 coruscum] corusca *P* 181 tunc *post* timet *V** esse] ecce *H** nullum] nullus *Y* 183 quia] que *P* quod *DN* 184 mors ibi] morsibus *A* quid] quod *Y* ibat] ibit *I* om. A* 186 radiantem] radientem *H** redientem H^2 redeuntem X^2 191 cur natos] cur tantos *A* 193 creatos] creatas *O** 196 propago] propagos *A* 199 fecundi] facundi *A* 202 tria] tri *A* 203 flumine] flamine *Ψ** 212 metit] metet *YZ** 213 utque] atque *Z** pignore] pignere *CV* 214 res *om. P* corda] corde *O** ligant] ligat *H** sine] sub *W* 216 fluxere] flexere *I** 217 geminantur germinantur *Z** 218 que *om. YZ** capessunt] tabescunt *A* 220 ve] vel *J* 222 concessus] consensus *X** spiratus] nam spirat R^2 spiratos *T** 224 facundus] facundis *A* foecundus *L* 226 *post* 227 *Δ* diceris] diceres *R** (disceris R^2) 227 da] de *Y* Z** 228 haec] hoc *ANR* Θ* 229 duabus] duobus *G* 231 390—393 *post* 231 *Δ* 233—234 semel ... homo *om. U** (*in marg.* U^2) 234 ametur] amatur *I** post ... astris *repert. in versu* 233 *U** 235 flagrent] flagrant H^2 (flarent *H**) 240 potis] potens *YZ** 242 pari] pa*ri $Y^2 Z^2$ 244 vitae] vita *A* P* 248 meliora] meliore *YZ** 249 iuvant] iuvent *A* et] cum *F* semine] semina *Z** 250 celans maestis] mestis celans *Ω* maestis] maiestatis *YZ** 251 principiis] principis *YZ** 253 sibi *om. YZ** hic] hinc *Z** 254 respondit] respondet *J* O* fundat] fundit *F* 255 abi *om. C** abi*** *J* 256 atque *om. N** tunc cum N^{ss} 259 movet] dedit *Φ* 261 facti manifesta fides]

manifesta fides facti *D* 262 quod] quid T^2 nomen] nobis *Y* 265 quam] quem *P* quae *H* Z** 266 habet *om. G** 267 *om.* Θ* (*in marg.* Θ^1) spatiis] pacis *A* 269 atque] atq:*** *Z* 275 quique] quicque *YZ** 276 obscuris] obscuri *Z** 278 *om. Y* 280 visa] iussa Δ 283 vetus o] vetusso *Y* vetus**o Z^2 284 roges] reges *YZ** 287 non fragiles] naufragiles *YZ** secteris] sectaris *V** debet *ante* cum (288) *YZ** 291 *om. A** (*in marg.* A^2) protegit] ptegit A^2 295 hunc] hunc**** *U* 297 reticebimus] reticebitis *G** 299 infectum] inflectum *R** 300 reparat] reparet *P** quam] q; *P* 301 restituit] res restituit *YZ** qui] quia *R** surgere] surge** K^2 (re K^{ss}) 303 neces o] necesse *Y* neces**o *Z* 306 testis] tristis Λ* erat] erit *J** levabant] levans *N* 309 vernula] vir nulla *Y* 311 signat] signo *N* 312 aliena] aligena *M* proles] plebes *A* 314 quid] quod *YZ** cadis] c****s *V* (cadis V^{ss}) choors Γ 317 quae] quo *A* 321 pectore] pectora *M* (pectore M^{vl}) *YZ** in pectore Ψ nigra] nigro *Z** rebellas] rebellans *A* 322 fixior] firmior *N* 323 crepant] crepunt X^2 325 nos] non *Y* 326 cui] quia *P* resurgit] resurget *W* 330 ad ... manum] a ... manu *Y* 332 *om.* Θ* (*post* 331 Θ^2) per gentes de spinis] de spinis per gentes *U* 334 ruas] arva *Z** 335 salus] solus *Z** 336 gentis] genti *YZ** 338 qui] quis *X** deus *om. Y* 339 sermone] sermonis *A* 340 formas] formes *P* creas formas Π* 343 aethera] aetherea *V** fudit] fundit *M*V** 347 sua] sui *P** 348 dolus] furor Φ Herodis] herodi U^2 349 neci] ne *Y* ne** Z^2 (neci Z^3) 351 saevo] saeve *A* 354 solo vitam] vitam solo Γ vitam] vitae *Z** 356 mori] moris *A* 359 mundi] mundo *CX* 360 solveret] vinceret Δ 362 perderet] penderet *N* 363 materia] merita *YZ** 369 lolio pereunte] lolii operi eunte *YZ** corones] *V* corruscum *G** 370 visa] iussa *F* 372 facundia] facunda *YZ** 374 parentem] parentum Z^2 375 flexit] fluxit *C* arva] arma *S** 376 de *om. W* 377 unus] intus *H* 379 ergo] ego *Y* 381 pii] ibi *A* 382 exiit] exilit Ψ cunctas] cunctis *K** 384 atque] et *I* animam populus] populus animam *I* nanciscitur] nascitur *YZ** 385 mysteria] mysteria nil *X** 386 cum] cui *C* 387 pari] paniq: *A* 392 atque] utque Ω 393 et quaestum per damna sequi] et per damna sequi questum Ψ 396 *post* 397 *N* rura] rerum *Y* 399 pete] pete qui *T** 401 non] nec *C* 402 perpetuas ibi] perpetua o sibi *Y* 405 quid] quia *YZ** rutuli] rutole *H** 407 vitant] vetant *YZ** 410 humo] homo *C* O** 412 quod statione] quo statione *P* 413 recurris] recurres *E** requiris *W** 414 tactare *YZ** 415 parat] parant T^2 424 quo] quod *A* 427 lucra] luc[.]a *L** 428 crimen] nomen Ψ* voti] verbi *J* (voti J^{vl}) $\Lambda\Omega$ 429 decet] docet *H** violare] vivolare *YZ** 432 quae sponsio debita] quod debita sponsio Λ 434 Petri] petro *T** 435 homines] hominem Ξ fando] fundo *A*

438 ex] in *U* plena] plana V^2 439 et] at Φ tamen] tunc *P* 440 venitis] venistis *J** 441 obstat] abstat *Y* 442 amare] amore N^2 444 fusa] fuso *S*A* 447 vacuatus abit] vacuis obiit *H* 448 quos] quo *Y* 449 parant] parent *E** 450 voce] nocte *G* (voce G^{ss}) 454 qui] que *Y* 457 urbis] orbus *YZ** 462 eloquii] eloquiis *A* 463 modicis] modicus *V** grandia] gradia *Y* 464 facies] species *I* (facies I^{vl}) 466 quam] que *P* 468 deprendere] deprehendere *GHV** deprerendere *P* 469 auctorem] actorem Σ* 470 paratur] paratus *A* 472 aestus] aestum *H*Ω (m *del.* Ω^2) 475 splendoris] splendoris****** Y^2Z^2 477 plenos] plenus *A* 478 linquit] liquit *J*SZ*A* toros] thoris *C*V** a *om.* Θ* 480 curas] curis *H* curruis *P* 482 gaudia] grandia Ξ 486—540 *om.* Σ 488 quos] quis *V** reverentia] revertentia *YZ** 493 aridus] aridas Π* magnas] magnus *V* YZ** 496 corpore (prius)] corpora *AT** (ę *ex* a T^2) 497 umbra] unda *A* 499—555 *om. V* 500 dubitasse] dubitare *I** 501 super] supra *T** manens] manes *I** 503 datur] dator Ξ* 505 iter] inter *YZ**Γ* 506 sorti] sorte *A**Π 508 sive] atque *D** sitque *I** (sicque I^2) 509 perdurat] perduret *N* 510 foret] *om. YZ** fuit (uit *in ras.*) Ξ^2 511 ibi] sibi *YZ** 512 quos] qu[.] *L** noxis] noxiis Π^2 resolverit] resolveret *Z**Ψ* 517 corde] corda *L* metant] metunt Z^2 520 reppulit] depulit Ω 524—539 *def. Z* 524 vallante] vallente Π* valente *G** 526 illudit] illudit quia *U** 527 subiacet] subiacit P^2 529 quoties] quoniam *F* quotiens F^{vl} 530 insolitum] insolitum est Ξ 531—533 *om. T** (*in marg.* T^1 *ut vid.*) 531 si|quis] sique *A* 532 quia] qua *PY* quae *H* (quia H^{vl}) 534 quem virgo] quam virgo *A* matris] sanctum *H* 536 suscitet] suscitat Ξ 539 *om.* Ξ* (*in marg.* Ξ^1) Didyme] dedime *Y* 540 dubitasse] dubitare I^2 fecerit] fecerat *L** 541 volvere] solvere *I* 542 ait] agit *A* vocis] vobis *K* 544 luminis] liminis *Z** 545 arce] arte Π* 546 tota] toto *O** domo] domu Ξ 547 lumen lux] lumen*** K^2 lux ipse vocat] inrevocat *I** 548 lege] longe *I** cavernis] (v *supra ras.*) *A* 549 ille] ipse ꝫ 550 erroribus] languoribus *G* 552 apti] aptis *A* 553 septem] septimo *YZ** 554 quam] quem *YZ** 555 fulgere] fulgore *YZ** 556 porrigat] porrigit *V**Θ* misceatΓ* 558 sacramenta] sacramente *L** 559 patitur] patitur******** Θ^2 561 librare] liberare *YZ** libare Φ*Φ^2 quo] quod *S*Y* amictu] honore Π^{vl} 562 deceat] decet *YZ** lucere] fulgere *A* 564 orbi] orbis A^2 565 verbi potius] potius verbi *A* 568 dispersa] dispensa *Y* talenti] legenti *H** (colligenti H^{mg}; talenti H^{vl}) 572 quam] quem *A* fusae] false *Y* 574 saginae] sanguine *YZ** 575 ieiunia] geiunia *YZ* 576 ut] et Ξ* 577—579 *om. A** (*in marg.* A^2) 578 beata] beatus *I** bata *L** 581 gula] gutta *I* 582 animi] animo *W** palato] pilato Φ* 585 pretiosa] speciosa Π 586 hinc] hic *HT** coronam] coronans *A* 589 poena]

poena est Δ rerum Ω (poena Ω^{vl}) 590 et cadere] hic adhere P ortus] palma Ξ^1 que *om.* W aevum *om.* Y 591 munera] munere J* 592 vitae principium] principium vitae $C^2\Delta\Xi$ en] ens Δ 594 duro] diro F 595 hunc] h**unc Δ^2 adoptat] adportat Y 596 sacra *om.* Ξ* 597 victor] vitae H (*cf.* vitae *supra* 591) 598 properare] properate J* 601 secundus] secundus est Z^2 603 iacis] iaces S*Y laces A iacit I* parat] parit O* perit A 604 cadat] cadit I* 605 rogat] regat Y 606 pondera] pondere MYZ* 607 *repetit. post* 611 I* 608 surgat] surgit Δ 609 *post* 610 Ξ convivia] conviva YZ* 610 conspexit] conflexit Y 611 *om.* I* ne] re Y 612 tunc stare] constare H* 615 dona U^2 (donat *ut vid.* U*) hic] hinc U* dimicet] dimicat M* 616 *om.* Θ* 618 iam] nam C 619 cum] cui E 620 petunt] petant W 621 quod] quid Ω 624 Petrus facit] fecit petrus H 627 ablutas] ablutis Γ* oves] opes A*, *ut vid.* J* adfuit] affluit T* 633 mercator emat] mercatorem ad YZ* emat] emit F 635 donat] praestat Ω 636 putes] putas Θ auro] aurum Ξ 637 nec] non $\Delta^*\Xi$ 638 quam] quem I* 639 hac] haec A sorte *supra script. eras.* Ψ^2 640 pollute] corrupte Π 641 felle] ferre A petis] petens J 642 illa] ille T* subit] subiit YZ* 643 hac] haec A figurae] figuris A 644 praestabat] gestabat Γ 646 ferens] fere A 647 letales] laetalis YZ* 649 concordia] cordia CYZ 650 utrosque] utrasque Δ* rapinae] rapina Φ 651—671 *deperdit.* Γ 651 pasci] fasci YZ* 652 vitale] venale H* 657 fuit *om.* Ξ* (dedit Ξ^2) 658 volitant] volitant que V 660 exsulat] exultat YΘ* 663 qui] quae *ut vid.* Ξ*Ω 668 hac] ac AP 669 prolis] prŏlis L* 671 innocuae] innocui G 675 volat] volet E 676 petens] appetens X 678 percipies] percipiens YZ* 679 sterili] sterilis Y corpore] pectore I* condis] condes Φ*Φ^2 680 meliore] meliora Z* metas] meas YZ* 683 discipuli] discipulum T* quia iure] quure A 684 cumque] cum qui Δ fecerit] fecerat ΔΞ 688 gurgite mersus] surgit emersus YZ* 693 quem] que Y q; Z* dogmata] denique W 694 ore] ore fuisse Y*Z* 696 cum iuncta] coniuncta YZ*Θ* 698 quae] quam $\Xi^2\Omega$ vocant] canunt K 699 *post* 700 Ξ* *om.* M* (*in marg.* M^2) 700 *ante* 699 Ξ* 701 mundo] mundi Y 703 *om.* W 704 ditius] diutius YZ* 706 huic] hic K^2 qua] quo GS procedente] praecedente MΔΠ 707 pudici] beati G 708—753 *post* 800 ℶ 708 bella *om.* WX* Damasci] damasco F 711 cadit] dedit G (cadit G^{vl}) 712 claudit] clausit U 713 agnoscitur] cognoscitur A 714 quantum] o quantum F 717 o *om.* ℶ* 718 Hebraeus] hebraeis YZ* 719 exutus] exitus J* umbra] umbris I* 722 hunc] nunc A lumine] lumina M* plena] plenū V 725 tectum] tecum YZ* 726 quod] q̄ X^2 Saulus] salus Σ* 727 triduana gerit] tridua negarit Z* 731 reparare] repare YZ atris] astris YZ* 732 et]

ut *F* 733 *om. M** (*in marg. M*²) 735 coluber] coloris coluber *YZ** 738 vipereum] vipereos *F** 741 solens] solet *Ξ* palmis] psalmis *YZ** 742 Saulo] saula o *Y** paulo *Z*² retinens] retine *J* retens *YZ** honore] ore *H* (honore *H*^{vl}) 743 iuncis] iunctus ȝ* (iuncus ȝ²) 744 unda] undam *A* 746 cibi] cibus *YZ** 747 orbe] urbe *A* 748 ecclesias] ecclesiae *T** 749 sic] hic *M** 752 tutus] totus *P* 753 cunctis *om. Λ** 754 pervĩgil] pervigi* *L* (l *supra script. L*²) ovilis] ocellis *P* 756 per] *post H* 758 solutis] salutis *Σ** 760 reddere] credere *Ψ** 762 qui] quae *A* fluxerat] fluxerit *S* 763 formatus] formatur *Θ** 764 temporis ... artus] temporis uacui ... cubilis *ex versu* 765 *Ψ** 765 levans] lavans *W** levans ... cubilis] extinctos ... artus *ex versu* 764 *Ψ** 766 quod] quae *ut vid. Z** quo *Ψ*² 767 multis] multi *A* 768 lanquore] ex langore *Δ* tacto] tecto *M** 769 inclusi] inclusa *F** morbi] verbi *I** 770 *om. Π** (*in marg. Π*¹) robore] in robore *Δ* 771 eloquar] eloquor *G* sacrae] sacra *YZ** arcana] memoranda *W* 773 languoris] languorum *Λ** aetas] aestas *A* 777 sanavit] sanabit *A* ab] ad *Y* 778 parte] partem *YZ** 780 exstincti] extincto *P* annus] agnus *Σ** 782 temporis] corporis *G* 783 hinc] hic *YZ* 786 laxa] lazata *YZ** saluti] salutis *YZ** 790 porticibus] porticus *YZ** 792 adepta] adempta *C* 796 gerit] regit *Ξ* 798 magistri] magistris *G* 800 orbis] unus *V* (*cf.* unus 799) 801—802 *post* 753 ȝ 803 mansuras] mansura *A* 805 ponitur] punitor *A* 808 ut] et *A* quod] quae *L** quo *YZ* 811 exuvis *YZ** 812 texuerant] texerant *YZ** 813 implorat] imploret *P** 816 voluere] volere *YZ** 818 fecere] facere *YZ** 819 sonora] sonra *YZ** 820 quod] quam *P* tacet] tecet *I** nec] ne *A* aure] ore *I** 821 pulsante] pensante *Ξ* qua] quia *AP* 822 mentes] mentis *YZ** 823 flexo] flexu *YZΞ** arvis] artus *Ξ* 825 volat] volet *T*Y** clavibus] cladibus *V* 830 quae] quod *P* fatur] fator *YZ** conversus] conversos *YZ** 831 reducta] redacta *Π*² 833 prendit] praedit *L** praetendit *V* erectam] rectam *YZ** 835 quae] qua *H** 836 levat] lavat *X** corpus que] quae corpus *Ψ* omne] omnē *V* 837 quae] quo *Δ*² 841 obscurae] obscurum *G** 842 levat] lavat *T** 844 quia] qua *I** (quia *I*^{vl}) *U* quae *T** 847 quem] quam *A* 848 gerendo] regendo *A* 851 hunc] huc *J** 852 spargis] spargit *A* sapargis *I** 853 ne] non *H** desint] desinit *Λ** 854 viam *om. A* 856 qua] quam *C** 857 prodiret] proderet *H** iam] **iam *H*² 858 *om. Ψ** 859 singula ter] singulariter *AYZ** 860 est *om. YZ** 863 iubar] iuber *Δ** onustum] honestum *T*Θ*Λ* 865 fulserunt] fluxerunt *Δ* 866 hanc] hoc *M** ille] ipse *Ψ* 868 sinit] sint *C** tardos] trados *Ξ** praecedant] praecellant *Ξ* 869 quam] qua *W* quem *Z*² sacri] sacris *YZ** 869 adivit] audivit *J** 870 petat] petet *H** 872 speculetur] speculentur *V** 873 qui] quod *L*² quae *Z*² 874 iam]

nam F^*G 875 iubet] veniat W 876 aquae] atque A opus M^* numerum] munerum YZ^* 880 despiciens] respiciens M solum] olim Y 881 circulus] circulis Γ^* 882 qua Christus venit] venit qua $\overline{\text{Xp}}^{\text{s}}\Delta$ qua] quia YZ Christus] spiritus P 886 premi] prami Y praemi* Z 888—891 *om.* Θ^* (*in marg.* Θ^1) 893 laetabitur] iactabitur Z^* orbis] urbis A 894 quae *om.* YZ^* 895 deliciosa] dat pariter Δ^* relinquit] reliquid YZ^* 897 tarda] tardae A 899 caelum] caelos Δ apertum] apertos Δ apetrum Y^* (apertrum Z^2) 901 *om.* Θ^* (*in marg.* Θ^2 *ut vid.*) in *om.* YZ^* visio] viso C^* corpore] in corpore G 902 posse] conposse YZ^* qui *om.* A quia X quis Δ^* sumit] sumat M 903—904 *om.* Φ^* (*post* 902 Φ^2) facit] fecit YZ^* 906 laxat totidem] totidem laxat Γ ora] hora $A\Theta^*V$ 909 suis] simul I quod] quia S 910 gentes] gentis I^* 911 quod sunt *om.* ꝫ* (quae sunt ꝫ^2) 912 *om.* Y qui] qui* X^2 913 Saulus obit] obit saulus I obit] abetur obiit Y obiit Z^* 915 respuit] reicit W 916 sonuit] sonavit Z sanavit Y dictata] dicata H^* dicta es Y dicta Z^* 919 negans] negat J unum] unam Δ 921 sanctus dicatur spiritus] spiritus sanctus dicitur sanctus Y $\overline{\text{Sps}}$ Z^* 922 trino] primus A 924 nam] iam Ξ iussio] uisio Ψ^* 925 personis] personas O 926 vocat] vacat G gentes hoc] hoc cunctis L^* hoc] hūc Δ credere] edere A 927 si] sic P 928 *om.* Θ^* (*in marg.* Θ^2) munda tuo] undato L^* munda] mundo YZ^* lateris] latebris L^* *om.* W^* qui] q̈ Δ fluxit] fluit YZ^* 929 oberrat] oberret I 931 sua *om.* YZ^* visio] viso Y 934 vocitare dedit] vocita reddit YZ^* dedit] iubet Ω quo] qui A ·patescit] patescens W 935 illuc] illic P^* 936 qui] cui F quaesitor] sitor YZ^* descendere] descenderit YZ^* 938 quae] qui P profecto] profecta H^* 939 sacro] sacra A carens] *arens T^2 (carens T^3) 941 isdem] ipsis U 942 Cornelii] cornelio T^* 943 genibus] gentibus YZ^* poplite] publice YZ^* 944 munera] munere YZ^* 946 qui] cui F 947 natalem] nectalem A que *om.* Ξ fons] m̊ *supra script. post* fons Ξ^1 reddidit] edidit A 948 libera] liber ac YZ^* 950 aeterni] aeterna YZ^* 952 invenere] invenire YZ^* 953 tardant] tradant V 954 spiritus] Xps YZ^* 958 iste] ille Ψ 960 solis] soli Y 961 properare] propera** E gerit] geret Z^* 963 variat] varium Γ^* 966 hinc] hic V 968 aperit] coeperit A 969 negari] negare Y 970 veniunt] veniant C venient Δ^* 972 ut] et L^* 973 quid] qui *ut vid.* L^* querelis] requir[..] Ψ^* 975 vicibus] vocibus T^* 976 *om.* C^* (*in marg.* C^1) huic] haec *ut vid.* L^* quem] quam A 977 *om.* H^* (*in marg.* H^2) 980 humi] aquis U^* doctrina] dogmata L^* 983 Iudaea] iudica Δ^* 984 Christe] petre A 985 pars] patris Φ 990 sacra retia] sacrantia A 991 de *om.* Y 992 nam] iam Φ mare *om.* YZ^* gurgite] genere A 994 turba] verba *ut vid.* Ξ duobus] dobus L^* 995 e] et P a Φ e populis] epulis YZ^*

996 salo] saulo *Y*Z** plena] plenam *T** fatetur] fatentur *T** 1001 aethereis] aetheris *YZ** 1003 *post* 1004 *J* 1003 quae] quo *I* 1004 quam] quem *Y* quia *H* (quā H^{vl}) *VW* 1006 cinxit] vinxit *Φ* 1007 obscuro] obsecro *Y* 1009 celare] celere *YZ** celebra *Λ* commune] commone *YZ** 1010 ille] ipse *V* 1011 ovile] olivi *T** 1012 ditat] di*tat *Ψ* 1014 nomen Petrus] petrus nomen *Λ* 1015 numquam] nā *Y* num *Z** 1018 quos] quo *AF*Z* iam] nam *C* profunda] profundo *A* 1020 se] sed *T** 1021 periere] perire *YZ** 1022 exulat] exultat *Z** 1024 custodum] custodem *Λ** vallante] valente *YZ** Petro] petri *W* 1025 cum] tunc *Λ* vigilaret] vigilabat *Λ* 1027 vigil laeti] vigilanti *Y*Z** vigi**nti Y^2 laeti *om.* *Γ** (le $Γ^2$) 1029 forma manet] firma manent *Ξ* corpore] pectore *I* 1030 apertae] apperte *Z** aperte $Z^2Ξ$ 1032 ortam] ortum *W* 1033 *om.* *Ψ** (*in marg.* $Ψ^1$) 1035 *om.* *Y* 1038 magis] quidem *Λ* (magis $Λ^{vl}$) 1039 *aliquantum deperdit.* *G* carne] car** $Λ^2$ (n $Λ^{ss}$) 1040 premi] primi *Π** 1042 vocat] locat *I** ut] et *Y* 1044 fidem] ******viam *G* (fidem G^2) quo] quod *Y* 1045 hi] hinc *I* quos] quod *YZ** 1046 mundavit] mandavit *Δ* 1048 paravit] parari *I** 1050 patet *supra ras.* $Δ^2$ 1051 gentibus] mentibus *Φ* abscidens] abscindens L^2L^{mg} feritatis] fe**ritatis K^2 cervicis *M* 1052 vetaret] vitaret *H** 1053 iter *om.* *YZ** erit] erat *M* 1054 quid] quod *A* cedunt] cedant *Π* si cedunt] sic edunt *C* 1056 *del.* *Y* 1057 superare] retinere *I** 1059 a] e *K* 1060 rem] spem *Φ* 1063 suum] suam *GΞΨ** 1064 cunctum] totum *Ψ* diffusa] defusa *S* 1065 explicet] explicit *Θ** explicita *YZ** aut] ut *Ξ* 1072 libera] liber *Y* non *om.* *YZ** praestent] praestant *T* 1074 haec] hac *H** invicta] in vita *Y* 1075 ullo] nullo *C** 1076 iter] uter *Λ** pandit] pendit *H**

De Actibus Apostolorum Liber Secundus

3 sacravit] secravit *YZ** 4 Petrus] ferire *I** 6 pergit] largit *Σ** 9 operum] opere *P** 10 huic] huc *M** remitti] reverti *V* (*del.* V^2) 12 adiecta] coniuncta *G* 13 luxus] luxu $Ξ^2$ regione serit] regionis erit *T** 14 haec] hac *AYZ** 17 ieiuna] ieiunia *YZ** ieiun* *Θ* (ieiuna $P^2Θ^2$) ieiunat *P** 18 magus] magis *J** maius *Λ** 19 *om.* *L** (*in marg.* L^1 *ut vid.*) virtuti] virtute *P** fecere] facere *YZ** 20 monstrat] monstras *YZ** 21 confinia mortis *supra ras.* P^2 22 *om.* *P** (*post* 23 P^2) patiere] patuere *Δ* 23 formas] formis *E** 25 *om.* *S** (*in marg.* S^1) fixere] vinxere *C* vixere *V* fecere *Ξ* fixere notis] notis fixere *IP* (noctis *P**) 26 color] calor *Σ** 27 instet] instat *JΞ** 29 palpavit] pallavit *Λ** 30 didicit] dedicit *YZ** 31 sunt] sit *P** (sint P^2) nova] vana *M* (nova M^{vl}) 33 reserant] reservant *Y*, *Z** *ut vid.* referant *Ξ* resonant *D* 35 condere] pandere *Ω* 36 unde] inde *Φ* sui] suis *W* 40 visitat]

visitet *YZ** 41 et *om. V* 42 quas] qua *T** silentia] solentia *P** mandans] mandant *Y, Z* ut vid.* monstrans *D** 43 tellus Aegyptia nostris] nostris aegyptia tellus *Ω* 45 *om. Ξ** (*in marg. Ξ*[1]) quos] quas *V* cedens] credens *Φ* 46 natura] naturam *Y, Z* ut vid.* vices] voces *J** 47 fluctus] fluctibus *Y, Z* ut vid.* stetit] fletit *Y, Z* ut vid.* 49 est *om. U Ξ* 50 iussa] iussa est *Ω* 51 iura] vita *Ξ** 52 sontibus] fontibus *Ξ* 53 venis] venit*** *Δ*[2] (venis *Δ*[3]) 56 veterem] verticem *Y, Z* ut vid.* 57 ferens] gerens *P*[2]*Ξ* generens *P** aeterna] antiqua *G* (aeterna *G*[vl]) 59 liquores] liquoris *YZ** 60 nam] iam *Φ* fluerent] pluerent *YZ* 61 saxa] sexta *Y* sexa *Z** 62 solidis] silidis *YZ** induruit] indurit *YZ** 63 quaeque] quasque *P* quique *Y* 64 saturantur] satiantur *Δ* 66 sic gratia] si gratia *YZ* 68 amoeni] amoenus *Ξ* 69 florescat] florescant *YZ** 70 nam] de *Δ* 71 quem] quam *A* 73 sinus] sinos *YZ** 74 figurae] fugire *Δ** 75 perspicitis] respicitis *Δ* 77 quod] qui *C* 78 potens] loquens *H W* (potens *W*[vl]) 79 post] pater *P* 84 patres] patris *A* nostri] nostris *A* 86 per *om. YZ** 87 nam] non *YZ** iam *Φ* quid] qđ *A* 88 *om. H* (*in marg. H*[2]) 89 susurrant] susurrans *A* 90 Iesus] iesu *CJM* iesus *J*[vl] 92 quod] qui *P* tria] trina *L** daret] dedit ‡ rubor] robor *L* Ψ** 93 futura *om. Y* fuit *Z** 94 emit] quidem *T** 95 apparent] apparens *Y, Z* ut vid.* miracula] ad miracula *T** 96 fervens] fruens *YZ** 97 mentibus] gentibus *Φ* haec *om. Y* rursus] rursum *CSZ* sursum *Y* 98 signa] signam *YZ** amictu] amictus *I** 99 ubique] ubi *Z** quod] quia *S** 101 turba] verba *W* fremens] fervens *Ξ** a *om. YZ* Θ** a iure] ad iura *Φ* 102 suspendi] suspendique *YZ** 103 ferre] feri *A* 106 restituens] restaurans *W** 110 geminum] genium *O** gemitum *P* paratam] paratum *YZ** 111 caeca] ceta *YZ** 113 funera] vulnera *I* (funera *I*[vl]) 114 qui totiens] quoties *YZ* Θ** levat] lavat *T** 116 sanctum] semen *Δ* pulvere] polluere *Y* pu****re *Z*[2] 117 qui vita] quita *YZ** manet] *** *R*[2] (manet *supra script.*) quem] quam *Θ*[2] 121 que] qui *K*[2] vinctos] *Z* ut vid.* cunctos *Z*[2]*Ω* 123 quaeque] quoque *YZ** 125 resurgit] resurgat *U* 126 suo] suro *Δ** videtis] videntis *P Y* Z*, Θ* ut vid.* 127 laxari non posse] *in ras. Z*[2] laxari non nomen posse *Y* neces] necis *YZ** quaerite] credite *R* (querite *R*[vl]) 130 *ad finem deperdit. Σ* 131 Ecclesiae] ecclesia *YZ** dant] donant *YZ** dant ista] praeclara *Ξ* loquelas] loquelis *Ξ* 132 pias] piis *Ξ* 133—182 *om. Γ* 133 semina] semita *Y, Z* ut vid.* (semine *Z*[2]) 134 queas] quas *YZ** 135 vos nosse] nosse *A R Ξ** ista] ita *X** 136 hoc] *om. P* 139 cupiunt] capiunt *M** 140 genetrice] genetricem *Y* Z** 141 loci] loqui *I** loco *Θ** 143 gentes] gentiles *ut vid. Y* Z** duas] duos *YZ** 145 consuleret] consul*r** *Z* consulerat *Z*[2] 146 meruisse] meruisset *Y* meruiss[.] *Z** Dei] *om. Z** 148 serviet] servet *YZ**

et *om.* Δ^2 potietur] patietur YZ^* 149 gessit] iussit L^* 151 alvo] aulo Y a**o Z^2 (aulo Z^3) 152 qua] quo U^* quod] quae Z^2 153 famulemur] famulentur C ut illi] utili A 155 prius] plus V praestat] praestet H 156—190 *om.* M 156 passibus] gressibus L agros] agris A aegros I^* 157 adit] ait I^* hac] *om.* S^* hac tunc] hanc A 158 vestigia] *vestia Z 159 coeperat] ceperit L^* 160 se] te P 165 speculatus] speculatur Ξ^2 . 166 quid] qđ Δ que *om.* PZ^2 167 verbo] verba Z^2 clarius] clarus YZ^* 169 novello] novella PZ^2 170 motu] mutu YZ^* 171 per] post Z^2 (ost *in ras.*) perque] per|quem A 173 quod] quem W 174 divum] deum YZ^* 175 ut] et $L^2\Pi$ procedat] procedit L^2 (it *in ras.*), $\Pi^2\Phi$ 176 ad haec] adhuc S^*Y 177 sic] hic I nobis] novis YZ^* 178 datis] datus YZ^* fragili] fragilis Z^* 180 numina] nomina PYZ^* 181 artifices] artifex YZ^* 182 deis] de[.]is Y de*** Z (deis Z^2) 184 pecudis] pecodis YZ^* 185 libeat] liceat D 186 parere] parare J^* 187 praebuit] praebet YZ^* proventibus] providentibus Y arva] ar*a Ψ (v *supra script. ras.* Ψ^2) 188 plenis] pleris YZ^* consurgit] consistit L^* (consurgit L^{ss}) 189 seges] reges P 190 educat] evocat C 191—264 *om.* D^* *repert. in fine libri* D^2 192 cum] tunc Π fugitiva recurrunt] fugit cubare currunt R^* recurrunt] requirunt Θ (recurrunt Θ^{vl}) 193 post] per H (post H^{vl}) anni] agni A 196 lanigero] lanigro YZ^* 199 in geminum] ingenium YZ^* 200 salus] solus Z^* toto quod] quod toto Δ quod] que Z^2 202 cui] qui Ω^* (que *i. e.* quae Ω^2) carinas] carintas YZ^* 203 haec] quod Φ humano] humana Δ^* collata] collecta Ξ 204 adstat] abstat Y, Z^* *ut vid.* extat C 205 populo] populi R 206 quem] quē*Δ tribuit] tribuens U^* 209 Christi] christe T^* 211 tellure] tollere YZ^* orsus] ortsus YZ^* ortus Φ (orsus Φ^{vl}) 213 rudes] rudos YZ^* rudas R iudex T 214 latuit] latavit YZ^* prisca] princa YZ^* 215 cum] dum I 216 iter] uter P gloria] gratia U 219 ut] at C tamen] tunc P 220 hi] hic Z 221 fili *om.* Z^* 225 orbes] orbem A 227 *post* 228 Ξ esse *om.* Z^* venae] vitae I^* 228 clementia] clamantia YZ^* Iesu] Iesus Δ 229 cum (*prius*)] dum I 230 se voluit] solvit YZ^* voluit] solvit R^* 231 quam] quem I^* 233 maxima] maxime C sunt] sed A 234 est *om.* YZ^* ima] una Ω 235 in aggere] inmundo G^* 237 pacem *om.* Γ^* portant] portantur Y^*Z^* 238 tenebris] in tenebris Ξ^2 dona] verba G (dona G^{vl}) 239 statuunt] statuit I^* est] et A 240 ut] et AR^* medicina] mendacina YZ^* sequens *def.* S^* prioris] priori I (prioris I^{vl}) 241 in] per VF 242 hominum] homines I^* 243 vomuere] vomere YZ^* 246 accedat] accedit T^* 247 vocas] voces YZ^* 248 *om.* W 251 secent] sequent Y, Z^* *ut vid.* resolvant] resolvat A 252 salvare] servare M queant] quaevit Y 253 premi] prẹmii Y premii Z^* novitatis] va-

nitatis *A* deflexa] defluxa *Y* 254 lumina] limina *P* 255 orbem] orbum Ψ^* 256 tendit] pendit *P** urbis] orbis *A* 257 cui] qui Ω 258 iuris] iussus *YZ** 262 aeternum] aethereum Δ saeclis] secli *YZ** 263 quae] quem Z^2 264 qui] quae *H** qua *T** 265 nullum] nullus *P** ***lum T^2 (nul T^{ss}) discernere] dicernere Y^2Z^* decernere *D* Ω 266 pretio] p̄******** P^2 ptio P^2 quo vita] quita *Y* 268 haec *del.* E^2 269 misceri] miseri Θ^* 270 ut] ad *L* veniant] veniat *I** *S** lex] lux *R** Ψ^* 271 adoptat] adportat *R** (adortat R^2) 274 placet *om. W* 275 ire] ires *Y** *Z** 276 hoc] hocque *I* non stare ... tamen ... esse] tamen esse ... monstrare *G* 278 ne] et ne *U** U^{ss} 279 saevior] saevio *YZ** 280 mundat] mandat *Y** 281 liqueant] luceant *YZ** 282 iam] haec Ω iam discedat] **dis cedat H^2 (iam discedat H^3) 284 nunc *om. T** 285 carne] caritate *Y* meum] meumque *Y* 287 secretam] secretum *YZ** decretam Π scrutemur] sectemur Π in isto] sinistro *Y* sinisto *Z** 288 quae] qui Δ 289 iungat] iuga *A* 290 didicit] dedicit *YZ** 291 fonte] in fonte *W* 292 quo] qui *YZ* 293 lascivus] latius *Y*, *Z** *ut vid.* vitii] vitiis *T** 294 futurus] futuris *X** 295 unde] ipse Γ^* 296 quod] quo *Z** culpa *om. L** 297 promittit] permittit *P* 298 hinc] hic *H** 299 expers] exples Θ^* 302 illinc] illic *L* Ω hinc *R** hinc et X^2 praestans] praestant Δ^* 303 ergo] ego *YZ** 306 qui] quo Ψ^* figant] fugant Ξ^* (in *supra script.* g Ξ^2) 307 quietem] salutem *G* 308 Paulus *in fine versus* 307 *YZ** verbi] verbo Π^* verba *A* 310 errorum] errorem *A* 314 visus] iussus *Y*, *Z** *ut vid.* 316 amore] a morte *YZ** 319 *om.* Θ^* (*in marg.* Θ^2) soporis] saporis *YZ* 321 crebra] plena *I** plenus] plenius *I** largo] sacro *T* (largo T^{vl}) 325 succurrere] siccurrere *YZ** 328 de] que *Z** canam] nr̄a *R** 329 e] a *L* et *R** 330 secum *om. F** 331 mundans] mandans *T** 332 iam] iam in *YZ** corda] corde *G** ferant] ferunt *R** 335 incipiant] incipiunt *A* violare] viole *Z** volare *A* gravati] gratia *YZ** 336—384 *deperdit.* Γ 336 margaritas] margaretas *YZ** vertant] vertat *YZ** vertant contagia] contagia vertere Ξ 338 patuerunt] putaverunt *R** 339 guttas] gestans *Y* 340 sacri] sacra Φ 341 qua] quam *Z** 343 qui] quis *D* Δ ? adstat] adstet *W* X^{vl} 346 locet] docet *APR** 349 tegi] tegit *YZ** 351 coniugio] coniugia Π parcior] patior *C** 352 subolis] sobole *YZ** 354 hoc] hanc *R** nullos] nullus *AR** 355 *om.* Ψ^* (*in marg.* Ψ^2) 357 sanctificanda] sanctificata *T** creandi] creanda *YZ** creandis Ξ 358 pudicos] dicor *Y*, *Z* *ut vid.* 359 pontife** Θ^2 (i *supra script.* e) 360 tribu] tribus *T** probet] probat *A* 361 illa] ista *R* 362 demum] donum *A* 363 *post* 364 Ξ^* (*corr. per notas b et a* Ξ^1) 364 alterna ratione] alter ratione *YZ** ne] nec *R** *T** 365 necdum] dum *om. Z** 366 ardor] arbor *A* 367 discendi] descendit *H** descendi *R** 369 prolem posse dari]

posse dari prolem Ψ inquit] infit K^* 370 dicendo] discendo Φ^* docendo R^* 371 premi] praemii Z docentem] docendum Θ^* 372 *om.* Ξ^* (*in marg.* Ξ^2) 373 strictas] rectas strictas Y^*Z ne fusa] refus Y refusa Z^* 374 *om.* J^* (*in marg.* J^1) conculcata] conculcando A terant] terat YZ^* terens I^* mundatis] mandatis YZ^* reservans] reservet Ψ 375 fas] nos Ω^2 culpis] culpas T^* 376 rea fauce] fecere A parentum] parentem T^* 378 quicquid] quiquid F 379 corrupto] corruptus G^* natale] nata*****le R^2 381 caret] curet YZ^* 382 pius] piis YZ^* accelerat] acceleret G^* que] qui R tardat] tradat YZ^* 384 celebraret] celebravit O^* 387 de] sub Π 389 quod] quae Z^2 390 *delet.* G^2 392 aperire] proferre Ω ista] istam Ω 396 coepta] coerta Y c**ta Z (capta Z^2) 399 populique] que populi YZ^* 401 ritus] ritos YZ^* novos] novus YZ^* 402 *om.* J^* (*in marg.* J^1) cecidisse] cedisse K^* coluisse Δ raptim] rapti Λ^2 raptum P plebis Ξ 404 ubi] ibi H^* sedibus] sedebus YZ^* 406 beatis] beatus Ξ 407 locus] decus A 409 niveam] nineam YZ^* 411 concurritur] convertitur U 412 qui primus] quis primus F quive] que V 413 sacretur] seretur R^* secretur $YZ^*\Delta^*$ 414 iam] nam Ξ^* per] post H^* 416 relaxans] relinquens G 417 vagatur] gravatur Y humus] huius P canentibus] carentibus A 418 famulata] famulato J^* 419 superanda] superata G (nd G^{ss}) 420 *om.* Ψ^* (*in marg.* Ψ^2) crescunt] surgunt Φ curr*** A 421 ab alto] ablato X^* 422 sua] suas Y sua sua Z^* libera] bera YZ^* 423 antra] atra Π^* necis] neci Φ mucrone] mocrone YZ^* retecto] recto YZ^* 424 iugulum] gulum YZ^* 427 descendens] discedens V ministrat] ministrant YZ^2 (ministrans Z^*) 428 parat *om.* I^* redditus] reditus AJ^* 429 nam *om.* YZ^* 430 figere] fieri A cunctos] cunctosque G vinctos R^* 431 diluit] abluit Δ patuit] putauit R^* cui] cum Δ 432 non] nam *ut vid.* I^* 435 crimina sexum] xrisma sextum Y crimine *in ras.* sexum Z 436 ventura] futura L 438 in *om.* YZ 439—632 *deperdit.* Γ 440 nam] nec P metuamus] timeamus C (metuamus C^{gl}) 441 *om.* R^* (*in marg.* R^2) 442 canat] canit R^2 443 ingeniis] ingenii I^* claras] clarus H^* et *om.* Z^2 444 ingreditur *in fine versus* 443 YZ^* conflictibus] cum fluctibus YZ^* (com Z^2) 445 quem] quae H^* turba profari] turbari Y, Z^* *ut vid.* 446 doctosonis] dictosonis Y, Z *ut vid.* 449 orbe] urbe Ξ 450 colit] solit R^* 451 divinus] divitus Y, Z^* *ut vid.* 452 ne] nec A 453 segetes] segite Y segites Z 455 quos] quo I^* 456 praesidet] praese dedit Y, Z^* *ut vid.* 457 sacrilegae] sacri Y sacrile Z^* novitatis] lenitatis Y 459 pelagus] plegatus R^* perlegatos YZ^* parentem] parentum I (parentem I^{vl}) 462 praedico] pudica Δ^* 463 suo] pio Ω 466 eruta] eru**a R^2 erudita YZ^* 467 opem] opes Y 468 focis] vocis S^* causa] cuncta K 469 fusum] fussum YZ 470 artare] aptare $W\Delta$ 471 minus *om.* V^* 473 si-

mulant quos] simul aequos F^* 475 iudicii] iudici YZ^* est *om.* Ω^* 479 coram] caram X curam Y hac] hoc T^* se Φ 480 moriente] moliente G^2 481 reddidit] addidit Y 485 dedit...Iacob *om.* Ψ^* 486 nomen...tibi *om.* Ψ^* habere] haberet Y habet Z^* orbe] orbem Z^* urbe R^* 487 quod] qu[..] Z quem Z^2 Graia] greca Ξ grata YZ^* 488 *om.* Ψ^* (*in marg.* Ψ^2 *ut vid.*) cessit *etiam in init. versus* 487 Y (gessit), Z^* 490 reserare] reserares YZ^* quo] quod H^*W^{vl}, qui T^* 491 sectarum] rectarum Y 493 et *om.* K 495 hi] hinc A 496 animae] animi C comissos] commissis K 498 neuter habet] habet neuter Ψ 500 quam] quod P 502 celebremus] celebramus YZ^* vita est] vites Y 503 gradiamur] gradiantur Y 504 ne] nec Δ 505 fidei *om.* YZ^* (fi Z^*) *ut vid.* 506 discedens] descendens YZ^2 509 contingeret] contingerit LR^* contigerit A corinthi geret Y, Z^* *ut vid.* 510 ibi] ubi $V\Delta$ Ponticus] porticus YZ^* 511 laudis] laudum Λ 513 sociam] sotium YZ^* sotiam Z^2 515 operis] operi Φ 516 obviat] obuat YZ ullus] nullus Z^* 518 pectora firmo] peccator affirmo YZ^* 519 monent] monet H^* movent R^* nullos] nullus H^*R^* munere] mune Z tardo] trado $YZ^*\Xi$ 520 queri] geri Y, Z^* *ut vid.* gratis] grates YZ^* clementia] sapientia G Christi] ihu Ψ (xpi Ψ^{vl}) 522 qua] quae F canam] canen YZ^* (canam Z^2) 524 iuvat] iu*at R^2 (v *supra script.*) 526 arte] **te R^2 (ar *supra script.*) cuius *om.* D 527 decorus] decoris G honore] honor YZ^* est *om.* Δ 528 hac] haec Δ^* 529 *om.* J^* (*in marg.* J^1) 532 *om.* Y eius] huius Φ 535 avis] aves YZ fomite] fovite Y, Z^* *ut vid.* 536 dispendia] discidia I^* (dispendia I^{ss}) 538 ter] *supra ras.* H^2 540 fonte] fontes YZ^* 542 tangimur] tangitur I^* solvimus] sol*vimus Z 545 recidiva] recidua Y re*cidua Z^* geminoque] ex gemino J^* ortu] orto J^* 549 qua] qui T^* datur] datus R^* sentire] s*enire Ξ^2 probatis] probatus T^* 550 firmant] formant I^* cantica] carmina V 551 socio] socia J^* 553 fortia] fortica YZ^* fabricabat] fabricat YZ aggere] acre Δ 555 hiemes] gemes R^* arcet] arcit YZ^* 557 iacimur] iacemur YZ^* 559 Paule] pale YZ^* criminis] crimines YZ^* 560 mundana] mundane L^* 561 temptator] temptor YZ^* 564—565 *om.* J^* (*in marg.* J^2) 565 pisces] piscens Λ^* piscis Ξ^* hospes] hospis $YZ^*\Theta^*$ 568 facta] ficta V 569—578 *parum clarum* F 569 *om.* Y 570 Ephesum] effesum YZ^* (e*fesum Z^2) 574 sacro] *supra ras.* L^2 576 solitis] solutis YZ^* 579 tu nunc] nunc tu C tunc O (u D^{ss}) 580 dogmata] dogmate Θ^* 581 linguae] vitae I^* 582 qui] quae H 583 quod] quae PR^{ss} 584 nomine] nominis I^* 588 sed quod] quod nunc A eligit] elegit YZ^* 589 *om.* M^* (*in marg.* M^1 *ut vid.*) 589 ad se] adesse G^* esse G^2 590 ne *om.* Θ^* 591 ulterius] alterius (a *ex* u) Z^2 genus] scelus Ω 594 hoc cessit] hoc esset T^* ocessit Ξ quos] quod H^2 dogmata] dogmate Z^2

595 cessare] cessisse Δ^* 597 ista] iste YZ^* 598 iam] tam M^{vl} 599—601 *om.* E^* (*in marg.* E^2) 599 Paulum] primum T^* 600 compulit] contulit A Christi] scō A 601 *om.* Ψ^* (*in marg.* Ψ^2) 604 profane] profano G^* 606 bisque] bisne Ψ 607 discordet] discordat Ψ origo] in illo I^* 609 gravantur] graventur Θ^* 610 divisa] divisae E^2 *ut vid.* 611 nigredine] nigridini YZ^* 612 polluitur C (pluitur C^2) 614 quia] sub F quia F^{vl} quam V^* 615 trahunt] thabunt Ξ^* (trabunt Ξ^2) nec] ne ZH qui] quis H^* quid F^* qui sed *om.* Y sed] sunt Π 616 solet] solent AI positae] posita R^* 617 *om.* O^* (*in marg.* O^1) 618 quod] quo T^2 quos FDU (qd U^{vl}) 619 memorat] numerat Ξ 620 fuso] fuisse W 621 cum] quorum D nasci] pasci Ω (nasci Ω^{vl}) 625 *post* 626 C nutarent] mutarent P^* notarent A 627 manu] manus KP 629 calori] colori Z 630 denique *om.* M^* denique Pauli] pauli denique Ψ^* 632 languorum] longuore Z focos] fugos Y, Z^* *ut vid.* 635 quod] qui P ferunt] fuerunt Θ^* sub] de Y, Z^* *ut vid.* 636 spirituum] spiritalium Y, Z^* *ut vid.* quoque] q. K 638 caelestis] caelesti P 642 Iudaea] iudaeae H^* 643 affati] affecti P affatim Z^* 644 praedicat *om.* L^* (*in marg.* L^2L^3) tibi] sibi YZ^* pariter *om.* $I^*\Xi$ 645 pervasum] parvasum R^*T^* dimitte] demitte P debita R^* (*del.* R^2) locum] domum Ψ 646 qui Paulus] quis paulus Δ 648 gens] mens Φ fatetur] iubetur D^* 649 quem] qui W 650 *om.* Θ^* (*in marg.* Θ^1 *ut vid.*) quo] quae Y 651 contraria dicere] contra dicere YZ^* 652 *om.* W quam] quem YZ 655 contigit] contegit A inde geri] indigeri YZ^* 656 rumpit] rupit Δ 657 dissecat] dissicat YZ^* (desecat Z^2) 658 pavore] pudore K 659 timebis] ti*ebis (m *supra script.* Ψ^2) 660 quae] qui P 661 que] quię H^* 663 volans] volens R^* daemonis] daemones PYZ^* dominis R^* 664 quod] que [quae] P quid R^* virtus] victus R^* 665 maculas] maculos G^* 669 ut] et E^* 671 tales] tabes P petiere] spetiere Y 673—1140 (*def.* V) 674 sic...causa *repetit.* X^* causa] causae YZ^* figurae] figere Θ^* est *om.* Δ 677 annus] anus YZ 678 proprii] proprii et H propria et K^* (propria K^2) proprio T^* ruris] roris YZ^* 679 donatur] donatus R^* 680 amissa] admissa R^*T^* petit] redit *in ras.* Z^2 683 aequore] aequora $K^*\Psi^*$ aere P 684 agit] ait YZ que crescit *om.* Y 685 spatii] spatiis AR^*T^* 687—783 *deperdit.* Γ 687 arvis] annis Ξ 688 locabat] lacuabat YZ^* vacabat Z^2 689 locis] in locis ȝ 691 cedere] credere P cadere WZ^2 caedere YZ^* furoris] figuris A 692 vanas] unas X^* 693 nostram] nrām*** T^2 695 speranda] sperande G^* 696 carere] carre YZ^* quae] qui L^{vl} 697 quae] qui L^{vl} quos] quas E^* 700 pulsi] pulsae H^* 701 hei] et A subitis] subditis Z^* subbitis Z^2 sudditis Y 703 stragem] stare C^* stargem C^2 704 quam] quae Ξ^* quamve] quamvis E^* quamvi E^2

facultas] potestas Δ voluntas Ω 705—748 *repetit. post* 748 Δ 708 restat sors] sors restat Σ 709 pro] pro eŏ P movisse] monuisse $R^*\Theta^*$ novisse Y 710 quam] quem L quo P hanc] hinc G^* reposcant] reposcunt Ξ reportant *ut vid.* Z^* 713 itur] iter Y obscenum] obsceno Z^* seditione] seditionem Z^* 714 decuit causas meritum] meritum decuit causas H 715 lascivos] lascivas H^* lascivo Z^2 foro] loco G (foro G^{ss}) 716 impetus] impletus A 717 ut] et R^* qui] quia YZ^* 719 tu] te R^* laboras] labores X laboris Ξ^* 720 putas] putes M^*S putas te] curas R^* 721 fugitiva] fugit [.]avita Y quo iure pavescis (*paene del.*) R^2 pavescis] pavesces Θ^* 722 *om.* R^* adiungere temptas] adiungeret emptans A 723 figurae] fugeret Y 725 solo] solido Z^2 727 quibus] qui K^* ista] iste Ψ^2 metallis] metalli A 728 animantur] animant[...] Y vultibus] ultibus YZ^* 729 promittunt] promit tunc YZ 730 quod] quid C^* que P si *om.* K^* 731 quia] quod C 733 tamen] tunc P 734 altius] altus R^* memoras] memorans $S^*\Theta^*$ 735 decori] decore P 736 non] nam Σ 737 latet] iacet P 739 cui] qui C^* fides] salus I^* 740 voce] voces YZ^* 741 colant] volant YZ^* 742 aurum] a*rum Z^2 (aurum Z^3) 743 pia templa] sua dona I parari] parare K^2 parantur W 744 quia] qui Z^2 cuncta] nostra Δ 745 apostolus] apostolos Z^* 746 *plerumque deperdit.* W 747 sacrilego] sacrilega C^* 748 705—748 *repetit. post* 748 Δ 749 hos] nos R^* sensu] sensus P 750 vana] una P va*a Δ^2 vana Δ^3 751 istud] illud Ξ haec] hoc P 752 ore] esse G (ore G^{vl}) loquelam] loquellas A 756 *om.* C^* (*in marg.* C^2) quam quae] quae Ξ^* reboant] crebunt YZ^* tua] tibi Ψ^2 758 seram] setam Ξ^* 760 lampades] lampadis Δ^2 761 excubiis] excubis YZ^* vivacibus] viacibus YZ^* 763—767 *om.* P male] mala H^* parta] porta YZ^* 765 tenet] manet Δ resuscitat] resuscitet Ψ^* 766 nescit] nesciat YZ^* 767 qui] quod Z^2 inane] inani YZ^* 769 eris] eras Δ 770 celsa *om.* Π^* prono] prona Ξ 771 toro] throno M 772 recubare] r[.]urbare R^2 recubare R^3 773 cui limine] cui**imine Z^2 cui limine Z^3 pervia] previa Z^2 776 cruentos] cruent*s T^2 779 redemptum] redemptor A 780 sinit] sine Θ^* amari] amaro T^* 781 maesto] m**sto T^2 782 miserata] misera**ta T^2 783 locum] locus A acerbo] acervo AZ acerto Y 785 *om.* Y secuta] sequitata A 787 astris] atris H^* 789 quod] eo quod Σ^* corpore] corporis T^* 791 viva] diva Φ 792 qua] quia H^* resurgis] resurgens I^* 793 solvis] solvas O^* 794 aliis] al*is T^2 aliis T^3 alis YZ^* 799 insons] inson*s T^2 801 cum] dum Θ iter *def.* S^* 806 addicta] adflicta Ξ 808 sed] set Γ 809 esse] ē W nidos] niduos YZ^* 810 dicit] ducit Y 811 qui] quod H^* dividit] divid** H^2 812 quisquis] quisq. K 815 ergo *del.* Z^2 816 ergo *ex versu* 815 *ante* prima Z^2 inferni] inferna E^* oris] ordis YZ^*

818 pectore] pectora $K^*L^{vl}R^*T^*$ 823 teque] tuque Δ^1 trina] prima Π (trina Π^{vl}) 824 *om.* Δ^* (*in marg.* Δ^1) quia] qua D^* 825 substantia] sapientia G 827 Solymam] hierosolimam YZ^* solimam Z^2 illum] ille P 829 memorare] memora*e Γ^2 (memorare Γ^3) 830 caro *om.* W pectore] corpore T^* 835 ut] et AR^*T^* praecepta] documenta M^* darem] daret A 837 debitor] dabitur K^*YZ^* avari] avaris P 838 clausa] clasa YZ^* 839—842 *deperdit.* K 840 venerit] verit YZ^* 841 servos] servis $R^{vl}T^2$ 842 crementa] certare Δ 843 erat *om.* WYZ^* quae *om.* WYZ^* (*post* passim Z^2) passim] passis R^*, T^* *ut vid.* sulcis] fulsis A 846 quo] quae R^* 849 poenarum] panarum YZ^* quas] quos Θ^* vota] mihi Y 850 perpetuo] perpetua P rege] regere Z^* 851 pretium] pretio R^2 852 famuli] famulo Δ^* laborent] laborant GS^* 854 que *om.* K^* meos] meos sed si H^* (sic H^{vl}) 855 lustrate] lustrare Ξ 856 convenient] conveniunt $SU\Delta$ 857 raptor] rap** T (tor T^{ss}) inertis] ineptis A 859 portat] po*tat Π^2 (portat Π^3) 863 causa] clausa P 864 cui] qui Ω^* semen] semel YZ^* 867 facit] fecit YZ^* quodque] quaeque P 868 luxu] fluxu H^* 870—874 *plerumque deperdit.* K vos] nos Z^* 874 avarus] auras R^* 875 in *om.* G^* 876 tellure] telluere YZ^* que *om.* YZ^* 877 obscura] obscuro $M^*\Theta^*R^*$ peccante] pectante Z^* 878 ullus] ullo $R^*T^*\Theta^*$ egeno] agendo H^* egendo P 879 parare] parere M^* quo] qui H^* in quo Ω suscipit] suscepit YZ^* 880 sic] sis T^* si Y 885 additur] abditur Ω^2 pelagus] pelagis H^* pelagos Π^* que *om.* Z^* flabris] fabris YZ^* flagris Δ 886 imagine] in agmine A mentes] gentes R^* 887 animi] amici Y videndi] videnti S 889 nocte] nocteque YZ^* dieque] die Y patet] et YZ^* figura] figuram H^* figurae YZ 891 historicum] historia H^* 892 etenim] enim H ternas] terras YZ^* metretas] metratas $\Gamma\Delta$ 893 novo] manet I^* rubuere] rubore YZ^* 894 forma] norma Φ 895—896 *om.* Δ^* (*in marg.* Δ^2) additur] addidit Ω 898 desideret] desiderat PU 899 quaesite] quaesi**e T dapes] dapies YZ^* volentem] volantem Θ^* 900—903 *plerumque deperdit.* K 900 sanctus spiritus unus] spiritus unus et almus C sanctus *om.* A 902 angariat] ariat *supra ras.* H^2 903 te] tu R^* pergas praevius unum] praevius unum pergas U 905 errans] erras YZ 907 prode] prodere P prome D 908 est almus] almus enim K est *om.* A 909 Iudaea] iudea** Z^2 vacans] vagans K^2R quae] quod P quoque H^* 910 attulit] detulit I 911 quod] que (*i. e.* quae) P sensu] scensu Y 912 fidei] fide YZ^* 915 *post* 916 Ψ 916 sed] sedi YZ^* 919 animum] animam R^* 920 canit] capit F vinciri] vincire R^*Y vincere Θ^* 921 vinciri] vincire R^* fidem *in ras.* Z^* 922 suppliciis] supplicis YZ^* 924 oris] oras L^2 orbis X^* 925 his] has L doctrinae] doctrina E^2 926 fui] frui A utor] auctor A 930—933 *plerumque deperdit.* K 930 auc-

tori] actori *Y* 931 *et* 932 *om.* Δ* (*in marg.* Δ²) corusco] coruscos *I** cocorus *P* 932 caligantes] caligante *YZ** que *om. Z** 934 causas] clausas *A* 935 eventus] euntes *YZ** facta] fata *P* 936 haesit] laesit *R** 938 quatit] qu*tit X^2 (a X^{ss}) 939 auderem] audirem *W* 940 munere] mune *Z** pronus] prolis *I** 942 sequor *om. YZ** felicia] felicis R^2 943 movimus] novimus *Z* arma] arva *G** 946 lucete meis] meis lucet *Y*, *Z** *ut vid.* (lucentem eis Z^2) undis] untis *K** 950 qui] que *Y* 951 hac procul *om.* Ω 952 credula] credita Ξ 954 hanc] ac *Y* hac *Z** 956 levitate] leviate *YZ** 957 vulgus] vulgaes *P** 958 nocens] noscens Δ* 959 cuperes] ceperis *Y* cuperis *Z** dabas] dabis *A* 960—964 *plerumque deperdit. K* 961 *om. W* malesuada] malesuasa R^2 malesuade *C** 964 locas] cocas *YZ** durior] durioras *YZ** ipsis] ipsos *R*T** ipsa R^2 ipsis R^{vl} 966 quia] que *G** qui *YZ* 968 onus] opus *U* (onus U^{vl}) Ω fontis] fonti *YZ** 969 renoveris] revoceris *U* ortu] ortum *T** 970 noxae] noxiae *T** 971 suae] suo *R** te] ce*** T^2 *om. YZ** origo] imago *U* 972 subit] su**t $Δ^2$ (subit $Δ^3$) 973 quem] quam *A* 975 *post* 976 Ψ* addidit] addicit *Y* 976 canemus] canamus *G* 977 ibi] sibi Θ lumina] lumine Z^2 978 tamen********* T^2 illam] ullam Γ 979 at *om. YZ** caecus] caecos *Z** 980 decidit] dedici *YZ** audisse] hausisse R^2 (audisse R^{vl}) 981 *et* 982 *om. L** (*in marg.* L^2) variat] variet Δ* sed *om. W* 982 concinat] concinnat *Y* concinnant *Z** 983 accepisse] accipisse *YZ** audisse *I** profecto] prophetae *I** 985 vox] v*** H^2 (vox H^3 *ut vid.*) quoniam] quondam *D* neque] ne *I* 986 in *om. YZ** 987 *om.* Δ* (*in marg.* $Δ^1$) tantum] tamen *I** 988 solas] sola *Y* 989 simul] simul a *Z** leguntur] legentur *H* 990—993 *plerumque deperdit. K* 991 refert] fret *P* 992 supplicii] suppliciis *S* 994 monet] movet *C* lingua] linguas *YZ** 997 humescat] humectat *G* 998 tamen haec poterant] poterant tamen haec Ω poterant animos] animos poterant *U* 999 cupiunt] capiunt *YZ** sanguine] corpore Δ 1000 malorum] laborum Δ* (ludorum $Δ^{mg}$) 1001 vota] lota *Y* alumni] alumnum Θ* 1003 atque] quā *I** quam *om. Y* daretur] caderetur *Z** *ut vid.* 1005 pocula] *eneg*pocula Ξ 1006 volens] volans *R* mensas] menses *I** 1008 famem] famam Γ* 1010 ut] et *Y* quot] qd *T*Θ** inspicis] inpicis *YZ** 1011 divite] devit*e Z^2 (divite Z^3) 1013 in *om. YZ** 1014 bonitate] pietate *G* 1016 tu] te *Y* 1017 plures] pulvere *Y* 1018—1026 *cod. deperdit. E* 1018 Pauli] paulum Ξ 1019 quove] quaeve *S* 1020—1024 *plerumque deperdit. K* 1020 que *om. M* que in] quin *P YZ* cautus] cautos *I** catus *G** 1022 tuto] tuo *I** *post* 1023 glossa: apostropham facit ad ipsum proditorem ⁊ (*etiam in marg.* ⁊) 1023 delator] delatur *YZ** 1024 quodque] quotque *AZ* rarum] rerum *AH*Π** re***rus *T* (rarum T^{vl}) rarus *WYZ** 1025 places] placis *YZ** pacis *T*Θ**

1026 quam] que (*i. e.* quae) *P* virtus] iusti Θ 1031 suo] sua Δ aure] aula *R** potitus] potius *YZ** 1035 suadet] suadit *YZ** Θ* 1037 legis templique] templi legisque *G* 1038 populares] vulgares *I* (populares I^{gl}) auras *om. YZ** 1040 purum] murum *T** spectantia] exspectantia *YZ* 1041 rogo liber] liber rogo *E* 1043 audent] audeat *Y, Z* ut vid.* dicere] discere *H** 1045 fas] ius *L* (fas L^{ss}) 1046 resurgere] surgere Θ 1047 detulit] retulit *I* 1049 quem] que *YZ* (quae *Z*) 1050—1053 *plerumque deperdit. K* 1050 praesidis] in praesidis *R** 1051—1059 *cod. deperdit. E* 1051 linquimus] liquimus] *H** 1052 certamina] certamine Θ* 1053 fuerit] fuerant $CR^2\Gamma$ foro] loco *G* 1054 Iudaici] iudaici *M*R*T* fluxisse] flexisse Δ* nam] per (*in ras.*) Ξ^2 1055 solium] solum *A* 1056 abibis] adibis *M* 1057 Augusti] angusti *W* 1058 fugiens] fugens *YZ** 1059 *om.* Θ* (*in marg.* Θ^2) onus] sonus *R** 1060 mori] sequi *I** 1061 olim] auctor *I* 1062 quod] que (*i. e.* quae) *P* Iesu] iesus *Y*Δ 1063 *om. C* (*in marg.* C^2) haustum] haustrum *Y* auctum *R** 1065 multifluo] multifilio *T** 1066 nominis] luminis Δ verbi] crebro Ψ* 1067 de litore] delictore *Y* 1068 nactus] nanctus *YZ* natus *P* spiramine] spiramina *K*T* spiramini Θ* 1069 crebrescente] crebriscente *YZ* 1070 findebat] fundebat Ψ* 1071 doli *om. AR*T** 1073 cerulei] quaerulei *Y* ficta] facta *I** f*cta Z^2 (ficta Z^3) furit] surgit *Y, Z* ut vid.* pontus] pondus *Y, Z* ut vid.* 1074 suas] suos *H**Z^2 irato] rotato Φ moles] molem *A* 1076 suspensa] susponsa *I** 1078 praesidiis] praesidis *YZ** 1079 *om.* Θ* (*in marg.* Θ^2) 1080—1083 *plerumque deperdit. K* 1080 iam iamque] iamque *YZ** 1082 *ad finem deperdit.* Γ 1084—1092 *cod. deperdit. E* 1084 tam] nam Π 1085 aufugiam] adfugiam *T** canenti] canendi *T** 1087 tangere] pangere Ξ conabor] canabor *YZ** 1088 la*tuerunt *T* 1089 nec] haec *R** axis] axxis *YZ* 1090 peregerit] pergerit *YZ* (pergeret Z^2) 1091 nox] mox *A* 1092 *om. L* (*in marg.* L^2) quanta est heu] heu quanta est Ψ* 1094 tam] nam DR^2 clari] clara *Z* pubes] puppes *AW* puppis *I** (pupbes I^2) 1095 cohors] chors *Z** hors *Y* 1097 venerantur] vecrantur *YZ** 1098 quem] quae Ξ* 1099 patescat] patescit *I** 1100 mari] mali *A* elementa] elimenta *YZ** 1102 apparet] aspareat *YZ**Δ (app Δ) iustis] iusti T^2W iussis *K** 1103 agit] ait *Y* 1104 crescit (i *in ras.* Z^2) in] hinc *Y* quae] quod *P om. H** 1106 conclamata] condempnata Δ 1108 parere] parare *YZ** litora] litore *L** 1110—1113 *plerumque deperdit. K* 1110 minas] minax *I** non] tam Φ tulisses] tulisset Δ^2 1112 *om.* Ψ* (*in marg.* Ψ^1) 1113 tamen] tunc *P* transcendunt] transcedunt *YZ** 1114 haec] qae Π* (qac Π^2) 1115 quem] quam Δ 1117—1125 *deperdit. E* 1117 turbam] turpam *YZ* ista ratis] isa ratis *A* ratis] rates *KR* TZ** res *Y* tibi] ibi *AR** 1118 naufraga] naufragas *YZ** saxis]

axis Z^* *ut vid.* 1119 *om.* Δ^* (*post* 1118 Δ^2) frustrabor] fraudabor C 1122 arrepta] arrapta YZ^* erepta A tellure] tellore Z^* tollere Y solutae] soluta Z^2 1123 prospectare] prospectasse Δ casum] cassum YZ^* 1125 velamine] velamina Z^2 1126 visa] fusa Y^* quod] quo Π hospita] hauspicia YZ^* nautis] noctis A 1127 lateri] lateris PYZ 1128 vincant] vinciat E 1131 memoranda] memorande R^*YZ^* 1132 valeant] volant R^* 1133 primi] primo YZ^* fulserunt] fluxerunt C (inluxerunt C^{gl}) 1134—1151 *post* 1079 G 1135 *om.* R (*in marg.* R^2) 1138 suadet] suasit G suadit K^*R (e R^{vl}) $I^*YZ^*\Theta^*$ 1139 et] ut AR^*T^* libare] liberare Θ^* Moysi] moyse AKR^*T^* mos W 1140—1142 *plerumque deperdit.* K 1141 duo] sua I^* proxima] proximis I^* 1142 repetita] repenta I^* levatur] levantur H^* 1144 et *om.* Π qui] quae H^* Iesum] iesu YZ^* 1145 caret] carit et YZ^* sua] *ua Ω (sua Ω^2) iura] iussa Ω (iura Ω^{vl}) 1147 merguntur] meguntur YZ^* 1148 captivus] captius YZ^* quoque] quaque T^* 1151 verus] ver*us Z^2 1153 quarto] quanta Y quanto Z^* 1160 male] mala YZ^* 1161 cupis] cu*is T^2 (p T^{ss}) 1162 legis] leges P 1163 parens] parans Θ^* 1164 praedo] praeda Z^2 praeda] praedo AR^*V 1167 *om.* L (*in marg.* L^2) 1170—1173 *plerumque deperdit.* K 1171 pelagus] p*c*gus T^* pelagalus YZ^* que *om.* Z^* 1172 pendens] prendens Ξ tendens A 1173 proiecta rogis] proiecto rigis Y reddita] prodita V 1174 *et* 1175 *om.* Θ^* (*in marg.* Θ^2) 1174 quam] quod Z^2 1178 capiunt] faciunt Δ arida] ardua U 1179 ferunt] furent V modo] mudo YZ^* decoquis anguem] qui sanguinem YZ^* quis anguem Z^2 anguem] ignem V 1180 usa] visa R^*T 1181 flagrat] flagras R^{vl} flagrant Y 1182 tumore] timore L 1183 labi] [.]api M^* 1184 mens] gens Φ boni iam] bonā YZ^* 1188 quae] quoque H^*K^*P 1189 vim] vi**m T^2 1190 qui] quae H^* dolet] docet P remeare] remeasse Δ revocare V 1191 incolumem] incolomem Z^2 mirata] miserata H^* iuventus] inventus YZ^* 1192 hunc] hinc A 1193 qua] qui K^* regnet] regnat Π^* polis] poli Z^2 ponis A bonis I 1195 *om.* R (*post* 1194 R^2) plenius] plenus YZ clari] lacri Y 1200 impiger] inpingere YZ^* excutiat] excutiet R 1201 furta] fuit ita Y, Z^* *ut vid.* 1202 caelestia] caelesti[..] R^* tela] signa Φ (tela Φ^{ss}) 1204 accensa] accessa T^* additus] additur YZ^* ardor] arbor T^* 1205 calor] color YZ^* 1206 Melite] miletū AW 1210 pullulat] poluat Y veris] [.]eris M viris R^* 1211 senio] sienio YZ^* fugiente] fugiendi T^* 1212 velis cedentibus] viliscentibus YZ^* 1213 placidis] placidus YZ^* 1214 decet] docet H^* 1217 quaeque] quoque Z^2 1219 *om.* R^* (*post* 1218 R^2) lumina] limina T^* 1221 delegisse] deligisse YZ^* sua] duo C iungant] iungunt V^* serenant (*ex versu* 1222 *ut vid.*) YZ^* 1222 serenant] serarent S^*Y, Z^* *ut vid.* 1224 volens]

videns *A* isdem] ipsis *U* edam] edem *YZ* 1225 surrexit] surgit *YZ** 1226 mundi circumtulit] circumtulit omnibus *A* 1229 electus] **electis *T** 1230 aequius] aequi *H** haec ut *V* huic] hinc M^{vt} diffundit] diffudit Ψ^2 defundit *YZ** defundat *V* habenas] avenas *YZ** (ahenas Z^2) 1231 monet] manet *E** moneat E^2 quodque] quotque *ARZ* istic] istuc Z^2 1232 orbis] urbis *R** 1233 Petri Pauli] pauli petri *U* coronae] coronae est *CV* 1234 superare] superasse Θ^2 1235 iura] iussa Δ 1237 mundi formam] formam mundi Δ gerit] tenet *C* (gerit C^{vl}) inde] indie *Z** indiae *Y* 1240 tot] *** *T* (tot T^{ss}) mundo] mondo *YZ** subacto] subacta Z^2 1243—1250 *deperdit. W* exuit] exit *V* (exiit V^2) umbras] undas *A* 1247 quos edidit] quo reddidit Z^2 1248 tamen] tunc *V* anni] ani *YZ** 1249 repetitam] reppetito *YZ** (reppetita Z^2) passio] passi *Y*

Epistola ad Parthenium

36 hospes] hospis *R* 39 *repetit. in marg. infer.* Θ^2

INDICES RATIONIS TYPICAE

ANTIPHRASES INTER LUCEM ET UMBRAM

astra: tenebrosa volumina ... micuerunt astra I 519—20

candelabrum: candelabri positas ... arce lucernas I 545

dies et umbra: nocte profunda I 1018; astra ferens I 1019; candidus I 1019; se comitante die I 1020; carceris umbra I 1021; pulsae ... tenebrae I 1021; lucifero radiante novo I 1022; color exsulat ater I 1022; nocturna crepuscula solem I 1023

dies et nox: in seram ... noctem II 758; plus ... factura diem II 759; micuere coruscae II 759; lucerent igne II 760; ab excubiis vivacibus II 761; mersa sopore gravi II 762; vigilare periclo ... dormire Deo II 766—7

lucere: ascensam ... lucernam sub modio lucere vetans II 1—2

lumen: luminis umbra I 467; lumina claudit ... pectora tunc aperit I 712—3; multorum lumine plena nox I 722—3; post tenebras remeante die I 861; iubar I 863; fulserunt lumina I 865; clauditur obscuro ... non sine lumine Petrus carcere I 1007—8; tenebrae caligine furva ... celare diem I 1008—9; raptis ... luminibus ... mediisque tenebris apparet radiata fides II 1100—2

lux et nox: lux tua nos adiit tecum nox ... remansit I 325; nox nulla retentat quos lumen lux ipse vocat I 546—7; in tenebris ... tuis neque cernere solem II 22; nubila vultum caeruleis ... notis II 24—5; pectoris atri venit in ora color II 25—6; causa videndi nox aliena II 30—1; e tenebris lucem ... surgere II 32; ab astris lux oculos clausura meos II 930—1; ab igne corusco II 931; aucta dies latuit II 932; caligantes que tenebrae II 932; adveniens cum nocte iubar II 934; vidimus umbras usuri iam sole novo II 935—6; de tenebris lucete meis II 946

lux et tenebrae: tenebras ... vinceret ... cognoscere lucem I 550—1

nox et dies: nec solis radiis sub nubibus emicat ... nox una II 1089—91

soles: cavernis ... suis tot ... soles I 548—9

umbra: pavidis ... umbris pallida regna I 178—9; legisque exutus ab umbra sub qua caecus erat terras lucebit in omnes I 719—20

BAPTISMATIS FIGURAE

abluo: abluit omnes II 93; ablutum ... sanguine II 197
aequor: rubor aequoris ... causa futura II 92—3; aequoris undas II 509
aqua: in liquidis ... aquis I 779; piis ... aquis I 848; generantis aquae I 876; sanantur aquis II 306; caelestem ... aquam II 429; in sacris ... aquis II 566; vivere ... aquis II 948; aquis quibus ... renascitur II 1147
arca: baptismatis I 646
baptisma: baptisma I 117; baptismatis instar [arca] I 646; baptismate mundat II 280; plenum baptisma II 598; sollemne ... opus I 781—2
flamma: in flamma Iordanis ab amne columba I 140
flumen: in flumine ... Agni I 203; flumine sacro II 574
fons: fonte lavatur I 114; fonte ... lotus I 629; fontis honor I 704; fonte lavans I 770; ad fontem I 797; fonte renatis I 844; sacri fontis I 869; sacro fonte I 939; fons I 947; ex fonte renatis I 960; liquido ... fonte I 1028; fontem ... secuti II 138; fonte renasci II 250; II 600; fonte Rebeccam II 291; ex veteri ... fonte II 338; fonte pio II 590; fonte piae II 613; fonte lavare novo II 666; in baptismate fontis II 807; fontis ab undis II 946; fontis honori II 968; ab ubere fontis II 1205
fretum: baptismate in Rubro freto II 84—5
gurges: gurgite mersus I 688
latices: per laticum ... vadum II 538; in latices pios II 665
liquor: tacto ... liquore I 768
lotus: baptismatis lotis I 849
lympha: exstinctum lymphis I 930; lympha ... matre renate II 543; sanctis lymphis II 666
unda: melioribus undis I 77; felicibus undis I 199; purgaret in undis I 957; renascitur undis II 273; circumcidit in undis II 305; liquidam ... undam II 429; ter mergitur undis II 538; v. I 626; 662; 744
vadum: purgat ... vadis I 785; per laticum purganda vadum II 538

FIGURAE AGRESTES

ager: divinus ager II 451
Arator: aperta seges *Ad Par.* 57—8; fructus ad meliora, *ibid.* 60
arista: plenis ... aristis II 188
arva: variis proventibus arvis II 187
colonus, *cf.* vinea
fructus, *cf.* sterilis; novalia [fructificante]
granum: de grano moriente seges II 189
horrea, *cf.* novalia
ligones: verbique ligonibus ...

excolit ... flavescere messem ... dives agris ... semina ferre ... fecundo ... solo II 308—13
lolium, *cf.* novalia; seges
messis: sarcula messi I 518; *cf.* ligones
novalia: signisque novalibus ... te fructificante ... horrea caeli ... triticeam ... fidem lolio pereunte I 366—9
palmes: palmes recisus ... fecundius ... uvas II 189—90
planta: planta vetus I 327
sarcula, *cf.* messis
seges, *cf.* granum: lolii ne sordeat herbis quam segetes II 452—3
semina: *cf.* sterilis; semina verbi I 365; seminat I 608; *cf.* ligones; semina ferre II 448
solum, *cf.* ligones
sterilis: Iudaea ... quae semina vitas, ne fructus afferre queas II 133—4; bonorum semina ... sterilique in corpore I 677—9
triticea, *cf.* novalia
uvae, *cf.* palmes; uva I 332
vinea: fine colono, seminat exemplum ... vinea Christi I 607—8

FIGURAE MYSTICAE

Adam, *cf.* Iudaea; Christus
Aethiops, *cf.* Moses
agnus: bellum lupus intulit agno I 102; agnus Christus II 1143
Ananias et Saphira: homines haud ... deludis, mentite Deo I 435—6
anguis, *cf.* Iudaea; ab orbibus atris et squamae cecidere graves ... anguis I 731—2; Iudaea ... crudelior aspide ... coluber Synagogae I 733—5; calcabitis angues I 736; vipereum ... nefas I 738; noxia serpens II 1160; veteresque rapinas II 1161; instauras bella II 1163; digito bestia pendens II 1172; gelidaeque superbia pestis II 1176; decoquis anguem II 1179; vipereo gelu ... II 1182; squameus ... horror ... serpens antiqua II 1185—6; ab angue mori II 1188
anima: corporeae saginae ... esuriente anima I 574—5
apes: tigres ... leones, formicis, apibus *Ad Fl.* 13—4
aquila: debilis aevo II 529; declinatis ... visibus II 530; pennasque gravatas II 531; oculos ... aegros II 533; languida ... avis II 535; senium deponit aquis II 539; iuvenem ... de fonte levat II 539—40; huius ... alitis exempli II 546—7; more aquilae II 549
[arbor] paradisi, *cf.* lignum
[arca]: Ecclesiae ... machina ... Noe I 644—5; baptismatis instar I 646; *cf.* Ecclesia; latus
arcana, *cf.* vis mystica; I 771
arenas, *cf.* Exodus
argentum: puris ... sensibus aurum ... argentum nitidis

... loquelis II 731—2; mens obtulit aurum ... ministrat argentum ..., duo iuncta ..., de pectore sensus, de sermone sonus II 738—42
Arius: fusa ... alvo I 444; visceribus vacuatus [Iudae] I 447
aulae, *cf.* Petrus incarceratus
aurum, *cf.* argentum; pompa metalli ponitur ante pedes ... calcandum ... gressibus aurum I 405—8; terrenae ... curae consimili humo I 409—10
avarus: avare ... quod tu custodis I 411; horrescunt tractare pii I 414
carcer, *cf.* Paulus
caulae: mundani ... freti ... niveas Petri ... caulas *ad Vig.* 10—1
causa, *cf.* vis mystica; mystica I 118; I 262; figurae I 690—1; causae II 526; figurae II 674; figurae II 1194; figuris II 1223
cautes, *cf.* Exodus
cenacula: ardua ... cenacula I 878; locus ... altus I 879; despiciensque solum I 880; caelestia ... non terrena I 880—1
chrisma: unctos abluit ... Christi de nomine chrisma I 31—2
Christus, *cf.* petra; porta; latus; mysticus Adam I 1038
circumcisio: ibi subdit regula poenis, hic purgat medicina vadis I 784—5; ille locus quo circumciditur Abram ... lascivus II 292—3; truncata libido virgineum promittit opus II 296—7; cultro ... fugato Spiritus ... cor circumdidit in aquis II 304—5
[claviger, Petrus] claudit iter bellis ... portam pandit in astris I 1076; proprius clavibus [Petri oratio] intrat I 825
columba: Spiritus ... datur in flamma, ... ab amne columba I 139—40; duo ... signa figurae I 142; Petrus ... filius columbae [Barjona] I 667; alitis innocuae ... imagine I 671; *cf.* corvum
conviva: conviva ... vestis candore ... fulcra beata ... deformis ... eloquio sordente venit I 577—80
corvus: columbam diluit et corvum I 648—9; sine felle columba ... Simon ... corvus erat I 662—3
[crux], *cf.* lignum
curae, *cf.* aurum
custos, *cf.* [Petrus incarceratus]
daemon: blandiloquis olim capta est ... Eva ... nunc improbus ora puellae ... daemon ... repetensque ... sexum II 433—5
descendo: descendere Petrus dicitur ad plebem veniens I 936—7
Ecclesia: arca I 129; Ecclesiae ... venientis imagine I 135; tenuemque saporem legis in Ecclesiae ... fervescere libris I 154—5; Ecclesiam terris ... aetheream ... super astra ... caelestis et alta I 499—501; terris ... aethere ... arvis ... figura foret ... nubila ... astris I 508—13; sporta solens texi iuncis palmisque ...

retinens ... figuram Ecclesiae I 741—3; septem sportarum ... tot ... Ecclesias ... Ecclesiam ... unam ... virum species ... vas in vase I 746—52; *cf.* arca; latus; naves; Rebecca; pudor; turris
Eunuchus, *cf.* spado
Eva, *cf.* daemon; latus
exemplum, *cf.* vis mystica; I 608; I 884
Exodus:
[figura marina] salsae ... fluctus abyssi II 1148; stagna draconis II 1149; his stravit arenas, his cumulavit aquas; iustis via; sontibus unda II 51—2
[figura de rebus esculentis] pascua Christus II 1150: de vertice sicco II 54; flumineum ... vadum II 55; de rore dapes, de caute liquores II 59; saxa vomunt latices ... nubila panes II 61; aerius ... liquor solidis induruit escis II 62; vacuas ... fauces frugiferis ... aquis II 63—4; nimbi ... coloni dant epulas pluviamque vorant, et manditur imber II 64—5
[figura paschalis]: Ecclesiae gerit aurea luna figuram II 1152; quarto decimo die II 1153—4; *cf.* Moyses *et* Aaron
fercula, *cf.* mensa
ficus: arida ficus I 329; plena ... uvea I 332
figura: variis ... figuris I 462; plena figuris I 724; figuram I 742
forma: formam II 1237
formicis, *cf.* apes
fretum, *cf.* caulae
gentiles, *cf.* Rebecca
gratia: superavit gratia legem I 797
habitacula, *cf.* Paulus
hortus, *cf.* crux
humo, *cf.* aurum
ianua, *cf.* [Petrus incarceratus]; latus; porta; ianua clausa I 533; per quam ... gradiuntur oves II 774—5
imago: I 345; I 691; I 903; II 204; II 231; II 438; II 526
imber, *cf.* Exodus
inferna: sidera martyr, carnifices inferna petunt I 619—20
iniqui: damnat iniquos ... aedificat ... pios I 436—7
Israel: Israel ... aeger ... tulit ... figuram ... Israel claudus ... claudicat I 263—9
Iudaea, *cf.* anguis; deponis [Iudaea] amictum ... veste cares II 965—6; nudus [Adam] erat, documenta noxae ... suae II 970—1; lapides, Iudaea ... rapis ... saxea semper eris I 593—5; sterilis ... semina, vitas ... fructus afferre II 133—4
Iudas, *cf.* Arius
lapides, *cf.* Iudaea
latus: Thomam I 531; Didyme I 539; pro teste latus I 537; tangens latus [Petri] I 1031; lateri subnexuit arcae ... Noe I 1033—4; Eva ... lateris ... propago I 1035—6; per lateris [Christi] iter I 1041: angelus illa Petrum parte vocat I 1041—2

leones, *cf.* apes
lex, *cf.* gratia; Ecclesia
lignum: ligno [crucis] suspenditur insons et ligni [horti] vacuatur onus I 176—7
lupus, *cf.* agnus
mensa [fercula]: verbi potius ... quam mensae cibos I 565—6; meliora ... sint fercula mentis quam fusae per membra dapes I 571—2
morbus: morborum cecidere greges, et fluxit ad omnes improvisa salus I 465—6
Moyses: Aethiopum ... humum I 699; non parva figurae causa sub obscurae regionis imagine I 690—1; Moysem Aethiopam sociasse sibi I 692—3; sponsa perennis hac ... de gente I 696—7
Moyses et Aaron: Aegyptus mundi formam gerit ... ducibus ... duobus ... fraternus ... ortus II 1237—9; idola tot Romae II 1240; hic populus [Iudaei] ... totidem ductoribus II 1242—3; *cf.* Petrus *et* Paulus
mustum: musto typica ratione moveri ... ebria fonte recenti ... liquorem ... novum ... veteres ... lacus, de vite bibentes ... convivia I 148—53
naves: naves ... duas I 977—8; Synagoga ... sicca ... humi I 979—80; Ecclesiae dedit ... sequi I 981; pars haec [Synagoga] defigitur arvis ... terrena sequens I 985—6; [Ecclesia] processit in altum I 986
nemus olivae: olivae ... nemus ... pacis locus I 27—9
nimbi, *cf.* Exodus
Noe, *cf.* arca; baptisma; latus: machina ... temporibus ... Noe ... ferens baptismatis instar I 644—6
numerus, *cf. Numeri Vis Mystica*, p. 189; numero II 684
oliva, *cf.* nemus
orbis, *cf.* paralyticus
ostia, *cf.* [Petrus incarceratus]
Paphos: Paphum II 6; primordia casta in luxus regione serit II 12—3; fructus ... pudicos multiplicat lascivus ager II 13—4; honestas de turpi ... loco II 15—6
paralyticus: paralyticus exsilit ... sua vincula proicit orbis I 799—800
Paulus [scenifactor]: tentoria ... mobilibus ... in aggere tectis II 552—3; hiemes solesque his pellibus arcet II 555; munimina nobis in castris ... Paule, tuis II 556—9; sub tegmine tali II 561
Paulus et Silas: vinclis ... beatis II 406; felix de clade locus II 407; clara ... lumina pro tenebris II 407—8; nox antiqua II 409; perennem ... diem II 408—9; bene carcer erat II 411
petra: per tot lapides petrae [Stephanum] coniungitur uni [Christo] I 600; II 86—7
[Petrus incarceratus]: ferrea ... porta patet I 1049—50; laxant sua vincula postes I 1050; ianua fixa I 1052; fer-

rea ... cedunt ostia I 1054; aethereae custodem [Petrum] aulae I 1055

Petrus, *cf.* columba; *cf. Lusus Nominum*, p. 191; latus

Petrus et Paulus: duo lumina II 1219; sua sidera II 1221; Petrus ... princeps II 1225; Paulus ... magister II 1229, germanus amor II 1246, geminos ... eadem ... dies ... sacravit II 1247—9; socialis gratia II 1250. *Cf. etiam* Moyses *et* Aaron.

Philippus et Spado: semina percipies I 678; ... sterilique in corpore I 679; Philippum, cor oris I 680—1; Eunuchi fecunda fides I 688; spado ... libido pellitur ... pudici I 706—7

pii, *cf.* avarus; iniqui

[Poeta modestus]: aridus ut magnas impellat rivulus undas I 493; linguam tam fragilem ... rabidasque procellas II 1083—4; exiguam ... violentior unda loquelam II 1086; tutas ... arenas II 1087

pompa metalli, *cf.* aurum

porta: portae ... Speciosa I 273—4; porta ... sum I 278; portam I 280; ianua I 281; *cf.* [Petrus incarceratus]; claviger; *cf.* latus I 537

postes, *cf.* [Petrus incarceratus]

pudor: indumenta pudori II 345; abstrictis renibus, mysteria castus II 347; haec membra tegi ... atra libido II 349; laxata relinquens coniugio post sacra II 350—1; Ecclesiae ... sine fine pudicos pontifices II 358—9, ne ... sacerdos ... generare II 364—5; semine verbi prolem posse dari II 368—9

puella, *cf.* sexus femineus; daemon; bacchata puella II 384; professio vera mendaci de teste II 386—7; vocemque fidelem perfidus auctor II 387—8; plusque tacens ... docet II 397

quaestus [verus] sprevit agros, habitura polos I 390; de parte conquirere totum ... caducorum ... manentia ... quaestum per damna I 391—3; spargere rura nolle carere I 396—7; qui cedit habet I 399; *cf.* spes

Rebecca: gentesque duas in ventre Rebecca II 143; prior ... inferior manet, maiorque minori serviet II 146—8; Ecclesiae conceptus II 150; gentilis concursus II 151

ros, *cf.* Exodus

Rubrum fretum: baptismate ... in Rubro ... freto II 84—5; sanguine Iesus tinxit aquas II 90—1; rubor aequoris II 92; pretii color est in gurgite ponti II 94; apparentque vado miracula II 95

sagina, *cf.* anima

salus, *cf.* morbus

saxa, *cf.* Exodus

serpens, *cf.* anguis

sexus femineus: quem [Petrum] prima puella ... remeare probat ... visus adit ipse [Christus] ... femineos ... ad sexum quem mater habet I 1058—62

sidera, *cf.* inferna
signa, *cf.* vis mystica; figurae I 142; mystica I 455; signatis I 787; signa II 89; signum II 438; mystica II 564
spado, *cf.* Philippus
species, *cf.* vis mystica; I 751; speciem II 1215
spes: votum spes lusit avarum, cumque negat, meliora parat I 247—8; semine nata sinistro prosperitas ... maestis confinia laeta principiis I 249—51; *cf.* quaestus
sporta, *cf.* Ecclesia
Stephanus, *cf.* petra
Synagoga, *cf.* naves
terrena, *cf.* aurum
Thomas, *cf.* latus
tigres, *cf.* apes
Trinitas: *cf. Numeri Vis Mysticae, s. v.* tres
Turris [Babylonis]: turrim ... in caelum proferre I 130—1; sermonum secuere modos I 132; confusio linguae I 133; nunc pluribus una [lingua] est I 134; Ecclesiae ... concordes ... sonos I 135—6; pace ... fit [lingua] facunda I 137
typicum, *cf.* vis mystica; I 489; typicae II 74
umbra, *cf.* vis mystica; II 247
unda, *cf.* Exodus
uva, *cf.* ficus
vada, *cf.* baptisma, p. 182
vasa: nova vasa liquorem ... novum I 150—1; *cf.* mustum
via, *cf.* unda
vir, *cf.* Ecclesia
vis mystica: res ... mystica *Ad Vig.* 22; figuram ... mystica causa I 116—8; signa figurae I 142; mystica vis I 210; causa I 262; scissio ... mystica I 323—4; proprius ... figuris I 338; imago I 345; mysteria dogmatis I 385; mystica signa I 455; variis ... figuris I 462; quid typicum I 489; sub hac specie I 491; culta haec ... figura foret I 509—510; mysticus ordo I 562; exemplum I 608; sacrae lux ... figurae I 643; figurae causa sub obscurae regionis imagine I 690—1; plena figuris ... documenta I 724—5; figuram Ecclesiae I 742—3, species I 751; sacrae ... arcana figurae I 771; signatis ... numero ... annis I 787; figuram ... gerit I 795—6; apta figuris I 838; sacramque figuram I 858; exemplum I 884; figura vasis I 900—1; praefertur imago I 903; mysteria ... Christi I 950; sua ... figura haesit utrique rati I 982—3; documenta figurae I 1027; secretam ... figuram II 33; typicae documenta figurae II 74; signa maris, quae mystica dona susurrant temporibus ventura crucis II 89—90; duplicemque figuram personat una salus II 199—200; adstat imago II 204; purgatque figuram ... integra fulsit imago II 230—1; umbra figurae II 247; documenta figurae II 281; vetus ... figura II 303; docet ... figuram II

327; illa figura ... manet II 361—3; caeleste ... in imagine signum II 438; tecta ... figura II 521; sub cuius imagine causae II 526; mystica signa II 564; causa figurae II 674; sub numero pietatis II 684; ordo figurae II 723; ad veterem causas aperire figuram II 802; patet hac ratione figura II 889; geminam res una figuram II 991; figurae sacramenta piae II 1131—2; causa figurae II 1194; speciem fidei ... in austro II 1215; innumeris ... causa figuris II 1223; mundi formam II 1237

NUMERI VIS MYSTICA

decem: hanc [nonam] solet ... sequi denarius I 866; praecepta decem I 867

duo: Haec duo sunt diversa locis [in Egypto et Melite] sed proximis causis II 1141; duo iussa I 229; tabulis ... duabus I 229; bis veniens I 233; semel ... post I 233; prima ... secunda I 235—6; posterior ... secunda ... prior I 238—9; geminae I 243; naves ... duas I 977—8; in geminum ... opus duplicemque figuram II 199; duo sunt populi per verba duorum II 201; duas ... carinas II 202; Petro Paulum ... secundum II 217; duo caeci I 220; populus ... duos II 227; duo lumina [Petrum et Paulum] II 1219; ducibus ... duobus [Moyses et Aaron] II 1238; totidem ductoribus [Petro et Paulo] II 1243; his germanus amor II 1246

duodena: duodena [apostolorum] I 110; quatuor ... trina I 133—4; quatuor ... ter I 115; duodenarius I 116; bis sex [apostolos] II 619; tot gloria vasis II 622

mille: perfectum est quod mille sonat I 207

nona: nona hora I 856; trina ... tertia I 857; ter trina I 858; ter ... ter triplicata I 859; nona I 860

octo: octo ... annorum I 773; octavo ... die I 777; octavus ... unus I 779—80; quo numero [octavo] veniente die I 781

quarto decimo ... die II 1130—1; hoc numero II 1134; hinc spatio simili II 1137

quater deni ... alumni II 1001; tot ... diebus II 1009; quot tela II 1010; tot ... annis II 1010; numero ... ab ipso II 1015

quattuor: quattuor ... partibus orbis I 113; quattuor ordinibus I 904; quattuor ... partibus I 905—6; totidem I 906: [quattuor genera] volucrum; pecudumque, ferarum, reptilium I 907—8

quinquaginta: quinquaginta ... milia nummorum II 672—3;

quinquagesimus annus II 677; quinquaginta ... cubitis II 682
quinque: atria quinque I 791; quinque volumina I 792
septem: septem ... viris I 553; in numero [septem] I 563; numerum supernum [septem] I 585; septem sportarum I 746—7; tot ... ecclesias I 747—8
sexta: sextae ... horae I 881; aetatem [sextam] I 882; numerus dierum [sex] I 883; eadem [sexta] aetate I 885; sexta [hora] I 886; qua ... in hora [sexta] I 890
tres: trina fides I 114; trina milia I 202; trina potestas I 205; semel ter I 209; personas tres I 386; tres I 875; trina I 875; numerumque per ipsum Europae atque Asiae Libyaeque I 876—7; ter sonuit ... vox I 916; personas tres I 919; ordine trino I 922; iussio trina I 924; ternas ... metretas II 892; tres panes II 895, II 897; triplicat II 901; numero tres II 908; tribus ... annis II 910; triplici ... sensu II 911; tria per cenacula II 798; tribus cameris II 803; ordine primae II 804; gradum ... secundae II 805; tertia II 806; ardua trina II 823; dogmate trino II 824; tempora triduana I 727; post triduum I 730

INDICES SENTENTIARUM FACETARUM

LUSUS NOMINUM

Adam: Christus mysticus I 1038; terrenus homo II 437—9

Ananias [Anania]: ovem I 718

Aquila: [comes Pauli] II 511

aquila [Phoenix] II 528

Arator: aperta seges *Ad Par.* 58; fructus ... sequi *ibid* 60

Barrabas: latrone II 962

Bethsaida: venatorum domus I 1003

Christus: porta ... sum I 278; *cf.* petra

Eva et Maria: I 58—68

Florianus: florem *Ad Fl.* 1

homo: limum parentem nomine prodit homo I 374—5

Iohannes: virgo I 624—5

Ioseph: Iustum I 105

Maria: porta [Christi] I 57; *cf.* Eva

Mathias: Dei parvum I 106; humilem I 107

mors: nomen de morsu II 1196—7

Noë: iustum *et* requiem II 810—1

Parthenius: pudorem *Ad Par.* 5—7

Paulus: lupum I 717; lupe II 485

petra: petrae ... uni [Christo] I 600; Christus II 87

Petrus: agnoscens I 932—3

Petrus: filius columbae [Barjona] I 667; alitis innocuae ... imagine I 671

Petrus: claviger; ad clavem I 75; claviger I 899; ianua Petro credita I 281—2

Petrus custos; aetherea custodem ... aulae I 1055

Petrus, pastor: ad niveas Petri ... caulas *Ad Vig.* 11; oves I 80; hoc ... pastore I 81; oves I 999; aethereis humana peculia saeptis I 1001

Petrus, petra: de nomine petrae I 1013; nomen Petrus habens aeterna vocabula I 1014; fundamenta gerens numquam passura ruinam I 1015

Petrus piscator: quo piscatore ... squamea turba capi I 70—1; ut piscator I 162; verbo piscante I 993; pisces Petrus agens II 565

Petrus venator: Ecclesiae venator I 1005; ad fidei ... retia I 1006

Philippus: cor oris I 681

Salomon: pacificus I 290

Saulus: infernum [She'ol] I 618

Stephanus: coronam, nominis haeres I 586—7

LUSUS VERBORUM ET SENTENTIARUM

aqua: liquidam ... undam caelestem ... aquam II 428—9; alterni ... aequoris undas, perpetuae ... aquas II 509—10
ardua, *cf.* caelum
arva: arva Deus petiit, homo sidera I 35; *cf.* tumidus (arvis)
caelestia: habitacula ... dum terrena levat, ... caelestis condat II 566—7
caelum: ima ... inferni, ... ardua caeli I 4—5
celsa: celsa vel ima *Ad Fl.* 12
condere, *cf.* caelestia (levat)
creare, *cf.* oculi (sanat)
edite: edite ... ne preme colla I 947—8
ferratas, *cf.* imbelles
fluctus: fluctibus in mediis, ... via sicca *Ad Vig.* 14
furtiva: furtivaque praemia ... medicina latens I 471—2
grandia: modicis ... grandia verbis I 463
gutta: pelagi pondere gutta, *Ad Fl.* 8
iacere: si properas (Paulus) ... nemo iacet I 484
ima, *cf.* caelum; celsa; oculi
imbelles: ferratas acies ... imbelles ... feras *Ad Fl.* 21—2
infernum (infernus), *cf.* caelum (ima)
Iudas: stringens in gutture vocem ... qui parte necari ... qua culpa fuit I 85—7; caelo terraeque perosus inter utrumque perit I 91—2; nomine Sanguinis ... cespes ... excluditur arvis I 96—9
laetitia, *cf.* tristis
latens, *cf.* furtiva
levare, *cf.* caelestia (*condat*)
mite, *cf.* tumidus
modica, *cf.* grandia
mors, *cf.* vita
oculi: pars iuncta cerebro maxima sunt oculi; creat hos ... Christus ...; pars ... ima sunt in fine pedes; hos sanat ... cura vocis apostolicae II 232—6; tenebrae! post oculos maiora videt I 714—5
pedes, *cf.* oculi
pelagus, *cf.* gutta
poli, *cf.* tumidus (*arvis*)
premere, *cf.* edite
priores, *cf.* tardus
properare, *cf.* iacere
quies, *cf.* tumidus
sanare, *cf.* oculi (*creat*)
sicca, *cf.* fluctus
tardus: tardos praecedant aere priores I 868
tenebrae, *cf.* oculi (*post oculos*)
terrae, *cf.* tumidus (*caeli*)
terrena, *cf.* caelestia
tristis: tristis ... laetitiam II 783—4
truces: ingenium mites, vim ... truces *Ad Fl.* 16
tumidus: mite quid ... ventorum tenuere doli? ... rupta quies ... tumidis ... undis ... pax ficta maris II 1070—3; suspensa polis deiecta ... arvis terrarum caelique sequax II 1076—7
unda: undas *cf.* aqua; undam *cf.* aqua

unus: omnibus ... salus uno poscente [I 487]
via, *cf.* fluctus
videre, *cf.* oculi (*post oculos*)
vita: mors ibi quid faceret quo vitae fortiter ibat I 184; *cf.* INDICES RATIONIS TYPICAE

OXYMORA

absolvo: veniensque absolvere vinctos non retinendus erat II 121—2
adversa, *cf.* virtus
aethera: petis aethera ... cum necdum movearis humo pedibusque negatis longius ire vales II 163—5
agnosco: agnoscitur Auctor discedente die I 713—4
amica: mortis amicae I 604
annosus: annoso languore senex II 173
aperta: clausus ... aperta I 525
artifices: numina fusa metallis artifices timuere sui II 180—1; templa dicarent abscisis de rupe deis II 181—2
aqua, *cf.* lacrima
arvis, *cf.* pronus
astra: occidentibus ... Tartara ... morientibus astra I 622—3
attollor, *cf.* cado
cado: cadere est ortus I 590; *cf.* culpa; cado ... pronus attollor, ... perque ardua surgo sublimisque sequor felicia dona ruinae II 940—2
caducus: caducorum pensare manentia causis I 392
caecus: caecus ... sine fine videre II 39
calor: finemque calori altera flamma daret II 629—30
carens: pars mersa ... fonte carens I 938—9
carnale, *cf.* caro
caro: carnale malum caro solveret I 360
cedit, *cf.* loco
clausus, *cf.* aperta
claviger: claviger aethereus caelum conspexit apertum I 899
constantia, *cf.* delator
creo: seseque creantem virgineos intrare sinus II 72—3
crimen, *cf.* delator
culpa: sors laeta ruinae in qua culpa cadit I 710—1; *cf.* delator
damnatio, *cf.* libertas
damnum: quaestum per damna I 393
debeo: sine fine tenebis quod Dominum debere facis I 402—3
defungor: Aeneam defunctis vivere membris I 757
deis, *cf.* artifices
delator: delator honeste II 1023; proditione places II 1025; nec te constantia laedit quam sceleri servare times II 1025—6; in crimine virtus crimen erit II 1026; est ibi culpa fides quam [culpa] ... ornat verus honor II 1028—9
despero: desperata iuvant I 249

ditior ... pauper I 254—5; *cf.* sperno
do: munera poscens est datus ipse sibi I 252—3
dormio: corpore somnus ... vigilaret in illo ... fides, ... dormio corde vigil I 1025—7
exstinctos, *cf.* vita
facio: qui fecerit omnia factum I 454
facundus: facunda ... materia est dixisse nihil I 818—9
fallax, *cf.* vigilo
famem, *cf.* virtus
felix: felices ... neces I 589
fides, *cf.* delator
flamma, *cf.* calor
fraude sui, *cf.* fur
funus: post funus victura suum I 806
fur: fur census sub fraude sui I 418
gloria: gloria [est] poena I 589
honestas: honestas de turpi ... loco II 15—6
honeste, *cf.* delator
honor, *cf.* delator
humo, *cf.* aether
ieiunus: ieiuno sermone ... pinguis gesta *Ad Fl.* 7
ignes: vitant ignibus [librorum] ignes [inferni] II 669
intrare, *cf.* creo
iusti, *cf.* libertas
iuvant, *cf.* despero
labor: corpore lapso in mentis iam stare gradu I 711—2
lacrima: lacrimis plus lota [quam aqua] I 805
laetis, *cf.* maestus
languore, *cf.* salus
libertas: damnatio iusti libertas ... reis I 364—5
loco: locatam ... qui cedit habet I 398—9
lotus: *cf.* mundus
luminibus, *cf.* tenebrae
maestus: maestis confinia laetis I 250
manentia, *cf.* caducus
medicina: medicina latens ... quam nescit adesse qui venisse probat I 472—4
mersa, *cf.* carens
minor: plura locutus ... dixisse minus I 559—60
mori, *cf.* pereo; vitae; nascor; vita (*bis*)
morientibus, *cf.* astra
mors, *cf.* amica; vita (*bis*); mors ibi quid faceret quo vitae portitor ibat I 184; mortis imago vivere coepit aquis II 947—8
mundus: fonte ... lotus sed non in pectore mundus I 629
nascor: se nascente mori II 160; iugulisque parantibus aevum nascitur I 590—1; nasci poena fuit I 352; tibi nascetur tuque inde renasceris illi I 686
negat, *cf.* paro
nex, *cf.* felix; laxa neci stringuntur membra saluti I 786
nihil, *cf.* totus
novellis, *cf.* priscus
obit, *cf.* emere
occidentibus, *cf.* morientibus
ortus, *cf.* cado
paro: cumque negat meliora parat I 248

pars: de parte ... totum I 391
pauper, *cf.* ditior
pereo: ne pereas, vult ipse mori II 108; servata perit I 398
pes, *cf.* aether
Petrus: custodia Petri publica poena I 1010—1
pinguia, *cf.* ieiunus
plus, *cf.* minor
poena, *cf.* gloria; nascor
porto: nubila portas ut mundi [nubila] purgare queas I 723—4
poscens, *cf.* do
possum: posse magis quam scire mori I 356
prior: prius violare sequenti I 429
priscus: plantisque novellis materies ... prisca I 258—9
proditione, *cf.* delator
pronus: pronior arvis I 823; *cf.* attollor; cado
publica, *cf.* Petrus
purgare, *cf.* porto
quaestum, *cf.* dammum
radiata, *cf.* tenebrae
reis, *cf.* libertas
renasceris, *cf.* nascor
retinendus, *cf.* absolvo
ruinae, *cf.* cado
salus: multis ... unius languore salus I 767—8; *cf.* nex
scire, *cf.* posse
senex, *cf.* annosus
servata, *cf.* pereo
sequenti, *cf.* prior
solidus, *cf.* solvo
solvo: nodis ... solutis ... stringitur in solidum I 758—62
somnus, *cf.* dormio
sperno: opes ... spernere debet ... qui dives erit I 287—8
stare, *cf.* labor
sublimis, *cf.* cado
supersum: se ... superesse sibi I 832
Tartara, *cf.* astra
tenebrae: raptis ... luminibus ... mediisque tenebris ... radiata fides II 1100—02
tenere, *cf.* debeo
totus: totum ... proprium nihil I 218—9; *cf.* pars
turpi, *cf.* honestas
videre, *cf.* caecus
vigilo [vigil]: *cf.* dormio; vigiles ianua fallax I 526
vinctos, *cf.* absolvo
virtus, *cf.* delator; virtutem ... famem I 568; virtus crescit in adversis II 1103—4
vita: *cf.* mors; exstinctos ad vitam surrigit artus I 764; vitae principium ... meruisse mori I 592—3; vita praesente mori II 123; morte ... qua vita redit I 1040; vitam de morte I 828; pro vita meliore mori II 1060
vivere, *cf.* defungor: [victura] funus; mors: Saulus obit, ... Paulus vivere coepit I 913

INDEX GRAMMATICUS

ab *pro* propter: si quid ab ore placet *Ad Vig.* 30; *cf.* placere

ablativus:

cum ab *vel* de *pro ablativo instrumentali*: de tumulis fecundet humum I 98; ab igne corusco aucta dies latuit II 931; *cf.* de; *cf.* fecundare

cum ab *pro* per *cum accusativo*: ab indicio bellum lupus intulit agno I 102; *cf.* inferre

personalis sine ab: quo turba cucurrit rhetore fulta suo II 1031

cum ab *pro ablativo specificationis*: crudelis ab: numero crudelis ab ipso II 1015; *gravis ab*: ab illa parte gravem I 777

cum in *pro* in *cum accusativo*: me nostis in oris his venisse rudem II 924—5; *cf.* venire

pro in *cum accusativo*: quo fonte cucurrit haec probitas I 219—20

pro per *cum accusativo*: vivere coepit aquis II 948

pro accusativo temporali: quaterdenis ... manifesta diebus I 21

nude positus loco praepositionis qualis est in: *cf.* levare, augere, calere, ligare, cernere, permanere, stare, adstare, currere, defigere, recondere, esse, dormire; *cf. ablativus locativus*

absolutus sine substantivo: servi cessare lavacrum fas fuerat (eo) veniente II 595—6

absolutus pro ablativo personali: quo piscatore ... capi I 70—1; *cf.* capi

absolutus pro dativo possessivo: confusio linguae consimili tunc gente fuit; nunc pluribus una est I 134

absolutus pro per *cum accusativo*: hoc auget pastore gregem I 81; *cf.* augere

locativus sine praepositione: melioribus undis nunc alia de parte levat I 77; parte necari promeruit I 86—7; qua culpa fuit (*pro* in qua) I 87; aeris ut medio communi poneret hosti ... locum I 89; nullis condenda sepulcris viscera rupta cadunt I 91—2; quam sideris arce locatam I 398; ecclesiam terris colimus I 499; quodque ligas terris I 508; quam cernimus arvis I 509;

stansque suis ... foribus I 524; sibilat antro I 735; *cf.* sibilare; moenibus adstans respicit Aeneam I 756; pelago currente fide I 982; pars haec defigitur arvis I 985; corpore somnus erat I 1025; dormio corde vigil I 1027; apparentque vado miracula II 95; cum necdum movearis humo II 164; tellure iacens II 211; exortum est lumen tenebris II 238; senium deponit aquis II 539; coepta fretis II 687; funditur arvis *ibid.*; non alio decuit causas ... tractare foro II 714—5; attollor meliore via II 941; gloria ... qualem Romuleo dat toga densa foro *Ad Parth.* 17—8

abluere *de flammis*: ut ablutos flammis purgaret in undis I 957

abstracta pro concretis: scelerumque propago de natale perit I 196—7; totum (*plur. codd.*) sit ut ipse Pater I 922; daemonis ira ... rumpit amictus II 656

ac *pro* veluti (?): pinguia gesta scripsimus ac .. gutta fluit *Ad Fl.* 8

ad: rarusque ad praemia II 863; ad praemia rarum II 1024; ad gaudia velox I 482

addere viam *pro* festinare: adde viam I 482

adesse pro esse: utque decus geminis, quod vocitaris adest *Ad Parth.* 8

adiectivum aut participium pro substantivo usurpatum:

adversa: quo nequeant adversa pati I 401; quove parent adversa loco II 1019

ardua: linquens ardua caeli I 5

celsa: pendula celsa sequi II 770

datum: fides ... caeleste datum I 126—7

debita: spes una remitti debita supplicii I 200—1

humana *pro* homines: flagrent humana Deum I 235

interna: novit mundans interna Magister II 331

iusti: saturamque cadavere iusti ... famem II 1007—8

malum: malum discordia portat II 859

mortua: mortua surgere cedit I 301

prius: velle prius violare sequenti I 429

profundi: exuvias atri raptas de fauce profundi lucis in arce locat I 40—1; clausoque profundo mortis imago patet II 1080—1

sereno: subito micuerunt astra sereno I 520

tecta: tentoria ... fabricabat in aggere tectis II 552—3

venientis: stella ... venientis honori militat I 50—1

venturi: nomine venturi praecursor ... Iohannes exhibuit baptisma II 584—5

adstare: moenibus adstans respicit Aeneam I 756—7

adversa *pro* damnum: quo nequeant adversa pati I 401
aether *pro* caelum: spiritus oris aethera curvavit I 342—3
agger *pro* via: hos sanat in aggere cura II 235; tentoria ... fabricabat in aggere II 553
agmina *pro* populus: quod ut agmina cernunt, exclamant II 173—4; liquerat agmina Paulus II 506; agmina ... evolvere versibus ... causa monet II 992
ali de: de carnibus agni ... turba iubetur ali II 1134—5
alloqui *cum infinitivo voluntativo*: angelus alloquitur ... Philippum ... celebrare viam I 672—3
altius *substantive*: altius hoc memoras populo II 734
alvus *pro* sinus: volitant ... ambo ... servantis in alvo purgati I 658—70
amica *de morte*: tempore mortis amicae I 604
amissus *de significatione nominis*: obstupuit Felix amisso nomine II 1048
ante ... quam *cum infinitivo*; ante vocari quam nasci II 154—5
antiquus *pro* vetus: quem Petrus antiquis tribuit consurgere plantis II 206
antra *pro* carcer: cum libera custos cerneret antra II 422—3
antrum:
de Synagoga pro cordes Iudaeorum: coluber Synagogae sibilat antro I 735
pro sedes *vel* locus: quae fertur ... sacrilegae mansisse libidinis antrum II 6—7
apparere: apparentque vado miraculo II 95
aqua:
pro baptisma: quae necdum cognorat aquam I 938; ne renoveris aquis II 969
de scriptis: exiguas suscipe ... aquas *Ad Parth.* 66
arbiter *de* Deo: Deus arbiter orbis I 450; praecepta decem servantibus arbiter offert I 867
ardua *pro* alta: ardua ... cenacula ... adire I 878
area *pro* locus: capit area turpis concilii deformis opus II 715—6
artus *pro* corpus: terrenosque erigit artus I 41
arva:
pro solum: flexoque genu fit pronior arvis I 823; quem Paulus ab arvis erigit II 209—10; flexit in arva genu II 881
pro terra: arva Deus petiit, homo sidera I 35; arva tremunt concussa I 322; pars haec defigitur arvis I 985; crudelibus arvis quos rapuit ... Deus II 44—5; quae sic coepta fretis latissima funditur arvis II 687; deiectaque (navis) iungitur arvis II 1076
arx:
pro Areopagus: Dionysius ipse primus in arce loci II 482—3
pro caelum: exuvias ... lucis

in arce locat I 40—1; victor ab arce ... ministrat I 320; quam sideris arce locatam ... habet I 398—9

pro auxilium: quam prendimus arcem II 703

assidua *pro* attenta: assidua sustulit aure caput *Ad Parth.* 28

astra *pro* caelum: descendit ab astris lux II 930—31; missus ab astris angelus II 1115—6

asyndeton: materies se prisca movet ... stat facti manifesta fides I 259—61; non valet ire miser ... culpa negavit iter I 271—2; sol ruit ... tu ... rebellas I 321; saxa crepant, tu dura manes I 323; lux ... adiit, ... nox ... remansit I 325; aethera curvavit, sola nexuit, aequora fudit I 343; qui ... adurit, quo capitur ..., qua pullulat ... de radice ..., cuius ... ardet ambitio I 423—6; hic prodidit, ille diremit I 449; spes est ... semita vita est I 482—3; saxa iacis; parat ille preces I 603; occidentibus ut mox Tartara succedant, morientibus astra patescant I 622—3; angelus alloquitur ... Philippum ... celebrare viam ... volat axe citato I 672—5; hinc vulnera serpunt, hinc ablata ruunt I 783—4; ibi subdit ..., hic purgat I 784—5; hic dividit, ille relinquit I 923; his stravit arenas, his cumulavit aquas II 51—2; iustis via, sontibus unda II 52; de rore dapes, de caute liquores II 59; sic audisse simul, sic non audisse leguntur II 989; gerit illa ruina ... raptis elementa laborant II 1098—1100

ater *de inferis et morte*: exuvias atri raptas de fauce profundi I 40

atria mentis *pro* mens: atria mentis spiritus illa subit I 641—2

attollere: attollor meliore via II 941

auctor:

pro creator: naturae ... quam rerum condidit Auctor *Ad Fl.* 11; non mortalia possunt auctori certare suo II 929—30

pro dominus: usuram praestare piam cum venerit Auctor (*cf. Luc.* 16, 1—12 *passim*) II 840

augere: hoc auget pastore gregem I 81

aula *de caelo*: aetherea descendens ... ab aula I 119

aura *de favore plebis*: populares movimus auras II 1038

axis:

pro currus: volat (*spado*) axe citato I 675

de caelo: sub nubibus emicat axis II 1089

bis *pro* iterum: bisque illa foret quae primitus esse coepit II 606—7

brevis:

de latice: laticem traximus ore brevem *Ad Parth.* 68

pro exiguus: *loc. cit.*

busta *pro* sepultura: natalem post busta novant I 14
cadaver *de homine vivo*: cadaver (claudus) ... ad vitam surrigit artus I 763—4
cana *pro* antiqua: aenigmata cana misceri cum luce nova II 268—9
canere:
pro dicere: quod epistola Pauli ... canit II 919—20
pro praedicere: canunt miracula Christi I 276; hunc peccata canens ... tollere II 603
capi *cum ablativo absoluto pro ablativo*: quo piscatore solebat squamea turba capi I 70—1
captura *de piscatione*: plenas captura duas facit esse carinas II 202
caput:
de fama: fama ... sustulit ... caput *Ad Parth.* 28
de Roma: haec (Roma) ... caput mundi circumtulit oris II 1226
carcer *de* mente pagana: suo meruit de carcere solvi II 426
caulae *de Ecclesia*: Romanae caulis permixtus amoenis Ecclesiae *Ad Parth.* 69
causa:
pro figura (mystica): res aperit quod causa gerit I 262; rubor aequoris ille causa futura fuit II 92—3
pro negotium: ne vilior esset causa relicta I 583—4
pro res: vox cecinit quod causa dedit I 588
pro significatio: causa figurae ... cernenda est II 1194
cautio *pro* sponsio: est iam cautio voti I 428
cedere:
pro concedere: cede dies operi *Ad Fl.* 24; qui mortua surgere cedit I 301; soli cessa est haec gloria Petro I 490; discipulis hoc cessit opus II 594
pro se aperire: conclusae cessere fores I 1047
celebrare:
pro canere: celebrant his vocibus hymnum I 337
pro iter peragrare: australem celebrare viam I 673
certare *cum dativo*: conatus certare Deo I 264; non mortalia possunt Auctori certare suo II 929—30
certus *de navigatione navis*: denegat ... vestigia certa carinae II 1075
cessare *pro* deficere: ne pedibus posset cessare lucerna II 504
cessare ab aure *pro* non audiri: quod lingua tacet nec cessat ab aure I 820
cessans:
pro sine exemplo: stringens ... vocem exemplo cessante ream I 86
pro nullus: reditu cessante perit I 661
chiasmus: arma Deus ..., homo sidera I 35; in orbem prodiit ... portavit ad aethera I 67—8; duo iussa ... tabulis ... duabus I 229; humana propago materies terrena I 373—4;

ligas terris ... aethere perdurat I 508—9; tibi nascetur ... renasceris illi I 686; lupum domat ... dixit ovem I 717—8; claudit iter ... portam pandit I 1076; accensam verbo radiante lucernam II 1; Saxa vomunt ... inundant nubila II 61; solibus imbres tempora temporibus II 191; negari ... aliis aliisque dari II 323—4; vocis iter, ... semita linguae II 581

chorus *pro* manus: scit ... ponere sacros ... choros II 67—8

cingula *pro* honores: cingula plura geris *Ad Parth.* 9

cinis *pro* anima: fugit ab ore cinis I 93

clades *pro* mors: sors melior de clade venit I 64; parentem finitima de clade levat II 1207—8

clausula (enuntiatum) orationis obliquae cum indicativo modo: Adam ... cognovit quod nudus erat II 969—70

clausula (enuntiatum) temporalis sequens: quantumque resultant ... chori cum rector Olympi evehit I 36—8; signata prius cum ... huic Christus dat I 975—6; iura locavit ... cum ... in Petri vult puppe vehi I 976—9; loquens cum ... captura fuit I 987—8; fulsere ... cum petra simul sequeretur II 85—6; ventura ... cum ... Iesus tinxit II 90—1; fuit impius ... religionis honor cum ... artifices timuere II 179—81; dari cum ... velit pietas II 324—5; admitteret ... ubi ... perdurat II 354—6; erat cum diluit II 592; memoras ... cum talia dictas II 734; usuram praestare piam cum venerit Auctor II 840

claudere lucem *pro* caecare: lux oculos clausura meos II 931

colona *de* lingua: lingua colona Dei cum semina ... spargeret II 757—8

coluber *de Synagoga*: coluber Synagogae sibilat antro I 735

comparativus redundans: magis qua rectius hora prodiret iam trina fides I 856

concedere *pro* dare: Spiritus almus discipulis concessus erat I 221—2

concurrere *pro* quati: concurrere visa est pondere terra gravi I 370—1

coniunctivus obliquae interrogationis: quid praeferat edere pergam I 112; cogit non reticere diu quid sit I 138—9; quaerite ... quid typicum res ista ferat I 488—9; quid dare possint explorare solet II 615—6

coniunctivus potentialis: documenta resurgens quae sic certa daret quam mandere I 25—6; mors ibi quid faceret quo vitae portitor ibat I 184; quis dubitet quod Petrus ait I 440; quam cernimus arvis ergo figura foret I 509—10

consimilis *pro* cognatus: consimili iactatur humo I 410

contingere *cum accusativo*: di-

vitias avidus contingere *Ad Parth.* 34

convenior *pro verbo impersonali*: convenior ratione loci ... historiae pulsare fidem II 141—2

convivia *de martyribus*: calicem Domini convivia festa coronent I 609

convixere *pro* ire inter se coniunctos: hospite gressu convixere pedes I 256—7

corpus *de Ecclesia*: Petrus in Ecclesiae surrexit corpore II 1225

credulus tibi alicuius *pro* credere tibi de aliquo: est tibi credula nostri nominis II 952—3

crepuscula *de caecitate*: expavitque redux ... crepuscula visus II 226

crimen *pro* peccatum: templa sumus si crimina cuncta recedant II 744

crudelis ab: numero crudelis ab ipso tu saevire venis II 1015—6

culmina *pro* turribus: venit ad excelsae sublimia culmina Romae II 1218

cum quo *pro* quocum: cum quo stupet ipsa (natura) moveri I 309

cupere in *cum accusativo*: cupiensque in praemia victor I 597

cur *sequens*: progressa prius cur iam discedat imago II 282

daemon *pro* diabolus: ab atro daemone corda premi II 390—1

dare:

pro dicere: dabit ipse prophetae de quo verba sonent I 683—4

ora dare *pro* loqui: ora dedi *Ad Parth.* 84

documenta dare *pro* docere: senibus documenta dedisti e quibus ... vita pararet iter *Ad Fl.* 3—4

dativus possessivus: *cf. ablativus absolutus*

dativus referentiae pro genitivo: advenis incluso solvere vincla gregi *Ad Vig.* 4; ferrea claustris porta patet I 1049—50

dativus pro in *vel* ad *cum accusativo*: evehit excelsis quicquid suscepit ab imis I 39: serpere velle sibi II 1202

de *cum ablativo pro ablativo absoluto*: de voce rubentis exsiluit medicina I 255—6

de *cum ablativo pro ablativo instrumentali*: de tumulis fecundet humum I 98; retinere laborent quod Dominus de morte dedit II 852—3; de carnibus agni ... ali II 1134—5

de *cum ablativo pro ablativo temporali*: propago de natale perit I 196—7

de *cum ablativo pro* per *cum accusativo*: cuius de munere pronus attollor II 940—1

de *pro* propter: porrige de placido saepe favore manum *Ad Fl.* 6

de quo *pro* cuius: sexum de quo praedo fuit II 435—6

deputare *pro* adsignare: quem

Deus ... custodem deputat aulae I 1055
Deus vocativo casu: Tu, qui cuncta, Deus, ... animata... facis I 338—9
dictio pagana *pro* Christiana: rector Olympi I 37; regnator Olympi I 346; Olympus pro caelum: ut terris consortia iungat Olympi II 289; Tonanti I 49; I 613; I 824
dignari *cum enuntiato voluntativo*: dignatus ut ima tangeret inferni I 4—5
discernere *cum ablativo pro* in *cum accusativo*: quattuor est laterum discretus partibus orbis I 113
discordare *sine praepositione*: discordare novellis iura vetusta II 1044—5
discrimina *pro* mors: personat in Pauli rabidum discrimina vulgus II 957
discussor *de eo qui examinat*: Auctor qui meriti discussor erit II 840—1
dispendia *pro* damnum: prisci reparat dispendia saecli II 536
dives *de* nimbo: divite nimbo fluxerunt de rore cibi II 1011—2
documenta *pro* scripta: grata forent documenta probatis *Ad Parth.* 97
dogmata *pro* scripturae: quem dogmata produnt postea cum Domino ... locutum I 693—4
dogmatis ore *pro* dogmate oris: pascere qui populum dogmatis ore potest *Ad Parth.* 94
domus *pro* corpore: vacuamque domum possessor iniquus deserit II 394—5
donare *pro* remittere: sator ... ni donare velit quicquid ... error ... tulit II 377—9
ebria fonte *pro* hausta ex fonte: quos ebria fonte recenti complevit doctrina poli I 149—50
edax *de* mente: genesim mens cupiebat edax *Ad Parth.* 74
edere vocem *pro* dicere: daemonis edere vocem quod virtus est summa Dei II 663—4
elementa *pro* natura: nec cessant elementa suo servire Tonanti I 49; quod deflent elementa I 358
eligere magis *pro* praeferre: magis eligit huius tangere Christus aquas II 588—9
emicare *de* parturitione: natusque Dei de Virginis alvo emicat II 300—1
enuntiatum: *cf. clausula*
ergastula *pro* carcere: angelus ... ergastula candidus intrat I 1019
ergo *non sequens*: ergo figura foret I 510
esse:
pro exstare: ne lateat quod Paulus erat II 1099
est *subaud.*: I 1070; II 198; 468; 557; 695; 880; 985; 987
esse subdens *Graecismus*: quaeque omnia subdens ante fuit tunc ipsa perit II 123—4
esse (*subaud.*): I 454; 694; 1032; II 72; 586; 601; *Ad Parth.* 99

esurire ad: esuris ad facinus II 1007
et:
postpositivum: rumpit ... dissecat et II 656—7
pro etiam: quod ab orbibus atris et squamae cecidere graves I 731—2; hunc ... proponimus et nos II 644; fama per urbem sparsit ... et daemonis edere vocem II 662—3; sed et auribus haesit clamor II 936—7; quod et ipse docet II 1144
et ... que *pro* et ... et: si credulus audis, et tibi nascetur, tuque inde renasceris illi I 685—6
evehere *cum* dativo: evehit excelsis I 38
ex (*vel* de) omissum: quo fonte cucurrit ... hinc canere incipiam I 219—21
expertes ... trahi *pro* expertes esse: nominis huius expertes ... trahi II 573—4
exsilire:
pro vim habere: exsiluit medicina potens I 256
pro quati: exsiluit tellus II 415
exsul *de* mente absente: ab excubiis vivacibus Eutychus exsul II 761
extendere lumina *pro* ulterius videre: per oppositas extendunt lumina nubes II 884
externus:
pro peregrinorum: in externas componens busta favillas I 97
pro alienus: externa de stirpe viros II 355
extremus *pro* extrema pars: sub extremum diffuso in limite mundum I 23
exuviae:
de corpore resuscitato: exuvias atri raptas de fauce profundi lucis in arce locat I 40—1
pro vestimenta: bracchia monstrant exuviis onerata suis I 810—1
famulari *de* terrae motu: servitque canentibus hymnum tempestas famulata soli II 417—8
fateri *pro* ostendere: iniquum subdere dignus erat tenebrisque fatentibus hostem vincere II 37—9
faux (fauce) *de* inferno: exuvias atri raptas de fauce profundi ... locat I 40—1
fecundus:
de praedicatione: semina ferre salutis, fecundo ieiuna solo II 312—3
de hominibus: heu! numquam saxea tellus seminibus fecunda suis II 948—9
fera *de* vinculis: fera vincula Paulo addidit II 974—5
ferire per: feriunt per sua tela feras *Ad Fl.* 22
ferre *pro* auferre: restituit quod prima tulit I 60; cuius tulit impetus aevum I 352; veniens peccata tulit I 795
ferre principium *pro* nasci: principium de matre tulit I 166

fervere *cum genetivo pro ablativo*: agmina supplicii ferventia corpore Pauli ... evolvere ... causa monet II 992—3

figere cruci: turba ... petit hunc ... figique cruci II 101—2

finis *pro* mors: victurus erit, qui fine colono seminat exemplum I 607—8; si non per saecula possunt fine carere Dei II 695—6

flagrare *cum accusativo specificationis*: post misit ab astris ut flagrent humana Deum I 234—5

flammare *pro* inflammare: subito flammantur amore II 316

flores *pro* Psalmi: Davidicis assuetus floribus odas mandere ... mens cupiebat edax *Ad Parth.* 73—4

florescere ad: fructus ad aeternae florescat semina vitae II 69

fluere salutem ad *pro* eos sanari: fluxit ad omnes improvisa salus I 465—6

fluere ad lacrimas *pro* flere: omnes ad lacrimas fluxere pias II 881—2

fluere:

de eloquentia: dictisque fluentibus I 122; linguae, qua velut unda Tagi, tu pretiose, fluis *Ad Parth.* 33—4

pro fluere de: pauca piis fluerent miracula causis II 60

de dolis: quantique legantur Iudaici fluxisse doli II 1053—4

pro perire: Israel ... qui ... corde magis quam carne fluit I 266—7

pro venire: quibus ... ab oris verborum fluit iste sator II 446—7

focus:

pro calor: sudaria ... languorum pressere focos II 631—2

de veneno serpentis: focus hic rapidique vapores non solitas vires capiunt II 1177—8

fons *de* baptismate: maculasque vetustas fonte lavare novo II 665—6; cui fontis ab undis est visum largita fides II 946—7; contraria fontis honori ne renoveris aquis II 968

foret *pro* futurum est: culta haec quam cernimus arvis ergo figura foret I 509—10; quibus interclusa facultas est operum crimenque foret fecisse Dianam II 704—5; vera forent, nec spe frustrabor inani II 1119

forma:

allegorice: gregis est pia forma novelli I 210; una Ecclesiae forma est I 904—5; documenta figurae discite ... et quae forma manet sacrato in corpore Petri cernite I 1027—30

pro doctrina: satis hostibus obstat Ecclesiae quod forma sonat I 441—2

pro formula: forma sacrificii ... iubet II 894—5
fragor *pro* plausus: quis datur illi aetherea de parte fragor I 35—6
frequentativa: retractans I 87; certant I 273; gestant I 414; tractare I 414; tractanda I 584
freta *de* baptismate: Ecclesiam ... quae sic coepta fretis latissima funditur arvis II 686—7
frigidus *de* angue: tibi subditur hostis frigidus ... vipereo fumante gelu II 1180—2
fructus *de* ingenio: si quando forte mererer ingenii fructus ad meliora sequi *Ad Parth.* 59—60
fundere verbum *pro* praedicare: verbumque suum sapientia fudit II 819
funus:
pro cadaver: cupiensque in funere pasci nil potuit vitale sequi I 651—2
pro mors: post funus victura suum I 806; non posse sibi post funera reddere membra II 113; quam funeris expers vivificare valens II 480—1
furor *pro* daemon: heris, quos turbidus implet ... furor II 398—9
furtivus:
pro furtive: furtivaque somnia prono carpere velle toro II 770—1
de eo quod ignotum est: furtivaque praemia vitae dat medicina latens I 471—2
fusae *pro* nata: fusae genetricis ab alvo I 173
futurum redundans: ruiturus eris II 769; facturus erit II 784
gaudere:
cum dativo: Germania ... patrio gaudet amore tibi *Ad Parth.* 15—6
cum infinitivo: gaudebit egenus plus vacua meruisse manu I 251—2
gelidum *de veneno serpentis*: gelidaeque superbia pestis ex ardore perit II 1176—7
gelu *de* erroribus: errorum fugiente gelu II 310
genetivus pro ablativo: cum libera custos cerneret antra necis II 422—3
Gentiles globi *pro* Gentiles: Gentiles stupuere globi II 138
gerere officium *pro* fungi officio: non littera gessit officium I 123—4
gerere *pro* ferre: gerit illa ruina ne lateat quod Paulus erat II 1098—9
gerundivum cum futuro: explorandus erit II 724
graecismus: mergi *pro* mergere se: ter mergitur undis II 538
grando *de* iactis saxis: saxa iacis; parat ille preces nec respicit unde grando nefanda cadat I 603—4
grates reddere: esse reus potero, grates si reddere cessem *Ad Vig.* 15
gravis ab: sanavit ab illa parte gravem I 777—8

gravis *de* somno: mersa sopore gravi commisit membra II 762
greges *de* hominibus: ardebam ... Christicolas punire greges II 927—8
gremium *de* mari: de gremio salsi caeruleique maris *Ad Parth.* 80
grex *pro* homines: neque respuat ullus egeno tecta parare gregi II 878—9
gurges *pro* fons baptismatis: gurgite mersus deposuit serpentis onus I 688—9
gustu tangere *de libris legendis*: volumina Christi quaerebam gustu tangere cuncta meo *Ad Parth.* 71—2
habere *pro* possidere: sprevit agros habitura polos I 390
hiare *de* cupidis audiendi: hospes hians aderam nocte dieque tibi *Ad Parth.* 36
hic *pro* ibi: hic (*i. e.* procul) dabitur certare II 847
honestus *de* delatore: gloria ... a te, delator honeste, non aliena foret II 1023—4
hospes:
de eo quod alicui non est proprium: hospite gressu convixere pedes I 256—7
pro diabolus: pars ... fugit, ne ... hospite sit polluta suo II 637—40
hostis ater *pro* daemon: hostesque a sensibus atros proicit I 478—9
iacere *de* aegrotis: si properas, iam nemo iacet I 484
ieiunus *pro* humilis *vel* tenuis: ieiuno sermone quidem sed pinguia gesta scripsimus *Ad Fl.* 7—8
ignes *de* poena peccatorum: vitant ignibus ignes II 669
ignis *pro* Spiritus Sanctus: missus ab astris nescia verba viris facundus detulit ignis I 223—4
imber verborum *pro* facilitas verborum: Spiritus ... verborumque dedit ... imbrem II 576
imperfectum coniugationis quartae in ibam *pro* iebam: [venibat] I 487
in: *abundans*: cupiensque in praemia victor I 597
cum ablativo pro per *cum accusativo*: quantum tua, Christe, potestas in famulis facit! II 786—7
indicativus: *cf. clausula*
indurescere *cum dativo pro* in *cum accusativo*: aeriusque liquor solidis induruit escis II 62
inesse *pro* esse: agnus Christus inest II 1143
inferre ab *cum ablativo pro* per *cum accusativo*: ab indicio bellum lupus intulit agno I 102
infinitivus:
pro ut *cum coniunctivo*: advenis incluso solvere vincla gregi *Ad Vig.* 4; Christus venit in orbem largiri salvantis opem I 882—3; non veni perdere mundum sed solvere magis II 322—3
ad nomina referendus: spes una remitti debita sup-

plicii ... velle renasci I 200—1; formam facit omnibus ad se currere II 589—90

insanum *de* mare: insani rabiem ... profundi II 1109

instrumenta *pro* allegoria *vel* exempla: quam plurima nobis instrumenta patent I 158—9

interna *pro* cors: mundans interna Magister II 331

ipse sibi: munera poscens est datus ipse sibi I 252—3

ira *de* mare: his dictis ruit ira maris II 1124

iste *pro* meus: me scitis ut istae cum sociis pavere manus II 870—1

iter:

pro gressus: non valet ire miser ... culpa negavit iter I 271—2

de voce: tu vocis iter ... veni II 581—2; utinam malles ... flectere vocis iter *Ad Parth.* 55—6

iubar *pro* sol: crevit adveniens cum nocte iubar II 933—4

iubeo *cum dativo*: quibus hoc baptisma iubetur I 117; mihi iussit apertam ... monstrare viam II 266—7

iugum *pro* forma *vel* corpus: ne deforme iugum similis portaret imago tegmine servili latuit regnator Olympi I 345—6

iuvenis *pro* iunior: maiorque minori serviet, et iuvenis palmae potietur honore II 147—8

labi *pro* cadere: veniente tumore labi posse ferunt II 1182—3

lacus Averni *de* peccato: Averni polluitur quicumque lacu II 611—2

lampas *pro* luna: luna ... quae ... de primo lampadis ortu conspicitur II 1152—4

latere *cum dativo*: fluctivagae latuerunt sidera puppi II 1088

latices pii *de* baptismate: concurrere gaudent in latices intrare pios II 664—5

latus *pro* ora: Sicanio lateri remis vicina Melite II 1127

lex *pro* sententia *vel* proverbium: qua lege datur sentire probatis II 549—50

libare ex aequore *pro* scribere: sume quod ex nitido libavimus aequore carmen *Ad Parth.* 65

liber:

pro apertus: cum libera custos cerneret antra necis II 422—3 *cum genetivo*: *ibid.*

libra linguistica: ibi destinat ... unanimes ...; hic ... iubet ... docentes I 145—6; ligno suspenditur insons et ligni vacuatur onus I 176—7; semel ... dedit ... in terris ut ametur ...; post misit ab astris ut flagrent I 234—5; lumine sicco aut gemitu cessante I 356—7; decidit infelix Ananias ... cadit impia coniunx I 417—8; damnat iniquos aedificat ... pios I 436—7; hic prodidit, ille diremit I 449; redit ales ... succumbit naufraga I 652—3; hinc vul-

nera serpunt, hinc ablata runt I 783—4; ibi subdit ... hic purgat medicina I 784—5; hic dividit, ille relinquit I 923; iustis via, sontibus unda II 52; de rore dapes, de caute liquores II 59; inferior ... manet, maior ... serviet II 147—8; petis aethera ... movearis humo II 163—4; hinc terrena levans, illinc caelestia praestans II 302; de pectore sensus de sermone sonus II 741—2; posse ministros, ... non posse fidem II 920—1; pocula ... meliora cruoris quam laticis (*mult. codd.* latices) II 1005—6; praedo venis sed praeda iaces II 1164; mortalia tractant et divina probant II 1171—2; aeternam socialis gratia palmam II 1250

licere:

cum accusativo et infinitivo: nunc opus est votis ... quem liceat supplere vices I 103—4; vos ignotos vitare licet II 646—7

cum dativo: Ecclesiam ... quam prodere nullos (*codd. veteriores*, nullis *alii codd.*) aetheream dubitasse licet I 499—500; an fecerit Auctor quod vobis licuisse vides I 540—1; nolensque licere profano divinas aperire vias II 391—2; non licet illi ... mori II 424—5

ligones *de* verbo: verbique ligonibus omnes excolit II 308—9

limus *pro homo*: ut ab exsule limo interclusa diu patriae repetatur origo I 16—7

lingua *pro sermo*: meruit comprendere linguam II 320

liquor *de baptismate*: salus tactoque liquore expulit ... contagia morbi I 768—9

littera *pro* sacrum volumen: reserabo modis quod littera pandit *Ad Vig.* 21

littera vetus *pro* Vetus Testamentum: illa figura qua sine nulla vetus subsistit littera II 361—2

locare vacuum *pro* spoliare: te spolias vacuamque locas II 964

lucere igne *de verbo*: micuere coruscae lampades, ut verbi lucerent igne fideles II 759—60

lumen *de verbo*: meruitque venustas nominis occidui de lumine crescere verbi II 1065—6

lumina:

pro oculi: cum lumina claudit, pectora tunc aperit I 712—3; nocturnaque lumina pandit II 532; *cf.* nocturna

pro homines: cui clara refulgent lumina (Paulus et Silas) II 407—8

pro homines clari: duo lumina ... convenisse simul II 1219—20

pro luce diei: raptis elementa laborant luminibus monstrare virum II 1100—1

lumine plena *pro* clare: Epistola Pauli lumine plena canit II 919—20

lupus *de homine*: bellum lupus intulit agno I 102

lux *pro* dies: annique voluto tempore sacravit repetitam passio lucem II 1248—9

lympha:

pro mare: nullis succumbit naufraga lymphis I 653

de baptismate: lympha mox matre renati conspicimur II 543—4; concurrere gaudent ... sanctisque vitescere lymphis II 664—6

magis:

abundans: magis ... rectius I 856

pro potius: non veni perdere mundum sed salvare magis II 322—3; hinc magis esse dapes II 1004

absolute: quod magis exsilit unus ... locus I 377—8; quod statuit lex prisca magis II 348

mandere *de* odis: odas mandere ... mens cupiebat edax *Ad Parth.* 73—4

manens *pro* aeternus: caducorum pensare manentia causis I 392

manifesta *cum ablativo temporali pro accusativo temporali*: quater denis ... manifesta diebus I 21

manus *de operatione* (opere): manus apta ministrans iure vocatur opus II 1198—9

materia operis *pro* mundo *vel* natura: materiamque operis sola est largita voluntas I 344

materies prisca *pro* vir vetus: plantisque novellis materies se prisca movet I 258—9

merere *pro* consequi: ingenium mites, vim meruere truces *Ad Fl.* 16; dum trahit, ipse trahi meruit I 72; insidias meruit partis evadere clausis I 740; quod bona facta merentur officiis voluere loqui I 815—6; si quando forte mererer ingenii fructus ... sequi *Ad Parth.* 59

messis Apostolica *de* Actibus Apostolicorum: quem regula nominat Actus messis apostolicae plenus ... liber *Ad Parth.* 77—8

messis *de fide*: fidei cogit flavescere messem II 309

militare *cum dativo*: stella ... venientis honori militat I 50—1

modi permutati: *cf. tempora*

moles *pro* corpus: anima, nodis laxata mole solutis, non moriente mori I 758—9

mori ab: ab angue mori II 1188

mors *pro* cadaver: nutriri de morte timens (columba) I 654

mortalis origo *pro* homines: mortalisque sibi studium proponat origo I 871

murus *pro* alvus: angustis includeret agmina muris II 144

nasci *pro* oriri: de radiis lux nata crucis I 862

natura:

pro proles: homicidaque lingua naturae percussit iter I 194—5

pro homo: stupet ipsa moveri quae iacuit natura diu I 309—10
naufragus *de damnum perpesso*: Ecclesiam subeo dimissa naufragus aula *Ad Vig.* 9
navis *pro* ecclesia: ostensaque dedit caelestis imagine navem *Ad Parth.* 81
ne *postpositiva*: lateant ne I 817
nec (neque) *coniungens imperativum et coniunctivum*: victorem compone tuum nec reddere tardes officium I 760—1; discite iam verum ... nec vota feratis II 194—5; laxate ... corda ... neque respuat ullus II 877—8; ne dubita ... nec ... putes *Ad Parth.* 97—9
nec ... que *pro* nec ... nec: nec ... luam sterilemque ... culpabit ager II 838—9
nescius *pro* ignotus: nescia verba viris facundus detulit ignis I 224
neuter *cum masculino*: sed totum sit ut ipse Pater I 922
nex:
ut figura: dudum laxa neci stringuntur membra saluti I 786
pro mors: fert animus ... sacrilegas inferre neces I 302—3; sere proelia, martyr, felices habitura neces I 588—9; de lege videtis laxari non posse neces II 126—7
nodi *pro* membra: anima, nodis laxata mole solutis, non moriente I 758—9
nomen collectivum: plebs ... fremit, magnam que Dianam ... vocant II 711—2
non *pro* ne *cum coniunctivo hortativo*: non voce querelas excitet aut ... fatiget ... dolor I 60—2; pete dona salutis; non fragiles secteris opes I 286—7
nos *pro* ego: nos (Paulus) vescimur II 1130
novare *pro* renovare: pars reparat quam iussa novant I 300
nox:
pro caecitas: reliquit nox oculos, exsulque dies illuminat orbes II 224—5
nubes *de Iudaeo populo*: subitas vomuere procellas Iudaica de nube doli II 243—4
nubila *pro* caecitas: nox datur ista tibi, (Saulo) tuque hic tua nubila portas I 723
nudus:
pro inermis: miles gymnasii gaudet nudus adire locum *Ad Fl.* 19—20
pro solus: rationis inops nudam serit ore loquelam II 752
nunc ... nunc: nunc ... odas mandere, nunc Genesim mens cupiebat *Ad Parth.* 73—4
obscura regio *pro* fusco populo: causa sub obscurae regionis imagine lucet I 691
obvius *pro* contrarius: Romanis obvia sacris sacra dari II 400—1
occiduus *pro* Romanus: meruitque venustas nominis occidui

de lumine crescere verbi II 1065—6
onus serpentis *pro* peccatum: qui gurgite mersus deposuit serpentis onus I 688—9
opus *pro* coniuratio: cautus obscurum praevenit opus II 1020—1
orbes *pro* oculi: ab orbibus atris et squamae cecidere graves I 731—2; exsulque dies illuminat orbes, expavitque redux ... visus II 225—6; caligantesque tenebrae orbibus incumbunt II 932—3
ordiri *cum ablativo sine praepositione*: gentibus orsus coepit ... solidae vestigia mentis in turbas proferre rudes II 211—3
ordo *pro* ratio: ordo petit duo lumina dicere mundi convenisse simul II 1219—20
origo *pro* stirps: meritis cedit origo tuis *Ad Parth.* 4
ortus *sine* ab: florem, maturis sensibus ortum ... Floriane, tenes *Ad Fl.* 1—2
ovis *de homine*: ego ... tonso vertice factus ovis *Ad Parth.* 69—70
palpare iter *pro* ambulare: erroris palpavit iter II 29
panis poli *de* Christus: progrediens de pane poli I 581
pars:
pro factio: arma movent ista de parte profani II 577; nil dubium pars illa docet II 944
pro inceptum: fugiamus ab ista parte, dolor II 994—5
pro locus: aetherea de parte fragor I 36
particulare: *pro universali*:
busta *pro* sepultura: cineresque piorum natalem post busta novant I 13—4
tumuli *pro* sepultura: corpora secum post tumulos regnare iubet I 18—9
pascere *pro* docere: pascere qui populum dogmatis ore potest *Ad Parth.* 94
pascua *de Ecclesia*: ego, Romanae caulis permixtus amoenis Ecclesiae ... pascua laeta videns *Ad Parth.* 69—71
pax maris *pro* quietum mare: incanduit undis caerulei pax ficta maris II 1072—3
pecunia linguae *pro* divitiae verbi: commissa pecunia linguae displicuit cum sola fuit I 569—70
per *pro* secundum: quo per sua sabbata mille passibus ire licet I 55—6
periculum *pro* morbus: profugo mulier sanata periclo conticuit II 395—6
persona *pro* ipse homo: persona ruinam, non natura, dedit I 64—5; gentisque salutem personae signavit iter II 215—6
persona vetus *pro* senex: progreditur persona vetus II 170
personare in *pro* postulare: personat in Pauli ... discrimina vulgus II 957
pestis *pro* morbus: fama ciet ... pestibus aegros in lectis deferre suis I 455—7

phalanges *pro* turba: hanc vocem querulae rapuere phalanges II 954
petere ... a iure *pro* petere ex iure: petit hunc a iure Pilati suspendi II 101—2
pinguedo *de loquela*: nutriat ingenium verbi pinguedo I 573; exiit in populos solidae pinguedo loquelae *Ad Parth.* 29
pinguia *de gestis*: ieiuno sermone quidem sed pinguia gesta scripsimus *Ad Fl.* 7—8
pius *de reo*: geminasque furorem saeva pio placata reo II 962—3
placere ab: si quid ab ore placet *Ad Vig.* 30
plaustrum *pro* currus: plaustroque cucurrit Heliae meditatus iter I 689—90
plebs *pro* populus: constitit Hebraeo plebi sermone locutus II 923; ducibus plebs est commissa duobus II 1238
plus *pro* potius: at mihi plus animae nascitur inde salus *Ad Vig.* 8
poena *pro* vulnus: ibi subdit regula poenis I 784
polus:
pro caelum: ingrediensque polum ... exuvias ... lucis in arce locat I 39—41; quos ... complevit doctrina poli I 149—50; sprevit agros habitura polos I 390; locare thesauros in sede poli II 872—3; disce qua regnet virtute polis II 1192—3
pro alte: quae suspensa polis deiectaque iungitur arvis II 1076
ponere *pro* dare: positum cui nomen ab aevo *Ad Parth.* 5
ponere incendia *pro* incendere: magicis ponunt incendia libris II 668
populosus *de multitudine*: linguarum populosa seges I 123
porrigere *cum de*: porrige de placido saepe favore manum *Ad Fl.* 6
porrigere manum *pro* auxilium praestare: porrige ... manum *Ad Fl.* 6
porta *de muliere*: sedebat porta (*posta* Mras) Maria I 56—7
portare *pro* ferre: segetes portare decet II 453
portus *de homine:* venerantur ... quem portum sensere suum II 1097—8
posse:
cum esse: esse reus potero *Ad Vig.* 15
cum accusativo: cui sermo Magistri omnia posse dedit II 4—5
post:
pro deinde: post missus ab astris ... verba viris facundus detulit ignis I 223—4; post misit ab astris I 234
pro postea: quam post in vulnere mentis Israel claudus habet I 265—6
cum accusativo pro postquam: postque tot erectos ... aegros I 170; post crimina velle renasci I 201; post

oculos maiora videt I 715; postque crucem Christi mors est tibi sortis ligni II 1166

postpositiva, *cf. infra in eadem p. s. v. pronomen*: lateant ne I 817; nostis ... patribus tellus Aegyptia nostris qua posuit feritate iugum II 43—4; confessio nostra sedentem cum soleat celebrare I 612—3; gradiamur ut ad se II 503

potens *pro* clarus: a proavis atavisque potens *Ad Parth.* 3

potis est *pro* potest: cernere quem potis est I 240

potius *pro* potior: quis potius (*plurimi codd.*) quam fontis honor I 704

praecedere aere *pro* accipere maiorem mercedem: nec sinit ut tardos praecedant aere priores I 868

praeferre *pro* ostendere: haec quoque lux operis quid praeferat edere pergam I 112

praestare *pro* prodesse: cui tu praestare laboras perpetuam cur esse putas II 719—20

praevium esse *pro* anteire: quam denique recte praevius huic spado est I 705—6

primitus *pro* primum: quae primitus esse coepit II 606—7

primitus ... quam *pro* priusquam: non primitus ulli ... dari quam ... accedat II 244—246; non ullum sumere potum primitus ... quam ... daretur II 1002—3

primus:

cum ablativo sine praepositione pro, apud, ex, de, in: primus apostolico ... agmine Petrus erat I 69—70

pro princeps: Dionysius ipse primus in arce loci II 482—3

priscum saeculum *pro* senectute: prisci reparat dispendia saecli II 536

pro consule *pro* proconsule: pro consule Paulus mox didicit II 29—30

proferre *pro* exstruere: turrim voluere maligni in caelum proferre suam I 130—1

profundum:

pro infernus: atri raptas de fauce profundi I 40

pro mare: de caerulei rapiantur fauce profundi I 991; clausoque profundo mortis imago patet II 1080—1; insani rabiem passura profundi II 1109

progredi *cum infinitivo*: olivae progreditur lustrare nemus I 27—8; progreditur cenacula Petrus adire I 878

proles *pro* populus: improba proles saevit adhuc I 312—3

pronomen:

referendum ad adiectivum: Hesperios proceres ... quo directus eras *Ad Parth.* 20—1

maxime postpositivum: angariat ... te quicumque II 902—3

antecedens relativi pronominis deficiens: ferat exemplum meritis qui praebuit undis I 873

reflexivum deficiens: exemplum meritis qui praebuit undis I 873

prosodiaca, v. supra p. 154: Ăbrāham II 283; Ābram II 292; Ādam I 1038; advenĭs *Ad Vig.* 4; affātim II 326

calceamenta I 1044; II 80; Cornelii I 942; corrīgia II 81

Dēcentius *Ad Parth.* 47; deferŏ *Ad Vig.* 27; deserŏ *Ad Vig.* 10; dicendŏ II 370; discŏ *Ad Vig.* 29; duodenarius I 116; *cf.* dēnārius I 866

eadem I 885; ecclesiam *Ad Vig.* 9; ergŏ *Ad Fl.* 23; *Ad Vig.* 19; I 115; I 510; I 909; II 274; II 370; -es, *longa ultima correpta*: poscerĕs (*codd.* posceris) *Ad Parth.* 22; linquerĕs II 1109

Floriane *Ad Fl.* 2

H producit syllabam antecedentem: pacificus nisi Christus erit hic protegit omnem I 291

Hiēremĭae *Ad Vig.* 26

idŏlum I 269; II 1240; Iordānis I 140

-is, *longa ultima correpta*: cupĭs II 1057; custodĭs I 411; esurĭs II 1007

Israel I 263

lampadĕs *Graecismus* II 760

linquerĕs II 1109

Macēdo II 313; *sed cf.* Macĕdonius II 319

mănavit *Ad Parth.* 47

Marīa I 57

Melīte II 1127

natale *pro* natali *prosodiace* I 197

o *finalis corripitur in praesentibus, futuris, et nominibus et ergo*:

in praesentibus cf. deserŏ, desinŏ, discŏ, solvŏ

in futuris cf. reserabŏ

in nominibus cf. supra p. 158; praedŏ II 436; ergŏ *cf. supra* p. 158

paralytice I 759; parrīcida I 192; Parthēni *Ad Parth.* 5 sed Parthĕnium (*vel* Parthēnium) *ibid.* 102; petĭturus I 27; Pīlati I 357; II 101; plasmāta II 638: psalterium *Ad Vig.* 24; poscerĕs (*codd.* posceris) *Ad Parth.* 22

rĕfert II 1087; [reficeret (*plu. codd.*) II 626]; renascĕris (*futurum*) I 686; rĕnibus II 347; reserabŏ *Ad Vig.* 21

Sābellius I 919; sacrīficii II 894; solvŏ *Ad. Vig.* 28; spādŏ I 673

syllaba producta ante mutam cum liquida contra usum Aratoris: sacrae I 711

thēmate II 494; tirŏ *Ad Vig.* 29;

triduana I 727; triduum I 730; triduo II 124

unius *Ad Vig.* 16; unīus I 768

verĕcunde *Ad Parth.* 6; Vigīli *Ad Vig.* 3

provocare (*aliquem* provocare ad): Caesaris ad solium vos provoco II 1055

puppis *pro* navis: latuerunt sidera puppi II 1088
que *pro* nec, *cf.* nec ... que
que ... que *pro* et ... et II 791—2
quia *obliquae orationis cum indicativo*: nostis quia proditor ... solvit I 83—4
quibus *in dativo pro* quorum: quibus ... imbuit ora calor I 121—2; quibus impia corda sermonum secuere modos I 131—2
quicumque *pro aliquis*: cum ... Averni polluitur quicumque lacu ... non cogit ad undam nostra fides hunc ire II 611—4
qui *interrogativum adiectivum*: humanam quae, rogo, carnem sumere causa fuit ...? I 535—6
quisque *pro* quisquis *vel* quicumque: tibi quisque datur, mox sibi crescit honor *Ad Parth.* 10
quod *obliquae orationis cum indicativo*: noscite quod soli cessa est I 490; cognovit quod nudus erat II 970
quod *coniunctio causalis*: octo quod annorum languoris proditur aetas, iure ... defecit I 773—4
quod *obliquae orationis cum coniunctivo*: quod Spiritus almus sit Deus ... est instructio I 437—8; locus indicat iste quod meliora ... sint fercula I 570—1
quo:
ex quo *pro* postquam: cessare lavacrum fas fuerat ... Dei praenuntius ex quo dixerat ista prius II 595—7
referens se ad adverbium ibi (= *ubi*): mors ibi quid faceret quo vitae portitor ibat I 184
pro in quem vel cui: amabitur agnus quo properat saevire lupus I 709—10
rabidus *de ventis et tempestate*: rabidasque procellas aufugiam temptare II 1084—5
rapere *pro* auferre: medicina ... corporis aestus ... rapit I 472—3
rarus ad: rarusque ad praemia II 863; *cf.* ad; ad praemia rarum II 1024
reddere grates: grates si reddere cessem *Ad Vig.* 15
reddere *pro* restaurare: vox corpora reddit I 772
redire *cum dativo*: redit ales amica frugibus I 652—3
redux *cum dativo pro* ad *cum* accusativo: propriis reducem ... conspeximus astris I 187
remeare *pro* redire: mystica causa dedit numerum remeare I 118
reparare *pro* instaurare: felicibus undis exstinctum reparate genus I 199—200
reserare *pro* explicare: reserare opus est quo nomine multi sectarum coiere greges II 490—1
rigare *de eloquentia*: largius ora, ..., riga II 579—80; rigari multifluo sermone II 1064—5

ruere *pro* sedere: ruit ira maris II 1124
ruina *pro* casus: sublimisque sequor felicia dona ruinae II 942
sacramenta *pro* mysteria: hoc numero ... honor sublimia secum sacramenta gerit I 557—8
sancire *pro* confirmare: omnibus exemplum sanxit vindicta duorum I 431
sator *de dicente*: quibus ... ab oris verborum fluit iste sator II 446—7
saxea tellus *de* Iudaeis: saxea tellus seminibus fecunda suis II 948—9
secare *pro* conturbare: impia corda sermonum secuere modos I 131—2
secundus *cum dativo*: dilectio ... cui deinde secunda quae sociat mortale genus I 235—7
securus *pro* exploratus: nullumque coronat in stadio securus honor II 861—2
seges:
  linguarum *pro* multae linguae: exit linguarum populosa seges I 122—3
  de mente humana: mens humana ... quam segetes portare decet II 452—3
  de auctore: ut ..., Arator, non abstrusa tibi sit, sed aperta seges *Ad Parth.* 57—8
semen accipere ab *pro* seri ab: victoria semen ab hoste accipit II 864—5
semina *de hominibus*: saxea tellus, seminibus fecunda suis II 948—9
semita *pro* via: tu semita linguae, ... veni II 581—2
sentire *pro* novisse: Christus qui sit ... sentio II 646
sequax *cum* genitivo: terrarum caelique sequax II 1077
sequi:
  pro consequi: sublimisque sequor felicia dona ruinae II 942
  pro petere: per latices sua lucra sequens I 79; res est inimica saluti pendula celsa sequi II 769—70
serpens *pro* diabolus: gurgite mersus deposuit serpentis onus I 688—9
servire *pro* concinere: servitque canentibus hymnum tempestas II 417—8
sibilare *de Synagoga*: coluber Synagogae sibilat antro I 735
sidera:
  pro caelum: sidera martyr carnifices inferna petunt I 619—20
  de hominibus: duo lumina ... unum delegisse locum per quem sua sidera iungant II 1219—21
signa *pro* apostoli: duodena refulgent signa chori I 110—1
signare:
  pro designare: signatis etiam numero paralyticus annis ille iacebat I 787—8
  pro edocere: nec egregias signavit cera loquelas I 125
  pro ostendere: ipsa (umbra)

sibi praecedere corpora signat I 498

silex *pro* rupes: silex venis spumavit apertis II 53

sinus:
de natura: plura capaci protulerit natura sinu II 726—7
pro tabulatio: sors ... Tartareum tenet ima sinum II 814—5

solidus:
solidus *pro* integer: solidumque decorem pars reparat I 299—300
solida *de loquela*: exiit in populos solidae pinguedo loquelae *Ad Parth.* 29

solidare *pro* facere sanum: lacerumque ... in liquidis solidavit aquis I 778—9

solum:
pro terra natalis: iuveruntque tuum publica vota solum *Ad Parth.* 24
pro terra: aethera curvavit, sola nexuit, aequora fudit I 343

soluti *pro* mortui: anima, nodis laxata mole solutis I 758

solvere vincla gregi *pro* solvere ab vinclis gregem *Ad Vig.* 4

sors dedita *pro* locus deditus sorte: sors dedita saevis Tartareum tenet ima sinum II 814—5

sorti *pro* sorte: hinc ductis sorti dat sidera turmis I 506

spargere *pro* serere: colonos, ne spargant quod corde metant, in sede relegant I 516—7; lingua ... semina ... spargeret II 757—8

spatium *pro* tempus: Israel claudus habet, ... spatiisque sub ipsis ... claudicat I 266—9; arca ... servataque crescit per spatii parcentis opem II 682—5

species:
pro forma corporis: maiestas ... speciemque coruscam umbrarum de sede refert I 15—6; abstulit his species operum bonitate creatas I 452
pro sporta (*allegorice*): protegit ergo virum species I 751

spumare *pro* spumare ex *vel* de *vel* ab: silex venis spumavit apertis II 53

squameus *de caecitate*: oculis cum squameus exiit horror II 1185

stare:
cum ablativo locativo sine in: summi conspectibus ... stant Domini I 851—2; stat (Synagoga) perfida terris I 981; imago ... stat donis I 477; stansque suis foribus I 524
pro persistere: imago ... stat donis I 475—7

statio *pro* tranquilitate: fruor optati iam statione soli *Ad Vig.* 12

sterilis *cum dativo*: sterilis Iudaea tibi II 133

stillare *de eloquentia*: non ingenii stillavit ab aure vena I 124—5

stringere saluti *pro* facere sanum: dudum laxa neci stringuntur membra saluti I 786

subdens esse *pro* subdit: quaeque omnia subdens ante fuit tunc ipsa perit II 123—4

sub pace *pro* pace simulata: malum discordia portat quae vulnus sub pace creat II 859—60

successus *pro* successio: nec sanguinis iste sed meriti successus erit II 360—1

sufficere *cum infinitivo pro gerundio*: disertis sufficit una loqui I 128—9

sumere *pro* accipere: hoc simul inscia voti sumit turba tacens I 485—6

summa *substantive pro adverbio vel pro Deo*: summa precantes constituere duos I 104—5

superbia *de angue*: gelidaeque superbia pestis ex ardore perit II 1176—7

surgere *pro* crescere: quod non in paupere surgit in tellure iacet II 875—6

suscipere ab *pro* auferre ab *vel* de: rector Olympi evehit excelsis quicquid suscepit ab imis I 37—8

synagoga *pro* Iudaei: coluber Synagogae sibilat antro I 735

tangere *pro* breviter narrare: tangere pauca refert II 1087

tantae partes *pro* longinqui loci: tantisque e partibus II 1220

Tartareus *pro* imus: sors ... Tartareum tenet ima sinum II 814—5

tempestas soli *pro* terrae motu: servitque ... tempestas famulata soli II 417—8

tempora modique permutata: quae genuit tigres, quae nutrit terra leones ... praebuit *Ad Fl.* 13—4; dum trahit, ipse trahi meruit I 72; cum ... parasset ... cum ... fecundet, ... caret ... solusque excluditur I 95—9; dedit ... ut ametur homo I 233—4; misit ... ut flagrent I 234—5; calcavit veteranus humum, plantisque novellis materies se prisca movent I 258—9; res ante paratur quam spes ulla foret I 470—1; testem meruere Deum qua lege ... occulerit locus (*sed cf. adn. a. h. l.*) I 548—9; ne vilior esset causa relicta tamen ... creditur et numerum tenuit I 583—5; fecit iter cupiensque ... callis ad ... pergit fastigia I 597—9; conspexit ... ne lateat quod Christus agat I 610—1; ne quis hic dimicet anceps corpus ... patuit I 615—6; elegere ... lateant ne vulnera cordis quae lacrimis fecere viam I 817—8; baptisma frequentat Petrus, ut ablutos flammis purgaret I 956—7; ne ... fluerent ... saxa vomunt II 60—1; ne simulacra colant quorum libamina semper exsecranda forent II 277—8; cum libera custos cerneret antra ... vult

ferre II 422—4; cui ne sola forent ... ter mergitur undis II 537—8; interclusa facultas est operum crimenque foret fecisse Dianam II 704—5; mens obtulit aurum cui fuerit pretiosa fides II 738—9; condidit ... ut norma probet II 748—9; quatit, ne signifer ultra auderem bellare II 938—9; a te ... non aliena foret, quodque est ... proditione placet II 1023—5; vera forent, nec spe frustrabor II 1119; si ... velim ... vix daret *Ad Parth.* 1—2; ne dubita quin grata forent documenta *Ad Parth.* 97

tendere *pro* extendere se: ad Italiae tendit laudatio fines *Ad Parth.* 95

tenebrae:

pro caecitatate: de tenebris lucete meis (Pauli) II 946

pro manibus: solvit ab aeterna damnatas nocte tenebras ad Manes ingressa dies I 6—7

pro loco tenebroso: has sancti liquere tenebras I 543

tenere *pro* obtinere: numerum tenuit pretiosa (causa) supernum I 585

terere *pro* minuere: quid, turba, querelis gaudia nostra teris I 973—4

tergą *de mari*: cum virga fugavit terga maris II 46—7

tergum *de posteriore voluminis parte*: vix daret in tergo pagina lecta modum *Ad Parth.* 2

totus *pro* omnis: quem tota canunt oracula vatum venturum II 71—2

transcendere *pro* superare: parvi merito transcenditur ille I 109

transferre *de arboribus*: ut succisa ruas ni iam translata virescas I 334

terrena propago *de hominibus*: terrena propago! ... cesserunt munera Christi II 102—4

toga densa *pro* turba hominum: gloria ... qualem Romuleo dat toga densa foro *Ad Parth.* 17—8

tribuere *cum infinitivo*: quem Petrus antiquis tribuit consurgere plantis II 206

trina potestas *pro* trinitas: trina potestas illustrare solet II 587—8

tropaeum *de corpore Christi*: ingrediensque polum carnis ... tropaeo exuvias ... locat I 39—41

tropi; *cf. glossarios ad proprios locos*:

acyrologia: morborum ... gregis I 465; naufragium II 50; manditur imber II 65; visceribus concussa suis II 416

aphaeresis: tulit *pro* attulit I 60; cedit I 301; cessa *pro* concessa I 490; suetus *pro* consuetus I 944; linquens II 5

apostrophe: spiritus alme, veri! Sine te non diceris umquam I 226; prodige I 393; avare I 410; sere proelia,

martyr I 588; Iudaea rebellis I 593; O quanta bonorum semina percipies I 677—8; ne desine, Saule I 721; novus erigis orbis I 945; exspectate tuis I 1016; dic, gloria rerum I 1053; non sunt nova, Paule II 31; gens dura, quid II 246; cognosce furorem gens inimica, tuum II 647—8; quantum tua, Christe, potestas II 786; delator honeste II 1023

hyperbole: peragratis ... stationibus orbis II 826; suspensa polis deiectaque ... arvis II 1076

metaphora: tenebras I 6; carnis comitante tropaeo I 39; Tartara maesta gemunt I 183; tristia bella I 348; horrea caeli I 368; volat I 675; voce coruscans I 854; ligonibus II 308; messem II 309; funere ... acerbo II 783; laeta ... via II 1068—9; irato gurgite II 1074

metalepsis: cum sociis pavere manus II 871

metaplasmus: Attica ... agmina II 506

metonymia (*metonomia*): pallida regna I 179; vitae portitor I 184; vulnera ... errantia I 350; calicem Domini convivia festa I 609; lugentia tecta I 809; cultro II 304; solesque his pellibus arcet II 555; urbem (*pro* populus) II 623; dente II 855

periphrasis: centenosque daret vox ferrea I 460

pleonasmus: vicinius *pro* vicine I 694; nec Epistola cessat haec iterare docens II 83—4

synecdoche: cineres I 13; astrigerum ... in axem I 33; polum I 39; a morte ... erexere caput I 467—8; axe I 675; dente II 855; astrictis ... lacertis (*pro* corpora) II 918

tuba *pro* vox: solus que excluditur arvis ... cuius tuba ... est exorsa nefas I 99—101

tumere *de gravida*: nunc tumuit paritura Deum I 66

tumidus *pro* superbus: humilisque recolligit ordo quod tumidi sparsere viri I 137—8

tumuli *pro* sepultura: post tumulos regnare iubet I 19

turba *de multitudine piscium*: Petrus erat, quo piscatore solebat squamea turba capi I 70—1

ultra *absolute*: ne criminis ultra per subolem prodiret onus I 363—4

unda *pro* fons baptismatis: baptismatis undis ablutas signavit oves I 626—7; qui (Cornelius) praebuit undis I 873; spiritus ... circumcidit in undis II 305

unde *pro* ex quibus: dedit convivia verbis, unde rubent quas vertit aquas I 153—4

undosus *pro* perturbatus: moenibus undosis bellorum incendia cernens *Ad Vig.* 1

usque sub *pro* usque ad: usque sub extremum diffuso in limite mundum I 23

usus (corporis usus *de claudo sanato*): corporis usus in geminum processit opus II 198—9

ut:
- *ex* ne *praecedente*: ne lateat ... sanctusque patescat II 1099
- *pro* quo modo: me scitis ut istae cum sociis pavere manus II 870—1
- *postpositivum*: gradiamur ut II 503

uterque *pro* ambo: ambo volunt quod neuter habet; vas lumine plenum subdit utrumque Deo II 498—9

vacans *pro* iners: Iudaea vacans, sterilis quae dicitur ... arbor ... fructum non attulit II 909—10

vacare *cum dativo pro ablativo*: non haec vacat ultio Iudae I 93

vacuus *cum genitivo*: vacuique laboris qui sterilem patiuntur humum II 949—50

vacuus laboris *pro* ignavus: II 949, *loc. cit.*

vada:
- *pro* baptisma: hic purgat medicina vadis I 785
- *pro* mare: tam fragilem committo vadis II 1084

vadere *cum infinitivo pro* ut *cum coniunctivo*: vado videre ... urbem II 845

vagari *pro* tremere: mota vagatur humus II 417

vale *substantive*: cupiens ... perpetuum memorare vale II 828—9

vas *de Paulo*: vas lumine plenum subdit utrumque Deo II 498—9

vector *pro* lectus: vectorem compone tuum I 760

velificare *de* fides: velificante fide subitas vomuere procellas ... doli II 243—4

velox: spes est ad gaudia velox I 482

venire in lucem *pro* nasci: propago ... quae ... in lucem punita venit I 196—8

venire *cum infinitivo*: advenis incluso solvere vincla gregi *Ad Vig.* 4; veniente Deo veteres avertere noxas I 189; sumere dona venis I 679

venter *pro* alvus: ut ventris amoeni fructus ... florescat II 68—9

ventosa levitas *de hominibus*: proiciunt vestes ac ... ventosa levitate fremunt II 955—6

verbum singularis numeri cum plurali subiecto: Pater et Natus. ... sanctus Spiritus unus sit Deus II 900—901; est ... numero tres, et tamen unus II 908

vestigia:
- *pro* pedes: vestigia quorum ligno mersa cavo vinclis tenuere beatis II 405—6

pro itinera: praeco datus fidei vestigia suggerit orbi II 505
vestigia certa *pro* cursus certus: moles denegat ... vestigia certa carinae II 1074—5
veteranus *pro* senex: calcavit veteranus humum I 258
veteri *pro* vetere: ex veteri patuerunt omnia fonte II 338
vetus atque novus ... odor *de Vetere Novoque Testamento*: violas et lilia ... quae vetus atque novus congeminavit odor *Ad Parth.* 75—6
viduare *pro* privare: ne pereas viduata cibis I 328
vinea *pro* Ecclesia: quo surgat vinea Christi I 608
virgo *de castitate Iohannis*: Iohannem Ecclesiae quia virgo placet I 624—5
vocare:
pro dicere: plebs nescia Paulum semina ferre vocat II 447—8; Christus ... se vocat esse viam II 503
pro revocare: ne quis dona vocet quae sponsio debita poscit I 432
vocativus dictus per nominativum: Tu qui cuncta, Deus, ... facis I 338—9; exspectate (*secundum Verg. Aen.* II v. 282 s.: quibus, Hector, ab oris expectate venis? *Mras*) tuis cunctoque in tempore carus I 1016
volumina *de dictis Christi*: volumina Christi quaerebam gustu tangere *Ad Parth.* 71—2
vox *de responsis deorum*: vocem pecudis morientis in extis quaerere II 184—5
vulnera *de vitiis*: addita sacrilegae creverunt vulnera culpae I 190
vulnus *cum genitivo subiectivo*: sic vulnus iniqui fit medicina Dei I 177—8

INDEX SCRIPTORUM*

UNA CUM EIS AB EDITORE PASSIM CITATIS

I. SCRIPTURA SACRA

Genesis

1, 8—11 I 341
1, 14 I 341
1, 20 I 341
1, 24 I 341
1, 26—7 II 461
1, 26—7 II 639
1, 26 I 341
1, 27 I 345
1, 28 I 341
1, 29 I 341
2, 7 II 638
2, 21—3 I 1036
3 I 58
3, 1—5 II 1161
3, 1 II 435
3, 1 II 1165
3, 1 II 1174
3, 7 II 966
3, 11—7 I 946
3, 15 I 362
3, 17 II 441—2
3, 17 II 441
3, 20 I 1037
3, 24 II 556
5, 29 II 811
6, 15 II 672
6, 15 II 682
6, 16 II 803
7, 3 II 809
7, 16 I 1033
7, 18 II 683
8, 6—11 I 644—63
8, 11 I 656—7
11, 1—9 I 129—34
11, 7 I 134
17, 9—14 II 284
24, 16 II 291
25, 22 II 142
24, 23 II 143—52
25, 23 II 152
29, 34 II 522—4
31, 41 II 1130
32, 24—8 I 264
49, 27 II 485

Exodus

1, 11—4 II 44
3, 20 II 45
5, 1 II 1238
12, 2 II 1133
12, 3 II 1134
12, 6 II 1134
12, 6 II 1153
12, 12—3 II 1136
12, 48—9 II 246
13, 5 II 68
13, 18 II 92

* v. De Vita et Arte Aratoris, Testimonia *supra* pp. XXI—LIX

14, 16 II 46
14, 21 II 46
14, 21 II 47
14, 21 II 48
14, 28 II 49—50
16, 2—3 I 269
16, 3 II 67
16, 14—5 II 59
16, 14 II 1010—2
16, 35 I 272
16, 35 II 1001
16, 35 II 1010—2
25, 3 II 735
25, 29 II 742—3
28 II 340
28, 42—3 II 345—7
28, 42—3 II 345
28, 42 II 348—9
32, 1 I 269
34, 28 I 867

Leviticus

25, 10 II 672
25, 10 II 680—1
25, 11 II 672

Numeri

4, 3 II 672
4, 23 II 672
4, 30 II 672
4, 35 II 672
4, 39 II 672
4, 43 II 672
4, 47 II 672
12, 1 I 693
14, 11 II 88
14, 33 II 1001
16, 40 II 355
20, 11 II 53
20, 11 II 1012—3
32, 13 II 1001

Deuteronomium

2, 7 II 1001
4, 24—6 II 126
8, 2 II 1001
29, 5 II 1001

Iosua

4, 8—9 II 619—22
5, 6 II 1001
14, 7 II 1001

Reges

I 17, 4 I 881
I 10, 3 II 895
IV 19, 15 I 338

Nehemias

9, 21 II 1001

Esther

5, 14 II 672

Iob

8, 7 I 248—51
17, 13 I 181
28, 12—7 II 731—2

Psalmi

2, 1 I 347
2, 6—12 I 275
11, 7 II 732
15, 10 II 115
32, 6 I 342—3
50 II 676 (gloss.)
102, 5 II 548
108, 8 I 103
110, 1 I 275
131, 10 II 208—9

Proverbia Salomonis

6, 16 I 881

Canticum Canticorum

1, 5 I 698
5, 2 I 1027

Isaias

6, 2 I 881
7, 14 II 73
7, 14 II 208
9, 6 II 71
9, 6 II 208
42, 6 II 136
43, 10 II 88
49, 6 II 136
49, 26 II 264
50—3 I 275
52, 7 I 378
52, 7 II 236—7
52, 10 II 265
61, 1 II 121

Ieremias

23, 5 II 208

Daniel

3, 1 I 881
7, 13 I 275

Ezechiel

17, 10 II 1215
40, 5 I 881
41, 8 I 881

Nahum

1, 15 I 378
3, 18 II 857

Habacuc

1, 5 II 88

Zacharias

11, 17 II 857

Malachias

3, 1 II 596

Evangelium secundum Matthaeum

1, 17 II 1130
1, 18—25 I 3
1, 18—25 I 47
1, 18 II 299
2 I 348
2, 9 I 50
2, 16 I 348
3 II 584—619
3, 3 II 585
3, 3 II 773
3, 7 I 733—4
3, 10 I 329
3, 10 II 909
3, 11 II 80
3, 11 II 584
3, 16 I 140
3, 16 I 233—4
3, 16 I 671
3, 16 I 958—61
4, 19 II 565
5, 14—6 I 544—6
5, 14 II 255
5, 15 II 2
5, 41 II 904
6, 19—20 I 400
7, 6 II 334—6
7, 6 II 373—4
7, 15 II 856
7, 16 I 332
7, 19 I 327—34
7, 19 I 329
7, 19 I 334
7, 21 II 128
8, 19 II 329—30
9, 27 II 70
9, 27 II 220
9, 27—9 II 233

9, 27—31 II 219—41
9, 30 II 224—5
10, 8 II 240
13, 30 I 369
13, 42 II 669
14, 20 II 622
14, 22 II 620
14, 29 I 160
15, 36—7 I 746
16, 17 I 667
16, 18 I 975—6
16, 18—9 II 4—5
16, 19 I 75
16, 19 I 282
16, 19 I 505—9
16, 19 I 825
16, 19 I 899
16, 19 I 976—7
16, 19 II 266—7
16, 21 I 730
16, 21 II 110—1
18, 11 II 106
20, 6 I 868
20, 9 I 868
20, 28 II 377—9
21, 16 II 596
22, 11—4 I 579
22, 37—40 I 229
22, 37—40 I 235—6
25, 40 II 879
27, 5 I 85
27, 25 I 191
27, 45 I 358
27, 51—4 I 9
27, 51—4 I 320—5
27, 51—4 I 358
27, 52—3 I 12—4
27, 63 II 110—1
27, 66 (*bis*) II 109
27, 66 II 110—1
28, 12—3 I 315
28, 19 I 382
28, 19 II 250
28, 19 II 594

Evangelium secundum Marcum

1, 2—3 II 596
1, 3—11 II 602
1, 7 II 79—81
1, 8 II 597
1, 8 II 598
1, 10 I 671
1, 16—9 I 69—74
2, 22 I 150
4, 20 II 368—9
5, 22 II 114
5, 35—43 II 114
11, 13 I 327—34
11, 14 I 327—334
11, 15 I 666
11, 20 I 327—34
16, 15 I 382
16, 19 I 34—42
16, 20 I 382

Evangelium secundum Lucam

1, 79 I 290
2, 32 II 136
3, 9 I 329
3, 16 II 80
3, 22 I 671
5, 2—7 I 985—95
5, 3 I 977—980
5, 12—3 II 538
5, 27 II 331
5, 37—8 I 150
7, 14—15 II 114
7, 22 II 114
9, 56 II 322—3
9, 57 II 329—30
10, 4 I 286
10, 19 I 736
11, 5 II 897
12, 33 I 400

12, 51 I 700
13, 7 II 910
16, 1—12 II 842
17, 17 *ad Vig.* 16
17, 33 I 393
19, 10 II 100
23, 21 II 101
23, 44—5 I 321
23, 44 I 860
24, 25 II 88
24, 30 I 26

Evangelium secundum Iohannem

1, 14 I 164
1, 14 II 130
1, 21 II 79
1, 27 II 80
1, 29 I 709
1, 29 II 1143
1, 32 I 671
1, 36 I 709
1, 42 I 933
1, 42 I 1013—4
1, 44 I 1003
2, 1—11 I 154
2, 6 I 881
2, 6 II 892
3, 3 I 947
3, 3 II 1147
3, 5 II 1147
3, 7 II 1147
4, 6 I 886
5, 3—7 I 788
5, 7 I 947
5, 10 I 796
6, 9—13 I 746
6, 32 I 581
6, 35 II 1144
9, 1—11 I 786—9
10, 1 I 278—9
10, 7 I 277
10, 7 II 774—5
10, 9 I 277
10, 14 II 1151
10, 15 II 108
10, 16 I 999
10, 23 I 289
10, 30 I 922
11, 25 II 250
11, 43—4 II 114
11, 50—2 I 174—5
13, 5—9 I 1045
14, 6 I 941
14, 6 II 117
14, 6 II 502—3
14, 21—6 I 233—4
14, 27 I 290
15, 6 I 329
18, 40 II 962
19, 34 I 1031
19, 34 II 90
20, 19 I 532—3
20, 22 I 221
20, 22 I 223
20, 24—9 I 531
20, 26 I 781
20, 27 I 537
21, 3 I 988
21, 4—6 I 989
21, 6 I 990
21, 11 I 990
21, 15—7 I 79—81
21, 15—7 I 1013
21, 15—7 II 260
21, 15—7 II 266—7
21, 15—7 II 1225

Actus Apostolorum

1, 1—14 I 21—58
1, 2 I 221
1, 3 I 21
1, 8 I 23—4
1, 9 I 33

1, 9	I 51
1, 10	I 43—4
1, 12	I 27—38
1, 12	I 53—6
1, 15—20	I 83—102
1, 19	I 96
1, 20	I 99
1, 20	I 104
1, 21—6	I 103—11
1, 24	I 104
2, 1—4	I 223
2, 1—4	I 233—4
2, 1—11	I 119—29
2, 1—3	I 139—40
2, 4—11	I 134
2, 14—40	I 160—201
2, 15	I 156
2, 23	I 176
2, 24	I 186
2, 30	I 164
2, 32	I 187
2, 38	I 199
2, 40	I 192
2, 41	I 386
2, 41—7	I 202—19
2, 44—45	I 213
3, 1—11	I 244—92
3, 1—11	II 206—8
3, 2	I 270
3, 2	I 312
3, 2	II 207
3, 2	II 235—6
3, 2—10	II 214
4, 1—12	I 293—304
4, 13	I 304—6
4, 21	I 304—6
4, 22	I 246
4, 23—4	I 335—44
4, 27	I 348—56
4, 27	I 357
4, 29	I 365
4, 31	I 370—1
4, 32	I 383
4, 32—7	I 384—416
5, 1—11	I 417—36
5, 2	I 406
5, 4	I 436
5, 15	I 467
5, 15	I 479
5, 15	I 480—1
5, 15	I 497
5, 16	I 455—8
5, 17—21	I 515—26
5, 18	I 517
5, 30	II 1165
6, 1—6	I 552—3
6, 2	I 565—6
6, 3	I 553
6, 5—7, 60	I 586—623
7, 56	I 610
7, 56—9	I 593
7, 58	I 600
7, 58	II 965
7, 59	I 603
8, 9—24	I 629—42
8, 9	I 630
8, 13	I 663—6
8, 14—7	I 624—8
8, 26—40	I 672—707
8, 27	I 701—2
9, 1—31	I 709—53
9, 4—7	II 989
9, 4	I 711
9, 4	II 937
9, 7	II 979—80
9, 8	II 940—1
9, 9	I 727
9, 9	II 32
9, 10—7	I 716
9, 17—8	II 10—1
9, 17—8	II 947
9, 18	II 32
9, 24	I 742
9, 32—5	I 754—70

9, 33	I 773
9, 34	I 799
9, 35	I 766
9, 36—43	I 801—45
9, 36	I 803
9, 36	I 815
9, 40	I 823
9, 41	I 834
10, 1—48	I 846—965
10, 3	I 856
10, 7	I 875
10, 9	I 879
10, 9—10	I 881
10, 9—10	I 890
10, 11	I 901
10, 12	I 907
10, 14	I 914—5
10, 21	I 935
10, 25	I 943
10, 28	I 914—5
10, 34—43	I 949
10, 35	I 877
10, 38	I 922
10, 41	I 26
10, 41	I 27
10, 45—6	I 951
11, 1—18	I 966—73
12, 1—9	I 1007—76
12, 7	I 1019
12, 7	I 1022
12, 10	I 1047
12, 13	I 1058
13, 1—12	II 1—39
13, 2	II 2
13, 3	II 4
13, 6	II 18
13, 7	II 29
13, 11	II 31
13, 14—7	II 40—95
13, 23—8	II 96—102
13, 25	II 79
13, 28	II 101
13, 30—50	II 108—32
13, 34	I 827
13, 35	II 115—6
13, 46—50	II 132—40
13, 46—7	II 1229
13, 48	II 138—40
14, 7—11	II 214
14, 7—18	II 156—205
14, 7	II 159
14, 8—10	II 210
14, 8—10	II 235—6
14, 8	II 165
14, 11	II 174
14, 13	II 176
14, 16	II 187
14, 16	II 192
14, 19	II 242
15, 1—11	II 274—6
15, 1—5	II 242—80
15, 2	II 256
15, 7—11	II 261
15, 41—16, 8	II 308
16, 6—7	II 311
16, 9—17, 14	II 313—20
16, 9—12	II 319
16, 12—40	II 383—442
16, 16	II 398
16, 18	II 390
16, 23	II 403
16, 24—6	II 407
16, 25—6	II 415—8
16, 27	II 424
16, 33	II 427
16, 33	II 430—1
17, 15—33	II 443—506
17, 18	II 489—90
17, 23	II 458
17, 29	II 467
17, 31	II 475
17, 34	II 482
18, 1—18	II 506—63
18, 2	II 525

18, 3	II 552—3
18, 3	II 566
18, 9	II 516
18, 18	II 525
19, 1—6	II 569—618
19, 2—4	II 584
19, 7	II 619—22
19, 8—12	II 623—41
19, 9	II 577—8
19, 12	II 631
19, 13—9	II 641—74
19, 13	II 577—8
19, 15	II 645
19, 16	II 657
19, 17—8	II 662—3
19, 19	II 668
19, 19	II 672
19, 23—35	II 688—752
19, 24—7	II 747
19, 25—7	II 725—53
19, 26	II 467
19, 26—7	II 697
19, 27	II 699
19, 27	II 705
19, 27	II 722
19, 28	II 711
20, 6—12	II 753—825
20, 9	II 767
20, 9	II 798
20, 9	II 815
20, 10	II 784—5
20, 16—35	II 826—79
20, 17	II 830
20, 22	II 845
20, 25—30	II 850—9
20, 28	II 878—9
20, 31	II 888—912
20, 32	II 865—7
20, 33	II 869
20, 34	II 870—1
20, 35	II 878—9
20, 36—8	II 880—7
21, 26	II 913—73
21, 30—3	II 913—7
21, 31	II 992—4
21, 33	II 917
21, 33	II 918—9
21, 35—6	II 992—4
21, 40	II 922—3
22, 3—5	II 927—9
22, 6	II 930
22, 9	II 977—9
22, 9	II 989
22, 21	II 950—3
22, 22	II 913—73
22, 22—3	II 954—7
22, 22—3	II 992—4
22, 24	II 973—5
23, 12—5	II 992—4
23, 13	II 1001
23, 13	II 1001—3
23, 16	II 1023
23, 16—24	II 1017—29
23, 21	II 992—4
23, 21	II 1001
23, 21	II 1001—3
23, 27	II 992—4
23, 31—24, 9	II 1029—32
24, 10—21	II 1032—47
24, 12	II 1038
24, 25—7	II 1048—50
25, 1—7	II 1051—4
25, 10—2	II 1054—7
27, 10	II 1105—12
27, 13	II 1068
27, 14	II 1071
27, 20	II 1079
27, 20	II 1089
27, 21	II 1105—12
27, 22—6	II 1115—23
27, 25	II 1119
27, 27	II 1130
27, 27	II 1137
27, 33	II 1091—2

27, 33—6 II 1129—31
27, 43 II 1097
27, 44 II 1097
28, 1—2 II 1125—7
28, 2—6 II 1156—1205
28, 3—6 II 1175—82
28, 3—6 II 1188
28, 4 II 1168
28, 4 II 1192
28, 7—11 II 1206—9
28, 12—6 II 1216—8
28, 13 II 1212—5

Ad Romanos

5, 14 II 376
5, 18 II 325
9, 11 II 154
10, 15 I 378
11, 24 I 331

Ad Corinthios I

3, 7 I 367
3, 7 II 866
3, 16 II 744
10, 1—4 II 1244
10, 2—4 II 84—5
10, 4 II 86 *et* 87
15, 10 II 500—1
15, 22 II 376
15, 25—8 I 47
15, 54—5 I 47
15, 54 II 118

Ad Corinthios II

5, 17 II 303
12, 2 II 1130

Ad Galatas

2, 1 II 1130
2, 9 II 4
5, 17 II 499—500

Ad Ephesios

5, 14 II 821

Ad Philippenses

2, 6—7 I 166—8

Ad Colossenses

1, 22 I 63—4
2, 10 II 301

Ad Timotheum I

3, 2 II 358—9
6, 10 I 423
6, 10 I 425

Ad Timotheum II

2, 9 II 919
2, 9 II 921—2
2, 12 I 18—9

Ad Titum

1, 7—8 II 358—9

Ad Hebraeos

2, 14 II 229—30
2, 16 II 294—5
9, 12 I 63—4

Epistula Iacobi

2, 20 I 843—4

Petri Epistula I

1, 23 II 378—9

Petri Epistula II

1, 4 II 1144—5
1, 19 II 238
1, 21 I 226

Iohannis Epistula I

4, 20 I 239—41
5, 7 I 157—8
5, 7 II 901—2

Apocalypsis Iohannis

1, 4 I 553
1, 4 I 747—8
1, 11 I 553
1, 11 I 747—8
1, 20 I 553
2, 1 I 553
3, 1 I 553
4, 5 I 553
4, 6 I 115
4, 8 I 115
4, 8 I 881
5, 1 I 553
5, 5 I 553
5, 6 I 115
5, 6 I 553
5, 6 I 553
5, 6 I 553
5, 8 I 115
5, 14 I 115
6, 6 I 115
7, 1 I 115
7, 1 (*bis*) I 115
7, 2 I 115
7, 5—8 I 207
7, 11 I 115
7, 14 II 93
7, 14 II 128
7, 14 II 196—7
8, 1 I 553
8, 2 I 553
8, 2 I 553
8, 6 I 553
8, 6 I 553
8, 7—12 I 209
8, 7 I 156
8, 9 I 156
8, 10 I 156
8, 11 I 156
8, 12 I 156
9, 14 I 115
9, 15 I 115
9, 15 I 156
9, 15 I 209
9, 18 I 156
9, 18 I 209
10, 3 I 553
10, 4 I 553
10, 7 I 553
11, 3 I 221
11, 4 I 221
11, 11 I 209
11, 13 I 553
11, 13 I 866—7
11, 15 I 553
12, 3 I 553
12, 3 I 553
12, 3 I 866—7
12, 4 I 156
12, 4 I 209
12, 14 I 221
13, 1 I 553
13, 1 I 866—7
13, 11 I 221
15, 1 I 553
15, 6 I 553
15, 6 I 553
15, 6 I 553
15, 7 I 115
15, 7 I 553
15, 8 I 553
15, 8 I 553
16, 1 I 553
16, 1 I 553
16, 13 I 156
16, 13 I 209
17, 1 I 553
17, 3 I 553
17, 3 I 866—7

17, 7 I 553
17, 7 I 866—7
17, 9 I 553
17, 9 I 553
17, 9 I 553
17, 12 I 866—7
17, 12 I 866—7
17, 16 I 866—7
19, 4 I 115
20, 207 I 207
20, 7 I 115
20, 9 II 477
20, 14 I 181
21, 9 I 553
21, 9 I 553
21, 9 I 553
21, 13 I 156
21, 13 I 209

II. AUCTORES ECCLESIASTICI

Acta Iohannis
113 I 625

Acta Petri
5 I 630

Alcimus Avitus
Carm.
1, 112 II 198
3, 253 II 791
3, 335 I 460
4, 176 II 198
5, 73 II 198
6, 250 I 933
6, 302 I 707

Alcuinus
Inscr. Col. et Sal.
109, 1 I 889
109, 1 I 1076

Aldhelmus
Carm. eccles.
1, 3 II 1219
1, 6 I 899
1, 6 I 1076
De metr.
2 I 552—3
9 *Ad Vig.* 1
10 I 871
10 I 883
57, 6—8 II 528—35
113 II 59
113 II 62
Epist.
4 I 899
4 I 1076
Prosa de Virg.
55 I 1076

Ambrosius
De Spir. Sanct.
13 I 916
13 I 924

Arator
Ad Vigil.
19—23 I 141
De act. ap.
I 2 II 441
I 41 I 763—4
I 151 II 441
I 156 I 860
I 169 I 286
I 169 II 410
I 202 I 386

I 207 II 220
I 209 I 156
I 209 I 875
I 209 II 798
I 209 II 888
I 221 II 1243
I 286 II 410
I 386 I 202
I 497 I 211
I 553 I 746
I 707 I 942
I 902 II 5
I 923 I 449
I 933 II 912
I 942 I 707
I 955 I 227
I 972 I 707
I 972 I 942
II 5 I 902
II 73 II 315
II 151 I 659
II 318 II 801
II 355 II 642
II 410 I 286
II 412 II 880
II 441 I 2
II 642 II 355
II 646—7 I 541
II 798 II 941
II 801 II 318
II 932—3 II 225
II 984 II 939
II 993 I 492
II 1117 I 37
II 1235 I 586

Ad Parth.

56 II 581

Augustinus

Civ. Dei

16, 37 I 32
16, 38 II 204
16, 39 I 221

De gen. ad litt.

4, 12 II 502—3
4, 18 II 502—3

De trin.

14, 14 II 502—3
15, 46—7 I 140

Epist.

190 II 308
265 (*bis*) I 139—40

Serm.

149 I 901
149, 6 I 904
150 II 489—90

Beda

De art. metr. (Gramm. Lat., ed. Keil VII)

229, 22—3 II 701—2
232, 23—233, 2 II 1107—9
244, 2—6 I 552—6

De die iudicii

156 I 592

Exp. act. ap.

1, 3 II 89
1, 5 I 1045—6
1, 5 II 595
1, 18 I 89
1, 23 I 106—7
1, 23 I 108—10
2, 4 I 130—3
2, 13 I 150
3, 6 I 253
3, 6 I 405—6

4, 37 T I 407—10
6, 2 T I 570—2
7, 58 T I 593—5
8, 14 T I 624—5
8, 27 I 691
8, 35 I 681
9, 5 I 732
9, 18 I 732
9, 25 I 742
10, 9 I 882—3
10, 11 I 904
10, 20 I 936—7
12, 7 I 1031
12, 7 I 1041
12, 10 T I 1054—7
14, 7 II 204
16, 17 T II 441—2
16, 33 II 429
18, 3 II 564
19, 15 T II 647—50
19, 24 II 723
19, 29 T II 714—6
20, 7—8 II 760
20, 31 T II 890—1
20, 31 T II 909—10

Hymn.

2, 110 I 552

Vit. S. Cuth.

1, 6 I 121
1, 7 I 147
6, 12 II 1069
6, 14 II 1073
6, 15 II 1075
11, 13 I 675
11, 34 I 950
15, 10 I 170
21, 28 I 450
23, 2 I 43
40, 8 I 801
41, 2 II 655—6

Boethius

Cons. Phil.

2, 7 II 1038

Chrysostomus

In act. ap.

1, 5—8 II 584—619
8, 1 I 314
18, 4 I 593—603
27, 2 II 1093—4
28, 1 II 38—9
41, 2 II 647—50
42, 1 II 720
43, 1 II 761
47, 1 II 918—9
51, 1 II 1048
54, 3 I 249

Corippus

In laud. Iustin.

1, 144 I 707
2, 54 I 3

Ioh.

6, 177 I 342

Dracontius

De laud. Dei

2, 175 II 791
2, 473 II 198
3, 232 II 104

Epiphanius

Haeret.

68, 6 I 444

Eugenius

Carm.

100, 1 I 286

Fortunatus

Carm.

1, 12, 8 I 147
1, 14, 3 I 552—3
2, 7, 37 I 169
2, 8, 9 I 564
2, 12, 5 II 78
2, 16, 27 I 26
3, 17, 3 I 675
4, 1, 17 II 47
6, 8, 5 II 47
7, 10, 15 I 169
8, 3, 315 I 1059
8, 3, 321 I 564
9, 1, 100 II 78
9, 2, 3 I 733
10, 13, 1 II 581
App. 23, 25 I 450

Vit. S. Mart.

1, 23 I 462
1, 67 I 807
2, 478 I 450
3, 375—6 II 556

Gregorius

Hom. in evang.

2, 29, 9 I 43—4

Hom. in evang.

2, 7, 9 I 850

Mor.

9, 9, 36, 58 I 96
28, 1, 38, 1—2 I 144—7

Reg. pastor.

3, 25 II 837

Gregorius Nazianzenus

Orat.

4 I 134

Hieronymus

Ad Philem.

PL 26, 640 c II 29

De nom. Heb.

PL 23, 819 II 437—9
PL 23, 826 II 811
PL 23, 850 I 618
PL 23, 883 I 1004
PL 23, 884 I 667
PL 23, 890 I 718
PL 23, 891 II 688
PL 23, 892; 1288 I 105
PL 23, 892 I 681
PL 23, 894 I 700
PL 23, 894 I 932—3
PL 23, 901 II 528—35
PL 23, 1206 I 106

De vir. ill.

7 *Ad Vig.* 19

Epist.

53 *Ad Vig.* 20
108, 10 I 173

In Is. PL 24

3 (98 c—d) *Ad Vig.* 19
14 (509 c) II 101
15, 56 I 625
2 (60 b) II 672

Iustinus Martyr

Dialog.

14 (*bis*) I 771
16 II 246—7
19 II 246—7
23 I 771
28 II 950

41 II 292—6
42 II 619
44 I 198
86 I 176—7
86 II 86 *et* 87
88 I 140
94 II 1160
94 II 1196
100 I 60
100 I 266
138 II 810

Iuvencus

Hist. evang.

1, 24 II 318
1, 49 I 669
1, 105 I 173
1, 213 I 519
1, 249—51 I 156
1, 336 II 909
1, 419 II 233
1, 514 II 198
2, 139—40 II 892
2, 217—9 II 1160
2, 229 I 591
2, 334 I 169
2, 361 II 104
2, 381 II 104
2, 460 I 143
2, 462 II 974
2, 769 I 591
3, 32 II 233
3, 526 I 707
4, 15 I 692—4
4, 197 I 707
4, 346 I 591
4, 803 I 1059

Maximus Taurinensis

De cap. evang. exp.

10 II 619
22 I 553

Serm.

15—28

De quadrages.

1—14 II 1001
20 II 803
20 II 806—7
94 I 978—80
94 I 990
107 I 553
107 I 790—1
107 I 904
107 II 201
107 II 619

Tract.

1—3 I 117

Mico

Neniae

39, 5 I 662

Paulinus Nolanus

Carm.

16, 283 I 1059
23, 329 I 933
27, 43 II 104
31, 3 I 933

Prosper

Carm. de ingrat.

1, 165 I 1059
1, 289 I 169

Prudentius

Apoth.

1 II 1087
3 I 342
510 I 719
694 I 342

Contra Symm.
1, praef. 51 II 1188
1, 20—1 II 1188
1, 325—6 II 470
1, 517 I 207
1, 657 I 559—60
2, praef. I 974—97
2, praef. 44—66 II 1086
2, praef. 63—4 II 1086
2, 84 I 207
2, 132—8 I 374—5
2, 988 II 198

Dittoch.
3 I 648—9
3 I 656—7
15 II 619
43 (44) I 29
44 (45) I 586—7
45 (46) I 270
46 (47) I 907
47 (48) II 485

Peristeph.
2, 469—70 II 1219—20
12, 3—4 II 1248—9

Psych.
830—4 I 113
839 I 115—6

Pseudo-Maximus Taurinensis
Serm.
2 I 882—3
29 I 710

Serm. append.
9 II 595

Rufinus
Hist. eccl.
PL 21, 485 I 444

Sedulius
Hymn.
1, 2 II 212
1, 19—20 I 264—9
1, 38 II 668
1, 104 I 648—9
2, 55—6 II 629—30

Carm. pasch.
1, 18 II 756
1, 55 II 665
1, 141 II 46
1, 203—4 II 629—30
1, 220 I 826
1, 276 I 559—60
1, 276 II 1087
1, 300—4 I 444
1, 322—3 I 917—9
1, 325 II 497
1, 337 I 320
1, 352—3 I 165—6
1, 361—2 II 619
2, 31 I 60
2, 36 I 57
2, 40 I 58
2, 97—102 I 156
2, 121 I 302
2, 144 I 193
2, 146 1, 227
2, 171 I 142—3
2, 171 I 662
2, 220—1 I 70—83
2, 270 I 428
2, 283 II 812
3, 21 I 340
3, 29 II 538
3, 40 II 242
3, 53 I 989
3, 91 II 198
4, 8 I 528
4, 19—20 I 400—1

4, 43 I 626
4, 50—1 I 329
4, 93 II 1162
4, 230 *Ad Parth.* 32
5, 14 I 323
5, 96 II 709
5, 130 I 85
5, 134 I 89
5, 147 II 962
5, 242—4 I 727
5, 301 II 1058
5, 329 I 1063
5, 372—4 I 27
5, 438 *Ad Fl.* 9

Tertullianus

Adv. Iudaeos.

1 II 143—52

De bapt.

7 I 32
20 I 246—68

Vita Petri

4 I 664
30—1 I 664

[*Carm. adv. Marc.*]

PL 2², 1111 a
1, 20 II 591

III. AUCTORES CLASSICI

Aratus

Phaenom.

5 II 461

Ausonius

Mosella

228 II 1094
238 II 1094

Boethius

De Consolatione Philosophiae

II 7, 63 II 1038

Catullus

62, 50 II 190
64, 6 I 989
64, 13 II 1072

Claudianus

Carm. min.

3, 4 *Ad Vig.* 20
8, 4 II 1163
25, praef. 8 I 51
26, 19 II 950
26, 59 I 852
29, 18 II 631
40, 10 I 584
49, 5 II 1159
49, 17 II 882
51, 5 II 1235
52, 6 I 193

De bell. Gild.

1, 126 II 1173
1, 260 I 62—3
1, 274 I 302
1, 275 I 860

De bell. Goth.

207 II 283

De cons. Stil.

1, 39 II 1059
1, 78 II 294
1, 312 II 455
1, 144 II 191
2, 397 I 202

3, 52 I 751
3, 333 II 826

De III *cons. Hon.*

praef. 7 II 533

De IV *cons. Hon.*

283 I 635
295 *Ad Parth.* 24

De rapt. Pros.

1, 178 I 606
1, 188 I 98
1, 278 I 172
2, 44 II 621
2, 338 I 41
3, 10 II 805
3, 243 I 860
3, 280 I 427
3, 411 II 1123

De VI *cons. Hon.*

21 I 997
26 II 185
293 II 246
333 *Ad Parth.* 24

Epith. de nupt. Hon. Aug.

39 I 587
205 I 961

In Eutrop.

1, 45—6 I 349
1, 69 II 680
1, 298 I 621
1, 412 II 496
1, 457 II 939
1, 486 I 486
2, praef. 21 II 1234
2, praef. 52 II 763
2, 7 I 996
2, 66 I 834
2, 430 II 683
2, 483 II 16—7

In Rufin.

1, 146 *Ad Vig.* 17
1, 189 II 585
I, 240 I 482
2, 211 II 1230

Paneg. Man. Theod. cons.

24 I 46
120 II 536
142 I 74

Paneg. Prob. et Olyb. cons.

31 II 1038
55 I 459—63
210 II 936
214—5 II 24—5
247 II 350
264 II 879

Dig. lib. pandect. (Mommsen)

19. 5. 24 II 949

Euripides

Med.

618 II 440

Horatius

Ars poet.

125 I 225

Carm.

1, 34, 6 II 931
3, 16, 17—8 I 423—7
3, 24, 44 I 469

Epod.

15, 1 I 520

Serm.

1, 1, 3 II 497
1, 2, 13 II 312
2, 3, 205 I 977

Isidorus

Orig. (Etym.)

7, 2, 2—3 I 32
7, 9, 16 II 681
7, 11, 3 I 586
12, 1, 15 I 811
12, 1, 22 I 811
15, 2, 34—5 II 713

Iuvenalis

1, 6 *Ad Parth.* 2
1, 60 I 675
1, 142 II 965
2, 67 I 163
3, 122 I 124
3, 301 I 29
3, 311 I 518
5, 21 II 1090
6, 31 II 932
6, 190 II 246
6, 647 II 1041
10, 50 II 1079
10, 169 I 23
10, 284 *Ad Parth.* 24
10, 307 II 1234
12, 58 I 467
12, 499 II 1230
13, 8 II 1111
13, 210 I 428
14, 45 II 951
14, 250 II 267

Lucanus

Phars.

1, 6 I 420
1, 34 I 952
1, 35 I 49
1, 37—8 I 62—3
1, 67 I 302
1, 190 I 439
1, 191 I 440
1, 203 I 279
1, 239 II 1072
1, 246 I 1066
1, 285 II 1090
1, 286 I 34
1, 298 II 42
1, 417 I 488
1, 456 I 179
1, 491 I 352
1, 524 I 261
1, 530 I 520
1, 538 I 860
1, 584 II 252—3
1, 590 II 727
1, 692 I 80
2, 4 I 37
2, 11 I 23
2, 13 II 991
2, 109 I 356
2, 206 II 403
2, 208 I 202
2, 245 I 770
2, 261 II 709
2, 526 II 307
2, 672 II 455
3, 1 II 1212
3, 119 I 297
3, 188 II 355
3, 255 II 175
3, 373 II 318
3, 614 II 1104
3, 713 II 1100—1
4, 43 II 701
4, 192 I 1021
4, 218 II 1123
4, 235 I 844
4, 240 II 26
4, 279 II 716
4, 373 I 393
4, 574 II 662—3
4, 576 I 469
4, 592 II 1192

4, 605 II 211
4, 670 I 8
5, 2 II 383
5, 30 I 809
5, 42 II 1114
5, 200 I 1009
5, 209 I 1047
5, 267 I 10
5, 288 I 902
5, 292 II 698
5, 373 II 763
5, 442 II 1072
5, 456 II 224
5, 564 I 8
5, 570 II 1073
5, 594 II 1082
5, 620 I 37
5, 627 II 1091
5, 670 *Ad Vig.* 14
5, 681 I 973
6, 133 I 441
6, 268 I 626
6, 423 II 1058
6, 564 I 101
6, 693 II 1091
6, 765 II 791
6, 782 I 183
7, 216 II 804
7, 252 I 103
7, 255 II 943
7, 494 I 351
7, 499 II 561
7, 504 I 1065
7, 644 II 1092
7, 810—1 II 727
8, 174 II 538
8, 261 II 367
8, 290 II 1137
8, 304 I 361
8, 364 II 1162
8, 452 II 848
8, 621 II 792
8, 627 I 401
9, 56 II 631
9, 255 II 830
9, 256 I 242
9, 383 II 52
9, 394 II 941
9, 496 I 881
9, 562 II 812
9, 659 II 1011
9, 718 I 811
9, 794 II 119
9, 829 I 361
9, 830—1 II 423—4
9, 868 I 44
9, 887 II 425
9, 948 II 1121
9, 1044 I 356
10, 21 II 1164
10, 31 I 245
10, 99 I 19
10, 267 II 472
10, 534 II 1029
10, 538 II 379

Lucretius

1, 37 I 342
3, 155 I 372

Martialis

1, 12, 6 I 2
3, 30, 1 I 577
4, 30, 10 II 1100—1
4, 55, 17 I 609
7, 27, 4 II 1164
7, 88, 9 I 227
8, 21, 1 II 1051
8, 51, 7 II 591
8, 51, 23 I 1063
8, 75, 5 I 148
9, 8, 3 I 349
9, 41, 2 II 224
9, 79, 5 I 914

9, 86, 8 I 2
10, 26, 5 II 996
10, 50, 2 II 764
10, 80, 5 I 356
10, 103, 12 II 1167
11, 61, 7 II 990
11, 91, 11 II 581
13, 4, 1 I 1055
14, 76, 1 II 990
14, 175, 1 I 346

Ovidius

Amor.

1, 6, 17 II 416
2, 1, 27 I 1047
2, 5, 34 II 26
2, 11, 47 II 51
3, 8, 12 I 413
3, 8, 17 I 834
3, 8, 34 *Ad Fl.* 14
3, 9, 26 II 579—80
3, 13, 33 II 826

Ars am.

1, 30 II 442
1, 361 II 881
2, 63 I 91
2, 389 I 315
2, 470 II 767—8
2, 522 I 823
2, 537 I 469
2, 580 I 924
2, 625 II 753—4

Ex Pont.

1, 2, 46 II 974
1, 2, 121 I 482
1, 3, 51 II 190
2, 1, 19—20 I 34
2, 1, 55 II 71
2, 1, 56 I 682
3, 1, 2 I 360
3, 1, 79 II 616
3, 2, 100 I 772
3, 7, 2 II 696
3, 7, 27 II 538
3, 9, 19 II 616
4, 7, 25—6 I 360
4, 8, 59 I 942
4, 8, 63 II 481
4, 11, 19 I 265
4, 12, 40 *Ad Parth.* 10
4, 15, 6 II 16—7

Fast.

1, 23 I 352
1, 320 II 940
1, 518 II 818
2, 119—20 I 459—63
2, 227 II 858
2, 301—2 II 252—3
2, 509 I 92
2, 623 II 951
3, 144 II 1178
3, 259—60 II 1202
3, 368 I 36
3, 864 II 764
4, 58 I 377
4, 384 I 900
4, 454 II 764
4, 459 I 349
4, 533 I 582
4, 600 II 767—8
4, 700 II 1110
4, 887—8 II 811—2
5, 244 II 815
5, 293 I 458
5, 596 *Ad Vig.* 28
6, 195 I 13
6, 328 I 836

Her.

1, 79 I 92
4, 126 I 92
5, 146 II 867
6, 29 II 785

6, 157 II 763
10, 122 II 224
13, 18 II 883—5
14, 47 II 616
18, 5 II 267
19, 95 II 267
21, 168 II 26
21, 177 I 114
21, 234 I 377

Ib.

197 II 328
249 I 1065
273 II 251
570 II 581

Met.

1, 1 I 302
1, 79 II 472
1, 131 I 423—7
1, 164 II 692
1, 173 II 1141
1, 185 I 360
1, 330 II 1124
2, 433 I 3
2, 455 II 655
3, 27 II 52
3, 109 I 810—1
3, 310 I 173
3, 629 II 101
3, 699 I 1047
4, 66 II 205
4, 98 *Ad Parth.* 32
4, 263 I 575
4, 694 II 784—5
4, 707 I 602
5, 219 II 943
5, 512 II 24
5, 664 I 136
6, 239 I 587
6, 285 I 806
6, 318 II 1190
7, 30 I 376
7, 215 I 103
7, 413 II 242
7, 703 I 1021
7, 797 II 283
7, 862 II 1060
8, 71 II 267
8, 206 I 91
8, 267 II 662—3
8, 533 I 459—63
8, 549 I 1076
8, 703 II 1116
8, 775 II 403
9, 63—4 I 731—2
9, 175 II 161
9, 268 I 479
10, 301 II 886
10, 423 I 1066
10, 481 I 485
10, 726 II 947
11, 116 II 428
11, 419 II 579—80
11, 603 II 655
12, 59 II 378
12, 82 II 785
12, 226 I 822
12, 316 I 283
12, 467 I 505
13, 89 I 373
13, 391—2 I 242—3
13, 618—9 I 110
13, 621—2 II 882
13, 782 II 56
13, 787 II 978—9
14, 309 II 978—9
15, 169 I 125
15, 252 II 248
15, 303 I 342
15, 587 II 951
15, 819 I 587

Rem. am.

678 II 1032

Trist.

1, 6, 10 II 856
1, 11, 23 II 947
2, 30 I 93
2, 60 *Ad Parth.* 24
2, 77 I 360
2, 204 II 781
2, 269 I 481
3, 3, 44 II 224
3, 5, 23 II 816
3, 10, 19 II 555
3, 14, 19 I 791
4, 1, 31 I 582
4, 1, 77 I 361
4, 1, 96 II 997
4, 3, 17 II 259
4, 3, 42 II 882
4, 6, 16 I 306
5, 2, 8 II 887
5, 6, 7 *Ad Vig.* 14
5, 6, 46 *Ad Vig.* 10
5, 14, 16 I 945
5, 14, 34 *Ad Vig.* 18

Persius

Sat.

4, 7 I 302
5, 1 I 459—63

Plinius

Nat. hist.

6, 186 I 675

Propertius

2, 33, 1 II 177
3, 3, 52 II 579—80
3, 6, 6 I 377
3, 8, 8 II 764

Publilius Syrus

D 12 I 353—4

Silius Italicus

1, 47 II 1029
1, 152 II 355
1, 172 II 403
1, 327 I 542
1, 393 II 312
1, 463 I 179
2, 46 II 943
2, 358 *Ad Vig.* 1
2, 516 II 180
3, 65 I 655
3, 408 I 468
4, 119 II 481
4, 525—6 I 459—63
4, 655 I 160
5, 239 I 30
6, 39 I 92
6, 351 II 1094
6, 617 II 365
7, 171 II 513
8, 118 I 306
8, 149 I 807
8, 197 II 404
8, 304 I 1015
8, 450 II 574
8, 673 I 34
9, 309 I 942
10, 54 I 264
10, 101 I 710
10, 240 II 960
10, 350 I 346
10, 520 II 527
11, 13 I 769
11, 66 I 601
11, 289—90 I 100
11, 321 I 640
11, 338—9 II 931
11, 379 II 390
11, 472 I 179
11, 536 II 404
12, 6 II 938
12, 157 II 1110

12, 455 I 304
12, 463 II 402
12, 518 II 936
12, 637 II 1089
12, 639 II 232
13, 256 I 1021
13, 408 I 179
13, 538 I 952
13, 638 I 12
14, 446 II 886
14, 602 I 342
14, 618 II 1000
15, 460 I 813
15, 807 II 620
15, 811 I 861
16, 501 I 163
17, 86 II 1016
17, 155 I 989

Sophocles

Aias.

664—5 I 416
665 II 440

Antig.

295—6 I 422—7
974 II 225

Statius

Ach.

1, 191 I 1071
1, 533 I 409
1, 588 I 346
1, 647 I 111
1, 669 I 420
1, 737 II 1019
1, 953 II 737

Silv.

1, 1, 22 II 532
1, 1, 23 I 669
1, 1, 105 II 181
1, 2, 156 II 46
2, 1, 135 II 634
2, 5, 18 II 821
2, 6, 11 II 494
3, 3, 13 II 951
4, 1, 3 II 936
4, 4, 49 I 302
5, 1, 2 I 338
5, 1, 145 I 952
5, 3, 35 I 356

Theb.

1, 47 I 6
1, 53 II 225
1, 135 II 618
1, 196 I 449
1, 228 II 404
1, 240 I 714
1, 312 II 47
1, 351 I 519
1, 368 II 906
1, 420 I 823
1, 473 II 283
1, 497 II 161
1, 613—4 I 242—3
2, 56 II 24
2, 88 I 838
2, 115 II 390
2, 536 II 645
2, 539 II 27
2, 728 II 181
3, 30 II 692
3, 96 II 242
3, 224 I 338
3, 306 II 1078
4, 26 II 224
4, 615 II 21
5, 305 II 312
5, 484 II 931
5, 571 II 974
5, 588 II 826

6, 39 I 776
6, 231 I 945
6, 298 I 259
6, 427 I 425
6, 590 I 943
6, 625 II 1073
6, 638 I 261
6, 683 II 1104
6, 729 I 103
7, 38 II 618
7, 47 II 716
7, 94 I 838
7, 193 I 943
7, 522 I 1016
8, 41 I 346
8, 100 II 767—8
8, 215 I 306
9, 40 II 225
9, 84 I 345
9, 436 II 666
9, 727 I 1008
9, 729—30 II 1202
10, 3 II 28
10, 141 I 907
10, 189 II 830
10, 232 II 737
10, 248 I 1076
10, 379 I 467
10, 492 I 822
10, 555 I 1063
10, 609 I 88
10, 771 II 978—9
10, 834 II 119
10, 845 I 469
10, 883 II 497
11, 97 II 1178
11, 185 II 246
11, 349 II 489—90
11, 411 II 466
11, 747 II 692
12, 77 II 493
12, 123 I 418
12, 230 II 868
12, 403 I 373

Tacitus

Germ.

19, 1 II 713

Tibullus

1, 4, 28 I 861
1, 5, 49 II 960

Valerius Flaccus

1, 16 I 720
1, 37 II 1124
1, 79 II 518
1, 209 II 645
1, 249 II 283
1, 341 I 373
1, 464 I 468
1, 465 *Ad Vig.* 14
1, 486 I 179
1, 495 II 883—5
2, 168—9 II 411—3
2, 227 II 173
2, 455 II 581
2, 455 II 990
2, 488 I 169
2, 503 *Ad Fl.* 9
3, 46 II 1072
3, 229 I 708
4, 24 II 663
4, 37 II 282
4, 235 II 225
4, 364 I 317
4, 519 I 439
4, 578 II 1119
6, 85 II 1159
6, 126 I 174
6, 446 II 446
6, 496 II 830
6, 703 I 324
6, 739 *Ad Vig.* 1
7, 95 II 860

7, 272 II 379
7, 559 I 160

Vergilius

Aen.

1, 17 II 137
1, 57 I 48
1, 60 I 185
1, 67 II 648
1, 77 I 926
1, 84 II 404
1, 93 II 161
1, 93 II 692
1, 106—7 II 1076
1, 134 II 1074
1, 140 II 409
1, 146 II 1081
1, 150 I 320
1, 175—6 II 1178—9
1, 203 II 283
1, 243 II 315
1, 245 II 655
1, 352 I 247
1, 409 II 830
1, 462 II 929
1, 462 II 1171
1, 528 I 76
1, 541 II 489
1, 574 II 1123
1, 620 I 179
1, 640 II 471
1, 678 II 259
1, 687 II 880
1, 724 I 609
2, 2 II 421—2
2, 6 I 435
2, 6 I 1064
2, 27 I 1076
2, 49 I 416
2, 49 II 440
2, 65 I 419
2, 114 II 71
2, 204 I 731—2
2, 256 I 55
2, 259 II 416
2, 268—9 II 414—5
2, 270 II 314
2, 282 I 1016
2, 283 I 1016
2, 309 I 261
2, 328 I 756
2, 329 I 173
2, 334 II 642
2, 362 I 1065
2, 369 II 947
2, 369 II 1081
2, 376 II 41
2, 401 I 659
2, 434 I 252
2, 470 I 179
2, 486 II 781—2
2, 489—90 II 411—3
2, 490 II 880
2, 497 II 1074
2, 528 I 790
2, 594 II 692
2, 752 I 271
2, 752 I 288
2, 753—4 II 1139—40
2, 774 II 936
2, 779 I 37
2, 779 I 346
2, 779 II 1117
2, 791 I 92
3, 56—7 I 423—7
3, 95 I 216
3, 135 I 977
3, 188 I 666
3, 240 II 642
3, 274 I 53
3, 330 II 316
3, 351 I 271
3, 375 I 261
3, 380 I 313

3, 397 II 1128
3, 457 II 367
3, 480 II 246
3, 495 II 763
3, 518 I 755
3, 520 II 1069
3, 560 II 709
3, 603 II 700
3, 610 II 393
3, 639 I 188
4, 63 I 838
4, 112 II 1016
4, 173 II 662—3
4, 177 I 39
4, 232 I 1053
4, 232 II 216
4, 336 I 41
4, 359 II 978—9
4, 415 I 225
4, 550 I 3
4, 563 II 995
4, 641 II 153
4, 684 II 575
5, 130 I 29
5, 158 I 989
5, 328 II 90
5, 381 II 393
5, 403 I 330
5, 482 II 830
5, 503 II 988
5, 508 I 824
5, 517 I 1076
5, 520 I 92
5, 538 I 807
5, 584 II 669
5, 670 I 601
5, 730 II 246
5, 751 II 1079
5, 818 II 1230
5, 828 I 822
5, 836 II 307
5, 842 II 261
5, 842 II 752
5, 857 II 307
5, 861 I 92
5, 867 II 448
6, 6 I 365
6, 6 II 69
6, 9—10 II 456
6, 66 I 432
6, 77—8 II 384—5
6, 95 II 860
6, 96 II 379
6, 101 II 384—5
6, 113 II 1110
6, 121 II 779
6, 128 I 172
6, 236 II 169
6, 251 II 838
6, 258 II 951
6, 291 II 372—3
6, 404 II 930
6, 428 I 349
6, 429 II 783
6, 514 II 152
6, 525 II 532
6, 574 I 1076
6, 606 II 1006
6, 624 I 2
6, 625—7 I 459—63
6, 689 II 830
6, 699 II 579—80
6, 706 II 143
6, 726 II 631
6, 737 II 981
6, 870 I 373
7, 1 II 753
7, 17 II 75
7, 56 *Ad Parth.* 3
7, 95 II 645
7, 130 II 541
7, 194 II 1116
7, 297 I 952
7, 304 II 322

7, 371	I 17
7, 393	II 412
7, 405	II 100
7, 405	II 384—5
7, 484	I 349
7, 534	II 581
7, 558	I 346
7, 562	II 823
7, 598	II 763
7, 621	I 522
7, 646	II 717
7, 650	II 403
7, 781	II 200
8, 68	I 82
8, 72	II 574
8, 139	I 173
8, 185	II 177
8, 323	II 1170
8, 448	II 669
8, 554	II 662—3
8, 554	*Ad Parth.* 27
8, 560	I 459
8, 591	I 6
8, 591	I 842
8, 671	II 1244
8, 691	I 824
8, 729	II 238
8, 730	I 135
9, 5	I 694
9, 225	II 307
9, 280	II 576
9, 392—3	II 1139—40
9, 598	II 693
9, 748	I 443
10, 35	II 50
10, 118	II 450
10, 162	II 125
10, 298	II 1122
10, 324	II 753
10, 437	I 346
10, 502	I 564
10, 509	II 611
10, 558	II 791
10, 680	II 734
10, 695	II 1110
10, 845	II 784—5
11, 4	II 1067
11, 52	II 1022
11, 61	II 1022
11, 139	I 587
11, 142	II 252—3
11, 251	II 1116
11, 259	II 719
11, 292	I 213
11, 337	II 100
11, 342	I 82
11, 359	I 430
11, 610	II 579—80
11, 840	II 830
11, 884	II 392
12, 8	II 960
12, 28	II 596
12, 160	I 265
12, 160	II 780
12, 167	II 1202
12, 179	II 733
12, 229	II 693
12, 322	II 801
12, 398	I 708
12, 498	II 1230
12, 584	I 1076
12, 608	II 662—3
12, 670	II 225
12, 707	I 309
12, 728	I 586
12, 736	II 423—4
12, 806	II 393
12, 813	II 325
12, 819	II 112
12, 866	II 991
12, 879—80	I 353—4
12, 938	II 393
12, 950	I 242—3
12, 950	II 986

[*Cul.*]

148 II 52

Ecl.

1, 1 II 561
1, 26 II 30
2, 5 I 225
3, 97 I 114
4, 13 II 27
4, 13 II 261
6, 38 I 191
8, 9 I 80
9, 4 II 1190
10, 60 I 481

Georg.

1, 5 I 221
1, 5—6 II 1219
1, 13 I 173
1, 127 II 596
1, 142 I 824
1, 142 I 993
1, 211 I 23
1, 410 I 85
1, 477 II 446
2, 40—4 I 459—63
2, 79 I 762
2, 258 I 525
2, 339 II 1071
2, 528 I 609
3, 90 II 461
3, 149 I 708
3, 225 II 47
3, 529 II 1005
4, 2 I 403
4, 97 II 449
4, 171 II 215
4, 196 I 510
4, 300 I 342
4, 367 II 1141
4, 441 I 24
4, 452 II 367
4, 471 II 404
4, 566 II 561

INDEX VERBORUM ARATORIS OPERUM

a *et* ab a A I 58; 223; 316; 467; 478; 780; [825]; 1057; II 17; [32]; 101; 419; 603; 634; 778; 836; 986; 1023; 1161; 1189; P 3

ab V 30; A I 3; 5; 16; 38; 93; 102; 119; 124; 140; 173; 223; 234; 262; 320; 361; 419; 449; 494; 576; 698; 719; 731; 734; 752; 777; 814; 820; 843; 850; 928; 1004; 1057; 1075; II 47; 76; 105; 114; [146]; 154; 188; 207; 209; 212; 249; 390; 421; 440; 446; 460; 463; 699; 730; 761; 781; 864; 930; 931; 937; 946; 960; 987; 994; 1015; 1097; 1115; 1188; 1205; P 5; 83

abeo abibis A II 1056; abi A I 255; abiens (*m.*) A I 966; II 554

abluo abluit (*praes.*) A I 32; II 93; (*perf.*) II 575; ablutum (*m.*) A II 197; [abluta (*neu. nom.*) A I 784]; ablutas A I 627

ablutus (*subst.*) ablutos A I 957

aboleo abolere A II 674

aborior abortis (*f. d.*) A I 372

Abraham A II 283; Abram II 292

abripio abreptae (*g.*) A II 1075

abscido abscidens (*m.*) A I 1051; abscisis (*m. d.*) A II 182

[abscindo abscissis (*m. d.*) A II 182]

absolvo absolvere A I 1073; II 121; 275

abstraho abstrahe A I 911; abstractus A I 579

abstrudo abstrusa ... sit P 58

absum abest A II 394; II 1185; aberant A II 1167; absit A I 914; absentes (*m. nom.*) A II 628

abyssus abyssi (*g.*) A II 1148

ac *v.* atque

accedo accedat A II 246; accedente (*f.*) A II 543

accelero accelerat A II 382

accendo est accensa A II 1204; [accendente (*f.*) A II 543]; accensam A II 1

accio accitus A I 931

accipio accipit A I 486; 536; 865; accipe A I 853; accepisse A II 983

accipiens (*subst.*) (*m.*) A II 987

acer acrior (*m.*) A II 858

acerbus acerbo (*neu. abl.*) A II 783

acerbum (*subst.*) acerbo (*abl.*) A I 151; acerba (*acc.*) A I 708

[acervus acervo (*abl.*) A I 151]
acies acies (*acc.*) F 21
actio A I 870; II 493
actor actor [A II 1246]; P 22
actus (*sg. nom.*) A I 737; II 540; 1246; actum A II 1140; actu A II 755; actus (*acc.*) A II 478
Actüs V 19; P 77
acumen (*acc.*) A I 1051
ad F 5; V 11; 13; A I 7; 13; 54; 68; 75; 76; 164; 182; 246; 251; 270; 280; 330; 409; 441; 455; 465; 482; 503; 522; 576; 577; 579; 596; 599; 615; 617; 635; 639; 648; 667; 764; 791; 797; 798; 830; 840; 875; 891; 937; 940; 972; 990; 1006; 1062; II 10; 69; 110; 161; 176; 207; 210; 219; 247; 256; 260; 290; 295; 299; 346; 352; 435; 454; 482; 494; 503; 534; 589; 613; 633; 743; 766; 775; 799; 802; 821; 827; 856; 863; 867; 882; 953; 1007; 1024; 1027; 1040; 1052; 1055; 1105; 1190; 1216; 1218; P 43; 44; 56; 60; 95
Adam (*nom.*) A I 1038; II 969; (*nom. vel abl.*) II 437; Adae (*g.*) A II 375
addico addicta (est *subaud.*) A II 806
addo additur A II 885; 895; addidit A II 975; est additus A II 1204; adde A I 482; II 754; addere A I 892; I 960; addita (*neu. nom.*) I 190; 427
adeo adit A I 1060; II 125; 157; 1030; aditur A I 821; adiit A I 325; adivit A I 869; adeat I 534; adiret A I 318; adire F 20; A I 878; II 6; 347; 513; 913; adiens (*m.*) A I 851
adhaereo adhaerens (*m.*) A II 784
adhuc F 3; A I 313; 531; II 87; 223; 333; 886; 945; 1160
adicio est adiecta A II 12
adimo ademptis (*d.*) A I 774
adipiscor adepta (*f. nom.*) A I 792
aditus aditum A II 773
adiungo adiungere A I 273; II 722
adiuvo adiuvat A II 867
admitto admitteret A II 354
admoneo admonet A I 277
admoveo admoti (*neu.*) A II 1201
adolesco adultus (*subst.*) adulte A II 768
adopto adoptat A I 595; II 271
adsto adstat A II 204; 343; adstare A I 978; II 571; adstans (*m.*) A I 756; II 454
adsum adest A I 749; 809; 989; 1005; II 71; 273; 546; 678; 706; P 8; aderam P 36; adfuit A I 627; II 628; adesse A I 473; 829; II 366; 800
aduro adurit A I 423
adusque A II 23
advena (*nom.*) A II 697
advenio advenis V 4; [advenit (*praes.*) V 4]; adveniens (*m.*) [V 4]; A I 519; (*neu. nom.*) A II 934

adverto advertere A II 339
adversus (*adi.*)
adversa (*subst.*) (*acc.*) A I 401; II 1019; adversis (*neu. abl.*) A II 1104
advolvo advolvi A I 944
adytum adytis (*abl.*) A II 356
aedes aedem A II 702; aedes (*acc.*) A II 210; 747
aedifico aedificat A I 437; aedificasse A II 810
aeger aeger A I 263; aegrum (*neu. acc.*) A II 765; aegros A II 533
aeger (*subst.*) (*m.*) aegrum A I 779; aegro (*abl.*) A I 254; aegros A I 170; 456; 512; II 626
aegrum (*subst.*) (*neu.*) aegri A II 159
aegrotus aegrota (*f. nom.*) A I 794
Aegyptius Aegyptia (*f. nom.*) A II 43
Aegyptus A II 1146; 1237; Aegypti A I 268; II 1243; Aegyptum A I 269
aemulus aemula (*f. nom.*) A II 453
Aeneas Aeneam A I 757
aenigma aenigmata (*acc.*) A II 268
aequalis (*m. nom.*) A II 788
aequiparo aequiparare P 20
aequo aequare A I 632
aequor aequoris A I 75; 129; II 92; 509; 565; 1128; aequore A I 160; II 200; 683; 1097; P 65; aequora (*acc.*) A I 343; 1070
aequoreus aequoreos A II 54
aequus A II 811; aequum (*m.*) A I 206
aequius (*adv.*) A II 1230
aer aeris A I 89; aere A II 1079; aera (*acc.*) A II 670
aerius A II 62
aes aere A I 868; aera (*nom.*) A II 728
aestivus aestivam P 32
aestuo aestuat A I 147; [aestuet A I 147]
aestus (*sg. nom.*) A II 537; aestus (*acc.*) A I 472; II 1128
aetas A I 773; II 667; aetatem A I 882; aetate A I 885; aetates (*acc.*) A I 208
aeternus aeterna (*f. nom.*) A II 57; aeterni (*m. g.*) A I 950; II 386; aeternae (*g.*) A I 591; II 69; 825; aeterno (*m. d.*) A II 186; aeternum (*m.*) A I 793; aeternam A I 551; II 1250; [aeternum (*neu. acc.*) A I 551]; aeterna (*abl.*) A I 6; aeterna (*acc.*) A I 1014; aeternis (*neu. d.*) A I 855
Aeternus Aeternum A II 262
aeterna (*subst.*) (*f.*) aeternae (*d.*) A I 504
aeternum (*subst.*) (*acc.*) A II 112
aether aethera A I 68; 343; II 163; [670]; aethere A I 509
aethereus A I 899; aethereae (*g.*) A I 1055; aetherei (*neu.*) A II 431; aetheream A I 500; aethereo (*m. abl.*) A II 1187; aetherea (*abl.*) A I 36; 119;

aethereos A I 163; aethereis (*neu. abl.*) A I 1001; II 624
Aethiopa Aethiopam A I 693
Aethiops Aethiopum A I 674; 699
aevum (*nom.*) A I 590; aevi A I 308; II 542; aevum (*acc.*) A I 352; 1067; II 356; aevo (*acc.*) A II 529; P 5
affatim A II 326
affatus affatibus (*abl.*) A I 52
affectus (*sg. nom.*) A I 133; II 380; affectum A I 814; affectu A I 215; II 154; [380]; II 887
affero attulit A II 910; afferre A II 134; [allata (*neu. nom.*) A II 631]
affor affati (sunt *subaud.*) A II 643
ager A II 14; 451; 839; agri (*g.*) A I 98; agros A I 390; II 156; agris (*abl.*) A II 312
agger aggere A II 235; 553; [1079]
aggredior aggrediar (*fut.*) A I 726
agito agitat A I 488; fuerint agitata (*coni.*) A II 1053; agitata (*f. nom.*) A II 100
agmen agminis A II 1017; agmen (*acc.*) A I 209; 505; agmine A I 70; 293; II 620; agmina (*nom.*) A II 63; 173; 402; agmina (*acc.*) F 21; A II 144; 506; 834; 992
agnitio agnitione A I 475
agnosco agnoscitur A I 713; agnoscens (*m.*) A I 933
Agnus A I 79; II 196; 1143; Agni (*g.*) A I 203; 556; II 75; Agnum A II 602
agnus A I 709; agni II 1134; agno (*d.*) A I 102; agnos A II 778
ago agis A II 583; agit A I 43; II 151; 435; 684; 1103; agunt A I 814; egit A II 547; 1244; agat A I 611; II 561; agant A I 990; age (*exclam.*) P 89; agi A I 353; agens (*m.*) A II 565; [acta (*f. nom.*) A II 932]; acto (*neu. abl.*) A II 955; acta (*acc.*) A I 602
actum (*subst.*) acta (*acc.*) A I 48
agon agonis A II 846; agone A I 586; II 1235
agrestis agrestia (*acc.*) A II 1167
aio ait A I 83; 149; 231; 247; 440; 542; 565; 618; 681; 736; 914; 920; 984; II 20; 43; 135; 314; 385; [435]; 516; 572; 646; 785; 888; 896; 951; 1033; 1192; aiunt A I 106
ala alis (*abl.*) A II 1069
ales (*subst.*) (*f.*) ales A I 143; 652; II 530; alitis A I 671; II 547
alienus aliena (*f. nom.*) A II 31; 1024; alieno (*neu. abl.*) A I 521; 770; aliena (*neu. nom.*) A I 312; II 1049
aliena (*subst.*) (*f.*) alienis (*abl.*) A I 948
alienum (*subst.*) aliena (*acc.*) A I 641; II 114
aliger aligeras A II 1213
aligeros (*subst.*) (*m.*) A II 8
alimentum alimenta (*nom.*) A I 574
alius aliam A II 606; alia

(*abl.*) A I 78; alio (*neu. abl.*) A II 714; alias A I 999
aliud (*subst.*) (*acc.*) A II 587
alius (*subst.*) alii (*nom.*) A II 668; aliis (*d.*) A II 136; 324 *bis*; 794
alloquor alloquitur A I 672
almus A I 139; 221; 232; 371; 437; 627; 670; 954; 958; 963; II 310; 571; 908; alma (*f. nom.*) A I 716; II 358; almi (*neu.*) A I 975; alme A I 226; II 580
alo alit A I 196; ali A II 1135; altus A I 43; 879; II 456; P 67; alta (*f. nom.*) A I 501; alto (*m. abl.*) A II 421
altum (*subst.*) (*acc.*) A I 986; alta (*acc.*) A I 824; 981; II 813
altius (*subst.*) (*acc.*) A II 734
altius (*adv.*) A II 36; 524; 1219
altaria altaribus (*d.*) A I 552; II 343
alter A I 912; [1022]; altera (*f. nom.*) A I 261; II 337; 630; 990 *bis*
alter (*subst.*) (*m.*) A II 492
altera (*subst.*) (*f. nom.*) A I 841
alternus alterna (*f. nom.*) A II 794; alterni (*neu.*) A II 509; alterna (*abl.*) A II 364; 869; alternis (*m. abl.*) V 21; A II 1165; alternis (*f. abl.*) A II 495
altus *v.* alo
alumnus alumno (*abl.*) P 17; alumni (*nom.*) A II 1001
alvus alvo (*abl.*) A I 173, 444; 659; II 151; 300
amarus amari (*m. g.*) A II 441; 780; amari (*neu.*) A I 640; amare A I 442
amator A II 812
amatrix (*voc.*) A II 1162
ambiguus A II 988; ambigua (*abl.*) A II 256
ambiguum (*subst.*) ambiguo (*abl.*) A II 521
ambio ambiat A I 582
ambitio A I 426
ambitiosus ambitiose A I 395
ambitus (*sg. nom.*) A I 462
ambo (*subst.*) (*m. nom.*) A I 658; II 491; 498; P 101
Ambrosius P 45
ambulo ambulat A I 482; II 450
amens (*m.*) A I 83; II 716
amictus amictum A II 965; amictu A I 561; II 98; 344; amictus (*acc.*) A II 656
amicus (*adi.*) amica (*f. nom.*) A I 652; II 224; amicae (*g.*) A I 604; II 1077; amico (*neu. d.*) A II 512
amitto amissa (*f. nom.*) A II 680; amisso. (*m. abl.*) A II 37; amisso (*neu. abl.*) A II 1048
amnis amnem A II 592; amne A I 140; II 430; 1186
amo amat A I 236; 638; II 738; amabitur A I 709; ametur A I 234; amare A I 241; amans (*m.*) A I 892; II 430
amoenus amoeni (*m. g.*) A II 68; amoenis (*f. abl.*) P 69
amor A I 147; 243; 297; 423; 695; 872; 1013; II 353; 457; 999; 1246; P 54; amoris V 27; A I 807; II 270; 652;

832; amorem A I 971; II 166; amore A I 212; 230; 655; II 316; 390; 514; 926; P 16; amoribus (*d.*) A II 6

[amoveo amoti (*neu.*) A II 1201]

amplexus [amplexu A I 413]; amplexus (*acc.*) A I 413

amplus ampla (*f. nom.*) A I 767

amplius (*adv.*) A II 1246

an A I 540; II 571

Ananias A I 417; Anania (*nom.*) A I 716

anceps (*m.*) A I 615

angario angariat A II 902

angelus A I 519; 672; 851; 1019; 1031; 1041; 1069; II 1116

angelicus angelicis (*m. abl.*) A I 52

anguis (*nom.*) A I 930; II 1196; anguis (*g.*) A I 732; anguem A II 1179; angue A II 1188; angues (*acc.*) A I 736

angustus angustis (*m. abl.*) A II 144

anhelo anhelat A II 1189

anhelus A I 411; anheli (*neu.*) A I 472

anima animae (*g.*) V 8; A I 516; II [493]; 496; animae (*d.*) A I 838; animam A I 384; [758]; II 820; anima (*abl.*) A I 575; 758; animas A I 770; II 1015

animal animalibus (*abl.*) A I 1034

animo animat A II 1106; animantur A II 728; animata (*abl.*) A I 12; 338

animus A I 302; animi (*g.*) A I 582; II 493; 887; P 6; animum A II 919; animi (*nom.*) A I 388; animis (*d.*) A II 759; animos A II 749; 998; 1079

annosus annoso (*m. abl.*) A II 173

annus A I 780; II 677; anni (*g.*) A II 193; 1248; anno (*d.*) A II 1050; annorum A I 773; annos A I 268; annis (*abl.*) A I 787; II 888; 910; 1010; P 49

ante (*praep.*) A I 406; 738

ante (*adv.*) A I 237; 265; 340; 420; 840; 998; II 77; 124; 431; 598; 1242

antea A I 762; 884

antequam ante ... quam A I 470—1; II 1128; (*verb. subaud.*) 154—5

Antiochus Antiochi A II 40

antiquus antiqua (*f. nom.*) A II 409; 1186; antiqui (*m. g.*) A I 946; (*neu.*) I 362; 839; II 542; antiquo (*m. d.*) A II 679; antiqua (*abl.*) A I 62; 775; II 1159; antiquis (*f. abl.*) A I 494; II 206

antiqua (*subst.*) (*acc.*) A II 83

antrum A II 7; antro (*abl.*) A I 523; 735; II 876; [antra (*nom.*) A I 520]; antra (*acc.*) A II 423

anxius anxia (*f. nom.*) A II 1059; P 30

aperio aperit A I 262; 713; 968; aperires P 31; aperta (sit *subaud.*) P 58; aperire A I 462; II 392; 802; apertae

(*g.*) A I 1030; apertam A II 266; apertum (*neu. acc.*) A I 899; aperta (*abl.*) A II 176; aperto (*neu. abl.*) A II 1125; apertos A I 610; aperta (*acc.*) A I 525; apertis (*f. abl.*) A II 53; 724
apertior (*m.*) A II 540
apertius (*adv.*) A II 367; 737
apex A I 294; 923; 1068; II 9
apis apibus (*d.*) F 14; apes (*voc.*) P 46
apo apta (*f. nom.*) A I 838; II 1078; apti (*neu.*) A I 552; apta (*acc.*) A II 1198
apostolicus apostolicae (*g.*) A I 376; II 236; P 78; 98; apostolici (*neu.*) A I 567; II 258; 622; apostolico (*neu. (abl.*) A I 69; apostolicis (*m. d.*) A I 525
apostolus A II 437; 745
appareo apparet A II 1102; apparent A II 95
appello (I) A II 1056
apricus aprica (*acc.*) P 71
aqua aquae (*g.*) A I 876; 889; aquae (*d.*) A I 929; aquam A I 938; II 429; aquis (*d.*) A I 743; aquas A I 130; 154; 648; 789; 959; II 52; 91; 510; 589; 669; 1013; P 66; aquis (*abl.*) I 663; 687; 779; 848; 1046; II 64; 306; 539; 566; 948; 969; 1147; 1189
aquila aquilae (*g.*) A II 528; 549
Aquila A II 511
ara aram A II 457; aris (*abl.*) A II 185
Arator (*voc.*) P 57
arbiter A I 450; 867
arbitrium arbitrio (*abl.*) P 26
arbor A II 909; arboris A II 1165
arca A I 129; II 682; 803; 807; arcae (*g.*) A I 1033
arcanum (*subst.*) arcana (*nom.*) A I 771
arceo arcet A I 945; II 555; arcere A I 294; 666
architectus A II 218
ardeo ardes A I 412; ardet A I 425; II 999; ardebam II 927; ardebat A I 76; ardere A II 974; ardens (*f.*) A II 628; ardentibus (*m. d.*) A II 533
ardesco ardescere A I 687; ardescens (*m.*) A II 305
ardor V 17; A I 147; II 366; 843; 1204; ardore A II 1177
arduus ardua (*f. nom.*) A I 469; II 670; ardua (*acc.*) A I 878
arduum (*subst.*) ardua (*acc.*) A I 5; II 823; 941
area A II 715
arena arenas A II 51; 1087
argenteus argentea (*acc.*) A II 689
argentum argentum (*acc.*) A II 732; 735; 740; 743; argento (*abl.*) A II 726; 748
argumentum argumenta (*acc.*) A II 523
aridus A I 493; arida (*f. nom.*) A I 329; arida (*acc.*) A II 1178
arida (*subst.*) (*f. nom.*) A II 1013
arista aristis (*abl.*) A II 188
arma A II 710; 1146; arma (*acc.*) A I 439; II 577; 916;

943; 1158; armis (*abl.*) A I 753; 831; 1029
armo armat A I 614
arripio arrepta (*abl.*) A II 1122
Arius A I 444; 918
ars A II 469; 551; P 42; artis A II 514; 564; 1077; artem A I 78; arte A II 526; 688; P 47
artifex [artificis A I 339]; artificem A II 24; artifices (*nom.*) A II 181; artificum A II 627
artifici (*adi.*) (*m. abl.*) A I 339
arto artare A II 470
artus artus (*acc.*) A I 41; 479; 764; 1066; [II 478]; II 631
arundo P 53
Arvernus (*subst.*) Arvernis (*m. abl.*) P 48
arvum arva (*nom.*) A I 322; arvis (*d.*) A II 1076; arva (*acc.*) A I 35; 375; 756; II 187; 569; 881; 1222; arvis (*abl.*) A I 99; 509; 823; 985; II 44; 209; 687
arx arcem A II 703; arce A I 41; 320; 398; 545; 616; II 483; 1234
Asia Asiae (*g.*) A I 877; II 1039; Asiae (*d.*) II 311
asperum (*subst.*) aspera (*acc.*) A I 1052
aspicio aspicit A II 681; aspice A I 403; [aspiciens (*f.*) A II 987]
aspis aspide A I 734
assertor assertore A I 1044; II 1100
assiduus assiduum (*neu. acc.*) P 50; assidua (*abl.*) P 28
assuesco assuescite A II 871; assuetus P 73
assumo assumptis (*f. abl.*) P 82
ast *v.* at
astriger astrigerum (*m.*) A I 33
astringo astrictis (*m. d.*) A II 918
astrum astra (*nom.*) A I 8; 520; 623; astris (*d.*) A I 187; II 481; 787; 1247; astra (*acc.*) A I 501; 825; 1019; II 458; astris (*abl.*) A I 223; 234; 513; 850; 1076; II 105; 930; 1115
at *et* ast at V 8; A I 160; II 844; 979; ast A II 136; 668
atavus atavis (*abl.*) P 3
ater A I 1022; atra (*f. nom.*) A II 349; atri (*neu.*) A I 40; II 25; atro (*m. abl.*) A II 390; atros A I 478; atris (*m. abl.*) A I 731
[atra (*subst.*) (*neu. nom.*) A I 520]
Athenae Athenas A II 443; 488
atque *et* ac ac F 8; A I 433; 479; II 174; 395; 712; II 955
atque F 21; A I 168; 256; 269; 308; 355; 384; 392; 485; 504; 582; 752; 758; 877; 1039; II 208; 224; 301; 426; 450; 496; 533; 555; 570; 631; 649; 683; 735; 779; 991; 1003; 1178; P 76; 96
atrium atria (*nom.*) A II 782; atria (*acc.*) A I 641; 790; II 568; 725
attendo attendere A II 23
attempto attemptare A I 634
Atticus Attica (*acc.*) A II 506

attollo attollor A II 941; attollat A I 1065; attollens (*m.*) A II 1074
Auctor F 11; A I 233; 285; 540; 713; 909; II 117; 840; Auctoris A II 219; Auctori II 930; Auctorem A I 469; II 958
auctor A I 443; II 388; 660; 1060; [1246]; auctoris A II 639; auctore A II 794
audeo audent A II 1043; auderem A II 939; [audere A II 441]; ausa (*f. nom.*) A I 2
audio audis A I 685; audiat A II 1232; audire A I 682; 822; II 441; audisse A II [979]; 980; 982; 983; 989 *bis*; audita (*f. nom.*) A I 336; auditae (*nom.*) A I 373
auditor P 25
aufero abstulit A I 452; auferre A II 1138; [ablatum (*m.*) A II 197]; ablata (*neu. nom.*) A I 784; II 631
aufugio aufugiam (*fut.*) A II 1085
augeo auget A I 81; auxit A I 892; augere A II 260; aucta (*f.*) A II 932
Augustus Augusti A II 1057
aula (*nom.*) P 14; aulae (*g.*) A I 1055; aulam A II 409; aula (*abl.*) V 9; A I 119; 674
aura auras A I 92; 172; II 28; 717; 988; 1038
aureus aurea (*f. nom.*) A II 1152
auris aure A I 124; 820; II 399; 987; 1031; P 28; auribus (*d. vel abl.*) A II 936; [aures (*f. acc.*) A II 988; 1038]; P 23; auribus (*abl.*) A II 978
aurum A I 416; 704; auri A I 285; 423; 631; aurum (*acc.*) A I 408; II 731; 735; 738; 742; 873; auro (*abl.*) A I 636; II 471
auster A II 1212; austri A II 1068; austro (*abl.*) A I 698; II 1215
australis australem (*f.*) A I 673
aut A I 61; 357; 1065
auxilium auxilium (*acc.*) A II 465; auxilio (*abl.*) P 85
avarus avarae (*g.*) A I 421; avari (*neu.*) A II 837; avarum (*neu. acc.*) A I 247; [avare A I 442]
avarus (*subst.*) (*m.*) A II 874; avare A I 410
Avernus Averni A II 122; 611; 790
averto avertere A I 189
avidus P 33
avis A II 535
axis A II 1089; axem A I 33; axe A I 675
bacchor bacchata (*f. nom.*) A II 384
baptisma A I 117; baptismatis A I 204; 626; 646; 663; 744; baptisma (*acc.*) A I 956; II 585; 586; 598; 604; baptismate A I 849; 864; II 84; 280; 807
Baptista (Joannes) A II 78
baptizo baptizasse A II 595
barbaricus barbarica (*abl.*) A II 1168
beatus beata (*f. nom.*) A II 944; beatum (*nom.*) A I 120;

[beati (*m. g.*) A I 433]; beatae (*g.*) A I 592; beatam A II 491; beato (*neu. abl.*) A I 433; beata (*acc.*) A I 578; beatos (*neu. acc.*) A II 406
beatus (*subst.*) beatis (*d.*) A I 215
bellator A II 20
bello bellare A II 578; 939
bellum belli A I 362; bellum (*acc.*) A I 102; bella (*nom.*) A II 756; bellorum V 1; bellis (*d.*) A I 1076; bella (*acc.*) A I 263; 304; 348; 621; 708; II 121; 490; 973; 1163
benedictio A II 485
benignus A II 377
bestia A II 1172
Bethsaida Bethsaida (*abl.*) A I 1003
bibo bibentes (*m. nom.*) A I 152
bimaris bimaris (*f. g.*) A II 507
bis A I 221; 233; II 606; 619; 973
blandiloquus blandiloquis (*m. abl.*) A II 433
bonitas bonitatis A I 220; bonitate A I 452; 970; II 240; 1014
bonus bona (*neu. nom.*) A I 815; II 740; bonis (*f. d.*) A II 1094; bona (*acc.*) A I 415; bonis (*neu. abl.*) A II 153
bonus (*subst.*) boni (*nom.*) A I 469; bonos P 92
bonum (*subst.*) boni A II 552; 1184; bono (*abl.*) A II 764; bonorum A I 677; bona (*acc.*) P 11
bene A II 32; 82; 162; 411; 546; 656; 935; 1173
melior (*m.*) A II 438; 546; melior (*f.*) A I 64; melioris (*f.*) A I 940; meliore (*m.*) A I 680; meliore (*f.*) A II 68; 798; 941; 1060; meliore (*neu.*) A I 771; 783; meliora (*nom.*) A I 571; II 1005; meliora (*acc.*) A I 739; melioribus (*f. abl.*) A I 77
melius (*subst.*) meliora (*acc.*) A I 248; 666; II 766; P 60
melius (*adv.*) A II 363
optimus optime (*voc.*) A II 221; 1033; P 5; optime (*subst.*) P 43
bracchium bracchia (*acc.*) A I 810
brevis brevem (*m.*) P 68
breve (*subst.*) breviora (*acc.*) F 10
breviter P 11
brevior (*m.*) A II 147; breviore (*neu.*) A II 814
bustum busta (*acc.*) A I 14; 97; 186
cacumen cacumen (*acc.*) A I 1056; [cacumine A II 1228]; cacumina (*acc.*) A I 53; II 1228
cadaver A I 763; II 797; cadavere A II 1007; cadavera (*acc.*) A I 12
cado A II 940; cadis A I 314; cadit A I 418; 711; 918; II 121; cadunt A I 92; cecidit A I 986; cecidere A I 465; 732; cadat A I 604; caderet A II 629; cadere A I 590; cecidisse A II 402; 693; cadens (*m.*) A I 445; II 816

cacadus caduco (*m. abl.*) A I 316
caducus (*subst.*) caducorum A I 392
caeco caecavit A II 228
caecus A I 720; II 39; 979; caeca (*f. nom.*) A II 111; caeco (*neu. abl.*) A II 876; caeci (*nom.*) A II 220; 1079
caedes caede A II 927; 1003
caedo caesis (*m. abl.*) A II 255
caelestis (*m. nom.*) P 81; caelestis (*f. nom.*) A I 501; caeleste (*nom.*) A I 127; caelestis (*m. g.*) A II 270; caelestis (*f. g.*) A II 638; caelestem (*m.*) A II 602; caelestem (*f.*) A II 429; 1245; caeleste (*acc.*) A II 438; 464; caelestes (*m. nom.*) A I 37; caelestia (*neu. acc.*) A I 707; 942; 972; II 567; 1202; caelestibus (*neu. abl.*) A I 737; 801
caeleste (*subst.*) caelestia (*nom.*) A I 563; caelestia (*acc.*) A I 880; II 302
caelum caeli (*g.*) A I 5; 48; 368; 713; 1020; II 1077; 1110; caelo (*d.*) A I 90; II 722; caelum (*acc.*) F 4; A I 27; 131; 637; 899; II 671; caelo (*abl.*) A II 1144; caelos A I 610; [caelis (*abl.*) A I 38]
caeruleus caerulei (*neu.*) A I 991; II 1073; P 80; caeruleis (*f. abl.*) A II 25
Caesar Caesaris A II 1055 *bis*; P 39
Caesarea Caesaream A II 1030; Caesarea (*abl.*) A I 846
Caesareus Caesareas A II 1234
calceamentum calceamenta (*acc.*) A I 1044; II 80
calco calcabitis A I 736; calcavit A I 258; calcata (*abl.*) A I 47; calcandum (*neu. acc.*) A I 408
caleo calet A II 1175; [calens (*m.*) A I 721]
calesco calescat A I 241
caligo (*subst.*) caligine A I 1008
caligo caligantes (*f. nom.*) A II 932
calix calicem A I 609
callis callis (*g.*) A I 599; calle A I 54; 480; 887; II 26; 48; 169
calor A I 122; II 1205; caloris A II 534; calori A II 629
camera cameris (*abl.*) A II 803
candelabrum candelabri A I 545
candidus A I 1019
candor candore A I 578
canis canes (*nom.*) A II 335
canistrum canistro (*abl.*) A II 894
cano canis P 48; [canis (?) P 46]; canit A I 748; II 455; 890; 920; canimus A I 802; canunt A I 276; II 71; 595; 902; canam (*fut.*) V 19; A I 141; II 328; 522; canemus A II 976; cecinit A I 378; 588; II 82; cecinerunt A II 263; cecinere A II 209; 461; 524; [canam (*coni.*) A II 268]; canat A II 442; 733; P 11; cecinisset P 53; cane A II 953; canere A I 221; canens (*m.*) A I 721; II 603; canendo (*gd. abl.*) A II 436

canens (*subst.*) (*m.*) canenti (*d.*) A II 1085; P 85; canentibus (*d.*) A II 417
Cantica Cantica (*nom.*) A I 697; 1026; Cantica (*acc.*) V 26
canticum cantica (*nom.*) A II 550
canto cantat A II 1215; cantabas P 41
canus cana (*acc.*) A II 268
capax A I 874; capacem (*f.*) A II 686; capaci (*m. abl.*) A II 726; capaces (*m. acc.*) A II 365
capesso capessunt A I 218; capessens (*m.*) A II 1202
capio capit A I 42; 439; 998; II 565; 715; 858; capiunt A I 707; II 892; 1178; capitur A I 424; 495; II 471; capta est A II 433; caperet A II 166; capi A I 71; 902; II 781; captura (*acc.*) A I 74; [capta (*f. nom. vel neu. acc.*) A II 396]
capiens (*subst.*) (*neu.*) capientis A II 471
captivus A II 1148
capto captare A I 566
captura A I 988; II 202
caput A I 1032; II 234; caput (*acc.*) A I 468; 840; 945; II 766; 1226; P 28
carbasus carbasa (*neu. acc.*) V 13
carcer A I 524; II 404; 411; carceris A I 518; 1021; carcere A I 1008; II 426
cardo cardine A I 522; [cardinibus (*abl.*) A I 904]
careo cares A II 966; caret A I 98; 958; II 381; 399; 1077; 1145; carebunt A II 476; carere A I 397; II 696; cariturum (esse *subaud.*) (*m.*) P 99; carens (*f.*) A I 475; 939
carina carinae (*g.*) A II 1075; carinam A II 883; carinas A I 993; II 202
carmen carmen (*acc.*) F 5; P 65; carmine A II 337; 753; carmina (*acc.*) V 20; P 83; carminibus (*abl.*) A I 802
carnalis carnale (*acc.*) A I 360; carnali (*abl.*) A II 820; carnales (*m. acc.*) A II 478
carnaliter A I 164
carnifex carnifices (*nom.*) A I 620
caro A I 360; 613; II 478; 499; 789; carnis A I 39; 174; 778; 1061; II 98; 129; 229; 245; carnem A I 68; 319; 535; carne A I 15; 267; 1039; II 72; 285; carnibus (*abl.*) A II 1134
carpo carpere A II 771; P 75
carus A I 231; II 525; caro (*neu. abl.*) A II 830; carus (*voc.*) A I 1016
carus (*subst.*) care P 54
castra castris (*abl.*) A II 559; 975
castus A II 347; casta (*acc.*) A II 12
casus A I 402; casum A II 1123
catena catenis (*abl.*) A I 1070; II 917
caterva caterva (*abl.*) A I 745; catervis (*d.*) A I 383; II 41; P 13; catervas A I 162; 514
caulae caulas V 11; caulis (*abl.*) P 69
causa F 24; A I 118; 262; 536; 584; 588; 691; 820; 837; II

30; 93; 323; 468; 652; 674; 863; 994; 1029; 1194; 1223; P 26; 90; causae (*g.*) A I 243; II 526; causis (*d.*) A I 847; II 1093; causas A II 714; 802; 934; causis (*abl.*) A I 392; 494; [740]; II 60; 1141

cautes caute A II 59; cautes (*acc.*) A II 729

cautio A I 428

caveo cave A II 393; cautus A II 1020; cauta (*f. nom.*) A II 360; esse cavendum (*neu.*) A II 276

caverna cavernis (*abl.*) A I 548

cavus cavo (*neu. abl.*) A II 406

Cecropidae Cecropidae (*voc.*) A II 455

cedo cedit A I 301; 399; P 4; cedunt A I 1054; cessit A II 488; II 594; cesserunt A II 104; cessere A I 1047; cessa est A I 490; cede F 24; cedite A II 860; cedere A II 691; cedens (*f.*) A II 45; cedentibus (*neu. abl.*) A II 1212

celebro celebrant A I 337; II 710; celebravit A I 1058; II 229; celebret P 89; celebremus A I 750; II 502; celebraret A II 384; celebrare V 17; A I 613; 673; 722; II 153; 195; celebrata (*f. nom.*) A II 551

celer celeri (*m. abl.*) P 27

[celero celerare A I 673]

celo celant A I 697; celebat A II 875; [celarunt A II 1088]; celetur A I 315; celare A I 25; 1009; celans (*f.*) A I 250

celsus celsa (*neu. acc.*) A II 770

celsum (*subst.*) celsa (*nom.*) F 12

cenaculum cenacula (*acc.*) A I 878; II 798

censeo censuit A I 285

census census (*g.*) A I 214; 418

centeni centenos A I 460

cera A I 125

cerebrum cerebro (*d.*) A II 232

cerno cernit A II 366; cernimus A I 509; II 457; cernitis A II 262; 853; cernunt A II 173; cernitur A I 502; crevit A II 432; [certa est A II 990]; cerneret A II 423; cernite A I 1030; cernere A I 240 *bis*; 330; 412; II 22; 222; cerni A I 671; cernens (*m.*) V 1; A I 339; cernentibus (*m. abl.*) A I 22; certa (*f. nom.*) A II 353; 708; certae (*g.*) A II 990; certam A I 853; certo (*neu. abl.*) A I 213; 496; certa (*acc.*) A I 26; II 812; 1075; cernenda est A II 1195

certum (*subst.*) certa (*acc.*) A II 249; 439

cernendum (*subst.*) cernenda (*acc.*) A I 280

[certe (*adv.*) A II 990]

certamen certamine A II 963; certamina (*nom.*) A II 1052

certo certant A I 273; certare A I 264; II 18; 847; 930

cespes A I 97

cesso cessat A I 423; 820; II 83; cessant A I 49; II 634;

cessem V 15; cessare A II 504; 595; cessante (*m.*) A I 357; 661; cessante (*neu.*) A I 86; cessantibus (*f. abl.*) A II 185
cessans (*subst.*) (*m.*) A I 940
ceterus cetera (*acc.*) A I 836; II 904
ceu P 32
chaos A I 180; chaos (*acc.*) A I 730; II 768
chelys (*voc.*) P 48
chorus chori (*g.*) A I 111; chorum A I 562; chori (*nom.*) A I 37; choros A II 68
chrisma A I 32
Christicola Christicolas (*adi.*) A II 928
Christus A I 291; 358; 542; 595; 611; 701; 782; 882; 933; 976; 989; 1038; II 71; 87; 99; 233; 271; 381; 475; 502; 516; 589; 646; 685; 738; 811; 896; 938; 1047; 1143 *bis*; 1150; Christi A I 8; 32; 72; 192; 276; 314; 330; 608; 950; 1059; II 104; 209; 249; 520; 600; 831; 851; 1166; 1187; P 71; Christo (*d.*) A II 329; 912; Christum A I 282; 296; II 879; Christo A I 153; 223; II 303; Christe A I 927; 984; II 786
cibus cibi (*g.*) A II 1012; cibum A I 903; II 1003; 1139; cibi (*nom.*) A I 746; II 621; cibis (*d.*) A II 1092; cibos A I 566; cibis (*abl.*) A I 328
cieo ciet A I 455; cient A II 490; citus A I 480; II 168; 822
citius (*adv.*) A II 1057
cingo cinxit A I 1006
cingulum cingula (*acc.*) P 9
cinis A I 93 cineres (*nom.*) A I 13; cineres (*acc.*) A II 703; 1176
circulus A I 881
circumcido circumcidit (*praes.*) A II 305; circumciditur A II 292; circumcide A II 286; circumcisus A II 273; circumcisa (*f. nom.*) A II 208
circumcisio A II 245
circumdo circumdata (*f. nom.*) A I 792; 1071
circumfero circumtulit A I 116; II 1226
cithara cithara (*abl.*) A II 548
cito [citet A I 455]; citato (*m. abl.*) A I 54; 675
civis cives (*voc.*) A II 943
clades clade A I 64; II 407; 659; 1208
clam A II 1020
clamo clamat A II 821; clamant A I 103; 313; 1026; clamabitur A I 718; clamavit A II 78; clamans (*neu. nom.*) A II 499
clamor A II 937; clamore A II 712
clamosus clamosa (*f. nom.*) A II 960; clamosa (*abl.*) A I 821
clarus clari (*m. g.*) A II 1094; clari (*neu.*) A II 1195; clara (*neu. nom.*) A II 407; claris (*m. d.*) A I 584; claras A II 443; clara (*acc.*) A I 433
clarius (*adv.*) A II 167; 281; 755
classis classem A II 1067
claudico claudicat A I 269

claudo claudit A I 712; 1076; clauditur A I 1007; claudat A II 874; claudere A II 470; clausus A I 525; clausa (*f. nom.*) A I 533; [804]; clauso (*neu. abl.*) A I 804; II 1080; clausa (*acc.*) A II 838; clausis (*f. abl.*) A I 740; clausis (*neu. abl.*) I 1034; clausura (*f. nom.*) A II 931
clausum (*subst.*) clausis (*d.*) A I 646
claudus A I 266; claudum (*m.*) A I 272
claudus (*subst.*) A I 244; II 157; 214; claudi (*g.*) A II 166; claudo (*abl.*) A I 305; claude A I 284; II 162; claudorum A II 204
claustrum claustra (*acc.*) A I 791; II 416; claustris (*abl.*) A I 1049
claviger A I 899
clavis clavem A I 75; clavi (*d.*) A II 1083; clavibus (*abl.*) A I 825
clementia A I 1000; II 228; 520; 1062
coaevus coaevo (*m. abl.*) A I 245
codex codicis P 38
coenum coeno (*abl.*) A II 335
coeo coiere A II 491; coeant A I 213
coepi coepit A I 554; 687; 695; 767; 845; 848; 913; 950; II 35; 77; 122; 212; 607; 800; 818; 948; P 28; coepimus A II 1040; coepere A I 747; coeperat A II 159; 415; 914; coeperit (*coni.*) A I 730; coepisse A II 16; coepta (*f. nom.*) A II 687
coeptum (*subst.*) coepta (*acc.*) A I 304; 347; II 396
coerceo coercens (*f.*) A I 181
coetus A I 565
cognatus cognata (*f.*) A II 967
cognomen cognomine A I 105
cognosco [cognovit A I 938]; cognovit A II 970; 1201; cognovere A I 337; cognorat A I 938; cognita (sunt *sub-aud.*) A I 44; cognosce A II 647; cognoscere A I 551; cognoscente (*m.*) A I 934
cognitum (*subst.*) cognita (*acc.*) A I 282
cogo cogis A II 796; cogit A I 138; II 309; 389; 453; 613; 1232; coegit A II 57
coactus (*subst.*) coactum A I 728; coactos A II 679
cohaereo cohaeret A II 389; cohaerent A I 908
cohors A II 1095
collatio P 89
colligo colligit A I 206; 504; collegit A I 1006; collecta ... fuerant A II 1240, colligat A I 367
collum colla (*acc.*) A I 948
colo colis A II 962; colit A II 450; 493; colimus A I 499; colant A I 229; II 277; 741; coli A I 295; 366; II 750; coluisse A II 8
culta (*subst.*) (*f.*) culta (*nom.*) A I 509
colona A II 757
colonus colono (*abl.*) A I 607;

coloni (*nom.*) A II 64; colonos A I 516; II 1190
color A I 1022; A II 26; 94; [coloris A II 534]
coluber A I 735
columba A I 140; 662; columbae (*g.*) A I 667; columbam A I 648
coma A II 1210
comes comes (*f.*) A I 50; comes (*m.*) A II 329; II 526; comitem (*f.*) A II 1034; comites A II 980
comitor comitatur A II 652; comitentur A II 1022; comitante (*m.*) A I 246; 1020 (*inc.*); II 405; 517; 883; comitante (*neu.*) A I 39; II 158; comitantibus (*m. abl.*) A I 941; comitata (*f. nom.*) A I 238; 843; comitata (*neu. nom.*) A I 8
commendo commendat A I 31
committo A II 1084; commisit A II 762; est ... commissa A I 381; est commissa A II 1238; committere A I 708; commissus A II 496; commissa (*f. nom.*) A I 569; commissi (*neu. g.*) A I 754; commissos A II 260; 855
commissum (*subst.*) commissa (*acc.*) A II 479
commodius (*adv.*) A I 399
communis communis (*f. nom.*) A II 205; commune (*nom.*) A I 420; commune (*acc.*) A I 218; 446; 1009; communi (*m. abl.*) A II 712; communi (*neu. d.*) A I 89
commune (*subst.*) (*acc.*) A II 325
comparo comparat A II 197; 732
compello [compellor A II 141]; compulit A II 600
comperio comperit A I 931; II 825; 1018; comperto (*neu. abl.*) A II 160
complector complectens (*neu. nom.*) A I 591; complexus A II 484
compleo complet A II 301; complevit A I 2; 150; 956; 994; compleat A II 997; complere A I 927; II 848; complesse A II 264
compono composuere V 24; componas A I 368; compone A I 760; componere A II 342; componens (*m.*) A I 97
comprendo comprendere A II 320
comprobo comprobat A I 108; 692
computo computat A I 115
concedo concessus erat A I 222; concessa ... erit A II 1120; concederet A I 172
concelebro concelebrare P 50
conceptor A II 437
conceptus A II 150
concilium concilii A II 716
concino concinat A II 982
concipio concipiunt A I 535; concepit A II 298; conceptas A II 190
conclamo [conclamat A II 916]; conclamant A II 916; conclamata (*acc.*) A II 1106
concludo conclusit A I 435; conclusae (*nom.*) A I 1047
concordia A I 241; 649
concordo concordent F 12

concors concordes (*m. acc.*) A I 136
conculco conculcata (*acc.*) A II 374
concurro concurrit A II 782; concurritur A II 411; concurre F 5; concurrere A I 370; II 664
concursus A II 151
concutio concutitur A I 378; concussa (*f. nom.*) A II 416; concussa (*neu. nom.*) A I 322
[condensus condensa (*neu. nom.*) A I 91]
conditio conditione A II 381; conditio (*voc.*) A I 354
Conditor A II 93
condo condis A I 679; condit A II 986; condidit F 11; A I 884; II 458; 686; 784; 1009; 1047; P 40; condat A I 242; II 567; condere (*imper.*) A I 327; condere A II 35; condenda (*neu. nom.*) A I 91; condita (*acc.*) A II 702; P 88
confero confert A II 1193; contulit A II 217; 513; 1118; contulerat A I 22; II 1157; collata (*neu. nom.*) A II 610
collatum (*subst.*) collata (*acc.*) A II 203
confessio A I 612; 875; II 746
confinia confinia (*acc.*) A I 250; II 21; 1112
confirmo confirmant A I 228
confiteor confessus A I 282; 920; 1013
conflictus conflictibus (*abl.*) A II 444
confundo confusa (est *sub-aud.*) A II 985
confusio A I 133
congemino congeminavit P 76
congrego congregat A I 1001
congruus congrua (*f. nom.*) A I 143
coniugium coniugio (*d.*) A II 351
coniungo coniungitur A I 600; II 525; [coniunxere A I 257]; coniunctus A I 929
coniunx coniunx (*f.*) A I 418; coniugis (*m.*) A II 299
connubium connubii A II 353
conor conabor A II 1087; conatus A I 264
conquiro [conquire A I 378]; conquirere A I 391
conscius A II 546
conscribo conscripta (*acc.*) A I 229
[conscendo conscenderat A II 623]
consecro consecrat A I 563
consensus A I 421
consido consederat A II 210
[considero considerat A II 210]
consilium consiliis (*d.*) A II 1035; 1108
consimilis consimili (*inc.*) A I 410; consimili (*f. abl.*) A I 134
consisto constitit A II 923
consors consorte (*m.*) A I 215
consortium consortia (*acc.*) A II 289
conspectus conspectibus (*abl.*) A I 851; II 799
conspicio conspicitur A II 1154; conspicimur A II 544; conspexit A I 610; 899; conspeximus A I 187; con-

spexisse A II 978; conspectis (*f. abl.*) A I 687
constantia A II 193; 1025
constituo constitui (*perf.*) P 59; constituas A II 285; constituere A I 105; constitui A II 254
consto constat A I 618; 863; II 178; constare V 25; A I 1043; II 462
construo construit A II 568; constructa (*f. nom.*) A I 645
consuesco consuevit A I 850
consulo consulit A II 905; consuleret A II 145; consule A II 89; consulere A II 184
consummo consummata (*acc.*) A II 1009
consumo consumeris (*praes.*) A II 1165
consurgo consurgit A II 188; consurgere A II 206
contagium contagia (*acc.*) A I 769; II 336; 542
contemno contemnitur A I 416
conticeo conticuit A II 396
contineo continet A I 923
contingo contigit A II 154; 655; contigerat A I 664; contingeret A II 509; 1236; P 61; contingere A I 834; II 1006; P 33
continuus continuum (*m.*) F 17
contra (*adv.*) A II 645; 1032
contractus contractus (*acc.*) A II 677; P 64; contractibus (*abl.*) A I 631
contrarius contraria (*f. nom.*) A II 968; 1197; contraria (*acc.*) A II 578
contrarium (*subst.*) contraria (*nom.*) A II 18; contraria (*acc.*) A II 651
convenio convenit (*praes.*) A I 565; II 839; conveniunt A II 404; [856]; 1227; convenior A II 141; convenient A II 856; [convenerat A II 623]; conveniant A I 387; convenisse A II 1220; conveniens (*m.*) A II 570
converto convertit (*praes.*) A II 318; II 801; convertunt A II 658; convertit (*perf.*) A I 648; converterat A II 623; conversus A I 830; conversa (*f. nom.*) A I 840
convinco convinceris (*praes.*) A II 649
conviva A I 577
convivium convivia (*nom.*) A I 609; convivia (*acc.*) A I 153
convivo convixere A I 257; convivere A II 1138
copia A II 326
cor A I 383 cordis A I 610; 640; 817; II 740; 1004; cor (*acc.*) A I 681; II 305; corde V 22; A I 267; 517; 705; 1027; 1030; II 145; 737; 746; corda (*nom.*) A I 131; II 332; corda (*acc.*) A I 61; 214; 233; 306; 391; 429; 772; 878; 1167; 1241
coram (*adv.*) A I 82
coram (*praep.*) A II 479
Corinthus Corinthi (*g.*) A II 507
Cornelius A I 846; 874; Cornelii A I 942

corona coronae (*g.*) A II 1233; coronam A I 586; II 654; coronis (*d.*) A I 743
corono coronat A II 861; corones A I 369; coronent A I 609
corporeus corporeae (*d.*) A I 574; corporeum (*neu. acc.*) V 7
corpus A I 616 corporis I 168; 265; 472; 538; 780; II 198; 292; 496; corpus (*acc.*) A I 511; 836; corpore A I 186; 335; 466; 496 *bis*; 533; 679; 711; 901; 1025; 1029; 1069; II 178; 403; 492; 591; 789; 967; 992; 1144; 1154; 1184; 1225; corpora (*nom.*) A I 26; II 626; corpora (*acc.*) A I 18; 171; 485; 498; 772; II 414; 475; 1046
corrigia A II 81
corripio corripit A II 915
corrumpo corrumpuntur A I 151; corrumpamur A II 441; [corrumpantur A I 151]; corrupta (*f. nom.*) A I 637; corrupto (*m. abl.*) A II 379
corruptum (*subst.*) corrupta (*acc.*) A I 827; II 115
[corruo corrui (*inf.*) A I 383]
corusco coruscans (*m.*) A I 854
coruscus coruscum (*m.*) A I 179; coruscam A I 15; corusco (*m. abl.*) A II 931; corusco (*neu. abl.*) A I 43; coruscae (*pl.*) A II 759
corvus A I 664; corvum A I 649
cothurnus cothurno (*abl.*) A II 756
Creator A I 2
creatura creaturam A I 30
creber crebra (*f. nom.*) A II 321; 972; crebro (*neu. abl.*) A II 1052
crebresco crebrescente (*f.*) A II 1069
creditor A II 681; creditor (*voc.*) A I 399
credo creditur A I 585; II 985; credat A I 1042; credite A II 1119; credere A I 849; 926; II 88; 1045; credita (*f. nom.*) A I 282; credita (*acc.*) A II 843
credens (*subst.*) (*m.*) credentia A I 872; II 746; credentibus (*d.*) A I 952
credulus A I 685; credula (*f. nom.*) A II 952
crementum crementa (*acc.*) A I 199; II 842
creo creas A I 340; creat A I 233; 467; 621; II 233; 473; 860; 973; [creans (*m.*) A I 340]; creantis (*m.*) A I 57; creantem (*m.*) A II 72; creatus A I 668; creatos A I 193; creatas A I 452; creandi (*gd.*) A II 357
creans (*subst.*) (*m.*) creantis A I 298; Creantis A II 66; 637
creatus (*subst.*) creatos A I 376
crepido crepidine A I 524
crepo crepant A I 323
crepusculum crepuscula (*nom.*) A I 1023; crepuscula (*acc.*) A II 226
cresco crescit A I 217; 474; II 151; 684; 887; 1104; P 10;

crescunt A II 420; crescebat A I 294; crevit A I 372; 987; II 933; 1155; creverunt A I 190; crescat A II 451; crescere A I 569; 695; II 1066; crevisse A I 516; crescens (*f.*) A II 1203; crescente (*m.*) A I 426; II 37; crescentia (*acc.*) A II 1156
Creta Cretae (*g.*) A II 1108
crimen A II 705; 1027; criminis A I 58; 363; 443; 559; 660; 969; crimen (*acc.*) A I 87; 428; [crimine A I 3]; crimine A I 419; 594; II 1026; 1169; crimina (*nom.*) A II 744; crimina (*acc.*) A I 201; 266; II 435; 474; 676
crucio [cruciat A II 477]; cruciet A II 477
crudelis crudelis (*f. nom.*) A II 1015; crudelia (*acc.*) A II 943; crudelibus (*neu. abl.*) A II 44
crudelior (*f.*) A I 734
cruentus cruentum (*neu. acc.*) A I 100; cruento (*neu. abl.*) A II 960; cruentos A II 776; 998
cruor A I 745; cruoris A I 191; II 1005; cruore A I 1; II 278
crux crucis A I 320; 862; 967; II 90; 257; 845; cruci A I 1039; II 102; 1187; crucem A I 389; II 1166; cruce A I 8; [II 1187]
cubile cubilis A I 765; cubili (*abl.*) A II 771
cubitum cubitis (*abl.*) A II 682
culmen culmina (*acc.*) A II 1218
culpa A I 87; 272; 448; 711; 1037; II 296; 973; 1028; culpae (*g.*) A I 190; 417; II 1174; culpam A II 556; culpis (*d.*) A II 375; culpas A II 10; culpis (*abl.*) A I 948
culpo culpabit A II 839
culter cultro (*abl.*) A II 304
cultor cultore A I 153
cultus cultu A II 342
cum (*praep.*) A I 15; 133; 245; 288; 306; 309; 446; 556; 694; II 269; 655; 713; 857; 871; 934
secum A I 18; 34; 557; II 330; 706; 1138; 1178
tecum A I 193; 325; 404; 481; 605; P 11
cum (*coni.*) cum (*c. ind. praes.*) V 27; A I 31; 37; 208; 248; 415; 428; 486; [604]; 619; 712; 888; 975; 977; II 192; 215; 334; 350; 365; 366; 475; 541; 611; 678; 734; 801; [884]; 964; 1027; 1029
cum (*c. ind. perf.*) A I 464; 570; 696; 861; 987; II 46; 53; 90; 180; 229 *bis*; 592; [616]; 621; 880; 1185
cum (*c. ind. fut. exact.*) A II 840
cum (*c. coni. praes.*) F 10; A I 96; 354; 386; 613; 750; II 15; 164; 252; 324; 607
cum (*c. coni. imperf.*) A I 171; 318; 341; 348; 647; 1025; II 86; 143; 181; 353; 383; 422; [599]; 625; 757; 959; P 75
cum (*c. coni. perf.*) A I 684; 730; II 726; 1090
cum (*c. coni. plusquamperf.*) A I 95; 130; 739; P 53

cumulo cumulavit A II 52
cunabulum cunabula (*acc.*) A I 257
cunae cunis (*d.*) P 46
cunctus cuncta (*f. nom.*) A I 766; 967; cunctum (*m.*) A I 1064; cuncto (*m. abl.*) A II 603; cuncto (*neu. abl.*) A I 1016; II 963; cuncti (*pl.*) A II 775; cuncta (*neu. nom.*) A I 183; [509]; II 744; cunctis (*f. d.*) A II 237; cunctos A I 211; cunctas A I 382; cuncta (*acc.*) A I 413; 485; 1052; II 476; 691; 806; cunctis (*m. abl.*) A I 456; cunctis (*neu. abl.*) A I 753
cunctus (*subst.*) cunctis (*m. d.*) A II 325; 410; 586; [1045]; cunctos A I 862; 972; 990; II 260; 430; 1045; 1064
cunctum (*subst.*) cuncta (*acc.*) A I 338; 755; 1005; 1073; II 462; 847; P 72; cunctis (*neu. abl.*) A I 495
cupio cupis A I 395; II 604; 1057; 1161; cupit A II 1138; cupiunt A II 139; 999; cupiebat P 74; cuperes A II 959; [cuperet A II 166]; cupiens (*m.*) A I 161; 269; 597; 651; II 828
[cupiens (*subst.*) (*m.*) cupientis A II 471]
cur (*interr.*) A I 191; II 178; 251; 463; 489; 599; 720
cur (*obl. orat. c. ind.*) A I 543
cur (*obl. orat. c. coni.*) A II 282
cura A I 198; 542; 560; 1018; II 235; 259; 776; P 49; curae (*nom.*) A I 409; curis (*d.*) A II 307; curas A I 480
curo curans (*m.*) A II 633
curro currit A II 1183; cucurrit A I 219; 689; II 1030; curreret P 32; currere A II 171; 590; currentem (*f.*) A II 291; currente (*m.*) A II 1134; currente (*f.*) A I 982
currus curru A I 676
cursus A I 459; 1053; cursum A II 848; cursu A I 259; II 712; P 27
curvo curvavit A I 343
custodia A I 523; 1010; II 856; 1096
custodio custodis A I 411
custos A II 422; custodis A I 971; custodem A I 702; 1055; custode A I 1012; II 109; custodum A I 1024
cylindrus cylindri (*g.*) A II 413
Cyprus Cyprum A II 5
daemon A II 435; 648; daemonis A II 656; 663; 1146; 1158; daemone A II 391
Damascus Damasci (*loc.*) A I 708; 927
damnatio A I 364
damno damnat A I 436; damnare A II 111; damnata (*f. nom.*) A I 193; damnatas A I 6
damnosus damnosa (*f. nom.*) A II 861; damnosa (*acc.*) A II 196
damnum damna (*acc.*) A I 393; damnorum A II 621
Daniel A I 275
daps dapes (*nom.*) A I 572; dapes (*acc.*) A I 896; II 59; 899; 1004

David A II 221; 676
Davidicus Davidicae (*g.*) A II 115; Davidica (*abl.*) A II 70; Davidicis (*m. d.*) P 73
de F 6; V 5; A I 16; 32; 36; 40; 64; 69; 71; 78; 98; 152; 162; 166; 175; 197; 255; 274; 295; 332; 368; 376; 391; 409; 425; 443; 450; 480; 550; 581; 587; 622; 643; 654; 669; 684; 697; 721; 828; 847; 862; 887; 890; 898; 932; 991; 992; 1013; II 16; 40; 48; 54; 59 *bis*; 91; 118; 126; 182; 189; 194; 230; 244; 246; 250; 300; 328; 355; 387; 396; 397; 407; 426; 436; 461; 501; 519; 522; 535; 540; 556; 577; 635; 642; 659; 741; 742; 750; 774; 779; 788; 791; 797; 821; 823; 830; 853; 893; 940; 946; 1012; 1023; 1046; 1064; 1066; 1067; 1134; 1137; 1142; 1144; 1153; 1168; 1184; 1197; 1203; 1208; P 17; 68; 80; 86
dea deam A II 710
Dea Deae (*d.*) A II 726
debeo debet A I 287; deberent A II 600; debere A I 403; 407; II 897; debita (*f. nom.*) A I 90; 406; 701; debita (*neu. nom.*) A II 95; debita (*acc.*) A I 432
debitum (*subst.*) debita (*acc.*) V 28; A I 141; 201; II 680; P 63
debilis debilis (*f. nom.*) A I 793; II 529
debilis (*subst.*) (*m. nom.*) A I 270
debitor A II 837
decem A I 867
Decentius P 47
decet A I 429; 576; II 453; 1214; decuit A II 714; deceat A I 562; deceret A II 135
decĭdo decidit A I 417; II 980
decimus decimo (*m. abl.*) A II 1130; 1153
decipio deceptura (*f. nom.*) A II 434
declino declinatis (*m. abl.*) A II 530
decoquo decoquis A II 1179
decor decoris A II 539; 640; decori A II 735; decorem A I 299; 453
decorus A II 527; decoros A I 378
decus P 8; decus (*acc.*) A I 1043; P 102
dedo deditus A II 925; dedita (*f. nom.*) A I 847; II 7; 814; dedita (*neu. nom.*) A II 763
defero V 27; defertur A II 388; detulit A I 224; 319; II 1047; deferre A I 457; delatus A I 557
deficio defecit A I 774
defigo defigitur A I 985
deflecto deflexa (*neu. acc.*) A II 253
defleo deflent A I 358; defleta (*f. nom.*) A I 830; defleta (*acc.*) A I 171
defodio defossis (*m. abl.*) A II 874
deformis (*m.*) A I 579; deformis (*neu. g.*) A II 716; deforme (*acc.*) A I 345
defungor defunctis (*neu. abl.*) A I 757
deinde A I 236; 920; II 330

deicio deiecta (*f. nom.*) A II 1076
delator delator (*voc.*) A II 1023
deliciosus deliciosa (*f. nom.*) A I 895
deligo delegisse A II 1221; [delecta (*f. voc.*) A II 831]
delinquo delictum (*subst.*) delicta (*nom.*) A II 231; delicta (*acc.*) A II 10; 675
delubrum delubra (*acc.*) A II 689
deludo deludis A I 436
demens (*m.*) A II 725; demens (*f.*) A I 315
Demetrius A II 688; 725; 747
demitto demittitur A I 900
demo demere A I 430
demum A II 362
denarius (*subst.*) A I 866
denego denegat A II 1075
deni (*nom.*) A II 1001; denis (*m. abl.*) I 21
denique A I 207; 422; 595; 625; 705; 886; 913; II 118; 630; 950; 1032; 1105
dens dentis A II 780; dente A I 746; 946; II 855
densus densa (*f. nom.*) P 18
denuntio denuntiat A II 1116
depono deponis A II 965; deponit A II 539; deponunt A II 1079; deposuit A I 689
deporto deportata (*f. nom.*) A I 381
deprendo deprendere A I 468; [deprensa (*f. nom.*) A II 683]
deprimo depresserat A I 839; depressa (*f. nom.*) A II 683
deputo deputat A I 1055
descendo descendit (*perf.*) A I 935; II 930; descendere A I 936; descendens (*m.*) A I 119; II 427; [descendente (*m.*) A I 714]
describo describitur A II 803
desero V 10; deserit F 18; A I 78; II 395; deserat A I 579; II 590
desidero desideret A II 898
desino desine A I 721
despero desperat A II 707; desperata (*f. nom.*) A II 1112
desperatum (*subst.*) desperata (*nom.*) A I 249
despicio despiciens (*m.*) A I 880
destino destinat A I 145; 504
destituo destitui (*inf.*) A I 407
destruo destructurus A I 318
desum [deerat A I 1002]; deerit A I 1002; desint A I 518; 853
desuper A I 31
detego detegit A I 882
detero deterit A I 401
Deus A I 35; 157; 165; 185; 438; 450; 719; 1055; II 45; 118; 130; 283; 901; 906; Dei A I 57; 106; 178; 204; 507; 616; 632; 668; 829; 970; 985; II 98; 146; 167; 214; 246; 288; 300; 386; 596; 652; 664; 696; 757; 772; 937; 1120; 1244; Deo (*d.*) A I 264; 436; [632]; II 186; 350; 478; 499; 767 (*inc.*); [930]; 1114; Deum A I 8; 25; 66; 230; 235; 241; 386; 533; 548; 665; II 72; 195; 232; 264; 1192; Deo (*abl.*) A I 189; II 593; [596]; 832; Deus (*voc.*) A I 338
deus deo (*d.*) A II 458; deis

(*d.*) A II 182; deos A II 402; 469
devincio devincta (*acc.*) A II 348
[devinco devicta (*acc.*) A II 348]
devoro devorat A II 477; [devoret A II 477]
devoveo devota (*f. nom.*) A I 656
dextra (*subst.*) (*f.*) A I 1045; dextram A I 834; dextra (*abl.*) A II 42; dextris (*abl.*) A I 406
Diana Dianae (*g.*) A II 690; 714; Dianam A II 693; 705; 711
dico (I) dicatur A II 751; dicarent A II 181
dico (III) [dicit A I 692]; dicit A II 810; dicimus A I 208; diceris A I 226; dicitur A I 668; 937; II 725; 909; dixisti P 55; dixit A I 544; 634; 718; 759; II 3; 392; dixere A I 44; II 221; est dicta A I 1004; dixerat A I 998; II 597; 1061; dicatur A I 921; dic A I 826; 1053; dicere A II 651; 1043; 1219; dixisse A I 560; 819; dici A II 608; dicta (*f. nom.*) A I 263; dictam A II 40; dicture A II 582; dicendo (*gd. abl.*) A II 370
dictum (*subst.*) dicta (*acc.*) V 26; A II 76; 959; dictis (*abl.*) A I 122; II 198; 711; 1124
dicto dictas A II 734; dictata ... est A I 916
Didymus Didyme A I 539
dies (*m.*) diem A I 722; die A I 777; 879; II 37; 1131; 1154; dies (*acc.*) A II 1090
dies (*f.*) A I 7; 203; 244; 355; 838; II 932; 1248; P 63
dies (*inc.*) A I 521; II 225; diem A I 1009; II 209; 409; 534; 759; die A I 714; 781; 861; 1020; II 475; 889; 1134; P 36; dierum A I 883; dies (*acc.*) F 24; diebus (*abl.*) A I 21; II 1009
differo distulit A I 341
difficilis difficilis (*f. nom.*) A II 15
diffundo diffundit A II 1230; diffuso (*m. abl.*) A I 23; diffusa (*acc.*) A I 1064
digitus digito (*abl.*) A II 602; 1172
dignor dignatus erat A II 592; dignatus A I 4; 671; 1039; II 513; dignata (*f. nom.*) A I 73
digno dignare (*imper.*) A II 315
dignus A II 38; 80; 800; digna (*f. nom.*) A I 971; II 1233; digna (*neu. nom.*) A II 580
dignum (*subst.*) digna (*acc.*) P 86
dilectio A I 235; 657
diligo diligis A I 239; diligit A I 143; II 492; dilige A I 230; dilecta (*f. voc.*) A II 831
diluo diluit (*praes.*) A I 203; II 676; diluit (*perf.*) A I 649; II 431; 592
diluvium diluvio (*abl.*) A I 1035
dimico dimicet A I 615
dimitto dimitte A II 645; dimissa (*abl.*) V 9

Dionysius A II 482
dirigo dirigit A II 255; directus eras P 21
dirimo diremit A I 449
dirus diro (*neu. abl.*) A II 1168
discedo discedit A II 699; discedat A II 282; discedens (*m.*) A II 506; discedente (*m.*) A I 714
discerno est ... discretus A I 113; discernere A II 265; 934; discretae (*d.*) A I 929
discipulus discipuli (*g.*) A I 683; discipulum A I 73; discipulis (*d.*) A I 117; 222; 336; 736; II 594; 896; discipulos A I 43
disco V 29; discis A I 539; didicit A I 711; II 30; 290; disce A I 411; II 1192; discite A I 1028; II 194; discendi (*gd.*) A II 367
discordia A II 859
discordo discordet A II 607; discordare A II 1044
discrimen discriminis A II 562; discrimen (*acc.*) A I 196; II 1105; discrimine A I 778; II 1123; discrimina (*nom.*) A II 420; discrimina (*acc.*) A II 957; 1042; 1058
discussor A II 841
disiungo disiunctum (*subst.*) disiuncta (*acc.*) A II 58
dispendium dispendia (*acc.*) A II 536
dispenso [dispensat F 15]; dispenset F 15; dispensare A II 372
dispergo dispergere P 27; dispersus A II 718; dispersa (*f. nom.*) A I 568
displiceo displicuit A I 570; displicuere V 16
disseco dissecat A II 657
dissero diserta (*f. nom.*) A I 460; diserto (*m. abl.*) A II 455; P 19
disertus (*subst.*) disertis (*d.*) A I 128
dissonus dissonum (*subst.*) dissona (*nom.*) A II 605
distendo distenditur A II 682; distendere A I 746
distinguo distincta (*f. nom.*) A I 158; distinctis (*m. abl.*) A II 1217
disto distant A I 108
distractio A II 678
ditio ditione A I 886
dito ditat A I 1012
diu A I 17; 139; 310; 324; 761; 778; II 63; 702; 1085; 1191
diverbero diverberat A II 988
diverto diversa (*neu. nom.*) A II 1141
diversum (*subst.*) diversa (*acc.*) A II 497; 618
dives (*m.*) A I 288; dives (*f.*) A II 312; divite (*m.*) A II 1011; dives (*f. voc.*) A I 566
ditior (*m.*) A I 254; ditius (*nom.*) A I 704
divido dividit A I 923; II 811; divisae (*nom.*) A I 217; divisa (*neu. nom.*) A II 610
divinus A I 31; II 451; divina (*f. nom.*) A I 11; divini (*m. g.*) A I 807; divinum (*neu. acc.*) A I 1058; II 298; divina (*abl.*) A II 1014; divinas A II 392; divina (*acc.*) A I 82; II 463

divinum (*subst.*) divina (*nom.*) A I 954; II 1172; divina (*acc.*) A I 67; 987; II 162
divisor divisor (*voc.*) A I 442
divitiae divitias A I 212; II 868; P 33
divus divum (*m.*) A II 174
divus (*subst.*) divum (*g.*) A II 698
do das A I 227; dat A I 472; 506; 655; 742; 893; 976; II 493; 520; 1064; 1093; 1207; P 18; 92; datis A II 178; dant A I 563; II 65; 131; datur V 22; A I 35; 140; 492; 503; 723; II 23; 549; 587; 650; 667; P 10; dabas A II 959; dabat A II 1186; dabant A II 231; dabit A I 683; P 90; dabitur A II 522; 847; dedi A II 889; P 84; dedisti F 3; dedit [F 24]; A I 4; 65; 118; 153; 233; 245; 296; 307; 588; 716; 934; 981; 1060; II 5; 77; 99; 408; 459; 485; 576; [787]; 853; 880; 1032; 1160; 1174; 1247; P 81; est datus A I 253; dederant A I 812; darem A II 835; daret A I 26; 460; II 92; 599; 630; P 2; [darent A I 460]; daretur A II 1003; dederis (*inc.*) A II 581; da A I 227; 365; II 222 *bis*; dare A I 845; 944; 1039; II 41; 615; 697; 912; dari A II 59; 245; 324; 369; 401; 703; 897; 986; esse datum (*neu. acc.*) A II 922; datus A II 505; datum (*nom.*) A I 127; dato (*m. abl.*) A II 109; datas A II 339; data (*acc.*) A I 205; daturus A I 942
datum (*subst.*) (*nom.*) A I 127
doceo docet A I 239; 538; [576]; 683; 729; 858; 1030; II 308; 327; 397; 567; 570; 944; 1144; docent A I 408; docuere A II 204; doceas A II 899; [doceret A II 135]; doce A II 516; docens (*m.*) A II 35; docens (*f.*) A II 84; doctum (*m.*) P 15; docte A I 404
docens (*subst.*) (*m.*) docentem A II 371; docentes (*acc.*) A I 146
doctus (*subst.*) docte P 37; 64
docilis docili (*neu. abl.*) A II 263
doctiloquus A II 318
doctisonus doctisonis (*m. abl.*) A II 446
doctor A I 738; [753]; 968; doctoris A II 384; [doctoribus (*abl.*) A II 1243]
doctrina A I 126; 150; 437; 980; II 333; doctrinae (*d.*) A II 925
documentum documenta (*nom.*) A I 491; II 33; A II 281; 970; P 97; documenta (*acc.*) F 3; A I 25; 316; 532; 655; 725; 798; 1027; II 74; 523; 804; 833; 1034
dogma dogmatis A I 144; 385; P 94; dogmate A I 433; II 160; 488; 515; 824; dogmata (*nom.*) A I 693; II 130; 580; 594; 615; 742; dogmata (*acc.*) V 29; A I [433]; 949; II 890

doleo doles A II 722; dolet A II 1190; dolent A I 516; dolebit A II 844
dolor A I 62; 813; dolor (*voc.*) A II 995; dolores (*nom.*) A I 180; doloribus (*abl.*) A II 881
dolus A I 348; doli (*g.*) A I 1049; II 442; doli (*nom.*) A II 244; 1054; 1071; dolos A II 1203; dolis (*abl.*) A I 640
domina dominae (*g.*) A II 1228
Dominus A I 21; 318; II 592; 853; 865; P 79; Domini A I 609; 635; 852; 916; 998; II 1200; [1228]; P 56; Domino (*d.*) A II 110; 221; 585; Dominum A I 236; 242; 389; 403; 729; 1013; II 469; 741; 821; Domino (*abl.*) A I 288; 694; II 126; 654; 1161; [1228]
domo domat A I 717; 1052
domus A I 1004 domum A I 943; 956; II 394; 427; 514; domo (*abl.*) A I 546; domus (*nom. pl.*) A II 634
dono donat A I 635; II 501; donatur A II 679; donare A II 378; donans (*m.*) A I 866; donata (*f. nom.*) A II 795
donum doni A II 583; dona (*acc.*) A I 142; 169; 286; 304; 366; 416; 432; [455]; 547; 615; 679; 891; 960; 1040; II 57; 89; 92; 155; 238; 320; 410; 482; 534; 866; 867; 942; 1039; donis (*abl.*) A I 477; II 1014
Dorcas Dorcadis A I 811
dormio A I 1027; dormis A II 822; dormire A I 1026; II 767
dormito dormitante (*m.*) A I 1036
draco draconis A I 989; II 1149
dubito dubitet A I 440; dubita P 97; dubitare A I 385; dubitasse A I 500; 540
dubius dubii (*m. g.*) A I 502; dubium (*neu. acc.*) A II 944; dubia (*abl.*) A I 467; II 987
dubium (*subst.*) (*acc.*) A II 982; 1036
duco ducit A I 939; ducitur A II 799; [ducuntur A I 513]; ducantur A I 513; ductis (*f. d.*) A I 506
ductor A I 753; ductore A I 292; ductoribus (*abl.*) A II 1243
dudum A I 129; 700; 745; 786; II 573; 795; 977; 1033; 1124; P 49
dulcis dulci (*m. abl.*) P 41
dulcisonus dulcisonum (*m.*) P 14
dum A I 72; 911; II 567; 884
duo (*m. nom.*) A II 201; duo (*neu. nom.*) A I 142; II 741; duobus (*m. d.*) A II 1238; duos A II 227; duas A I 978; II 143; 202; duo (*acc.*) A I 229; II 904; 1219; [I 121]; duobus (*m. abl.*) A I 994; duabus (*abl.*) A I 229
duo (*subst.*) (*m. nom.*) A II 220; duo (*neu. nom.*) A II 1141; duorum (*m.*) A I 431; II 201; duos A I 105
duodenarius A I 116

duodeni duodena (*neu. nom.*) A I 110
duplex duplicem (*f.*) A II 199
durus dura (*f. nom.*) A I 323; II 337; 736; durae (*g.*) A I 1051; duro (*neu. abl.*) A I 594; dura (*f. voc.*) A II 87; 246; dura (*neu. nom.*) A II 918; 1000; dura (*acc.*) A II 473
durum (*subst.*) duris (*abl.*) A II 860
durior (*f.*) A II 964
dux (*m.*) A I 614; duce V 29; A II 27; 261; P 39; duces (*nom.*) A II 564; ducibus (*d.*) A II 1238
dux (*f.*) duce A I 752
e *v.* ex
ebrius ebria (*f. nom.*) A I 149
ecce A I 383; II 88
Ecclesia Ecclesiae (*g.*) A I 121; 135; 155; 294; 442; 555; 644; 669; 743; 890; 903; 905; 910; 977; 1009; 1032; 1043; 1056; II 20; 150; 201; 291; 358; 410; 613; 804; 890; 1152; 1225; P 70; 88; Ecclesiae (*d.*) A I 625; 696; 981; 1005; II 131; Ecclesiam V 9; A I 499; 516; 744; 750; 798; 997; 1063; II 686; 851; Ecclesia (*abl.*) A I 842; Ecclesias A I 748
edax (*f.*) P 74
ĕdo edant A II 279; [edendi (*gd.*) A II 1151]; edendum (*gdv.*) (*neu. acc.*) A I 902
edens (*subst.*) (*m.*) edenti (*d.*) A II 1151
ēdo edis P 100; edit A II 890; edam (*fut.*) A II 1224; edidit A I 260; II 454; 1247; edere A I 112; 663; II 906; editus A I 164; edita (*f. nom.*) A II 1196; edite (*m.*) A I 947
editum (*subst.*) (*neu. acc.*) A I 339
educo (I) educat A II 190
[effectus effectu A II 154]
[effero efferre A II 1138]
[efferus A I 360]
efficio efficit A II 618; [effectus A I 133]
effigies effigiem A II 540
egenus A I 251; egeno (*m. d.*) A II 878
egenus (*subst.*) egenis (*d.*) A I 803
ego V 2; A I 254; 278; II 79; 518; 868; 1083; P 19; 33; 69; mihi V 8; 22; A I 253; 459; 772; II 266; 517; 579; 701; 842; 847; 933; 951; P 37; 49; 54; 77; me (*acc.*) A I 278; II 79; 846; 870; 924; 938; me (*abl.*) A II 517; nos (*nom.*) A II 556; 644; 1130; nobis (*d.*) A I 44; 158; 261; 1017; II 177; 558; 851; 1120; nos (*acc.*) A I [148]; I 169; 325; 565; II 154; 326; 744; P 79; nobis (*abl.*) A II 264
egredior egreditur A I 753
egregius egregio (*m. d.*) P 87; egregiis (*f. d.*) A I 383; egregias A I 125
eia P 89
elabor elapsus A I 92
elementum elementa (*nom.*) A I 49; 358; II 1100
elido eliso (*neu. abl.*) A II 403
eligo eligit A I 670; II 588;

elegere A I 817; II 492; electus A II 1229; electo (*m. abl.*) A II 962; electis (*m. abl.*) A II 796
eloquium eloquii A I 462; [II 371]; eloquium (*acc.*) A II 371; 996; eloquio (*abl.*) A I 580; II 18; 445; eloquiis A II 507
eloquor A II 1042; eloquar (*fut.*) A I 771
emico emicat A I 586; II 301; 1089
emineo eminet A I 905; eminet P 45
emo emis A I 315; ĕmit A II 94; emat A I 633; emptus A I 96
emptor A II 264
emundo emundante (*f.*) A I 514
en A I 592
enim A I 397; 1072; II 376; 1042
enitor enixa (*f. nom.*) A II 54
enutrio enutrire A II 1015
eo itur A II 713; ibat A I 184; ibimus P 101; ivit A I 42; eat A II 27; 368; 857; i A I 480; ire A I 56; 271; 522; 558; 823; 875; II 165; 275; 329; 454; 614; [917]; euntem (*m.*) A II 3; itura (*f. nom.*) A I 836
iens (*subst.*) euntis (*m.*) A I 51; euntes (*acc.*) A I 939; II 86
eous (*adi.*) eoo (*neu. abl.*) A II 1067
ephemeris ephemeridas P 40
Ephesus Ephesi A II 623; Ephesum A II 570; Ephesi (*loc.*) A II 688
Epicureus (*subst.*) A II 489
Epistola A II 83; 821; 919
[eptaticus A I 692]
epulae epulas A II 65; epulis A I 898
equus equis (*abl.*) A I 674
ergastulum ergastula (*acc.*) A I 1019
ergo F 23; V 19; A I 115; 242; 379; [487]; 510; 661; 751; 909; II 274; 303; 370; 524; 815; 1019
erigo erigis A I 945; erigit A I 41; II 210; 555; erexere A I 468; erectam A I 833; erectos A I 170
eripio eripit A I 794; erepto (*m. d.*) A II 1150
erro errans (*m.*) A II 905; errantes (*m. nom.*) A I 454; errantia (*nom.*) A I 350
error A I 149; II 333; 378; 617; erroris A I 444; II 29; errore A II 448; 609; errorum A I 677; II 310; erroribus (*abl.*) A I 550
erumpo erumpens (*m.*) A I 521
eruo eruitur A II 721; eruta A II 466
esca A I 580; escam A II 1245; escas A I 915; II 898; escis (*abl.*) A II 62
esurio esuris A II 1007; esurit A I 891; esuriens (*m.*) A I 915; esuriens (*f.*) A II 319; esuriente (*f.*) A I 575
et F 10; 15; 18; 21; 23; V 12; 22; A I 18; 29; 34; 45; 67; 68; 77; 82; 136; 159; 172; 177; 187; 209; 214; 217; 249; 261; 277; 304; 327; 355; 360; 372; 375; 393; 404; 416; 439; 456; 465; 472; 477; 480; 492;

[496]; 497; 501; 506; 511; [512]; 520; 526; 545; 556; 585; 590; 600; 606; 609; 628; 649; 653; 661; 686; 707; [711]; 738; 743; 749; 800; 803; 810; 833; 859; 873; 887; 906; 911; 912; 915; 921; 930; 950; 991; 1006; 1017; 1023; 1029; 1068; 1069; II 25; [32]; 41; 61; 65; 67; 77; 113; 140; 144; 148; 153; 169; 184; 187; 234; 255; 273; 282; 286; 309; 359; 392; 402; 413; 416; 443; 479; 488; 493; 502; 515; 530; 536; 539; 575; 578; 607; 608; 609; 620; 624; 639; 657; 663; 669; 671; 681; 692; 698; 701; 710; [728]; 754; 780; 793; 796; 798; 811; 817; 833; 858; 886; 900; 901; 907; 908; 914; 917; 928; 931; 936; 947; 961; 966; 975; 991; 997; 1050; 1083; 1097; 1130; 1139; 1142; 1149; 1172; [1204]; 1234; 1242; 1250; P 4; 16; 28; 52; 54; 66; 71; 73; 75

et *pro* etiam A I 548; 732; II 592; 644; 663; 858; 980; 1144

etenim A II 892

etiam A I 148; 171; 787; II 109; 337; 619; 672; 682; II 1152; 1246; P 51

eunuchus eunuchi (*g.*) A I 688

Europa Europae (*g.*) A I 877

Eurus Euri A II 1071

Eutychus A II 761; 815

Eva A I 1035; II 433; Evae (*g.*) A I 58

evacuo evacuat A II 295

evado evadere A I 740; evasisse V 7

eveho evehit A I 38

eventus A II 935

evito evitare A II 777

evoco evocat A I 807; [II 190]; 779; 830

evolo evolat A II 671; 917

evolvo evolvite A II 73; evolvere A II 993

ex *et* e e F 4; A I 456; 711; 995; II 32; 329; 667; 725; 1220

ex A I 96; 128; 438; 659; 909; 960; II 36; 159; 338; 356; 596; 755; [838]; 1039; 1103; 1169; 1177; P 65

exagito exagitat A II 738

exanimo exanimat A II 479

excello excelsi (*m. g.*) A I 599; excelsae (*g.*) A II 1218; excelsas A II 81

excelsum (*subst.*) excelsis (*d.*) A I 38; excelsa (*acc.*) A I 505

excipio excipit A II 562

excito excitat A [I 61]; excitat A II 692; excitet A I 61

exclamo exclámant A II 174

excludo excluditur A I 99

excolo excolit A II 309

excubiae excubiis (*abl.*) A I 754; II 761

excutio excutit A I 717; excutitur A II 1173; excutiat A II 1200; excute A I 481; 897; excutiens (*m.*) A II 422

exemplum A II 11; exempli A I 728; II 547; exemplum (*acc.*) A I 431; 608; 621; 716; 873; 884; exemplo (*abl.*) A I 86; 538; 958; II [41]; 795; 1009; exemplorum A II 326

exeo exit A I 122; exiit A I

382; II 1185; P 29; exi A I 1017; exire A II 222; 401
exhaurio exhaustae (*d.*) A I 898; exhaustis (*f. d.*) A I 333
exhibeo exhibuit A I 537; II 585; exhibeas A II 899
exiguus exiguam A II 1086; exiguas P 66
Exodus A II 340
exordior est exorsa A I 101
exordium exordia (*acc.*) A I 244
exorior exoritur A I 205; exortum est A II 238
expaveo expavit A II 226
expello expulit A I 769
expers (*m.*) A I 165; II 480; expers (*f.*) A II 299; expertes (*m. acc.*) A II 574
expio expiat A II 478
explico explicat A II 261; explicet A I 1065
exploro explorare A II 616; explorandus erit A II 724
exsaturo exsaturare P 82
exsecro exsecranda forent A II 278
exsequor exsequitur A II 169
exsilio exsilit A I 377; 799; exsiluit A I 256; II 415
exsilium exsilio (*abl.*) A II 557
exspecto exspectata (*f. nom.*) A II 910; exspectate (*voc.*) A I 1016
exstinguo exstinctum (*neu. acc.*) ... esse A I 930; exstincti (*neu.*) A I 780; exstinctum (*neu. acc.*) A I 200; exstinctos A I 764
exsto exstat A II 496
exsul A II 47; 225; 681; 761; exsule A I 16
exsulo exsulat A I 660; 1022
exta extis (*abl.*) A II 184
extemplo A II 41
extendo extendunt A II 884
externus externa (*abl.*) A II 355; externas A I 97
exterus
extremus extremum (*m.*) A I 23; extremis (*f. abl.*) A II 137
exuo exuit A I 479; II 1243; exutus A I 719
exuviae A II 345; exuvias A I 40; exuviis (*abl.*) A I 811
fabrica A II 637
fabricator fabricatoris A I 453
fabrico fabricabat A II 553; fabricante (*f.*) A II 686
fabricans (*subst.*) (*m.*) fabricantis A II 467
fabula P 51
facies A I 464; II 304; faciem A II 854; facies (*acc.*) A II 657
facilis facile (*nom.*) A II 339; 1114
facinus A I 196; facinus (*acc.*) A II 1007; 1027
facio facis A I 339; 394; 403; 927; facit A I 209; 421; 522; 624; 727; 903; 1010; II 202; 272; 589; 787; 867; 1041; facitis A II 464; faciunt A I 218; 859; 954; II 1049; P 12; fit A I 137; 178; 420; 776; 823; II 545; 1102; faciebat A II 398; fecit A I 155; 377; 597; 628; 650; II 125; 597; 852; fecere A I 818; II 19; [fecerat A I 454]; est facta A I 365; faciat A II 323; 1017; faceret A I 184; fierent A I 341;

fecerit (*coni.*) A I 454; 540; 684; fac A I 912; fieri A I 530; fecisse A II 705; factum (esse *subaud.*) (*m.*) A I 454; faciens (*m.*) A I 331; 1056; II 99; 1181; [faciens (*f.*) A II 304]; factus A II 526; P 70; [facta (*abl.*) A II 1003]; facta (*acc.*) A II 568; [1201]; facturus A I 889; factura (*f. nom.*) A II 50; 759; 1155; facturus erit A II 784 [erat]

factum (*subst.*) facti A I 261; 474; 488; II 801; 1195; facta (*nom.*) A I 815; facta (*acc.*) A I 415; II 108; 935

facultas A I 390; 492; II 48; 704; 849

facundia A I 372; II 748

facundus A I 224; [II 449]; facunda (*f. nom.*) A I 137; 818

facundus (*subst.*) facunde P 13

facundior (*m.*) A I 459

fallacia A II 20

fallax (*f.*) A I 526; P 42

fallo fallit A II 440; fallere A I 434; fallente (*m.*) A II 868

falsus [falsi (*inc.*) A II 1148]; [false (*f. g. inc.*) A II 1148]

falsum (*subst.*) falsi A I 428; falsa (*acc.*) A II 442

fama A I 455; 1002; II 455; 662; P 27; famae (*g.*) P 99

fames A II 367; famis A II 1093; famem A I 427; 568; II 1008; P 82; fame A I 894

famulor famulatur A I 51; famulemur A II 153; famulante (*neu.*) A I 996; famulata (*f. nom.*) A II 418

famulus famulum A II 593; famuli (*nom.*) A II 852; famulos A II 1194; famulis (*abl.*) A II 787

fanum fana (*acc.*) A II 702

fas A I 430; 926; II 375; 596; 1045; fas (*acc.*) A I 969

fascis fasces (*acc.*) P 1

fastigium fastigia (*acc.*) A I 599

fateor P 59; fatetur A I 996; II 648; fatentur A I 859; II 136; fateri A II 616; fatentibus (*f. abl.*) A II 38

fatigo [fatigat A I 61]; fatiget A I 61

faux fauce A I 40; 991; II 376; fauces (*acc.*) A II 63; 776

faveo favet A I 614; faveret P 54

favilla favillae (*nom.*) A II 671; favillas A I 97; 537

favor favore F 6

fecundo [fecundat A I 98]; fecundet A I 98; fecundare A II 866

fecundus A II 449; fecunda (*f. nom.*) A I [137]; 688; II 149; 949; fecundi (*neu.*) A I 199; fecundo (*neu. abl.*) A II 313

[fecundior (*m.*) A I 459]

fecundius (*adv.*) A II 190

fel felle A I 641; 662; [II 442]

felix (*m.*) A II 407; 620; felix (*neu. nom.*) A II 797; felices (*f. acc.*) A I 589; felicia (*acc.*) A II 942; felicibus (*f. abl.*) A I 199; felicibus (*neu. abl.*) P 23

Felix A II 1048
femina A I 65
femineus femineos A I 1061
femus femore A II 345
fenestra fenestrae (*g.*) A II 767; fenestrae (*d.*) A II 762
ferculum fercula (*nom.*) A I 571
feretrum feretro (*abl.*) A I 805
ferio feriunt F 22; feriente (*m.*) A II 940
feritas feritatis A I 1051; feritate A I 601; 709; II 44; 1159
fero fert A I 302; 964; II 991; P 85; ferunt V 26; A I 100; II 573; 635; 1179; 1183; fertur A I 887; II 6; 809; ferimur V 6; feruntur A II 982; tuli A II 834; 869; tulit A I 60; 166; 264; 352; 446; 756; 795; II 379; 807; lata est A II 622; feras A I 606; ferat A I 142; 489; 580; 873; II 452; 560; feratis A II 195; ferant A II 332; ferret A II 144; tulisses A II 1110; ferte A II 735; ferre A I 273; 281; 330; 379; 733; II 103; 117; 158; 312; 424; 448; 842; ferens (*m.*) A I 1019; II 373; 410; 927; ferens (*f.*) A I 67; 646; II 57; 753; 1158; ferentem (*m.*) A I 547; latura (*f. nom.*) A I 896
ferox (*f. voc.*) A II 659
ferratus ferratas F 21
ferreus ferrea (*f. nom.*) A I 460; 1049; ferrea (*neu. nom.*) A I 1054; ferrea (*acc.*) A II 793
ferrum ferrum (*acc.*) A II 247; ferro (*abl.*) A II 285
fertilitas fertilitate A I 99
ferus A I 360; feri (*m. g.*) A II 175; 563; [feris (*f. d.*) A II 563]; fera (*acc.*) A II 974; feris (*m. abl.*) A II 444
fera (*subst.*) (*f.*) ferarum A I 907; II 817; feris (*d.*) A II 806; feras F 22
ferveo fervens (*m.*) A I 812; II 96; ferventi (*m. abl.*) A I 230; ferventia (*nom.*) A II 992
fervesco fervescere A I 155
fervidus A II 537
fervor fervore A II 1180
fessus A I 887; fessi (*nom.*) A II 1129; fessa (*acc.*) A II 414
festino festinas A I 194; festinet A I 583
festinus A II 176; festina (*f. nom.*) A II 271
festus festa (*neu. nom.*) A I 609
Festus A II 1056; Festi A II 1050
fetus feta (*f. nom.*) A I 65; feta (*abl.*) A I 175; feta (*acc.*) A II 757
fibra fibras A II 183
ficus A I 329
fidelis fidelis (*f. nom. vel g.*) A II 528; fidelis (*m. g.*) A II 166; fidelem (*m.*) A I 389; 727; fidelem (*f.*) A II 387
fidelis (*subst.*) (*m.*) fideles (*nom.*) A II 760
fides (1) V 18; A I 114; 126; 145; 261; 439; 527; 656; 688; 705; 716; 850; 857; 953; 1026; 1070; II 198; 271; 358;

614; 629; 653; 739; 836; 947; 1028; 1043; 1102; 1204; fidei (*g.*) A I 874; 1006; II 309; 912; 1063; 1215; 1222; fidei (*d.*) A I 918; II 505 (*vel g.*); fidem A I 22; 369; 377; 631; 843; 893; 927; 1044; II 30; 142; 484; 921; 929; fide A I 290; 800; 821; 982; II 243; 543; fides (*voc.*) A I 433; II 419; 1180
fides (2) P 44
fido fidere A II 1036
fiducia A I 806
fidus A I 674 fida (*f. voc.*) A II 1107
figo [figit A I 160]; [figet A II 412]; fixit A I 855; II 1157; fixere A II 25; figat A II 412; figant A II 306; figatur A II 1118; figere A II 430; figi A II 102; [figens (*m.*) A I 101]; fixa (*f. nom.*) A I 1052; fixo (*m. abl.*) A I 522; [943]; fixa (*acc.*) A I 676
fixior (*f.*) A I 322
figura A I 510; 900; 982; II 303; 361; 521; 889; figurae (*g.*) A I 142; 643; 690; 771; 1027; II 74; 247; 281; 674; 723; 1131; 1194; figuram A I 116; 264; 497; 742; 795; 858; II 33; 199; 230; 327; 802; 991; 1152; figuris (*abl.*) A I 338; 462; 724; 838; II 470; 1223
filiolus filioli (*voc.*) A II 370
filius A I 667; 921; 985; II 907; fili (*voc.*) A II 221
findo findebat A II 1070
fingo fingeret A II 728; fingens (*m.*) A I 101; ficta (*f. nom.*) A II 1073
finis A II 608; finem A II 629; fine A I 268; 283; 326; 354; 402; 443; 592; 607; 863; 973; II 39; 235; 358; 476; 696; 834; 1229; fines (*acc.*) P 95; finibus (*abl.*) A II 569; 928
finitimus finitima (*abl.*) A II 1208
Firminus P 93
firmo A II 518; firmas A I 770; firmant A II 550; firmata (*f. nom.*) A I 310
firmus firma (*f. nom.*) A I 510 firmior (*f.*) A I 495
flabra flabris (*abl.*) A II 885
flagro flagrat A II 1181; flagrent A I 235; flagrare A I 146
flamma A II 630; 670; 1188; flammae (*d.*) A II 1173; flamma (*abl.*) A I 140; flammis (*d.*) A II 1158; flammis (*abl.*) A I 957
flammivomus flammivomo (*m. abl.*) A II 531
flammo flammantur A II 316
flatus flatibus (*abl.*) A II 1071
flavesco flavescere A II 309
flecto flexit A I 375; II 881; flectere P 56; flexo (*m. abl.*) A I 943; flexo (*neu. abl.*) A I 823
fletus fletibus (*abl.*) A II 996
floreo floruit A I 331
floresco florescat A II 69
Florianus Floriane F 2
[florifer florifero (*m. d.*) A I 20]
floriger florigero (*m. d.*) A I 20

flos florem F 1 floribus (*d.*) P 73
fluctivagus fluctivagae (*d.*) A II 1088
fluctus A II 47; 1148; fluctibus (*abl.*) V 14; A I 658; II 1213
flumen flumine A I 203; II 574; 593; flumina (*acc.*) P 31
flumineus flumineum (*neu. acc.*) A II 55
fluo fluis P 34; fluit F 8; A I 267; 622; 895; II 447; fluxit A I 295; 465; 928; II 91; 717; fluxerunt A I 361; II 1012; fluxere A I 216; II 633; 882; fluxerat A I 762; fluerent A II 60; fluxisse A II 1054; fluenti (*m. abl.*) A II 430; fluentibus (*neu.*) A I 122
focus A II 1177; focis (*d.*) A II 468; 697; focis (*inc.*) A II 1157; focos A II 632; [focis (*abl.*) A II 1173]
foedus foedere A I 692; foedera (*acc.*) A I 213; II 286; 1016
fomentum fomenta (*acc.*) A I 813; 427
fomes fomite A II 535; 1203
fons A I 947; fontis A I 704; 869; 990; II 807; 946; 968; 1205; fontem A I 797; II 138; fonte A I 114; 149; 162; 219; 622; 629; 770; 844; 890; 939; 960; 1028; II 250; 291; 338; 540; 572; 590; 600; 613; 666; 774; 1142
for fatur A I 830; fari A I 313; 949; II 1036; fatus (est *subaud.*) A II 880; fando (*gd. abl.*) A I 435; 1064
foras A I 823
foris fores (*nom.*) A I 1047; fores (*acc.*) A I 973; foribus (*abl.*) A I 524
forma A I 210; 239; 442; 905; 1029; II 529; 894; formam A I 167; 563; II 150; 589; 1237; formas A I 340; II 23
formica formicis (*d.*) F 14
formido (*verb.*) formidare A II 708; 1043
formido (*subst.*) A II 389
formo formatus A I 763; formata (*f. nom.*) A I 58
[fornicatio A II 279]
forte (*adv.*) A II 182; 364; 521; [613]; 996; 1085; P 59
fortis fortia (*acc.*) A II 553
fortis (*subst.*) (*m.*) forti (*d.*) A II 862
fortior (*f.*) A I 391
forum foro (*abl.*) A II 715; 1053; P 18
foveo fovet A I 305; II 532
fragilis fragilis (*f. nom.*) P 53; fragilem (*f.*) A II 1084; fragili (*neu. abl.*) A I 531; II 178; fragiles (*f. acc.*) A I 287
fragmentum fragmenta (*acc.*) A II 1083
fragor A I 36; II 988; fragore II 956
frater fratris A I 243; fratrem A I 240; fratres (*voc.*) A II 924
fraternus A II 1239
fraus fraude A I 317; 418; II 858
fremo fremit A II 711; fremunt A II 400; 956; fre-

mens (*m.*) A I 708; fremens (*f.*) A II 101
frendo frendens (*f.*) A II 655
frequens frequentis (*m.*) A I 387; frequenti (*m. abl.*) A II 170; 782
frequento frequentat A I 956; frequentant A I 814; frequentans (*m.*) A I 480
fretum freti V 10; fretum (*acc.*) P 52; freto (*abl.*) A I 660; II 85; 1096; fretis (*abl.*) A II 687
frigeo frigeret A II 353
frigidus A II 1181
frigus frigora (*acc.*) A II 1156
frondeus frondea (*f. nom.*) A II 1210
frons fronte A I 30
fructifico fructificante (*m.*) A I 367
fructus A II 69; fructum A I 329; 658; II 451; 910; fructu A I 680; II 318; fructus (*acc.*) A [I 658]; II 13; 134; 844; P 60
frugifer frugiferis (*f. abl.*) A II 64
fruor V 12; fruitur A II 448; frui A I 976; II 1014; 1122
frustror frustrabor A II 1119
frux frugibus (*d.*) A I 653
fuga fugam A II 700
fugax (*subst.*) (*m.*) A II 778
fugio fugit (*praes.*) A I 1021; II 420; [436]; 637; 786; fugiunt A II 657; fūgit A I 93; fugēre A I 180; fugiamus A II 994; fuge A II 392; fugite A I 188; fugiens (*m.*) A II 1058; fugiente (*neu.*) A II 310; 1211
fugitivus fugitiva (*f. nom.*) A I 477; II 721; fugitiva (*neu. nom.*) A I 7; II 192
fugo fugat A I 59; II 677; fugavit A II 46; fugato (*m. abl.*) A II 304; fugata (*abl.*) A II 317
fulcio fulta (*f. nom.*) A II 803; 1031
fulcrum fulcra (*acc.*) A I 578
fulgeo fulget P 17; fulgent A II 755; fulgebat A II 624; fulsit A II 231; fulserunt A I 865; II 1133; fulsere A I 370; II 85; fulgere A I 546; 555; II 75
fulgor A II 670; fulgore A I 120
[fulvus fulva (*abl.*) A I 1008]
fumo fumante (*neu.*) A II 1182
fumus A II 718; fumi (*g.*) A II 636
fundamentum fundamenta (*acc.*) A I 1015; fundamentis (*abl.*) A II 218
fundo (I) fundat A I 254; [fundabat A I 803]; fundata (*acc.*) A II 1228
fundo (III) [fundit A II 1013]; funditur A I 211; 497; II 687; fundebat A I 803; fudit A I 343; II 819; 1013; fundere A II 579; [fusus A I 173]; fusa (*f. nom.*) A I 466; 824; fusae (*g.*) A I 173; fusi (*neu.*) A II 1169; fusum (*m.*) A II 469; fusa (*abl.*) A I 444; fuso (*neu. abl.*) A I 192; II 620; fusae (*nom.*) A I 572; fusa (*neu. nom.*)

A II 631; fusa (*acc.*) A II 180; fusis (*m. abl.*) A II 728
fusum (*subst.*) fusa (*acc.*) A II 373
funestus funesta (*neu. acc.*) A I 188
fungor fungitur A II 945; functus P 21
funus funeris A I 96; II 480; funus (*acc.*) A I 806; funere A I 319; 651; II 783; funera (*acc.*) A II 113
fur A I 279; 418
furo furit A II 1073; [furunt A II 1171]; furent A II 1171; [1183]
furor A I 601; 635; II 399; furoris [A I 347]; II 100; 691; furori A I 88; furorem A I 716; II 647; 962; furores (*nom.*) A I 347; furores (*acc.*) A II 834
furtivus furtiva (*f. nom. vel neu. acc.*) A I 471; furtiva (*acc.*) A II 770
furtum furta (*acc.*) A II 1201
furto (*adv.*) A I 315
furvus furva (*abl.*) A I 1008
fusco fuscare A I 180
fuscus fuscam A I 698
fustis fustibus (*abl.*) A II 403
Gallia P 92
gaudeo gaudet F 20; A I 135; P 16; gaudent A II 664; [gaudebat A I 251]; gaudebit A I 251; gaudentibus (*f. d.*) A I 833
gaudium gaudia (*nom.*) A I 313; II 1051; 1113; gaudia (*acc.*) A I 482; 676; 974; 1063; II 961; 1216
gaza gazas A I 400; 702; II 871
gehenna A II 1175
gelidus gelidae (*g.*) A II 1176; gelidi (*neu.*) A II 1159; gelido (*m. abl.*) A II 1078; gelidos A I 1066
gelu gelu (*abl.*) A II 310; 1182
gemino geminas A II 962; geminantur A I 217
geminus geminae (*g.*) A I 243; geminam A II 991; geminum (*neu. acc.*) A II 110; 199; 604; gemino (*m. abl.*) A II 420; 545; geminos A II 1247; geminis (*f. abl.*) A II 917
geminus (*subst.*) (*m.*) geminis (*d. vel abl.*) P 8
gemitus gemitu A I 61; 357; II 782
gemo gemit A I 930; gemunt A I 183; gemeret A II 1112
gemens (*subst.*) (*m.*) gementi (*d.*) A I 818
genero generatur A I 663; est generata A II 299; generare A II 365; generantis (*f. g.*) A I 876; generata (*f. nom.*) A I 1036
Genesis Genesim P 74
genetrix A I 57; 670; genetricis A I 173; genetrice A II 70; 140
genitalis genitale (*acc.*) A II 371
Genitor A I 917; genitore A II 21
gens A I 262; II 207; gentis A I 188; 336; II 215; gentem A I 937; gente A I 134; 697; II 1168; gens (*voc.*) A

II 87; 246; 648; gentibus (*d.*) A I 968; 1051; II 267; 845; 1229; gentes (*acc.*) A I 332; 926; 995; 1006; II 143; 275; 953; 1231; gentibus (*abl.*) A I 864; II 137; 211; P 82
gentilis A II 151; gentili (*f. abl.*) A I 847; gentiles (*m. nom.*) A I 347; II 138; gentilia (*acc.*) A II 833
genu genu (*acc.*) A II 881; genu (*abl.*) A I 823; genibus (*abl.*) A I 943
genus A I 424; II 591; generi A II 203; genus (*acc.*) A I 74; 200; 237; 646; 907; II 215; 462
Germania P 15
germanus A II 1246
germen germine A I 28; germina (*acc.*) A I 20; II 842
gero geris P 9; gerit A I 262; 558; 727; 739; 796; 961; II 529; [752]; 1098; 1152; 1237; gerimus A II 698; gerunt A II 849; P 88; gessit A I 123; 849; II 56; 149; gesserat A I 74; gerat A I 144; [489]; II 217; sint gesta A II 259; geri A I 317; 887; 1048; II 501; 598; 655; gerens (*m.*) A I 246; [511]; 807; 1015; II 512; gerens (*f.*) A II 205; 354; 804; gerens (*neu. nom.*) A I 416; gerendo (*gd. abl.*) A I 848
gerens (*subst.*) (*m.*) gerenti (*d.*) A I 621; gerentes (*nom.*) A II 1167
gestum (*subst.*) gesta (*acc.*) F 7; A II 977
gesto gestat A II 639; gestant A I 414; 510; gestare A I 286
Geticus Geticas P 23
gigno gignit A II 465; genuit F 13; gigni A II 523; gignens (*f.*) A I 66
glacies A II 1175
gladius gladii (*g.*) A II 423; gladiis (*abl.*) V 5
globus globi (*nom.*) A II 138
gloria A I 490; 589; 1061; II 216; 622; 624; 801; 862; 1023; P 17; 96; gloria (*voc.*) A I 566; 1053
gradior gradiuntur A II 775; gradiamur A II 503; gradiente (*f.*) A I 800; gradientibus (*m. abl.*) A I 1046; graditure A II 163
gradus gradum F 23; A II 805; gradu A I 712; gradus (*acc.*) A I 481; 756; P 30; gradibus (*abl.*) A II 922
Graius Graia (*f. nom.*) A II 487
grandiloquus grandiloquos F 9
grandis [grandia (*nom.*) A II 1113]; grandia (*acc.*) P 9
grande (*subst.*) grandia (*acc.*) A I 463
grando A I 604
granum grano (*abl.*) A II 189
grates grates (*acc.*) V 15
gratia A I 211; 635; 797; 845; 965; 1059; II 9; 66; 269; 315; 432; 501; 1035; 1250
gratis (*adv.*) A I 944; II 520
gratus P 66; grata (*neu. nom.*) P 97
gravis gravem (*m.*) A II 1123; gravem (*f.*) A I 265; gravi (*m. abl.*) A II 762; gravi

(*neu. abl.*) A I 371; graves (*f. nom.*) A I 732; graves (*m. acc.*) A I 606; graves (*f. acc.*) A II 222; 993
gravis (*subst.*) (*m.*) gravem A I 778
gravior gravius (*acc.*) A II 859
gravo gravat A II 296; gravantur A II 609; gravatum (*neu. acc.*) A I 840; gravati (*nom.*) A II 335; gravatas A II 531
gravatus (*subst.*) gravatos A I 248
gremium gremio (*abl.*) A I 841; P 80
gressus A I 160; 307; gressu A I 256; gressibus (*d.*) A I 408; 526; II 27; gressus (*acc.*) II 239; gressibus (*abl.*) A I 379; II 172
grex gregis A I 210; gregi V 4; A II 196; 879; 1150; gregem A I 81; 1064; II 779; greges (*nom.*) A I 465; 810; II 491; greges (*acc.*) A II 67; 183; 260; 366; 855; 928
gula A I 581
gurges gurgite A I 688; 992; II 94; 1074; 1137
gusto gustate (*imper.*) A II 1131; gustare A I 582
gustus gustu P 72
gutta F 8; guttas A II 339; guttis (*abl.*) A II 997
guttur gutture A I 85; 446; guttura (*nom.*) A I 650
gymnasium gymnasii F 20; A II 456
gyrus gyro (*abl.*) A I 792
habena habenas A II 1230
habeo habes P 12; 57; habet A I 11; 34; 157; [196]; 266; 289; 399; 428; 587; 658; 670; 701; 932; 1062; II 150; 293; 388; 460; 498; 707; 1105; 1197; P 96; habent A I 776; II 317; habetur A I 912; 1143; habere F 18; A I 377; II 229; 486; 612; 818; 1008; [habuisse A II 979]; habens (*m.*) A I 610; 1014; habens (*f.*) A I 1037; habitura (*f. nom.*) A I 136; 390; habitura (*neu. nom.*) A I 351; habitura (*acc.*) I 589
habitaculum habitacula (*acc.*) A II 566
habitus habitum A II 342; 973
haereo haeres A I 322; haesit A I 983; II 817; 936
haereticus [haeretica (*abl.*) A II 611]; haeretico (*m. abl.*) A II 611
hamus hamum A I 74
haud A I 435; II 982; 1042; 1167
haurio hauserunt A II 76; hausisse A II 979
haustus haustum A II 1063
Hebraeus Hebraeo (*m. abl.*) A I 107; 932; II 923; Hebraeo (*neu. abl.*) A I 1003
Hebraeus (*subst.*) A I 618; 681; 718; II 810
hei A II 701
Helias Heliae (*g.*) A I 690
herba herbis (*abl.*) A II 452
heres heres A I 587
herilis herili (*abl.*) A II 128
Herod Herodis A I 348
herus hero (*d.*) A II 679; heris (*d.*) A II 398

Hesperius Hesperios P 20
heu A I 789; II 948; 1092
hexameter (*adi.*) hexametris (*m. abl.*) V 25
hibernus hibernis A II 1206
hic (*pron. adi.*) A I 204; 300; 663; II 94; 449; 546; 1115; 1177; 1205; 1242; haec (*f.*) A I 93; 112; 220; 281; 390; 490; 509; 985; II 297; 304; 751; 1188; P 27 (*vel acc.*); hoc (*nom.*) A I 117; 232; 863; II 136; 594; huius (*m. vel f.*) A II 546; huius (*f.*) A II 281; 312; 674; P 55; huius (*neu.*) A I 869; 1068; II 573; huic (*f.*) A I 918; hunc A I 157; 562; 682; 722; hanc A I 206; 1030; II 267; 929; 954; 1035; hoc (*acc.*) V 27; A I 774; II 276; 354; 441; 485; 502; 734; 743; [1188]; hoc (*m. abl.*) A I 81; 441; 557; 622; 636; II 149; 1134; hac A I 63; 461; 491; 598; 639; 643; 668; 697; 885; 894; II 157; 327; 363; 528; 768; 889; 951; P 47; [hoc (*neu. abl.*) A II 1137]; hi A I 1045; II 220; haec (*neu. nom.*) A I 142; 228; 1074; II 203; 482; 1141; his (*m. d.*) A I 48; [II 1205]; hos A II 227; 749; has A I 162; 543; 973; II 163; 261; 830; P 33; haec (*acc.*) [F 10]; A I 159; II 268; 349; 888; [905]; 1008; [1116]; P 100; his (*m. abl.*) P 35; his (*f. abl.*) A I 337; 1070 *bis*; II 555; 692; 925; 974; 1147; his (*neu. abl.*) A II 198; 711; 1124
hic (*pron. subst.*) A I 291; 449; 512; 923; II 493; haec (*f.*) A I 502; 698; 860; II 398; 653; 674; 984; 1188; 1226; hoc (*nom.*) A II 247; huius (*m.*) A II 588; P 83; 95; huic (*m.*) A I [300]; 706; 976; II 10; huic (*f.*) A II 1230; hunc A I 114; 185; 233; 289; 295; 297; 595; 650; 851; 984; II 101; 127; 454; 603; 614; 644; 915; 1192; 1214; hanc A I 837; 866; II 271; 272; 710; 775; hoc (*acc.*) A I 3; 159; 485; 858; 917; 926; 1026; II 375; 397; 902; 905; 1116; 1194; hoc (*m. abl.*) A I 306; 719; II 649; hac A I 514; 752; II 479; hoc (*neu. abl.*) P 86; hi A II 239; 495; haec (*neu. nom.*) A II 482; 998; 1226; horum (*m.*) V 17; A I 379; harum A I 1071; his (*m. d.*) A I 140; 452; II 51; 52; 382 *bis*; 572; 1246; hos A I 148; 193; 544; II 233; 235; 280; 619; has A I 999; haec (*acc.*) A [I 885]; II 14; 84; 97; 176; 311; 314; 324; 463; 554; [734]; 951; 1018; 1114
hic (*adv.*) A I 146; 253; [439]; [452]; 511; 615; 630; 723; 771; 785; II 847; 898; 1051; [1137]
hiems hiemes (*acc.*) A II 555
Hieremias Hieremiae (*g.*) V 26
hinc A I 27; 221; 439; 505; 506; 532; 586; 619; [723]; [771]; 783; 784; [785]; 794; 945; 966; 1034; 1062; II 9; 298; 302; 462; 468; 865; 909;

971; 1004; [1051]; 1137; 1152; 1167; [1177]; 1196; [1205]
hio hians (*m.*) P 36
historia historiae (*g.*) A II 142; historiam V 20; historia (*abl.*) P 83; historias P 39
historicus historicum (*neu. acc.*) A II 891; historica (*abl.*) A II 1082
homicida A I 194
homo A I 35; 234; 375; 388; 583; 763; II 439; 497; hominis A II 1095; hominem A II 301; hominum A I 110; 161; 168; 480; II 242; 462; 805; homines (*acc.*) A I 435; 565
honestas A II 15
honestus honeste A II 1023
honor A I 557; 704; II 180; 356; 694; 862; 1029; 1232; P 10; honoris A I 945; [II 483]; honori A I 50; 448; II 388; 483; [527]; 968; honorem A I 598; 681; 872; 892; II 139; 1095; honore A I 742; 900; 1012; II 148; 527; 800; 1022
hora A I 156; 856; horae (*g.*) A I 881; hora (*abl.*) A I 856; 890
horreo horruit A I 85
horresco horrescunt A I 414
horreum horrea (*acc.*) A I 368
horror A II 1185
hortus horto (*d.*) A I 20
hospes (*subst.*) A II 525; 565; P 36; hospite A I 256; II 640; 879
hospes (*adi.*) hospita (*f. nom.*) A II 1126
hospitium hospitio (*d.*) A II 513
hostis A I 360; II 394; [565]; 858; 1180; 1236; hostis (*g.*) A II 563; hosti A I 89; hostem A II 38; 1199; hoste A I 752; 1057; 1075; II 279; 440; 660; 781; 864; 945; 1145; hostibus (*d.*) A I 441; hostes (*acc.*) A I 478
huc A I 854
hucusque A II 574
humanus humana (*f. nom.*) A I 373; II 452; humano (*neu. d.*) A II 203; humanam A I 535; humanum (*neu. acc.*) A I 74; II 1113; humana (*abl.*) A I 4; 165; II 817; humana (*neu. nom.*) A I 27; humana (*acc.*) A I 1001; humanis (*neu. abl.*) A I 30
humanum (*subst.*) humana (*nom.*) A I 108; 235
humerus humeris (*abl.*) V 6
humesco humescat A II 997; 993
humidus humida (*acc.*) A I 993
humilis A I 137; humilis (*f. nom.*) A II 81; humilem (*m.*) A I 107
humus A I 380; II 417; 465; 875; 1211; humo (*inc.*) A I 410; humum A I 98; 258; 699; II 950; humo (*abl.*) A II 164; humi (*loc. vel g.*) A I 309; humi (*loc.*) A I 980; [humis (*abl.*) A I 383]
Hyblaeus Hyblaeis (*m. abl.*) P 45
hymnus hymnum A I 337; II 417; hymnis (*abl.*) P 45
iaceo iaces A II 1164; iacet A I 484; [738]; 830; 924; II 294; 466; 531; 736; 876;

iacebas A II 162; iacebat A I 788; iacebis A I 283; iacuit A I 310; iacens (*m.*) A I 775; II 211; [iacens (*f.*) A I 486]
iacens (*subst.*) (*neu.*) iacentia (*acc.*) A II 106
iacio iacis A I 603; II 965; iacit A I 738; iacimur A II 557
Iacob A II 485
iacto iactatur A I 410; iactare A I 677
iactura iacturae (*g.*) A II 1111
iaculor [iaculatur A I 111]; iaculantur A I 111
iaculatum (*subst.*) iaculata (*acc.*) A II 19
iam F 2; V 12; A I 21; 45; 161; 202; 284; 293; [307]; 308; 311; 323; 334; 428; 484; 618; 701; 712; 782; 857; 874; 879; 982; [988]; 1017; 1018; 1049; II 11; 26; 123; 129; 152; 156; 167; 194; 242; 249; 282; 317; 332; 414; 438; 486; 506; 530; 593; 598; 601; 623; 659; 701; [793]; 800; 822; 824; 826; 854; 896; 913; 936; 943; 973; 1046; 1052; 1061; 1080 *bis*; 1090; 1131; 1145; 1151; 1154; 1170; 1184; P 63
ianua A I 281; 526; 533; 1052; II 774
ibi A I 145; 184; 402; 511; 784; II 510; 570; 977; 1028; P 39; 100
ictus ictum A II 562; ictu A I 928
idem (*pron. adi.*) eadem (*f.*) A I 885; II 1248
idem (*pron. subst.*) A I 921; II 661; eadem (*acc. vel abl.*) P 47; isdem (*m. abl.*) A I 941; II 1224
idolum idola (*nom.*) A II 1240; idola (*acc.*) A I 269
ieiunium ieiunia (*nom.*) A I 575; ieiunia (*acc.*) A II 1008; 1129
ieiunus A II 368; 839; ieiuna (*f. nom.*) A II 17; 313; ieiuno (*m. abl.*) F 7
Iesus A II 597; 950; Iesu (*g.*) A II 90; 228; 324; 1062; 1154; Iesum A I 186; 274; 793; II 643; 1144
igitur A I 52
ignarus A II 906; ignara (*f. nom.*) A I 1049; II 1184; ignaro (*m. abl.*) A I 473
ignio ignitus A II 561
ignis A I 224; II 477; ignem A II 1174; igne A I 121; 144; II 76; 460; 532; 760; 931; 1160; 1203; ignes (*acc.*) A II 669; ignibus (*abl.*) A II 669
ignotus ignoto (*m. d.*) A II 458
ignotus (*subst.*) ignotos A II 647
ille (*pron. adi.*) A I 160; 549; 630; 866; 891; 1010; 1066; II 4; 92; 292; 340; 377; 510; 629; 1147; P 25; 77; 93; illa (*f. nom.*) A I 203; 220; 422; 834; II 223; 361; 944; [991]; 1098; illam A I 576; 766; II 978; illo (*m.*) A I 262; II 207; illa (*abl.*) A I 457; 777; 1041; illo (*neu.*) P 67; illa (*acc.*) A I 642; illis (*neu. (abl.)* A [I 415]; II 218
ille (*pron. subst.*) V 13; A I 109; 279; 449; 603; 717; 788; 807;

923; II 764; illa (*f. nom.*) A I 500; II 399; illud (*nom.*) A I 176; 527; II 895; illi (*m. d.*) A I 35; 686; II 153; 424; illum A II 827; illam A I 579; 830; illud (*acc.*) A II 737; 985; illo (*m.*) A I 1025; illa (*abl.*) A I 703; 1004; II 809; illo (*neu.*) A I 415; illis (*m. d.*) A I 371; II 276; illos A I 222; 381; illa (*acc.*) A I 887; illis (*m. abl.*) A I 22; 1046
illic A I 748
illinc A II 302
illuc A I 935
illudo illudit A I 526
illumino illuminat A II 225
illustro illustrat A II 255; illustrare A II 588
Illyricus Illyricos A II 315
imago A I 345; 475; 903; II 204; 231; 282; 461; 947; 1004; 1081; 1244; imaginis A II 638; imagine A I 135; 671; 691; II 438; 526; 886; P 81
imbellis imbelles (*f. acc.*) F 22
imber A II 65; imbrem A II 576; imbres (*nom.*) A II 191; imbres (*acc.*) A II 559
imbuo imbuit A I 122
imitor imitata (*f. nom.*) A II 415
immineo imminet A I 333
immitto [immittere A I 708]
impello impulit A I 375; 797; 1031; impellat A I 493
imperium imperii A I 46; imperium (*acc.*) A I 342; imperio (*abl.*) A I 926; II 188
impero imperat A II 1022
impetus A I 352; II 716
impiger A II 1200
impius A I 98; II 179; impia (*f. nom.*) A I 418; II 101; impia (*neu. nom.*) A I 131; impia (*acc.*) A II 489
impleo implet A II 398; implerent A I 347; implere A I 77
imploro implorat A I 813
impono imposuere A II 1002; impone A I 680; imponere (*imper.*) A II 168; imposita (*abl.*) A I 961; II 4; imponere (*inf.*) F 19
improbus A II 434; improba (*f. nom.*) A I 312
improba (*f. subst.*) (*voc.*) A II 1165
improvisus improvisa (*f. nom.*) A I 466; II 316
impurus impura (*f. nom.*) A II 280
imputo [imputat A II 375]; imputet A II 375
in (*c. acc.*) F 4; A I 33; 67; [89]; 92; 97; 131; 182; 198; 213; 217; 222; 281; 321; 382; 413; [553]; 594; 597; 720; 762; 827; 882; 910; 966; 986; 1064; II 3; 26; 199; 213; 241; 301; 325; 336; 409; 424; 618; 665; 703; 713; 717; 758; 872; 881; 885; 916; 957; 965; 1176; 1181; P 29
in (*c. abl.*) V 6; 14; 25; A I 23; 37; 41; 85; [89]; 140; 155; 160; 186; 203; 212; 227; 234; 242; 265; 290; 335; 395; 415; 451; 457 *bis*; 461; 483; 495; 502; 517; 546; 549; 553; 563; 586; 614; 616; 629; 639; 651; 657, 658; 659; 674; 679;

699; 703; 711; 712; 727; 742; 747; 750; 752; 753; 755; 779; 794; 799; 805; 841; 864; 890; 901; 957; 979; 988; 996; 1016; 1025; 1029, 1031; 1039; 1042; 1076; II 13; 22; 68; 85; 88; 94; 97; 116; 126; 129; 137; 143; 146; 149; 151; 152; 157; 165; 167; 184; 195; 200; 218; 233; 235 *bis*; 264; 266; 285; 287; 305; 308; 314; 327; 337; 345; 359; 383; 399; 408; 438; 449; 471; 483; 486; 488; 526; 532; 548; 553; [554]; 559; 566; 584; 676; 753; 768; 772; 787; 807; 809; 828; 836; 838; 852; 862; 873; 875; 876; 912; 924; 967; 986; 999; 1013; 1020; 1026; 1028; 1063; 1091; 1104; 1153; 1160; 1162; 1170; 1186; 1195; 1203; 1206; 1213; 1215; 1225; 1234; 1235; 1239; P 2; 26; 35; 42; 45; 47; 67; 78; 79; 91; 102

inanis inane (*acc.*) A II 767; P 52; inani (*f. abl.*) A II 1119; inani (*neu. abl.*) A I 225; inanem (*m.*) A I 895; inanis (*f. voc.*) A II 132; inania (*acc.*) A I 315

inane (*subst.*) inane (*acc.*) A II 673; 1183

incandesco incanduit A II 1072

incedo incedens (*m.*) A II 156

incendium incendia (*acc.*) V 1; A II 668; 1181

incertus [A I 331]

incessus A I 260; incessu A I 311

incido incidit P 77

incipio incipit A I 237; 384; 484; [II 335]; incipiam (*fut.*) A I 221; incipiat A I 703; incipiant A II 335

inclaresco inclaruit A I 156

includo includunt A II 405; includeret A II 144; includere A I 463; inclusi (*m. g.*) A I 769; incluso (*m. d.*) V 4

inclutus incluta (*f. nom.*) A I 801; inclute A II 733

incognitus incognita (*f. nom.*) V 23

incola incola (*voc.*) A II 1192

incolumis incolumem (*m.*) A II 1191

[incultus inculto (*m. abl.*) F 7]

incumbo incumbunt A II 918; 933; incubuit A II 819

incutio incutit A II 537

inde V 8; A I 29; 319; 399; 536; 686; 900; 1033; II 375; 655; 839; 1047; 1237

indebitum (*subst.*) indebita (*acc.*) A II 381

index indice A I 305; 874

indicium indicio (*abl.*) A I 102

indico indicat A I 570; 925

indigus indiga (*f. nom.*) A I 542

indubito indubitata (*f. nom.*) A I 953

indulgeo indulsere A II 1092; indulgens (*m.*) A I 955

indumentum indumenta (*acc.*) A II 345

induresco induruit A II 62

iners A I 788; inertis (*m.*) A II 857

inexpertus inexpertum (*neu. acc.*) A I 225

infans (*subst.*) (*m.*) infans A I 776; II 1147; infantum A I 349

infantia (*nom.*) A II 544
infectus infectum (*neu. acc.*) A I 299
infelix A I 417; 445; II 688
infernus (*subst.*) (*m.*) A I 181; inferni A II 816; infernum A I 318; 1057
infernum (*subst.*) A I 181; inferni (*vel m.*) A I 5; infernum (*acc.*) A I 618; inferna (*acc.*) A I 620
infero intulit A I 102; II 224; inferre A I 303
inferus
inferior (*m.*) A II 147
imus ima (*f. nom.*) A II 234; 466; 815; imi (*neu.*) A I 75; imo (*neu. abl.*) A II 165; imis (*f. abl.*) A II 404
imum (*subst.*) ima (*nom.*) F 12; ima (*acc.*) A I 4; imis (*abl.*) A I 38
inficio inficiat A II 641
infit A II 167; 500
infra (*adv.*) A II 813
infringo infracta (*f. nom.*) F 17
infundo infundere A II 96
ingemo ingemit A II 692
ingenium ingenii A I 124; II 373; 467; 729; P 60; ingenium (*acc.*) F 16; A I 573; ingenio (*abl.*) A I 361; II 814; ingeniis (*abl.*) A II 443
ingero ingerit A II 533
ingredior ingreditur A II 444; ingrediens (*m.*) A I 39; ingressa (*f. nom.*) A I 7
inimicus inimica (*f. nom.*) A II 769; inimica (*f. voc.*) A II 648
iniquus A II 17; 333; 394; iniqua (*f. nom.*) A II 500; iniquae (*g.*) A I 94
iniquus (*subst.*) iniquum A II 37; iniqui (*nom.*) A I 303; II 1027; iniquis (*d.*) A II 975; iniquos A I 436; 739
iniquum (*subst.*) iniqui A I 177; [iniquis (*abl.*) A II 17]
iniuria A I 59
innascor innatum (*subst.*) innata (*acc.*) A II 58
innocuus innocui (*nom.*) A I 513; innocuae (*g.*) A I 671; innocuos A II 183
innumerus innumeros A II 625; innumeris (*m. abl.*) A II 403; innumeris (*f. abl.*) A II 1223
inopinus inopina (*acc.*) A II 226
inops inops (*f.*) A II 752; inopes (*m. nom.*) A I 810
inquam inquit A I 239; 297; 507; 851; II 146, 283, 334; 369; 446; 548; 902; 1055; 1130
insanus insani (*neu.*) A II 1109
inscius inscia (*f. nom.*) A I 485
insero [inserit A II 533]; insertus A I 331
insidiae insidias A I 740; insidiis (*abl.*) A II 780
insinuo insinuans (*m.*) A I 82; II 602
insisto insiste A II 518
insolitus insolitum (*neu. acc.*) A I 530
insono [insonat A I 1231]; insonuere A II 1169

insons A I 176; II 799; insons (*f.*) A II 667
inspicio inspicis A II 1010; inspexere A I 453
instar (*c. gen.*) A I 646; 1068; II 638; P 38
instauro instauras A II 1163; instaurata (*f. nom.*) A I 838
instituo instituere (*perf.*) A II 617
insto instat A I 147; 185; II 366; 450; instet [A I 147]; A II 27; [366]
instructio A I 438
instrumentum instrumenta (*nom.*) A I 159; instrumenta (*acc.*) A I 815; II 512
instruo instruit A I 879; II 802; instructa (est *subaud.*) A II 198
insula A II 1121
insum inest V 17; A I 744; II 300; 774; 811; 1143
insurgo insurgite A II 709
intactus intacta (*f. nom.*) A I 57
integer integra (*f. nom.*) A II 231; integra (*neu. nom.*) A I 535
inter F 9; A I 91; 1024; II 344
intercludo interclusa ... est A II 704; interclusa (*f. nom.*) A I 17
interea A I 211; 515; II 307; 797; 1210
internus internum (*subst.*) interna (*acc.*) A II 331
intersero interserit A II 972
interus
interior (*m.*) A I 583; interius (*nom.*) A II 736
interius (*adv.*) A I 32; 725
intono intonat A II 1231
[intorqueo intorserit (*coni.*) A II 972]
intro intrat A I 825; 941; 1019; intrare A I 278; II 73; 665
intus A II 332; 859
inundo inundant A II 61
invenio inveniemus A II 731; invenere A I 952; inveniar (*coni.*) A I 560
invictus invicta (*f. nom.*) A II 66; invicta (*neu. nom.*) A I 1074; invictas A II 488
Iob V 26
Iohannes (Baptista) A II 78; 584; 598; 601; Iohannis A II 572
Iohannes (*apost.*) Iohannem A I 624; Iohanne A I 246
Ioppe Ioppe (*voc.*) A I 802
Iordanes Iordanis A I 140
Ioseph A I 105; 983
ipse (*pron. adi.*) A I 18; 547; 922; 1031; II 294; 482; 745; ipsa (*f. nom.*) F 14; 17; A I 30; 309; [547]; 614; ipsum (*m.*) A I 876; ipsam A II 605; ipso (*m.*) A I 676; II 551; 649; 1015; ipsa (*abl.*) A I 885; II 635; ipso (*neu.*) [A I 503]; ipsa (*neu. nom.*) A I 62; ipsis (*m. abl.*) A II 922; ipsis (*neu. abl.*) A I 267
ipse (*pron. subst.*) A I 72; 85; 175; 253; 264; 277; 368; 529; [676]; 683; 730; 751; 832; 1060; II 100; 108; 473; 502; 586; 867; 1144; P 40; ipsa (*f. nom.*) A I 498; 648; II 124; 607; [649]; 1163; 1174; ipsum (*m.*) A I 581; ipso

(*m.*) A I 1042; ipsis (*m. d.*) A I 811; ipsis (*neu. abl.*) A II 964
ira A I 333; II 656; 972; 1124; iras A II 242; 692; 993
iratus irato (*m. abl.*) A II 1074
irradio irradiat A I 120
irritus irrita (*f. nom.*) A I 523; II 636; irrita (*acc.*) A II 1032
is (*pron. adi.*) [is A II 1205]; ea (*f. nom.*) P 26
is (*pron. subst.*) eius (*m.*) A II 532; 773; ei (*f.*) A I 513; eos A I 935
Isaias A I 275
Israel A I 263; 266; Israel (*acc.*) A I 273
iste (*pron. adi.*) A I 570; 601; 958; II 447; [897]; ista (*f. nom.*) A I 367; 489; 492; 723; II 897; 1041; 1117; P 101; istud (*acc.*) A II 751; ista (*abl.*) A II 577; 994; isto (*neu.*) A I 503; II 287; istae (*nom.*) A II 870; ista (*neu. nom.*) A II 131; ista (*acc.*) A II 178; istis (*neu. abl.*) A II 517
iste (*pron. subst.*) A II 360; [586]; 1170; ista (*neu. nom.*) A I 908; II 519; ista (*acc.*) A I 394; 635; 639; 667; 961; II 135; 392; 597; 727; 733; istis (*m. abl.*) A II 146
istic A II 1231
Italia Italiae (*g.*) P 95
iter A I 505; II 216; 384; iter (*acc.*) F 4; V 18; A I 195; 272; 597; 690; 1041; 1053; 1076; II 29; 125; 172; 229; 298; 318; 502; 558; 731; 801; 1245; P 56; iter (*voc.*) A II 581
itero iterant A II 605; iterare A II 84; iterata (*neu. nom.*) A I 228
iterum A I 172; 763; 858; II 614
iubar A I 863; II 36; 934; iubar (*acc.*) A I 111; 726; II 224
iubeo iubet A I 19; 24; 146; 529; 822; 875; 1057; II 250; 359; 476; 895; 917; 1065; iubetur A I 117; II 1135; iussit A I 910; II 266; 348; iubente (*m.*) A I 351; iussa (*f. nom.*) A II 50; 120
iubens (*subst.*) (*m.*) iubentis A I 255
iussum (*subst.*) iussa (*nom.*) A I 300; II 846; iussa (*acc.*) A I 204; 229; 393; 902; 1020
iubilaeus A II 678
Iudaea A I 1; 295; 733; 790; 983; II 909; Iudaea (*voc.*) A I 191; 314; 593; II 133; 659; 958; 1005
Iudaeus (*adi.*) Iudaea (*f. nom.*) A II 915; Iudaea (*abl.*) A II 642
Iudaicus Iudaica (*abl.*) A I 709; II 244; Iudaici (*nom.*) A II 1054; Iudaicos A II 834
Iudas Iudae (*g.*) A I 93; Iuda A I 446
iudex iudice A I 358; II 119; 661; 749; 1036
iudicium iudicii A II 475; 1059; iudicium (*acc.*) A I

443; iudicio (*abl.*) A I 88; iudiciis (*abl.*) A I 109
iugo iugatis (*m. abl.*) A I 673
iugulo iugulantia (*acc.*) A I 775
iugulum iugulum (*acc.*) A II 424; iugulis (*d.*) A I 590
iugum iugum (*acc.*) A I 345; II 44; 276
iuncus A I 743; iuncis (*abl.*) A I 741
iungo iungis A II 1016; iungit A II 483; iungitur A I 209; II 813; 1076; iuncta fuit A I 696; iungat A II 289; iungant A II 1221; iuncta (*f. nom.*) A I 613; II 232; 478; iuncto (*m. abl.*) A I 625; iuncto (*neu. abl.*) A II 494; iuncta (*acc.*) A II 508
iunctum (*subst.*) iuncta (*nom.*) A II 741
iuro iurare A II 290
ius iuris A I 11; II 258; 622; ius (*acc.*) A I 232; 430; II 304; iure A I 174; 298; 683; II 101; 721; 939; iura (*nom.*) A I 215; iura (*acc.*) A I 46; [174]; 205; 394; 552; [837]; 976; II 51; 789; 1045; 1145; 1235; P 44
iure (*adv.*) A I 289; 440; 774; 837; II 35; 273; 377; 587; 984; 1199
iussio A I 924
iustitia iustitiae (*g.*) A II 1034
iustus A I 110; II 382
iustus (*subst.*) iusti (*g.*) A I 364; II 550; 1007; iustis (*d.*) A II 52; 1102; 1197; iustos A I 228
Iustus Iustum A I 105; II 810
iuvenesco iuvenescit A II 1211
iuvenis iuvenem (*f.*) A II 539
iuvenis (*subst.*) (*m.*) A II 148; iuvenem P 19
iuventus A II 1191; iuventus (*voc.*) A II 1107
iuvo iuvat F 24; A I 682; 744; II 268; 283; 370; 524; iuvant A I 249; iuverunt P 24; [iuvet F 24]
labo labanti (*m. d.*) F 5
labor (*verb.*) labitur A II 717; labi A II 1183; labens (*m.*) A I 266; [lapsus A I 92]; lapso (*neu. abl.*) A I 711; lapsura (*acc.*) A II 701
[labens (*subst.*) (*m.*) labenti (*d.*) F 5]
labor (*subst.*) A II 450; 706; laboris A I 654; II 863; 949; laborem F 17; [labores (*nom.*) A II 949]; labores (*acc.*) V 17
laboro laboras A II 719; laborat A I 294; laborant A II 1100; laborent A II 852
labrum labris (*abl.*) P 31
lacer lacerum (*m.*) A I 778; laceros A II 1082
lacero lacerabitur A II 777
lacertus lacertis (*d.*) A II 918; lacertis (*abl.*) A I 602
lacrima lacrimis (*d.*) A I 818; lacrimas A II 882; lacrimis (*abl.*) A I 805
lacrimosus lacrimosa (*acc.*) A I 362
lacus lacu A II 612; lacus (*pl. nom.*) A I 152; lacus (*acc.*) A II 54
laedo laedit A II 1025
laetitia laetitiae (*g.*) A I 1067; laetitiam A II 784

laetor laetabitur A I 893
laetus laeta (*f. nom.*) A I 380; 710; laeta (*abl.*) A II 1068; laeto (*neu. abl.*) A I 216; laeti (*nom.*) A I 1027; laeta (*acc.*) A II 261; P 71
laetum (*subst.*) laeta (*acc.*) A I 250
lampas lampadis A [I 681]; II 1153; lampades (*nom.*) A II 760
langueo languet A I 182
languens (*subst.*) (*m.*) languente A I 473
languidus languida (*f. nom.*) A II 535
languor languoris A I 773; languore A I 245; 768; II 173; languorum A II 632; languoribus A I 170
laniger lanigero (*m. d.*) A II 196
lapis lapides (*acc.*) A I 593; 600; II 247
Lares Laribus (*abl.*) P 35
largior largitur A II 1150; est largita A I 344; II 947; largiri A I 883; largita (*f. nom.*) A II 55
largus larga (*f. nom.*) A I 835; largo (*neu. abl.*) A II 321; largis (*f. abl.*) A II 997
largius (*adv.*) A II 579; P 85
larvalis larvalibus (*f. abl.*) A I 479
lascivus A II 14; 293; lascivos (*subst.*) A II 715
latebra [latebras A I 543]; latebris (*abl.*) A I 725; II 724
lateo latet A II 737; latuit A I 346; II 214; 932; latuerunt A II 1088; latuere A I 324; lateat A I 611; 521; 1099; lateant A I 491; 817; lateret A II 835; latens (*f.*) A I 472; [latentem (*inc.*) A I 378]
latens (*subst.*) (*neu.*) latentia (*acc.*) A II 34
latex laticis A II 1006; laticem P 68; laticum A I 936; II 538; latices (*acc.*) A I 79; 441; 556; II 61; 665; [1006]
Latium Latium (*acc.*) A II 1052
latro latrone A II 962
latus (*adi.*)
latissima (*f. nom.*) A II 687
late (*adv.*) A I 572
latus (*subst.*) lateris A I 928; [1033]; 1036; 1041; II 91; lateri A I 1033; II 1127; latus (*acc.*) A I 537; 1031; [latere A I 1033]; laterum A I 113
laudatio P 95
laudo laudare A I 700
laureus laurea (*subst.*) (*f. nom.*) A II 1102
laus V 30; P 6; laudis A I 561; II 511; laude A I 37; 110; 461; 801; 976; II 396; (*acc.*) A II 219; P 56; laudibus (*d.*) A II 754; laudes (*acc.*) A II 219; P 56; laudibus (*abl.*) A II 564; 1028
lavacrum lavacri A I 678; II 82; lavacrum (*acc.*) A II 595; lavacra (*acc.*) A II 245; 1244; lavacris (*abl.*) A I 855
lavo [lavat A II 540]; lavatur A I 114; [II 1142]; [lavavit A I 995]; lavare A II 666; lavans (*f.*) A I 662; 770; lotus A I 629; lota (*f. nom.*)

A I 805; [lavatae (*nom.*) II 774]; lotis (*m. abl.*) A I 864
lotus (*subst.*) lotis (*d.*) A I 849
laute (*adv.*) A I 572
laxo laxat A I 906; II 680; laxant A I 214; 1050; laxet A I 73; laxate (*imper.*) A II 877; laxare A II 307; laxari A II 127; laxans (*m.*) A II 372; laxata (*abl.*) A I 758; laxata (*acc.*) A II 350
laxus laxa (*neu. nom.*) A I 786
lectio A II 327
lector lector (*voc.*) A I 404
lectus lectis (*abl.*) A I 457
legatus (*subst.*) legati (*g.*) P 21
lego [legunt A II 74]; legor V 29; leguntur A II 980; 989; legi P 39; legantur A II 1053; lege F 10; legens (*m.*) A II 1140; 1217; lecta (*f. nom.*) P 2; lectis (*m. d.*) A II 1021; lectos A I 553
legens (*subst.*) (*m.*) A II 996
leo leones (*acc.*) F 13
lepus lepore P 41
letalis letales (*f. acc.*) A I 647
letum leti A II 116; 801; letum (*acc.*) A I 445; II 1164
levitas levitate A II 956; P 52
Levites Levitas A I 554
levo levas A I 485; levat A I 78; 186; 836; 842; 1033; II 114; 215; 540; 567; 1208; [levant A I 14]; levatur A II 1142; levabant A I 306; levavit A I 995; P 79; levet A I 162; leva A II 823; levans (*m.*) A I 765; II 302; 438; 820; [levans (*f.*) A I 770]; levatae (*nom.*) A II 774
lex A II 57; 270; 348; 652; legis A I 695; 719; 792; 841; 843; II 515; 926; 1162; legem A I 797; II 86; lege A I 62; 165; 548; II 112; 126; 179; 294; 549; 675; 820; 1132; leges (*nom.*) A I 826; legibus A I 308; 528
Lex A II 208; Legis A I 155; 915; II 515; 742; 914; 1037; Lege A I 775; II 246; 893
libamen libamina (*nom.*) A II 277
libellus libellis (*d.*) A II 672
līber A I 1057; II 1041; 1242; libera (*f. nom.*) A I 1072; II 1136; libera (*acc.*) A I 948; II 422
lĭber A II 340; P 78; libris (*d.*) V 23; libris (*inc.*) A I 327; libros F 9; A II 730; P 37; 89; libris (*abl.*) A I 155; 438; 489; 794; II 88; 668
libero liberat A II 196; [liberare A II 350]
libertas V 3; A I 365; II 680; libertatis A II 105; P 22
libet A II [509]; 945; [1087]; libeat A II 34; 185; libens (*m.*) A II 286; 907
libido A I 706; II 279; 296; 349; libidinis A II 7
libo libavimus P 65; libare A II 350; 1139
libro libres A I 606; librare A I 561
Libya Libyae (*g.*) A I 877
licet A I 56; 215; [336]; 500; 605; 637; II [227]; 424; 509; 647; 733; 1223; P 66; lice-

bat A II 182; licebit A II 1121; liceat A I 104; [II 34]; licere A II 391; licuisse A I 541
lignum ligni A I 177; II 1166; ligno (*d.*) A II 95; ligno (*abl.*) A I 176; II 406; [ligna (*inc.*) A II 406]
ligo ligonibus (*abl.*) A II 308
ligo ligas A I 508; ligat A I 448; II 81; ligant A I 214; II 919; ligans (*f.*) A I 12; ligata (*f. nom.*) A I 789
lilium lilia (*acc.*) P 75
limen limen (*acc.*) A II 681; limine A I 665; II 778; limina (*acc.*) A I 271; 288
limes limite A I 23; 214
limus limum A I 374; limo (*abl.*) A I 16
lingua A I 194; 460; 820; II 757; 994; P 7; linguae (*g.*) V 25; A I 133; 227; II 581; P 33; linguae (*d.*) A I 569; 898; linguam A II 320; 1083; linguarum A I 123; linguas A I 227; 628; 955; linguis (*abl.*) A I 372; II 443
linquo linquis A I 395; linquit A I 478; 765; linquimus A II 1051; linquitur A II 1149; liquit A I 53; liquere A I 543; liquerat A II 506; linqueres A II 1109; [liqueris (*coni.*) A II 1109]; linquere A I 296; II 120; linqui A II 959; linquens (*m.*) F 23; A I 5; II 5
linum lina (*acc.*) A I 993
liqueo liquet A I 336; II 227; liqueant A II 281
liquidus liquidam A II 428; liquido (*m. abl.*) A I 1028; liquidis (*f. abl.*) A I 779
liquor A II 62; liquoris A I 1040; liquorem A I 150; liquore A I 768; II 893; liquores (*acc.*) A II 59
lis lite A II 256
littera V 21; A I 123; II 362
litus litoris V 13; litus (*acc.*) A I 990; litore A I 71; 977; II 828; 1067; litora (*acc.*) A I 76; II 1108
livor livore A I 316
loco locat A I 41; locas A II 964; locant A I 458; locabat A II 688; locavit A I 976; II 187; locet A II 346; locare A II 872; locatam A I 398
locuples locuples (*f.*) A I 212; 705
locus A I 29; 378; 549; 570; 879; 958; II 292; 407; 809; loci (*g.*) A II 141; 483; P 61; locum F 20; A I 90; 120; 351; 864; II 421; 645; 783; 818; 1221; loco (*abl.*) A I 411; 441; II 16; 208; 1019; locis (*d.*) A I 1002; loca (*acc.*) A II 256; locis (*abl.*) A I 322; 456; II 689; 874; 976; 1141
lolium lolii A II 452; lolio (*abl.*) A I 369
longinquus longinqua (*abl.*) A II 211
longus longi (*neu.*) A I 763; longa (*acc.*) A I 257
longe (*adv.*) A II 882
longius A I 558; II 165; 554; 955
loquela loquelae (*g.*) A I 897; II 318; P 29; loquelam A II 752; 1086; loquelis (*d.*) A II

732; loquelas A I 125; II 131; 261; loquelis (*abl.*) A I 156
loquor P 11; loquitur A I 1061; loquar (*fut.*) V 20; loqui A I 129; 816; II 77; 389; 905; 985; P 86; locutum (esse *subaud.*) A I 694; loquens (*m.*) A I 492; II 518; 579; 977; loquens (*f.*) A I 987; II 449; loquentes (*m. nom.*) A I 280; locutus A I 559; II 923
lorica loricam F 19
Lucas V 19 Luca A II 328
luceo lucet A I 691; lucebit A I 720; lucerent A II 760; lucete A II 946; lucere A I 562; II 2; 30
lucerna A II 504; lucernam A II 1; lucernas A I 545
Lucifer (*subst.*) (*m.*) Lucifero (*abl.*) A I 1022
lucrum lucra (*nom.*) A I 427; lucra (*acc.*) A I 79; 664
luctamen A II 846
ludifico ludificante (*m.*) A I 1048
ludo lusit A I 247
lues (*plur. nom.*) A II 633
lugeo lugentia (*acc.*) A I 809
lumen A II 136; 238; luminis A I 29; 467; 544; II 431; 1044; lumen (*acc.*) A I 547; [551]; II 137; 612; lumine A I 356; 722; 1007; II 498; 541; 920; 1066; lumina (*nom.*) A I 865; II 408; 884; 1133; lumina (*acc.*) A I 610; 712; II 254; 532; 977; 1219; luminibus (*abl.*) A II 1101
luna A II 1152
luo luam (*fut.*) A II 838; luetis A II 473
lupus A I 102; 710; lupi (*g.*) A II 777; lupum A I 717; lupe A II 485; lupi (*nom.*) A II 856
lustro lustravit A I 755; lustrate A II 855; lustrare A I 28; lustratis (*m. abl.*) A II 569
lustrum lustra (*acc.*) A I 246
lux A I 14; 112; 325; 643; 843; 862; 989; II 280; 794; 931; 1125; lucis A I 41; 988; II 125; 872; luci A I 171; 831; lucem A I 198; 551; II 32; 222; 1155; 1249; luce A I 179; II 230; 269
lux (*m.*) A I 547
luxuria luxuriam A II 293
luxus luxus (*g.*) A II 13; luxu A II 868
Lycaonius Lycaonios A II 156
Lydda Lyddae (*g.*) A I 756
lympha lympha (*abl.*) A II 140; 543; lymphis (*d.*) A I 653; lymphis (*abl.*) A I 930; II 666
lympho lymphata (*f. nom.*) A I 594
lyra lyrae (*g.*) A II 115
lyricus lyrici (*nom.*) V 24
Lysias A II 1018
Lystra Lystram A II 157
Macedo A II 313
Macedonia A II 319
Macetae Macetum (*g.*) A II 383
machina A I 644
macto macta A I 911; mactare A II 183; mactanda (*f. nom.*) A II 175
macula maculas A II 665

maculo maculantur A II 279
maculosus A I 929
madeo maduere A I 152; maduisse A II 573
madidus madidas A I 76
maereo maerentia (*acc.*) A I 61
maestus maesto (*m.*) A II 781; maesta (*neu. nom.*) A I 183; maestis (*neu. d.*) A I 250
magicus magicis (*m. abl.*) A II 668
Magister A I 887; 891; II 331; Magistri (*g.*) A I 380; 798; 980; 1045; II 4; 238; P 91; Magistrum A I 682
magister A II 1229; magistro (*abl.*) V 29; A I 121; II 134; 448
magistra A I 729
magnanimis magnanimes (*m. nom.*) A I 951
magnus magnam A II 711; magne V 27; P 1; magnas A I 493
magnus (*subst.*) magnos P 12
maior maior (*f.*) A II 9; maioris (*f.*) A I 400; maiore (*m.*) A I 994; maiore (*neu.*) A II 690
maior (*subst.*) (*m.*) A II 147
maius (*subst.*) maiora (*nom.*) A II 1227; maiora (*acc.*) A I 715
magis A I 267; 280; 356; 377; 391; 430; 613; 697; 824; 856; 1038; II 323; 348; 495; 588; 755; 1004; P 6
maximus A I 1066; maxima (*f. nom.*) A I 138; II 233; 259; P 17; maxima (*acc.*) A II 523
maximus (*subst.*) maxime P 62
maximum (*subst.*) maxima (*acc.*) F 10
magus A I 630; II 18
Magus [Magis (*d.*) A I 50]; Magos A I 50
maiestas A I 15; 1049; maiestatis A I 448; maiestate A I 167; II 788
malesuadus malesuada (*f. nom.*) A II 961
malignus (*subst.*) maligni (*nom.*) A I 130
malo maluit A I 175; II 264; malis A II 906; mallem P 75; malles P 55
malus mala (*f. nom.*) A II 844; 1094; mala (*acc.*) A II 680
malum (*subst.*) A I 425; mali (*g.*) A I 199; malum (*acc.*) A I 360; II 859; malorum A II 1000; mala (*acc.*) A I 58; malis (*abl.*) A II 972
male (*adv.*) A II 763; 1160
mando (I) mandans (*m.*) A II 42; mandata (*acc.*) A I 349
mandatum (*subst.*) mandata (*nom.*) A II 905; mandata (*acc.*) A I 855
mando (III) manditur A II 65; mandere A I 26; P 74
manduco manduca A I 911
maneo manes A I 323; manet A I 1029; 1067; II 117; 147; 218; 363; P 67; maneas A II 107; mansisse A II 7; manens (*f.*) A I 501; II 250; manens (*neu. nom.*) A I 752; mansura (*f. nom.*) A I 1038; II 248; 1103; mansuras A I 803
manens (*subst.*) (*m.*) manentibus (*d.*) A II 545

manens (*subst.*) (*neu.*) manentia (*acc.*) A I 392
Manes Manes (*acc.*) A I 7
manifestus manifesta (*f. nom.*) A I 261; 643; manifesta (*acc.*) A I 21; 276; II 99
maniplus maniplis (*d.*) A II 1021; maniplos A I 367
mano [manat A I 622]; manavit P 47
manans (*subst.*) (*m.*) manantibus (*d.*) A II 545
manus A I 54; 75; 367; 555; 834; II 66; 224; 453; 915; 1078; 1198; manum F 6; A I 330; II 424; 548; 1159; 1198; manu A I 216; 252; 799; 961; 1024; 1074; II 4; 568; 627; 877; manus (*sing. voc.*) A II 719; 831; manus (*pl. nom.*) A I 812; II 617; 729; 871; manus (*acc.*) A II 709; 1000
mare A I 992; maris A II 47; 89; 1073; 1124; 1244; P 80; mari (*abl.*) A II 1100
margarita margaritas A II 336
Maria A I 57; II 298; Maria (*abl.*) A II 70
maritus marito (*d.*) A II 352
martyr A I 619; martyre A I 611; martyr (*voc.*) A I 588
martyrium martyrii A I 745
mater A I 804; 1062; II 300; matris A I 534; II [159]; 789; matre A I 47; 166; 668; II 543
materia A I 819; II 12; 271; 472; materiam A I 344; materia (*abl.*) A I 363
materies A I 127; 259; 374; II 737; 1233
Mathias Mathiam A I 106
maturus maturis (*abl.*) F 1
medela medelae (*g.*) A II 223
medeor mederi A II 213
Mediator A I 67; II 301
medicina A I 178; 256; 472; 481; 785; II 240; 627
medicus (*adi.*) medica (*abl.*) A II 635
meditor meditatur A I 531; meditemur A I 225; meditatus A I 690
medius medio (*m. abl.*) A I 879; mediis (*neu. d.*) A II 343; mediis (*m. abl.*) V 14; mediis (*f. abl.*) A II 1101
medium (*subst.*) [medium (*acc.*) A I 89]; medio (*abl.*) A I 89; 805
mel melle A II 442
Melite A II 1127; Melite (*g.*) A II 1206
melos melos (*acc.*) P 50
membrum [membri A II 159]; membra (*nom.*) A I 786; membrorum A I 245; membris (*d.*) F 19; A I 774; II 632 (*inc.*); membra (*acc.*) A I 12; 88; 300; 359; 539; 572; 836; 1039; II 113; 251; 349; 422; 762; 791; 1187; membris (*abl.*) A I 3; 350; 757; II 159; 306
memini meministis A II 114; 832; meminisse A II 152; 283
memoro memoras A II 734; 1010; memorat A II 340; 619; memoravit A II 97; [memores A II 1010]; memoremus A II 219; memorare A I 357; II 829; P 1; me-

morans (*m.*) A II 586; memoranda (*neu. nom.*) A II 1131
memoratum (*subst.*) memorata (*acc.*) A II 262
mendax mendaci (*m. ab.*) A II 387
mens A I 411; 571; 1042; II 452; 738; 1059; 1184; P 74; mentis A I 265; 421; 571; 641; 649; 681; 712; II 212; menti A II 499; 736; mente A I 230; 387; 404; 445; II 365; 389; mentes (*nom.*) A II 161; mentibus (*d.*) A I 147; II 97; mentes (*acc.*) A I 822; II 886
mensa mensae (*g.*) A I 566; mensam A I 576; [mensis (*d.*) A I 153]; mensas A II 1006
mensis mensis (*g.*) A II 1133; mensibus (*abl.*) A II 1206
mensura A I 559; 728; 1067; II 887; mensurae (*g.*) A I 964; II 842
mentior [mentire A I 436]; mentite (*voc.*) A I 436
mercator A I 633
merces mercedis P 90; mercedem A I 84; mercede A I 63; II 869
mereo merui A II 1120; meruit A I 72; 551; 740; 834; II 39; 232; 320; 426; 1065; 1136; 1238; meruistis A I 1028; meruere F 16; A I 548; 665; 714; 1045; II 140; 621; 673; 883; 1013; meruisse A I 252; 593; II 146; meriti (*neu. g.*) F 1
meritum (*subst.*) meriti A I 306; II 361; 841; meritum (*acc.*) A I 619; II 714; 1105; merito (*abl.*) A I 109; 932; meritis (*d.*) V 28; [A II 361]; P 4; meritis (*abl.*) A I 873; 909; 962; II 17; 1023
mereor merentur A I 815; merebitur A I 676; II 272; mereantur A II 669; mererer P 59
merito (*adv.*) A I 668
mergo mergitur A II 538; merguntur A II 1147; mersa ... est A I 938; mergente (*m.*) A II 593; mersus A I 688; mersa (*f. nom.*) A I 10; mersa (*acc.*) A II 406; 762
merx mercis A I 94
messis messis (*g.*) P 78; messi A I 518; messem A I 54; II 309
metallum metalli A I 253; 405; II 465; 736; metalla (*acc.*) A II 699; metallis (*abl.*) A II 180; 727
meto metit A I 212; metas A I 680; metant A I 517
[metior metitus A I 598]
metreta metretas A II 892
metricus metrica (*f. nom.*) V 23
metrum metra (*acc.*) P 44
metuo metuamus A II 440; metuens (*m.*) A II 1042
metus metu A II 420; 464; 1058
meus meae (*g.*) A I 897; mei (*neu.*) A II 833; meo (*m. d.*) P 84; meae (*d.*) A II 500; meum (*neu. acc.*) F 5; A II 285; meo (*m. abl.*) P 72; mei

(*voc.*) A II 370; meos A II 854; 931; P 64; meis (*f. abl.*) A II 946
mico micat A II 36; 1125; micuerunt A I 520; micuere A II 759; micantem (*f.*) A I 30
miles F 19; A I 596; II 863
militia militiae (*g.*) A II 1095
milito militat A I 51; 751; II 831
mille F 9; A I 55; 207; milia (*nom.*) A I 386; milia (*acc.*) A I 202; 293; II 673; 904
minae minas A I 337; A II 1110; 1234
minax (*f.*) A II 636
minister A II 293; ministrum A II 385; ministro (*abl.*) V 5; A I 1020; ministris (*d.*) A I 48; 560; 584; ministros A I 544; II 274; 920; ministri (*voc.*) A II 850
ministerium ministerii A I 552
ministro ministrat A I 320; II 427; 442; 739; 867; ministrant A II 174; ministret A II 333; ministrans (*m.*) A I 978; ministrans (*f.*) A I 964; II 1164; 1198
minitor minitata (*f. nom.*) A II 415
mirabilis mirabile (*acc.*) A I 715
miraculum miracula (*nom.*) A I 24; 494; II 60; 95; miracula (*acc.*) A I 276; 307; II 35
miror mirante (*m.*) A I 163; mirata (*f. nom.*) A I 530; II 446; 1191; miranda (*neu. nom.*) A I 45
mirus mira (*f. nom.*) A I 335; mirum (*nom.*) A I 533; 695; 1054
misceo misceat A I 556; misceri A II 269
miser miseros A II 626; miseri (*voc.*) A I 188
miser (*subst.*) A I 271; misero (*d.*) A I 766; II 971
miseratio A II 380
misereor miserere A II 314
miseror miseratus A II 28; 390; miserata (*f. nom.*) A II 782; miseranda (*f. voc.*) A II 719
mitis mite (*acc.*) A II 1070
mitis (*subst.*) (*m.*) mites (*nom.*) F 16
mitissimus mitissima (*f. nom.*) A II 848
mitto misit A I 234; II 975; miserat A I 935; mitte [A II 1070]; missus A I 223; 850; II 1115
mobilis mobilibus (*neu. abl.*) A II 553
moderor moderante (*m.*) A II 191
modestus modesti (*neu.*) A I 656; modestam A II 1034
modestus (*subst.*) modestis (*d.*) A I 136
modicus modicis (*neu. abl.*) A I 463
modium modio (*abl.*) A II 2
modo (*adv.*) A I 95; 539; II 172; 410; 926; 1045; 1179
modulor modularer P 62
modus A II 620; modum A I 46; 564; 792; II 119; P 2; modo (*abl.*) F 11; A I 426; modos A I 132; II 51; modis (*abl.*) V 21; A II 446

moenia A I 1075; moenibus (*d.*) A I 756; moenia (*acc.*) A I 55; II 383; 508; moenibus (*abl.*) V 1; A II 517
moles mole A I 758; moles (*acc.*) A II 1074
molior molitur A II 17
moneo monet A I 969; II 828; 994; 1019; 1231; monent A II 519; 745; monente (*m.*) A I 1044; II 772
monens (*subst.*) (*m.*) monentis (*g.*) A I 924
monitum (*subst.*) monitis (*d.*) A II 878
monitor monitoris V 30; monitore A II 161
mons montis A I 53
monstro monstrat A I 282; II 20; [58]; monstrant A I 159; 810; II [20]; [58]; [monstraret A II 352]; monstrare A I 971; II [267]; 1101; monstrans (*f.*) A II 58
monumentum monumenta (*nom.*) A I 13; II 257; monumenta (*acc.*) A I 100; 765; II 691
mora moram A I 483; 954; [mora (*abl.*) A I 956]; moras A II 117
moralis morales (*acc.*) A II 891
morbus morbi (*g.*) A I 769; morborum A I 465; morbos A II 625
mordo mordente (*neu.*) A I 515
morior mori A I 175; 356; 593; 759; II 108; 123; 160; 425; 792; 1060; 1188; morientis (*f.*) A II 184; moriente (*f.*) A I 759; II 480; moriente (*neu.*) A I 19; II 189
moriens (*subst.*) (*m.*) morientibus (*d.*) A I 623
moror morentur A II 1051; morari A II 267; moratus A II 393
mors A I 184; 326; II 118; 786; 1017; 1166; 1196; mortis A I 9; 353; 604; 766; II 21; 947; 971; 1081; 1112; 1162; morte A I 47; 467; 654; 828; 1040; II 118; 779; 797; 821; 823; 853
morsus morsu A II 1197; morsus (*acc.*) A II 776
mortalis A I 871; mortale (*nom.*) A I 424; II 591; mortale (*acc.*) A I 237; mortali (*f. acc.*) A II 112
mortalis (*subst.*) (*m.*) mortalibus (*d.*) A I 908; II 694
mortale (*subst.*) mortalia (*nom.*) A II 929; 1171; mortalia (*acc.*) A I 66
mortuus mortua (*acc.*) A I 301
mos morem A II 55; more A I 956; II 253; 549; moribus (*d.*) A II 808; moribus (*abl.*) P 4
motus motu A II 170; motibus (*abl.*) A I 484
moveo moves A II 1010; movet A I 259; [734]; 772; II 651; [movemus A I 837]; movent A I 304; II 577; [745]; movetur A I 380; movemur A I 837; movit A I 12; 635; II 748; movimus A II 943; 1038; movearis A II 164; moveamur A II 460; moveret A I 348; 459; movisse A II 709; moveri A I 148; 309; mota (*f. nom.*) A

I 788; 416; II 711; motis (*f. abl.*) P 31
mox A I 342; 371; 622; 739; 769; 825; 954; 1057; II 3; 30; 162; 231; 543; 575; 662; 1030; 1071; 1146; P 10
Moyses A II 1008 Moysi (*g.*) A I 791; II 85; 1139; Moysen A I 692; Moyses (*voc.*) A II 733
mulceo mulcet A II 886
mucro mucrone A II 423
mulgeo mulsisti P 23
mulier A II 395
multifluus multifluo (*m. abl.*) A II 1065
multiplex multiplicem (*f.*) A II [327]; 1207; multiplici (*f. abl.*) A II 327
multiplico multiplicat A I 202; II 14
multus [multo (*neu. abl.*) A II 490]; multi (*nom.*) A II 490; multos A II 1090; P 92; multis (*m. abl.*) A I 438
multus (*subst.*) multorum A I 722; multis (*d.*) A I 767; II 436; multos A II 482
multum (*subst.*) multis (*abl.*) P 15
plus plures (*m. abl.*) A II 594; 1017; plura (*acc.*) P 9
plures (*subst.*) (*m.*) pluribus (*d.*) A I 134
plus (*subst.*) A I 11; 252; plura (*acc.*) 559; 964; II 726
plus (*adv.*) V 8; A I 445; 656; 805; II 397; 759
plurima (*neu. nom.*) A I 158; [II 745]; plurima (*acc.*) A II 511; 1217
mundanus mundana (*f. nom.*) A II 560; mundani (*neu. g.*) V 10; mundana (*f. voc.*) A I 826
mundo mundat A II 280; mundavit A I 1046; mundans (*m.*) A II 331; mundans (*f.*) A I 476; mundati (*nom.*) A II 128; [mundanda (*f. nom.*) A II 538]
mundatus (*subst.*) mundatis (*d.*) A II 374
mundus (*adi.*) A I 629; II 837; mundo (*neu. abl.*) A II 591; munda (*acc.*) A I 928
mundus (*subst.*) A I 796; 992; II 898; mundi (*g.*) A I 359; 724; II 200; 557; 694; 1137; 1219; 1226; 1237; mundo (*d.*) A I 701; 865; mundum A I 23; 863; 884; II 322; mundo (*abl.*) A I 63; II 603; 1240
munificus munifica (*abl.*) A I 216
munimen munimine A II 1135; munimina (*nom.*) A II 558
munus muneris A II 1060; 1114; munus (*acc.*) V 27; munere A I 81; 227; 295; 328; 382; 477; 616; 669; 761; 793; 804; 894; 933; 955; II 141; 233; 321; 397; 519; 634; 940; 1195; 1208; P 21; 99; munera (*nom.*) A I 953; 974; II 104; munera (*acc.*) A I 227; 252; 591; 632; 828; 845; 944; II 382; 582; 869; 912
murmur murmure A I 813; II 655; 1168
murus muris (*abl.*) A II 144
mustus (*subst.*) (*m.*) musto (*abl.*) A I 148

muto mutavit A II 46; mutata (*f. nom.*) A I 427; mutata (*neu. nom.*) A I 1023
mutus muta (*acc.*) A II 699
Mysia A II 311
mysterium mysteria (*acc.*) A I 385; 950; II 347
mysticus A I 562; 1038; mystica (*f. nom.*) V 22; A I 118; 210; mystica (*acc.*) A I 455; II 89; 564
mysticum (*subst.*) (*acc.*) A I 324; [385]
nam F 3; A I 95; 205; 307; [421]; 574; 743; 850; 863; 924; 932; 963; 988; 992; II 60; 70; 87; 136; 368; 429; 440; 514; 529; 573; 607; 646; 677; 733; 809; 847; 982; 1054; 1115; 1172; 1196; P 10
namque A I 641; 790; II 203; 297; 449; P 69
nanciscor nanciscitur A I 384; [nacturus A II 429]; nactus A II 1068; 1245
narro narrante (*m. abl.*) A II 328; narrata (*f. nom.*) A II 836
narrans (*subst.*) (*m.*) narrantis A II 981
nascor nascitur V 8; A I 176; 591; nascetur A I 686; natus eras A II 793; nasci A I 352; II 77; 155; 621; nascentis (*f.*) A I 121; nascenti (*f. d.*) A I 518; nascente (*m.*) A II 160; 303; [natus A II 1245]; nata (*f. nom.*) A I 249; 335; 862; nata (*f. voc.*) A II 832; natum (*m.*) A II 194
natus (*subst.*) A II 300; natum A I 984; nato (*abl.*) A I 58; natos A I 191
Natus (*subst.*) A I 917; II 900
natalis (*subst.*) (*m.*) natalis (*nom.*) A II 546; natalem A I 14; 947; natale A I 197; II 379
natura A I 9; 65; 310; 342; 528; 732; 1018; II 46, 126; 228; 465; 528; 727; 1247; naturae (*g.*) F 11; A I 195; II 294
naufragium naufragium (*acc.*) A II 50; 1080
naufragus naufraga (*f. nom.*) A I 653; II 1118
naufragus (*subst.*) V 9
nauta nautis (*d.*) A II 1126
nauticus nautica (*f. nom.*) A II 1094
navis navis (*g.*) A II 1122; navem P 81; naves (*acc.*) A I 977
ne (*c. coni. praes.*) A I 144; [151]; 225; 305; 328; 432; 517; 559; 578; 611; 615; 729; 817; 853; 962; II 88; 108; 134; 277; 278; 279; 306; 334; 364; 368; 373; 452; [504]; 521; 559; 590; 878 (neque); 969; 996; 1051; 1085; 1099
ne (*c. coni. imperf.*) A I 174; 345; 363; 583; 1052; II 16; 60; 351; 504; 537; 938; 1108; 1236
ne (*c. coni. perf.*) A II 637; 661
ne (*c. coni. plusquamperf.*) A I 583
ne (*c. imper.*) A I 721; 948; II 252; 860; P 97
ne (*v. etiam* nonne) A II 116

nebula nebulis (*abl.*) A I 479
nec *et* neque nec A I 49; 78; 125; 151; 166; 271; 286; 341; [363]; 414; 429; 447; 463; 603; 637; 639; 697; 760; 814; 820; 868; 954; 1008; II 56; 83; [88]; 195; 311; 360; 389; 439; 441; 551; 563; 615; 626; 750; 837; 869; 902; 998; 1025; 1036; 1038; 1044; 1089; [1108]; 1111; 1119; 1145; P 99
neque A I 330; II 22; 80; 878; 985; 1042
necdum A I 193; 938; II 164; 365
necesse A II 152; 981
neco necari A I 86
necto nexuit A I 343; II 1239; necte A II 286; nexa (*f. nom.*) A I 241
nefandus nefanda (*f. nom.*) A I 604
nefas A I 2; 62; 101; 302; 358; 416; 420; 540; 738; II 110; 441; 674; 961; 995
negligo neglecta (*f. nom.*) A I 527
nego negas A I 827; II 24; 649; 723; negat A I 94; 248; 528; negatur A II 984; negabo A II 939; negavit A I 272; negare P 25; negari A I 317; 969; II 323; negans (*m.*) A I 919; negato (*m. abl.*) A II 26; negatis (*m. abl.*) A II 164
negotium negotia (*acc.*) A I 82
nemo A I 484; II 470; 1115; P 86
nempe A I 390; 999; II 341; P 99
nemus nemus (*acc.*) A I 28
neque (*v.* nec)
nequeo nequeant A I 401
nervus nervis (*abl.*) A I 762
nescio nescis A I 241; nescit A I 297; 473; 1026; II 172; 766; 912; 1188; nescimus A II 223; nescivit A I 353; nescire A II 1093; nescisse A I 631
nescius A II 159; 307; nescia (*f. nom.*) A II 14; 447; nescia (*acc.*) A I 224; 964
neuter (*pron. subst.*) A II 498
nex necis A II 423; 916; 1196; neci A I 349; 786; neces (*acc.*) A I 303; 589; II 127
nexus nexu A I 1071
ni A I 284; 334; 378
nidus nidos A II 809
niger nigra (*f. nom.*) A I 321; nigro (*m. abl.*) A II 1079
nigredo nigredine A II 611
nihil nihil (*acc.*) A I 219; 819; II 708
nil nil (*acc.*) A I 11; 652; II 118; 944; P 25
nil (*adv.*) A II 393; 873
nihilum nihilum (*acc.*) A II 633
Niliacus Niliacas A II 1136
nimbus nimbo (*abl.*) A II 1011; nimbi (*nom.*) A II 64; nimbis (*abl.*) A II 1156
nimis A I 839; II 670
nimium (*subst.*) nimium (*acc.*) A II 1051
nimium (*adv.*) A I 819
nisi A I 239; 291; 536; 662
niteo nitet A I 578
nitesco nitescunt A I 642; nitescere A II 666
nitidus nitidi (*neu.*) A II 1210;

nitido (*m. abl.*) A II 342; nitido (*neu. abl.*) P 65; nitidis (*f. d.*) A II 732
niveus nivei (*m. g.*) A I 598; niveo (*neu. abl.*) A I 293; niveam A II 409; niveas V 11
nobilis (*m. nom.*) A II 366; nobilis (*neu.*) A II 702; nobile (*acc.*) A II 913
noceo nocens (*m.*) A I 279; nocens (*f.*) A II 958; nocentem (*m.*) A II 1041; nocentes (*m. acc.*) A II 945
nocens (*subst.*) nocentes (*m. nom.*) A II 673; nocentes (*m. acc.*) A II 1017; nocentia (*acc.*) A I 476
nocturnus nocturna (*f. nom.*) A II 414; nocturna (*neu. nom.*) A I 1023; nocturna (*acc.*) A II 532
nodus nodis (*abl.*) A I 758
Noe A I 1034; II 810; Noe (*g.*) A I 645; II 803; Noe (*d.*) A II 813
nolo nolle A I 397; 602; nolens (*m.*) A II 391
nomen A I 106; II 774; P 5; nominis F 2; A I 587; 892; 975; II 573; 953; 1066; nomen (*acc.*) A I 262; 277; 670; 932; 1014; 1037; II 486; 1196; P 57; 96; nomine A I 32; 96; 114; 274; 375; 682; 700; 1003; 1013; II 40, 85; 355; 490; 522; 584; 614; 648; 698; 937; 1048; nomina (*acc.*) A I 340; 749; P 37; nominibus (*abl.*) A II 1151
nomino nominat P 77
non V 23; A I 5; 25; 60; 65; 93; 123; 124; 139; 180; 203; 226; 240; 260; 271; 281; 283; 287; 297; 307; 393; 401; 406; 421; 453; 468; 483; 497; 529; 542; 559; 629; 636; 649; 661; 690; 759; 813; 844; 881; 941; 944; 952; 974; 1002; 1007; 1072; 1075; II 31; 55; 58; 79 *bis*; 103; 113; 122; 127; 244; 248; 276; 322; 352; 388; 424; 432; 472; 487; 501; 516; 601; 605; 606; 613; 650; 659; 693; 695; 714; 736; 780; 809; 853; 868; 875; 910; 919; 921; 922; 929; 952; 979; 983; 986; 989, 1002; 1008; 1024; 1037; 1058; 1083; 1110 *bis*; 1178; 1248; P 58
nonne A II 904
nonus nona (*f. nom.*) A I 856
nona (*subst.*) (*f. nom.*) A I 860
norma A II 749
nosco nosti A I 896; II 32; nostis A I 83; II 43; 924; novit A II 331; 1042; novimus A II 1033; nota est A II 886; noverat A I 1033; noverit (*coni.*) A II 366; noscite A I 490; nosse A II 116; 135; [nosci A II 77]; nota (*f. nom.*) A II 976; noto (*neu. abl.*) A II 828; nota (*acc.*) A I 55; II 383
noster nostra (*f. nom.*) A I 612; II 614; P 53; nostrae (*g.*) A I 870; nostri (*neu.*) A I 537; II 952; nostram A II 693; nostro (*neu. abl.*) A II 753; nostri (*nom.*) A II 84; nostra (*neu. nom.*) A II 1051; nostris (*m. d.*) A II 43; nostris

(*neu. d.*) A II 1107; nostra (*acc.*) V 13; A I 974; II [865]; 1216; [nostris (*m. abl.*) V 14]
nota notis (*abl.*) A II 25
novale (*subst.*) novalibus (*abl.*) A I 366
novellus novelli (*m. g.*) A I 210; novellam A I 937; novello (*m. abl.*) A II 169; novella (*acc.*) A II 57; novellis (*f. abl.*) A I 258
novellum (*subst.*) novellis (*abl.*) A II 1044
novem V 16
novitas novitatis A II 139; 253; 457; novitate A II 363; 544; 1162
novo novat A II 230; 304; novant A I 14; 300; esse novandas A I 538
novus A I 601; 945; P 76; nova (*f.*) A I 34; 127; 353; 717; novum (*m.*) A I 151; II 299; novo (*m. abl.*) A I 1022; II 666; 893; 936; nova (*abl.*) A II 269; nova (*neu. nom.*) A I 150; 215; 974; II 31; novis (*m. d.*) A I 327; novos A II 401; nova (*acc.*) A I 182; 311; 1040; II 412; 483; 642; P 85
novum (*subst.*) novis (*abl.*) A II 83
nox A I 325; 546; 723; II 31; 225; 409; 765; 897; 1091; noctis A I 519; II 1020; 1125; noctem A II 758; nocte A I 6; 1018; II 317; 889; 896; 934; P 36
noxa noxae (*g.*) A I 84; II 970; noxas A I 189; noxis (*abl.*) A I 512
noxius noxia (*f. nom.*) A II 227; 656; noxia (*f. voc.*) A II 1160
noxium (*subst.*) noxia (*acc.*) A I 284
nubes A I 51; nube A II 244; nubes (*acc.*) A II 884; nubibus (*abl.*) A II 1089
nubile (*subst.*) nubila (*nom.*) A I 510; II 24; 61; nubila (*acc.*) A I 723
nudo nudavit A I 324
nudus F 20; A II 390; 970; nudam A II 752; nuda (*neu. nom.*) A II 764; nuda (*acc.*) A II 658
nullus (*pron. adi.*) A [I 499]; [II 1118; 1170]; nulla (*f. nom.*) A I 59; 253; 546; 638; II 270; 362; nullum (*m.*) A II 562; [1002]; nullo (*m. abl.*) A II 609; nullo (*neu. abl.*) A I 329; II 1123; nullae (*nom.*) A II 634; nullis (*m. d.*) A II 1091; nullis (*f. d.*) A I 653; nullis (*neu. d.*) A I 91; nullos A I 499; II 354; nullas A I 789; II 1006; nulla (*acc.*) A II 718; nullis (*f. abl.*) A I 308; II 1170; nullis (*neu. abl.*) A II 1118
nullus (*pron. subst.*) (*m.*) A I [499]; nulli (*d.*) A [I 499]; 601; nullum A I 181; [499]; 895; II 265; 835; 861; nullo (*abl.*) A II 419; [nullis (*d.*) A I 499]; nullos A I 499; II 519
numen [numine A II 698];

numina (*nom.*) A II 467; numina (*acc.*) A II 180; 750
numero numerantur A II 344
numerosus numerosa (*f. nom.*) A I 128
numerus A I 883; II 675; numeri (*g.*) A I 210; 387; II 620; numero (*d.*) A I 557; numerum A I 118; 157; 206; 585; 876; 925; II 901; numero (*abl.*) A I 238; 557; 563; 781; 787; II 684; 908; 1015; 1134; numeris (*abl.*) A II 912
nummus nummorum A II 673; nummis (*abl.*) A I 632
numquam A I 185; 326; 527; 567; 665; 808; 953; 969; 1015; 1037; II 210; 765; 948
nunc A I 45; 66; 78; [78]; 103; 134; [141]; 403; 558; [562]; 685; 724; [763]; 1000; 1018; 1041; II 185; 284; 358; 434; 497; 516; 568; 579; 696; 723; 808; 966; 983; 1194; P 73; 74
nuntio nuntiat A I 48
nuntius (*adi.*) nuntia (*f. nom.*) P 7
nuntius (*subst.*) A I 855, 1032
nuper A I 310; II 37
nuto nutarent A II 625
nutrimentum nutrimenta (*acc.*) A II 1179
nutrio nutrit F 13; nutriat A I 573; nutrire A I 893; II 67; nutriri A I 654; nutriti (*nom.*) A I 746
o A I 108; 188; 283; 303; 353; 459; 527; 566; 677; 717; 812; 870; II 132; 133; 315; 407; 485; 620; 693; 719; 763 *bis*; 831; 832; 924; 943; 958; 1004; 1107; P 55
obeo obit A I 176; 447; 913
oberro oberrat A I 929
obex obice A II 1049
obnoxius obnoxia (*f. nom.*) A II 107; obnoxia (*neu. acc.*) A II 1241
[oborior obortis (*f. d.*) A I 372]
obruo obruat A II 1086
obscenus obscenum (*neu. acc.*) A II 713
obscurus obscurae (*g.*) A I 691; 841; obscurum (*neu. acc.*) A II 1021; obscuro (*m. abl.*) A I 1007; obscura (*abl.*) A II 877; obscuris (*f. d.*) A II 96
obscurus (*subst.*) obscuris (*d.*) A I 276
obsequium obsequio (*d.*) A II 49; obsequio (*abl.*) A I 51; obsequia (*nom.*) A II 32; obsequiis (*abl.*) A I 737
observo observata (*acc.*) A II 1140
obsto obstat A I 441
obstringo obstrictis (*m. abl.*) A II 347
obstruo obstruat A II 332
obstupesco obstupuit A II 1048
obtineo obtinet V 18; A I 1068
obtutus obtutu A II 883
obvio obviat A II 516
obvius obvia (*f. nom.*) A II 1158; obvia (*acc.*) A II 400
occĭdo occidentibus (*subst.*) (*m. d.*) A I 622
occiduus occidui (*neu. g.*) A II 1066; occiduas A I 164
occulo [occuleret A I 549]; occulerit (*coni.*) A I 549

occulto occultat A I 470
oceanus P 67
ocior ocius (*adv.*) A I 822; II 1019
octavus A I 779; octavo (*m. abl.*) A I 777
octo A I 246; 773
oculus oculi (*nom.*) A II 233; oculis (*d.*) A II 885; oculos A I 715; 860; II 225; 533; 931; oculis (*abl.*) A I 477; II 36; 717; 1185
oda odas P 73
odor A I 31; II 641; P 76
offero offert A I 833; 867; 952; obtulit A II 738; offerre A II [134]; 895; [oblata (*neu. nom.*) A II 631]; oblatas A I 915
officium officii A II 342; officio (*d. inc.*) V 16; officium (*acc.*) A I 124; 561; 761; II 334; 1239; officiis (*abl.*) A I 816
oleaster A I 331
olim A I 684; II 6; 142; 179; 433; 675; 1061
oliva A I 657; olivae (*g.*) A I 27; olivas A I 331
olivifer oliviferi (*m. g.*) A I 53
Olympus Olympi A I 37; 111; 346; II 289; 1117
omnipotens A I 185
Omnipotens (*subst.*) A I 18; 529; 692; II 322
omnis (*adi.*) omnis (*f. nom.*) A I 1042; omne (*nom.*) A I 424; omni (*f. d.*) A II 925; omnem (*f.*) A I 115; omne (*acc.*) A I 232; 646; 836; 907; 1067; II 215; 304; omni (*f. abl.*) A II 359; omni (*neu. abl.*) A I 894; omnes (*m. nom.*) A II 440; 1033; 1227; omnia (*nom.*) A II 33; 1146; omnes (*m. acc.*) A I 565; 720; omnia (*acc.*) A I 605; II 1222; omnibus (*f. abl.*) A II 1063
omnis (*subst.*) (*m.*) omnem A I 291; omnes (*nom.*) A II 881; omnibus (*d.*) A I 431; [487]; 1017; II 234; 265; 450; 589; 667; 808; omnes (*acc.*) A I 217; 465; 822; 1009; II 93; 250; 254; 308; omnibus (*abl.*) A I 750
omne (*subst.*) (*neu.*) omnia (*nom.*) A II 338; omnia (*acc.*) F 15; A I 454; 476; 684; 866; 902; 927; 968; 1002; 1047; II 5; 45; 103; 123; 171; 219; 258; 301; 469; 633; 706; 1047; P 11
onero onerata (*acc.*) A I 811
onus A I 177; 364; onus (*acc.*) A I 285; 689; II 968; 1059; 1111
onustus onustum (*m.*) A I 863
operator A I 749
operor operata (*f. nom.*) A I 296; II 469; 626; 787
opifex A I 168; II 472
opimus opimam A II 547
opimum (*subst.*) opima (*acc.*) A I 544
oppidum oppida (*acc.*) A II 1217
oppono oppositas A II 884
ops opem A I 400; 470; 869; 883; 940; II 28; 253; 287; 467; 685; 704; 1056; 1068; 1207; P 22; opes (*nom.*) A I 217; opum A I 702; opes (*acc.*) A I 254; 287; 402; 675; 803; 852

optio A II 959
opto optati (*neu.*) V 12
optans (*subst.*) (*m.*) optanti (*d.*) A II 103
opulentus opulenta (*f. nom.*) A I 126; P 15; opulento (*neu. abl.*) A I 955
opus A II 594; 981; 1199; operis A I 112; 344; 515; operi F 24; A I [344]; 656; P 100; opus (*acc.*) A I 2; 299; 669; 782; 945; 1058; II 3; 199; 297; 352; 716; 751; 1021; [1059]; P 62; operum A I 452; 843; II 9; 705; 872
opus (*c.* est) A I 103; II 490
ora oras A I 164; oris (*abl.*) A I 877; II 47; 446; 924; 1170; 1226
oraculum oracula (*nom.*) A II 71
oratio A I 824
orbis A I 113; 174; 550; 800; [877]; 893; II 1090; 1232; orbis (*g.*) V 18; A I 208; 450; 502; 905; 1053; II 295; 826; 928; orbi A I 564; 630; 718; 860; II 99; 505; orbem A I 67; 80; 882; II 197; 241; 255; 401; [662]; orbe A I 93; 128; 290; 308; 747; 799; II 449; 486; [554]; 584; [699]; 852; 1155; P 78; orbis (*voc.*) A I 945; orbibus (*d.*) A II 933; orbes (*acc.*) A II 225; orbibus (*abl.*) A I 731
ordior orsus A II 211
ordo A I 116; 137; 562; II 217; 723; 1219; ordine A I 549; 755; 922; II 97; 730; 804; ordinibus (*abl.*) A I 904
origo A I 17; 127; 220; 871; II 56; 607; 971; 1196; P 4; origine V 25
orior oritur A II 865; ortam (esse *subaud.*) A I 1032; ortus A II 172; orta (*f. nom.*) A II 790; ortum (*m.*) F 1; [ortis (*m. abl.*) A II 172]
orno ornat A II 1028
oro A II 854; orans (*m.*) A II 880; oranti (*neu. abl.*) A II 145
ortus A I 195; 260; 590; 1239; ortum A I 861; ortu A II 545; 969; 1153; ortus (*acc.*) A I 341
os oris A I 342; 567; 681; 877; II 3; 36; 816; 837; 1230; ore F 2; V 30; A I 43; [93]; [124]; 146; 275; 449; 576; 657; 668; 694; 699; 734; 814; 843; 1069; II 114; 134; 212; 249; 261; 263; 339; 463; 487; 650; 752; 777; 820; 937; 960; 1116; 1214; P 68; 94; 102; ora (*acc.*) A I 122; 459; 888; 906; II 26; 367; 434; 495; 575; 579; 996; P 84
osculum oscula (*acc.*) A I 101; II 412; 880
ostendo ostensa (*abl.*) P 81
ostium ostia (*nom.*) A I 1054; ostia (*acc.*) A I 1034
otium otia (*acc.*) A I 182
ovile ovilis (*g.*) A I 754; ovile (*acc.*) A I 1011; II 856
ovis P 70; ovem A I 718; oves (*nom.*) V 5; A II 775; oves (*acc.*) A I 80; 202; 627; 999
ovo ovans (*m.*) A I 162; 596; P 25; ovantes (*m. nom.*) A I 45

Pacificus (*subst.*) A I 290; 291; Pacificum A I 700
paciscor pactum (*subst.*) (*nom.*) A I 232; pacta (*acc.*) A II 288
pagina A II 997; P 2; 101
palam A I 971; II 631
palatum palato (*abl.*) A I 582
pallidus pallida (*f. nom.*) A II 1004; pallida (*acc.*) A I 179
palma A I 717; 743; palmae (*g.*) A I 587; II 148; palmam A II 1250; palmis (*abl.*) A I 741
palmes A II 189
palpo palpavit A II 29
pando pandit V 21; A I 525; 1076; II 532; pandere A I 950; II 1126; 1235
panis A II 1143; panem A II 1131; pane A I 581; panes (*acc.*) A II 61; 895; 897
papa papae (*d.*) P 87; papa (*voc.*) V 3
Paphos Paphum A II 6
par par (*f. nom.*) A I 448; parem (*f.*) A I 1060; pari (*f. abl.*) A I 363; 387; pari (*neu. abl.*) A I 242; 419; pares (*m. acc.*) A I 650
pariter A I 9; 145; 893; II 644; 739
paralyticus (*subst.*) A I 787; 799; paralytice A I 759
parco parcere A I 602; parcentis (*neu. g.*) A II 685
parcens (*subst.*) (*m.*) parcentis (*g.*) A II 380
parcus parcior (*m.*) A II 351
pareo parere A II 186; 1108
parens (*subst.*) (*m.*) A II 1163; parentis (*g.*) A I 946; II 966; parentem A I 374; II 459; 1207; parentes (*nom.*) A II 1013; parentum A I 197; II 376; P 1
parilis parili (*m. abl.*) A II 344
pario parit A I 534; [parentibus (*neu. abl.*) A I 590]; paritura (*f. nom.*) A I 66; parta (*f. nom.*) A II 763; parta (*abl.*) A II 1003
paro paras A II 1162; parat A I 18; 248; 415; 511; 603; 709; 963; II 316; 428; parant A [I 415]; II 449; 578; [1019]; paratur A I 470; parabat A I 999; paravit V 13; A I 1048; II 585; parent A II 1019; pararet F 4; parasset A I 95; para A II 952; parare A II 879; parari A II 743; parans (*m.*) A I 544; parantibus (*neu. abl.*) A I 590; paratam A II 110
parricida parricida (*voc.*) A I 192
pars V 2; A I 168; 300; 766; 938; 985; II 16; 159; 232; 234; 637; 751; 805; 944; 990 *bis*; partem A II 251; parte A I 36; 78; 86; 391; 458; 685; 778; 1032; 1042; II 129; 327; 413; 501; 528; 577; 768; 792; 816; 995; partibus (*d.*) A II 496; partes (*acc.*) A I 403; P 51; partibus (*abl.*) A I 113; 906; II 1220
Parthenius (*adi.*) Parthenium (*neu. acc.*) P 102
Parthenius (*subst.*) (*m.*) Partheni (*voc.*) P 5

partior partita (*f. nom.*) A I 206
partus partum A II 299
parumper A II 370
parvus A II 1236; parva (*f. nom.*) A I 690; parva (*abl.*) A I 69; parvo (*neu. abl.*) A I 395; 464; [parvis (*m. d.*) A II 1236]; [parvos A II 1236]; parva (*acc.*) A II 307; parvis (*f. abl.*) A II 470; parvis (*neu. abl.*) A I 350
parvus (*subst.*) parvi (*g.*) A I 109; parvum A I 106
minor minus (*nom.*) A II 471
minor (*subst.*) (*m.*) A II 814; minori A II 147
minus (*subst.*) (*acc.*) A I 203; 560
Pascha Paschae (*g.*) A II 961
pasco pascere P 94; pasci A I 575; 651; pavere A II 871
pascuus pascua (*subst.*) (*neu. acc.*) A II 260; 1150; P 71
passim A II 843
passio A II 1249
passus passibus (*abl.*) A I 56; II 156
pastor A I 202; 1011; II 1151; pastoris A II 857; pastori P 84; pastorem A II 274; pastore V 5; A I 81; 778
pateo patet A I 838; 909; 1050; 1062; II 609; 764; 889; 1081; patent A I 13; 159; patuit A I 507; 616; II 431; patuerunt A II 338; P 87; patuere A II 971; patere A I 972; patuisse A II 1011; patentibus (*f. abl.*) A II [38]; 1069
Pater A I 922; II 900; Patri II 788; P 87; Patrem A I 920; II 907; Pater (*voc.*) V 27
pater A II 294; patres (*nom.*) A II 84; patrum A II 1045; patribus (*d.*) A II 43; patres (*voc.*) A II 924
patesco patescis A II 418; patescit A I 934; [II 418]; patescat A II 1099; patescant A I 623
patior patitur A I 559; II 767; patiuntur A II 950; patiere A II 22; pateretur A I 647; pati A I 9; 174; 401; II 480; 850; patiens A II 118; passus A I 80; II 265; passura (*f. nom.*) A II 1109; passura (*acc.*) A I 1015
patria patriae (*g.*) A I 17; 940; II 558; 681; patriam A II 1190; P 96; patria (*abl.*) A II 68
patrius patrio (*m. abl.*) P 16
patro patrare A I 302; [patrantibus (*neu. d.*) A I 590]
paucus pauca (*neu. nom.*) A II 60
paucum (*subst.*) pauca (*acc.*) A II 328; 1087; 1224
paulatim A II 241
Paulus A I 913; II 11; 29; 35; 41; 97; 135; 157; 165; 176; 209; 242; 256; 308; 369; 390; 430; 443; 506; 512; 566; 570; 624; 643; 646; 697; 784; 818; 826; 913; 977; 1030; 1032; 1049; 1054; 1058; 1099; 1105; 1129; 1137; 1156; 1201; 1207; 1229; Pauli (*g.*) A II 82; 160; 403; 493; 551; 630; 919; 957;

992; 999; 1018; 1184; 1233; Paulo (*d.*) A I 742; II 525; 974; Paulum A II 217; 385; 447; 599; 799; 1022; Paulo (*abl.*) A II 425; 772; Paule A II 31; 485; 516; 559; [952]; 1052

pauper (*adi.*) A I 255

pauper (*subst.*) (*m.*) paupere A II 875; pauperibus (*d.*) A I 835

paveo pavet A II 994; paventis (*m. g.*) V 2

pavesco pavescis A II 721

pavidus pavidis (*d. inc.*) A I 178

pavor A I 1066; pavore A II 658; 1078

pax A I 381; II 864; 1073; pacis A I 29; 102; 658; pacem A I 379; II 237; pace A I 136; II 860

pecco peccat A II 856; peccante (*m.*) A I 605; peccante (*f.*) A II 662; 877

peccans (*subst.*) (*f.*) peccantis (*g.*) A II 1197

peccatum (*subst.*) peccati A I 886; II 437; peccata (*acc.*) A I 795; II 603

pectus pectoris A I 581; II 25; 751; pectore A I 242; 272; 321; 531; 629; II 166; 741; 785; 818; 830; [875]; 986; pectora (*nom.*) A II 764; pectora (*acc.*) A I [242]; 409; 423; 713; II 518; 1106

peculium peculia (*acc.*) A I 1001

pecunia A I 569; 637

pecus pecudis A II 184; pecudes (*nom.*) A II 805; pecudum A I 907

pelagus A II 1171; pelagi F 8; A II 1072; 1110; pelagus (*acc.*) A II 459; 885; pelago (*abl.*) A II 982; 1091

pellis pellibus (*abl.*) A II 555

pello pellitur A I 707; pelleret A II 1156; sit ... pulsus A II 661; pellens (*m.*) A I 284; pulsi (*nom.*) A II 700; pulsae (*nom.*) A I 1021; pulsis (*m. abl.*) A I 170; 550

Penates (*m. nom.*) A II 700

pendeo pendens (*m.*) A I 446; pendens (*f.*) A II 1172

pendulus pendula (*subst.*) (*neu. acc.*) A II 770

penetro penetrata (*f. nom.*) A I 532

penitus (*adv.*) A I 1075

penna pennas A II 531

penso pensare A I 392

per F 9; 22; A I 22; 46; 55; 67; 79; 80; 191; 206; 211; 233; 266; 278; 293; 332; 340; 364; 366; 381; [385]; 393; 413; 507; 558; 572; 596; 600; 756; 766; 774; 791; 836; 876; 888; 1000; 1009; 1041; 1067; II 28; 45; 51; 86; 121; 171; 201; 238; 319; 356; 401; 414; 503; 538; 556; 582; 593; 625; 631; 637; 662; 685; 695; 774; 798; 806; 866; 882; 884; 941; 1183; 1221; 1244; P 52

pera peram A I 286

perago peractum (*neu. acc.*) A I 420; peracto (*neu. abl.*) A II 124; peregit A I 917;

II 396; peregerit (*coni.*) A II 1090
peragro peragrans (*m.*) A I 1005; peragratis (*f. abl.*) A II 826
percipio percipies A I 678
percurro percurrere A II 1081
percutio percussit A I 195; percussus eras A I 946; percussa (*f. nom.*) A I 419; II 53
perdo perdidit A I 353; perdant A II 421; perderet A I 174; 362; perdere A II 322; 958; perditus A II 816
perditus (*subst.*) perdite A I 634
perditum (*subst.*) perdita (*acc.*) A II 106
perduro perdurat A I 509; II 356
peregrinus A II 554
perennis perennis (*f. nom.*) A I 696; perennem (*m.*) A II 408; perennem (*f.*) A I 388; II 1155; perenne (*acc.*) A II 284; perenni (*abl.*) A II 788
pereo peris A II 660; perit A I 10; 91; 133; 197; 398; 661; II 124; 858; 1177; periere A I 1021; pereas A I 328; II 21; 108; pereunte (*f.*) A II 722; pereunte (*neu.*) A I 369
[perfero perferre A II 895]
perficio perfectum est A I 207; perfecta (*f. nom.*) A I 209; perfecti (*neu.*) A II 894
perfidia perfidiae (*g.*) A I 735
perfidus A II 388; perfida (*f. nom.*) A I 981; perfida (*acc.*) V 10
perfungor perfuncta (*acc.*) A I 171
pergo pergit A I 599; 698; II 6; pergebat A I 674; pergam (*fut.*) A I 112; pergas A II 903; pergite A II 706; pergere A I 940; II 828; 952
periculum (*et* periclum) periculi A I 839; A II 1201; periclum (*acc.*) V 7; A I 65; periclo (*abl.*) A II 395; 419; 766; pericula A II 657; periclis (*abl.*) A I 359; II 1104
perimo perimis A I 607; perimi A II 432; peremptus A I 445; peremptam A II 820; perempta (*acc.*) A I 1039
peritus peritum (*neu. acc.*) A I 572
permaneo permanet A I 513; 523; II 193
permisceo permiscens (*f.*) A II 83; permixtus P 69
permitto permisit A I 88; permittere A I 567; permittens (*m.*) A I 173
perodi perosus A I 90
[perpes perpete (*m. abl.*) A I 259]
perpetuo est ... perpetuata A I 1071
perpetuus perpetuae (*g.*) A I 845; perpetuam A II 720; perpetuum (*neu. acc.*) A II 829; perpetuo (*m. abl.*) A I 721; II 850; perpetuas A I 402; 896; II 510
persisto persistit A II 566
persona A I 64; II 170; per-

sonae (*g.*) A II 216; personas A I 386; 919; personis (*abl.*) A I 158; 451; 925
persono personat A II 200; 957; 1214
perspicio perspicitis A II 75
perspicuus perspicui (*nom.*) A I 44
perurgeo perurget A I 530; II 822
pervado pervasum (*m.*) A II 645
pervenio pervĕnit A I 966
pervigil A I 754
pervius pervia (*f. nom.*) A II 773
pervolito pervolitans (*f.*) A I 476
pes pede A II 27; pedes (*nom.*) V 24; A I 257; 370; 1045; II 204; 235; pedum A II 49; 80; pedibus (*d.*) A II 504; pedes (*acc.*) A I 379; 406; 617; pedibus (*abl.*) F 5; A I 483; II 164
pestis pestis (*g.*) A II 1176; pestibus (*abl.*) A I 456
peto petis A I 316; 641; II 163; 961; petit A I 820; II 101; 680; 1219; petunt A I 55; 620; II 743; petiit A I 35; petiere A II 628; 671; 700; petat A I 532; 870; II 377; 412; pete A I 286; 399; petens (*m.*) A I 48; 179; 626; 676; 824; II 508; 813; 870; 903; petenti (*m. d.*) A I 809; petiturus A I 27
petra A II 86; 87; petrae (*g.*) A I 1013; petrae (*d.*) A I 600
Petrus A I 70; 160; 247; 440; 458; 506; 511; 624; 633; 667; 754; 798; 821; 828; 878; 890; 914; 931; 932; 936; 949; 957; 966; 984; 992; 1002; 1007; 1014; 1069; II 4; 206; 259; 565; 1225; Petri V 11; A I 297; 434; 834; 840; 901; 979; 1000; 1010; 1029; 1233; Petro (*d.*) A I 281; 490; 974; 1024; 1054; II 217; Petrum A I 284; 806; 876; 880; 1042; Petro (*abl.*) A I 292; 854; P 79; Petre A I 481; 897; 1017
phalanx phalanges (*nom.*) A II 954
Pharao A II 1145; 1242
Philippus Philippi A II 383; Philippum A I 672; 680
piaculum piacula (*acc.*) A I 188; 362
pietas A II 325; pietatis A I 814; II 684; pietate A I 42; 808; [970]
pignus A I 657; pignoris A I 1068; pignus (*acc.*) A I 807; pignore A I 213; 702; II 129; 639
Pilatus Pilati A I 357; II 101
pinguedo A I 573; P 29
pinguis pinguia (*acc.*) F 7
pinguior (*f.*) A I 894
Piscator A I 162; piscatore A I 70
piscatio A I 72
piscina A I 789
piscis pisce A I 987; pisces (*acc.*) A II 565
piscor piscante (*m.*) P 79; piscante (*neu.*) A I 993

pius (*adi.*) A I 891; II 382; pia (*f. nom.*) F 24; A I 210; 1029; pii (*m. g.*) A I 381; A I 655; 971; piae (*g.*) A II 613; 1132; pium (*m.*) A II 1037; piam A II 494; 840; pio (*m. abl.*) A II 590; pio (*neu. abl.*) A I 1030; II 212; piae (*nom.*) A II 161; 524; piis (*m. d.*) A I 117; piis (*f. d.*) A I 848; pios A II 665; pias A I 404; 514; II 132; 882; pia (*abl.*) A II 743; 902; piis (*m. abl.*) V 6; piis (*f. abl.*) A II 60; piis (*neu. abl.*) A II 275; 507; 1106

pius (*subst.*) pio (*d.*) A I 602; II 963; pii (*nom.*) A I 213; 414; piorum (*m.*) A I 13; pios A I 437

[pie (*adv.*) A I 213]

placeo places A II 1025; P 6; placet V 30; A I 292; 554; 625; II 274; placent A I 63; placuere P 98; placere A II 550; 650; placens (*m.*) A II 48; 528; placitura (*f. nom.*) A I 95

placidus placido (*m. abl.*) F 6; P 41; placida (*abl.*) A I 997; placido (*neu. abl.*) A II 1116; placidis (*m. abl.*) A II 1213

placo placata (*f. nom.*) A II 963

plaga plagis (*abl.*) A I 780

planta planta (*voc.*) A I 327; plantis (*d.*) A II 168; plantas A II 81; plantis (*abl.*) A I 258; II 206

plantarium plantaria (*acc.*) A II 865

plasma plasmata (*acc.*) A II 638

plaustrum plaustro (*abl.*) A I 689

plebs A I 766; 967; II 447; 711; 1238; plebi A II 653; 923; plebem A I 567; 937; plebs (*voc.*) A II 832

plenus A I 230; II 321; 497; 611; P 78; plena (*f. nom.*) A I 332; 438; 722; II 66; 920; 972; 1154; plenum (*neu. nom.*) A II 498; plenum (*m.*) A I 672; plenum (*neu. acc.*) A II 598; plena (*abl.*) A I 996; pleno (*neu. abl.*) A I 582; plena (*neu. nom.*) A I 650; 865; plenos A I 477; plenas A II 202; plena (*acc.*) A I 724; plenis (*f. abl.*) A II 188

plenius (*adv.*) A II 1195

pluvia pluviam A II 65

poculum pocula (*nom.*) A II 1005; pocula (*acc.*) A I 555; 889; II 1064

poena A I 90; 182; 352; 447; 589; 631; 729; 1011; II 376; 420; 966; 1092; poenarum A II 849; 993; poenis (*d.*) A I 784

poeta poetae (*nom.*) A II 461; poetas P 41

polleo pollebant A II 515

polluo polluitur A II 612; sit polluta A II 640; polluta (*f. nom.*) A I 1; polluta (*acc.*) A II 1016

pollutus (*subst.*) pollute (*voc.*) A I 640

polus poli (*g.*) A I 150; 581; II 873; 1235; polum A I 8; 39; II 191; polis (*d.*) A II

1076; polos A I 390; polis (*abl.*) A II 1193
pompa A I 34; 405; P 42
pomposus pomposo (*m. abl.*) A II 756
pondus pondere F 8; A I 10; 371; pondera (*acc.*) A I 606; 1065
pono ponimus A I 208; ponunt A II 668; ponitur A I 270; 406; 805; posui A II 137; posuit A II 44; posuere A I 617; II 672; poneret A I 89; ponere A II 67; posuisse A II 458; 726; positum (*nom.*) P 5; positum (*neu. acc.*) A II 317; positae (*nom.*) A II 616; positas A I 545; positura (*f. nom.*) P 32
positus (*subst.*) (*m.*) posito (*d.*) P 46
Ponticus (*subst.*) A II 510
pontifex pontificis A II 341; pontifices (*nom.*) P 91; pontifices (*acc.*) A II 359
pontus A II 1073; ponti (*g.*) A II 48; 94
poples poplite A I 943
popularis populares (*f. acc.*) A II 1038
populor populantis (*f. g.*) A II 1111
populosus populosa (*f. nom.*) A I 123; populosam A II 508
populus A I 384; II 1242; populi (*g.*) V 2; A II 399; populo (*d.*) A I 307; 571; II 205; 213; 263; 734; populum P 94; populo (*abl.*) A I 163; 605; II 329; 836; [P 29]; populi (*nom.*) A II 201; populis (*d.*) A II 1205; populos A I 455; II 143; 227; P 29; populis (*abl.*) A I 995
porcus porci (*nom.*) A II 336
porrigo porrigat A I 556; porrige F 6; A I 898
porta A I 57; 278; 1050; portae (*g.*) A I 271; 277; portae (*d.*) A I 273; portam A I 270; 280; 533; 1076; II 207; portis (*abl.*) A I 740
porticus A I 289; porticibus (*abl.*) A I 790
portio A II 1166
portitor A I 184
porto portas A I 723; II 967; portat A I 1014; [1063]; II [639]; 859; portant A II 237; portavit A I 68; portet A I 1063; portaret A I 345; portare A I 279; 977; II 130; 453; portatura (*f. nom.*) A I 389
portatus (*subst.*) portate A I 761
portus A II 1121; portum A II 1098
posco poscit A I 432; [posceris P 22]; posceres P 22; poscens (*m.*) A I 252; [poscente (*m.*) A I 487]
possessor A II 394
possideo possidet A II 349
possum potest A I 1073; II 470; P 86; 94; possunt A I 279; 1008; II [103]; 610; [615]; 695; 929; poteras A II 771; poterat A II 116; poterant A I 25; II 998; potero V 15; poteris A I 640; poterunt A II 697; potuit A I 180; 652; P 25; potuere A I 469; possim A II 578;

[possit A II 504]; possint A II 103; 615; posset A II 504; [possent A II 103]; posse A I 356; 530; 902; II 5; 10; 59; 113; 127; 245; 369; 520; 920; 921; 1046; 1183; potens (*m.*) A I 167; II 78; 623; P 3; potens (*f.*) A I 801; 860; [potens (*neu. nom.*) A I 240]; potens (*f. voc.*) A I 256
post (*adv.*) A I 223; 234; 265; 1038; II 432; 950
post (*praep.*) A I 14; 19; 169; 170; 186; 201; 204; 288; 715; 730; 806; 861; II 14; 79; 108; 113; 193; 351; 481; 587; 935; 1166
postea A I 694; II 77
posterus posterior (*subst.*) (*f.*) A I 238
postis postes (*nom.*) A I 1050; postibus (*d.*) A II 413
postquam (*c. ind. praes.*) A I 335; 796; II 254; 487
postquam (*c. ind. perf.*) A I 52; 335; 755; 980; II 98; 487; 818; 880 (est *subaud.*); 1046
potentia A I 474
potestas A I 9; 205; 451; II 587; 786
potior potietur A II 148; [potiamur A II 128]; potiturus A I 27]; potitus A II 1031
potis potis (*neu.*) A I 240
potior (*m.*) A [I 704]; II 1115; potius (*nom.*) A I 704
potius (*adv.*) A I 63; 565; II 870; 953
potus potum A II 1002
praebeo praebuit F 14; A I 873; II 56; 187; 1126; 1213
praecedo praecedit A I 965; praecedant A I 868; praecedere A I 498
praeceps praecipiti (*m. abl.*) A II 658; praecipites (*m. nom.*) A II 1209
praeceptor A II 511
praecipio praecipit A I 911
praeceptum (*subst.*) praecepta (*acc.*) A I 867; 978; II 82; 169; 494; 835; 888
praeco A II 505; praeconi A II 1061; praecone A I 719; praeconibus (*d.*) A I 906
praecursor A II 584
praeda A II [436]; 1164; praedas A I 76
praedĭco A II 462; praedicat A II 322; 644
praedo A II 436; 858; 1164; praedonis A II 641
praefero praefertur A I 903; praetulit A I 884; praeferat A I 112; praelata (*f. nom.*) A II 1231; praelata (*acc.*) P 100
praegredior praegressa (*f. nom.*) A I 50
praelego praelecta (*f. nom.*) A I 54
praemitto praemittit A I 702; praemittunt A II 564
praemium praemia (*nom.*) A I 228; 853; praemia (*acc.*) A I 471; 597; 964; 1048; II 483; 812; 863; 1024
praenuntius (*adi.*) praenuntia (*f. nom.*) A I 587
praenuntius (*subst.*) A II 596
praepes praepete (*m.*) A I 259; II 712
[praepono praeponimus A II 644]

praeputium praeputia (*acc.*) A II 285
praescius A I 614; II 289; praescia (*neu. nom.*) A II 745
praesepe praesepibus (*abl.*) A II 75
praeses (*subst.*) (*m.*) praesidis A II 1031; II 1050; praeses (*voc.*) A II 1033
praesideo praesidet A II 456
praesidium praesidiis A II 1078
praesto praestat A I 470; II 155; praestabat A I 644; 789; praestent A I 1072; praestare A I 850; II 719; 840; 1114; praestans (*m.*) A II 302; 381; praestante (*m.*) A I 298; praestantibus (*m. abl.*) A II 1224; praestaturus A I 809
praesul praesule (*m.*) A I 292
praesum praesens (*m.*) A II 258; 1230; praesente (*f.*) A I 842; II 123
praetereo praeterit A II 303
praevenio praevenit A I 959; II 1021
praevius A I 706; II 903; praevia (*neu. nom.*) A II 1088
praevius (*subst.*) A I 870
pravus prava (*neu. nom.*) A II 615
precor A II 178; 878; praecaris A I 852; precamur A II 314; precantes (*m. nom.*) A I 104
premo premis A I 193; 412; premit A I 326; II 445; [premunt A II 400]; premebant A II 1241; pressit A II 1203; pressere A II 632; premat A II 280; premamus A II 995; preme A I 948; premi A I 886; 1040; II 179; 253; 371; 391
prendo prendit A I 833; prendimus A II 703; prendens (*m.*) A I 1002
pretiosus pretiosa (*f. nom.*) A II 739; pretiosa (*acc.*) A I 678; pretiose (*voc.*) P 34
pretiosa (*subst.*) (*f. nom.*) A I 585
pretium A II 105; pretii A II 94; pretium (*acc.*) A II 672; 851; P 90; pretio (*abl.*) A I 96; 169; 633; II 266; 690; 1103
prex preces (*nom.*) A I 373; precum A I 815; preces (*acc.*) A I 603
primaevus F 3
primitus A II 244; 606; 1003
primordium primordia (*acc.*) A II 12
princeps (*subst.*) (*m.*) A II 1225
principium A I 592; principii A II 608; principium (*acc.*) A I 166; II 283; principiis (*d.*) A I 251
prior prior (*f.*) A I 239; 1018; priorem (*m.*) A I 118; priore (*neu.*) A I 785
prior (*subst.*) (*m.*) A II 146; prioris A II 240; priores (*nom.*) A I 515; 868; [priorum A I 13]
prius (*subst.*) (*acc.*) A I 429
prius (*adv.*) A I [891]; 975; II 155; 282; 597; 643; 1108; 1174
primus A I 69; 160; 586; II 290; 412; 483; prima (*f.*

nom.) A I 235; 244; 355; 620; 1058; primi (*m. g.*) A II 966; 1133; [primae (*g.*) A II 1153]; [primum (*neu. acc.*) A I 219]; primo (*m. abl.*) A II [804]; 1153; prima (*abl.*) A II 556; 816
prima (*subst.*) (*f.*) A I 60; primae (*g.*) A II 804
primum (*adv.*) A I 204; 949; II 163; P 39
priscus prisca (*f. nom.*) A I 259; II 214; 348; 894; prisci (*m. g.*) A II 691; prisci (*neu.*) A II 536; prisco (*neu. abl.*) A II 355; prisca (*acc.*) F 23
pristinus pristina (*f. nom.*) A II 55
pro (*praep.*) A I 4; 62; 354; 359; 537; 605; 611; 616; 933; II 141; 372; 408; 639; 698; 709; 850; 1060
pro (*exclam.*) A II 111; 418
proavus proavis (*abl.*) P 3
probitas A I 220
probo [probas A II 792]; probat A I 474; 682; 1059; P 14; probant A I 27; 407; II 1172; probaris A I 984; probet A II 360; 749; probemus A I 46; II 1132; probari A II 610; probans (*m.*) A I 205; 435; 539; II 792
probatus (*subst.*) probatis (*d.*) A I 504; 549; P 97
procax procacis (*m.*) A II 399; procaci (*neu. abl.*) A II 8
procedo procedit A II 9; [procedet A II 9]; processit A I 986; II 199; 249; 1205; procedat A II 175; procedere A I 628; procedente (*f.*) A I 706
procella procellas A I 647; II 243; 1084; procellis (*abl.*) A II 1216
proceres proceres (*acc.*) A II 258; 454; P 20
proclamo proclamat A II 1129
pro consule A II 29
procul A II 951 *bis*; 1167
prodeo prodiit A I 68; prodiret A I 364; 857; prodire A II 330
prodigus prodiga (*f. nom.*) A II 324
prodigus (*subst.*) prodige A I 393
proditio proditione A II 1025
proditor A I 83
prodo prodit A I 274; 375; produnt A I 693; proditur A I 773; prodidit A I 449; 630; II 142; 602; prode A II 907; prodere A I 499
produco producitur A I 1035; produxi P 83; produxit A II 758
proelium proelia (*acc.*) A I 588; 738; II 642
profanus (*subst.*) profano (*d.*) A II 391; profane A II 604; profani (*nom.*) A II 373; 577
profecto A I 638; 747; 938; 979; II 897; 983
profero protulit A I 260; 861; II 1174; protulerit (*coni.*) A II 727; proferre A I 131; 194; 703; 726; II 132; 213; 311; 872
professio A II 386
profor profari A II 445
profugus profugo (*neu. abl.*) A II 395
profundus profunda (*abl.*) A I 1018

profundum (*subst.*) profundi A I 40; 991; II 1109; profundo (*abl.*) A II 49; 1080
progenies A II 377
progredior progreditur A I 28; 878; II 170; progrediens (*m.*) A II 346; progrediens (*f.*) A I 581; progressus A I 255; progressa (*f. nom.*) A [I 50]; II 282
prohibeo prohibet A II 652; prohibere A II 929; prohibens (*m.*) A II 177
proicio proicit A I 479; 800; proiciunt A II 955; proiecta (*f. nom.*) A II 1173
proles A I 312; II 356; prolis A I 669; prolem A I 206; II 369
promereo promeruit A I 87; II 824
promitto promittit A II 297; promittunt A II 729; fuerat promissa A I 844; promissa (*f. nom.*) P 63; promissae (*g.*) A II 139; promissum (*m.*) A I 564; promissa (*acc.*) A I 141
promissum (*subst.*) promissa (*acc.*) A II 1120
promo promptus A II 833
pronus A II 940; prono (*m. abl.*) A II 770
pronior (*m.*) A I 823
propago A I 196; 373; 1036; II 102; 297; 353
propero properas A I 484; properat A I 710; 942; II 41; 215; 350; properare A I 456; 598; 961; properantibus (*f. abl.*) A II 220; [properata (*acc.*) A I 311]
properanter (*adv.*) A I 687
propheta A II 1214 prophetae (*g.*) A I 275; 683; II 76; prophetae (*nom.*) A I 279; II 263; [461]
Propheta Prophetae (*nom.*) A II 208
propheticus prophetica (*neu. nom.*) A I 103
propinquus (*subst.*) propinquo (*abl.*) A II 1018
propono proponimus A II 644; proponat A I 871
proprius proprii (*neu.*) A I 538; II 678; proprio (*m. d.*) A II 107; proprium (*neu. acc.*) A I 219; 430; 1011; proprio (*m. abl.*) A I 311; propria (*abl.*) A I 179; II 501; 779; proprio (*neu. abl.*) A II 791; propriis (*neu. d.*) A I 187; [propria (*acc.*) A I 311]; propriis (*f. abl.*) A I 338; 528; 825; propriis (*neu. abl.*) A II 1151
proprium (*subst.*) (*acc.*) A II 599
propter A I 42
[proscindo proscindunt A II 955]
prospecto prospectare A II 1123
prosper
prosperior prosperiore (*neu. abl.*) A II 1096
prosperitas A I 250
prospicio prospiciens (*m.*) A I 978; II 571
prosterno prostrata (*f. nom.*) A II 563; [prostratis (*f. abl.*) A II 1216]
prosum prodest A I 397; [II 268]; prosunt A I 574; pro-

derit A II 873; [prosint A I 574]
protego protegit A I 291; 751
protinus A I 832; II 954
proventus proventibus (*d.*) A II 187
provoco A II 1055
proximus A II 813; proxima (*f. nom.*) A I 788; proxima (*neu. nom.*) A II 1141
proximus (*subst.*) A I 231
pruina pruinae (*g.*) A II 1211
Psalmus A II 733; Psalmo A II 676; Psalmi (*nom.*) A II 208
psalterium psalterium (*acc.*) V 24
pubes A II 1094
publicus publica (*f. nom.*) V 3; A I 1011; publica (*neu. nom.*) P 24
Publius Publii A II 1207
pudeo pudet A II 693
pudicus pudicos A II 13; 358
pudicus (*subst.*) pudici (*nom.*) A I 707
pudor [pudoris A II 345]; pudori A II 345; pudorem P 7
puella A I 1058; II 384; puellae (*g.*) A I 888; II 434
puer A II 290; 800; 824
puerilis puerilibus (*m. abl.*) P 49
puerpera (*subst.*) (*f. nom.*) A II 149
pugnax A I 918
pulcher pulchra (*f. nom.*) A II 637; pulchram A I 698
pullulo pullulat A I 332; 424; II 295; 1210
pulso pulsat A II 171; pulsare A II 34; 142; pulsante (*f.*) A I 821
pulvereus pulvereo (*m. abl.*) A II 48
pulvis pulvere A II 116; II 955
punio punire A II 928; punita (*f. nom.*) A I 198
punitor A II 661
puppis A II 886; 1070; puppi (*d.*) A II 1088; puppe A I 69; 979; 996
purgo purgat A I 785; II 230; 269; purgaret A I 957; purgare A I 724; purgatus A II 1186; purgata (*f. nom.*) A II 451; purgati (*nom.*) A I 660; purganda (*f. nom.*) A II 538
purus purum (*neu. acc.*) A II 1040; puris (*m. abl.*) A II 731
purior (*m.*) A I 737
puteus putei (*g.*) A I 888
puto putas A II 720; putat A I 1047; II 112; 1115; putatis A II 464; putant A I 454; putavit A I 166; putes A I 405; 636; II 1194; P 99; putet A I 962; [1047]
Python Pythonis A II 385
qua (*adv.*) A I 87; 370; 424; 458; 940; [994]; 1040; II 558; 769
quadraginta A I 268
quadro quadrata (*f. nom.*) A II 807
quaero quaeris A II 768; 1008; quaerit F 18; A I 889; II 26; 359; quaerebam P 72; quaerat A I 637; 999; quaere A II 252; quaerite A I 488;

II 127; 775; quaerere A II 185; 525; quaesisse A II 874; quaerens (*m.*) A I 269
quaesitus (*subst.*) quaesite A II 899
quaesitor A I 936; II 572
quaestio A II 321
quaestus quaestum A I 393; II 398
qualis (*pron. rel. adi.*) P 45; 47; quali (*m. abl.*) A II 527
qualis (*pron. exclam. adi.*) qualia (*acc.*) A I 812
qualis (*rel.*) qualem (*f.*) P 18
quam (*interr.*) A I 248 (*inc.*); 705
quam (*interr. in quaes. obliq. c. indic.*) A I 158 (*inc.*)
quam (*interr. in quaes. obliq. c. coni.*) A I 540; II 107; 500
quam (*exclam.*) A I 158 (*inc.*); 554; 705; 1004; II 11; 82; 411; 473; 474
quam (*rel.*) (*c. sic*) A I 26
quam (*c. compar.*) (*c. serior*) A I 196; (*c. magis.*) A I 267; 280; 356; 430; (*c. potius*) A I 566; 704; II 870; (*c. meliora*) A I 572; II 1006; (*c. plus*) A I 965; (*c. ante*) A II 155; 1128; (*c. prius*) A II 155; (*c. primitus*) (*c. coni.*) A II 245; 1003; (*c. clarius*) A II 756; (*c. amplius*) A II 1247; (*c. ditius*) A I 705
quando (*interr.*) A I 422
quando (*indef.*) P 59
quantum (*adv. interr. in quaes. obliq. c. indic.*) A I 330
quantus (*pron. interr. et exclam. adi.*) quanta (*f. nom.*) A I 914; II 418; 1092; quantum (*acc.*) A I 415; quanto (*m. abl.*) A I 655; quanti (*nom.*) A II 1053; quantis (*f. d.*) A II 764; quanta (*acc.*) A I 677
quantum (*adv.*) A I 36; 108; 461; II 1183
quantus (*pron. exclam.*) quantum (*neu. acc.*) A I 714; II 315; 786; quanta (*acc.*) P 38
quartus quarto (*m. abl.*) A II 1130; 1153
quater A I 21; II 1001
quatio quatit A II 938; quatientur A I 1075
quattuor A I 113; 115; 904; 905
que F 5; 11; 17; V 6; 20; A I 2; 9; 11; 13; 15; 21; 36; 39; 41; 46; 62; 63; 75; 80; 87; 90; 92; 94; 99; 106; 107; 111; 117; 122; 126; 128; 132; 137; 154; 168; 170; 171; 181; 193; 194; 196; 212; 213; 218; 242; 248; 258; 267; 273; 275; 299; 302; 306; 310; 313; 332; 336; 339; 340; 344; 351; 366; 369; 371; 374; 378; 387; 389; 395; 400; 408; 426; 428; 435; 444; 445; 454; 460; 467; 470; 471; 474; 476; 478; 489; [496]; 503; 508; 512; 516; 521; 524; 537; 572; 590; 597; 606; 621; 632; 646; 651; 654; 656; 659; 668; 676; 679; 684; 686; 689; 698; 711; 713; 719; 723; 725; 728; 741; 745; 763; 765; 767; 768; 778; 785; 810; 812; 816; 819; 823; [825]; 831; 836; 842; 848; 858; 862; 871; 874; 876; 877; 880; 883;

895; 898; 907; 908; 909; 917 *bis*; 922; 937; 947; 951; 960; 962; 964; 969; 995; 996; 1016; 1043; 1056; II 5, 8; 13; 15; 23; 28; 38; 42; 47; 48; 58; 62; 63; 64; 65; 72; 91; 95; 102; 106; 110; 121; 123; 124; 138; 143; 145; 147 *bis*; 150; 156; 164; 166; 168; 170; 171; 174; 183; 189; 199; 213; 215; 225; 226; 230; 231; 241; 247; 250; 251; 253; 257; 268; 275; [276]; 284; 293; 300; 304; 308; 318; 319; 324; 326; 335; 342; 346; 348; 352; 356; 363; 366; 367; 371; 373; 382; 387; 391; 394; 397; 399; 401; 410; 417; 420; 427; 428; 435; 444; 448; 451; 459; 464; 470; 476; 477; 484; 500; 504; 507; 523; 531; 532; 539; 545; 555; 560; 568; 576; 585; 599; 606; 608; 609; 617; 625; 629; 632; 634; 640; 657; 658; 661; 665; 666; 677; 684; 700; 703; 705; [711]; 714; 718; 722; 724; 729; 739; 743; 765; 770; 772; 776; 786; 788; 791; 792; 794; 805; 819; 822; 823; 826; 834; 835; 838; 841; 849; 854; 859; 861; 863; 867; 872; 876; 878; 881; 882; 884; 885; 887; 889; 891; 899; 906; 915; 921; 922; 924; 932; 941; 942; 949; 956; 962; 964; 967; 970; 988; 993; 995; 999; 1006; 1007; 1010; 1012; 1014; 1016; 1020; 1021; 1024; 1027; 1034; 1037; 1053; 1061; 1064; 1065; 1069; 1072; 1074; 1076; 1077; 1078; 1079; 1080 *bis*; 1082; 1084; 1090; 1095; 1099; [1100]; 1101; 1103; 1110; 1120; 1122; 1124; 1146; 1150; 1159; 1161; 1164; 1166; 1171; 1176; 1177; 1181; 1187; 1200; 1205; 1207; 1212; 1220; 1231; 1233 *bis*; 1235; 1244; 1248; P 3; 8; 13; 24; 30; 36; 41; 48; 64; 75; 80; 81; 84; 88; 102

queo queunt A I 281; quivit A II 311; queas A I 724; II 134; queat A I 357; 385; II 341; queant A II 252

querela A II 976; querelae (*nom.*) A II 954; querelas A I 60; querelis (*abl.*) A I 973

queror queri A II 375; 520

querulus querulos A II 67

qui (*pron. rel.*) F 1; A I 73; 75; 86; 101; 110; [160]; 165; 227; 252; 263; 266; 277; 278; 282; 284; 288; 289; [290]; 292; 298; 301; 338; 339; 353; 394; 399; 423; 443; 446; 454; 474; 578; 586; 604; 607; 640; 663; 665; 667; 674; 678; 681; 688; 699; [704]; [711]; 739; [753]; 762; [795]; 822; 849; 873; 896; 902; 912; [913]; 920; [926]; 928; 932; 936; 946; 959; 963; 973; 998; 1005; 1066; 1073; 1076; II 39; 105; 114; 117; 151; 155; [172]; 186; 197; [211]; 218; 234; 264; 290; 330; 343; 439; 442; 458; 459; 582; 717; 767; 778; 783;

[793]; 795; 811; 822; 841; 848; 866; [879]; 890; 1031; 1047; 1120; 1144; 1148; 1190; 1193; 1199; 1215; P 85; 94; quae (*sing.*) F 13 *bis*; A I 10; 74; 94; 128; 144; 153; 197; 220; 236; 237; 239; 254; 274; 310; 376; 381; 398; 436; 496; 501; 502; 513; 555; 594; 645; 804; 825; 828; 830; 835; 837; 860; 894; 905; 916; 938; 967; 986; 987; 1003; 1046; 1063; II 6; 50; 81; 112; 119; 123; 142; 232; 249; 299; 396; 509; 606; 638; 660; 683; 687; 752; 831; 860; 909; 944; 1076; 1104; 1153; 1174; 1231; 1238; quod (*nom.*) A I 175; 207; 621; 766; 911; II 77; 92; 440; 471; 587; 651; 664; 736; 867; 875; 1024; P 8; cuius (*m.*) A I 100; 295; 352; 361; 772; 799; 939; 992; 1073; II 27; 76; 127; 129; 154; 188; 425; 450; 460; 461; 512; 535; 748; 777; 799; 940; 1068; 1096; 1121; 1203; P 26; cuius (*f.*) A I 575; II 670; 792; 997; 1163; cuius (*neu.*) A I 413; 425; cui (*m.*) V 14; A I 79; 160; 185; 244; 259; 285; 563; 753 (*vel f.*); 788; 795; 892; 984; 1048; II 4; 30; 79; 259; 407; 431; 650; 751; 773; 784; 818; 864; 946; 1056; 1114; 1157; 1171; P 5; cui (*f.*) A I 189; 195; 236; 326; 527; 751; 753 (*vel m.*); 953; [1059]; II 202; 209; 257; 537; 660; 719; 739; 740; 972; P 17 (*vel m.*); quem A I 42; 104; 179; 240 *bis*; 246; 308; 353; 534 *bis*; 562; 596; 607; 612; 630; 633; 693; 718; 796; 847; 867; 885; 943; 976; 1012; 1055; 1058; 1062; II 3; 71; 117; 206; 209; 214; 310; 330; 404; 445; 459; 462; 473; 547; 601; 616; 643; 649; 765; 810; 960; 973; 1049; 1098; 1115; 1186; 1214; 1221; 1242; P 77; quam F 11; A I [42]; 67; 116; 143; 158 (*inc.*); 265; 300; 398; 466; 470; 473; 499; 509; 510; 528; 577; 638; [673]; 832; 839; 869; [940]; II 57; 130; 223; 231; 453; 480; 492; 591; 652; 694; 723; 774; 851; 1026; 1028; 1043; 1174; quod (*acc.*) F 24; V 21; A I 3; 34; 60; 138; 141; 218; 232; 262; 296; 313; [353]; 358; 396; 403; 407; 408; 411; 412 *bis*; 440; 442; 486; 507; 508; 517; 528; 530; 541; 542; 588; 611; 618; 633; 635; 670; 680; 681; 701; 732; 808; 820; 857; 922; 963; 998; 1069; II [87]; 125; 152; 172; 173; 296; 334; 348; 389; 465; 487; 498; 501; 520; 529; 550; 583; 587; [615]; 618; 635; 738; 745; 821; 853; 858; 867; 875; 896; 986; 1103; 1126; 1144; 1231; P 62; 65; quo (*m. abl.*) A I 70; 120; 292; 298; 309; 358;

424; 451; 587; 625; 684; 710; 926; 934; 958; [994]; 1044; 1053; II 27; 161; 191; 292; 399; 408; 436; 461; 650; 879; 940; 1013; P 6; 68; 79; 86; qua A I [28]; [74]; [83]; 673; 706; 711; 720; 821; 835; 882; 1032; 1040; II [81]; 152; 272; 328; 362; 480; [502]; 662; 722; [793]; P 34; quo (*neu. abl.*) A I 152; 409; 608; 702; 884; II 125; 266; 596; 1133; 1211; P 57; qui (*pl.*) F 21; A I 54; 219; 272; 275; 440; 448; 453; 547; 815; 10[illegible]3; II [209]; 221; 251; 306; 317; 572; [744]; 755; 950; 1168; 1222; quae (*neu. nom.*) A I 44; 100; 312; 324; 642; 665; 698; 818; 970; II 89; 192; 259; 279; 610; 697; 756; 893; 918; 1052; 1241; P 12; 87; 98; quorum (*m.*) V 18; A I 328; II 405; 699; 927; 1140; P 44; quarum A II 933; 1135; quorum (*neu.*) A I 776; II 277; 1049; quibus (*m. d.*) A I 43; 117; 121; 131; 216; 305; 380; 469; 968; II 45; 134; 204; 239; 258; 338; 454; 578; 628; 704; 1246; quibus (*f. d.*) A I 627; II 24; quibus (*neu. d.*) A II 895; quos V 19; A I 24; [42]; 149; 305; 349; 448; 457; 488; 504; 547; 553; 615; 935; 1018; 1045; II 45; 178; 196; 227; 269; 280; 332; 360; 398; 455; 473; 477; 574; 594; 697; 1138; 1247; P 46; quas A I 80; 287; 811; 999; 1000 *bis*; II 42; 849; P 40; quae (*acc.*) A I 317; [403]; 432; 492; [509]; 558; 1073; II 263; 290; 349; 464; 537; 581; 756; 806; 843; [853]; 1244; P 9; 53; 76; quibus (*m. abl.*) A I 368; 864; 1239; P 42; quibus (*f. abl.*) A I 550; II 345; 667; 1147; 1189; quibus (*neu. abl.*) F 4; A I 829; II 466

qui (*pron. rel. adi.*) A II 435; quae (*sing.*) A I 388; 843; 1026; II 216; 599; 801; 1035; 1188; quod (*nom.*) A I 106; cuius (*m.*) A I 475; quam A I 795; II 710; 785; 1117; quo (*m. abl.*) A I 561; 781; qua A I 42; 56; 424; 802; 856; 890; 1031; II 341; 549; 792; 793; quo (*neu. abl.*) A I 81; 114; 700; 761; 926; II 597; 641; 979; 1091; 1208; quae (*neu. nom.*) A II 63; 237; 756; 1113; quos A I 512; P 92; quas A I 154; 852; 959; II 344; P 51; quae (*acc.*) A I 852; [867]; II 288; quibus (*neu. abl.*) A II 727

qui (*pron. exclam. adi.*) quam A II 654; quae (*neu. nom. vel acc.*) A II 1000; quos P 37; quae (*acc.*) A II 133; 653; P 37

qui (*pron. indef. adi.*) qua (*f. nom.*) V 22; A II 16

qui (*pron. interr. adi.*) quae (*sing.*) A I 464; 535; II 323; 695; 696; 1223; quod (*nom.*) A I 704; cuius (*f.*) A II 526; quam A II 703; 704; qua A

I 827; quo (*neu.*) A II 721; 939; quae (*acc.*) A I 26; II 653; quibus (*f. abl.*) A II 446
qui (*pron. adi. in interr. obliq. c. coni.*) A II 412 (*pro* quis) *bis*; 646 *bis*; quae (*sing.*) A I 931; II 517; 825; quo (*m.*) A I 410; II 21; 1019; qua A I 548; 685; II 1132; 1193; quae (*neu. nom.*) A I 491; II 332; 1053
qui (*pron. adi. in interr. obliq. c. indic.*) A II 525; quae (*sing.*) A I 1029; II 1223; quo (*m.*) A I 219; II 490; qua A II 44; 522
quia (*c. indic.*) A I 28; 83; 183; 329; [405]; 419; 532; 625; 683; 844; 913; 989; [1040]; 1059; II 7; [57]; 211; [272]; 502; 614; 685; 731; 744; 824; 855; 966; 1154; P 57; 91
quia (*c. coni.*) A I 994
quicumque A II 612; 903
quid (*adv.*) A I 192; 314; 973; II 246; 267; 268; 604; 767; 768; 945; 1160; 1162
quidam (*pron. adi.*) quosdam A II 130; 570
quidam (*pron. subst.*) A II 329
quidem F 7; A I 629; II 135; P 15
quies A I 639; II 414; 763; 861; 1072; quietem A II 307
quiesco quiescis A II 768; quiescunt A I 183
quin (*c. coni.*) P 97
quin (*c.* etiam) A II 109
quinquagesimus A II 677
quinquaginta A II 672; 682
quinque A I 293; 790; 791
quippe A I 775; 982; II 313; 552
quis (*pron. interr. vel exclam.*) A I 290; 348; 356; 385; 440; 601; 704; 1064; II 1041; P 11; quid (*nom.*) A I 695; II 486; cui (*m.*) A II 14; quid (*acc.*) A I 184; 397; 574; [680]; 952; 1054; 1072; II 87; 376; 659; 1070; qui (*pl.*) A I 272; quae (*acc.*) A II 133
quis (*pron. in interr. obliq. c. coni.*) A II 28; quid (*nom.*) A I 139; II 906; quem A I 10[illegible]; quid (*acc.*) A I 112; 405; 489; [611]; II 166; 615; qui (*pl.*) A II 615; quae (*neu. nom.*) A I 771
quis (*pron. in interr. obliq. c. indic.*) [quid (*acc.*) A I 530]
quis (*pron. indef. subst.*) A I 432; 531; 615; II 898; 905; qua (*f. nom.*) V 22; quid (*nom.*) V 30; quid (*acc.*) A I 225
quis (*pron. indef. adi.*) qua (*f. nom.*) A II 16
quis (*pron. interr. adi.*) A I 35; 704; II 540
quisnam A I 434; 634
quisquam (*pron.*) A I 962; II 368
quisque (*pron. adi.*) P 10; quaeque (*acc.*) A II 205; 1217
quisque (*pron. subst.*) A II 272; quaeque (*acc.*) A II 205
quisquis (*pron. adi.*) A II 812
quisquis (*pron. subst.*) A I 579; quicquid (*acc.*) A I 38; 260; [815]; 849; 902; II 73; 149; 378; 698

quo (*adv. interr.*) A I 439
quo (*adv. rel.*) A I 55; 184; 401; 941; II 827; 846; 1030; P 21; 101
quo ... cumque P 61
quod (*c. indic.*) V 28; A I [83]; 103; 139; 377; 405; 427; 490; 726; 731; 748; 773; 815; 909; II 200; 588; 789; 811; 888; 907 *bis*; 911; 919; 970; 1062; 1099; P 100
quod (*c. coni.*) A I 437; 571; 696; II 99; 103; [200]; 900 *bis*; [907 *bis*]
quod si (*c. coni.*) A II 730
quondam A I 644
quoniam (*c. indic.*) A I 135; II 236; 673; 985 (est *sub-aud.*); 1198
quoniam (*c. coni.*) P 35
quoque V 26; A I 112; 173; 231; 414; 801; 881; 1062; II 369; 528; 556; 636; 702; 753; 1143; 1148; 1216
quot A II 1010
quotiens A I 420; 529; P 31
rabidus rabidum (*neu. nom.*) A II 957; rabido (*m. abl.*) A II 915; rabido (*neu. abl.*) A II 655; [rabidi A II 1177]; rabidos A II 1128; rabidas A II 242; 776; [1084]
rabies rabiem A II 1109
radio radiant A II 257; radiantem A I 186; radiante (*m.*) A I 1022; radiante (*neu.*) A II 1; radiantia (*acc.*) A I 320; radiata (*f. nom.*) A II 1102
radius radiis (*d.*) A II 533; radios A II 96; radiis (*abl.*) A I 862; II 1089
radix radice A I 425; radicibus (*d.*) A I 333
ramus ramis (*abl.*) A II 1165
rapax rapacem (*m.*) A I 717; rapaci (*m. abl.*) A II 855; rapax (*m. voc.*) A II 485
rapidus [rapidum (*neu. acc.*) A II 957]; [rapido (*m. abl.*) A II 915]; [rapido (*neu. abl.*) A II 655]; rapidi (*nom.*) A II 1177; [rapidos A II 1128]; rapidas A II [242]; [776]; 1084
rapina rapinae (*g.*) A I 650; rapinas A II 1161; rapinis (*abl.*) A I 426
rapio rapis A I 594; rapit A I 73; 473; rapiuntur V 5; [A I 991]; rapuit A II 45; rapuere A II 954; 1209; rapiantur A I 991; rapi P 52; rapiens (*f.*) A I 11; rapta (*f. nom.*) A II 885; raptos A I 349; raptas A I 40; raptis (*neu. abl.*) A II 1100
raptim A II 402
raptor A II 857
rarus A II 863; rarum (*nom.*) A II 1024
ratio rationis A II 752; 984; ratione A I 148; 733; II 141; 177; 364; 522; 817; 889; 1082
ratis A II 1117; rati A I 983; II 1078; ratem A I 77; II 1212
Ravenna Ravennae (*g.*) P 35
rea *v.* reus
Rebecca A II 143; Rebeccam A II 291

rebellis (*f. voc.*) A I 593
rebello rebellas A I 321
reboo reboant A II 756
recedo recedant A II 744
recens recenti (*m. abl.*) A I 149
recidivus recidiva (*f. nom.*) A II 545
recido recisus A II 189
recipio recepit A I 532; 645; II 439
recolligo recolligit A I 137
recondo recondit A I 997; II 288; reconde A I 400
[recreo recreare A I 118]
rector F 15; A I 37; II 1117
recubo recubare A II 772
recumbo recumbit A I 577
recurro recurris A I 413; recurrunt A II 192; recurrens (*m.*) A II 363
recuso recusat A I 278
reddo reddis P 9; reddit A I 772; [reddes P 9]; reddidit A I 20; 860; 947; II 481; reddita (est *subaud.*) A II 557; 1173; reddamus A II 583; redderet A I 172; reddere V 15; A I 760; II 113; 914; reddens (*m.*) A II 830; redditus A II 428; 787; reddita (*f. nom.*) A II 645; 1173; est reddenda A I 829
redemptor A I 300
Redemptor A I 885
redeo redit A I 15; 182; 652; 831; 1040; II 266; 357; 607; 794; 821; redeuntis (*f.*) A I 1061; redeunte (*neu.*) A II 49; rediturus A I 33; reditura A II 534
redimo redemptum (*m.*) A II 779; redempto (*m. abl.*) A I 63
redemptus (*subst.*) redemptis (*d.*) A II 1163
reditus reditu A I 661
reduco reducta (*f. nom.*) A I 831
redux (*m.*) A I 783; II 226; redux (*f.*) A I 137; reducem (*m.*) A I 187
refero refert A I 16; II 259; 979; 991; rettulit V 19; A I 163; [relatum (est *subaud.*) A II 328]; referre A I 632; II 1224; relatus A II 328
rĕfert (*impers.*) A II 1087
reficio refecerat A II 626; [reficeret A II 626]; [refecerit (*coni. vel ind.*) A II 626]
[refoco refocans (*m.*) A II 1187]
refulgeo refulgent A I 110; II 407
regina reginae (*g.*) A I 675
regio regionis A I 691; regione A II 13; 1206
regius regia (*f. nom.*) P 14
regnator A I 346
regno regnet A II 1193; regnante (*f.*) A I 290; regnare A I 19; II 648
regnum regni A II 849; regnum (*acc.*) A II 790; regno (*abl.*) A II 128; regna (*acc.*) A I 179; 707; 942; 972
rego regis A II 789; regit A I 505; 1012; regens (*m.*) A I 511; rectus A II 168; [rectum (*nom.*) A II 773]; recto (*neu. abl.*) A II 773

recte (*adv.*) A I 705
rectior (*f.*) A II 254
rectius (*adv.*) A I 856; P 55
regula A I 784; II 599; P 77
[relatus relatu A II 328]
relaxo relaxans (*f.*) A II 416
relēgo relegant A I 517; relegans (*m.*) A II 1187
religio A II 700; religionis A II 180; II 541; religione P 91
religiosus religiosa (*neu. nom.*) A I 1074
religo [religant A I 517]; religans (*m.*) A II 1187
relinquo relinquit A I 895; 923; [II 248]; relinquunt A I 7; 304; reliquit A II 224; reliquerat A I 263; esset ... relicta A I 584; relinque A II 248; relinquens (*m.*) A I 257; II 350; relicta (*abl.*) A II 951
[reloco relocans (*m.*) A II 1187]
remaneo remanebit A II 486; remansit A I 325; 980; remanere A II 723
remeo remeat A I 298; remeabas P 43; remeare A I 118; 1059; II 1190; remeante (*inc.*) A I 861
remitto [remittit A I 200]; remitti A I 200; II 10
removeo remotus A I 268; remoti (*nom.*) A I 467
remus remis (*abl.*) A II 1127
renascor renascitur A II 273; 1147; renasceris A I 686; renasci A I 201; 1028; II 140; 250; 432; 600; renati (*nom.*) A II 543
renatus (*subst.*) renatis (*d.*) A I 844; 960
renes renibus (*abl.*) A II 347
renovo renovaberis A II 548; renoveris A II 969
reor A I 228
reparo reparat A I 300; II 536; reparate A I 200; reparare A I [200]; 731
repello repellit A I 842; repellitur A II 617; reppulit A I 520; repulsa (*f. nom.*) A II 786; repulsi (*nom.*) A II 556
reperio repperit A II 291; 426; 508; 1245
repetitio A II 605
repeto repetamus A II 558; repetatur A I 17; repetens (*m.*) A I 115; II 435; P 38; repetita (*f. nom.*) A II 1142; repetitam A II 1249; repetito (*neu. abl.*) A II 937
repleo replevit A I 862; II 575
repono repone A II 754; repostae (*nom.*) A II 632
reposco [reposcit A II 841]; reposcet A II 841; reposcant A II 710
reptilis reptilium (*subst.*) (*neu.*) A I 908
repulsa repulsam A I 816
repurgo repurgato (*m. d.*) A I 865
requies requiem A I 889; II 811
requiro requiris A II 87; requirit A I 967; requirunt A I 808; require A I 434; requirens (*m.*) A I 664
res V 22; A I 138; 209; 262; 470; 489; II 337; 747; 769; 991; 1041; 1094; rem A I 1060;

II 605; rerum F 11; A I 2; 24; 285; 340; 393; 464; 495; 872; 1053; 1065; II 23; 216; 234; 472; P 67; res (*acc.*) A I 214
resero reserant A II 33; reserabo V 21; reserare A II 490
reservo reservans (*m.*) A II 374
resolvo resolvit A II 675; resolvat A II 367; resolvant A II 251; resolverit (*coni.*) A I 512
resono [resonabo V 21]; resonare A II 115
respicio respicit A I 603; 757; respicias F 15; respice V 28; A I 247; 433; II 107
resplendeo resplenduit A I 178
respondeo respondit A I 254
responsum (*subst.*) responsum (*acc.*) A II 146
respuo respuit A I 915; respuat A I 729; II 878
restituo restituit (*praes.*) A I 301; restituit (*perf.*) A I 60; restituens (*m.*) A II 106
resto restat A II [178]; 708
resulto resultant A I 36
resuscipio resuscipis A II 583
resuscito resuscitat A II 765
resurgo resurgis A II 792; resurgit A I 326; II 125; resurgere A II 1046; resurgens (*m.*) A I 25; 47; 781; 1060
rete retia (*nom.*) A I 990; retia (*acc.*) A I 73; 161; 1006
retego retecto (*m. abl.*) A II 423
retento retentat A I 546
reticeo reticebimus A I 297; reticere A I 139
retinaculum retinacula (*acc.*) A I 897
retineo retinet A I 967; II 718; retinere A I 430; 1056; II 852; 1198; retinens (*m.*) F 23; retinens (*f.*) A I 742; 907; retinendus erat A II 122
retorqueo retorquens (*m.*) A II 19
retracto retractrans (*m.*) A I 87
retro A II 253
reus *et* rea reus V 15; rea (*nom.*) A II 376; reus A II 662; 1170; rei (*g.*) A I 450; reo (*d.*) A II 963; reum A II 916; 1049; ream A I 86; reis (*d.*) A I 365; II 50; reos A I 194; II 120; 477
revelo revelat A I 620; II 745
reverentia A I 488; 914
revertor reverti (*infin.*) A I 29; 827; revertens (*f.*) A I 835; reversus A I 536
reviso revisit A II 257
revoco revocat A I 798; revocasti A II 791; revocare A I 169; II 1161; revocante (*m.*) V 6; revocata (*f. nom.*) A II 1125
revolvo revolvitur A II 876
rex P 25; regis A I 599; II 789; regi A II 107; rege A II 850
Rhenus Rheni P 13
rhetor rhetore A II 1031
Rhodanus Rhodani P 13
rigidus rigidi (*nom.*) A I 1050
rigo riga A II 580; rigari A II 1064
rite (*adv.*) A I 141; 795; 1000; II 360; 1090; P 88
ritus ritus (*acc.*) A II 401
rivulus A I 493

robur robore A I 770
rogo A I 535; II 1041; rogat A II 145; roganti (*m. abl.*) A roges A I 284; rogans (*f.*) A II 145; roganti (*m. ab.*) A II 896
rogum rogis (*inc.*) A II 1173
Roma Romae (*g.*) A II 1218; Romam A II 1062; Roma (*voc.*) A I 1070; Romae (*loc.*) A II 1240
Romanus (*adi.*) Romanae (*g.*) P 69; Romanis A II 400
Romanus (*subst.*) A II 1056
Romuleus Romuleo (*neu. abl.*) P 18
ros rore A II 59; 1012
rostrum rostri A I 656; [rostris (*abl.*) A I 656]
rota rotas A I 677
rubeo rubent A I 154; rubuere A II 893
rubor A II 92
Rubrum (Fretum) Rubro (*neu. abl.*) A II 85
rudens (*subst.*) (*m.*) rudentes (*acc.*) A II 1082
rudis A I 308; rudi (*m. d.*) A I 571; rudem (*m.*) A II 925; rudis (*m. voc.*) A II 1192; rudes (*m. nom.*) A II 544; rudes (*f. acc.*) A II 213
ruina A II 1098; ruinae (*g.*) A I 710; II 942; ruinam A I 64; 1015; II 415; ruinis (*d.*) A II 764; ruinis (*abl.*) A II 701
rumpo rumpit A II 176; 656; [rupit A II 176]; rupta (est *subaud.*) A II 1072; rupta (*neu. nom.*) A I 92
ruo ruis A II 650; ruit A I 321; 444; II 1124; ruunt A I 784; ruas A I 334; ruiturus eris A II 769
rupes [A II 1012]; rupis A II 1012; rupe A II 182
rursus A I 12; 231; 494; 947; II 97; [279]; 500; 544; 781; 822
rus ruris A II 678; rura (*acc.*) A I 95; 396
rutilus rutili (*neu.*) A I 405
sabbata A II 74; sabbata (*acc.*) A I 55; 796
Sabellius A I 919
sacellum sacellis (*d.*) A II 696; sacellis (*abl.*) A II 720
sacer (*adi.*) A II 620; 675; sacra (*f. nom.*) A II 298; sacri (*m. g.*) A I 869; II 75; 340; sacrae (*g.*) A I 643; 771; sacrum (*m.*) A II 1139; sacram A I 858; II 590; sacro (*m. abl.*) A I 939; sacra (*abl.*) A II 194; sacro (*neu. abl.*) A I 28; II 574; sacra (*neu. nom.*) A I 990; sacris (*m. d.*) V 23; A I 221; sacris (*neu. d.*) A I 552; II 427; sacros A II 67; sacra (*acc.*) A I 186; 458; 596; II 627; sacris (*f. abl.*) A I 406; II 566; 1189
sacer (*subst.*) sacros A II 829
sacrum (*subst.*) sacris (*d.*) A II 400; sacra (*acc.*) A II 351; 401
sacerdos A II 346; 364; P 93
sacramentum sacramenta (*nom.*) A II 1132; sacramenta (*acc.*) A I 558
sacrificium sacrificii A II 894

sacrilegus (*adi.*) sacrilegae (*g.*) A I 190; II 7; 457; sacrilega (*abl.*) A I 450; sacrilegas A I 303; II 1000; sacrilegis (*m. abl.*) A II 689
sacrilegus (*subst.*) sacrilego (*d.*) A II 747
sacro sacravit A I 782; 848; 1041; 1069; II 3; 1249; sacretur A II 413; sacrato (*neu. abl.*) A I 1029
saeculum et saeclum saecli A II 536; saeclis (*d.*) A I 207; 715; saecula (*acc.*) A II 695; saeclis (*abl.*) A II 262
saepe F 6; A I 248; 624; II 172; 522; 568; 828; 1094; P 54
saepius A I 412; II 96; 369; 577; 890
saeptum (*subst.*) saeptis (*abl.*) A I 1001
saevio saevit A I 313; saevire A I 710; II 1016
saevus (*adi.*) saeva (*f. nom.*) A I 100; II 963; saevo (*m. abl.*) A I 351; saevo (*neu. abl.*) A II 1097
saevus (*subst.*) (*m.*) saevi (*nom.*) A I 617; saevis (*d.*) A II 814
saevior (*f.*) A II 279
sagax sagaci (*f. abl.*) A I 404
sagina saginae (*d.*) A I 574
Salamis Salamina (*acc.*) A II 5
Salomon Salomonis A I 289; 699; II 913
salsus [salsi (*m. g. inc.*) A II 1148]; salsae (*g.*) A II 1148; salsi (*neu.*) P 80; salsa (*acc.*) A I 989
[salse (*adv. vel f. g.*) A II 1148]
salubriter A II 500
salum salo (*abl.*) A I 996
salus V 8; A I 298; 335; 466; [487]; 768; 844; 968; 1035; 1071; II 100; 169; 200; 241; 265; 295; 562; 695; 746; 808; 1112; 1142; salutis A I 169; 286; 455; 481; II 31; 312; 379; 410; [888]; 953; saluti A I 161; 661; 786; 829; 916; II 429; 757; 769; 888; salutem A I 580; II 215; 683; 1209
salutifer salutiferi (*m. g.*) A II 104; salutiferam A II 320
Salvator A I 736
salvo salvavit A I 80; salvare A II 252; 323
salvans (*subst.*) (*m.*) salvantis (*g.*) A I 883
Samaria Samariae (*g.*) A I 626
sancio [sancit A I 959]; sanxit A I 431; 959; II 463; sanctus A I 119; 917; 921; II 575; 900; 1099; sancta (*f. nom.*) A II 504; [sanctae (*g.*) A I 914]; sancto (*m. d.*) A I 914; sancto (*m. abl.*) A I 659; sancti (*nom.*) A I 370; sanctos A I 521; II 257; sancta (*acc.*) A I 1034; sanctis (*f. abl.*) A II 666
sanctus (*subst.*) sancto (*d.*) A I 914; sanctum A II 116; sancti (*nom.*) A I 543; sanctis (*d.*) A I 302; sanctos A I 755
sanctum (*subst.*) sancta (*acc.*) A II 334; 374
sanctissime (*adi. voc.*) V 3
sanctifico sanctificare A I 943;

sanctificanda (*f. nom.*) A II 357
sanctiloquus sanctiloquos A II 730
sanguis sanguinis A I 96; II 360; 1170; sanguine A I 192; 556; 597; 928; [1059]; II 90; 128; 197; 836; 851; 999
sano sanat A II 235; sanantur A II 306; sanavit A I 777; sanata (*f. nom.*) A II 395
sapientia A II 474; 819; sapientia (*voc.*) A I 826
sapor [saporis A II 319]; saporem A I 154
sarculum sarcula (*nom.*) A I 518
sarmentum sarmenta (*acc.*) A II 1157
satio satiare A II 998
satis V 7; A I 441; II 943; 1169
sator A II 377; 447
satur saturam A II 1007
saturo saturantur A II 64; [saturare A II 998]; saturante (*f.*) A I 894
saucius A I 776; saucia (*f. nom.*) A I 197; saucia (*neu. nom.*) A II 625; saucia (*acc.*) A I 301
Saulus A I 708; 726; 913; Sauli A I 617; Saulo (*d.*) A I 742; Saulum A II 2; Saule A I 721; II 937; 952
saxeus saxea (*f. nom.*) A I 595; II 948
saxum saxa (*nom.*) A I 323; II 61; saxa (*acc.*) A I 603; saxis (*abl.*) A II 1118
scelus sceleris A I 1; 84; [II 1026]; sceleri A II 1026; scelus (*acc.*) A I 420; scelera (*nom.*) A I 62; scelerum A I 196; II 560; 999
scenifactor A II 514
sceptrum sceptra (*acc.*) A I 48
scio scit A II 67; scitis A II 870; scitote A II 386; scire A I 356
scissio A I 323
scribo scripsimus F 8; scribere P 51
scriptum (*subst.*) Scripta (*nom.*) A II 136; scripta (*acc.*) A II 927; P 100; scriptis (*abl.*) A II 275
scrinium scrinia (*acc.*) P 88
Scriptura A I 378; 748; II 619; 732; Scripturae (*nom.*) A II 524
scrutator A I 638
scrutor scrutemur A II 287
secerno secernite A II 2; secreti (*neu.*) A II 552; secretam A II 33; 287; secretas A II 1011
seco secuere A I 132; secent A II 251
secta sectam A II 1043; sectarum A II 491
sector secteris A I 287
secundus A I 601; secunda (*f. nom.*) A I 59; 236; secundum (*m.*) A II 217; 805
secunda (*subst.*) (*f. nom.*) A I 238; secundae (*g.*) A II 805; [secundam A I 238]
securis securis (*g.*) A I 333
securus A II 862
sed F 7; A I 175; 188; 261; 296; 304; 315; 377; 394; 427; 468; 498; 500; 522; 629; 649; 664, 709; 783; 920; 922; 1007; 1011; 1025; II 198;

323; 338; 361; 388; 424; 437; 497; 588; 601; 615; 737; 789; 808; 858; 888; 916; 929; 936; 960; 981; 994; 1060; 1070; 1083; 1141; 1164; 1179; P 9; 43; 58
sedeo sedebat A I 56; sedens (*m.*) A I 888; sedentem (*m.*) A I 612
sedes sedis [A II 1228]; P 98; sede A I 16; 517; 802; II 556; 873; sedes (*pl. nom.*) A II 1228; sedibus (*abl.*) A II 404
seditio seditione A II 400; 713
sedulus P 84
seges A I 123; II 189; P 58; segetes (*acc.*) A II 453
segmento segmentatus A II 343
[segnis segnis (*f. nom.*) A I 366]
semel A I 209; 223; 233; II 609; 902
semen A I 341; seminis A II 295; semen (*acc.*) A II 864; semine A I 3; 20; 249; II 58; 368; 621; 838; semina (*acc.*) A I 365; 678; II [58]; 69; 133; 186; 312; 448; 757; 1093; seminibus (*abl.*) A II 949
semicinctium semicinctia (*nom.*) A II 630
semino seminat A I 608
semita A I 483; II 581
semper A I 290; 303; 396; 423; 576; 595; 657; 734; 744; 776; 803; 880; 892; 959; 1072; II 18; 132; 224; 277; 380; 582; 763; 837; 1040; 1059; P 102
senex (*adi.*) A I 308; senes (*m. nom.*) A II 76; senes (*m. acc.*) P 20
senex (*subst.*) (*m.*) A II 173; seni (*d.*) A II 545; senibus (*d.*) F 3
senior senior (*f.*) A II 530
senium senium (*acc.*) A II 539; senio (*abl.*) A II [530]; 1211
sensus A II 741; sensu A I 541; 636; II 34; 163; 749; 911; sensibus (*d.*) V 17; A II 731; 843; 1204; sensus (*acc.*) A I 211; sensibus F 1; A I 478
sententia A I 422; 970
sentio A II 646; sentis A I 317; sensit A I 829; sensere A II 1098; senserit (*ind. vel coni.*) A II 1199; sentire A I 568; 619; II 232; 549; sensisse A I 1063; sensa (*f. nom.*) A I 496; est sensura A II 475
sentis sentibus (*abl.*) A II 255
septem A I 553; 746; 641
sepulcrum sepulcrum (*acc.*) A II 109; sepulcro (*abl.*) A II 791; sepulcris (*d.*) A I 91
sequax sequax (*f.*) A II 1077
sequestro sequestrat A I 447
sequor A II 942; sequitur A I 238; 496; sequar (*fut.*) A I 725; secuta est A II 785; sequamur A I 666; sequeretur A II 86; sequi A I 393; 505; 652; 866; 881; 981; II 58; 162, 274; 492; 770; 883; 1034; 1083; P 60; sequens (*m.*) V 20; A I 79; II 569; 608; sequens (*f.*) A I 342; 631; 986; II 240; sequentem (*f.*) A II 150; sequentes (*m. nom.*)

A I 951; II 497; secuta (*f. nom.*) A I 389; secuti (*nom.*) A II 138
sequens (*subst.*) (*neu.*) sequenti (*d.*) A I 429
sereno serenant A II 1222
serenus (*adi.*) sereno (*neu. abl.*) A I 466
serenum (*subst.*) sereno (*abl.*) A I 520
sermo A II 4; sermone F 7; A I 107; 339; 380; 933; 998; II 455; 623; 742; 923; 986; 1038; 1065; P 19; sermonum A I 132; sermonibus (*abl.*) A I 147; II 433
sero serit A II 13; 752; [serunt A I 100]; satus ... fuit A I 1003; fuerit ... satus (*coni.*) A I 685; sere A I 588; satus A I 47; 847; II 21; 70; 158; sati (*nom.*) A II 140; 1168
serpo serpunt A I 783; serpere A II 414; 1202
serpens (*subst.*) (*f.*) A II 1186; serpentis A I 689; serpens (*voc.*) A II 1160
serta (*subst.*) (*acc.*) A II 174
serus seram A II 758
serior A I 195
[servator A I 638]
servilis servili (*neu. abl.*) A I 346
servio servit A I 160; II 417; serviet A II 148; servire A I 49; II 679
servo servat A II 477; servatur A II 1050; servabat A I 675; servabo A I 564; [servet A II 477]; servate A II 850; servare A II 1026; [servans (*m.*) A II 477]; servato (*m. abl.*) A I 1012; servata (*f. nom.*) A I 398; II 684; [servando (*gd. abl.*) A I 564]
servans (*subst.*) (*m.*) servantis (*g.*) A I 659; servantibus (*d.*) A I 867
servus servi (*g.*) A II 595; servis (*d.*) A II 796; servos A II 841
seu A II 467; 468
sex A II 619; 892
sextus sextae (*g.*) A I 881
sexta (*subst.*) (*f.*) sexta (*nom.*) A I 886
sexus sexus (*g.*) A I 59; sexum A I 1062; II 435
si (*c. ind. praes.*) V 22; 30; A I 198; 484; 492; 531; 541; 685; 695; 772; 837; 927; 1054; II 321; 612; 695; 707; 776; 905; 1041
si (*c. ind. perf.*) A I 695
si (*c. coni. praes.*) F 15; V 15; A I 142; 533; II 34; 442; 730; 744; 857; 874; 898; P 1
si (*c. coni. imperf.*) A I 459; P 59
si (*c. coni. plusquamperf.*) A I 1037
sibilo sibilat A I 735
sic V 7; A I 26; 83; 95; 177; 207; 239; [277]; 396; 508; 534; 593; 622; 731; 749; 854; 876; 886; 934; 1038; II 15; 37; 66 *bis*; 93; 94; 167; 177; 214; 317; 478; 484; 494; 527; 534; 643; 660; 674; 687; 742; 815; 880; 892; 959; 981; 989 *bis*; 1032; 1106; 1191; 1216

Sicanius Sicanio (*neu. d.*) A II 1127
siccus sicca (*f. nom.*) V 14; A I 980; sicco (*m. abl.*) A II 54; sicco (*neu. abl.*) A I 356
sicut A II 1130
sidereus sidereis (*f. abl.*) A I 156
Sidonianus [Sido]niana (*f. voc.*) P 48
sidus sideris A I 398; 1068; sidera (*nom.*) A II 1088; sidera (*acc.*) A I 35; 506; 619; II 161; 1221
signifer (*subst.*) A I 101; II 938
significo significastis P 46
signo signat A I 311; 498; 749; signavit A I 125; 627; II 216; P 7; signatum est A I 701; signare A II 109; signata (*f. abl.*) A I 30; signato (*neu. abl.*) A I 523; signata (*neu. nom.*) A I 975; signatis (*m. abl.*) A I 787
signum signum (*acc.*) A II 438; signa (*nom.*) A I 111; 142; signa (*acc.*) A I 22; 320; 455; II 45; 89; 98; 564; 753; signis (*abl.*) A I 366; 801; II 624
Silas Sila (*abl.*) A II 405
silentium silentia (*acc.*) A II 42
silex silex (*f.*) A II 53; silices (*acc.*) A I 606
Siloa A I 788
similis similis (*f. nom.*) A I 345; simili (*neu. abl.*) A II 1137; similes (*m. nom.*) A I 275; similes (*m. acc.*) A I 912
Simon A I 630; 663
simplex simplex (*f.*) A I 157; 857; II 901; 984
simplicitas A I 143; simplicitate A I 642
simul A I 115; 159; 355; 451; 485; 648; 908; 917; 1017; II 86; 221; 275; 430; 454; 610; 662; 667; 794; 829; 880; 904; 989; 1169; 1220; P 38; 75; 101
simulacrum simulacra (*nom.*) A II 696; simulacra (*acc.*) A II 277
simulo simulant A II 473; simulavit P 51; simulare A II 604
simulatum (*subst.*) simulata (*neu. acc.*) A II 248
sine V 11; A I 3; 144; 214; 226; 283; 326; 328; 402; 592; [607]; 662; 793; 863; 956; 973; 987; 1007; II 39; 358; 362; 749; 834; 1229; P 86
singuli singula (*acc.*) A II 608
singulum (*subst.*) singula (*nom.*) A I 859; singula (*acc.*) A I 463; II 205; P 12
sinister sinistro (*neu. abl.*) A I 249
sino sinit A I 529; 868; 944; II 780
sinus sinum F 14; A II 815; sinu A I 659; 994; II 727; sinus (*acc.*) V 13; A I 747; II 73; 315
sisto sistat A I 410
sitio sitit A I 891; sitiebat A II 510
sitiens (*subst.*) (*m.*) sitientibus (*d.*) A II 1063
sitis sitim P 32
sive A I 508
socialis socialis (*f. nom.*) A II 1250

socio sociat A I 237; sociamur A II 128; sociantur A II 1027; [sociemur A II 128]; sociare (*imper.*) A I 327; [sociare (*infin.*) A II 998]; sociasse A I 693
socius socium (*m.*) A I 624; sociam A II 513; socio (*m. abl.*) A II 660; sociis (*m. d.*) A I 132; socios A II 977; sociis (*m. abl.*) A II 871; socii (*voc.*) A II 693
socius (*subst.*) socio (*abl.*) A II 551
sol A I 321; solis A II 1089; solem A I 1023; II 22; sole A II 531; solibus (*d.*) A II 191; soles (*acc.*) A I 549; 555
Sol Solis A II 541; Sole A I 721; II 936
solamen solamine A II 425
soleo solet A I 569; 666; 733; 822; 866; 960; II 588; 616; 935; solent A I 273; solebat A I 70; soleat A I 613; solens (*f.*) A I 741; solitus F 19; solitis (*f. d.*) A II 576; solitas A II 1178
solitum (*subst.*) solitum (*acc.*) A II 599
solertia A II 487
solido solidavit A I 779; solidata (est *subaud.*) A I 1070
solidus solidae (*g.*) A II 212; P 29; solidum (*m.*) A I 299; solidam A I 497; solidis (*neu. abl.*) A II 62
solidum (*subst.*) solidum (*acc.*) A I 762
solium solium (*acc.*) A II 1055
sollemnis sollemne (*acc.*) A I 781
sollemne (*subst.*) sollemne (*acc.*) A II 354; sollemnia (*acc.*) A II 177; 914
solum soli V 12; A II 418; 466; solum (*acc.*) A I 880; A II 171; 1126; P 24; solo (*acc.*) A II 313; 638; sola (*acc.*) A I 343
solus A I 99; II 617; 761; P 12; sola (*f. nom.*) A I 126; 325; 344; 570; 645; II 379; 707; 751; 765; 864; soli (*m. d.*) A I 490; solo (*m. abl.*) A I 354; solo (*neu. abl.*) A II 725; soli (*nom.*) A II 489; sola (*neu. nom.*) A II 537; solis (*m. d.*) A I 960; solas A II 988
solvo V 28; solvis A II 793; solvit (*praes.*) A I 6 (*inc.*); solvimus (*praes.*) A II 542; solvitur A II 1097; 1176; solvam (*fut.*) A I 141; solvit (*perf.*) A I 84; solverunt A II 495; solverat A II 1067; solveris (*fut. exact.*) A I 507; solveret A I 360; 780; solvite A II 1129; solvere V 4; A I 198; 896; II 80; 690; 1039; P 64; solvi (*infin.*) A II 426; solvens (*m.*) A I 796; solutum (*nom.*) A I 508; solutae (*g.*) A II 1122; solutis (*m. abl.*) A I 758
Solyma Solymam A II 827
somnium somnia (*acc.*) A I 413; II 770
somnus A I 1025; somno (*d.*) A II 763; somno (*abl.*) A I 316; 1047; somnis (*abl.*) A II 314
sonitus sonitus (*g.*) A II 990
sono sonas P 13; sonat A I

107; 207; 283; 442; 933; II 88; 321; 387; sonant A I 45; [684]; II 740; sonabas P 37; sonuit A I 916; sonuere A II 781; sonent A I 684; sonans (*m.*) A II 891
sonorus sonora (*f. nom.*) A I 819
sons (*subst.*) (*m.*) sontibus (*d.*) A II 52
sonus A II 742; sonum A II 983; sonos A I 136; 461; sonis (*abl.*) V 25
sophista A II 484
sopor soporis A II 319; sopore A II 762
sordeo sordeat A II 452; sordente (*neu.*) A I 580
sors A I 64; 620; 710; II 122; 239; 708; 806; 814; 848; sorte A I 639; sorti (*abl.*) A I 506
sospes sospes (*neu. nom.*) A II 798
spado A I 673; 706
spargo spargis A I 852; sparsit A II 663; sparsimus A II 844; sparsere A I 138; spargant A I 517; spargeret A II 758; spargere A I 396; sparsos A II 778
spatium spatii A II 685; spatio (*abl.*) A I 503; 785; II 471; 1137; P 67; spatiis (*abl.*) A I 267
species A I 543; 751; II 248; speciem A I 15; 644; II 639; 1215; specie A I 491; species (*acc.*) A I 452; II 344
speciosus speciosa (*f. nom.*) A I 274; Speciosam A I 270; speciosa (*neu. nom.*) A II 236
speciosior A I 461
spectaculum spectacula (*acc.*) A II 653
specto spectantia (*acc.*) A II 1040
speculor speculantur A I 415; speculetur A I 872; [II 1227]; speculemur A I 45; speculentur A II 1227; speculantibus (*m. d.*) A II 1140; speculatus A II 165
sperno sprevit A I 390; spernere A I 287; spernens (*f.*) A II 911
spero speranda (est *subaud.*) A II 695
sperans (*subst.*) (*m.*) sperantis (*g.*) A I 965
spes A I 200; 247; 471; 482; spe A II 1119
spina spinis (*abl.*) A I 332
spiramen spiramine A II 1068
Spiritus A I 119; 139; 221; 232; 342; 371; 437; 628; 642; 670; 748; 918; 921; 954; 958; 963; II 1; 305; 310; 547; 571; 575; 618; 827; 900; 908; Spiritus (*voc.*) A I 226; II 580
spiritus spirituum A II 636
spiro spiramus A II 460; spiratus (est *subaud.*) A I 222; spirare A II 1214
splendeo splenduit A I 372
splendesco splendescere A II 341
splendidus splendida (*f. nom.*) A I 554; II 11
splendor A II 234; splendoris A I 475
spolio spolias A II 964; spoliat A I 989; spoliavit A II 790; spoliato (*neu. abl.*) A I 319

spolium spoliis (*abl.*) A I 77; II 120; 857
spondeo sponsa (*subst.*) (*f. nom.*) A I 696
sponsio A I 432
sponte A I 963; II 104; 331; 529
sporta A I 741; sportarum A I 747
spumo spumavit A II 53
squama squamae (*nom.*) A I 732
squameus A II 1185; squamea (*f. nom.*) A I 71
stadium stadio (*abl.*) A II 862
stagnum stagna (*nom.*) A II 1149
statio statione V 12; A I 56; 412; 997; II 1121; stationibus (*abl.*) A II 826
statuo statuunt A II 239; statuit (*perf.*) A II 348; statuere A I 553; II 274
stella A I 50
stemma A I 120; stemmata (*acc.*) P 3
Stephanus A I 586; Stephanum A I 594; II 965; Stephano (*abl.*) A I 614
sterilis A II 909; sterilis (*neu. g.*) A II 352; sterilem (*m.*) A II 838; 950; [sterili (*m. abl.*) A II 352]; sterili (*neu. abl.*) A I 679; sterilis (*f. voc.*) A II 133
sterno stravit A II 51
stillo stillavit A I 124
stimulo stimulat A I 1018; P 63; stimulant A I 426; stimulatus (est *subaud.*) A II 987; stimulante (*m.*) A II 650; 1058
stimulus stimulo (*abl.*) A II 385; [stimulos A I 19]; stimulis (*abl.*) A II 100
stipo stipabat P 30; stipantibus (*neu. abl.*) A II 1029
stirps stirpis A II 1001; stirpe A I 4; 847; II 70; 355; 642; [1168]
sto stat A I 261; 477; 782; 981; 1032; II 813; stant A I 810; 852; stetit A II 47; 804; [stetere A I 370]; staret A II 352; state A I 441; stare A I 416; 429; 612; 712; 767; II 167; 276; 824; 1191; stans (*m.*) A I 524; II 1105
Stoicus (*subst.*) A II 489
strages stragem A II 703; strage A I 245
stringo stringitur A I 762; II 1050; stringuntur A I 786; strinxerat A I 1066; stringens (*m.*) A I 85; stricti (*nom.*) A II 881; strictas A II 373; strictis (*m. abl.*) A II 881
studeo studeat A II 346
studiosus studiosa (*f. nom.*) P 92
studium studii A II 833; studium (*acc.*) A I 871; II 371; studio (*abl.*) A I 225; 654; II 8; studiis (*d.*) F 12; studiis (*abl.*) A II 153; 497; 515
stultus stultam A II 474
stupeo stupet A I 309; stupuit A I 832; stupuere A I 951; II 138; [stupeas A I 378]
stupor A I 43
suadeo suadet A II 1035; 1138; suasit A I 434

sub (*c. abl.*) A I 165; 267; 379; 387; 418; 491; 503; 691; 705; 720; 746; 775; II 2; 72; 85; 129; 179; 256; 294; 385; 521; 526; 531; 551; 561; 635; 684; 737; 860; 922; 969; 1036; 1079; 1089; P 52
sub (*c. acc.*) A I 23
subdo subdit A I 784; II 499; subdunt A I 408; subditur A II 1180; subdere A I 359; II 38; subdens (*f.*) A II 123; subdita (*acc.*) A I 46
subditum (*subst.*) subdita (*acc.*) A II 795
subduco subduxere A I 651
subeo V 9; subit A I 542; 642; II 972; subibit A II 847; subiit A I 837; subire A I 354; subitam A II 1209; subitum (*neu. acc.*) A II 223; subito (*m. abl.*) A II 316; subitas A II 243; subitis (*f. abl.*) A II 701
subito (*adv.*) A I 71; 520; [II 223]
subiaceo subiacet A I 527
subicio est subiecta A II 49; subiectus A II 1232
subigo subacto (*m. abl.*) A II 1240
subiungo subiunge A II 907; subiungens (*m.*) A I 969
sublimis A II 942; sublimem (*f.*) A I 966; sublimia (*acc.*) A I 557; 949; II 1218
sublimo sublimat A I 669
submitto submittentibus (*m.* (*abl.*) A I 904
subnecto subnexuit A I 1033
suboles subolis (*g.*) A II 352; suboli A II 284; subolem A I 364
subsisto subsistit A II 362; [subsistet A II 362]
substantia A I 157; 243; 397; 495; II 825; 901
substerno substratis (*f. abl.*) A II 1216
[subtraho subtrahat A II 332]
succedo succedunt A II 191; succedant A I 623
succendeo sit... succensa A I 145
successus A II 361
succido succisa (*f. nom.*) A I 334
succumbo succumbit A I 653; II 563; succumbere A II 796
succurro succurrere A II 325
sudarium sudaria (*nom.*) A II 631
suesco suetus A I 944; II 689
sufficio sufficit A I 129; 662
suffoco suffocata (*neu. nom.*) A II 278
suggero suggerit A II 505
sui A I 99; sibi A I 84; 169; 243; 253; 286; 312; 498; 614; 624; 939; 1202; P 10; 40; se (*acc.*) A I 173; 182; 259; 765; 832; 904; 1020; II 230; 503; 512; 589; sese (*acc.*) A II 72; 474; se (*abl.*) A I 10; II 160; 261; secum A I 18; 34; 557; II 330; 706; 1138; sibi (*pl.*) A I 218; II 628; 1002; 1227; se A I 827; 573; 1178
sulcus sulcis (*d.*) A II 843
sum A I 278; II 79 *bis*; es A [I 240 *bis*]; II 1163; est V 7;

23; A I 29; 59; 103; 134; 198; 210; 235; [236]; 236 (*subaud.*); 239; 240 *bis*; 391; 428; 430; 438; 444; 451; 482; 483; 500; 505; 510; 533; 543; 643; 695 (*subaud.*); 704 (*subaud.*); 706; 819; 860; 905; 914; 926; 968 (*subaud.*); 971 (*subaud.*); 1034; 1054 (*subaud.*); II 94; 152; 234; 259; 271; 339; 471; 472; 490; 502; 527; 653; 661; 662; 664; 670 (*subaud.*); 674; 707; 769; 776; 808; 848; 897; 908; 952; 981; 990; 1024; 1028; 1029; 1045; 1092; 1114; 1166; 1169; 1233 (*subaud.*); P 6; 93; sumus A I 374; II 129; 461; 744; sunt A I 142; 272; [388]; 826; 911; II 31; 201; 220; 235; [259]; [559]; 949 (*subaud.*); 1005; 1141; P 91; eram V 2; P 38; erat A I 70; 110; 121; 244; 306; 341; 348 (*subaud.*); 664; 720; 766; 804; 936; 965; 992; 1025; II 11; [27]; 38; 87; 152; 207; 404; 411; 437; 511; 843; [857]; 970; 1099; 1148; ero A I 255; II 837; eris A I 329; 595; 1072; erit V 30; A I 279; 288; 291; 1053; II 136; 361; 380; 541; 746; 841; 859; 863; 984; 1027; 1041; fuit V 14; A I 87; 126; 134; 220; 352; 397; 422; 536; 570; 592; 657; 835; 837; 856; [895]; 988; 1011; 1067; II 31; 93; 124; 179; 436; 747; 864; 959; 1091; P 26; 42; fuerat A I 630; II 439; 596; [739]; P 49; fuerant A [I 312]; fuerit (*fut. exact.*) A II 739; sit A I 139; 143; 231; 243; 355; 438; 560; 662; 737; 901; 922; 931; 968 (*subaud.*); II 500; 517; 646; 646 (*subaud.*); 825; 901; 906; sint A I [243]; 388; 571; 771; II [201]; 559; 580; [901]; esset A I 461; foret A I 471; 510; II 15; 606; 705; 1024; P 102; forent A II 537; 1119; P 97; fuerit (*coni.*) A I 464; 540; fuerint (*coni.*) A I 312; fuisset A I 1037; esse V 15; A I 24; 168; 181; 219; 383; 386; 396; 405; 421; 483; 503; 544; 624; 667; 727; 864; 903; 919; 962; 969; 985; 999; 1060; II 24; 137; 202; 227; 265; 272; 359; 385; 397; 408; 484; 503; 606; 609; 720; 809; 916; 917; 945; 1004; 1035; 1044; 1192; 1194; P 61; fuisse A II 619; futurum (*neu.*) (esse *subaud.*) A II 586; futurus A II 294; futura (*f. nom.*) A II 93

summa A I 569; summam A II 80

sumo sumit A I 486; 902; II 466; 535; [1189]; sumitur A I 636; sumpsi A II 869; sumpsit A I 3; 34; 309; II 1189; sumpserit (*fut. exact.*) A II 1145; sume P 65; sumere A I 167; 536; 679; II 139; 1002

super (*praep. c. acc.*) A I 501; 825; 888; II 469; 670; 823

superbia A II 1176

superbus superba (*f. nom.*) P 42; superbae (*g.*) A I 336; superbis (*m. d.*) A I 132;

superbas A II 868; [superbis (*neu. abl.*) A II 1014]
supernus superna (*f. nom.*) P 90; superni (*neu. g.*) A I 573; supernum (*m.*) A I 585; superno (*m. abl.*) A I 1043; supernis (*neu. d.*) A II 877; superna (*acc.*) A II 286; 789; supernis (*neu. abl.*) A I 108; II 1014
supero superantur A II 1149; superavit A I 797; superaverat A II 242; superasset A I 130; 739; superare A I 1057; II 1234; superasse A I 730; superante (*f.*) A I 363; superata (*acc.*) A II 507; superanda (*f. nom.*) A II 419; sit superanda A II 976
supersum superest A I 639; II 337; superesse A I 832
superus superas A I 172
superus (*subst.*) superis (*abl.*) A II 709
summus A I 81; summa (*f. nom.*) A II 664; Summi (*m. g.*) A I 851; summum (*neu. acc.*) A II 1235; summo (*m. abl.*) A II 832
summum (*subst.*) [summo (*abl.*) A I 316]; summa (*acc.*) A I 104
suprema (*acc.*) A I 94
supervenio supervĕnit A I 767
suppeto suppetit A II 326
suppleo supplevit A I 299; supplere A I 104; supplenda (*f. nom.*) A II 357
supplicium supplicii A I 201; II 992; supplicium (*acc.*) A I 1010; II 1093; supplicio (*abl.*) A I 419; II 158; suppliciis (*abl.*) A II 922
surdus surda (*abl.*) A I 734; [surda (*f. voc.*) A II 87]
surgo *et* surrigo A II 941; surgit A I 14; 82; 292; 611; II 797; 875; surrigit A I 764; surrexit A II 1225; surgat A I 608; surge A I 831; II 168; 822; surgere A I 301; II 32; 476; surgens (*m.*) A I 759; surgens (*f.*) A I 841; [surgenti (*m.*) A II 111]; surgente (*m.*) A I 223; surgentibus (*f. d.*) A II 1158; surgendi (*gd.*) A II 111
surrectio A I 314
surrigo *v.* surgo
suscipio suscipit P 16; A II 879; suscipiunt A I 350; suscepit A I 38; suscepere A I 151; suscipe P 66; suscipiens (*m.*) A II 1212; susceptos P 89; susceptura (*f. nom.*) A I 514
suscito suscitat A II 117; suscitet A I 536
suspendo suspenditur A I 176; suspendi A II 102; suspensa (*f. nom.*) A II 1076
suspicio suspicit P 16; suspexit A II 694
sustineo sustinet A II 472
susurro susurrant A II 89
suus sua (*f. nom.*) A I 931; 982; 1002; II 862; sui (*m. g.*) A I 99; 418; suae (*g.*) A I 85; 817; 890; 977; 1056; II 228; 376; 842; 971; sui (*neu.*) A I 1; 728; II 36; suo (*m. d.*) A I 49; II 930; 1061; suae (*d.*) A II 690; suum (*m.*) A I

700; 1063; II 56; 1098; suam A I 131; 319; II 272; suum (*neu. acc.*) A I 421; 561; 619; 806; 962; II 372; 585; 819; 1047; suo (*m. abl.*) A I 58; 900; II 126; 426; 640; 852; 945; 1031; 1155; suo (*neu. abl.*) A I 168; 274; 496; II 463; 1064; sui (*nom.*) A II 181; suos A I 24; 731; II 359; 978; suas A I 703; II 1074; sua (*acc.*) F 22; A I 20; 55; 79; 142; 266; 306; 347; 359; 539; 664; 769; 791; 800; 891; 1050; II 51; 121; 193; 422; 676; 866; 867; 996; 1020; 1145; 1187; 1221; P 44; suis (*m. abl.*) A I 457; 794; suis (*f. abl.*) A I 524; 549; 811; II 47; suis (*neu. abl.*) A I 909; II 416; 456; 721; 949

suus (*subst.*) (*m.*) suis (*d.*) A II 656; 812

Synagoga A I 979; II 42; Synagogae (*g.*) A I 735

syrtis syrtes (*acc.*) A II 1081

Tabitha A I 802; Tabitha (*voc.*) A I 831

tabula tabulis (*abl.*) A I 229

taceo tacet A I 820; tacens (*f.*) A I 486; II 397

tacens (*subst.*) (*m.*) tacentem A II 330

tactus tactu A I 476

taeda taedarum A I 692

taedium taedia (*acc.*) A I 84

Tagus Tagi P 34

talentum talenti A I 568; talenta (*acc.*) A II 838

talis (*pron. adi.*) talem (*m.*) A II 1199; tali (*m. abl.*) A II 1036; tali (*neu. abl.*) A I 88; II 561; tales (*f. nom.*) A II 671; talia (*acc.*) A I 621; 959

tale (*pron. subst.*) talia (*acc.*) A I 435; 633; 1064; II 734; 1054; 1193

tam A I 678; II 793; 995; 1084; 1094

tamen A I 237; 312; 439; 498; 584; 660; 750; II 17; 219; 276; 351; 361; 611; 716; 733; 908; 918; 978; 998; 1113; 1128; 1248; P 43

tandem A I 728; II 557; 1096; 1192; P 63

tango tangimur A II 542; tetigit A I 1045; 1073; tactus erat A II 634; tangeret A I 5; tangere A I 271; 407; II 79; 589; 1087; P 72; tangens (*m.*) A I 1031; tacto (*m. abl.*) A I 768; II 119; tacta (*abl.*) A II 413; tacto (*neu. abl.*) A II 593; 1135; tacturus A II 429

tantus (*pron. adi.*) tanti (*neu.*) A I 488; tanto (*m. abl.*) A II [119]; 1111; P 17; tanto (*neu. abl.*) A II 141; tanta (*acc.*) P 11; tantis (*f. abl.*) A II 1220

tantum (*adv.*) A II 987

tardo tardat A II 382; tardant A I 953; tardes A I 760; II 88; tardari A II 268

tardus tarda (*f. nom.*) A I 144; tardo (*neu. abl.*) A II 519; tarda (*acc.*) A I 897

tardus (*subst.*) tardos A I 868

Tartara A I 183; 623; Tartara (*acc.*) A II 796

tartara tartara (*acc.*) A II 481

Tartareus Tartareum (*m.*) A II 815
taurus tauri (*g.*) A II 175
tectum tecta (*acc.*) A I 809; II 412; 879; tectis (*abl.*) A II 553
tegmen tegmine A I 346; II 561; tegmina (*acc.*) A I 742
tego tegunt A II 74; tegi A II 349; 1020; tecta (*f. nom.*) A II 521; tectum (*neu. acc.*) A I 725
tellus A II 43; 415; II 948; 1171; tellure A I 376; II 211; 876; 1122
telum tela (*nom.*) A I 361; tela (*acc.*) F 22; V 2; A I 606; II 579; 1010; 1202; telis (*abl.*) A II 709
temerarius A II 378
temno tempsisset A II 1095
tempestas A II 418; 560
templum templi A I 288; 324; 515; 665; II 210; 702; 1037; templum (*acc.*) A I 281; 522; II 640; 913; templa (*nom.*) A II 744; templorum A II 735; templis (*d.*) A II 467; templa (*acc.*) A II 181; 346; 743
temptator A II 561
tempto temptas A II 722; temptant A II 642; temptabo A I 492; temptare A II 393; 1085; temptans (*f.*) A II 171
tempus A II 23; 706; temporis A I 165; 764; 782; 869; tempus (*acc.*) A I 774; II 317; tempore A I 329; 395; 464; 521; 604; 804; 988; 1016; II 372; 597; 641; 933; 979; 1020; 1091; 1133; 1249; tempora (*nom.*) A I 159; II 192; temporibus (*d.*) A II 192; tempora (*acc.*) A I 208; 726; II 155; 229; 758; temporibus (*abl.*) A I 645; II 90
tendo tendit A II 256; P 95; tendimus A I 439; tendunt A II 161; tendamus A I 576; tendatur A II 1223
tenebrae A I 714; 1008; 1021; II 932; tenebras A I 6; 321; 543; 550; 842; 861; II 222; 1136; tenebris (*abl.*) A I [321]; 727; 988; 1059; II 22; 32; 38; 238; 408; 946; 1101; 1241
tenebrosus tenebrosa (*acc.*) A I 519
teneo tenes F 2; tenet A I 232; 263; 458; 791; 973; II 42; 529; 605; 765; 815; 1146; 1250; tenemus A II 704; tenebis A I 402; tenebitur A I 877; tenuit A I 585; tenuerunt A II 63; tenuere A II 406; 805; 1071; teneas F 10; teneat A I 1043; teneatur A I 655; teneamur P 35; tenere A I 394; II 921; teneri A II 112; [921]
tentorium tentoria (*acc.*) A II 552
tenuis tenuem (*m.*) A I 154; tenui (*neu. abl.*) A II 339; tenues (*m.*) A II 844; tenues (*f. acc.*) A I 92
tepefacio tepefacta (*f. nom.*) A II 1175
tepeo tepentes (*f. acc.*) A II 183
tepor tepores (*acc.*) A I 144

ter A I 115; 209; 858; 859 *bis*; 916; 1013; II 538
tergum tergo (*abl.*) P 2; terga (*acc.*) A II 47; 193; 658
termino terminat A I 497
terminus A I 185
terni ternas A II 892
tero teris A I 974; terant A II 374
terra F 13; A I 371; II 844; terrae (*g.*) A I 638; terrae (*d.*) A I 90; terrarum A II 1077; 1228; terris (*d.*) A I 111; II 237; 289; terras A I 382; 720; II 459; terris (*abl.*) A I 234; 499; 508; 901; 981; II 195; 383; 723; 1063
terrenus A II 439; terrena (*f. nom.*) A I 374; II 102; terreni (*neu.*) A I 167; II 179; terrenae (*nom.*) A I 409; terrenos A I 41; terrena (*acc.*) A II 567
terrenum (*subst.*) terrena (*acc.*) A I 881; 986; II 302
terreo territa (*f. nom.*) A I 8
territo territat A II 698
terror A II 1103; terrore A II 651; 938
tertius tertia (*f. nom.*) A I 14; 156; 857; II 806
testamentum testamentum (*acc.*) A II 284; testamenta (*acc.*) A II 288
testis A I 306; testis (*g.*) A I [616]; testi A I 616; II 1061; testem A I 548; teste A I 537; 682; II 387; 425; 720; 944; testes (*acc.*) A I 24; testibus (*abl.*) A II 926; 1104
teter tetri (*m. g.*) A II 1149
texo texuerant A I 812; texi (*inf.*) A I 741
theatrum theatrum (*acc.*) A II 713
thema themate A II 494
thesaurus A I 703; thesauros A II 873
Thomas Thomam A I 531
tigris tigres (*acc.*) F 13
timeo times A II 1026; timet A I 181; II 172; timebis A II 659; timuere A II 181; time A I 443; timens (*f.*) A I 654
timor A I 1010; II 390; timoris A II 468; 1092; [timori A II 468]
tingo tinxit A II 91
tiro V 29; P 83
titulus A II [1236]; [titulis (*d.*) A II 1236]; titulos A II 753; 1236
toga P 18
tollo tollitur A I 33; sustulit P 28; tollere A II 603; tollens (*m.*) A II 106; sublata (*f. nom.*) A II 1124
tondeo tonso (*m. abl.*) P 70
tono Tonans (*subst.*) (*m.*) Tonanti (*d.*) A I 49; 613; 824; Tonantem A II 145
tormentum tormenta (*nom.*) A II 421; 476; 919; tormenta (*acc.*) A II 965
torqueo torquendum (*m.*) A II 975
torreo torret A I 699; torrentem (*f.*) A II 1215; torrente (*m.*) A I 879; torrente (*neu.*) A II 445
tortor A I 182

torus toro (*abl.*) A II 422; 771; toros A I 478
tot A I 170; 383; 549; 600; 747; 975; II 622; 1009; 1010; 1240
totidem A I 906; II 1243
totiens A I 314; II 114
totus A I [922]; tota (*f. nom.*) A [I 325]; II 125; [334]; totum (*m.*) A I 80; II 241; toto (*m.*) A I 128; II 676; [1022]; tota (*abl.*) A I 546; II 411; toto (*neu.*) A II 200; tota (*neu. nom.*) A II 71; [1022] totum (*subst.*) A I 922; totum (*acc.*) A I 218; 391; 1046; II 252
tracto tractant A II 1171; tractare A I 414; II 715; 911; tractanda (*f. nom.*) A I 584
trado tradidit A I 79; est... tradita A II 239; tradita (*f. nom.*) A I 406; tradita (*neu. nom.*) P 87
traho trahis A I 192; trahit A I 72; P 44; trahunt A II 615; traxit A II 639; traximus P 68; trahas A II 487; trahi A I 72; II 523; 574; trahens (*m.*) A I 993; II 618
transcendo transcendunt A II 1113; transcenditur A I 109
transcursus transcursu A I 502
transeo transeat A II 241
transfero transferor V 11; est translata A I 75; translatus A II 409; translata (*f. nom.*) A I 334
transfundo transfundi A I 910
transgredior transgressa (*f. nom.*) A II 119
transgressor transgressoris A II 968
[transgressus transgressu A I 502]
transmitto transmitti P 62
tremefacio tremefactus A II 421
tremo tremunt A I 322
tres A II 908; tres (*m. acc.*) A II 985; 897; tres (*f. acc.*) A I 386; 919; tria (*acc.*) A I 202; II 92; 798; 890; tribus (*m. abl.*) A II 888; 910; 1206; tribus (*f. abl.*) A I 158; 451; II 803
tres (*subst.*) (*m.*) tres (*acc.*) A I 875
tribunal tribunal (*acc.*) A II 1057; 1235
tribunus A II 916; 973
tribuo tribuit A II 206; tribuat A II 28
tribus tribu A II 360
triduanus triduana (*acc.*) A I 727
triduum triduum (*acc.*) A I 730; triduo (*abl.*) A II 124
trinus trina (*f. nom.*) A I 114; 205; 857; 858; 875; II 587; trino (*m. abl.*) A I 922; trino (*neu. abl.*) A II 614; 824; trina (*acc.*) A II 823
trinum (*subst.*) trina (*acc.*) A I 924
triplex triplici (*m. abl.*) A II 911
triplico triplicat A II 901; [triplicet A II 901]
triplicatum (*subst.*) triplicata (*nom.*) A I 859
tristis A II 783; triste (*acc.*) A II 961; 995; 1110; tristi

(*neu. abl.*) A I 813; tristia (*acc.*) A I 348; II 108
[tristitia tristitia (*abl.*) A I 348]
triticeus triticeam A I 369
triumphalis triumphalem (*f.*) A II 654
triumphus triumphi (*g.*) A I 10; 34; II 708; triumpho (*abl.*) A I 1074; triumphos A I 163; II 754
Troia Troia (*voc.*) A II 754
tropaeum tropaeo (*abl.*) A I 39
trunco truncata (*f. nom.*) A II 296
trux (*subst.*) (*m.*) truces (*nom.*) F 16
tu A I 231; 321; 322; 323; 338; 411; 484; 640; 686; 719; 723; 984; II 579; 581 *bis*; 582; 719; 753; 787; [792]; 1016; 1179; P 3; 9; 13; 34; 37; tibi V 27; A I 231; 638; 686; 723; 912; 947; 1070; II 105; 133; 284; 486; 517; 580; 755; 790; 952; 960; 967; 1005; 1028; 1117; 1166; 1180; P 1; 10; 16; 36; 53; 58; tibimet A II 644; te (*acc.*) A I 434; 634; 801; II 137; 792; 823; 903; 905; 964; 971; 1025; 1033; P 14; 15; 19; 57; 61; 99; te (*abl.*) V 6; 29 *bis*; A I 226; 367; II 661; 720; 794; 1023; P 39; tecum A I 193; 325; 404; 481; 605; P 11; vobis (*d.*) A I 278; 541; vos (*acc.*) A II 135 *bis*; 457; 646; 839; 870; 1055; vobis (*abl.*) A II 926
tuba A I 100
tueor tutus A I 752; A II 27; 1170; tuta (*f. nom.*) A II 334; 562; 683; tuto (*m. abl.*) A II 1022; tutas A II 1087
[tum A II 880]
tumeo tumuit A I 66; tumens (*m.*) A I 641
tumidus tumidam A II 444; tumidi (*nom.*) A I 138; tumidis (*f. abl.*) A II 1072
tumor tumore A II 1182
tumultus tumultu A II 781; 915
tumulus A I 19 [tumulum A I 19; tumulo (*abl.*) A I 19]; tumulos A I 19; tumulis (*abl.*) A I 98; II 106; 1046
tunc V 2; A I 56; 65; 104; 134; 141; 181; 414; 532; 612; 695; 713; 763; 824; 856; 996; II 24; 124; 130; 151; 182; 223; 312; 333; 349; 365; 402; 435; 511; [611]; 653; 979; 982; 1028; 1184; 1244; P 26
tunica tunicam A II 176
turba A I 71; 305; 388; 486; 647; 994; II 101; 445; 518; [636]; 783; 1030; 1135; P 30; turbam A II 1117; turba (*voc.*) A I 973; turbis (*d.*) A I 833; turbas A II 213; turbis (*abl.*) A [I 153]; II 220
turbidus A II 398
turbo (*subst.*) A II 636; turbine V 11; A II 1111
turma turmis (*d.*) A I [383]; 506; [turmis (*abl.*) A II 220]
[turpidus A II 398]
turpis turpis (*f. nom.*) A II 715; turpi (*m. abl.*) A II 16
turris turrim A I 130

turritus turrita (*f. nom.*) A II 1226
tus tura (*nom.*) A II 697
tuus P 54; tua (*f. nom.*) A I 325; 411; 483; 786; tui (*m. g.*) A I 444; tui (*neu.*) F 2; A I 368; tuum (*m.*) A I 760; II 116; 648; tuum (*neu. acc.*) A I 396; P 24; tuo (*m. abl.*) A II 1180; tuo (*neu. abl.*) A I 928; II 795; tuae (*nom.*) A I 826; tua (*neu. nom.*) A II 756; tuis (*f. d.*) A II 168; tuis (*neu. d.*) F 12; V 28; A II 1035; P 4; tuos A I 191; II 754; P 30; tua (*acc.*) A I 366; 394; 723; II 582; tuis (*m. abl.*) A II 88; tuis (*f. abl.*) A I 898; 948; II 22; tuis (*neu. abl.*) A II 559
tuus (*subst.*) tuis (*abl.*) A I 1016
tympanum tympana (*nom.*) A II 740
typicus typicae (*g.*) A II 74; typicum (*neu. acc.*) A I 489; II 891; typica (*abl.*) A I 148
typus typi (*g.*) A II 550
tyrannus tyranni (*g.*) A II 1234; tyranno (*abl.*) A I 351
uber (*adi.*) uberibus (*neu. abl.*) A I 577
uber (*subst.*) ubere A I 216; 349; II 1206
ubi A I 589; 756; II 355; 404; 456; 1011; P 27; 93
ubi (*interr. in quaest. obliq. c. ind.*) A I 826
ubique A I 478; 796; 889; II 99; 171; 554; 663; 685
ullus (*pron. adi.*) A I 401; ulla (*f. nom.*) A I 471; ullum (*m.*) A II 1002; ullo (*m.*) A I 987; 1075
ullus (*pron. subst.*) A II 516; 878; ulli (*m. vel f. d.*) A II 244
ulterior ulteriora (*acc.*) A II 569
ulterius (*adv.*) A II 132; 393; 591
ultimus A II 706; ultima (*f. nom.*) A I 355; II 122
ultio A I 93
ultor A II 479
ultra (*adv.*) A I 270; 363; 439; 729; II 246; 694; 853; 938
ultra (*praep.*) P 96
umbra A I 467; 497; 839; 1021; II 247; umbrae (*g.*) A I 484; umbram A I 511; umbra (*abl.*) A I 719; umbrarum A I 16; umbras A II 935; 1243; umbris (*d. inc.*) A I 178
umquam A I 226; II 354; 519; 1070
unanimis unanimes (*m. acc.*) A I 146
unda A I 662; 744; II 52; 1086; P 34; undam A I 663; II 290; 428; 590; 613; undis (*d.*) A I 145; undas A I 493; II 509; 806; 882; 1213; undis A I 77; 199; 626; 873; 957; II 273; 305; 538; 946; 1072
unde A I 30; 154; [319]; 603; 968; II 36; 295; 1175
undique A I 553; II 220; 829; 1073; 1209
undosus undosis (*neu. abl.*) V 1
unguo unctos (*subst.*) A I 31
unicus A II 197
unus A I 157; 377; 388; 486; 660; 799; 923; II 808; 900;

908; una (*f. nom.*) A I 129; 200; 355; 451; 904; II 200; 667; 747; 808; 991; 1017; 1091; 1248; unum (*nom.*) A I 383; unius (*m.*) V 16; uni (*f.*) A I 600; unum (*m.*) A I 385; 925; II 1220; unam A I 384; 750; unum (*neu. acc.*) A II 618; 903; uno (*m.*) A I 659; II 1142; uno (*neu.*) A I 419; II 91
unus (*subst.*) unius A I 768; unum A I 794; 919; [uno A I 487]
una (*subst.*) (*nom.*) A I 134
unum (*subst.*) unum (*acc.*) A I 918
urbs urbis A I 457; II 256; 1232; urbem A I 966; II 40; 444; 508; 623; 662; 845; urbe A I 846; 1003; II 157; [308]; 411; 699; 951; P 35; urbibus (*abl.*) A II 1039
uro urat A II 1200; ustus A II 1189
usque A I 23
usura usurae (*g.*) A I 400; usuram A II 840
usus A I 204; 782; II 198; 351; 1114; usum A II 56; 472; 583; 1037
ut (*interr. in quaest. obliq. c. coni.*) F 15; A I 972
ut (*c. praes. ind.*) A I 106; 231 (es *subaud.*); II 173; 675; 717; 728; 1010; 1057; P 8
ut (*c. perf. ind.*) A I 1; 507; 828; 949; II 870; 1201; P 40
ut (*c. praes. coni.*) A I 16; 143; 162; 213; 229; 234; 235; 315; 334; 493; 512; 518; 576; 622; 636; 637; 724; 737; 808; 868; 872; 901; 922; 990; 1042; II 68; 153; 175; 217; 219; 240; 270; 281; 284; 289; 333; 367; 421; 440; 451; 460; 477; 503; 567; 578; 580; 669; 741; 749; 898; 903; 976; 982 (*subaud.*); 1017; 1022; 1118; 1194; 1227; 1232; P 63
ut (*c. imperf. coni.*) A I 4; 89; 347; 360; 550; 779; 957; II 600; 629; 760; 835; 1156; P 22 (*v. app. crit.*); 31
ut (*c. perf. coni.*) P 57
uterque (*pron. adi.*) A II 214; 514; utrique (*m. d.*) A II 205
uterque (*pron. subst.*) A I 924; utrumque (*nom.*) A II 981; utrique (*f.*) A I 983; utrumque (*m.*) A II 499; utramque A I 511; utrumque (*neu. acc.*) A I 91; 505; utrisque (*m. d.*) A I 618; utrosque A I 650
uterus utero (*abl.*) A II 149; 159
utinam A I 870; II 1107; P 55
utor A II 926; est... usa A I 52; uti A I 528; II 272; usus A I 900; usa (*f. nom.*) A I 366; II 1104; 1180; usuri (*nom.*) A II 936
[utens (*subst.*) (*m.*) utenti (*d.*) A II 1151]
uva A I 332; uvas A II 190
vaco vacat A I 93; II 551; vacet A I 808; vacaret A II 16; vacans (*f.*) A II 909
vacuo vacuatur A I 177; va-

cuatus A I 447; vacuata (*f. nom.*) A II 120
vacuus A II 817; vacui (*neu.*) A I 765; vacuam A II 394; 964; vacua (*abl.*) A I 252; vacuo (*m. abl.*) A II 464; vacui (*nom.*) A II 949; vacuas A II 28; 63; 717
vado A II 845; vade A II 904
vadum vadum (*acc.*) A II 55; 538; vado (*abl.*) A II 95; vadis (*d.*) A II 1084; vada (*acc.*) A I 989; vadis (*abl.*) A I 785; II 683
vagor vagatur A II 417
vagus vaga (*f. nom.*) A I 647; vagi (*m. g.*) A II 193; vago (*m. abl.*) A II 1038; vagos A II 8
valeo vales A II 165; valet A I 271; II 809; 866; valuere A I 373; valeant A II 1132; [valens (*m.*) A II 481]
vale (*subst.*) A II 829
vallo vallante (*f.*) A I 524; 1024; vallante (*neu.*) A I 660
vanus vanas A II 692; vana (*acc.*) A II 750; vanis (f. *abl.*) A II 185
vapor A II 629; vapores (*nom.*) A II 1177; vapores (*acc.*) A II 560; vaporibus (*abl.*) A II 1200
vario variat A I 963; II 363; 981
varius varii (*m. g.*) A II 846; vario (*m. abl.*) A II 956; variis (*m. d.*) A II 187; varios A II 51; varias F 18; A I 628; 955; [II 692]; variis (*f. abl.*) A I 462
vas A I 752; II 498; vasis A I 901; II 622; vase A I 752; II 1064; vasa (*nom.*) A I 150; II 468; 892; vasa (*acc.*) A I 888
vasto vastante (*neu.*) A I 1035
vastus vastas A II 1081
vatis vatem A I 1062; vatum A II 71; vates (*acc.*) P 43
ve A I 220; 491; II 268; 412; 527; 654; 704; 768; 1019
vector A II 1067; vectorem A I 760
vehementer A I 236
veho vehit A II 1117; vehi A I 979; vecti (*nom.*) A II 1097
vel F 12; A I 1074; II 489
velamen velamine A II 1125; velamina (*acc.*) A I 617; II 340; 627
velificor velificante (*f.*) A II 243
velox (*f.*) A I 482; veloci (*neu. abl.*) A I 382
velum veli A I 323; II 1069; vela (*acc.*) V 10; velis (*abl.*) A II 1212
velut A I 388; 545; 841; II 598; 636; 807; P 34
vena A I 125; 253; venae (*g.*) A II 227; 376; venis (*abl.*) A II 53
venalis venale (*acc.*) A I 636
venator A I 1005; venatorum A I 1004
venditor venditor (*voc.*) A I 394
vendo vendens (*subst.*) (*m.*) vendentes (*acc.*) A I 666
venenum veneni A I 19; 361; II 1159; 1175; venenum (*acc.*) A I 733; 930; II 1188
venerabilis A I 564; P 94

veneror venerantur A II 1097; venerandus A I 83; venerandus erat A I 846; venerandam A II 845; veneranda (*acc.*) A I 53
venia venia (*ab.*) A II 686
venio venis A I 679; II 1016; 1164; vĕnit A I 64; 95; 128; 198; 251; 580; II 10; 334; 440; venitis A I 480; veniunt A I 409; 494; 970; II 251; [venibat (*sic*) A I 487]; veniet A I 876; II 79; vēni A II 322; vēnit A I 164; [697]; [876]; 882; II 26; 105; 207; 1218; venerat A I 42; venerit (*fut. exact.*) A II 840; P 101; veniat A I 697; [876]; veniant A II 270; 468; venerit (*perf.*) A II 100; 572; vĕni A I 226; 1017; II 582; 1052; venire A I 639; 962; II 750; 866; venisse A I 474; II 601; 649; 925; venturum (esse *subaud.*) A II 72; 601; veniens (*m.*) A I 233; 795; 885; 937; II 121; 1116; venientis (*m.*) A I 50; venientis (*f.*) A I 135; veniente (*m.*) A I 189; 777; 781 (*vel f.*); 854; 1020; II 1182; veniente (*neu.*) A II 419; 596; venientes (*m. nom.*) A II 1039; venturus erat A II 827; 1062; ventura foret A I 995; venturum (*m.*) P 7; ventura (*acc.*) A II 90
[veniens (*subst.*) (*m.*) venientibus (*d.*) A II 545]
venturus (*subst.*) (*m.*) venturi (*g.*) A II 584
venturum (*subst.*) ventura (*acc.*) A I 283; II 436
venter ventris A II 68; ventre A II 143
ventosus ventosa (*abl.*) A II 956
ventus ventorum A II 1071
venustas A II 1065
ver veris A II 1210
verbum verbi A I 126; 365; 565; 573; II 239; 308; 368; 760; 838; 898; 1066; verbum (*acc.*) A II 332; 819; 921; verbo (*abl.*) A I 993; II 1; 167; 568; 772; verba (*nom.*) A I 103; 684; 745; verborum A II 447; 576; verbis (*d.*) A I 153; verba (*acc.*) A I 224; 434; 507; [772]; 852; II 41; 201; 953; 1032; P 85; verbis (*abl.*) A I 463; 577; 1065; II 1106; P 23
verecundus (*subst.*) (*m.*) verecunde P 6
vereor [veretur A I 383]; veriti (*nom.*) A II 995; verendis (*m. d.*) A I 302
verno vernare A II 456
vernula (*nom.*) A I 309
verso versare A II 548; 1000
versus versibus (*abl.*) V 19; A II 993; P 50
vertex vertice A II 54; P 70
verto vertit A I 154; vertitur A I 912; vertant A II 336; vertere A I 76; II 50
verus A I 149; 1004; II 1029; 1151; vera (*f. nom.*) A II 386; 653; veri (*m. g.*) A II 541; verum (*m.*) A II 194; veram A I 68; vero (*m. abl.*) A II 755; vera (*f. voc.*) A I

433; vera (*neu. nom.*) A II 1119; veros P 43; vera (*acc.*) V 20; A I 1048
verum (*subst.*) vera (*acc.*) A II 442; 449; 616
verior (*f.*) A I 500
vesanus vesanae (*g.*) A II 1001
vescor vescitur A II 319; vescimur A II 1130; vescente (*f.*) A I 745
vester vestra (*f. nom.*) A II 474; vestro (*neu. abl.*) A II 836; vestra (*neu. nom.*) A II 74; vestra (*acc.*) A II 865
vestrum (*subst.*) vestra (*acc.*) A II 870
vestigium vestigia (*nom.*) A II 237; vestigia (*acc.*) A I 311; 458; 525; II 158; 212; 405; 505; 718; 1075; 1139
vestior vestitus A II 98
vestis vestis (*g.*) A I 578; veste A II 341; 635; 966; vestes (*acc.*) A II 955
veteranus (*subst.*) A I 258
veto [vetas A II 133]; vetat A I [285]; 313; 885; II 270; 311; 330; 375; vetabis A II 115; vetuere A II 131; vetaret A I 1052; vetans (*m.*) A II 2
vetus P 76; vetus (*f.*) A I 129; II 170; 303; 362; veteris (*m.*) A II 967; veteris (*f.*) A II 914; [veteris (*neu.*) A I 129]; veterem (*m.*) A II 56; 534; veterem (*f.*) A II 802; vetus (*acc.*) A II 681; veteri (*m. abl.*) A II 338; veteri (*f. abl.*) A II 893; vetus (*m. voc.*) A I 283; vetus (*f. voc.*) A I 327; veteres (*m. nom.*) A I 152; veteres (*m. acc.*) A II 402; 1190; veteres (*f. acc.*) A I 189; II 1161
[vetustas (*subst.*) (*nom.*) A II 1065]
vetustus vetusto (*m. abl.*) A II 252; vetusto (*neu. abl.*) A I 335; vetustas A II 665; vetusta (*acc.*) A II 1045; vetustis (*neu. abl.*) A II 120; 262
vexillum vexilla (*acc.*) A I 967
via V 14; A I [503]; 939; II 52; 254; 379; 557; 707; 885; 984; viae (*g.*) A I 559; II 906; viae (*d.*) A I 651; viam A I 482; 503; 673; 767; 818; 854; 952; 1031; II 19; 111; 267; 503; 586; 1044; via (*abl.*) A I 598; II 798; 941; 1069; vias A I 18; II 163; 392; 872; 1011
viator A II 449; 554
vibro vibrare A I 161; vibrantibus (*m. abl.*) A I 602
vicinus vicina (*f. nom.*) A II 1127
vicinus (*subst.*) A II 207
vicinum (*subst.*) vicina (*acc.*) A I 626
vicinius (*adv.*) A I 694
vicis vicem A II 1181; vices (*acc.*) F 18; A I 104; II 46; 364; vicibus (*abl.*) A I 975; II 357
vicissim A I 529; 741; 920; 961; II 203; 1012
victima A II 175
victor A I 33; 320; 597; II 152
victoria A II 864

vicus vicis (*abl.*) A II 1217
video A II 499; 701; vides A I 340; 541; 828; II 249; 518; videt A I 612; 715; videtis A II 126; vident A I 304; 1023; II 1080; videntur A II 904; vidi P 19 *bis*; vidit A I 793; visa est A I 370; vidimus A I 187; II 935; videamus A II 287; videatur A II 15; videte A I 491; videre A II 39; 782; 845; videns (*m.*) A I [340]; 634; 755; II 691; 974; P 71; visurus A I 935; visus A I 71; II 314; 951; viso (*neu. abl.*) A II 1208; visa (*f. nom.*) A II 1126; videndi (*gd.*) A II 30; 887; videndus (erit *subaud.*) A II 724
visurus (*subst.*) visure A II 1057
visum (*subst.*) visa (*acc.*) A I 280
viduo viduata (*f. nom.*) A I 328
viduus vidui (*nom.*) A I 810
vigeo viget A I 733; vigeat A II 240
vigil A I 1027; II 823; vigili (*m. abl.*) A II 34
vigil (*subst.*) (*m.*) vigiles (*acc.*) A I 526
Vigilius Vigili (*voc.*) V 3
vigilo vigilaret A I 1025; vigilare A II 766
vigilantius (*adv.*) A II 854
vigor A II 633
vilis vile (*acc.*) A I 166
vilior vilior (*f.*) A I 583
vincio vinxerat A II 1242; [vinxere A II 25]; vinciri A II 920; 921; vinctum (*nom.*) A I 508; vinctum (*m.*) A II 917
vinctus (*subst.*) vinctos A II 121
vinco vincis A II 488; P 3; vincit A I 753; vincunt F 21; victa est A II 118; vincant A II 1128; vinceret A I 551; vincere A II 39; 707; 1236; vincente (*m.*) A II 654; vincente (*f.*) A I 10; victura (*f. nom.*) A I 806; victus A I 924; [victi (*nom.*) A II 1097]; vincendi (*gd.*) A II 119; victurus erit A I 607
victus (*subst.*) victi (*nom.*) A II 657; victis (*d.*) A II 707
vinculum *et* vinclum vincula (*nom.*) A I 183; 1072; vincla (*nom.*) A II 1048; vincla (*acc.*) V 4; vincula (*acc.*) A I 800; 1024; 1050; II 793; 974; vinclis (*abl.*) A II 406
vindex (*f.*) A I 422
vindicta A I 94; 431
vinea A I 608
viola violas P 75
violens violentior (*f.*) A [I 425]; II 1086
violentius (*adv.*) A I 425
violo violavimus A II 1037; violent A I 305; violare A I 429; II 335
vipera A II 1157
vipereus vipereum (*nom.*) A I 738; vipereo (*neu. abl.*) A II 1182
vir A II 313; 511; viri (*g.*) A I 224; II 396; viro (*d.*) A II 12; P 98; virum A I [728]; 751; II 434; 1101;

P 14; viro (*abl.*) A I 1036; viri (*nom.*) A I 44; 138; 951; II 642; virorum A I 293; P 61; viris (*d.*) A I 224; viros A I 522; [553]; II 131; 177; II 355; 571; P [43]; viris (*abl.*) A I 553; viri (*voc.*) A II 924
viresco virescas A I 334
virga A II 46
virgineus virgineum (*neu. acc.*) A II 297; virgineos A II 73
virgo A I 59; 534; 625; virginis A II 300; 790; virgine A I 47; 175
Virgo Virgine A II 194
virtus F 17; A I 11; 296; 469; 749; II 664; 1026; 1103; virtutis A I 1030; II 812; virtuti A II 19; 861; virtute [F 17]; A I 317; 672; 827; II 78; 493; 552; 635; 750; 1193; virtutum A I 568; virtutibus (*d.*) A I 853; 925; II 576; virtutibus (*abl.*) A II 1222
virus A II 1185
vis V 23; A I 210; 375; vim F 16; A II 1189; viribus A II 563; vires A II 372; 535; 1178
viscus viscera (*nom.*) A I 92; 534; viscera (*acc.*) A I 910; visceribus (*abl.*) A I 447; II 416; 466
visio A I 901; 931
visito visitat A II 40
visus A II 226 (*inc.*); visum A II 947; visu A I 468; visus (*acc.*) A I 731; 1060; visibus A II 530
vita F 4; A I 326; 483; 835; 848; 941; 1040; II 117; 250; 266; 432; 459; 502; 785; vitae (*g.*) A I 184; 244; 471; 503; 555; 591; 592; 804; 845; 870; 1037; II 69; 92; 186; [581]; 800; 825; 835; 958; 1245; vitam A I 13; 26; 174; 354; [503]; 648; 764; 828; II 295; 425; 491; 494; 775; vita (*abl.*) A II 123; 1060
vitalis vitale (*acc.*) A I 652; [vitalia (*acc.*) A I 959]
vitis vite A I 152
vitium vitii A II 293; vitiis (*abl.*) A I 512; 909
vito vitas A II 133; vitat A I 285; vitant A I 407; II 669; [vitabat A II 1059]; vitavit A II 1059; [vitent A II 669]; vitare A II 647; 1136
vivax vivacibus (*f. abl.*) A II 761
vivifico vivificare A II 481
vivo vivit A II 785; [vixerat A II 1242]; vivere A I [383]; 757; 913; II 729; 948; victura (*f. nom.*) A I 806
vivus viva (*acc.*) A II 791
vix A I 351; P 2; 68
vocabulum vocabula (*acc.*) A I 1014
vocito vocitamus P 57; vocitaris (*praes.*) P 8; vocitatus erat A II 527; vocitare A I 554; 934
voco vocas A II 247; vocat A I 114; 547; 615; 667; 926; 941; 1000; 1042; II 331; 448; [482]; 503; 699; vocatis A II 463; vocant A I 698; II 174; 482; 712; 846; vocor A II 1082; vocatur A I 289;

501; II 1199; vocantur A II 236; vocabat A I 983; vocet A I 432; vocari A II 154; 1237; vocans (*m.*) A II 261; vocatus A I 69; 596; vocata (*f. nom.*) A I 831; vocando (*gd. abl.*) A I 107
volito volitant A I 658
volo (I) volat A I 675; 825; volans (*f.*) A II 663; P 27
volo (III) vis A I 317; 330; 396; vult A I 9; 29; 632; 979; II 108; 424; 613; 1198; volumus A I 927; volunt A I 219; II 498; volet A II 848; voluit A I 359; II 130; 162; 230; 480; voluere A I 130; 816; II 110; velim P 1; 64; velit A I 972; II 325; 365; 378; velles A II 960; voluisses A II 1107; velle A I 24; 201; 429; II 771; 773; 1202; voluisse A II 792; volens (*m.*) A II 481; 1224; volens (*f.*) A II 1006
volens (*subst.*) (*m.*) volentem A II 899
volucer volucrum A I 907
volumen volumen (*acc.*) A II 891; volumina (*acc.*) F 9; 23; A I 519; 791; II 911; P 71
voluntas A I 212; 344; 427; II 111
[voluptas A I 212; II 111]
volvo volvamus A II 730; volve A I 405; volvere A I 541; voluto (*neu. abl.*) A II 1248; volutis (*m. abl.*) A I 489
vomo [vomit A I 734]; vomunt A II 61; vomet A I 734; vomuere A II 243
voro vorat A II 1188; vorant A II 65
votum voti A I 428; 485; voto (*d.*) A II 651; votum (*acc.*) A I 247; 965; II 1040; 1113; voto (*abl.*) A I 242; 783; 874; vota (*nom.*) A I 808; II 103; 710; 849; 1001; P 24; vota (*acc.*) A I 191; 251; II 195; 267; 690; votis (*abl.*) A I 103
vox A I 341; 460; 588; 772; 916; II 82; 214; 645; 985; vocis A I 127; 376; 542; 761; 816; II 236; 581; 990; P 56; vocem A I 85; 840; 951; II 184; 387; 663; 785; 954; 978; 980; voce V 18; A I 60; 133; 197; 255; 450; 643; 854; 970; II 740; 746; voces (*acc.*) A II 830; vocibus (*abl.*) A I 337, II 495; 692; 778; 974
vulgo vulgante (*m.*) A II 1018
vulgus A II 957; vulgi A I 202; 386; II 397
vulnus A I 177; vulnus (*acc.*) A I 449; II 860; 1160; vulnere A I 265; 417; II 91; 190; 288; 780; vulnera (*nom.*) A I 190; 350; 783; 817; vulneribus (*d.*) A II 428; vulnera (*acc.*) A I 596; 776; II 306; vulneribus (*abl.*) A I 539
vultus vultum A II 24; vultus (*acc.*) A II 854; vultibus (*abl.*) A II 728
zelum zelo (*abl.*) A I 515